

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

Annus XXXIX - Series II - Vol. XIV

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

μ · ncccc · xi.vu

4	agosto	1!H7.	Al sig. Vastano Michele (Roma).
27	n	»	Al sig- Borgonovo Tommaso, della diocesi di Sarsina.
.30	settembre	»	Al sig. Graziani Luigi, della diocesi di ForlL
10	ottobre	to	Al sig. doit. Cochaux Giovanni, del vicariato apostolico di Kassai Superiore.
	»	to	» Al sig. Messina Pietro, della diocesi di Ischia.
	to	n	» Al sig. Guys Fernando Giorgio Oscar. dell’archidiocesi di Smirne.

NECROLOGIO

.30	luglio	1917.	Monsig. Eloy Andrea Leonzio Giuseppe, Vescovo tit. di Magido, Vicario Apostolico di Vinh.
4	agosto	»	Monsig. Grandin Marcello Augusto, Vescovo tit. di Fornos maggiore, Vicario Apostolico di Bangui.
1	ottobre	to	Monsig. Argnani Domenico, Vescovo di Macerata e Tolentino.
8	»	to	Monsig. Mejia Michele Antonio, Vescovo di Guayana.
10	»	to	Monsig. Emanuelli Francesco, Vescovo di Ales e Terralba.
24	»	to	Emo Si; ;. Card. Salotti C\i:lo, Vescovo suburbicario di Palestrina, Prefetto della S. Congregazione dei Riti.
25	n	to	Monsig. Romzn Teodoro Giorgio, Vescovo tit. di Appia.
.30	»	»	Mon.sig. Cantwell Giovanni G., Arcivesc. di Los Angeles.
11	novembre	to	Monsig. Venturi Giuseppe, Arcivescovo di Chieti.
2.3	to	to	Monsig. Ryan Giacomo Ugo, Arcivescovo di Omaha.
	»	n	to Monsig. Mileta Girolamo Maria, Vescovo di SebnicO.
10	dicembre	to	Emo Si] Card. Petit de Jülî.evillk Pietiio, del tit. di S. Maria in Aquiro, Arcivescovo di Rouen.
1.3	l»	to	Monsig. Tanghe Ottavio Basilio, Vescovo tit. di Tigava. Vicario Apostolico di I baughi Belga.
19	to	»	Monsig. Antaraz Emaldi Eugenio, Vescovo tit. di Cotentenna, Vicario Apostolico di Baeninn.
20	to	to	Monsig. Coppleters Giuseppe Onorato, Vescovo di Gand.
n	»	to	Monsig. Margaria Santino, Vescovo di Civita Castellana.
21	j>	to	Monsig. Velle Emilio, Arcivescovo tit. di Areadiopoli di Europa.
:>>	to	to	Monsig. Pereira Alves Giuseppe, Vescovo di Nictheroy.
	»	to	Mnnsig. Silvani Maurilio, Arcivescovo tit. di Lepanto. Nunzio Internunzio Apostolico in Austria.
*>>	to	to	Monsig. Miralles y Sbert Giuseppe, Arcivescovo tit. di Beroe e Vescovo di Majorca.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

INDEX GENERALIS ACTORUM

(An. et vol. XXXIX — Ser. II, v. XIV)

I – ACTA PII PP. XII	Sacra Congregatio Consistorialis :
Litterae Encyclicae, 137, 521.	<i>Declaratio</i> , 273.
Litterae Decretales, 41.	<i>Decreta</i> , 227, 500, 635.
Epistula Encyclica, 601.	<i>Provisiones Ecclesiarum</i> , 64, 130, 227, 314, 419, 637.
Constitutiones Apostolicae, 51, 114, 161, 334, 383, 432, 473, 605.	Sacra Congregatio pro Ecclesia Orientali :
Litterae Apostolicae, 17, 213, 340 390, 439, 616.	<i>Provisio Ecclesiarum</i> , 459.
Epistula Apostolica, 285.	Sacra Congregatio Concilii:
Chirographus, 380.	<i>Declaratio</i> , 420.
Motu Proprio, 155, 332.	Sacra Congregatio de Religiosis :
Sollemnes Canonizationes. 209, 249 281, 329, 37	<i>Decretum</i> , 131.
Romiliae, 210 250. 282, 330, 378,	Smira Congregatio de Propaganda Fide :
Epistulae, 32 87, 170, 179, 223, 254, 290, 442, 178, 619.	<i>Decreta</i> , 66, 95, 96, 229, 273, 316, 461, 501.
Sacra Consistoria, 105, 177.	<i>Provisiones Ecclesiarum</i> , 91, 231, 639.
Nuntii Radiophonici, 90, 127. 268, 311 156, 625.	<i>Nominationes</i> : 95, 233, 640.
Allocutiones, 56, 88, 121, 181, 258 292, 313, 391 125, 480, 621.	Sacra Congregatio Rituum :
II – ACTA SS. CONGREGATIONUM	<i>Decreta</i> 36, 210.
Suprema Sacra Congregatio S. Officii :	<i>Decreta in causis Hcatificationis et Canonizationis Servorum Dei</i> , 37. 97, 132, 233, 317, 463, 502, 641.
<i>Decretum</i> , 130.	Sacra Congregatio de Seminariis Studiorum Universitatibus :
	<i>Decretum</i> , 13-1.

1917	Oct	<i>Inter asperrimas.</i> - Ad Excihum I*. I). Angehnn Rot(a, Arrhlepisco- purn tiL Thebanum in Graecin, Nuntium ApostoIIcum, quina lu- stra episcopatus feliciter explentem . . .	I'AU. 620.....
------	-----	---	-------------------

XII - Sacha Consistoria

1917	Martii	10	<i>Consistorium secretum</i> : .	1(5
			Camerari itus Sacri Collegii .	105
			Provisio Ecclesiarum . - - - -	105
			Relatio causarum - - - - -	112
			Postulatio Palliorum . . - - -	112
		10	<i>Consistorium publicum</i>	113
	Apr.	17	<i>Consistorium scmipublicum</i> : De Beatorum canonizatIone: Allocutio	177

XIII - Nu.xrn Radiophonici

1917	Febr.	w	<i>Our loving greetings to you,</i> - Alumnis Scholarum Catholicarum Statuum Foederatorum Americne Septentrionalis ad sollicitan- dam caritatem erga pueros indigentes Europae et Asiae Orien- talis, ne fame pereant.....	127
		23	<i>La concienda dr Nucstro deber pastoral.</i> - Christifidelibus Cubanae Reipublcae datus, ob mitionalem Conventum Eucharisticum Ilnbanae coadunatis.....	90
	Junil	19	Chrlstifidellbus datus e tota Canadin ob Conventum Marlalem In urbe Octavia coadunatis	268
	Iulil	4	(hrlstlfidelibus datus ob Conventum Eucharisticum e fota Gallia in urbe Nnnnetensi coadunatis.....	311
	Sept.	5	Christltldelibus datus ob Conventum Marialem e tota Flollndia Trajecti ad Mosam coadunatis.....	456
	Oct.	12	A Summo Pontifice christltldelibus datus ob Conventum Nationalem. Indictum a consociatione «National Conference of Catholic Cha- rities j» vulgo nuncupata, in urbe Nova Aurelia coadunatis .	625
			A Summo Pontifice christltldelibus datus ob Conventum Marlalem e tota Argentina In urbe Lujdn coadunatis.....	627
	Nov.		A Summo Pontifice datus christltldelibus Foederatorum Statuum Americne Septentrionalis, pro nationibus Indigentibus auxilia colligentibus.....	630
	Doc.		A Summo Pontifice christlfidelibus «Intus, ob Conventum Interna- ttonalem Piarum Congregationum Marlallum Barcinone co- adunatis	632

XIV - Allocutiones

1916	Iulil	9	Summus Pontifex exaltat ac illustrat mirabilem vitam Sanctae Frnndscae Xaxerlo Cabrinl. adstantlbuR christlfidelibus ob sol- lemnia eius canonization!*) Romae coadunatis.....	292
	Oct.	9	Ad christitideles qui Romam convenerant ad lient!flentIonem Mariae Tereslae de Soubiran celebrandam.....	300
	«	28	Ad christitldeles qui Roman: convenerant ad beatificatIonem Te- reslne Eustochio Verzerl celebrandam.....	305
	Nov.	27	Ad christItideles Romae coadunatos ad beatifleatIonem celebrandam vlgInt(novem Martyrum, qui in Sinis anno 1900 gloriose occu- buerunt	307
	Dec		A Summo Pontifice habita coram christlfidelibus Urbis, in foro S. Petri in Vaticano providentissime atque amatlssimo Patri conclamantibus.....	5
	»	24	A Beatissimo Patre habita, in pervigilio Nativitatis D. N. Testi Christi, adstantibus Ethls PP. IIII. Cardinalibus et ExcAla DD. Episcopis nc Romanae Curiae Praelatis.....	4

				PAG.
1917	Ian.	12	Ad Legatum Argentinac.....	56
	»	22	Ad mulieres Consociationis «Renovatio Christiana» - - - -	58
	• Febr.	16	Ad Legatum Reipublcae Sinensis.....	88
	» Martii	17	Ad Legatum Reipublcae Libanensis .	121
	• Apr.	14	Postridie beatliicationls Contardi Ferrlnl.....	343
	» D	23	Ad Legatum Reipublcae Uruguayens!#.....	181
	• »	28	Postridie beatificat Ionis Mariae Gorett! .	352
	• Mali	5	Postridie beatHientlords Alexlae Le Clerc.....	358
	» D	10	Postridie canonlzationis S. Nicolai de FIOe.....	361
	» Iunil	2	Ad Eihos PP. Cardinales, In festo S. Eugenii I Pp., Beatissimo Patri fausta omInantes .	258
	η		Postridie canonizat Ionis Ss. Toannls de Britto, Bernardini Renlino et Iosephl Cafasso.....	391
o	»	30	Ad Britanniae Legatum .	200
	Tulli	7	Postridie canonlzationis S Michaëlis GnricoTts et S. Ioannae Elisabothae Bidder des Ages.....	401
	»		Postridie canonlzationis S. Ludovlcl M. Grlgnlon a Montfort .	408
	>		Postridie canonizat Ionis S. Cathnrlnae Labouré.....	414
	Sept.	7	A Summo Pontifice habita coram multitudine ex hominibus ab Actione Catholica cunctarum Italiae dioecesium Romae coadunatis, una simul cum ceteris de populo Urbis ante Basilicam Vaticanam veneratisslmo Patri acclamantibus.....	425
	»	Π	Ad Delegatas Unionis internntlonalls Sodalitatum mulierum catholicarum ob communem Conventum Romae coadunatas .	480
	» Oct.	17	Ad Legatum Aegypti.....	4SS
ft	ft	28	Ad Legatum Reipublcae Salvatorianae.....	491
n	ft	29	Ad Praelatos Auditores cetercsque Ofllclales et Administros Tribunalis Sacrae Romanae Rotae necnon eiusdem Tribunalis Advocatos et Procuratores.....	4i«
n	Nov.		Ad Legatum Bollvlae.....	498
ft	n		Ad Legatum Reipublcae Panamensis	621
ft	η	15	Ad Legatum Reipublcae Haltlanae	623

II - ACTA SS. CONGREGATIONUM

† - Suprema S. Congregatio S. Omen

1947	Mail	20	Decretum. De vexillorum benedictione	130
------	------	----	--------------------------------------	-----

II - Sacha Congregatio Consibtobialis

I

1947	Ian.	IS	Contwaanentfa et MonopoUt(inac, - Decretum. De finium dioecesium immutatione.....	500
n	Febr.	15	Ccrrvirnsis rt Comaclensis. - Decretum. De finibus Immutandis . .	
n	n	•o	ll'errnaefmAÎx et Cervinisis. - Decretum unionis dioecesium . . .	226
»	Martii	25	Tarrisina, - Decretum. Collationis tituli abbatlalls.....	635
ft	Iun.	24	Declaratio	

III - SKCRA CONGHKOATIO CONCILII

1947	Sep.	8	Declaratio	42<1
------	------	---	------------	------

IV - S\eit\ Congregatio nr Religiosis

1947	Martii		Decretum. - Commissio iurlspertoruin constituitur pro Institutis saecularibus Christianae perfectionis ndcuilrendae .	131
------	--------	--	---	-----

V - Sacra Congregatio de Propaganda Fide					
iihg	lunli	13	<i>De Broken Hill</i> (Lusakensis). - Decretum. De sedis et nominis mutatione.....	66	HAO.
•	lolii	4	<i>Marianncn.</i> - Decretum. Mariannenses insulae, Vicariatus Apostolico Gunmens! adnexae, ditioni Delegati Apostolicum Statuum Foelitorum Amerlae Septentrionalis subliduntur - - - -	95	
lîM7	Inn.	9	Decretum. De mutatione tituli Delegationis Aj>ostollcap Africae .	96	
•	»	9	<i>Dc Foumban - Bcrbcraten,</i> - Decretum de mutatione finium .	230	
■	D	»	<i>Allahabadcn. et dc Gorakpur.</i> - Decretum dimembrationis et unionis.	230	
•	»	»	<i>De Khartum - Bangucn.</i> - Decretum de mutatione finium Vlca-rlatum.....	229	
•	»	13	<i>Dc Ryukyn · Guamen.</i> - Decretum de Jurisdictionis ordinariae trans-latione	273	
*	Febr.	13	<i>Birmaniae m·ridlonalis ·dc Akyab.</i> - Decretum dlsmeinbrationis et unionis.....	274	
•	Apr.	10	<i>Ifysurlcn - De Salem.</i> - Decretum separationis et unionis - - - -	316	
•	lunli	8	Decretum. Delegatio Alostollea hucusque Australasiae, deinceps < Australlac, novae Zealandiae et Oceanlne» appellabitur .	501	
•	»	12	<i>Dc Beni - Dc Kivu.</i> - De finium immutatione.....	460	
»	»	>	<i>Litoris aurei· Accraënsis.</i> - De finium immutatione.....	461	
•	lalli	10	Decretum. Praefectura Apostolica Misuratensis Ordinis Fratrum Minorum curis committitur.....	461	
»	»	*	<i>De Majunga · Dc Ambanja.</i> - De finium immutatione.....	462	
>	»	17	Decretum. Pro Missionibus Coreae Visitator Apostolicus nominatur.	463	
VI - Sacra Congregatio Rituum					
1946	lalli	12	<i>Dcrthuscn.</i> - Decretum Introductionis causae pro beatificatione Servi i>el Emmanuelle Domingo y Sol, sacerdotis, fundatoris Congregationis Sacerdotum Operariorum Dioecesanorum.....	97	
•	Aug.	4	<i>Romana seu Setina.</i> - Decretum reassumptionis causae pro canonizatione B. Caroli a Setia, Confessoris, Laid professi Ordinis Fratrum Minorum.....	233	
»	Xov.	22	<i>Brugcn.</i> - Decretum introductionis causae pro beatificatione Servi !>ei Carroll M. Schilling, Sacerdotis professi Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Barnabitarum.....	235	
M	l»	26	Preces pro Italica Republca. - Post Missam Conventunlem recitandae In ditionibus Italiae ad normam articuli 12 Pacti cum Apostolica Sede concordati.....	36	
•	Dee.	8	<i>Parisien.</i> - Decretum dc <i>Tuto</i> pro canonizatione Beatae Catharinae Labouré, Virginis, c Societate Puellarum Caritatis S. Vincenti! a Paulo	37	
»	•	8	<i>Taurincn.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione Beati Iosephi ('afasso, sacerdotis saecularis, Collegii Ecclesiastici Taurinensis moderatoris.....	99	
MMT	Febr.	10	<i>Taurincn.</i> - Decretum do <i>Tuto</i> pro canonizatione Beati Iosephi Gafasso. confessoris sacerdotis saecularis, Collegii Ecclestlastid Taurinensis moderatoris.....	132	
•	l»	16	Infries. - Decretum do miraculis pro beatificatione Servi Del fratris Bonlldl, Religiosi professi ex Instituto Fratrum Scholarum Christianarum.....	238	
•	*	28	<i>Dubiinen.</i> - Decretum Introductionis causae pro beatificatione Servi i». Matthaei Talbot, viri laid	317	
«	Apr.	25	<i>Lucionen.</i> - Decretum. De Fundatore Fratrum Instructionis Christianae a S. Gabriele >	240	
»	lunli	5	<i>Infrira.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatificatione Servi Dei fratris Benildi, religiosi professi ex Instituto Fratrum Scholarum Christianarum.....	463	
•	»	5	<i>Brirlen.</i> - Decretum de virtutibus· pro bentllientlone Ven. Servi Dei		

			Ludovic! Pavonl, sacerdotis, fundatoris Congregationis Filio- rum M. Immaculatae.....Ml.....	FAO.
1<M7	lunli	13	Nepesina. - Decretum introductionis causae pro beatificatione Servae Del Franciscæ Streltel, fundntrlcis Instituti a Matre Dolorosa .	502
	Aug.	3	Neapolitana. - Decretum introductionis causae pro beatlfcatlone Servi Del Xysti Rlario e Dynastie Sforza	504
			VH - SACHA CONGBEGATIO DE SEMINARIIS CT DE St ü DIORUM UNIVERSITATIBUS	
1947	Ian.	or»	Decretum. Pontificia Universitas Catholica S. Pauli in Brasilia erigitur.....	134

III - ACTA TRIBUNALIUM

			Sacha Romana Rota	
			Sententiae editae anno 1946	185
			Decreta in causis aliter eodem anno linitis.....	198
			Citationes edictales:	
19-17	Ian.	23	Taurincn. - Nullitatis matrimonii (Tnrasco - Gldro) . . .	39
*	»	28	Alba Iulicn. - Nullltatls matrimonii (Imecs - Olfth) . . .	40
»	Febr.	27	Neapolitana. - Nullltatls matrimonii (Baldassarre - Sorge)	ite
n	>	28	liomana. - Nullltatls matrimonii (Gallegra - Walsh) . . .	103
>	Mali	13	Varsavicn. - Nullitatis matrimonii (Jurkowski - Echanst) .	
l)	Iun.	17	lanuen. - Nullitatis matrimonii (Vlgo - Gandolfo) . . .	
n	Oct.	8	Habyloncn. (Syrorum). - Nullitatis matrimonii (Abdul Fadi - Clara J. Laurence).....	466
*	Nov.	14	(llasguen. - Nullltatls matrimonii (Brodie · Robertson) . . .	507

IV - ACTA OFFICIORUM

			I - Pontificia Commissio de he Biblica	
1947	Oct.		Resjionsuin. - Ho usu novi Psalterii latlni extra horas canonicas . .W	
			II - Pontificia Commissio ad Codicis canones authentici? interpretandos	
1917	Mali	29	Resiionsa ad proposita dubia	
	lunli	26	Responsa ad proposita dubia	

ACTA 88. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO 8. OFFICII

DECRETUM

DE VEXILLORUM BENEDICTIONE

Proposito dubio : « An vexilla cuiusvis civium partis (*partito politico*) benedicere liceat », Emi ac Revmi 1)1). Cardinales fidei moribusque tutandis praepositi, attento decreto huius Supremae, diei 31 augusti 1887, in generali consessu habito feria IV, die 5 Martii 1917, respondendum decreverunt : *Negative*.

Et sequenti feria V, die 6 eiusdem mensis et anni, Ssmus D. N. D. Pius Divina Providentia Papa XII. in Audientia Excmo Dfio Adessori S. Officii impertita, relatam Sibi Emoruni Patrum resolutionem ratam habuit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 20 Martii 1947.

Sebastianus Fraghî, *Sttpr. S. (Jongrcg. S. Officii Notarius*.

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

PROVISIO ECCLESiarUM

Sanctissimus Dominus Noster Pius divina Providentia Papa XII, successivis decretis Sacrae Congregationis Consistorialis, singulas (piae sequuntur Ecclesias de novo Pastore dignatus est providere, nimirum :

1) < 17 Februarii 1917. — Cathedrali Ecclesiae Tarbiensi et Lourdensi praefecit Exc. P. D. Petrum Théas, hactenus Episcopum Montis Albani.

Cathedrali Ecclesiae Suessionensi R. D. Petrum Augustum Douillard. archipresbyterum parochum, e dioecesi Andegavensi.

— Cathedrali Ecclesiae Ambianensi R. D. Albertuni Droolers, Moderatorem doctrinae ecclesiasticae tradendae in dioecesi Insulensi.

— Titulari episcopali Ecclesiae Myrinenst R. D. Alaphridum Ancel, ex archidioecesi Lugdunensi, Moderatorem generalem Instituti vulgo « Prado », quem deputavit. Auxiliarem Emi ac Revmi P. D. Petri 8. R. E. Card. Gerlier, Archiepiscopi Lugdunensis.

die 22 Martii. — Titulari episcopali Ecclesiae Aeliensi R. P. Tosephiun Ilascher, e Congregatione S. Spiritus, quem constituit Praelatum *nullius* Juruensem.

dic 2!) Martii. — Titulari episcopali Ecclesiae Parnassenae R. D. Danielelem Tavares de Baeta, Thesaurarium Curiae archiepiscopalis Marianensis, quem constituit Auxiliarem Exemi I. D. Helvetii Gomes de Oliveira. Archiepiscopi Mariannensis.

SACRA CONGREGATIO DE RELIGIOSIS

DECRETUM

Publici iuris iam facta Constitutione Apostolica *Provida Mater Ecclesia*, omnia diligenter parare oportet (piae ad ipsius interpretationem, applicationem, complementa, necessaria seu opportuna videntur. Ideo ex Audientia Ssiii, habita ab infrascripto Cardinali huius Sacrae Congregationis Praefecto die 24 vertentis mensis Martii, specialis Commissio iurisperitorum instituitur, quae Sacrae Congregationi in illis omnibus assideat, quae ad legislationem Instituta saecularia quoquo modo respicientem et ad ipsorum Institutorum approbationem atque evolutionem spectant.

Commissarii, quibus alii, prout necessitas vel utilitas suggerat, addentur, sequentes Revmi Patres recensentur:

Remus P. Emmanuel Suarez, Magister Generalis Ordinis Praedicatorum :

Remus P. Ioseph Grendel, Superior Generalis Congregationis Verbi Divini;

Remus P. Agatangelus a Langasco, Procurator Generalis Ordinis Fratrum Minorum (apueeorum) ;

Remus P. Ioseph Creusen. S. !.. in Pontificia Gregoriana Universitate Iuris Canonici Professor;

Remus P. Servus Goyeneche, C. M. F., Professor Iuris Canonici in Pontificio Athenaeo Utriusque Iuris Lateranensi:

ACTA 88. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO RITUUM

PRECES PRO ITALICA RBI'I ULICA

COST MISSAM COXVENTUALEM RECITANDAE IN DITIONIBUS ITAEIAK AD NORMAM
ARTICULI 12 PACTI CUM APOSTOLUM SEDE CONCORDATI.

*In omnibus Dominicis alUsque festis de praecepto servandis. in cun-
ctis ecclesiis Capitulum et Officium chorale habentibus, sacerdos post
ilissam conventualcm, fleris genibus in infimo gradu altaris, cantat in
tono fcriali :*

- y. Ddniine, salvam fac Remptiblicam et l'rtésidem ejus.
- ii. Et exaudi nos in die, qua invocavérimus te.
- V. Salvum fac populum tuum, Domine: et bédic hereditdti tuæ.
- R'. Et rege eos et extôlle illos usque in ætérnum.
- V. Démine. exAudi orationem ineam.
- If. Et clamor meus ad te véniat.
- V. Dôminus vobisenm.
- If. Et cum spiritu tuo.

◁)rémus

Populum tuum quiésumus. Dômine, continua pietate custôdi, ejûsque
Rectôres «ipiéntia* tua· lumine illûstra; ut, qua* agénda sunt. videant,
et ad implénda qua· vidérint. convalescant. Per Christum Dôminuni
nostrum.

it. Anien.

Ex Secretaria Sacrae Rituum Congregationis, die 26 Novembris 1946.

Praefectus.

A. (‘irinci. \rchiep. Selencien, 8ecr<-tarins.

PARISIEN.

CANONIZATIONIS BEATAE CATHARINAE LABOURÉ, VIRGINIS, ET SOCIETATIS PTER
LARUM CARITATIS S. VINCENTII A PAULO.

SUPEK DUBIO

tn, stante duorum miraculorum approbatione post induitam eidem
Reatae ab Apostolica Sede reiterationem, Tunc proerdi possit ad sol-
lemnem eiusdem Canonizationem.

«Quatuor sunt, scribit S. Doctor Bernardus, quae animam capti-
vant: Mundialis nequitia, inutilis tristitia, inanis gloria, latens super-
bia» (Sententiae. Lugd. 1530, p. 120 t.).

Beata Catharina Labouré e Filiabus Caritatis, ne hisce captivaretur
vinculis. S. Vincentii a Paulo, legiferi patris, documentis ad amussim
obsecuta, mundi oblectamenta sprexit eiusque nequitiam prorsus abhor-
ruit: siquidem innocentissimam vitam ad mortem usque duxit, animi
sui candorem ostendit, suavem cum proximis consuetudinem servavit,
sanctamque laetitiam coluit, hilari vultu omnes excipiens, probe sciens
ad virtutem sectandam inutilem esse tristitiam.

Quoniam autem malorum omnium origo est superbia. Beata Catharina
contra inanem gloriam, cui facile obnoxia esse poterat ob singularia
charismata quibus ditata fuerat a B. V., praesertim ob apparitiones,
ut ferunt, in quibus anno 1830 mandatum accepit numisma cudendi,
acerrime decertavit. superbiamque usque ad intimas latebras totis viri-
bus oppugnavit. altum de his donis silentium per septem supra quadra-
ginta annos servando.

Quare Deus, qui humilem respicit, superbum autem e longinquo
contuetur (Ps. 137. 6), humillimam suam famulam, divinae Matris
tiliam dilectissimam, non modo coram caelitibus, sed etiam coram homi-
nibus in mundo voluit tali gloria honestare, qualis nonnisi heroibus ab
Eo per Ecclesiam tribuitur.

Et sane, primo supra trigesimum annum post eius obitum, beatifica-
tionis causa anno 1907 apud Sacram Rituum Congregationem a Pio
Papa X sa. me. fuit introducta: anno 1931 virtutibus, anno vero 1933
miraculis approbatis, beatificationis sollemnia die 28 Maii anno eodem
celebrata sunt. Resumpta Canonizationis causa anno 1936. nova miracula
die 26 Maii anni huius comprobata fuere.

Excelsae Triadi, nostros quae digerit annos:

Ingenito Patri, qui sine fine valor;

Unigenae Proli, qui manans a Patre splendor:

Spiritui Sancto, qui calet almus Amor:

Pro jam praeteritis, pro muneribusque futuris

Gloria, laus et honor tempus in omne sonet.

INDEX TOMI LXII (1948)

I - DISSERTATIONES

	PAG.
Baumstank A., Die osterliche Papstliturgie des Jahres 1288 nach dem Bericht eines syrischen Augenzeugen	181
Broü L., Marie « destructrice du toutes les hérésies et la belle légende du répons <i>Gaude Maria Virgo</i>	321
Kroger J., L'Alleluia dans l'usage romain et la réforme du saint Grégoire	6
Lefèvre P., La liturgie de Prémontré	195
Mallardo D., S. Gennaro nella innografia greca	354
TarchniSvili ML, Eine neue georgische Jakobosliturgie.....	49

Appendix: Litterae Encyclicae Pii Papae XII «Mediator Dei de sacra litur. 1[^]-64.

II - NOTAE

A. PM « Opus Dei ?.....	363
Borella P., Un frammento di « Ordo scrutiniorum dell'Italia settentrionale	93
— I Gelasiani del sec. Vin nell'Italia settentrionale,.....	259
— Rito Ambrosiano antico e sue variazioni locali	369
Brinktrine J., Die Verknüpfung mehrerer Horen zu einur Einheit . . . »	238
— Ueber die Herkunft und die Bedeutung des Kanongebctes dur rômischen Messe: <i>Per quem omnia</i>	365
Chauve-Bertrand, Sait-on d'où vient la semaine ut peut-on y toucher? .	256
Dekkers E., Dom Odo Casel, O.S.B.	371
Froger J., Le chant de l'introït.....	248
<i>Laudes Crucis</i> (saec. ix).....	194
Leclercq J., Pour l'histoire de deux processions	S3
Mohlberg L. C., Note sui culto Cristiano. I. Alcune nozioni preliminari	88
— IL Punti di vista per lo studio scientifico del culto cristiano: sistematico e storico.....	234
O' Connell J., A sixteenth century Missal.....	102
Olivar A. M., Serie de <i>Benedictiones Lectionum</i> en Cod. <i>Montserratensis</i> ηζ	230
Oppenheim Ph., De germana sacrae liturgiae notione.....	90
Sojat N., Liturgiae Slavico-Romanae anniversarium memorabile - - -	06
X., La « versio Piana » del salterio e la liturgia	240

III - IUS ET PRAXIS

Acta Sanctae Sedis

acta PH PP. xn	
30 novembris 1947. " <i>Constitutio Apostolica</i> du sacris ordinibus diaconatus, presbyteratus et episcopatus ((<i>Commentarium</i>)).....	261
16 decembris 1947. - <i>Motu Proprio</i> : de facultate audiendi confessiones sacerdotibus aerium iter arripientibus concedenda	268

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII		PAG.
6 martii 1947. – Responsum E.mo Card. Ruffini circa admissionem vexillorum haud benedictorum in funeribus (<i>Adnotatio</i>).....		269
28 octohns 1947* “ Indulta de Missae celebratione horis postmeridianis et iei- nio eucharistico Galliae dioecesibus { <i>Commentarium</i> }.....		105
5 iunii 1948. – Monitum super conventibus mixtis (<i>Commentarium</i>) . . .		379
SACRA CONGREGATIO DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM		
6 martii 1947. – Explanationes super decreto < Spiritus Sancti munera- .		270
8 martii 1948. – Facultas Sacrum iterandi diebus fetialibus.....		381
SACRA CONGREGATIO RITUUM		
17 martii 1947. – De concessione antimensii missionaries latinis (<i>Commenta- rium</i>)		381
i iulii 1947. – <i>Tridentina</i> : De ritu servando ad purificandum calicem in bina- tione (<i>Commentarium</i>).....		283
28 novembris 1947. – <i>Parisien, et Dioecesium Galliae.</i> : Indultum Ritualis Ro- mani lingua latina ct gallica exarati (<i>Commentarium</i>).....		280
22 ianuarii 1948. – <i>Mediolanensis</i> : de Abbate		384
27 februarii 1948. – <i>Urbis et Orbis</i> . Decretum quo approbantur Ellogia in Martyrologio Romano inserenda (<i>Adnotationes</i>).....		272
SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE		
18 decembris 1947. – Decretum de Confirmatione administranda iis, qui [ex gravi morbo] in periculo mortis sunt constituti		271
SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA		
23 februarii 1948. – Decretum: Plenaria indulgentia conceditur in fidelium solamen causa postremi belli vita functorum		284
PONTIFICIA COMMISSIO AD CODICIS CANONES AUTHENTICE INTERPRETANDOS		
29 maii 1947. – De temporis supputatione (<i>Commentarium</i>).....		109
SECRETARIA STATUS		
24 decembris 1943. " Epistola E.mo Card. A. Bertram, arch. Vratislav. de actione liturgica (<i>Adnotationes</i>).....		285

Documenta

Statuta Consilii dioecesani Actionis liturgicae in dioecesi Quebecensi . . .	115
--	-----

Notae Practicae

Prou 1., De hymmo « Gloria in excelsis* in Missis votivis privatis B. M. V. in Sabbato . . . *.....	116
H. L., Dc praefatione S. Annae.....	120
J. P., Res benedicendae possuntne poni super Altare?.....	29°

Consultationes

De antiphonis et versiculis in commemorationibus.....	122
Dc Abbate	124
De commemoratione Rogationum et Dominicae in festo S. Marci - - - -	I24

INDEX	457
	BAG.
Privilegium anticipandi Off. div.....	291
Responsa breviora	292
De soleinnitate externa festorum.....	292
De precibus post Missam.....	292
De occurrentia.....	385
De lectionibus infra octavas Summ. Pontif.....	387

IV - PONTIFICIA ACADEMIA LITURGICA

Acta anni 1947.....	>25
Conventus diei 20 nov. 1947	2^

V - RECENSIONES

The Akathistos Hymn (<i>L. Brou</i>)	395
[Anghilieri G.], Guida per la spiegazione della Dottrina festiva agli adulti. Anno terzo. I Sacramenti (<i>S. Elpidj</i>).....	405
Angrisani G., In matutinis meditabor in te (<i>A. P.</i>).....	299
Antonelli F., L'elemento liturgico nel Dottorato di S. Antonio (O'. A.) l'he Apostolic Ministry. (<i>L. Brou</i>).....	«30 HS
Baumann T., El Mistero de Cristo en el Sacrificio de la Misa (<i>A. B.</i>)	»33
Bevenot M., Anglicans and the Episcopate (<i>L. Brou</i>).....	146
Biblia sacra, Liber Verborum Dierum (<i>P. Dulau</i>).....	388
Borda M., Lares (<i>G. Bovini</i>)	303
Breviarium Romanum Ed. 8 Taunnensis Marietti (<i>/. Bellocchio</i>)	>40
Breviarium Romanum. Ed. Desclée. (<i>Z. B.</i>).....	30!
Caudana F., Messa giubilare «Gloria Tibi Domine».....	30Q
Cavagna A. M., L'anno con la Chiesa. Corso di meditazioni per le giovani. Tempo di Awento (<i>S. A.</i>).....	402
Croegaert A., Mon saint baptême (<i>A. B.</i>).....	397
Il Cuore immacolato di Maria. Corso di conferenze tenute durante la Setti- mana di Studi Mariani, 11-18 nov. 1945 (<i>A. P.</i>).....	40
De BeaüCOURT Ch. et Mura E., Les degrés du Sacerdoce. I. Ordres mineurs; II. Ordres sacrés (<i>A. P.</i>) - - - - -	40i
De Meester P., Studi sui sacramenti amministrnti secondo il Rito bizantino (<i>L. Betta</i>).....	*35
Drinkwater H., Another 200 sermons Notes (<i>L. Brou</i>).....	406
Edizioni musicali Carrara. Bergamo « La “ Mystica ” conde -	14^
— « Le Armonie dell'organo »>,.....	146,
Favero M., Il tuo Battcsimo (<i>S. A.</i>).....	3o q
Godin II., Avec le Christ, avec PEglise, nous disons la Messe (<i>J. Frogr</i> r)	‘37
Gorce D., Petite introduction à l'étude des Pères (<i>Æ P.</i>).....	‘43
Gosselin G. B., La preghiera di Cristo (é>. <i>A.</i>).....	3oj
P. GREGORlo'da Villa di Villa, La santità c dignttä sacerdotale nella luce sacra della liturgia (<i>S. A.</i>).....	»38
Hebert L., Leçons de liturgie à l'usage des séminaires (<i>/. B.</i>).....	‘37
Hoornaert R., Le Bréviaire prière de tous (<i>C. Riccardi</i>).....	^4
Kroon S., Det Svenska Prastmotet under Medeltiden (<i>G. /I</i>	3°\$
Liturgia bizantina di s. Giovanni Crisostomo (<i>A. F.</i>)	*9\$

Questo, con altri mss., quale quello dell'Angelica, palinsesto, pure scoperto, pubblicato e commentato dal Mohlberg, oriundo dei dintorni di Salerno, costituisce la famiglia italiana di tali sacramentari.²

Cercando, poi, chi possa aver portato in Italia il Gelasiano dei sec. vin dalla Francia, Dom Mohlberg emette l'ipotesi che, tra i vari nomi, uno probabile sia Paolo Diacono.

Occupandomi degli influssi carolingi e monastici sui messale ambrosiano, nelle mie ricerche, indirettamente, mi sono imbattuto in altre probabilità, che si aggiungono a quella.

Il Prof. Gian Piero Bognetti, specialista di storia milanese, come una semplice ipotesi o probabilità, enuncia l'idea che l'arcivescovo di Milano, Pietro, fondatore del monastero di S. Ambrogio di Milano, fosse franco, inviato da Carlo Magno a Milano, come dallo stesso imperatore fu inviato vescovo a Pavia Waldo, prima abate di Reichenau e di S. Gallo.³

Che Waldo sia stato vescovo a Pavia, il Savio Io riteneva infondato, quando rodasse le schede che furono pubblicate dopo la sua morte.⁴

Ma il Bognetti cita la lettera di Carlo Magno a Papa Adriano, dell'anno 791, in cui gli chiede la consacrazione di Waldo; lettera edita a Beuron da un palinsesto.⁵

Waldo era stato precedentemente abate a Reichenau ed a San Gallo. Ora queste sono due celebri abbazie, che ci hanno dato, a farlo apposta, diversi esemplari o frammenti dei gelasiani dei sec. vili.

Ancora un'altra probabilità.

Il monastero di S. Zenone di Verona era stato instaurato da Pipino, re d'Italia e figlio di Carlo Magno, tre anni prima della sua morte (anno 810); egli lo aveva dotato di vari possedimenti, e vi fu sepolto. Non è improbabile che, instaurando quel monastero, vi abbia inviato monaci e libri liturgici dalla Francia. Se già era pronto, allora, il Gregoriano dotato dell'Appendice alcuiniana, cominciava da poco ad entrare nell'uso, trovando notevoli difficoltà, mentre ancora il Gelasiano del sec. vin era nel pieno di sua diffusione.

Non è probabile che per questa via sia giunto a Verona, dove, tra varie copie, sarebbero pure stati scritti i frammenti di Budapest?

Sono queste notizie raccolte a caso, e null'altro, che non hanno pretesa alcuna.

Can. Pietro Borella.

- Mohlberg, *Un sacramentario palinsesto del sec. VIII dell'Italia centrale*. In *Rend. Pont. Accad. Rom. di Archeol.* III (1925) p. 391-450.

³ E. P. Bognetti, *Introduzione alla storia medievale della Basilica Ambrosiana*. In *Ambrosiana*. Scritti di storia, archeologia ed arte pubblicati nel XVI centenario della nascita di S. Ambrogio. (Milano, 1942), p. 249-272. Vedi p. 257.

⁴ Savio, *Gli antichi vescovi d'Italia*. La Lombardia. Parte II, Vol. II (Bergamo), 1932, P. 382-384.

⁵ Mundin C, *Königsbrief Karles d. G. an Papst Hadrian uber Abt. Bischof Waldo v. Reichenau*. Pavia (Beuron, 1920).

IUS ET PRAXIS

ACTA SANCTAE SEDIS

CONSTITUTIO APOSTOLICA

DE SACRIS ORDINIBUS DIACONATUS, PRESBYTERATUS ET EPISCOPATUS I

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

1. Sacramentum Ordinis a Christo Domino institutum, quo traditur spiritualis potestas et confertur gratia ad rite obeunda munia ecclesiastica, unum esse idemque pro universa Ecclesia, catholica fides profitetur; nam sicut Dominus Noster Iesus Christus Ecclesiae non dedit nisi unum idemque sub Principe Apostolorum regimen, unam eandemque fidem, unum idemque sacrificium, ita non dedit nisi unum eundemque thesaurum signorum efficacium gratiae, id est Sacramentorum. Neque his a Christo Domino institutis Sacramentis Ecclesia saeculorum cursu alia Sacramenta substituit vel substituere potuit, cum, ut Concilium Tridentinum docet (Cone. Trid., Sess. VII, can. i, *De Sacram, in genere*) septem Novae Legis Sacramenta sint omnia a Iesu Christo Domino Nostro instituta et Ecclesiae nulla competat potestas in « substantiam Sacramentorum », id est in ea quae, testibus divinae revelationis fontibus, ipse Christus Dominus in signo sacramentali servanda statuit.

2. Quod autem ad Sacramentum Ordinis de quo agimus spectat, factum est ut, non obstante eius unitate et identitate, quam nemo unquam e catholicis in dubium revocare potuit, tamen, aetatis progressu, pro temporum et locorum diversitate, illi conficiendo ritus varii adjicerentur; quod profecto ratio fuit cur theologi inquirere coeperint, quinam, ex illis in ipsius Sacramenti Ordinis collatione pertineant ad essentiam, quinam non pertineant: itemque causam praebuit dubiis et anxietatibus in casibus particularibus, ac propterea iterum iterumque ab Apostolica Sede humiliter expostulatum fuit, ut tandem quid in Sacrorum Ordinum collatione ad validitatem requiratur, suprema Ecclesiae auctoritate decerneretur.

I *Acta Ap. Sedis*, 40 (1948) 5-7.

3. Constat autem inter omnes Sacramenta Novae Legis, utpote signa sensibilia atque gratiae invisibilis efficientia, debere gratiam et significare quam efficiunt et efficere quam significant. Iamvero effectus, qui Sacra Diaconatus, Presbyteratus et Episcopatus Ordinatione produci ideoque significari debent, potestas scilicet et gratia, in omnibus Ecclesiae universalis diversorum temporum et regionum ritibus sufficienter significati inveniuntur manuum impositione et verbis eam determinantibus. Insuper nemo est qui ignoret Ecclesiam Romanam semper validas habuisse Ordinationes graeco ritu collatas absque instrumentorum traditione, ita ut in ipso Concilio Florentino, in quo Graecorum cum Ecclesia Romana unio peracta est, minime Graecis impositum sit, ut ritum Ordinationis mutarent vel illi instrumentorum traditionem insererent: immo voluit Ecclesia ut in ipsa Urbe Graeci secundum proprium ritum ordinarentur. Quibus colligitur, etiam secundum mentem ipsius Concilii Florentini, traditionem instrumentorum non ex ipsius Domini Nostri Iesu Christi voluntate ad substantiam et ad validitatem huius Sacramenti requiri. Quod si ex Ecclesiae voluntate et praescripto eadem aliquando fuerit necessaria ad valorem quoque, omnes norunt Ecclesiam quod statuit etiam mutare et abrogare valere.

4. Quae cum ita sint, divino lumine invocato, suprema Nostra Apostolica Auctoritate et certa scientia declaramus et, quatenus opus sit, decernimus et disponimus: Sacrorum Ordinum Diaconatus, Presbyteratus et Episcopatus materiam eamque unam esse manuum impositionem; formam vero itemque unam esse verba applicationem huius materiae determinantia, quibus univoce significantur effectus sacramentales, scilicet potestas Ordinis et gratia Spiritus Sancti, — quaeque ab Ecclesia qua talia accipiuntur et usurpantur. Hinc consequitur ut declarem, sicut revera ad omnem controversiam auferendam et ad conscientiarum anxietatibus viam praecludendam, Apostolica Nostra Auctoritate declaramus, et, si unquam aliter legitime dispositum fuerit, statuimus instrumentorum traditionem saltem in posterum non esse necessariam ad Sacrorum Diaconatus, Presbyteratus et Episcopatus Ordinum validitatem.

5. De materia autem et forma in uniuscuiusque Ordinis collatione, eadem suprema Nostra Apostolica Auctoritate, quae sequuntur decernimus et constituimus: In Ordinatione Diaconali materia est Episcopi manus impositio quae in ritu istius Ordinationis una occurrit. Forma autem constat verbis « Praefationis » quorum haec sunt essentialia ideoque ad valorem requisita: « *Emitte in eum, quaesumus, Domine, Spiritum Sanctum, quo in opus ministerii tui fideliter exsequendi septiformis gratiae tuae munere roboretur* ». In Ordinatione Presbyterali materia est Episcopi prima manuum impositio quae silentio fit, non autem eiusdem

impositionis per manus dexteræ extensionem continuatio, nec ultima cui coniunguntur verba: « Accipe Spiritum Sanctum: quorum remiseris peccata, etc. ». Forma autem constat verbis « Praefationis » quorum haec sunt essentialia ideoque ad valorem requisita: *Da, quaesumus, omnipotens Pater, in hunc famulum tuum Presbyterii dignitatem, innova in visceribus eius spiritum sanctitatis, ut acceptum a Te, Deus, secundi meriti munus obtineat censuramque morum exemplo suae conversationis insinuet* ». Denique in Ordinatione seu Consecratione Episcopali materia est manuum impositio quae ab Episcopo consecratore fit. Forma autem constat verbis « Praefationis », quorum haec sunt essentialia ideoque ad valorem requisita: « *Comple in Sacerdote tuo ministerii tui summam, et ornamentis totius glorificationis instructum coelestis unguenti rore sanctifica* ». Omnia autem haec fiant sicut per Apostolicam Nostram Constitutionem « Episcopalis Consecrationis » diei trigesimi novembris anni MCMXLIV statutum est.

6. Ne vero dubitandi praebeatur occasio, praecipimus ut impositio manuum in quolibet Ordine conferendo caput Ordinandi physice tangendo fiat, quamvis etiam tactus moralis ad Sacramentum valide efficiendum sufficiat.

Tandem quae supra de materia et forma declaravimus ac statuimus, nequaquam ita intelligere fas sit ut vel paulum negligere vel praetermittere liceat ceteros « Pontificalis Romani » ritus constitutos; quin immo iubemus ut omnia data praescripta ipsius « Pontificalis Romani » sancte serventur et perficiantur.

Huius Nostrae Constitutionis dispositiones vim retroactivam non habent; quod si dubium aliquod contingat, illud huic Apostolicae Sedi erit subiiciendum.

Haec edicimus, declaramus et decernimus, quibuslibet non obstantibus, etiam speciali mentione dignis, proindeque volumus et iubemus ut eadem in « Pontificali Romano » quadam ratione evidentia fiant. Nulli igitur homini liceat hanc Constitutionem a Nobis latam infringere vel eidem temerario ausu contraire.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die trigesimo novembris, in festo S. Andreae Apostoli, anno millesimo nongentesimo quadragesimo septimo, Pontificatus Nostri nono.

PIUS PP. XII

COMMENTARIUM. — Nova haec magni ponderis Constitutio — ut recte ait P. Franciscus Hürth, S. I., in suo Commentario nuper edito [*Periodica de re morali, canonica, hturgica*, 37 fr94[^]] 1-5[^]) quo nos affatim usi sumus —

tribus constat partibus, quarum prima *praeparatoria* (nn. 1, 2, 3) secunda *dispositiva* (nn. 4, 5) tertia *complementaris* (n. 6).

I. In prima parte introductoria ante omnia in mentem revocantur quaedam veritates dogmaticae: 1) Auctorem omnium sacramentorum, et ideo sacramenti ordinis, esse D. N. Iesum Christum; 2) Sacramentum ordinis esse sacramentum quo traditur potestas et gratia ad sacra munia obeunda; 3) Ordinem esse unum sacramentum pro universali Ecclesia; 4) Ecclesiam ipsi non suffecisse, nec sufficere potuisse aliud sacramentum, neque Ecclesiae ullam competere potestatem in substantiam sacramentorum, in ea scilicet «quae ipse Christus D. in signo sacramentali servanda statuit».

Consideratur deinde factum historicum, quod nempe sacramentum ordinis decursu temporum variationibus obnoxium fuit; unde evenit ut inquire-» rent theologi de his variis ritibus, quinam ad eius essentiam pertinerent, quinam minus, quin tamen unquam dubitatum fuerit de valore ordinationis, si integer ritus Pontificalis Romani ad amussim servatus fuerit, dubio tantum manente de ritibus singularibus seorsim sumptis; cui et anxietatibus inde surgentibus dissipandis nova haec prodivit Apostolica Constitutio.

Ponit Constitutio generale principium: Sacramenta N. L., utpote signa sensibilia atque efficientia gratiae invisibilis, gratiam significare debere quam efficiunt et efficere quam significant; quod principium applicans ad sacramentum ordinis, declarat huius sacramenti effectum sufficienter, clare et univoce per manus Episcopi impositionem perque verba eam ulterius determinantia significari; indeque deducit: ex natura et essentia sacramenti, utpote signi gratiae et potestatis tribuendae, non amplius exigì posse tamquam complementum significationis exprimendae.

Huic interno pro sufficientia significationis argumento Constitutio externum adiicit, petitum ex auctoritate Ecclesiae, agnoscentis modum ordinationis iuxta ritum Graecorum sola manuum impositione sine instrumentorum traditione factum. Obiici quidem possit Concilii Florentini decretum pro Armenis (Denz.-Bann., 701), sed de eius recta et genuina interpretatione Constitutio nihil statuendo, intendit solummodo praecavere et remove difficultatem ab eo expectandam contra non necessariam traditionem instrumentorum ad ordinationis valorem. Sensus porro et auctoritas decreti pro Armenis manent controversa eiusque interpretatio libera, dummodo non negetur ipsum esse decretum Conciliare nec affirmetur latum fuisse pro *universa* Ecclesia atque statuisset traditionem instrumentorum adhibendam *ubique* tamquam materiam; revera enim huiusmodi traditio etiam secundum ipsum Florentinum Concilium «non ex ipsius I. N. I. Christi voluntate ad substantiam et ad validitatem huius sacramenti requiritur».

Praeterea sunt declaranda haec Constitutionis verba «Quod si ex Ecclesiae voluntate et praescripto eadem [instrumentorum traditio] aliquando fuerit necessaria ad valorem quoque etc. . Non asserit Constitutio id revera accidisse aut accidere potuisse, sed hypothetice pandit quid valeret, si Ecclesia id posset facere ac fecisset: aliis verbis, declarat Ecclesiam quod sua auctoritate circa ritum sacramentalem, etiam ut ad valorem necessarium, statuerit, mutare et abrogare valere. Ita Constitutio quin se misceat theologorum con-

troverſiis de Eccleſiae in id potestate contra dubia et anxietates, claram certamque praebet iudicandi et agendi normam.

II. Constitutionis altera pars dispositiva de iis decernit quae ad trium sacrorum diaconatus, presbyteratus et episcopatus ordinum valorem requiruntur vel non; idque primum collective, dein singillatim eos considerando. In re tanti momenti, ut est valor sacramentorum, provocat Summus Pontifex ad supremam suam auctoritatem, adhibens tria verba declaramus, decernimus, disponimus », quae significant actus positivos, sed diversae naturae. Declaratio siquidem solummodo denuntiat et significat id quod antecederet et independenter ab ipsa declaratione *iam est*; decretum et dispositio efficiunt quod *non est*, cique tribuunt esse (et respective adimunt ei esse quod forte habeat). Hos declarativos seu dispositivos actus Pontifex ponere intendit quatenus opus sit », ad hoc scilicet ut obtineantur effectus quos vult producere; vanum enim est disponere de obtinendis effectibus qui iam existant.

Haec autem sunt obiecta declarationis seu dispositionis Pontificiae:

1) necessitas et sufficientia unius manuum impositionis, tamquam materiae, ad validam in diaconum, presbyterum, Episcopum ordinationem; quin tamen ex Constitutione sciri possit num haec materia originem habeat immediate a Christo an ab Apostolis in executionem divini mandati;

2) necessitas et sufficientia verborum, tamquam formae, quibus univoce significatur effectus sacramenti; idque inter varias verborum formulas in ritu collationis horum ordinum occurrentes, quae sacramentalem effectum (= gratiam et potestatem) sufficienter significant. Controversiam de verbis quibus revera constituitur forma sacramentalis Constitutio dirimit pro tempore futuro, edicens: ex variis verbis per se aptis ad formam constituendam, eam solummodo constituunt « quae ab Ecclesia qua talia accipiuntur et usurpantur ». Christus D. *sensum* formae accurate determinavit, non vero eodem modo pro omnibus sacramentis *verba* formae quae sensum exprimerent, id relinquens perficiendum Ecclesiae seu Romano Pontifici, penes quem igitur — esse debet et est de huius rectae expressionis iudicium.

Duabus allatis declarationibus et, in quantum opus sit, dispositionibus positivis alia adiicienda est negativa, quam praecedentes implicant, scilicet:

3) Nulla est necessitas, pro valore ordinationis, tradendi instrumenta ordinis. Hucusque standum erat doctrinae et praxi Pontificalis R. *De ordinibus conferendis*, introductione: « Moneat [Pontifex] ordinandos quod instrumenta, in (piorum traditione character imprimitur, tangant ». Suprema autem C. S. Officii in casibus peculiaribus, in quibus omittebatur vel perperam fiebat ritus traditionis, decernere solebat: « reordinetur ad cautelam ex integro sub conditione ». In tempus vero futurum nulla instrumentorum traditio ad trium sacrorum ordinum essentiam et valorem requiretur; quoad tempus praeteritum, quaestio aperta manet.

Consideratione collectiva trium ordinum expleta, in Constitutione succurrit consideratio singularis: quid requiratur ad uniuscuiusque ordinis essentiam et valorem; et haec per partes sic tractatur:

1) Diaconatus *materia* ad valorem est manus Episcopi impositio, et

quidem una, quae in ritu ordinationis occurrit. Evangeliorum libri traditio ad essentiam non requiritur.

De *forma* essentiali sat magna inter auctores sententiarum diversitas hucusque viguit. Quidam putarunt formam esse verba praefationis cui concomitetur manus impositio: « Accipe Spiritum Sanctum ad robur etc. »; quam Episcopus profert manum dexteram solus ponens super caput cuilibet ordinando. Alii censuerunt esse verba (impositionem manuum antecedentia vel subsequentia): « Super hunc quoque famulum etc. », aut verba: « Emitte in eum... munere roboretur », non quidem privative, sed cumulative vel disjunctive sumpta. Nunc vero et deinceps forma unice necessaria in ordinatione diaconali erunt verba praefationis: « Emitte in eum... munere roboretur », quae manus impositionem immediate subsequentia, ab Episcopo dicuntur manum dexteram extensam tenente.

2) De materia et forma ordinationis presbyteralis hactenus maxima inter auctores fuit sentiendi et loquendi difformitas.

Quidam autummarunt *materiam* unicam esse manuum impositionem; quam tamen diversimode acceperunt, scilicet: iuxta quosdam solummodo primam quae silentio fit; iuxta alios primam, accedente eius continuatione per manus dexteræ super ordinandos impositione; tandem iuxta paucos — principio innixos quod potestas sacerdotis non est in indivisibili — etiam tertia impositio necessaria est, quae nempe in fine Missae fit ad verba: « Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris etc. ». Non pauci melioris notae auctores, praeter manuum impositionem, ad essentiam requiri putarunt instrumentorum traditionem. Pauci asseruerunt hanc instrumentorum traditionem esse materiam sufficientem et unice necessariam.

Circa *formam* presbyteratus (seu circa verba applicationem materiae determinantia) par fuit theologorum discrepantia. Omnes certe excluserunt verba ad ultimam manuum impositionem in fine Missae. At quoad verba quibus prima et altera manuum impositio plenam accipiant significationem, ideoque formam sacramentalem constituent, non unius fuerunt sententiae. Quidam putarunt sufficere invitationem: « Oremus, fratres carissimi etc. »; alii hanc iungendam dixerunt subsequenti orationi: « Exaudi nos etc. », quasi formae proprie sacramentali, alii formam quaerendam censuerunt in praefatione consecratoria, peculiariter in verbis: « Da, quaesumus, omnipotens Pater etc. ».

Multiplicem eiusmodi incertitudinem e medio sustulit nova Constitutio decernens:

ordinationis presbyteralis *materiam*, eamque unicam, esse primam manus Episcopi impositionem silentio factam, non eius continuationem per manus impositionem super ordinandos, neque ultimam in fine Missae; quin tamen Constitutio sententiam aliquam protulerit de divisibilitate aut indivisibilitate potestatis sacerdotalis;

ordinationis presbyteralis *formam* esse (iuxta antiquam legem liturgicam) praefationis verba, non quidem eo sensu ut omnia et singula sint ad essentiam, sed ut haec solummodo: Da, quaesumus, omnipotens Pater..., conversationis insinuet, utpote quibus univoce efferatur potestas ordinis et respondens gratia Spiritus Sancti.

Pontificia dispositio ansam praebere potest huic difficultati: cum in ritu collationis forma non parum distet a materia, qua ratione inter utramque necessaria servatur unio? Cui respondetur principio: unionem inter materiam et formam aliquam admittere latitudinem et generatim sufficere unionem moralem. In ordinatione ad presbyterium unio huiusmodi obtinetur continuatione unius eiusdemque ritus ordinationis, quid unum morale constituentis: idque eo magis quia praefatio in sua integritate ad hoc est composita ut eluceat quem in finem impositio manuum fiat. Notandum praeterea Constitutionem dicendo: « forma constituitur verbis applicationem materiae *determinantibus* », non: « verbis applicationem materiae *concomitantibus* » negat necessitatem concomitantis formae ad materiam, dummodo adsit coniunctio et determinatio.

3) De ordinatione seu consecratione in Episcopum, sunt qui eius *materiam* essentialem tenuerint esse impositionem libri Evangeliorum.

Quoad *formam*, aliqui censuerunt esse verba ab Episcopo consecratore (una simul cum Episcopis conconsecratoribus) prolata dum manus imponunt, scilicet: « Accipe Spiritum Sanctum etc. ». Alii praedictorum verborum loco (vel cum iis iunctam) putaverunt esse orationem: « Propitiare, Domine, etc. », quae immediate subiungitur impositioni manuum, habens verba: inclinatio super hunc famulum tuum cornu gratiae sacerdotalis » et: « benedictionis in cum effunde virtutem ». Alii denique, rati praecedentia verba et orationem insufficienter significare specificam ordinationis episcopalis potestatem et gratiam, asseverarunt verba plene sufficientia haberi in praefatione consecratoria, illaque esse essentialia in quibus « summa seu totalitas ministerii sacerdotalis » necnon « ornamentum *totius* glorificationis » exprimitur.

Quavis dubitatione remota, Constitutio statuit formam ad valorem ordinationis seu consecrationis sola esse verba: « Comple in sacerdote tuo... unguenti rore sanctifica ». De unione huius formae cum sua materia, valent quae supra dicta sunt de ordinatione presbyterali, scilicet unionem fieri per continuitatem totius ritus et per ipsa praefationis verba, quibus explicatur ad quid peracta sint omnia quae eousque sunt facta.

Cum autem, vi Const. Ap. « Episcopalis consecrationis » d. d. 30 novem. 1944, in ritu consecrationis, licet unus Episcopus ad eam peragendam sufficiat, tamen plures tamquam conconsecratores omnino sint adhibendi; eapropter sacramentalis materia et forma Episcopatus conferendi etiam ab unoquoque Episcopo conconsecrante tota et totaliter debet adhiberi, et quidem cum intentione conferendi consecrationem eodem modo atque Episcopus consecrator. Reliqua vero ab Episcopis conconsecrantibus iuxta ritum facienda requiruntur tantum ad liceitatem actus consecratorii ab eis ponendi.

III. Tres denique normas in sua parte complementary Constitutio proponit, quarum prima est de *tactu* in impositione manuum peragendo, secunda de *relatione* novae Constitutionis ad ritum Pontificalis Romani, tertia de *vi retroactiva* Constitutionis.

1) Tactus in impositione manuum peragendus debet ne esse physicus, an sufficit moralis? En quaestio: cui Constitutio, quavis incertitudine sublata, authentice ac definitive respondet, praecipiens ut in quolibet ordine confe-

rendo manuum impositio fiat « caput ordinandi physice tangendo, ne dubitandi praebeatur occasio ». Hinc igitur, ad valorem sufficit tactus moralis, idest manuum extensio super caput ordinandi sine corporali contactu; physicus tactus requiritur ad liceitatem ordinationis; et adest etiam si manus Episcopi sint chirothecis obtectae, vel ordinandi caput comam fictitiam habeat.

2) Constitutio, quoad ritum in Pontificali R. exstantem, praecipit ut « nihil innovetur ». Omnes itaque eius ritus, etsi ad essentiam non pertinentes, ut hactenus observari debent, nullo neglecto vel omisso. Quoad ritus non essentielles, quos Pontificale R. « supplendos » sive « iterandos » praecipit, in singulis casibus dubiis recurrendum erit ad Ap. Sedem eiusque responso standum.

3) De vi retroactiva Constitutionis, distinguendum. Vel agitur de *expositionibus doctrinalibus* circa veritates fidei, et tunc ex ipsius natura rei vi retroactiva pollent; vel agitur de *ordinationibus dispositivis* circa ritus exsequendos, et tunc etsi eiusmodi vim possunt habere et ex voluntate legislatoris habent, tamen nova Constitutio explicite declarat suos actus dispositivos eam vim non habere; unde est ut ex eius dispositione dubia de valore ordinum antea collatorum solvi nequeant et ipsius declaratio de recursu ad Ap. Sedem in casibus dubiis faciendo, valet tam pro transacto quam pro venturo tempore.

MOTU PROPRIO

DE FACULTATE AUDIENDI CONFESSIONES SACERDOTIBUS AERIUM ITER ARRIPIENTIBUS CONCEDENDA. ¹

PIUS PP. XII

Animarum studio compulsi, cum huic Apostolicac Sedi nonnulli significaverint locorum Ordinarii opportunum esse praescripta can. 883 C. I. C., circa facultatem audiendi confessiones sacerdotibus maritimum iter arripientibus factam, ad aëria extendere itinera, Nos, plane noscentes huiusmodi itinera impraesentiarum cotidie frequentiora evadere ac volentes ut christifidelibus haud desit commodum quod e laudato Ordinariorum desiderio animarum proveniret sanctificationi, magna cum animi Nostri oblectatione eiusmodi, amplectimur votum ac motu proprio, certa scientia et matura deliberatione, de Apostolicac potestatis plenitudine, statuimus ac decernimus ut quae can. 883 C.I.C. de facultate excipiendi confessiones sanciantur pro sacerdotibus maritimum iter habentibus, valeant atque extendantur, consentaneis quidem clausulis, ad sacerdotes iter aerium facientes.

Quae per Apostolicas has Nostras Litteras decrevimus motu proprio datas, firma ac valida in perpetuum manere praecipimus, contrariis qui-

¹ *Acta Ap. Sedis*, 40 (1948) 17.

buslibet minime obstantibus; ac praeterea iubemus ut ea vigere incipiant simul ac eaedem praesentes Nostrae Apostolicae Litterae in Commentario Officiali *Acta Apostolicae Sedis* nuncupato insertae fuerint.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die XVI mensis Decembris anno MCMXXXVII, Pontificatus Nostri nono.

PIUS PP. XII

SUPREMA S. C. SANCTI OFFICII

Responsum e.mo card, hernesto ruffini arch. Panormitano, de admissione
VEXILLORUM HAUD BENEDICTORUM IN FUNERIBUS. 1

N. 37-1947

Roma, 6 marzo 1947.

Emo e Revmo Signor mio Ossmo,

è pervenuto a questa S. S. C. il venerato foglio n. 68 in data dei 27 gennaio u. s., con cui l'Em. V. R. dopo aver informato che l'Episcopato Siculo aveva deciso di « non benedire nessuna bandiera di partito, anche se il partito avesse un programma cristiano », domandava istruzioni circa l'ammissione di bandiere non benedette nei cortei funebri, nella parte che segue il feretro.

In proposito mi reco premura di significare all'E. V. che gli Emi e Revmi [Consultori] di questa S. S. C., nella Riunione Plenaria dei 5 marzo, hanno innanzi tutto rilevato la saggezza e l'opportunità della decisione, presa da codesti Ordinari, di non permettere che siano benedette bandiere di qualsiasi partito politico, e quindi di proibire che siano introdotte in chiesa.

Per quel che riguarda poi l'istruzione richiesta, gli Emi Padri, mentre hanno confermato quanto è stato giustamente stabilito da codesti Eccmi Ordinari, e cioè che « nella parte che precede il feretro non debbano essere ammesse bandiere non benedette », ritengono non potersi dare una norma generale e obbligatoria riguardo alla parte del corteo che si forma spontaneamente con l'agglomerarsi del popolo dietro il feretro, tanto più che difficilmente si possono controllare e ordinare enti o persone in questa parte privata del corteo.

La cosa potrà essere quindi regolata dagli Ordinari secondo quanto sembrerà loro più opportuno e possibile, attese le circostanze locali. E evidente però che, se pure le Autorità religiose riterranno non potersi impedire la presenza di vessilli di partito tra la moltitudine che segue il feretro, deve restare sempre fermo che, quando il corteo ed il feretro stesso entreranno in chiesa, le insegne in questione dovranno essere escluse.

Profitto delle circostanze per baciarLe umilmente le Mani e professarmi con sensi di profonda venerazione,

dell'Em. V. Rcvrîa

um.mo obb.mo dev.mo servo vero

F. Card. Marchetti Selvaggiani, *Segretario*.

1 Foglio cccl. Palermitano, 32 (1947) 1.

first incensation of the altar, as well as at the second, verses 2-4 of Psalm 140 are recited, (iii) *Kyrie, eleison*, is said at the middle of the altar in solemn Mass. (iv) The rubrics about bowing are more definite in our present Missal, and the tendency is to make bows deeper in comparison with the directions of 1577. (v) The form, *Jube, domne, benedicere* » is given even for low Mass, (vi) There are, of course, only eleven Prefaces as against fifteen to-day; and of the eleven but seven are given in the ferial tone, there is no ferial tone Preface of the Nativity, Epiphany, Ascension, or B. V. M. (vii) *Haec quotiescumque*, at the Elevation, is said while the priest elevates the Sacred Host, (viii) The bow of the head at *Per Christum*, etc. at the end of the Memento of the Dead — a bow which is anomalous — is not indicated in the Canon, but is in the rubrics of the *Ritus servandus*. (ix) The insertion of names in the Memento of the dead is indicated — more correctly — after *pads*, where « N. » is printed.

In the *Commune Sanctorum* there is no Common of feasts of our Lady. In the first series of Votive Masses, the Masses of St. Joseph and of All the Apostles are missing; in the second series the Masses for the Propagation of the Faith, to ask the Grace of the Holy Spirit, for travellers, and to seek the grace of a happy death, are lacking.

There are the same number of Occasional Prayers as in our present Missal (35), but numbers 15 (in time of earthquake), 20 (for the celebrant), 23 (for penitents), and 27 (for humility) do not appear. On the other hand there is a second set of prayers for time of war (the Secret only of which is the same as that of the votive Mass in time of war), a set for travellers, and one *pro tribulatione peccatorum* (which are the same as the prayers in our votive Mass « pro quacumque necessitate »); and the prayers for the sick are repeated from the votive Mass.

There are quite a number of good engravings (initialled « P. B. ALV) one at the head of each of the greater feasts of the year. At the end of the volume is a table of contents (in analytical form), an alphabetical index of the Introits of the Missal — a very useful index, not found in the modern Missal — an analytical table of the Occasional Prayers, and one of the Masses of both the *Proprium de Tempore* and the *Proprium Sanctorum*.

J. O'Connell.

IUS ET PRAXIS

ACTA SANCTAE SEDIS

SUPREMA S. C. SANCTI OFFICII

INDULTA DE MISSAE CELEBRATIONE HORIS POSTMERIDIANIS ET IEIUNIO
EUCCHARISTICO GALLIAE DIOECESIBUS CONCESSA INSTANTE EM.MO AC REV.MO
EMMANUELE CARD. SUHARD, ARCHIEPISCOPO PARISIENSI. ¹

I

Ex Aed. S. Officii, d. 28 oct. 1947.

Em.me ac Rev.me Domine,

Summus Pontifex, Qui magnopere cupit ferre Episcopis et Sacerdotibus Galliae auxilium, quo facilius ipsi valeant adducere christifideles ad frequentem Ss.mae Eucharistiae sumptionem et ad adsistentiam Sacrosancto Missae Sacrificio, preces, quas Eminentia Tua Reverendissima, mense septembri mox elapso, nomine ceterorum Galliae Episcoporum, Eidem obtulit ad obtinendam mitigationem legis servandi ieiunium eucharisticum et facultatem permittendi Missae celebrationem, in quibusdam adiunctis, horis vespertinis, fere ex integro excepit, ut videre est in adnexis rescriptis.

Sed Sanctitas Sua non censuit permittere, per rescriptum generale, sumptionem potus ante Missam vel S. Communionem, quae ante horam nonam celebretur seu recipiatur, nisi in casu longi itineris (*mm kilometre et demi*) vel operosi laboris (*travail lourd*).

Neque censuit eadem Sanctitas Sua concedere peculiare facultates Episcopis Gallicis in commodum quarundam christifidelium classium, quia eadem apte definiri nequeunt et ceteri christifideles impellerentur ad similes favores expetendos, et ita proxime dilaberetur veneranda et pietati utillima lex servandi ieiunium eucharisticum.

Ceterum bono spirituali horum christifidelium satis provisum videtur per concessionem supra memoratas, quae quam amplissima sunt, cum per modum potus ipsi sumere valeant etiam aliquid satis enutrens (*œuf battu, chocolat, cacao, lait, etc.*).

¹ *La Semaine religieuse de Paris*, 15 nov. 1947, pp. 1410-1414.

Anno autem concessionis exeunte, Eminentia Tua, cum ceteris Galliae Episcopis conlatis consiliis, ad hanc Supremam Congregationem praescriptas relationes mittet, et praesertim eandem edocebit quid fideles sentiant de hac immutatione legis servandi ieiunium eucharisticum, quaenam utilitates ex praedicta concessione captae sint, et, quod Deus avertat, quaenam incommoda ex eadem orta sint.

Hac occasione libentissime utor ut Manus Tuas humillime deosculer ac sensus altissimae venerationis meae Tibi pandam meque profitear.

æ F. Card. Marchetti-Selvaggiani, *Seer.*

A. Ottaviani, *Adsector.*

π

Beatissime Pater,

Emmanuel Caelestinus Card. Suhard, Archiepiscopus Parisiensis, ad pedes Sanctitatis Vestrae humillime provolutus, attendens ad adiuncta prorsus extraordinaria, in quibus Galli his temporibus versantur, et praesertim ad tenuem plurium valetudinem, quae magis magisque, in dies ingravescente annona, debilitatur, necnon ad penuriam cleri, imparis ad consulendum curae animarum, nomine ceterorum Galliae Episcoporum, enixe postulat a Sanctitate Vestra ut, praescriptum canonum 808 et 858 § 1, derogans, facultatem faciat sacerdotibus Missam celebrandi et christifidelibus S. Communionem recipiendi in Gallia, etiamsi aliquid per modum potus antea sumpserint, dummodo a cibo solido et a potu alcoholico a media nocte; a potu autem non alcoholico, per unam horam se abstinuerint.

Ex audientia Ssmi feria V, die 23 octobris 1947. – Ssmus D. N. D. Pius, div. Prov. Papa XII, prae habito voto Emmorum Patrum S. Officii atque audito Cardinali Praefecto S. Congregationis de disciplina Sacramentorum, et attentis adiunctis prorsus extraordinariis, in quibus Gallia his temporibus versatur, praesertim tenui Sacerdotum et christifidelium valetudine, quae ob immanis recentis belli incommoda labefacta est et magis magisque, in dies ingravescente annona, debilitatur, necnon penuria cleri, imparis ad consulendum curae animarum, desiderium plurium christifidelium S. Communionem frequenter recipiendi explere cupiens, praescripto canonum 808 et 858 § 1 pro Gallia derogans, benigne concedere dignatus est Sacerdotibus qui Missam celebrant vel christifidelibus qui S. Communionem recipiunt, in Gallia post horam nonam, veniam sumendi potum non alcoholicum ad unam horam ante Missam vel S. Communionem.

Eadem facultas fit Sacerdotibus qui Missam celebrant vel christifidelibus qui S. Communionem recipiunt ante horam nonam, sed vel ad proximioram ecclesiam petendam longum iter peragere debuerint

vel ante Missam seu S. Communionem in operoso labore multum temporis consumpserint.

Idque ad annum, quo exeunte Episcopi Ordinarii locorum in Gallia, conlatis consiliis, de usu huius concessionis accurate et copiose ad S. Officium referent.

A. Ottaviani, *Assessor*.

Beatis sime Pa ter ,

Episcopi Ordinarii locorum in Gallia ad pedes Sanctitatis Vestrae humillime provoluti, oh huius temporis adiuncta prorsus extraordinaria, facultatem implorant, qua permittere valeant, quoties locorum seu personarum circumstantiae id expostulent, Sacerdotibus sibi subditis Missae celebrationem et christifidelibus sumptionem S. Communionis, horis vespertinis, mitigata luge servandi ieiunium eucharisticum.

Ex Audientia Ssmi feria V, die 23 octobris 1947. – Ssmus D. X. D. Pius, Div. Prov. Papa XII, praehabito voto Emmorum Patrum S. Officii atque audito Cardinali Praefecto S. Congregationis de disciplina Sacramentorum, et attentis huius temporis adiunctis prorsus extraordinariis, benigne indulgere dignatus est ut Episcopi Ordinarii locorum in Gallia, onerata eorum conscientia super vera necessitate, Sacerdotibus sibi subditis concedere valeant veniam celebrandi, diebus festis de praecepto tantum, secundam vel tertiam Missam horis vespertinis, quoties ob nimium Sacri Ministerii laborem vel locorum distantiam impossibile ipsis erit Sacrum item vel tertium ante horam tertiam decimam facere, servato ieiunio ante Missae celebrationem per tres horas quoad cibum solidum et per unam horam quoad potum non alcoholico vel medicinam.

Item indulget Summus Pontifex ut Episcopi Ordinarii locorum in Gallia permittere valeant Missae celebrationem, cui, ad satisfaciendum praeceptum de audiendo Sacro, adstet notabilis pars operariorum, qui mane laborare coguntur, vel publicorum officialium, qui propriis muneribus inane detinentur, horis vespertinis diebus festis de praecepto tantum pariter servato ieiunio ante Missae celebrationem per tres horas quoad cibum solidum et per unam horam [quoad] potum vel medicinam, exclusis omnino alcoholicis.

Fidelibus autem, qui praedictis Missis adstent, indulget Summus Pontifex ut S. Communionem recipiant, quoties, confessarii iudicio, praescriptum canonis 867 § 4 cum can. 821 § 1 conlati, absque gravi incommodo, servare nequeant, pariter servato ieiunio ante S. Communionem per tres horas quoad cibum solidum et per unam horam quoad potum vel medicinam, item exclusis alcoholicis.

Idque per annum, si tamdiu expositae specialissimae circumstantiae perduraverint, quo exeunte RR. PP. DD. Episcopi Ordinarii locorum in Gallia de concessis dispensationibus accuratam relationem ad S. Officium mittent.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

A. Ottaviani, *Adessor.*

Commentarium. – Circa celebrationem Missae horis postmeridianis et legem ieiunii eucharistici S. Sedes iam anno praeterito (*Ephem. lit. IP.*, 61 [1947] 58-62) ampliores facultates concesserat ordinariis locorum Belgii et Galliae; nunc hoc induito alias concessionibus ad annum Galliae elargitur sub peculiaribus conditionibus.

I. Singulis diebus, sacerdotes et fideles, ante Missae celebrationem et S. Communionem, conceditur facultas sumendi potus non alcoholicos iuxta statutas circumstantias:

1) *Singulis diebus*, festivis et ferialibus, indistincte;

2) *Sacerdotes et fideles* sumere possunt «ad unam horam ante Missam vel S. Communionem» potus non alcoholicos scilicet per modum potus ipsi sumere valent etiam aliquod satis enutrens (œuf battu, chocolatum, cacaum, lac, etc.) »;

3) *Duobus casibus*: a) pro Missae celebratione vel pro fidelibus qui S. Communionem suscepturi sunt «*post* horam nonam», A) pro Missae celebratione vel S. Communionem «*ante* horam nonam», ast in casu quo 1° vel sacerdotes et fideles «*ad proximiorum ecclesiam petendam longum iter peragere*» debuerint, 2° vel «*ante Missam seu S. Communionem in operoso labore multum temporis consumpserint*».

Ad proximiorum ecclesiam, dicitur; ergo c. gr. non licet alicui frui induito et deinde ad S. Communionem recipiendam petere oratorium vel ecclesiam longiorem, cum possit adire oratorium vel ecclesiam proximiorum; dummodo non adsit rationabilis causa (peregrinatio, celebratio matrimonii, funus...).

Longum iter intelligitur milliarius et dimidium (1/2, km.). Sub nomine *Operosus labor* (travail lourd) communiter designant moralistae labores rusticos et labores onerosos (fabbricanti, falegnami, legnaioli); itemque pro «*multum temporis*» designant duas vel tres horas: quaeque omnia intelligunt relate ad culpam gravem contra legem requietis festivae. Tamen suprarelatae expressiones non ad litteram interpretandae sunt, sed secundum S. Sedis mentem, quae praesenti tempore, sicut ex ipso induito apparet, valde benigna est.

II. In Dominicis et festis de praecepto tantum, Episcopi ordinarii locorum in Gallia permittere possunt Missae celebrationem horis postmeridianis attentis peculiaribus adiunctis legis ieiunii eucharistici:

1) *In Dominicis et festis* de praecepto tantum, ad obsecundandos sacerdotes «quoties ob nimium Sacri Ministerii laborem vel locorum distantiam impossibile ipsis erit Sacrum item vel tertium ante horam tertiam decimam facere», et, eodem tempore, ad praebendum fidelibus modum seu occasionem assistendi S. Missae;

2) *Episcopi ordinarii* locorum in Gallia, «onerata eorum conscientia super vera necessitate», possunt permittere ut proprii sacerdotes Sacrum litent horis postmeridianis, diebus de praecepto tantum, *a'*) secundam vel tertiam Missam», sub conditionibus numeratis η. II, 1; unam solum Missam, «cui, ad satisfaciendum praeceptum de audiendo Sacro adstet notabilis pars operariorum; qui mane laborare coguntur, vel publicorum officialium, qui propriis muneribus mane detinentur»;

3) *ieiunium eucharisticum*. *a)* sacerdotes, qui celebrant Missam horis postmeridianis, servant ieiunia «ante Missae celebrationem per tres horas quoad cibum solidum et per unam horam quoad potum non alcoholicum vel medicinam»; *z)* fideles, qui adsistunt Sacro, possunt recipere S. Communionem, «quoties, confessarii indicio, praescriptum can. 867 § 4 cum can. 821 § i conlati, absque gravi incommodo, servare nequeunt», et insuper observentur quae supra (3 a) circa ieiunium eucharisticum dicta sunt. Indultum datum ad annum a die 23 octobris 1947 valet tantum pro Gallia.

C. B.

PONTIFICIA COMMISSIO

AD CODICIS] CANONES AUTHENTICE INTERPRETANDOS

DE TEMPORIS SUPPUTATIONE I

Zλ I – An, electo uno temporis supputandi modo, hic, vi Can. 33 § i, in actionibus formaliter diversis, mutari possit.

D. II – An tres Missae celebratae nocte Nativitatis Domini sint actiones formaliter diversae.

R. – Ad I *Affirmative.* – Ad II *Negative.*

Datum Romae, e Civitate Vaticana, die 29 Maii anno 1947.

M. Card. MASSIMI, *Praeses.*

L. ϕ S.

A. Coussa, Ord. Basil. Alepp. *a Secretis.*

Commentarium. Agitur de canonis 33 § 1 interpretatione. Horae diei supputandae sunt ex communi loci usu; sed in Officiis privatis, ut in celebratione Missae, quae scilicet sollemnis non sit neve conventualis (lecta vel cantata) aut in privata horarum canonicarum recitatione, i. c. extra chorum, vel in communione recipienda, abstinentia aut ieiunio servandis, liberum cuique est sequi horam loci usualem aut loci tempus, sive *verum* (nostro in meridiano), sive *medium* (in astronomico fuso), aut *legale* lege definitum; sive *regionale* conventionem, sive aliud *extraordinarium* fictione quadam. Actionum enume-

¹ *Acta Ap. Sedis*, 39 (1947) 373-

E - Etudes parues dans des dictionnaires, des ouvrages collectifs etc.

102. *Liturgiewissenschaft, Die Religion in Geschichte und Gegenwart. III*, Tubingue, Mohr, 1929, 2e édit., col. 1689-1691. I
103. *Liturgische Betcegun*, 20, *ibid.*, col. 1698-1701.
104. *Messe*, i°, *geschichtlich-liturgisch*, *ibid.*, col. 2135-2140.
105. *Actio, Reallexihon fur Antike und Christentum*, Leipzig, Hiersenwnn, I, 1, 1941, col. 82-83.

• . .

106. *Von der Schönheit Christi, Paw Den Akademikern im Felde dargehoten von der Abtei Maria Laach*, München-GIadbach, 1917.
107. *Das Gehet der Kirche im tåglichen Offizium, Die betende Kirche*, Berlin, S. Augustinus Verlag, 1924, 1924, ie édit., pp. 182-206; repris dans *Das christliche Kultmysterium* (voir n° 5) sous le titre: « Der heilige Tag der Kirche ».
108. *Das christliche Opfermysterium, Der Weg der Kirche im heiligen Jahr 1926*, Munich, 1925, pp. 55-75; traduction française de M. G. PcifTer dans *Revue liturgique et monastique*, XII, 1926-7, 3-14.
109. *Die rôniische Paschaliturgie*, *ibid.*, pp. 97-120.
- no. *Altchristlicher Kult und Antike* (voir n° 16); *Die Messe als heilige Mystcrienhandlung* (voir n° 43); *Zur Idee der liturgischen Festfeier* (voir n° 17). Ces trois articles furent repris dans *Mysterium. Gesammelte Arbeiten Laacher Mônclie*, I, Munster en Westf., Aschendorff, 1926.
- in. *Sankt Benedikt als Pneumatiker, Heilige Ueberlieferung-Festschrift für Abt Ildefons Herwegen, gesammelt und herausgegeben von Odo Casel*. Munster, Aschendorff, 1938, pp. 96-123.
112. *Ein Blick in die Werkstatt der Liturgie, Lebendige Liturgie, herausgegeben von Pius Parsch*. Vienne-Klosterncuburg, Volksliturgischer Verlag, 1939, pp. 13 ss.
113. *Die ostchristliche Opferfeier als Mystcriengeschehen, Der christliche Osten. Geist und Gestalt*. Ratisbonne, Pustet, 1939, pp. 59-74; traduction néerlandaise dans *Heilige Bronnen* (voir n° 7).
114. *Mônchtum und Pneuma, Morgenlândisches Christentum*. Paderborn, Bonifacius-Druckerei, 194°» PP 228-246; traduction néerlandaise dans *Heilige Bronnen* (voir n° 7).
115. Introduction à Aemiliana LoEHR, *Tahr des Herrn*. Ratisbonne, Pustet, 1934, 1e édit.; 1935, 2e édit.; 1936, 3e édit., 1940, 4e édit. (*Das Herrenjahr*)\ traduction anglaise par une moine bénédictin, New York, Kenedy, 1937; traduction néerlandaise de Dom C. Coebergh, Bruges, Beyaert, 1943. traduction française Ae J. Décarreau et I. Leroy. Bruges, Beyaert, 1948.

IUS ET PRAXIS

ACTA SANCTAE SEDIS

SUPREMA S. C. SANCTI OFFICII

Monitum¹

Cum compertum sit variis in locis, contra Sacrorum Canonum praescripta et sine praevia S. Sedis venia, mixtos conventus acatholicorum cum catholicis habitos fuisse, in quibus de rebus fidei tractatum est, omnibus in memoriam revocatur ad normam canonis 1325 § 3 prohibitum esse, quominus his conventibus intersint, sine praedicta venia, cum laici tum clerici sive saeculares sive religiosi. Multo autem minus catholicis licitum est huiusmodi conventus convocare et instituere. Quapropter Ordinarii urgeant, ut haec praescripta ab omnibus adamussim servantur.

Quae quidem potiore iure observanda sunt, cum agitur de conventibus, quos « oecumenicos » vocant, quibus catholici, sive laici sive clerici, sine S. Sedis praevio consensu, nullo modo interesse possunt.

Cum vero, tum in praedictis conventibus tum extra ipsos, etiam actus mixti cultus haud raro positi fuerint, denuo omnes monentur quamlibet in sacris communicationem ad normam canonum 1258 et 731 § 2 omnino prohibitam esse.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 5 iunii 1948.

Petrus ViGORiTA, *Notarius*.

Commentarium. Ante omnia animadvertendum est Monitum non agere de conventibus mixtis quae tractent de rebus scientificis, socialibus, moralibus, oeconomicis et similibus, sed de religiosis tantum agere in quibus nempe de rebus fidei tractetur. Huiusmodi mixtos conventus acatholicorum cum catholicis revera saepius habitos fuisse, notorium est. Monitum autem id factum esse non reprobatur; reprobatur tantum factum esse contra sacrorum canonum praescriptum et sine praevia S. Sedis venia. Praescriptum autem canonum est praecise ut venia S. Sedis petatur. Exempli gratia canon 1325, § 3, ait: «(aveant catholici ne disputationes vel collationes, publicas praesertim, cum acatholicis habeant sine venia S. Sedis, aut, si casus urgeat, loci Ordinarii ». Super huius autem canonis textu notandum est: 1) veniam S. Sedis aut, in casibus urgentibus et cum periculo in mora, loci Ordinarii, requiri tam

¹ *Acta Ap. Sedis*, 40 (1948) 257.

pro conventibus publicis, quain pro non publicis; 2) etsi canon non loquitur de venia *praevia*, sed de simplici venia, praeviam tamen requiri; et deducitur ex rei natura, ex fine legis et ex praesenti Monito, in quo legitur *praevia*.

Alia duo praeterea in Monito sunt notanda: *u)* prohibitionem interessendi huiusmodi mixtis conventibus factam esse omnibus catholicis indiscriminatum: « prohibitum esse quominus... intersint cum laici tum clerici, sive saeculares sive religiosi »; *b)* huic prohibitioni aliam esse additam, convocandi scilicet et instituendi huiusmodi conventus: « Multo autem minus catholicis licitum est huiusmodi conventus convocare et instituere »; hanc autem prohibitionem implicitam esse in supra citato canone, intelligi ex commate « multo minus ». Haec si prae oculis habeantur facile intelligetur cur Monitum locorum Ordinarios tam valide obtestetur haec praescripta urgere « ut ab omnibus adamussim observentur ».

Monitum loquitur et agit quoque de quadam specie conventuum, quos « oecumenicos » vocat. His ultimis decenniis eos coactos esse novimus, praesertim a sectis protestantium ad suarum ecclesiarum unionem fovendam, et ad eundem finem institutum fuisse « Concilium oecumenicum » seu synodum quamdam permanentem. Quamvis huiusmodi conventus ab acatholicis instituantur et convocentur, non tamen ab eis excluduntur catholici. Iamvero, in hoc peculiari casu semper, imo « potiori iure » et verbis strictioribus, Ecclesia asserit prohibitionem, quominus isti conventus a catholicis celebrentur: « catholici, sive laici sive clerici, sine S. Sedis praevio consensu, nullo modo (ipsis) interesse possunt ». Hoc autem vetitum valet per se, quicumque sit titulus et modus intentae participationis. Ecclesia catholica iure divino prohibetur quominus ipsis intersit, si eius praesentia sit habenda tamquam « unius inter plures alios paris iuris »; at inde non prohibentur catholici si, praevio legitimo consensu, intersint tamquam privati et veluti speculandi gratia. Quibusnam vero principiis hac in re Ecclesia regatur, ut pluribus habetur locis, sic S. S. C. S. Officii manifestavit occasione Lausannensis conventus « oecumenici », habiti diebus 5-21 augusti 1927. Ad quaesitum: An liceat catholicis interesse vel favere acatholicorum conventibus, coetibus, conditionibus, aut societatibus quae eo spectant ut omnes christianum nomen utcumque sibi vindicantes, uno religionis loedere consociantur ., S. S. C. respondit: « Negative, atque standum omnino decreto ab ipsa hac S. S. C. die 1 iulii 1919 edito *De participatione catholicorum societati* ad procurandam christianitatis unitatem ».

Monitum insuper speciem quamdam mixti cultus clare et explicitè reprobatur, ut scilicet catholici vel partem habeant in cultu acatholico vel acatholicos admittant cultui catholico; idque nixum canone 1258, § 2, dicente:

Haud licitum est fidelibus quovis modo active assistere seu partem habere in sacris acatholicorum ». Et sicut prohibita est omnis activa assistentia cultui acatholico, ita vetita est communicatio acatholicorum in cultu catholico. Eadem prohibitionis ratio habetur sive quoad cultum publicum sive quoad non publicum; non raro enim occurrit periculum interconfessionalismi vel falsi iudicii de nostrae religionis unitate.

Praeterquam ad canonem 1258, § 2, tamquam ad normam cui standum est. Monitum provocat etiam ad canonem 731, § 2, sic habentem: « Vetitum

est sacramenta Ecclesiae ministrare haereticis aut schismaticis, etiam bona fide errantibus eaque petentibus, nisi prius, erroribus reiectis, Ecclesiae reconciliati fuerint ». De hoc peculiari modo illicitae communicationis catholicorum cum acatholicis locuta est etiam fusius S. S. C. S. Officii in Rescripto d. d. 29 octobris 1941 ad Rev. Dr. P. Werhun, Visit. Apost. pro Ucrainis in Germania degentibus (cfr. *Il Monitore Ecclesiastico* 1942, pp. 114-115). In hoc Rescripto, ad 1, notanda sunt sequentia verba, quae cum supra relatis conveniunt et Ecclesiae praecipuam sollicitudinem confirmant: « Semper autem curandum est ut scandalum et vel suspicio interconfessionalismi evitentur ».

A. P.

S. C. DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Datur facultas Sacrum iterandi diebus ferialibus¹

Beatissime Pater,

Parisiensis Ordinarius ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus, humiliter facultatem postulat permittendi suis sacerdotibus ut Sacrum, diebus ferialibus, iterare valeant occasione matrimoniorum vel funerum, ob cleri penuriam.

Et Deus...

L. ☐ S. £3 Emmanuel Card. Suhard, *Archiep. Parisiensis*.

N. Prot. 622-48

Ex audientia diei 8 martii 1948. Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XII relatione facta ab infrascripto Cardinali huius Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum Pro-Praefecto, attentis expositis, benigne indulgere dignatus est Ordinario Parisien, gratiam iuxta preces, dummodo nullus alius sacerdos liber praesto sit pro celebratione alterius Missae, vetita celebranti pro secunda Missa eleemosinae perceptione. Ceteris servatis de iure servandis. Contrariis quibuslibet minime obstantibus. Praesentibus valituris ad biennium.

B. Card. Aloisi Masella, *Pro-Praefectus*.

L. ☐ S.

F. Bracci, *Secretarius*.

SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

De concessione antimensii missionariis latinis²

Quot et quales difficultates missionales sacerdotes experiantur in sui officii muneribus adimplendis, praesertim vero in celebratione sacrosancti sacrificii Missae, omnibus compertum est. Ut autem hisce

¹ Textus gallicus exaratus est in: *La Semaine relig. de Paris*, 95 (1948) 495.

² Ex *Ephemerides Juris Canonici*, 3 (1947) 250.

Xdnota TIO. - Praescriptiones circa vexilla et eorum benedictionem continentur in pluribus decretis Apostolicae Sedis, superiore anno in *Ephem. lit.* IP, 61 (1947) 57-58, expositis. Ex «quibus apparet Ecclesiam aliquando disciplinam mitigasse vel rursus circumscripsisse, attentis temporum conditionibus. Praesenti responso prohibetur quominus vexilla non benedicta *praecedant* feretrum, sed relinquitur Ordinariorum iudicio, attentis temporis et loci circumstantiis, permittere ut eadem vexilla non benedicta *sequantur* feretrum, dummodo numquam in ecclesiam introducantur.

S. C. DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

EXPLANATIONES SUPER DECRETO SPIRITUS SANCTI MUNERA » 1

N. 1286-47

Roma, 6 marzo 1947.

Emo e Revmo Signor mio Ossmo,

in riscontro a venerata lettera di V. Em. Revma dei 13 dello scorso febbraio, mi reco ad onore di comunicarLe quanto segue in risposta ai due dubbi segnalati a questo S. Dicastero relativi al recente Decreto « Spiritus Sancti munera » sulla Cresima.

Il primo dubbio verte sull'interpretazione da darsi alla condizione per la valida e lecita amministrazione della Cresima contenuta sotto il n. 2 p. 1 del citato Decreto, così formulata: « *Dummodo hi fideles* (cioè i cresimandi) *ex gravi morbo in vero mortis periculo sint constituti ex quo decessuri praevideantur* ».

E precisamente l'Em. v. chiede perché nel Decreto si dica « in vero mortis periculo » e non, come parrebbe bastevole, « in mortis periculo »; di più domanda, quando si raggiunga il minimo necessario perché si verifichi l'altro comma: « ex quo decessuri *praevideantur* ».

A tale riguardo si può osservare che le parole del primo inciso dovranno valutarsi con criterio morale: e cioè o quando il medico abbia giudicato che l'infermo si trovi in vero pericolo di morte; o quando, anche in assenza del medico, il sacerdote cresimante nella sua prudenza ed esperienza, considerate tutte le circostanze, della gravità e durata della malattia, dell'età, delle condizioni generali dell'infermo..., si sia convinto che effettivamente questo si trovi non in un dubbio o anche solo probabile, ma in un certo e reale pericolo di vita. Le altre parole « ex quo decessuri praevideantur » praticamente dovranno considerarsi come equivalenti a quelle usate dal Codice di D. C. in analoghe circostanze: « *urgente mortis periculo* » (cc. 1043-1044-1046). Si potrà all'uopo utilmente consultare quanto riferisce l'Eminentissimo Card. Gasparri nel *Tract. eau. de matrimonio* (ed. nova ad mentem Codicis, vol. I, n. 393) e altri autori che hanno commentato i canoni citati.

Quanto al secondo dubbio, sembra che il conferimento della Cresima in codesta città di Palermo, attesa la coesistenza in sito della Em. V. e di altri due Eccmi Vescovi, debba essere fatto, nella generalità dei casi, da un Vescovo.

1 Foglio eccl. Palermitano, 32 (1947) -

La valutazione peraltro del *legittimo impedimento*, che dispensa il Vescovo residenziale dal conferirla personalmente, e lasciata al Suo prudente arbitrio, non essendo possibile determinare a priori detti impedimenti, che possono essere della più varia natura. E lo stesso va detto del *grave incomodo* che dispensa il Vescovo Ausiliare e Titolare.

Per l'amministrazione della Cresima fuori di codesta città, si pensa che ciò costituisca un impedimento permanente legittimo per l'Em. V., come pure un grave incomodo per codesti due Eccmi Vescovi, a meno che sia l'Em. V. che detti Eccmi già si trovassero casualmente in sito dove giace l'infermo, o a portata di mano del medesimo.

Nella speranza d'aver soddisfatto alla richiesta di V. Em. Le bacio umilissimamente le Mani, mentre con sensi di profondissimo ossequio godo professarmi

um.mo dev.mo obb.mo servo vero
di V. Em. Revfna, D. Card. Jorio, *Prefetto*.

F. Bracci, *Segretario*.

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

DECRETUM

DE CONFIRMATIONE ADMINISTRANDA IIS, QUI [EX GRAVI MORBO] IN PERICULO MORTIS SUNT CONSTITUTI. 1

Post latum a Sacra Congregatione de Disciplina Sacramentorum decretum « Spiritus Sancti munera » diei XIV Septembris an. 1946 (cf. *Acta Apostolicae Sedis*, vol. XXXVIII, 1946, p. 349) ad Sacrum hoc Consilium Christiano nomini propagando plures Ordinariorum missionum preces, ad easdem amplioresve facultates obtinendas, pervenerunt.

Quas Ssmus D. N. Pius Div. Prov. Papa XII, in Audientia diei XVIII huius mensis, referente infrascripto Cardinali Praefecto, benigne suscipere dignatus est.

Omnibus itaque Ordinariis locorum ab hac Sacra Congregatione de Propaganda Fide dependentibus potestatem Sanctissimus fecit, absque praeiudicio ceterorum indultorum quibus in re iam fruuntur, ut Sedis Apostolicae induito (can. 782 § 2), tribuere valeant omnibus sacerdotibus sibi subditis curamque animarum ferentibus, facultatem sacram Confirmationem fidelibus sive adultis sive infantibus, intra fines mis-

1 //>. *Sedis*, 40 (1948) 41. Quae, in titulo, inter parentheses clauduntur, demenda videntur.

pro conventibus publicis, quam pro non publicis; 2) etsi canon non loquitur de venia *praevia*, sed de simplici venia, praeviam tamen requiri; et deducitur ex rei natura, ex fine legis et ex praesenti Monito, in quo legitur *praevia*.

Alia duo praeterea in Monito sunt notanda: a) prohibitionem interessendi huiusmodi mixtis conventibus factam esse omnibus catholicis indiscriminatum: « prohibitum esse quominus... intersint cum laici tum clerici, sive saeculares sive religiosi »; h) huic prohibitioni aliam esse additam, convocandi scilicet et instituendi huiuscemodi conventus: « Multo autem minus catholicis licitum est huiusmodi conventus convocare et instituere »; hanc autem prohibitionem implicitam esse in supra citato canone, intelligi ex commate « multo minus ». Haec si prae oculis habeantur facile intelligetur cur Monitum locorum Ordinarios tam valide obtestetur haec praescripta urgere « ut ab omnibus adamussim observentur ».

Monitum loquitur et agit quoque de quadam specie conventuum, quos « oecumenicos » vocat. His ultimis decenniis eos coactos esse novimus, praesertim a sectis protestantium ad suarum ecclesiarum unionem fovendam, et ad eundem finem institutum fuisse « Concilium oecumenicum » seu synodum quamdam permanentem. Quamvis huiusmodi conventus ab acatholicis instituantur et convocentur, non tamen ab eis excluduntur catholici. Iamvero, in hoc peculiari casu semper, imo « potiori iure » et verbis strictioribus, Ecclesia asserit prohibitionem, quominus isti conventus a catholicis celebrentur: « catholici, sive laici sive clerici, sine S. Sedis praevio consensu, nullo modo (ipsis) interesse possunt ». Hoc autem vetitum valet per se, quicumque sit titulus et modus intentae participationis. Ecclesia catholica iure divino prohibetur quominus ipsis intersit, si eius praesentia sit habenda tamquam « unius inter plures alios paris iuris »; at inde non prohibentur catholici si, praevio legitimo consensu, intersint tamquam privati et veluti speculandi gratia. Quibusnam vero principiis hac in re Ecclesia regatur, ut pluribus habetur locis, sic S. S. C. S. Officii manifestavit occasione Lausannensis conventus « oecumenici », habiti diebus 5-21 augusti 1927. Ad quaesitum: « An liceat catholicis intéressé vel favere acatholicorum conventibus, coetibus, conditionibus, aut societatibus quae eo spectant ut omnes christianum nomen utcumque sibi vindicantes, uno religionis loedere consociantur », S. S. C. respondit: « Negative, atque standum omnino decreto ab ipsa hac S. S. C. die 1 iulii 1919 edito *De participatione catholicorum societati ad procurandam christianitatis unitatem* ».

Monitum insuper speciem quamdam mixti cultus clare et explicitè reprobatur, ut scilicet catholici vel partem habeant in cultu acatholico vel acatholicos admittant cultui catholico; idque nixum canone 1258, § 2, dicente:

Haud licitum est fidelibus quovis modo active assistere seu partem habere in sacris acatholicorum ». Et sicut prohibita est omnis activa assistentia cultui acatholico, ita vetita est communicatio acatholicorum in cultu catholico. Eadem prohibitionis ratio habetur sive quoad cultum publicum sive quoad non publicum; non raro enim occurrit periculum interconfessionalismi vel falsi iudicii de nostrae religionis unitate. H

Praeterquam ad canonem 1258, § 2, tamquam ad normam cui standum est, Monitum provocat etiam ad canonem 731, § 2, sic habentem: « Vetitum

est sacramenta Ecclesiae ministrare haereticis aut schismaticis, etiam bona fide errantibus eaque petentibus, nisi prius, erroribus reiectis, Ecclesiae reconciliati fuerint ». De hoc peculiari modo illicitae communicationis catholicorum cum acatholicis locuta est etiam fusius S. S. C. S. Officii in Rescripto d. d. 29 octobris 1941 ad Rev. Dr. P. Werhun, Visit. Apost. pro Ucrainis in Germania degentibus (cfr. *Jl Monitore Ecclesiastico* 1942, pp. 114-115). In hoc Rescripto, ad 1, notanda sunt sequentia verba, quae cum supra relatis conveniunt et Ecclesiae praecipuam sollicitudinem confirmant: Semper autem curandum est ut scandalum et vel suspicio interconfessionalismi evitentur ».

A. P.

S. C. DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Datur facultas Sacrum iterandi diebus ferialibus 1

Beatissime Pater,

Parisiensis Ordinarius ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus, humiliter facultatem postulat permittendi suis sacerdotibus ut Sacrum, diebus ferialibus, iterare valeant occasione matrimoniorum vel funerum, ob cleri penuriam. Et Deus...

Ijl Emmanuel Card. Suhard, *Archiep. Parisiensis*.

N. Prot. 622-48

Ex audientia diei 8 martii 1948. Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XII relatione facta ab infrascripto Cardinali huius Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum Pro-Praefecto, attentis expositis, benigne indulgere dignatus est Ordinario Parisien, gratiam iuxta preces, dummodo nullus alius sacerdos liber praesto sit pro celebratione alterius Missae, vetita celebranti pro secunda Missa eleemosinac perceptione. Ceteris servatis de iure servandis. Contrariis quibuslibet minime obstantibus. Praesentibus valituris ad biennium.

B. Card. Aloisi Masella, *Pro-Praefectus*.

L. ϕ S.

F. Bracci, *Secretarius*.

SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

De CONCESSIONE ANTIMENSII MISSIONARIIS LATINIS 2

Quot et quales difficultates missionales sacerdotes experiantur in sui officii muneribus adimplendis, praesertim vero in celebratione sacrosancti sacrificii Missae, omnibus compertum est. Ut autem hisce

* Textus gallicus exaratus est in: *La Semaine relig. de Paris*, 95 (1948) 495.

2 Ex *Ephemerides Juris Canonici*, 3 (1947) 250.

difficultatibus aliquo saltem modo obvium fiat, nonnullae a Sancta Sede dispensationes et facultates missionalibus sunt concessae, quibus, servata ea quae, uti par est, sanctissimo Sacramento reverentia debetur, sacerdotes Missam litare possint iis etiam in circumstantiis et adiunctis, quae ordinariae celebrationi obstarent.

Nunc vero, instante Sacra Congregatione de Propaganda Fide, Sacra Rituum Congregatio prae oculis habens difficultatem quam secum fert portatilium altarium translatio, quae ex lapide confici debent, de speciali gratia, facto verbo cum Sanctissimo, in iis regionibus ubi viarum et curruum desit copia, benigne indulget ut loco illarum lapidum substituatur aliquod linteum ex lino vel cannabe confectum, et ab Episcopo benedictum, in quo reconditae sint Sanctorum Reliquiae ab eodem Episcopo recognitae; super quo sacerdotes missionales sacrosanctum Missae sacrificium celebrare valeant, iis tantum in casibus, et onerata eorum conscientia, in quibus aut nulla ecclesia vel oratorium sive publicum sive privatum exstet, et valde incommodum sit lapideum altare secum in itinere transferre, aut in promptu habere. Contrariis non obstantibus quibuscumque etiam speciali mentione dignis.

Die 12 martii 1947.

ϕ C. Card. Salotti, Ep. Praenestinus, Praefectus

j. A. Carinci, Archiep. tit. Seleucien., Secretarius.

Commentarium. 1. Die 12 martii 1947 Sacra Rituum Congregatio excipiens petitionem Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, concessit usum antimensii latini pro sacrificio Missae sacerdotibus ritus latini, qui in territoriis missionum ipsi S. C. de Propaganda Fide subiectis laborant. Antimensium latinum ad instar antimensii graecorum conceditur, nomen et aliquomodo etiam usum eius usurpans: proprie tamen loquendo, antimensium graecorum prohibitum est et prohibitum manet.

Haec concessio aliquid novi certe inducit in liturgiam latinam: nam antea quamvis super hac re interrogata fuerit Sancta Sedes semper negative respondere censuit quoad concessionem antimensii: ita die 7 iunii 1726 S. C. S. Officii aperte respondit non licere sacerdotibus ritus latini in altaribus graecorum non lapideis sacrum facere (cf. *Coli. S. Congr. de Prop. Fide*, vol. I, Romae, 1907, p. 99, n. 306). Postea, Benedictus XIV die 16 martii 1742 Constitutione *Etsi pastoralis* § VI, η. VIII, XIX, prohibuit quominus sacerdotes ritus latini celebrent in ecclesiis graecorum catholicorum, si careant proprio altari portatili lapideo, super antimensiis (0. c. p. 124). Demum eandem legem sic enuntiat Codex Iuris Can., canone 823, § 2: Deficiente altari portatili proprii ritus, sacerdoti fas est ritu proprio celebrare in altari consecrato alius ritus, non autem super graecorum antimensiis ».

Sacra autem Congr. de Prop. Fide etsi non concesserit facultatem super antimensio graecorum celebrandi, attamen deficiente altari portatili, in casu

necessitatis, permisit celebrationem Missae super simplici lapide non consecrato. Alia ex parte ipsa S. Congregatio Orientalis aliquando concessit sacerdotibus ritus latini facultatem litandi super antimensio graecorum. Perdurante ultimo immani bello ipse Summus Pontifex Cappellanis copiis militaribus addictis dedit facultatem litandi super parvo linteo ex lino vel cannabe confecto, sine aliqua speciali, ut videtur, benedictione. †

11. *Causae motivae* concessionis antimensii bene enumerantur in decreto et sunt: difficultates quas missionarii experiuntur in muneribus suis adimplendis praesertim in celebratione Missae; difficultas asportandi altare portatile; deficientia viarum et curruum: notandum est quod particula *et* quoad *currus* est disiunctiva, ideoque sicut alia verba decreti, interpretanda est late, quia favores sunt ampliandi.

I' sus. Missionarii, ait decretum, possunt uti antimensio iis tantum in casibus, et onerata eorum conscientia, in quibus aut nulla ecclesia vel oratorium sive publicum sive privatum extet *et* (*disiunctiva* ut supra) valde incommodum sit lapideum altare secum in itinere transferre aut in promptu habere ».

Materia huius antimensii est linteum ex cannabe vel lino confectum eiusque dimensiones (quamvis in decreto non determinatae) similes esse possunt nostro corporali. Iñoe praecipue notandum est quod antimensium latinum aequiparatur petrae sacrae et fungitur eius munere: et sic in celebratione Missae paratur altare iuxta rubricas cum tobaleis, etc.

Minister huius benedictionis est episcopus, non vero, sine peculiari S. Sedis induito, qui caractere episcopali carent. Episcopus indutus rochetto, superpelliceo et stola alba postquam recognoverit authenticas esse reliquias, eas recondit in sacculo, qui assuitur in angulo dextero antimensii.

Benedictio est communis et simplex, complectens versiculos praeparatorios, orationem et, in fine, aspersionem aquae benedictae.

Formula benedictionis antimensii:

Pontifex, postquam aliquas authenticas reliquias sanctorum martyrum recognoverit, eas in parvo quodam sacculo includit, qui in angulo dextero linteï benedicendi assuatur, deinde linteum benedicit, dicens.'

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

RL Qui fecit caelum et terram.

y. Dominus vobiscum.

R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus: Maiestatem tuam. Domine, humiliter imploramus ut linteum hoc ad suscipienda populi tui munera praeparatum, per nostrae humilitatis servitium beneædicere, sanctificare et consecrare digneris: ut super eo sanctum sacrificium Tibi offerre valeamus, ad honorem beatissimae Virginis Mariae, Sanctorum N. X., quorum reliquias in eo reposuimus, et omnium Sanctorum; et praesta, ut per haec sacrosancta mysteria vincula peccatorum nostrorum absolvantur, maculae

» Cfr. *Ephemerides Iuris Canonici*, I. c.

deleantur, veniae impetrentur, gratiae acquirantur, quatenus una cum Sanctis et Electis tuis vitam percipere mereamur aeternam. Per eundem Christum Dominum nostrum. Rl Arnen.

Et aspergit illud aqua benedicta.

Oratio huius formulae, factis parvis mutationibus, est eadem quae invenitur pro consecratione altaris in solempni Dedicatione Ecclesiae (cf. *Pont. Rom.*, pars II, De Consecr. altaris). Est oratio deprecative et quamvis adhibeatur verbum *consecrare*, tamen nulla fit consecratio seu unctio.

III. Si hanc formulam cum graeca comparemus, hoc animadvertendum est:

In Euchologio Romano (ed. 1873, pp. 328-330) refertur formula consecrationis antimensorum (*τάξις γινόμενη ἐπὶ καθιερώσει Ἀντιμινσίων*) quae est formula verae et propriae functionis liturgicae et differt a nostra benedictione:

a) *solemnitate caeremoniarum*, nam est solempnis consecratio, similis consecrationi altaris complectens triplicem unctionem sancti myri, tres solempnes orationes et celebrationem sacrae liturgiae immediate sequentis; consecratio vero latina seu potius benedictio, non habet unctionem et potest peragi extra ecclesiam, neque minister induit omnia sacerdotalia paramenta.

A) *ordine compositionis ipsius formulae*, in graeca episcopus infundit prius vinum aromaticum super antimensia (posita a sacerdotibus super altari) dum interim recitat versum *Asperges me* et prosequitur psalmum 50, quo finito dicit quamdam formulam doxologiae; postea ter facit signum crucis ungens sancto myro antimensium ac recitans psalmum 132 cum alia formula doxologiae. Postea dum incensat altare recitat primum versum psalmi 25 et dicit duas orationes. Deinde inserit reliquias antimensio et dicit aliam orationem. Sequitur in fine celebratio sacrificii Missae.

In formula latina nullum habetur de his omnibus elementis, praeter insertionem reliquiarum et unam tantum orationem. A. Betta, C. M.

II

Mediolanen.

DE ABBATE I

N. Prot. 1-48

Caeremoniarum Praefectus Metropolitanae Ecclesiae Mediolanensis, de consensu Eminentissimi Cardinalis Archiepiscopi, sequentia dubia, pro opportuna explicatione, Sacrae Rituum Congregationi humilime proposuit.

i° Possunt Abbates Regulares tum de Regimine tum Titulares, extra propria monasteria uti Throno cum baldachino, mitra et baculo, et celebrare Divina Officia pontificali ritu, quamvis obstent praescriptiones can. 525 et 625 C. I. C.?

¹ *Rivista diocesana Milanese*, 37 (1948) 25.

2° Possunt iidem, extra sua monasteria, celebrare functiones pontificales, non requirentes characterem episcopalem, uti benedictiones coemeteriorum, campanarum etc.?

3° Utrum in exsequiis ipsorum Abbatum impertiri possint Quinque Absolutiones, nonobstante silentio Pontificalis Romani et Caeremonialis Episcoporum, quae has absolutiones concedunt in exsequiis Summi Pontificis, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis seu Metropolitanus aut Episcopi proprii seu Imperatoris, Regis, etc.?

Et Sacra Rituum Congregatio, audito quoque Commissionis specialis Liturgicae suffragio, propositis dubiis respondendum censuit:

Ad Ium *Negative*.

Ad IIum *Negative*, absque delegatione respectivomm Ordinariorum.

Ad IIIum *Negative*, ex iure communi.

Atque ita rescripsit atque declaravit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 22 Ianuarii 1948.

t A. Carinci, Archiepiscopus Seleucien., *Secretorius*.

Henricus Dante, *Substit.*

Nota. – Cum responsum a S. R. C. datum plane concordet cum solutione in *Ephem. Lit.* evulgata, lectorem remittimus ad easdem Ephemerides huius anni 62 (1948) 124.

CONSULTATIONES

De occurrentia

1). S. C. R. recentissimo decreto diei 28 iunii 1946 festum B. M. V. de Lujân, Patronae principalis reipublicae Argentinac, Paraguayanac et Uruguayanae collocavit die 12 octobris. Unde in quadam dioecesi Uruguayana haec tria festa perpetuo occurrunt: B. M. V. de Lujdn, Patronae princip. reipublicae dupl. 1 cl. cum Oct. communi, deinde anniversarium Dedicationis Cathedralis duplex 1 cl. cum Oct. communi, denique B. M. V. de Columna duplex maius. In urbe M. autem eiusdem dioecesis B. M. V. de Columna est Patrona praecipua dupl. 1 cl. cum Oct. communi Quomodo Calendarium dioecesis et urbis M. amodo ordinandum est?

R. In diocesi X. die 12 octobris (excepta urbe M.) recolendum est festum B. M. V. de Lujan, Patr. reipublicae et Titul. Cathedralis dupl. 1 cl. cum Oct. communi. Etepm secundum *Add. et Variat, in rubricis Brer. tit. II n. i* in pari ritu festum *maioris solemnitatis* praevalet, i. e. quod celebratur cum feriatione, licet reducta vel sublata. Jamvero festum Patronorum principalium est feriatum, ut in Praenotandis ante 2 Tabellas in fine rubricarum legitur et aliunde abunde constat. Ergo festum B. M. V. de Lujân praevalet festo Dedicationis Cathedralis, quod feriatione caret et die sequenti reponendum est secundum *Add. Brev. tit. V num. 2*.

Commentarium. – Die 28 iulii 1891 Linciensis Episcopus indultum ad linguam vernaculam adhibendam in administratione quorundam Sacramentorum, attentis regionis circumstantiis, de Apostolica Benignitate obtinuit.

Per duodequadrageinta ferme annos eius usus viguit et post novam editionem Ritualis Romani, iteratae preces admotae sunt ut frequentior usus linguae vernaculae in compluribus ritibus sacris permetteretur (sicut iam in quibusdam dioecesibus regionis Germaniae concessus fuerat), dieque 24 iulii 1927 Linciensis Episcopus Ioannes Gfoellner approbationem novae editionis Ritualis a Summo Pontifice Pio XI obtinuit.

Anno autem 1946, die 17 maii, coetus Cardinalium et Archiepiscoporum Galliae a Sua Sanctitate Ao XII facultatem lingua gallica in administratione aliquorum Sacramentorum utendi humillime postulavit, Rev.mo Chollet, Cameracensi Archiepiscopo oratore. Die 21 ianuarii 1947 E.mus Card. Carolus Salotti, S. C. Rituum Praefectus, E.mo Card. Suhard, Archiepiscopo Parisiensi, exponebat benignum S. C. Rituum animum desideriis et necessitatibus Episcopatus obviam eundi et novi bilinguis Ritualis specimen exquirebat ut illud examinare et approbare posset. E.mus Card. Suhard dioecesanae Commissioni Sacrae Liturgiae hoc opus elaborandum commisit, a qua tam propere confectum est ut mense maio eiusdem anni gallicae translationis schema Romam mitti potuerit.

E.mus Card. A. Micara, novus S. C. Rituum Praefectus, die 28 novembris 1947 Litteras circa hoc Rituale concedendum Dioecesi Parisiensi aliisque dioecesibus Galliae, annuente SS. D. N. Pio XII, dabat.

Facultatibus datis, parvum Rituale ad usum Sacramentorum Baptismi infantium adutorumque, Sacramenti aegrotantium, Matrimonii et in excquiis Defunctorum. Sacerdotibus linguam gallicam loquentibus, post tres menses oblatum erit, sumptibus Domus Turonensis Marne interim parandum.

Si iuxta prudens iudicium intelligentia pietasque fidelium usum linguae vulgaris requirit, in omnibus, sed iis tantum precibus, quae in hac collectione Rituum utraque lingua notantur et lingua latina et vulgari adhibere poterit, et quidem hoc modo:

1. Si translatio gallica *iuxta* textum latinum est posita, tunc preces in lingua gallica recitare sufficit.

2. Si autem translatio gallica *infra* textum latinum legitur, tunc textus latinus *semper* adhibendus est, eoque recitato, si ita lubet, verba etiam lingua vulgari sive partim sive totaliter repeti poterunt. λυΜῖ

3. Solummodo latine psalmi et sacramentales formulae dici debebunt.

Faxit Deus ut sacerdotes in adhibenda lingua vernacula, ubi eadem uti licebit, omnia digne, attente et devote peragant in aedificationem fidelium. Haec facultas vigilantiae benevolentiaeque S. S. Pii XII ad preces liturgicas vivificandas testimonium vivens affert.

Iulius PIÉTERS

e Commissione liturgica dioecesis Parisiensis.

III

Tridentina

DE RITU SERVANDO AD PURIFICANDUM CALICEM IN BINATIONE. 1

Hodiernus Archiepiscopus Tridentinus Sanctissimo D. N. Pio Papae XII humillime exposuit: Iuxta Instructionem n martii 1858 circa binationem Missarum, prouti exstat in Appendice Ritualis Romani, habetur quod sacerdos binans in diversis ecclesiis debet calicem purificare, sumendo guttas Pretiosissimi Sanguinis post secundum evangelium, aquam infundendo et postea in sacrarium proiciendam. Nunc oritur quaestio circa ritum servandum a sacerdote binante in eadem ecclesia et proprie circa verba Instructionis: « Quin calicem purificet ». Circa quam rem Archiepiscopus Orator ab eodem Sanctissimo I). N. humillime petiit utrum verba: « quin calicem purificet » significant guttas Pretiosissimi Sanguinis non sumendas esse, neque aquam infundendam, vel guttas sumendas esse quin aqua infundatur et calix abstergetur.

Et S. R. C., audito quoque Commissionis Specialis suffragio, omnibus mature perpensis, proposito dubio respondendum censuit:

Servari posse praxim de qua in petitione: id est, sacerdos, in casu, non oportet ut sorbeat Sanguinis guttas in calice exstantes, quamvis hoc facere possit.

Atque ita rescripsit atque declaravit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dic i iulii 1947.

A. C a r i n c i, Archiep. Seleucien., *Secretarius*.

Henricus Dante, *Substitutus*.

Commentarium. – Instructio a S. C. Rituum edita die 11 martii 1858 pro sacerdote facultatem habente bis Missam eadem die celebrandi (*Rituale Romanum*, Appendix, De SSma Eucharistia) duplicem binationis speciem considerat: scilicet in ecclesiis dissitis et in eadem ecclesia. In priori casu sacerdos qui duas Missas celebrat, post sumptionem Pretiosissimi Sanguinis, composito more solito in medio altaris calice, ultimo dicto evangelio, illum purificat, animadvertens tamen ut antea absorbeat guttas forte in illo relictas. In secundo casu praescribitur ut sacerdos absoluta Missa, omittat purificationem calicis, quem relinquet super altare; nam in altera Missa utetur eodem calice. Attamen paulatim invaluit alia Consuetudo, nunc fere ubique diffusa ac servata, non sumendi guttas sive Missa celebretur in diversis ecclesiis et tunc statim sacerdos purificat calicem (et non amplius post ultimum evangelium, ut dicitur in Instructione, aut post preces finales) aquam deinde infundens in propositum vas; sive Missa celebretur in eadem ecclesia et tunc post sumptionem Pretiosissimi Sanguinis « quin calicem purificet » eum relinquit in medio altaris (nisi sit deferendus in sacristiam propter periculum profanationis). Cfr. De Herdt, *Sacrae liturgiae praxis*, tom. I, n. 284. io (c'd. 1902, p. 361), ubi legitur: Hic modus [scilicet

1 *Foglio, dioc. Treviso*, 22 (1947) 827.

purificandi calicem post sumptionem Sanguinis] affertur ut ab aliis allatus et alibi usurpatus; num autem licitus sit et permissus, superiorum iudicio relinquitur; praefendus tamen est, prout praescribitur a S. R. C. ».

Sedulo perpendenda est praescriptio Instructionis S. R. C. absorbendi guttas forte in calice relictas, propter rationem: « quod nullimode omittendum est, quia Sacrificium moraliter durat, et superexstantibus adhuc vini speciebus, ex divino praecepto compleri debet ». Forsan ratio allata doctrina fulciebatur affirmante S. Communionem pertinere ad essentiam divini Sacrificii; sed, ut videtur, est fundamento destituta: nam tunc, ad complendum Sacrificium sumendae essent non tantum guttae sed, eadem causa, et omnes hostiae in eadem Missa consecratae et etiam parvum fragmentum quod casu inveniretur in corporali.

Igitur videtur S. C. R. per responsum datum Revmo Archiepiscopo Tridentino hanc infirmare rationem Instructionis anni 1858; ac, si res ita se habet, optandum in editione futura ab Auctoritate competenti Rituale Romanum hoc loco emendetur.

I. B

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA

(Officium de Indulgentiis)

DECRETUM

PLENARIA CONCEDITUR INDULGENTIA IN FIDELIUM SOLAMEN CAUSA POSTREMI BELLI VITA FUNCTORUM. ¹

Ssmus D. X. Pius div. Prov. Pp. XII, in Audientia ab infrascripto Cardinali Paenitentiario Maiore die 21 mensis Februarii vertentis anni habita, preces quorundam Sacrorum Antistitum libentissime excipiens ac paterna caritate in tot carissimos filios ob immane bellum vita peremptos permotus, benigne concedere dignatus est ut christifideles omnes qui, confessi, a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis, occasione scilicet Praecepti Paschalis, Sacra Synaxi refecti fuerint et ad mentem Sanctitatis Suae preces fuderint, Indulgentiam plenariam, animabus fidelium causa postremi belli vita functorum tantum profuturam, consequi valeant. Praesenti pro hac vice tantum valituro, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus S. Paenitentiariae Apostolicae, die 23 Februarii 1948.

N. Card. C a n a l i, *Paenitentiarius Maior.*

L. ☐ S.

S. Luzio, *Regens.*

¹ *Acta Ap. Sedis*, 39 (1947) 94.

SECRETARIA STATUS

EPISTOLA EMO CARD. ADULPHO BERTRAM, ARCHIEPISCOPO VRATISLAVIENSI
DE ACTIONE LITURGICA.

«EGRETERIA DI STATO

di sua sANTITÀ

Dal Vaticano, die 24 decembris 1943.

N. 7422-43

Eme ac revme Domine mi Obsme,

Eae a te pervenerunt ad Augustum Pontificem litterae, die 10 mensis aprilis proxime superioris datae, quibus de re liturgica nonnulla Eidem optata reverendissime proponebas, e relationibus veluti deprompta, quae tibi super « liturgica actione » (liturgische Bewegung) ab 'omnibus Germaniae sacrorum Antistitibus — praeterquam a Vindobonensi atque Friburgensi — missae sunt.

Christi Vicarius, qui interca, die scilicet 18 ianuarii et 15 februarii relationes a sacrorum Antistitibus Vindobonensi ac Friburgensi acceperat, benigne perpendere dignatus est non ea tantummodo, quae in memoratis litteris tuis inerant, sed ea etiam, quae die 14 septembris proxime elapsi ad me scripsisti quaeque pro meo officio cum Eo communicavi. Uniusmodi quidem documenta, Summo Pontifice ita annuente, una cum ceteris multis, sive ab Episcopis sive a singulis utriusque cleri membris Sanctae Sedi missis, peculiari Emorum Cardinalium indicio subiecta sunt S. S. Congregationibus Rituum et pro Negotiis ecclesiasticis extraordinariis addictorum, qui in plenarium coetum die ii superioris mensis novembris ad id convenerunt.

Cum itaque omnia exactissimo indicio Purpurati Patres examinavissent, licet fructus non parvi perpenderint, qui ex actione liturgica, iustis traditionis ac prudentiae limitibus, in animarum salutem permanere possunt, nihilo tamen secius opinati sunt fundamento minime caruisse timorem, in quem occasione plenarii coetus diei 29 octobris 1942 venerant ob pericula, quae sive Christianae disciplinae sive Ecclesiae vitae in Germania ipsique fidei imminere possint, *si* a singulis via facti » uti aiunt in rem liturgicam aberrantes inducantur novitates.

Quamvis enim actio liturgica religiosam fidelium inprimisque adulescentum institutionem foveat, ad sacri delicias plenius intelligendas invitans, imino dixerim germina saepius divinae vocationis in adulescentibus provocet, ipsisque sacerdotibus animarum curae addictis caritatis opera studiique pastoralis multiplicandi occasionem praebeat,

amplius historice respondent rei veritati et ideo recte dempta sunt, ut iam propositum fuit ab *Ephem. Lit.* 6t (1947) 92.

39. Ex *Proprio C.M.* cum emendationibus.

Nova elogia gencrico modo considerantes, haec animadvertere liceat:

i) Elogia plerumque his formulis absolvuntur: «... in Sanctorum numerum retulit in numerum sanctarum Virginum relata est », « ... Sanctorum canoni adserip- sit , et similibus. Hae formulae elogia nimis prolixa et verbosa reddunt, recentiore tempore in MR fusius introducta sunt nec ideo MR ditius factum est.

Collatione facta in editione Manetti a. 1944, hae formulae demonstrantur haberi:

saec. XI	semel	saec. XVI	quater
» XII	sexies	» XVII	undecies
» XIII	quinquies	» XVIII	vicies
» XIV	-	» XIX	trices
» XV	ter	» XX	vicies septies

Optandum, ergo, ut in reformatione MR formulae istae adimantur omnino et elogia ad simplicitatem et brevitatem sermonis originalem restituantur. Ad summum nomen Pontificis servari poterit pro eventibus magis extraordinariis in cultu Sancto- rum uti est cum aliquis sanctus Doctor renunciatur, vel Patronus alicuius coetus pro universali Ecclesia eligitur, in reliquiarum translatione, et in paucis aliis casibus.

2) Olim, cum ex contextu clarum erat agi de virgine vel de martyre, vel de con- fessore, etc. post nomen sancti attributum illud (Virginis, Martyris, Confessoris) non ponebatur. Est admissio recens introducta, ut in pluribus, in editione typica anni 1922. Nova elogia hunc usum servaverunt, at optandum ut pristina forma MR restituatur.

3) Praeteritis temporibus sancti canonizari indiscriminatim attributo *sancti* vel *beati* donati sunt. Nunc, cum terminologia magis magisque statuta sit, recte attribu- tum *sancti* canonizatis donatur, *beati* vero, canonizandis reservatur.

4) Quoad nominum litteras initiales grandiores vel minutas redactores novorum elogiorum sequuti sunt consuetudinem in toto MR iain existentem. Praealent gran- diores litterae. Opportunum esset ut ad simpliciorem normam deveniatur.

A. B.

II

Parisien, et Dioecesium Galliae

DE INDULTO RITUALIS ROMANI LINGUA LATINA ET GALLICA EXARATI. †

Eminentissimus Cardinalis Emmanuel Caelestinus Suhard, Archiepi- scopus Parisiensis, totius Episcopatus Galliae nomine, supplices Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XII preces obtulit ut, attentis hodiernis peculia- ribus circumstantiis, de Apostolica suprema Auctoritate, in administratione quorumdam sacramentorum, Baptismi nempe, Extremae Unctionis ac Ma- trimonii, nec non in Exsequiis Defunctorum, vulgaris linguae gallicae scilicet, usum, determinatis in precibus, concedere dignaretur: prouti in quibusdam aliis

† Nostram latinam versionem vulgamus textus indulti in periodico *Semaine re- ligieuse de Paris*, 94 (1948) 55, gallice editi.

Europae regionibus in similibus indultum fuit. Annuente vero precibus Sanctissimo Domino, idem Eminentissimus Archiepiscopus, curantibus sacerdotibus de re liturgica peritis, editionem novi Ritualis sedulo praeparare satigit, conformem nempe Codici Iuris Canonici et postremae editioni typicae Ritualis Romani, in qua, ad intelligentiam et pietatem populi, lingua vulgari ii ritus et orationes posita sunt, quae magis opportuna videbantur, quod Rituale ita concinnatum Sacrae Congregationi Ritibus tuendis praepositae pro revisione et approbatione reverenter subiecit.

Sacra porro Rituum Congregatio, exhibito Rituali accurato examine perpensa, prae oculis habitis peculiaribus hodiernis circumstantiis, benigne induisit ut:

a) confici possit pro tota Gallia novum Rituale in quo textus latinus integer referatur, translatio vero gallica in iis, quae permittuntur, iuxta textum latinum ponatur;

b) in collatione vero sacramentorum, in quantum ad intelligentiam et pietatem populi necesse sit, sacerdos lingua vernacula proferre possit ea tantum quae sequuntur:

i° in administratione Baptismi parvulorum: solo in textu latino ponantur, ac proinde semper et sola hac lingua dicantur: exorcismi, omnes formulae unctionum ac benedictionum, nec non ipsa baptismi forma;

2° in administratione baptismi adultorum: praeter ea quae superius recensita sunt, etiam latina lingua tantum imprimantur et recitentur psalmi et aliae preces initiales;

3° in ordine ministrandi sacramentum Extremae Unctionis: latina tantum lingua adhibeatur in oratione impositionis manuum super infirmum, in verbis unctionum, et in orationibus subsequentibus;

4° in celebratione matrimonii: lingua gallica sacerdos uti poterit ad omnia, praeter benedictionem anuli et formulam: *Ego coniungo vos etc...* In benedictione nuptiali extra Missam, danda ex apostolico induito quando Missa non dicitur, preces, quae in Rituali Romano habentur, recitari possunt lingua gallica;

5° in exsequiis vero peragendis pro fidelibus defunctis: sola lingua latina preces et absolutiones peragi debent. Nihil tamen vetat quominus, hoc ritu absoluto, vulgari lingua aliae addantur preces pro opportunitate temporis et loci, ab Ordinariis determinandae et ab ipso sacerdote recitandae.

Quae omnia, cum perbenigna approbatione et concessione per Eminentissimum Cardinalem Clementem Micara, Episcopum Veliternum et S. Rituum Congregationis Praefectum, Sanctissimo Domino nostro Pio Papae XII submissa fuerint, in audientia diei 28 novembris 1947, Sanctitas Sua libenti animo approbare et concedere dignata est; contrariis quibuscumque etiam speciali mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae, die 28 novembris 1947.

☞ C. Card. Micara, Ep. Veliternus, *Praefectus*.

‡ A. Carinci, Archiep. tit. Seleucien., *Secretarius*.

Commentarium. – Die 28 iulii 1891 Linciensis Episcopus indultum ad linguam vernaculam adhibendam in administratione quorundam Sacramentorum, attentis regionis circumstantiis, de Apostolica Benignitate obtinuit.

Per duodequadrageinta ferme annos eius usus viguit et post novam editionem Ritualis Romani, iteratae preces admotae sunt ut frequentior usus linguae vernaculae in compluribus ritibus sacris permetteretur (sicut iam in quibusdam dioecesibus regionis Germaniae concessus fuerat), dieque 24 iulii 1927 Linciensis Episcopus Ioannes Gfoellner approbationem novae editionis Ritualis a Summo Pontifice Pio XI obtinuit.

Anno autem 1946, die 17 maii, coetus Cardinalium et Archiepiscoporum Galliae a Sua Sanctitate Ao XII facultatem lingua gallica in administratione aliquorum Sacramentorum utendi humillime postulavit, Rev.mo Chollet, Cameracensi Archiepiscopo oratore. Die 21 ianuarii 1947 E.mus Card. Carolus Salotti, S. C. Rituum Praefectus, E.mo Card. Suhard, Archiepiscopo Parisiensi, exponebat benignum S. C. Rituum animum desideriis et necessitatibus Episcopatus obviam eundi et novi bilinguis Ritualis specimen exquirebat ut illud examinare et approbare posset. E.mus Card. Suhard dioecesanae Commissioni Sacrae Liturgiae hoc opus elaborandum commisit, a qua tam propere confectum est ut mense maio eiusdem anni gallicae translationis schema Romam mitti potuerit.

E.mus Card. A. Micara, novus S. C. Rituum Praefectus, die 28 novembris 1947 Litteras circa hoc Rituale concedendum Dioecesi Parisiensi aliisque dioecesibus Galliae, annuente SS. D. N. Pio XII, dabat.

Facultatibus datis, parvum Rituale ad usum Sacramentorum Baptismi infantium adutorumque, Sacramenti aegrotantium, Matrimonii et in exequiis Defunctorum. Sacerdotibus linguam gallicam loquentibus, post tres menses oblatum erit, sumptibus Domus Turonensis Marne interim parandum.

Si iuxta prudens iudicium intelligentia pietasque fidelium usum linguae vulgaris requirit, in omnibus, sed iis tantum precibus, quae in hac collectione Rituum utraque lingua notantur et lingua latina et vulgari adhibere poterit, et quidem hoc modo:

1. Si translatio gallica *iuxta* textum latinum est posita, tunc preces in lingua gallica recitare sufficit.

2. Si autem translatio gallica *infra* textum latinum legitur, tunc textus latinus *semper* adhibendus est, coque recitato, si ita lubet, verba etiam lingua vulgari sive partim sive totaliter repeti poterunt.

3. Solummodo latine psalmi et sacramentales formulae dici debebunt.

Faxit Deus ut sacerdotes in adhibenda lingua vernacula, ubi eadem uti licebit, omnia digne, attente et devote peragant in aedificationem fidelium. Haec facultas vigilantiae benevolentiaeque S. S. Pii XII ad preces liturgicas vivificandas testimonium vivens affert.

Iulius Pieters

e Commissione liturgica dioecesis Parisiensis.

III

Tridentina

DE RITU SERVANDO AD PURIFICANDUM CALICEM IN BINATIONE. 1

Hodiernus Archiepiscopus Tridentinus Sanctissimo D. N. Pio Papae XII humillime exposuit: Iuxta Instructionem 11 martii 1858 circa binationem Missarum, prouti exstat in Appendice Ritualis Romani, habetur quod sacerdos binans in diversis ecclesiis debet calicem purificare, sumendo guttas Pretiosissimi Sanguinis post secundum evangelium, aquam infundendo et postea in sacrarium proiciendam. Nunc oritur quaestio circa ritum servandum a sacerdote binante in eadem ecclesia et proprie circa verba Instructionis: Quin calicem purificet ». Circa quam rem Archiepiscopus Orator ab eodem Sanctissimo I. N. humillime petiit utrum verba: quin calicem purificet significant guttas Pretiosissimi Sanguinis non sumendas esse, neque aquam infundendam, vel guttas sumendas esse quin aqua infundatur et calix abstergetur.

Et S. R. C., audito quoque Commissionis Specialis suffragio, omnibus mature perpensis, proposito dubio respondendum censuit:

Servari posse praxim de qua in petitione: id est, sacerdos, in casu, non oportet ut sorbeat Sanguinis guttas in calice exstantes, quamvis hoc facere possit.

Atque ita rescripsit atque declaravit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die i iulii 1947.

ϕ A. Carinci, Archiep. Seleucien., *Secretorius*.

Henricus Dante, *Substitutus*.

Commentarium. – Instructio a S. C. Rituum edita die 11 martii 1858 pro sacerdote facultatem habente bis Missam eadem die celebrandi (*Rituelle Romanum*, Appendix, De SSma Eucharistia) duplicem binationis speciem considerat: scilicet in ecclesiis dissitis et in eadem ecclesia. In priori casu sacerdos qui duas Missas celebrat, post sumptionem Pretiosissimi Sanguinis, composito more solito in medio altaris calice, ultimo dicto evangelio, illum purificat, animadvertens tamen ut antea absorbeat guttas forte in illo relictas. In secundo casu praescribitur ut sacerdos absoluta Missa, omittat purificationem calicis, quem relinquet super altare; nam in altera Missa utetur eodem calice. Attamen paulatim invaluit alia Consuetudo, nunc fere ubique diffusa ac servata, non sumendi guttas sive Missa celebretur in diversis ecclesiis et tunc statim sacerdos purificat calicem (et non amplius post ultimum evangelium, ut dicitur in Instructione, aut post preces finales) aquam deinde infundens in propositum vas; sive Missa celebretur in eadem ecclesia et tunc post sumptionem Pretiosissimi Sanguinis quin calicem purificet eum relinquit in medio altaris (nisi sit deferendus in sacristiam propter periculum profanationis). Cfr. De Herdt, *Sacrat liturgiae praxis*, tom. I, n. 284. io (cd. 1902, p. 361), ubi legitur: Hic modus [scilicet

1 *Foglio dioc. Trento*, 22 (1947) 827.

pro conventibus publicis, quam pro non publicis; 2) etsi canon non loquitur de venia *praevia*, sed de simplici venia, praeviam tamen requiri; et deducitur ex rei natura, ex fine legis et ex praesenti Monito, in quo legitur *praevia*.

Alia duo praeterea in Monito sunt notanda: *a)* prohibitionem interessendi huiusmodi mixtis conventibus factam esse omnibus catholicis indiscriminatum: «prohibitum esse quominus... intersint cum laici tum clerici, sive saeculares sive religiosi»; *b)* huic prohibitioni aliam esse additam, convocandi scilicet et instituendi huiuscemodi conventus: « Multo autem minus catholicis licitum est huiusmodi conventus convocare et instituere »; hanc autem prohibitionem implicitam esse in supra citato canone, intelligi ex commate « multo minus ». Haec si prae oculis habeantur facile intelligitur cur Monitum locorum Ordinarios tam valide obtestetur haec praescripta urgere « ut ab omnibus adamussim observentur ».

Monitum loquitur et agit quoque de quadam specie conventuum, quos « oecumenicos » vocat. His ultimis decenniis eos coactos esse novimus, praesertim a sectis protestantium ad suarum ecclesiarum unionem fovendam, et ad eundem finem institutum fuisse « Concilium oecumenicum » seu synodum quamdam permanentem. Quamvis huiusmodi conventus ab acatholicis instituantur et convocentur, non tamen ab eis excluduntur catholici. Iamvero, in hoc peculiari casu semper, imo « potiori iure » et verbis strictioribus, Ecclesia asserit prohibitionem, quominus isti conventus a catholicis celebrentur: « catholici, sive laici sive clerici, sine S. Sedis praevio consensu, nullo modo (ipsis) intéresse possunt ». Hoc autem vetitum valet per se, quicumque sit titulus et modus intentae participationis. Ecclesia catholica iure divino prohibetur quominus ipsis intersit, si eius praesentia sit habenda tamquam « unius inter plures alios paris iuris »; at inde non prohibentur catholici si, praevio legitimo consensu, intersint tamquam privati et veluti speculandi gratia. Quibusnam vero principiis hac in re Ecclesia regatur, ut pluribus habetur locis, sic S. S. C. S. Officii manifestavit occasione Lausannensis conventus « oecumenici », habiti diebus 5-21 augusti 1927. Ad quaesitum: « An liceat catholicis intéresse vel favere acatholicorum conventibus, coetibus, conditionibus, aut societatibus quae eo spectant ut omnes Christianum nomen utcumque sibi vindicantes, uno religionis loedere consociantur », S. S. C. respondit: « Negative, atque standum omnino decreto ab ipsa hac S. S. C. die 1 iulii 1919 edito *De participatione catholicorum societati ad procurandam christianitatis unitatem* ».

Monitum insuper speciem quamdam mixti cultus clare et explicitè reprobatur, ut scilicet catholici vel partem habeant in cultu acatholico vel acatholicos admittant cultui catholico; idque nixum canone 1258, § 2, dicente:

Haud licitum est fidelibus quovis modo active assistere seu partem habere in sacris acatholicorum. Et sicut prohibita est omnis activa assistentia cultui acatholico, ita vetita est communicatio acatholicorum in cultu catholico. Eadem prohibitionis ratio habetur sive quoad cultum publicum sive quoad non publicum; non raro enim occurrit periculum interconfessionalismi vel falsi iudicii de nostrae religionis unitate.

Praeterquam ad canonem 1258, § 2, tamquam ad normam cui standum est. Monitum provocat etiam ad canonem 731, § 1, s'c habentem: « Vetitum

est sacramenta Ecclesiae ministrare haereticis aut schismaticis, etiam bona fide errantibus eaque petentibus, nisi prius, erroribus reiectis, Ecclesiae reconciliati fuerint». De hoc peculiari modo illicitae communicationis catholicorum cum acatholicis locuta est etiam fusius S. S. C. S. Officii in Rescripto d. d. 29 octobris 1941 ad Rev. Dr. P. Werhun, Visit. Apost. pro Ucrainis in Germania degentibus (cfr. *Il Monitore Ecclesiastico* 1942, pp. 114-115). In hoc Rescripto, ad I, notanda sunt sequentia verba, quae cum supra relatis conveniunt et Ecclesiae praecipuam sollicitudinem confirmant: «Semper autem curandum est ut scandalum et vel suspicio interconfessionalismi evitentur».

A. P.

S. C. DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Datur facultas Sacrum iterandi diebus ierialibus †

Beatissime Pater,

Parisiensis Ordinarius ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus, humiliter facultatem postulat permittendi suis sacerdotibus ut Sacrum, diebus ferialibus, iterare valeant occasione matrimoniorum vel funerum, ob cleri penuriam. Et Deus...

L. S. ☐ Emmanuel Card. Suhard, *Archiep. Parisiensis*.

N. Prot. 622-48

Ex audientia diei 8 martii 1948. – Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XII relatione facta ab infrascripto Cardinali huius Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum Pro-Praefecto, attentis expositis, benigne indulgere dignatus est Ordinario Parisien, gratiam iuxta preces, dummodo nullus alius sacerdos liber praesto sit pro celebratione alterius Missae, vetita celebranti pro secunda Missa elemosinae perceptione. Ceteris servatis de iure servandis. Contrariis quibuslibet minime obstantibus. Praesentibus valituris ad biennium.

B. Card. Aloisi Masella, *Pro-Praefectus*.

L. ☐ \$.

F. Bracci, *Secretarius*.

SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

De concessione antimensii missionariis LATINIS 2

Quot et quales difficultates missionales sacerdotes experiantur in sui officii muneribus adimplendis, praesertim vero in celebratione sacrosancti sacrificii Missae, omnibus compertum est. Ut autem hisce

1 Textus gallicus exaratus est in: *La Semaine relig. de Paris*, 95 (1948) 495

1 Ex *Ephemerides Juris Canonici*, 3 (1947) 250.

difficultatibus aliquo saltem modo obvium. Haec, nonnullae a Sancta Sede dispensationes et facultates missionalibus sunt concessae, quibus, servata ea quae, uti par est, sanctissimo Sacramento reverentia debetur, sacerdotes Missam litare possint iis etiam in circumstantiis et adiunctis, quae ordinariae celebrationi obstarent.

Nunc vero, instante Sacra Congregatione de Propaganda Fide, Sacra Rituum Congregatio prae oculis habens difficultatem quam secum fert portatilium altarium translatio, quae ex lapide confici debent, de speciali gratia, facto verbo cum Sanctissimo, in iis regionibus ubi viarum et curruum desit copia, benigne indulget ut loco illarum lapidum substituatur aliquod linteum ex lino vel cannabe confectum, et ab Episcopo benedictum, in quo reconditae sint Sanctorum Reliquiae ab eodem Episcopo recognitae; super quo sacerdotes missionales sacrosanctum Missae sacrificium celebrare valeant, iis tantum in casibus, et onerata eorum conscientia, in quibus aut nulla ecclesia vel oratorium sive publicum sive privatum exstet, et valde incommodum sit lapideum altare secum in itinere transferre, aut in promptu habere. Contrariis non obstantibus quibuscumque etiam speciali mentione dignis.

Die 12 martii 1947.

ϕ C. Card. Salotti, Ep. Praenestinus, Praefectus

f A. Carinci, Archiep. tit. Seleucien., Secretorius.

Commentarium. I. Die 12 martii 1947 Sacra Rituum Congregatio excipiens petitionem Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, concessit usum antimensii latini pro sacrificio Missae sacerdotibus ritus latini, qui in territoriis missionum ipsi S. C. de Propaganda Fide subiectis laborant. Antimensium latinum ad instar antimensii graecorum conceditur, nomen et aliquomodo etiam usum eius usurpans: proprie tamen loquendo, antimensium graecorum prohibitum est et prohibitum manet.

Haec concessio aliquid novi certe inducit in liturgiam latinam: nam antea quamvis super hac re interrogata fuerit Sancta Sedes semper negative respondere censuit quoad concessionem antimensii: ita die 7 iunii 1726 S. C. S. Officii aperte respondit non licere sacerdotibus ritus latini in altaribus graecorum non lapideis sacrum facere (cf. *Coli. S. Congr. de Prop. Fide*, vol. I, Romae, 1907, p. 99, n. 306). Postea, Benedictus XIV die 16 martii 1742 Constitutione *Etsi pastoralis* § VI, η. VIII, XIX, prohibuit quominus sacerdotes ritus latini celebrent in ecclesiis graecorum catholicorum, si careant proprio altari portatili lapideo, super antimensiis (0. 1. p. 124). Demum eandem legem sic enuntiat Codex Iuris Can., canone 823, § 2: Deficiente altari portatili proprii ritus, sacerdoti fas est ritu proprio celebrare in altari consecrato alius ritus, non autem super graecorum antimensiis ». 9

Sacra autem Congr. de Prop. Fide etsi non concesserit facultatem super antimensio graecorum celebrandi, attamen dehente altari portatili, in casu

necessitatis, permisit celebrationem Missae super simplici lapide non consecrato. Adhuc ex parte ipsa S. Congregatio Orientalis aliquando concessit sacerdotibus ritus latini facultatem litandi super antirrhenio graecorum. Perdurante ultimo immani bello ipse Summus Pontifex Cappellanis copiis militibus addictis dedit facultatem litandi super parvo linteo ex lino vel cannabe confecto, sine aliqua speciali, ut videtur, benedictione. '

11. *Causae motivae* concessionis antirrhenii bene enumerantur in decreto et sunt: difficultates quas missionarii experiuntur in muneribus suis adimplendis praesertim in celebratione Missae; difficultas asportandi altare portatile; deficientia viarum et currum: notandum est quod particula *et* quoad *currus* est disiunctiva, ideoque sicut alia verba decreti, interpretanda est late, quia favores sunt ampliandi.

Usus. Missionarii, ait decretum, possunt uti antirrhenio iis tantum in casibus, et onerata eorum conscientia, in quibus aut nulla ecclesia vel oratorium sive publicum sive privatum extet *et* (*disiunctiva* ut supra) valde incommodum sit lapideum altare secum in itinere transferre aut in promptu habere ».

Materia huius antirrhenii est linteam ex cannabe vel lino confectum cuiusque dimensiones (quamvis in decreto non determinatae) similes esse possunt nostro corporali. Hoc praecipue notandum est quod antirrhenium latinum aequiparatur petrae sacrae et fungitur eius munere: et sic in celebratione Missae paratur altare iuxta rubricas cum tabuleis, etc.

Minister huius benedictionis est episcopus, non vero, sine peculiari S. Sedis induito, qui character episcopali caret. Episcopus indutus rochetto, superpelliceo et stola alba postquam recognoverit authenticas esse reliquias, eas recondit in sacculo, qui assuitur in angulo dextero antirrhenii.

Benedictio est communis et simplex, complectens versiculos praeparatorios, orationem et, in fine, aspersionem aquae benedictae.

Formula benedictionis antirrhenii:

Pontifex, postquam aliquas authenticas reliquias sanctorum martyrum recognoverit, eas in parvo quodam sacculo includit, qui in angulo dextero lintei benedicendi assuatur, deinde linteam benedicit, dicens'.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

IV- Qui fecit caelum et terram.

y. Dominus vobiscum.

R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus: Maiestatem tuam. Domine, humiliter imploramus ut linteam hoc ad suscipienda populi tui munera praeparatum, per nostrae humilitatis servitium beneficiare, sanctificare et consecrare digneris: ut super eo sanctum sacrificium Tibi offerre valeamus, ad honorem beatissimae Virginis Mariae, Sanctorum N. X., quorum reliquias in eo reposuimus, et omnium Sanctorum; et praesta, ut per haec sacrosancta mysteria vincula peccatorum nostrorum absolvantur, maculae

1 Cfr. *Ephemerides Iuris Canonici*¹ l. c.

deleantur, veniae impetrentur, gratiae acquirantur, quatenus una cum Sanctis et Electis tuis vitam percipere mereamur aeternam. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Arnen.

Et aspergit illud aqua benedicta.

Oratio huius formulae, factis parvis mutationibus, est eadem quae invenitur pro consecratione altaris in solemni Dedicatione Ecclesiae (cf. *Pont. Rom.*, pars II, De Consecr. altaris). Est oratio deprecativa et quamvis adhibeatur verbum *consecrare*, tamen nulla fit consecratio seu unctio.

III. Si hanc formulam cum graeca comparemus, hoc animadvertendum est: in Euchologio Romano (ed. 1873, pp. 328-330) refertur formula consecrationis antimensorum (*τάξι γινόμενῃ ἐν τῇ καθιερώσει Ἀντιμινσίων*) quae est formula verae et propriae functionis liturgicae et differt a nostra benedictione:

a) *solemnitate caeremoniarum*: nam est sollemnis consecratio, similis consecrationi altaris complectens triplicem unctionem sancti myri, tres solemnes orationes et celebrationem sacrae liturgiae immediate sequentis; consecratio vero latina seu potius benedictio, non habet unctionem et potest peragi extra ecclesiam, neque minister induit omnia sacerdotalia paramenta.

b) *ordine compositionis ipsius formulae*: in graeca episcopus infundit prius vinum aromaticum super antimensia (posita a sacerdotibus super altari) dum interim recitat versum *Asperges me* et prosequitur psalmum 50, quo finito dicit quamdam formulam doxologiae; postea ter facit signum crucis ungens sancto myro antimensium ac recitans psalmum 132 cum alia formula doxologiae. Postea dum incensat altare recitat primum versum psalmi 25 et dicit duas orationes. Deinde inserit reliquias antimensio et dicit aliam orationem. Sequitur in fine celebratio sacrificii Missae.

In formula latina nullum habetur de his omnibus elementis, praeter insertionem reliquiarum et unam tantum orationem. A. Betta, C. M.

II

Mediolanen.

DE ABBATE |

N. Prot. 1-48

Caeremoniarum Praefectus Metropolitanae Ecclesiae Mediolanensis, de consensu Eminentissimi Cardinalis Archiepiscopi, sequentia dubia, pro opportuna explicatione, Sacrae Rituum Congregationi humilime proposuit.

i° Possunt /Xbbates Regulares tum de Regimine tum Titulares, extra propria monasteria uti Throno cum baldachino, mitra et baculo, et celebrare Divina Officia pontificali ritu, quamvis obstant praescriptiones can. 525 et 625 C. I. C.? |

| *Rivista dioecesana Milanese*, 37 (*948) -5.

2° Possunt iidem, extra sua monasteria, celebrare functiones pontificales, non requirentes characterem episcopalem, uti benedictiones coemeteriorum, campanarum etc.?

3° Utrum in exsequiis ipsorum Abbatum impertiri possint Quinque Absolutiones, nonobstante silentio Pontificalis Romani et Caeremonialis Episcoporum, quae has absolutiones concedunt in exsequiis Summi Pontificis, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis seu Metropolitanus aut Episcopi proprii seu Imperatoris, Regis, etc.?

Et Sacra Rituum Congregatio, audito quoque Commissionis specialis Liturgicae suffragio, propositis dubiis respondendum censuit:

Ad Ium *Negative*.

Ad IIum *Negative*, absque delegatione respectivorum Ordinariorum.

Ad IIIum *Negative*, ex hire communi.

Atque ita rescripsit atque declaravit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 22 Januarii 1948.

f A. Carinci, Archiepiscopus Seleucien., *Secretarius*.

Henricus Dante, *Substit.*

Nota. Cum responsum a S. R. C. datum plane concordet cum solutione in *Ephem. Lit.* evulgata, lectorem remittimus ad easdem Ephemerides huius anni 62 (1948) 124.

CONSULTATIONES

De occurrentia

1). – S. C. R. recentissimo decreto diei 28 iunii 1946 festum B. M. V. di Lujân. Patronae principalis reipublicae Argentinae, Paraguayanae et Uruguayanae collocavit die 12 octobris. Unde in quadam dioecesi Uruguayana haec tria festa perpetuo occurrunt: B. M. V. de Lujtin, Patronae princip. reipublicae dupl. 1 cl. cum Oct. communi, deinde anniversarium Dedicationis Cathedralis duplex 1 cl. cum Oct. communi, denique B. M. V. de Columna duplex maius. In urbe M. autem eiusdem dioecesis B. M. V. de Columna est Patrona praecipua dupl. 1 cl. cum Oct. communi. Quomodo Calendarium dioecesis et urbis M. amodo ordinandum est?

R. In dioecesi X. die 12 octobris (excepta urbe M.) recolendum est festum B. M. V. de Lujan, Patr. reipublicae et Titul. Cathedralis dupl. 1 cl. cum Oct. communi. Etenim secundum *Add. et Variat, in rubricis Brev. tit. II n. i* in pari ritu festum *maioris solemnitatis* praevalet, i. e. quod celebratur cum feriacione, licet reducta vel sublata. Jamvero festum Patronorum principalium est feriatum, ut in Praenotandis ante 2 Tabellas in fine rubricarum legitur et aliunde abunde constat. Ergo festum B. M. V. de Lujan praevalet festo Dedicationis Cathedralis, quod feriacione caret et die sequenti reponendum est secundum *Add. Brev. tit. V num. 2*.

Adnotatio. – Praescriptiones circa vexilla et eorum benedictionem continentur in pluribus decretis Apostolicae Sedis, superiore anno in *Epheni. lit.* 1P, 61 (1947) 57-58, expositis. Ex quibus apparet Ecclesiam aliquando disciplinam mitigasse vel rursus circumscripsisse, attentis temporum conditionibus. Praesenti responso prohibetur quominus vexilla non benedicta *praecedant* feretrum, sed relinquitur Ordinarii iudicio, attentis temporis et loci circumstantiis, permittere ut eadem vexilla non benedicta *sequantur* feretrum, dummodo numquam in ecclesiam introducantur.

S. C. DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

EXPLANATIONES SUPER DECRETO «SPIRITUS SANCTI MUNERA»¹

N. 1286-47

Roma, 6 marzo 1947.

Emo e Revmo Signor mio Ossmo,

in riscontro a venerata lettera di V. Em. Revma dei 13 dello scorso febbraio, mi recco ad onore di comunicarLe quanto segue in risposta ai due dubbi segnalati a questo S. Dicastero relativi al recente Decreto « Spiritus Sancti munera » sulla Cresima.

Il primo dubbio verte sull'interpretazione da darsi alla condizione per la valida e lecita amministrazione della Cresima contenuta sotto il n. 2 p. 1 del citato Decreto, così formulata: « *Dummodo hi fideles* (cioè i cresimandi) *ex gravi morbo in vero mortis periculo sint constituti ex quo decessuri praevideantur* ».

E precisamente l'Em. v. chiede perché nel Decreto si dica « in vero mortis periculo » e non, come parrebbe bastevole, « in mortis periculo »; di più domanda, quando si raggiunga il minimo necessario perché si verifichi l'altro comma: « ex quo decessuri praevideantur ».

A tale riguardo si può osservare che le parole del primo inciso dovranno valutarsi con criterio morale: e cioè o quando il medico abbia giudicato che l'infermo si trovi in vero pericolo di morte; o quando, anche in assenza del medico, il sacerdote cresimante nella sua prudenza ed esperienza, considerate tutte le circostanze, della gravità e durata della malattia, dell'età, delle condizioni generali dell'infermo..., si sia convinto che effettivamente questo si trovi non in un dubbio o anche solo probabile, ma in un certo e reale pericolo di vita. Le altre parole « ex quo decessuri praevideantur » praticamente dovranno considerarsi come equivalenti a quelle usate dal Codice di D. C. in analoghe circostanze: *urgente mortis periculo* » (cc. 1043-1044-1046). Si potrà all'uopo utilmente consultare quanto riferisce l'Efmo Card. Gasparri nel *Tract, can. de matrimonio* (ed. nova ad mentem Codicis, vol. 1, n. 393) e altri autori che hanno commentato i canoni citati.

Quanto al secondo dubbio, sembra che il conferimento della Cresima in codesta città di Palermo, attesa la coesistenza in sito della Em. V. e di altri due Eccmi Vescovi, debba esser fatto, nella généralité dei casi, da un Vescovo.

¹ Foglio eccl. *Palermiitar.o.*, 32 (1947) 2.

La valutazione peraltro del *legittimo impedimento*, che dispensa il Vescovo residenziale dal conferirla personalmente, è lasciata al Suo prudente arbitrio, non essendo possibile determinare a priori detti impedimenti, che possono essere della più varia natura. E lo stesso va detto del *grave incomodo* che dispensa il Vescovo Ausiliare e Titolare.

Per l'amministrazione della Cresima fuori di codesta città, si pensa che ciò costituisca un impedimento permanente legittimo per l'Em. V., come pure un grave incomodo per codesti due Eccmi Vescovi, a meno che sia l'Em. V. che detti Eccmi già si trovassero casualmente in sito dove giace l'infermo, o a portata di mano del medesimo.

Nella speranza d'aver soddisfatto alla richiesta di V. Em. Le bacio umilissimamente le Mani, mentre con sensi di profondissimo ossequio godo professarmi

um.mo dev.mo obb.mo servo vero
di V. Em. Revma, D. Card. JoRio, *Prefetto*.

F. Bracci, *Segretario*.

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

DECRETUM

DE CONFIRMATIONE ADMINISTRANDA IIS, QUI [I-X GRAVI MORBO] IX PERICULO
MORTIS SUNT CONSTITUTI. 1

Post latum a Sacra Congregatione de Disciplina Sacramentorum decretum « Spiritus Sancti munera » diei NIV Septembris an. 1946 (cf. *Apostolicae Sedis*, vol. XXXVIII, 1946, p. 349) ad Sacrum hoc Consilium Christiano nomini propagando plurcs Ordinariorum missionum preces, ad easdem amplioresve facultates obtinendas, pervenerunt.

Quas Ssmus D. N. Pius Div. Prov. Papa XII, in Audientia diei XVIII huius mensis, referente infrascripto Cardinali Praefecto, benigne suscipere dignatus est.

Omnibus itaque Ordinariis locorum ab hac Sacra Congregatione de Propaganda Fide dependentibus potestatem Sanctissimus fecit, absque praeiudicio ceterorum indultorum quibus in re iam fruuntur, ut Sedis Apostolicae induito (can. 752 § 2), tribuere valeant omnibus sacerdotibus sibi subditis curamque animarum ferentibus, facultatem sacram Confirmationem fidelibus sive adultis sive infantibus, intra fines mis-

1 *Acta Ap, Sedis*, 40 (1948) 41. Quae, in titulo, inter parentheses clauduntur, demunda videntur.

sionalis circumscriptionis exstantibus et in mortis periculo constitutis, valide ministrandi; necnon licite in ipso loco residentiae Episcopi, absente tamen quolibet Episcopo vel legitime impedito; servataque formula a Rituali Romano statuta.

Praesens vero decretum eadem Sanctitas Sua confici publicique iuris fieri mandavit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Eide, die XVIII mensis Decembris, anno Domini MCMXXXV11.

P. Card. Fumasoni Biondi, *Praefectus*.

f C. Costantini, Arch. 'Theodos, in Arcadia, *a Secretis*.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

URBIS ET ORBIS

DECRETUM

ELLOGIA IN MARTYROLOGIO ROMANO INSERENDA APPROBANTUR 1

Caelitum honoribus hisce ultimis temporibus pluribus Sanctis tributis, pronum erat ut eorum etiam mentio haberetur in Martyrologio Romano iuxta veterem Ecclesiae traditionem. Quare complura ellogia ab hac Sacra Rituum Congregatione confecta sunt et Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XII relata, ut Sanctitas Sua illa approbaret et in Martyrologio Romano inserenda decerneret. Sanctissimus vero Dominus in audientia infrascripto Cardinali Sacrae Rituum Congregationis Praefecto concessa die 27 Februarii 1948, praefata ellogia, prout in adnexis foliis continentur, dignatus est approbare, et novis editionibus Martyrologii Romani inserenda decrevit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 27 Februarii 1948.

C. Card. Micara, Episc. Veliternus, *Praefectus*.

L. S.

f A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretarius*.

1 *Acta Ap. Sedis*, 4° («94\$) >24* «3°.

i. [Quintodécimo Kaléndas Februârii (18 Jan.)]

[Ultimo loco]

Budæ, in Hungâria, sanctæ Margaritæ, Virginis, e régia Arpadénsium familia, Ordinis sancti Dominici moniâlis, virtûte castitatis et arctissima poenitentia insignis, quam Pius Duodecimus, Pontifex Maximus, sanctarum Virginum catalogo adseripsit.

2. [Pridie Kaléndas Februârii (31 Jan.)]

[Primo loco]

Augûstæ Taurinorum sancti Joânnis Bosco, Confessoris, Societatis Salesiânæ ac Instituti Filiarum Mariæ Auxiliatricis Fundatoris, animârum zelo et fidei propagandæ conspicui; quem Pius Papa Undecimus Sanctorum fastis adseripsit.

3. [Pridie Nonas Februarii (4 Febr.)]

[Quinto loco]

In regno Maravénsi apud Indos Orientales, sancti Joânnis de Britto, Sacerdotis e Societate Jesu, qui cum multis infideles ad fidem convertisset, glorioso martyrio coronatus est.

4. [Nonis Martii (7 Mart.)]

[Ultimo loco]

Florentiæ, in Etrûria, sanctæ Terésiæ Margaritæ Redi, Virginis, Ordinis Carmelitârûm Excalceatarum, vitæ puritate ac simplicitate admirabilis, quam Pius Papa Undecimus sanctarum Virginum albo adseripsit.

5. [Idibus Martii (15 Mart.)]

[Ultimo loco]

Lutétia Parisiorum sanctæ Ludovicæ de Marillac, viduæ Le Gras, Societatis Puellarum a Caritate una cum sancto Vincentio a Paulo Fundatricis, egenis sublevandis addictissimæ, quam Pius Papa Undecimus Sanctarum fastis accénsuit.

6. [Decimo septimo Kaléndas Aprilis (16 Mart.)]

[Quinto loco]

In dicione Canadénsi sanctorum martyrum Joânnis 'de Brébeuf, Gabriélis Lalemant, Antonii Daniel, Câroli Garnier et Natâlis Chabanel, Presbyterorum Societâtis Jesu, qui in Hurônica Missiône, hac aliisque diébus, post multos labôres et sævissimos cruciatus, mortem pro Christo fortiter obiérunt.

7. [Quintodécimo Kaléndas Aprilis (18 Mart.)]

[Ultimo loco]

Cârali, in Sardinia, sancti Salvatoris ab Horta, Confessoris, ex Ordine Fratrum Minorum, qui virtutibus et singulari miraculorum dono clâruit et a Pio Papa Undécimo inter sanctos Caelites adnumerâtus est.

8. [Duodecimo Kaléndas Aprilis (21 Mart.)]

[Ultimo loco]

In loco Ranft, prope Sachseln, in Helvetia, sancti Nicolai de Flüe, patris familias, dein Anachorétæ, arctissima pœniténtia et mundi contemptu insignis, ab Helvetiis pater pâtriæ appellati, quem Pius Papa Duodecimus Sanctorum fastis adscripsit.

9. [Octavo Kaléndas Aprilis (25 Mart.)]

[Ultimo loco]

Faliscodûni sanctæ Lûciæ Filippini, Fundatricis Institûti Magistrarum Piarum ab ejus cognomine nuncupatarum, de Christiana puellarum et mulierum præsertim pauperum eruditione optime méritæ, quam Pius Papa Undecimus inter sanctas Virgines retulit.

10. [Nonis Aprilis (5 Apr.)]

[Ultimo loco]

Palmæ, in insula Majôrica, sanctæ Catharinæ Thomas, \irginis, Canonissæ Regularis ex Ordine sancti Augustini, quam Pius Papa Undecimus in sanctarum Virginum numerum retulit.

11. [Tertio Idus Aprilis (11 Apr.)]

[Ultimo loco]

Lucæ, in Etrûria, sanctæ Gemmæ Galgâni, Virginis, contemplatione Domînicæ Passiônis et vitæ sanctitate mirabilis, quam Pius Papa Duodecimus in Sanctarum mimerum rétulit.

12. [Sextodecimo Kaléndas Maji (16 Apr.)]

[Penultimo loco]

Nivérnis, in Gallia, sanctæ Mariæ Bernardæ Soubirous, Virginis, c Congregatione Sorôrum a Caritàte et Institutione Christiana, Lapûrdi, adhuc juvénculæ, iterâtis apparitionibus Immaculâtæ Dei Genitricis Mariæ recrcâtæ, quam Pius Papa Undécimus inter sanctas Virgines adscripsit.

13. [Undécimo Kaléndas Maji (21 Apr.)]

[Ultimo loco]

Oettingæ Véteris, in Bavaria, sancti Conradi a Parzham, Confessoris, Ordinis Minôrum Capuccinôrum, caritate et oratione insignis, quem, mirâculis clarum, Pius Papa Undécimus Sanctorum nûmero adscripsit.

14. [Octavo Kaléndas Maji (24 Apr.)]

[Penultimo loco]

Andcgavi, in Gallia, sanctæ Mariæ a sancta Euphrasia Pelletier, Virginis, Instituti Sorôrum a Bono Pastore Fundatricis, quam Pius Duodecimus, Pontifex Maximus, in Sanctarum numerum rétulit.

15. [Quarto Kaléndas Maji (28 Apr.)]

[Ultimo loco]

In pago sancti Laurentii ad Séparim, diœcésis Lucionénsis, sancti Ludovici Mariæ Grignon a Montfort, Confessôris, Fundatôris Missionariôrum Societatis Mariæ et Filiarum a Sapientia, apostôlicæ vitæ forma, prædicatione et devotione mariâli insignis, quem Pius Papa Duodecimus Sanctorum catalogo adscripsit.

16. [Pridie Kaléndas Maji (30 Apr.)]

[Ultimo loco]

Chérit, apud Augûstam Taurinorum, sancti Joséphi Benedicti Cottolengo, Confessôris, Parvæ Domus a Divina Providentia Fundatoris, summa in Deum confidentia et caritate in pauperes insignis, quem Pius Papa Undecimus Sanctorum fastis adscripsit.

*

17. [Tertio Idus Maji (13 Maj.)]

[Primo loco]

Sancti Robérty Bellarmino, e Societate Jesu, Cardinalis atque olim Episcopi Capuâni, Confessôris et Ecclésiæ Doctôris, cujus dies natalis decimo quinto Kaléndas Octôbris recensétur.

[Ultimo loco]

Podii, in diœcési Pictaviénsi, sancti Andréæ Hubérty Fournet, Confessôris, olim parochi, Institûti Filiarum a Cruce una cum sancta Elisabeth Bichier des Ages Fundatoris, quem Pius Papa Undécimus Sanctorum fastis adscripsit.

18. [Pridie Idus Maji (14 Maj.)]

[Ultimo loco]

In pago Betharram, diœcésis Bajonénsis, sancti Michaélis Garicoïts, Confessôris, Congregationis Presbyterorum Missionariôrum a Sacro Corde Jesu Fundatôris, apostôlico zelo insignis, quem Pius Papa Duodécimus Sanctônim fastis adscripsit.

19. [Décimo séptimo Kaléndas Jûnii (16 Maj.)]

[Octavo loco]

Janôviæ, apud Pinsk, in Polésia, sancti Andréæ Bobôla, Sacerdotis e Societate Jesu, qui, a schismaticis innumerabilia tormentorum généra perpéssus, illustri martyrio coronétus est.

20. [Quartodécimo Kaléndas Jûnii (19 Maj.)]

[Ultimo loco]

Ficécli, in Etrûria, sancti Theôphili a Curte, Confessôris, Sacerdotis Ordinis Fratrum Mindrum, sacrôrum recéssuum propagatoris, quem Pius Papa Undécimus inter Sanctos rétulit.

21. [Idibus Jûnii (13 Jun.)]

[Primo loco]

Patâvii, sancti Antonii Lusitani, Sacerdôtis ex Ordine Mindrum et Confessoris atque Ecclésiæ Doctôris, vita et miraculis ac prædicatiône illustris, quem, uno post illius obitum anno nondum expleto, Gregorius Papa nonus in Sanctorum cānonem retulit.

22. [Decimo Kaléndas Julii (22 Jun.)]

[Secundo loco]

Londini, in Anglia, sancti Joannis Fisher, Episcopi Roffénsis et Cardinalis, qui pro fide catholica et Romani Pontificis primatu, jubente Henrico Octavo Rege, decollatus est.

23. [Nono Kaléndas Jûlii (23 Jun.)]

[Septimo loco]

Augûstæ Taurinorum sancti Joséphi Cafâsso, Sacerdotis, qui levitis pietate et scientia augendis atque damnatis capite Deo conciliandis fuit illûstris, et a Pio Papa Duodecimo inter sanctos Caelites adscriptus est.

24. [Sexto Nonas Jûlii (2 Jul.)]

[Septimo loco]

Lÿciis, in Apûlia, sancti Bernardini Realino, Confessoris, qui magistratus munere egregie functus, Societatem Jesu ingressus et sacerdotio auctus, caritate ac miraculis inclaruit.

25. [Pridie Nonas Julii (6 Jul.)]

[Quinto loco]

Londini, in Anglia, sancti Thomæ More, regni Cancellarii, qui pro Fide catholica ac beati Petri primatu, jubente Henrico Octavo Rege, decollatus est.

26. [Idibus Jûlii (15 Jul.)]

[Penultimo loco]

Campi Salentinôrum, in Apûlia, sancti Pompilii Mariæ Pirrôtti, Confessoris, ex Ordine Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, vita apostôlica præclâri, a Pio Undecimo, Pontifice Maximo, inter Sanctos relati.

27. [Undecimo Kaléndas Septémbris (22 Aug.)]

[Secundo loco]

Festum Immaculati Cordis ejûsdem beâtæ Virginis Mariæ.

28. [Nono Kaléndas Septémbris (24 Aug.)]

[Penultimo loco]

Neapoli, in Campania, sanctæ Joânnæ Antidæ Thouret, Virginis, Institûti Sororum a Caritate Fundatricis, quam Pius Papa undécimus in album sanctarum Virginum rétulit.

[*Ultimo loco*]

Valéntiæ, in Hispania, natalis sanctæ Mariæ Michaélæ, Virginis, Fundatricis Congregationis Ancillarum a Sanctissimo Sacramento et Caritatis, patiendi studio ac desiderio animas Deo lucrandi inflammâtæ, quam Pius Papa Undecimus sanctis Virginibus accénsuit.

29. [Septimo Kaléndas Septembris (26 Aug.)]

[*Ultimo loco*]

Pôdii, in diœccsi Pictaviénsi, sanctæ Joânnæ Elisabeth Bichier des Ages, Virginis, Congregationis Filiarum a Cruce una cum sancto Andréa Hubérto Fournet Fundatricis, jugi mortificatione et vitæ innocéntia claræ, quam Pius Papa Duodécimus sanctarum Virginum fastis accénsuit.

30. [Quintodécimo Kaléndas Octobris (17 Sept.)]

[*Secundo loco*]

Romæ, natalis sancti Robérti Bellarmino, Confessoris, e Societâte Jesu, atque Cardinalis et Capuâni olim Episcopi, sanctitate, doctrina et plûrimis ad cathôlicæ fidei et Apostôlicæ Sedis defensionem suscéptis labôribus clarissimi; quem Pius Undécimus, Pôntifex Maximus, Sanctôrum honoribus auxit et universalis Ecclésiæ Doctôrem declaravit, ejusque festum tértio Idus Maji recolendum indixit.

31. [Séptimo Idus Octôbris (9 Oct.)]

[*Primo loco*]

Romæ sancti Joânnis Leonârdi, Confessôris, Fundatoris Congregationis Clericorum Regulârium a Matre Dei, laboribus et miraculis clari, cujus opera missiones a Propaganda Fide institutæ sunt.

32. [Quinto Idus Octobris (11 Oct.)]

[*Primo loco*]

Festum Matcrnitâtis beâtæ Mariæ Virginis.

33. [Quintodécimo Kaléndas Novémbris (18 Oct.)]

[*Octavo loco*]

Apud Auriesville, in statu Nco-Eboracénsi, sanctôrum Martyrum, e Societate Jesu, Isaaci Jogues, Sacerdotis, et Joânnis de La Lande, Coadjutôris temporâlis, qui hac et sequénti die ab Iroquénsibus dire necâti sunt, eodem loco ubi, paucis ante annis, Renâtus Goupil, et ipse Coadjûtor temporâlis, martyrii palmam consecûtus fuerat.

34. [Décimo séptimo Kaléndas Dccémbris (15 Nov.)]

[*Primo loco*]

Colôniæ Agrippinæ sancti Albérti Episcopi et Confessoris, ex Ordine Prædicatôrum, cognométo Magni, sanctitâte et doctrina célebris, quem Pius Papa Undécimus Doctôrem universâlis Ecclésiæ declarâvit.

35. [Sextodecimo Kaléndas Decembris (16 Nov.)]
[Pr/wo loco]
Sanctæ Gertrûdis, Virginis, cujus natalis sequenti die recensetur.

36. [Quintodécimo Kaléndas Decembris (17 Nov.)]
[Secundo loco]
Helpithi, in Saxonia, item natalis] sanctæ Gertrûdis, Virginis, ex Ordine sancti Benedicti, quæ dono revelationum clara exstitit. Ipsius tamen festivitas pridie huius diei celebratur.

37. [Undecimo Kaléndas Januarii (22 Dec.)]
[Ultimo loco]
Chicâgiæ sanctæ Franciscæ Xavériæ Cabrini, Virginis, Instituti Missionariarum a Sacratissimo Corde Jesu Fundatricis, eximia caritate, invicta ânimi fortitûdine et humilitate insignis, quam Pius Papa Duodécimus Sanctarum catélogo adscripsit.

38. [Octâvo Kaléndas Januârii (25 Dec.)]
[/// ellogio S. Petri Nolasci demantur ultima verba'. Jussu Alexândri Papæ Séptimi].

39. [Pridie Kaléndas Januârii (31 Dec.)]
[Decimo loco]
Lutétiae Parisiorum sanctæ Catharinæ Labouré, Virginis, e Societate Puellarum Caritatis, quæ a Deipara Immaculata singulari manifestatione Sacri Numismatis donata, virtûtibus et miraculis insignis éxstitit, et a Pio Papa Duodécimo in sanctarum Virginum numerum relata est.

Adnotationes. – Superiore anno recentiorum Sanctorum elogia privato studio elaborata in Martyrologio Romano inserenda indicavimus (*Elogia quae in Martyrologio Romano desiderantur* in *Ephem. lit. IP*, 61 [1947] 34-40) et editionem IV Taurinensem (Marictti) eiusdem liturgici libri recensentes, quaedam minus recte inserta elogia, vel superflua, vel corrigenda adnotavimus (*Verso una riforma dei Martyrologium Romanum?* » in *Ephem. lit. IP*, 61 [1947] 91-99) ac simul nonnulla principia critica prae oculis habenda in reformatione intégrait eiusdem MR, quae in votis est omnium, exposuimus.

Nunc vero eadem elogia a S. R. C. composita et a SS.mo D. N. Pio Papa XII adprobata, ex officio eduntur. De quibus singulis haec tuvat adnotare.

1. Ex *Proprio O.P.* cum emendationibus. – In *Ephem. lit. IP*, 61 (1947) 34 erronee dies elogii inserendi indicata fuit 19 ianuarii. Dies natalis sanctae Margaritae est 18; Ordo Fratrum Praedicatorum festivitatem celebrat die 19, quia 18 impedita est propter festum Cathedrae sancti Petri. jg

2. Elogium sancti Ioannis Bosco iam una cum officio et Missa adprobatum fuerat a S. Sede (*Acta Ap. Sedis*, 28 [1936] 175; *Ephem. lit.* 49 [1936] 251). Peroportune dempta sunt verba « anno millesimo nongentesimo trigesimo quarto ».

3. Ex *Proprio S. J.* cum emendationibus. m

4. Pro sanctis religiosis recentioribus, loco nominis religionis (in casu Teresiae Margaritae a Sacratissimo Corde Iesu ») recte nomen familiae adhibitum est (- Redi) cum communiter familiae nomine (cognomine) nunc sancti illi cognoscantur, et ideo causa confusionis devitatur.

5. Ex *Proprio C. M.* (cf. *Ephem. Iit.* 48 [1934] 403) cum emendationibus.

6. Ex *Proprio S. J.* cum emendationibus. – Sic dicti Martyres Canadenses S. J., anno 1930 ad supremos Altaris honores evecti, sunt octo, et martyrium subierunt « *variis diebus* » nempe: 1642, 29 sept. Renatus Goupil (fr.); 1646, 18 oct. Isaacus Jogues(sac.); 1646, 19 oct. Ioannes de la Lande (fr.); 1648, 4 iul. Antonius Daniel (sac.); 1649, 16 mart. Ioannes de Brébeuf (sac.); 1649, 17 mart. Gabriel Lalemant (sac.); 1649, 7 dec. Carolus Garnier (sac.); 1649, 8 dec. Natalis Chabanel (sac.). « *Variisque ditionis locis* », scilicet, primi tres in oppido vulgo *Ossernenon* (nunc Auriesville) in Statu Nco-Eboracensi; quinque alii in variis pagis ditionis Canadensis. Ex dispositione Decret. Canonizationis (*Acta Ap. Sedis*, 22 [1930] 473) omnes unica festivitate recolendi erant die 26 septembris; sed postea statutum est duas series Martyrum seiungere et eorum festa distinctis diebus celebrare, i. e. Canadenses die 16 ianuarii, qua die primus eorum, Ioannes de Brébeuf martyrii palmam assecutus est, Neo-Eboracensis, vero, die 18 octobris, sacra martyrio Isaaci Jogues. (In editione Marietti 1946 die 26 septembris delendum est elogium pro *commemoratione* horum Martyrum).

11. Ex *Proprio dioecesis Lucensis*. – In *Ephem. Iit. IP* 61 [1947] 37 Pro elogio sanctae Gemmae Galgani inserendo erronee indicata est dies festiva in dioecesi Lucensi (16 maii), loco diei natalicii (11 aprilis).

14. Ex *Proprio Sororum a Bono Pastore*.

17«. *Acta Apost. Sedis* 24 (1832) 164; *Ephem. Iit.* 46 (1932) 282.

19. Ex *Proprio S. J.* cum emendationibus.

20. Ex Martyrologio Romano-Serafico cum emendationibus.

21. *Acta Ap. Sedis* 38 [1946] 292; *Ephem. lit. IP*, 61 (1947) *8.

22. In Anglia sancti Ioannes Fisher et Thomas More unica festivitate celebrantur die 9 iulii. In MR vero, et recte quidem, elogia ponuntur respective diebus natalicii. In editione Marietti 1944 delendum die 9 iulii elogium pro commemoratione (In *Act. Ap. Sedis*, 40 [1948] 128 elogium sancti Ioannis Fisher ponitur sub die 13 iunii. Est mendum typographicum. Ponendum est sub die 22 iunii).

23. Dies natalitia sancti Iosephi Cafasso est 23, non 22 iunii, uti evulgatum est in *Acta Ap. Sedis*, 40 (1948) 128.

24. Ex *Proprio S. J.* cum emendationibus.

29. Ex *Proprio dioecesis Pictaviensis*.

30. *Acta Ap. Sedis* 24 (1932) 164; *Ephem. Iit.* 46 (1932) 282.

31. *Acta Ap. Sedis*, 32 (1940) 316; *Ephem. lit. IP*, 54 (1940) 79. Elogium sancti Ioannis Leonardi ab ultimo loco transferendum ad primum cum eius festum a Papa Pio XII anno 1940 statutum sit celebrandum ab universa Ecclesia.

33. Ex *Proprio S. J.* cum emendationibus.

34. *Acta Ap. Sedis* 24 (1932) 169; *Ephem. Iit.* 46 (1932) 283.

35-36. Festum sanctae Gertrûdis, quod usque ad annum 1932 celebratum est die 15 novembris, repositum est die 16 novembris ob festum sancti Alberti Magni, quod diei 15 novembris affixum est. Et ideo elogia sanctae Gertrûdis simpliciori modo reddita sunt.

38. Alexander Pp. VII festum sancti Petri Nolasei die 31 ianuarii faciendum statuit, utpote prima dies libera post diem 25 decembris, dies natalicia eiusdem Sancti. Sed superveniente festo sancti Ioannis Bosco, Pius XI festivitatem sancti Petri ad diem 28 ianuarii reposuit. Ideoque verba MR iussu Alexandri Papae septimi non

amplius historice respondent rei veritati et ideo recte dempta sunt, ut tam propositum fuit ab *Ephem. Lit.* 61 (1947) 92.

39. Ex *Proprio C.M.* cum emendationibus.

Nova elogia genericis modo considerantes, haec animadvertere liceat:

1) Elogia plerumque his formulis absoluntur: «... in Sanctorum numerum retulit», «in numerum sanctarum Virginum relata est», «... Sanctorum canonis adscriptum», et similibus. Hae formulae elogia nimis prolata et verbosa reddunt, recentiore tempore in MR fusius introducta sunt nec ideo MR ditius factum est.

Collatione facta in editione Manetti a. 1944, hae formulae demonstrantur haberi:

saec. XI	semel	saec. XVI	quater
» XII	sexies	» XVII	undecies
» XIII	quinquies	» XVIII	vicies
» XIV		» XIX	trices
» XV	ter	» XX	vicies septies

Optandum, ergo, ut in reformatione MR formulae istae adimantur omnino et elogia ad simplicitatem et breviter sermonis originalem restituantur. Ad summum nomen Pontificis servari poterit pro eventibus magis extraordinariis in cultu Sanctorum uti est cum aliquis sanctus Doctor renunciatur, vel Patronus alicuius coctus pro universali Ecclesia eligitur, in reliquiarum translatione, et in paucis aliis casibus.

2) Olim, cum ex contextu clarum erat agi de virgine vel de martyre, vel de confessore, etc. post nomen sancti attributum illud (Virginis, Martyris, Confessoris) non ponebatur. Est admissio recens introducta, ut in pluribus, in editione typica anni 1922. Nova elogia hunc usum servaverunt, at optandum ut pristina forma MR restituatur.

3) Praeteritis temporibus sancti canonizati indiscriminatim attributo *sancti* vel *beati* donati sunt. Nunc, cum terminologia magis magisque statuta sit, recte attributum *sancti* canonizatis donatur, *beati* vero, canonizandis reservatur.

4) Quoad nomina litteras initiales grandiores vel minutas redactores novorum elogiorum sequuti sunt consuetudinem in toto MR iam existentem. Praevalent grandiores litterae. Opportunum esset ut ad simplicioris normam deveniatur.

A. B.

II

Parisien, et Dioecesium Galliae . 'LJp

DE INDULTO RITUALIS ROMANI LINGUA LATINA ET GALLICA EXARATI. I

Eminentissimus Cardinalis Emmanuel Caelestinus Suhard, Archiepiscopus Parisiensis, totius Episcopatus Galliae nomine, supplices Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XII preces obtulit ut, attentis hodiernis peculiaribus circumstantiis, de Apostolica suprema Auctoritate, in administratione quorundam sacramentorum, Baptismi nempe, Extremae Unctionis ac Matrimonii, nec non in Exsequiis Defunctorum, vulgaris linguae gallicae scilicet, usum, determinatis in precibus, concedere dignaretur: prouti in quibusdam aliis

I Nostram latinam versionem vulgamus textus indulti in periodico *Semaine religieuse de Paris*. 94 (1948) 55, gallice editi.

Europae regionibus in similibus indultum fuit. Annuente vero precibus Sanctissimo Domino, idem Eminentissimus Archiepiscopus, curantibus sacerdotibus de re liturgica peritis, editionem novi Ritualis sedulo praeparare satagit, conformem nempe Codici Iuris Canonici et postremae editioni typicae Ritualis Romani, in qua, ad intelligentiam et pietatem populi, lingua vulgari ii ritus et orationes posita sunt, quae magis opportuna videbantur; quod Rituale ita concinnatum Sacrae Congregationi Ritibus tuendis praepositae pro revisione et approbatione reverenter subiecit.

Sacra porro Rituum Congregatio, exhibito Rituali accurato examine perpense, prae oculis habitis peculiaribus hodiernis circumfistantiis, benigne induisit ut:

fl) confici possit pro tota Gallia novum Rituale in quo textus latinus integer referatur, translatio vero gallica in iis, quae permittuntur, iuxta textum latinum ponatur;

b) in collatione vero sacramentorum, in quantum ad intelligentiam et pietatem populi necesse sit, sacerdos lingua vernacula proferre possit ea tantum quae sequuntur:

i° in administratione Baptismi parvulorum: solo in textu latino ponantur, ac proinde semper et sola hac lingua dicantur: exorcismi, omnes formulae unctionum ac benedictionum, nec non ipsa baptismi forma;

2° in administratione baptismi adultorum: praeter ea quae superius recensita sunt, etiam latina lingua tantum imprimantur et recitentur psalmi et aliae preces initiales;

3° in ordine ministrandi sacramentum Extremae Unctionis: latina tantum lingua adhibeatur in oratione impositionis manuum super infirmum, in verbis unctionum, et in orationibus subsequentibus;

4° in celebratione matrimonii: lingua gallica sacerdos uti poterit ad omnia, praeter benedictionem anuli et formulam: *Ego coniungo vos etc...* In benedictione nuptiali extra Missam, danda ex apostolico induito quando Missa non dicitur, preces, quae in Rituali Romano habentur, recitari possunt lingua gallica;

5° in exsequiis vero peragendis pro fidelibus defunctis: sola lingua latina preces et absolutiones peragi debent. Nihil tamen vetat quominus, hoc ritu absoluto, vulgari lingua aliae addantur preces pro opportunitate temporis et loci, ab Ordinariis determinandae et ab ipso sacerdote recitandae.

Quae omnia, cum perbenigna approbatione et concessione per Eminentissimum Cardinalem Clementem Micara, Episcopum Veliternum et S. Rituum Congregationis Praefectum, Sanctissimo Domino nostro Pio Papae XII submissa fuerint, in audientia dici 28 novembris 1947, Sanctitas Sua libenti animo approbare et concedere dignata est; contrariis quibuscumque etiam speciali mentione dignis minime obstantibus.

Datum Romae, die 28 novembris 1947.

æ C. Card. Micara, Ep. Veliternus, *Praefectus*.

t A. Carinci, Archiep. tit. Scleucien., *Secretarius*.

Commentarium. – Die 28 iulii 1891 Linciensis Episcopus indultum ad linguam vernaculam adhibendam in administratione quorundam Sacramentorum, attentis regionis circumstantiis, de Apostolica Benignitate obtinuit.

Per duodequadragenta ferme annos eius usus viguit et post novam editionem Ritualis Romani, iteratae preces admotae sunt ut frequentior usus linguae vernaculae in compluribus ritibus sacris permetteretur (sicut iam in quibusdam dioecesibus regionis Germaniae concessus fuerat), dieque 24 iulii 1927 Linciensis Episcopus Ioannes Gfoellner approbationem novae editionis Ritualis a Summo Pontifice Pio XI obtinuit.

Anno autem 1946, die 17 maii, coetus Cardinalium et Archiepiscoporum Galliae a Sua Sanctitate Pio XII facultatem lingua gallica in administratione aliquorum Sacramentorum utendi humillime postulavit, Rev.mo Chollet, Cameracensi Archiepiscopo oratore. Die 21 ianuarii 1947 E.mus Card. Carolus Salotti S. C. Rituum Praefectus, E.mo Card. Suhard, Archiepiscopo Parisiensi, exponebat benignum S. C. Rituum animum desideriis et necessitatibus Episcopatus obviam eundi et novi bilinguis Ritualis specimen exquirebat ut illud examinare et approbare posset. E.mus Card. Suhard dioecessanae Commissioni Sacrae Liturgiae hoc opus elaborandum commisit, a qua tam propere confectum est ut mense maio eiusdem anni gallicae translationis schema Romam mitti potuerit.

E.mus Card. A. Micara, novus S. C. Rituum Praefectus, die 28 novembris 1947 Litteras circa hoc Rituale concedendum Dioecesi Parisiensi aliisque dioecesibus Galliae, annuente SS. D. N. Pio XII, dabat.

Facultatibus datis, parvum Rituale ad usum Sacramentorum Baptismi infantium adutorumque, Sacramenti aegrotantium, Matrimonii et in exequiis Defunctorum. Sacerdotibus linguam gallicam loquentibus, post tres menses oblatum erit, sumptibus Domus Turonensis Marne interim parandum.

Si iuxta prudens indicium intelligentia pietasque fidelium usum linguae vulgaris requirit, in omnibus, sed iis tantum precibus, quae in hac collectione Rituum utraque lingua notantur et lingua latina et vulgari adhibere poterit, et quidem hoc modo:

1. Si translatio gallica *iuxta* textum latinum est posita, tunc preces in lingua gallica recitare sufficit.
2. Si autem translatio gallica *infra* textum latinum legitur, tunc textus latinus *semper* adhibendus est, eoque recitato, si ita lubet, verba etiam lingua vulgari sive partim sive totaliter repeti poterunt.
3. Solummodo latine psalmi et sacramentales formulae dici debebunt.

Faxit Deus ut sacerdotes in adhibenda lingua vernacula, ubi ceterum uti licebit, omnia digne, attente et devote peragant in aedificationem fidelium. Haec facultas vigilantiae benevolentiaeque S. S. Pii XII ad preces liturgicas vivificandas testimonium vivens affert.

Iulius Piéters

e Commissione liturgica dioecesis Parisiensis.

III

Tridentina

DE RITU SERVANDO AD PURIFICANDUM CALICEM IN BINATIONE. 1

Hodiernus Archiepiscopus Tridentinus Sanctissimo D. X. Pio Papae XII humillime exposuit: Iuxta Instructionem 11 martii 1858 circa binationem Missarum, prouti exstat in Appendice Ritualis Romani, habetur quod sacerdos binans in diversis ecclesiis debet calicem purificare, sumendo guttas Pretiosissimi Sanguinis post secundum evangelium, aquam infundendo et postea in sacrarium proiciendam. Nunc oritur quaestio circa ritum servandum a sacerdote binante in eadem ecclesia et proprie circa verba Instructionis: Quin calicem purificet ». Circa quam rem Archiepiscopus Orator ab eodem Sanctissimo I). N. humillime petiit utrum verba: quin calicem purificet significant guttas Pretiosissimi Sanguinis non sumendas esse, neque aquam infundendam, vel guttas sumendas esse quin aqua infundatur et calix abstergatur.

Et S. R. C., audito quoque Commissionis Specialis suffragio, omnibus mature perpensis, proposito dubio respondendum censuit:

Servari posse praxim de qua in petitione: id est, sacerdos, in casu, non oportet ut sorbeat Sanguinis guttas in calice exstantes, quamvis hoc facere possit.

Atque ita rescripsit atque declaravit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die i iulii 1947.

ϕ A. Carinci, Archiep. Seleucien., *Secretorius*.

Henricus Dante, *Substitutus*.

Commentarium. – Instructio a S. C. Rituum edita die 11 martii 1858 pro sacerdote facultatem habente bis Missam eadem die celebrandi (*Rituale Romanum*, Appendix, De SSfna Eucharistia) duplicem binationis speciem considerat: scilicet in ecclesiis dissitis et in eadem ecclesia. In priori casu sacerdos qui duas Missas celebrat, post sumptionem Pretiosissimi Sanguinis, composito more solito in medio altaris calice, ultimo dicto evangelio, illum purificat, animadvertens tamen ut antea absorbeat guttas forte in illo relictas. In secundo casu praescribitur ut sacerdos absoluta Missa, omittat purificationem calicis, quem relinquit super altare; nam in altera Missa utetur eodem calice. Attamen paulatim invaluit alia Consuetudo, nunc fere ubique diffusa ac servata, non sumendi guttas sive Missa celebretur in diversis ecclesiis et tunc statim sacerdos purificat calicem (et non amplius post ultimum evangelium, ut dicitur in Instructione, aut post preces finales) aquam deinde infundens in appositum vas; sive Missa celebretur in eadem ecclesia et tunc post sumptionem Pretiosissimi Sanguinis « quin calicem purificet » eum relinquit in medio altaris (nisi sit deferendus in sacristiam propter periculum profanationis). Cfr. De Herdt, *Sacrat liturgiae praxis*, tom. I, η. 284, io (ed. 1902. p. 36'). ubi legitur: Hic modus [scilicet

*** -----

1 *Foglio dioc. Trento*, 22 (1947) 827.

purificandi calicem post sumptionem Sanguinis] affertur ut ab aliis allatus et alibi usurpatus; num autem licitus sit et permissus, superiorum iudicio relinquitur; praefendus tamen est, prout praescribitur a S. R. C. ».

Sedulo perpendenda est praescriptio Instructionis S. R. C. absorbendi guttas forte in calice relictas, propter rationem: « quod nullimode omittendum est, quia Sacrificium moraliter durat, et superexstantibus adhuc vini speciebus, ex divino praecepto compleri debet ». Forsan ratio allata doctrina fulciebatur affirmante S. Communionem pertinere ad essentiam divini Sacrificii: sed, ut videtur, est fundamento destituta: nam tunc, ad complendum Sacrificium sumendae essent non tantum guttae sed, eadem causa, et omnes hostiae in eadem Missa consecratae et etiam parvum fragmentum quod casu inveniretur in corporali.

Igitur videtur S. C. R. per responsum datum Revmo Archiepiscopo Tridentino hanc infirmare rationem Instructionis anni 1858; ac, si res ita se habet, optandum in editione futura ab Auctoritate competenti Rituale Romanum hoc loco emendetur.

I. B.

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA

(Officium cie Indulgentiis)

DECRETUM

PLENARIA CONCEDITUR INDULGENTIA IN FIDELIUM SOLAMEN CAUSA POSTREMI BELLII VITA FUNCTORUM. 1

Ssmus D. X. Pius div. Prov. Pp. XII, in Audientia ab infrascripto Cardinali Paenitentiario Maiore die 21 mensis Februarii vertentis anni habita, preces quorundam Sacrorum Antistitum libentissime excipiens ac paterna caritate in tot carissimos filios ob immane bellum vita peremptos permotus, benigne concedere dignatus est ut christifideles omnes qui, confessi, a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis, occasione scilicet Praecepti Paschalis, Sacra Synaxi refecti fuerint et ad mentem Sanctitatis Suae preces fuderint, Indulgentiam plenariam, animabus fidelium causa postremi belli vita functorum tantum profuturam, consequi valeant. Praesenti pro hac vice tantum valituro, contrariis quibuslibet minime obstantibus. -2

Datum Romae, ex Aedibus S. Paenitentiariae Apostolicae, die 23 Februarii 1948.

X'. Card. C a n a l i, *Paenitentiarius Maior*.

S. Luzio, *Regens*.

1 *Acta Ap. Sedis*, 39 U947) 94-

SECRETARIA STATUS

EPISTOLA EMO CARD. ADULPHO BERTRAM, ARCHIEPISCOPO VRATISLAVIENSI
DE ACTIONE LITURGICA.

SEGRETHRIA DI STATO

di sua sANTITÀ

Dal Vaticano, die 24 decembris 1943.

N. 74-2-43

Eme ac revme Domine mi Obsme,

Eae a te pervenerunt ad Augustum Pontificem litterae, die 10 mensis aprilis proxime superioris datae, quibus de re liturgica nonnulla Eidem optata reverendissime proponebas, e relationibus veluti deprompta, quae tibi super « liturgica actione » (liturgische Bewegung) ab 'omnibus Germaniae sacrorum Antistitibus — praeterquam a Vindobonensi atque Friburgensi — missae sunt.

Christi Vicarius, qui interea, die scilicet 18 ianuarii et 15 februarii relationes a sacrorum Antistitibus Vindobonensi ac Friburgensi acceperat, benigne perpendere dignatus est non ea tantummodo, quae in memoratis litteris tuis inerant, sed ea etiam, quae die 14 Septembris proxime elapsi ad me scripsisti quaeque pro meo officio cum Eo communicavi. Uniusmodi quidem documenta, Summo Pontifice ita annuente, una cum ceteris multis, sive ab Episcopis sive a singulis utriusque cleri membris Sanctae Sedi missis, peculiari Emorum Cardinalium indicio subiccta sunt S. S. Congregationibus Rituum et pro Negotiis ecclesiasticis extraordinariis addictorum, qui in plenarium coetum die 11 superioris mensis novembris ad id convenerunt.

Cum itaque omnia exactissimo indicio Purpurati Patres examinavissent, licet fructus non parvi perpenderint, qui ex actione liturgica, iustis traditionis ac prudentiae limitibus, in animarum salutem permanere possunt, nihilo tamen secius opinati sunt fundamento minime caruisse timorem, in quem occasione plenarii coctus diei 29 octobris 1942 venerant ob pericula, quae sive Christianae disciplinae sive Ecclesiae vitae in Germania ipsique fidei imminere possint, *si* a singulis via facti » uti aiunt in rem liturgicam aberrantes inducantur novitates.

Quamvis enim actio liturgica religiosam fidelium inprimisque adolescentum institutionem foveat, ad sacri delicias plenius intelligendas invitans, immo dixerim germina saepius divinae vocationis in adolescentibus provocet, ipsisque sacerdotibus animarum curae addictis caritatis opera studiique pastoralis multiplicandi occasionem praebeat,

fatendum tamen est, novitates privatorum auctoritate ecclesiasticorum in liturgiam invectas suspicionem iniicere posse de disciplinae studio plenaque deditione sacrorum administratorum erga suos Ordinarios. Quod autem Christicolae probe norint novitates huiusmodi contra normas ab Apostolica Sede datas induci, easdem magis noxias reddit.

Quamobrem Emi Patres, in memoriam revocantes quod in proxime superiore plenario coetu animadverterant, uno ore opportunum esse duxerunt, ut Episcopi futuris actionis liturgicae progressionibus sedulo invigilent, eidem impense moderentur, ne ipsa, per se bona laudeque digna, ob singulorum errores a praecellentibus sibi impositis finibus discedat; simulque Apostolicae Sedi omnia, quae id spectant, renuntient et sua consilia fidenti animo subiiciant. Locorum Ordinarii potissimae curae sibi habeant, — ita Emi Patres — ut hac de re publicae vitentur contentiones dissensusque, qui semper, maxime hisce in adiunctis, nocumento sunt, in quibus concordia inter Episcopos, clerum ac fideles tam necessaria est. Apostolica vero Sedes, quod ad se attinet, benigne perpendere haud omittet privilegiorum petitiones, quae ad animarum profectum reapse conducant, quaeque, ut de novo verbi causa Rituali edendo, communi istorum Pastorum consensu ipsi deferantur.

Qua de causa, quamvis Purpurati Patres minime dubitarent de optimo Germaniae Praesulum animo, de prudenti studiosaque commissi gregis sollicitudine, de immota in Sanctam Sedem fide, pergrate tamen affecti sunt eum legentes litterarum locum, in quo eiusmodi illis esse mentem ac voluntatem dicunt « ut non tolerentur in liturgia, in ritibus, in usu linguae vel tempore ritualium actionum, in usu librorum praescriptorum vel admissorum a Sancta Sede mutationes ex arbitratu proprio provenientes ». Ipsi itidem Patres clerum fidelesque confidunt generose pioque animo sapientibus suorum Ordinariorum normis obsecuturos esse, qui procul dubio verbo maximeque exemplo ad eas servandas universos adhortabuntur neque ipsos, si opus fuerit, monere omittent, ut pressius Rubricarum praescriptis adhaereant, ad normam can. 733 § i et 818 C. I. C.

Quod autem ad varios modos spectat Sacro assistendi, de quibus sermo est in litteris die 10 aprilis huius anni datis, iidem Emi Patres pro sua auctoritate statuendum esse putarunt, ut usus cum « Missae lectae coram fidelibus textum ex parte lingua germanica comitantibus (vulgo: Gemeinschaftsmesse), tum Missae lectae, cui fideles assistunt proferendo preces idoneas et carmina sacra lingua germanica (vulgo: Bet-singmesse) » relinquatur prudenti iudicio Ordinariorum locorum, atque item, prae oculis habentes, quae tu ipse scribebas « de Missa cantata iuncta cum populi cantu in lingua germanica (vulgo: deutsches Ho-

chamt) », Patres petitionem istorum Episcoporum admiserunt ita videlicet, ut « hic tertius modus per Germaniam iam a pluribus saeculis florens benignissime toleretur ».

Circa vero Breviarii emendationem pariter iidem Patres arbitrati sunt continuandum pro viribus esse tanti momenti quaestionis studium, cuius ceterum solutio neque facilis videtur neque idcirco proxima exspectari potest.

Huiusmodi Emorum Cardinalium animadversiones atque decisiones a Romano Pontifice rata habita sunt Eiusque mandatu tibi renuntio simul te rogans ut, quo meliore duxeris modo, cum ceteris locorum Ordinariis eadem communices.

Haec tibi dum refero, manus tuas maxima veneratione deosculor ineque profiteri gaudeo

Eminentiae Tuae addictissimum

Al o y s. Card. Ma g l i o n e.

Adnotationes. – Officium divinum seu psalmodia Horarum canonicarum et celebratio Missae est opus publicum, quod una cum populo a sacerdotibus fit. Id ostendunt tot salutationes et hortationes pluries interiectae, velut Dominus vobiscum, pax Domini sit semper vobiscum, oremus, flectamus genua, gratias agamus, audemus dicere, et praesertim orationes et preces Missae plurali numero plerumque prolatae, paucis exceptis; id praeprimis ostendit invitatio Celebrantis, qui « ad populum conversus significanter dicit: Orate fratres, ut meum *ac vestrum* sacrificium 'acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem »; item « Nos servi tui, sed et plebs tua sancta... offerimus maiestati tuae » (cfr. *Lift, encycl. de s. Liturgia*). Sacrorum administri legunt populo verbum Dei et initialis Missae pars usque ad Symbolum potissimum in id tendit, ut populus instituatur et praeparetur ad commune sacrificium. Verum externa forma celebrationis Missae maiorem vel minorem requirit aut patitur cooperationem assistentis populi. Missa lecta, quae etiam privata dici solet, in saeculorum decursu communem ministri sacri et populi fidelis actionem summopere diminuit vel paene abruptit et pari passu studium et intellegentiam sacrorum rituum minuit ac quandam indifferentiam fidelium versus s. liturgiam promovit. Quae incommoda augebantur diversitate linguae, quippe cum lingua liturgica aliena sit a vernacula, praeterea rationalismo similibusque aetatis superioris erroribus. At numquam defuerunt tam sacrorum Antistites fervidissimi quam fideles eorum monitis obsequentes, qui miram divinorum mysteriorum indolem intimius cognoscerent aliosque eorum cognitione imbuere studerent.

Notum est « sub superioris saeculi exitum huiusque initium singularem excitatam esse liturgicorum studiorum concertationem cum ex privatorum hominum laudabili nisu tum praesertim ex impensa ac sedula navitate quorundam coenobiorum incliti Benedictini Ordinis; itaque non modo in multis Europae nationibus, sed in transmarinis etiam terris laude digna ac frugifera

succevit hac in re contentio (Encycl. ut supra). Abbas Solesmensis Guéranger opere *Uannée liturgique* primum edito Parisiis 1841, semen sparsit actionis liturgicae, quod alii deinceps evolverunt. Sic anno 1884 R. P. Anselmus Schott († 1896) edidit germanicam versionem Missalis cum annotationibus magnam partem haustis ex opere Abbatis Guéranger. Versio ista latissime diffusa continuo perficiebatur et die 31 augusti 1926 a Summo Pontifice Pio XI ob egregias dotes dilaudabatur. Quod opus in Germania adeo notum est ut solo nomine auctoris, quamvis ultra quinquaginta annos defuncti, appelletur « Schott », quod quidem nomen lege civili munitur. Alter antesignanus validissimus est R. P. Pius Parsch Can. Reg. S. Aug., qui operam suam longe ultra territoria linguae germanicae extendit scriptis quamplurimis indefesse promovens ideam actionis liturgicae; pluribus quoque periodicis ad sacram liturgiam sacramque Scripturam fidelium animos convertere studet. Foliis separatis publicavit Missam singulorum dierum cum Ordinario Missae coniunctam et notis illustratam, quae folia visitoribus ecclesiae distribuuntur, quo magis partem habeant in celebratione divinorum mysteriorum. Per hos igitur viros aliosque praeclaros socios doctrina ac pietate conspicuos, quos enumerare longum est, actio liturgica in regionibus Germaniae divulgata et firmata est. Eius fines praecipui hi sunt: 1) ut populus active intersit sacrificio Missae participando orationes et ritus eius; 2) ut diebus feriatis, quoad fieri possit, una cantet cantum choralem, 3) ut diligenter edoceatur ritus sacramentorum et benedictionum, 4) ut annum ecclesiasticum et consuetudines religiosas magni aestimet et colat, 5) ut sacris ritibus in suffragium defunctorum intersit pietatis et caritatis christianae causa, et his similia.

Neminem fugit mirificos uberrimosque fructus interim inde ortos esse. Nihilominus varia quoque detrimenta haud semel Summus Pontifex denuntiavit atque aliqui Sacrorum Antistites conquesti sunt. Sancta Sedes, praeterquam in epistola supra descripta, praesertim in litteris encyclicis « Mystici corporis » ac « Mediator Dei » de hac re sacrorum Antistites populumque fidelem monuit. Iam antea Episcopus Linciensis anno 1937 acriter damnavit nonnullos conatus motus liturgici alienos, immo valde contrarios disciplinae hodiernae. Monitum istud, partim asperrimum, latine redditum, cum annotationibus legi potest apud *Periodica de re morali, canonica, liturgica* 27 163-171.

Ni fallor, causa haud exigua plurium errorum huius motus per se utilissimi in eo ponenda est, quod privatorum hominum laudabili nisu, ut verbis Encyclicae utamur, ortum sit et initio Praesules Ecclesiae parum eam curare solerent, sed plus minusve tolerarent. Praecedens alienatio a sacris ritibus et precibus paulatim transiit in fanaticum antiquitatis studium, quod recentiores pulcherrimas accessiones et evolutiones in re liturgica vel ideo despiciebat, quia deerant in antiquitate. Sic confessio devotionalis, preces privatae, recitatio rosarii vel etiam salutationis angelicae, posthabita sunt et ut res extra liturgiam stricte sumptam versantes parvi aestimata. Hunc falsum ascetismum iam Encyclica « Mystici corporis » deploravit. Quod ipsum ostendit has et similes aberrationes non esse una regione circumscriptas, ut putare posset, qui solum epistolam dici 24 decembris 1943 supra positam prae oculis haberet.

Motus liturgicus in Germania magnopere floruit, unde ex causa supra indicata etiam incommoda apparuerunt magis vel citius quam alibi et ad ea tollenda res delata est ad Supremum Pastorem. Post notitias latissime collectas peculiaris coetus Emorum Patrum duarum Congregationum, nempe sacrorum Rituum et Negotiorum extraordinariorum rem undequaque diligentissime diuque perpendit et monita ac remedia ut supra proposuit. Quorum praecipuum videtur illud esse « ut Episcopi futuris actionis liturgicae progressionibus sedulo invigilent, eidem impense moderentur... simulque Apostolicae Sedi omnia, quae id spectant, renuntient et sua consilia fidenti animo subiiciant ». Omissio enim huius vigilantiae erroribus facilem pandit viam. Episcopi autem Germaniae hoc sibi esse propositum significarunt, « ut non tolerentur in liturgia, in ritibus, in usu linguae vel tempore ritualium actionum, in usu librorum praescriptorum vel admissorum a S. Sede mutationes ex arbitrato proprio provenientes ». Quocirca conventus eorundem Episcoporum commissionem liturgicam instituit, quae normas conderet servandas in publicis functionibus.

S. Sedes summa aequitate multiplices fructus ac detrimenta periculosa consideravit cavitque, ne res « per se bona laudeque digna, ob singulorum errores a praecellentibus sibi impositis finibus discedat ». Et revera mala denuntiata remediis adhibitis diminuere visa sunt ac tandem recedent.

Modi assistendi sacrificio Missae prudenti iudicio Episcoporum moderandi permittuntur et similiter in litteris Encyclicis de S. Liturgia iidem fere modi memorantur. Accedit ob peculiaria adiuncta ac pervetustum morem licentia in Germania inter Missam cantatam edendi carmina lingua vernacula. Sacerdos igitur sola lingua latina utitur eique populus eadem lingua respondet, at loco omnium partium cantus ex Graduali et Kyriali carmina religiosa sermone patrio edit. Hic modus tamen non est unicus canendi Missas; in maioribus enim solemnitatibus chonis cantorum cantum choralem vel polyphonicum adhibet.

Optandum est quam maxime, ut monita Pontificis Maximi in documentis citatis uberem ferant fructum, imprimis illud monitum, ut clerus cum plebe concredita religiose obtemperet Praesulibus Ecclesiae iuxta praeceptum Apostoli: « Oboedite praepositis vestris et subiacte eis » (*Hebr.* 13, 17). Tunc nullo negotio, quidquid vitiosum est, eradicabitur et actio liturgica feret fructus in vinea Domini amplissimos. Novus liber ducentarum paginarum de celebratione Missae in spiritu et veritate (alludendo illud *Ioannis* 4, 24), auctore R. D. Guil. Lurz, quamvis anno transacto ante litteras Encyclicas de s. Liturgia prodierit, tamen adeo eodem spiritu imbutus est, ut magnam partem egregia eius explanatio dici mereatur idcoque magis adhuc, quam alter eiusdem auctoris liber de ritu et rubricis Missae recensitus apud *Ephem. lit.* IP 1941, p. 163, laude ornetur: « pietate movetur et pietatem studet fovere ». Scientia enim cum pietate coniuncta perfecte aedificat.

Fines quos actio liturgica persequitur, omnino menti Ecclesiae consentaneos esse patet ex iis, quae Summi Pontifices huius saeculi gesserunt monueruntque quoad s. liturgiam. Sic Pius PP. XI in Bulla « Divini cultus » diei 20 decembris 1928 scripsit: « Perneceesse est ut fideles, non tamquam extranei

vel muti spectatores, sed penitus liturgiae pulchritudine affecti sic caeremoniis sacris intersint — tum etiam cum pompae seu processiones, quas vocant, instructo cleri ac sodalitatum agmine, aguntur — ut vocem suam sacerdotis vel scholae vocibus ad praescriptas normas alternent ».

Ceterum manifestum est Ecclesiam velle exigentiis temporum providere, et s. liturgiam instaurare, i. e. opus a Pio PP. X s. m. inauguratum continuare. Inter alia idem testatur nova Psalmorum versio et superior epistola aiens emendationem Breviarii continuatum iri vel novum Rituale petentibus Germaniae Episcopis concessum iri.

Franciscus X. Hecht, S. A. C.

NOTAE PRACTICAE

RES BENEDICENDAE POSSUNTNE PONI SUPER ALTARE?

Quaestio proposita fuit post editionem novissimi fasciculi *Ephem. lit. IP* anni 1947, *n 9U0 (PP. 124-125) legitur: '(Res benedicendae nequeunt poni super altare, si quae pro sacrificio inserviunt excipias, uti corporalia, paramenta sacerdotis etc. Hinc esculenta, vexilla, habitus votivi, atque etiam candelae, super mensam ad cornu epistolae, vel alio loco commodo paratam, ponenda sunt, in eaque facienda benedictio ».

Adversus hanc sententiam aliae exhibentur rubricae Ritualis Romani, Memorialis Rituum et Caeremonialis Episcoporum, quae supradictis verbis non videntur concordare.

Etenim in *Rituali Romano* (tit. VIII, c. I) invenitur regula generalis n. 9:

Caveat, ne benedictionis causa ponat aliquid indecens super Altare, veluti esculenta; sed quod eiusmodi est, ponatur super mensam, commodo loco paratam ; ergo rubrica excludit tantum quidquid est indecens vel potest inquinare altare.

Praeterea, semper in *Rituali Romano*, {*Benedict, propriae nonnullorum Ord. Regul. etc.*, n. 8: *Benedictio et impositio Scapularis nigri Septem Dolorum B. Mariae Virg.*) clare dicitur: Conversus ad Habitum, super Altare positum, Sacerdos dicit... ».

Insuper iuxta *Missale Romanum* {*rubrica specialis fer. IV Cinerum*) sacerdos procedit ad benedicendum cineres in vase aliquo super Altari positos ».

Similiter *Memoriale Rituum* (tit. H, c. I, n. 3) praescribit ut «vas argenteum... cum Cineribus... inter Missale et cornu Epistolae » paretur.

Tandem secundum *Caeremoniale Episcoporum* (l. H, c. XVIII, n. 1) feria quarta Cinerum ¶ vas... aquae benedictae cum aspersorio, et thuribulum cum navicula, poterunt poni super angulo altaris; et super eodem altari in medio ponitur panum vas argenteum cum cineribus... ».

Ergo rubrica excludit tantum quidquid est indecens vel potest inquinare altare non autem vexilla, habitus votivos et alias res similes benedicendas.

Sed contra advertendum est quod ex rubricis aliae sunt speciales et aliae generales. Speciales ab Ecclesia pro casibus particularibus approbantur, attentis circumstantiis, functionum caractere (ex. gr. feriae quartae Cinerum), aut etiam (ex. gr. in benedictionibus Ordinum Religiosorum propriis) induitis, privilegiis vel longa consuetudine; sic evenit ut quaedam benedictionum formulae gaudentes saeculari approbatione et usu apud Ordines, postea in Rituale Romanum a competenti Auctoritate sic et simpliciter insertae fuerint.

Rubricae autem superius allatae ex Caeemoniali Episcoporum, Missali Romano, Memoriali Rituum ac Rituali Romano, omnes (si primam tantum excipias) sunt speciales et in casibus particularibus observandae.

Regulae vero seu rubricae generales sedulo custodiendae ac servandae sunt etiam, praesertim in dubiis, opiniones prae oculis habentes auctorim in re liturgica peritorum.

Iamvero regula Rit. Rom. tit. VIII, c. I, n. 9, est generalis, eiusque textus verba inveniuntur identica in novissima typica editione ac in editionibus approbatis saeculis praeteritis. Interpretatio eiusdem rubricae generalis per auctores liturgicos cum sententia *Ephem. liturg.* perfecte consonat: ex. gr. De Herdt, *Sacrae liturgiae praxis* (ed. 1903, III, n. 295, 4) et antea Hieron. Baruffaldus, *Ad Rituale Romanum commentaria* (Florentiae 1847, I, p. 462) cuius commentarium in h. l. ad verbum transcribimus: « Hoc idem innuit Gav. p. 4, t. 19, non enim convenit, sacrum Altare in mensam cauponae transmutare. Esculenta hic tantum notat textus, prout sunt ova, panes, agni paschales, fruges, et alia comestibilia: quibus addo potulenta, prout oleum, ob periculum effusionis, qua deturpetur tobalea. Sunt etiam alia, quae quamvis nec esculenta, nec potulenta sint, attamen indecens videtur, quod super altare collocentur, prout sunt vestes, etiam monialium benedicendae, enses, vexilla, lapides ad usum altaris, seu petrae angularis, campanulae, candelae, olivae seu palmae, cineres, sal, et similia, de quibus etiam mentio fit in *Act. med. p. 4 instr. general. pro benedictionibus* ».

In honore et reverentia, quantumvis magnis, erga sanctum altare nunquam excedimus! «Altare quidem sanctae Ecclesiae ipse est Christus » (Pont. Rom. *In Ordinatione Subdiaconi*). I. P.

CONSULTATIONES

PRIVILEGIUM ANTICIPANDI OFFICIUM DIVINUM

D. - Recte ne asseritur quod legitur in quodam manuali liturgico, ' privilegium scilicet anticipandi matutinum a meridie valere pro omnibus?

R. *Negative.* S. Paenitentiaria Apostolica die 20 martii 1935 concessit privilegium anticipandi matutinum cum laudibus a meridie Sociis Piae L'nio-

1 A. Coelho C., O. S. B., *Corso di Liturgia Romana*, vol. IV, ed. ital., Marietti, (Torino 1943) P. 3°. nota 2.

Idque per annum, si tamdiu expositae specialissimae circumstantiae perduraverint, quo exeunte RR. PP. DD. Episcopi Ordinarii locorum in Gallia de concessis dispensationibus accuratam relationem ad S. Officium mittent.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

A. Ottaviani, *Adessor.*

Commentarium. - Circa celebrationem Missae horis postmeridianis et legem ieiunii eucharistici S. Sedes iam anno praeterito (*Ephem. lit. IP.*, 61 [1947] 58-62) ampliores facultates concesserat ordinariis locorum Belgii et Galliae; nunc hoc induito alias concessionibus ad annum Galliae elargitur sub peculiaribus conditionibus.

I. Singulis diebus, sacerdotes et fideles, ante Missae celebrationem et S. Communionem, conceditur facultas sumendi potus non alcoholicos iuxta statutas circumstantias:

1) *Singulis diebus*, festis et feriis, indistincte;

2) *Sacerdotes et fideles* sumere possunt « ad unam horam ante Missam vel S. Communionem » potus non alcoholicos scilicet per modum potus ipsi sumere valent etiam aliquod satis enutrens (œuf battu, chocolat, cacao, lac, etc.) »;

3) *Duobus casibus*: « a) pro Missae celebratione vel pro fidelibus qui S. Communionem suscepturi sunt « post horam nonam », b) pro Missae celebratione vel S. Communionem ante horam nonam, ast in casu quo i^o vel sacerdotes et fideles « ad proximioram ecclesiam petendam longum iter peragere » debuerint, 20 vel « ante Missam seu S. Communionem in operoso labore multum temporis consumpserint ».

Ad proximioram ecclesiam, dicitur; ergo e. gr. non licet alicui frui induito et deinde ad S. Communionem recipiendam petere oratorium vel ecclesiam longioram, cum possit adire oratorium vel ecclesiam proximioram; dummodo non adsit rationabilis causa (peregrinatio, celebratio matrimonii, funus...).

Longum iter intelligitur milliarius et dimidium (i/2, km.). Sub nomine *Operosus labor* (travail lourd) communiter designant moralistae labores rusticos et labores onerosos (fabri, falegnami, legnaioli); itemque pro « multum temporis » designant duas vel tres horas: quaeque omnia intelligunt relate ad culpam gravem contra legem requietis festivae. Tamen suprarelatae expressiones non ad litteram interpretandae sunt, sed secundum S. Sedis mentem, quae praesenti tempore, sicut ex ipso induito apparet, valde benigna est.

II. In Dominicis et festis de praecepto tantum, Episcopi ordinarii locorum in Gallia permittere possunt Missae celebrationem horis postmeridianis attentis peculiaribus adiunctis legis ieiunii eucharistici:

1) *In Dominicis et festis* de praecepto tantum, ad obsecundandos sacerdotes quoties ob nimium Sacri Ministerii laborem vel locorum distantiam impossibile ipsis erit Sacrum item vel tertium ante horam tertiam decimam facere, et, eodem tempore, ad praebendum fidelibus modum seu occasionem assistendi S. Missae;

2) *Episcopi ordinarii* locorum in Gallia, « onerata eorum conscientia super vera necessitate », possunt permittere ut proprii sacerdotes Sacrum litent horis postmeridianis, diebus de praecepto tantum, a) « secundam vel tertiam Missam », sub conditionibus numeratis η. II, 1; unam solum Missam, « cui, ad satisfaciendum praeceptum de audiendo Sacro adstet notabilis pars operariorum; qui mane laborare coguntur, vel publicorum officialium, qui propriis muneribus mane detinentur »;

3) *ieiunium eucharisticum*¹. a) sacerdotes, qui celebrant Missam horis postmeridianis, servant ieiunia « ante Missae celebrationem per tres horas quoad cibum solidum et per unam horam quoad potum non alcoholicum vel medicinam »; b) fideles, qui adsistunt Sacro, possunt recipere S. Communionem, « quoties, confessarii iudicio, praescriptum can. 867 § 4 cum can. 821 § 1 conlati, absque gravi incommodo, servare nequeunt », et insuper observentur quae supra (3 a) circa ieiunium eucharisticum dicta sunt. Indultum datum ad annum a die 23 octobris 1947 valet tantum pro Gallia.

C. B.

PONTIFICIA COMMISSIO AD CODICIS] CANONES AUTHENTICE INTERPRETANDOS

DE TEMPORIS SUPPUTATIONE. I

D. I – An, electo uno temporis supputandi modo, hic, vi Can. 33 § 1, in actionibus formaliter diversis, mutari possit.

D. II – An tres Missae celebratae nocte Nativitatis Domini sint actiones formaliter diversae.

R. – Ad I *Affirmative*. – Ad II *Negative*.

Datum Romae, e Civitate Vaticana, die 29 Maii anno 1947.

M. Card. Massimi, *Praeses*.

L. φ S.

A. Coussa, Ord. Basil. Alepp. a *Secretis*.

Commentarium. – Agitur de canonis 33 § 1 interpretatione. Horae diei supputandae sunt ex communi loci usu; sed in Officiis privatis, ut in celebratione Missae, quae scilicet sollemnis non sit neve conventualis (lecta vel cantata) aut in privata horarum canonicarum recitatione, i. e. extra chorum, vel in communione recipienda, abstinentia aut ieiunio servandis, liberum cuique est sequi horam loci usualem aut loci tempus, sive *verum* (nostro in meridiano), sive *medium* (in astronomico fuso), aut *legale* lege definitum; sive *regionale* conventionem, sive aliud *extraordinarium* fictione quadam. Actionum enume-

¹ *Acta Ap. Sedis*, 39 (1947) 373.

ratio, pro quibus electio supputationis permittitur, est *laxativa*, non vero exemplativa.

Induhia erat apud auctores optionis libertas quando una obligatio adimpleri poterat omnino independenter ab alia, adeo ut electio unius supputationis nullo modo adimpletionem alterius praecepti secundum diversum supputationis modum tangeret; *controvertebatur* autem quando adimpletio unius praecepti cum adimplemento alterius *connectebatur*, vel quia diversa praecepta *eodem actu* servantur: e. g., an liceat alicui manducare carnes media nocte dici abstinentiae, quia iuxta unam supputationem dies hesternus elapsus est, et die sequenti celebrare Missam, quia secundum aliam supputationem dies hesternus nondum est elapsus; vel saltem *eodem momento* urgent: e. g., an sacerdos, in exemplo allato, valeat adhuc satisfacere oneri explendi recitationem breviarii diei hesterni.

Ex dato responso constat varium supputandi temporis modum eligi posse actionibus *formaliter* diversis. Hinc e. g. actio sumendi cibos licet materialiter una sit atque eadem, formaliter tamen diversa est prouti inspicitur in ordine ad leges de sacra communione recipienda vel in ordine ad leges de ieiunio et abstinentia; qua propter licet adhibere alium atque alium supputandi temporis modum. Insuper a fortiori licitum est supputandi temporis modum mutare si diversa praecepta eodem momento quidem urgent, sed actionibus materialiter omnino diversis servanda sunt: e. g. lex de recitando divino Officio et de Missa celebranda.

'Fune ratio patet cur tres Missae celebratae in nocte Nativitatis Domini non sint formaliter diversae, easdem leges de Missae sacrificio celebrando respicientes. Proinde qui in prima Missa Nativ. D., licet inadvertenter, ablutiones sumat, alias duas Missas ob defectum dispositionis corporalis requisitae celebrare non potest.

C. B.

PONTIFICIA COMMISSIO DE RE BIBLICA

RESPONSUM DE USU NOVI PSALTERII LATINI EXTRA HORAS CANONICAS I

Cum quaesitum fuerit utrum nova Psalmorum conversio ex primigeniis textibus facta, quae secundum Litteras Apostolicas *Motu proprio* datas die 24 martii 1945 in cotidianis precibus sive horis canonicis adhiberi potest, in ceteris liturgicis precibus ac caeremoniis licite adhibeatur.

Summus Pontifex Pius Papa XII, in audientia die 22 octobris 1947 infrascripto benigne concessa, affirmative respondit, eandem facultatem extendendo ad omnes preces tam liturgicas quam extraliturgicas, dummodo de *integris* psalmis extra Missam recitandis vel cantandis agatur.

Romae, die 22 octobris 1947.

Iacobus M. Vosté, *Consultor ab actis*.

¹ *Acta Ap. Sedis*, 39 (1947) S^o^.

Commentarium. — Litteris Apostolicis *Motu Proprio* datis d. 24 mensis martii 1945 « In cotidianis precibus », Summus Pontifex Pius Papa XII, gloriose regnans, Psalterii novam e textibus primigeniis interpretationem iis omnibus, qui officio tenentur Horarias Preces cotidie recitare obtulit, concedens « ut eadem sive in privata sive in publica recitatione, si libuerit, utantur. Haec igitur pontificia concessio non considerabat nisi recitandas privatim aut publice cantandas horas canonicas.

Large autem distributo in variis Seminariis Americae Septentrionalis novo psalterio liturgico, mox inter iuvenes Clericos ibidem orta est quaestio, num nova psalmorum versio licite adhiberi posset in aliis precibus vel caeremoniis: allegabant in specie caeremonias libri pontificalis, in quibus multi habentur recitandi psalmi, v. gr. vestitionem Clerici, in qua cantantur psalmi 15 et 23; consecrationem Ecclesiae, in qua recitantur septem psalmi paenitentiales; praeparationem ante et gratiarum actionem post Missam; posita est adhuc quaestio de recitando *De profundis* ante vel saltem *Miserere* post mensam, atque de paenitentia sacramentali, qui sunt actus extraliturgici.

Quaestio specietenus simplex, quia Summi Pontificis mens iure potuisset supponi, — nam favorabilia sunt extendenda —; attamen, omnibus perpensis, privata auctoritate non poterat solvi: clarus enim est sensus supra citati *Motu proprio* de solis horis canonicis loquentis; et cum hucusque mentes sint divisae, extensio usus novi psalterii interpretatione privata provocasset maiorem oppositionem. Observabant quidem, qui extensioni favebant, in editione typica Psalterii Breviarii Romani, post Commune Sanctorum, addita esse Officium Defunctorum et Parvum Officium Beatae Mariae X'irginis cum nova psalmorum conversione; at haec adhuc tamquam ad canonicas horas pertinentia poterant considerari. Ideo ad supremum Legislatorem quaestio erat deferenda, eo vel magis quod eadem quaestio occupabat iam editores novi Breviarii in variis regionibus.

His praemissis, tria accurate sunt observanda, ut authenticus sensus et vis huius responsi intellegantur.

1. Pontificia gratia *Motu proprio* data, concedens omnibus qui officio tenentur cotidie recitandi horas canonicas *liberum usum* novi psalterii, *eodem sensu* extenditur ad omnes preces tam liturgicas quam extraliturgicas: ad liturgicas quidem, sicut sunt caeremoniae pontificales; ad extraliturgicas autem sive privatas sive publicas vel communes, prout sunt orationes ante et post missam aut mensam, orationes indulgentiis ditatae aut pro paenitentia sacramentali impositae.

2. Responsum supponit agi de psalmis *integris*[^] perinde atque in horis canonicis: ideo capitula, antiphonae et versus remanent prout sunt. Attamen non prohibentur citationes secundum novum psalterium, ne in sacra quidem praedicatione, cum ipse Summus Pontifex, nondum promulgatis supra dictis Litteris Apostolicis diei 24 martii 1945, iam citaverit novam versionem in augustis suis orationibus (3 Dec. 1944, Ps. iS, 5; 18 Martii 1945, Ps. 94, 7), idemque exinde faciat.

3. Responsum excludit ab hac facultate s. Sacrificium Missae. Ideo psalmi recitandi vel cantandi in Missa, tamquam pars sacrae liturgiae, remanere

debent quales semper fuerunt. Psalmi circa quos dubium oriri poterat, allegantur sequentes: Ps. 42 {Introito ad altare Dei}: *ludica me Deus*\ Ps. 25, 6-12: *Lavabo inter innocentes* Ps. 90: *Qui habitat in adiutorio Altissimi* (in prima Dominica Quadragesimae) et Ps. 21: *Deus, Deus meus, quare me dereliquisti* (in Dominica Palmarum). Hi duo ultimi psalmi, qui non citantur integri (Ps. 90 om. vv. 8-10; Ps. 21 om. vv. 10-18a; 20-21; 23; 25-31), referuntur in Missali secundum Veterem Vulgatam prae-hieronymianam; ideo tales quales servandi sunt in testimonium antiquitatis liturgiae. Iam observatum est psalmum 25 non citari integrum; ideoque huic nequit applicari responsum. Solus psalmus initialis Missae: *ludica me, Deus*, recentius additus liturgiae Missae (ideo non dicitur in ritu dominicano), citatur integer et quidem secundum Vulgatam tridentinam, i. e. secundum psalterium gallicanum nunc superatum; decisum tamen est hunc psalmum, utpote ad sacram Missae liturgiam pertinentem, servandum esse in consueta sua forma.

Romae, die 11 ianuarii 1948.

Iac.-M. VoSTÉ, O. P.

Hic appendicis instar certae informationes referuntur, quibus novi psalterii crescens usus *publicus* seu *communis* illustratur. ¹

De usu *privato* difficile est iudicatu: iuvenes utique Clerici ubique libentius novo psalterio utuntur, atque per iuvenes eius usus propagabitur, aliquando omnibus imponetur. Hoc enim certum est: ad vetus non revertentur, qui novo assuefacti sunt:

Dicendo novum, veteravit prius. Quod autem antiquatur et senescit, prope interitum est» (*Hebr.* 8, 13).

Qui in communitate primi usi sunt novo psalterio — regula tamen haud coacti — nominandi sunt filii S. Vincentii huius centri liturgici romani, unde proficiscuntur *Ephemerides liturgicae*.

In variis Seminariis, v. gr. in Belgio, Quebeci (in Canada), in * Corpus Christi College Werribee (in Australia) simul dicuntur a Clericis Prima et Completorium. Tempore exercitiorum et in adunationibus sacerdotalibus idem variis in locis iam factum est Solodori (*Solothurn*, dioec. Basileensis in Helvetia) in Seminario Maiore, quod dicitur «Practicum», ordinandi omnes singulis diebus totum Officium recitant secundum novam Psalterii conversionem.

Capitula etiam quaedam, ut Placentinum (*Piacenza*) et Mechliniense (in Belgio), pro recitatione choralis novum psalterium adoptarunt.

Canonici Regulares hospitii S. Bernardi (in Helvetia) sicut et Patres Capuccini civitatis Solodori (ibidem) idem unanimes fecerunt. Speciali demum mentione digni sunt Patres Passionistae, qui nunc fere in universa Congregatione choraliter recitant horas secundum psalterium novum.

Probabiliter alii idem alibi faciunt. Qui haec scribit, gratus recipiet ampliores informationes, quas data occasione notas faciet.

I.-M. V.

¹ Cf. *The Homiletic and Pastoral Review* (New York), *The New Latin Psalter*, January 1947, pp. 279-288; February 1947* pp. 359-368; *The Growing Popularity of the New Psalter*, May 1947» pp. 620-623 (item in proxime edendo fasciculo eiusdem periodici).

DOCUMENTA

STATUTA CONSILII DIOECESANI ACTIONIS LITURGICAE IN DIOCESI QUEBECENSI
CONSTITUTI A. 1937.

Ad mentem novissimarum Pii Pp. XII Litter. Encycl. » Mediator Dei » in quavis dioecesi constituendum est « Consilium ad liturgicum provehendum apostolaturn » quemadmodum habetur Consilium sacris musicis et artibus tutandis. Cum pro eiusmodi Consilio ipsi locorum Ordinarii peculiare effingere leges teneantur in eorum utilitatem opportunum fore duximus evulgare statuta ab Em.mo Card. Villeneuve s. m. (f 27 ian. 1947) pro Consilio suae dioecesis Quebecensis ab ipso creato egregie elaborata. Quae quidem sunt normae, non praecepta, cum pro quavis natione vel loco, diversae rerum circumstantiae et rationes aliter statuere consulere possint, tamen quanti sint aestimandae, non nostro tantum indicio sed etiam ex sequentibus verbis colligi potest: « Oserais-je dire qu'à mon sens, ce document magistral, retranscrit « secundum stylum curiae », pourrait constituer une remarquable « Instructio » de la Sacrée Congrégation des Rites, profitable et utile à tous les diocèses et communautés? » {Paroisse et Liturgie 29 [1947] 159).

I – Il est par les présentes constitué un *Comité diocésain d'action liturgique* et trois Commissions spéciales, savoir: la *Commission des cérémonies liturgiques*, la *Commission du chant sacré et de la musique religieuse*, et la *Commission des arts sacrés*. Le Comité et les Commissions seront régis par les normes suivantes.

A) COMITÉ DIOCÉSAIN D'ACTION LITURGIQUE

II – Il appartient au *Comité diocésain d'action liturgique* d'approuver, d'entreprendre, de promouvoir et de diriger tous les genres d'activités tendant à une connaissance plus exacte ainsi qu'à une meilleure pratique de la liturgie et des choses qui s'y rapportent.

III – Le *Comité diocésain d'action liturgique* se composera d'un Président, d'un Vice-Président, d'un Secrétaire, du Président de chacune des trois Commissions liturgiques à titre de membres *ex officio*, d'un représentant du Comité diocésain d'Action catholique, et de quelques autres membres tous nommés par l'Ordinaire.

IV – Le *Comité diocésain d'action liturgique* a surtout pour attributions:

- a) de tracer ou d'approuver les programmes d'action liturgique pour tout le diocèse, ou pour des milieux particuliers;
- b) de prendre connaissance des rapports des diverses *Commissions* pour donner aux mesures proposées la confirmation préalable à la sanction définitive de l'Ordinaire;
- c) d'étudier les suggestions qui auront pu être faites au *Comité diocésain* par l'intermédiaire de son Secrétaire;
- d) de provoquer, en particulier, la création de comités liturgiques locaux, surtout dans les Séminaires, les communautés religieuses et les maisons d'éducation, et de mettre ces comités en relation avec les *Commissions* diocésaines respectives;

ACTA
APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

Annus XXXX1 - Series II - Vol. XVI

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

μ · **neccc** · XLIX

DIARIUM ROMANAE CURIAE

Venerdi, 23 dicembre 1949, il Santo Padre ha ricevuto in solenne Udienza Sua Eccellenza il Dottor Massimo A. Etcheoparr, Ambasciatore Straordinario e Plenipotenziario della Repubblica Argentina, per la presentazione delle Lettere Credenziali.

SACRA CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì, 6 dicembre 1949, nel Palazzo Apostolico Vaticano, all'augusta presenza del Santo Padre si è adunata la Sacra Congregazione dei Riti *generale*, nella quale gli Enii e Revnii Signori Cardinali, i Revnii Prelati Offlciali e i Revnii Consultori teologi liano dato il loro voto :

1. Sul *Tuto* per la beatificazione :

a) del Venerabile Servo di Dio Vincenzo Pallotti, Sacerdote, fondatore della Societâ dell'Apostolato Cattolico;

δ) delle Venerabili Serve di Dio :

Paola Elisabetta Cerioli vedova Buzzecclii-Tassis, fondatrice dell'Istituto delle Suore della Santa Famiglia;

Maria Desolata Torres Acosta, fondatrice dell'Istituto delle Suore Serve di Maria Ministre degli infermi.

2. Sui miracoli :

a) della Beata Maria Goretti, vergine e inartire;

δ) della Venerabile Serva di Dio Vincenza Maria Lopez Vicuna, fondatrice dell'Istituto di Maria Immacolata per le giovani addette al servizio domestico ;

c) del Venerabile Servo di Dio Domenico Savio, alunno dell'Oratorio Salesiano.

Martedì, 13 dicembre 1919, nel Palazzo Apostolico Vaticano, alla augusta presenza del Santo Padre, si è adunata la S. Congregazione dei Riti *generale*, nella quale gli EiTii e Reviüi Signori Cardinali, i Revnii Prelati Ofllciali ed i Revnii Consultori teologi ban dato il loro voto :

1. Sul *Tuto* :

a) per la canonizzazione della Beata Maria Goretti, vergine e martire.

δ) per la beatificazione dei Venerabili Servi di Dio Domenico Savio, giovane alunno dell'Oratorio Salesiano, e Vincenza Maria Lopez Vicufia, fondatrice dell'Istituto delle Figlie di Maria Immacolata per le giovani addette al servizio domestico.

2. Sui miracoli per la canonizzazione dei Beati :

a) Antonio Maria Claret, Vescovo Confessore, fondatore della Congregazione dei Missionari Figli del Cuore Iimnacolato di Maria.

δ) Maria Guglielma Emilia De Rodat, vergine, fondatrice della Congregazione delle Suore della Sacra Famiglia.

c) Anna Maria De Paredes, vergine.

INDEX GENERALIS ACTORUM

(An. et vol. XXXXI — Ser. II, v. XVI)

I – ACTA PII PP. XII

Litterae Decretales, 45, 128, 262, 385, 626.

Epistula Encyclica, 161.

Constitutiones Apostolicae, 16, 62, 140, 167, 214, 257, 308, 337, 397, 433, 4SI, 531, 586.

Litterae Apostolicae, 21, 144, 172,276, 318, 349, 406, 440, 486, 539.

Motu Proprio, 89, 105.

Adhortationes Apostolicae, 58, 529.

Sollemnes Canonizationes, 211, 305.

Epistulae, 24, 64, 175, 216, 278, 324, 356, 410, 448, 591.

Sacra Consistoria, 41, 121, 209

Nuntii Radiopiionici, 5, 76, 291, 329, 42-1, 454, 610.

Allocutiones, 73, 177, 218, 283 360, 115, 547, 597.

Hortatio, 182.

Oratio, 187.

II – ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio S. Orficu :

Dccrcta, 333, 334.

Responsa, 427, 650.

Declaratio, 427.

Sacra Congregatio Consistorialis :

Decreta, 189, 428, 562.

Declarationes, 31, 80.

Provisiones Ecclesiarum, 81, 192, 335, 372, 562, 615.

Designatio, 336.

Sacra Congregatio vro Ecclesia Orientali :

Decreta, 31, 373, 463, 564.

Sacra Congregatio de Disciplina Sacramentorum :

Instructio, 493.

Decretum, 616.

Sacra Congregatio Concilii:

Decreta, 32, 374.

Declaratio, 221.

Sacra Congregatio de Propaganda Fide :

Dccrcta. 33, 82, 148, 429, 464, 512.

Provisio Ecclesiarum, 468.

Nominationes, 469.

Sacra Congregatio Rituum:

Dccrcta, 82, 476.

Decreta in causis bcatificationis ct canonizationis Servorum Dei, 35, 149, 193, 469, 565, 651.

Communicatio, 617.

Sacra Congregatio de Seminariis wt Studiorum Universitatibus :

Epistula, 618.

				PAG.
1949	Mail	IT	Summus Pontifex magnificat sanctitatem Ioannae de Lestonnae, adstantibus christifidelibus qui Romam convenerant ad eius canonizationem celebrandam.....	286
»	>	21	Ad novum Legatum Reipublicae Bolivianae.....	291
	Iunii	14	Summus Pontifex Illustrat notas praecipuas sanctitatis Mariae Iosephae Rossello, adstantibus christifidelibus, qui Romam convenerant ad eius canonizationem celebrandam.....	300
^	»	20	Ad novum Legatum Reipublicae Dominicanae.....	365
ll	»	6	Ad novum Legatum Indiarum.....	367
»	Iulii	12	Ad novum Legatum Reipublicae Paraguayanae.....	309
*	»	24	Ad mulieres ab Actione catholica ex Italiae diocesis ob quadragessimam annum ab eorum Unione condita Romae coadunatas .	415
»	Aug.	17	Ad novum Peruviae Legatum.....	422
»	Sept.	11	Sociis Unionis sodalitatum cui nomen a .Mouvement Ouvrier Chrétien de Belgique », ad S. Sedem peregrinantibus.....	547
»	*	20	Delegatis ad conventum Unionis Internationalis sodalitatum ad lura familiae tuenda, Romae coadunatis.....	551
»	»	25	Ad philosophos studiis humanitatis deditos, Romae coadunatos .	555
	»	29	Participantibus conventus internationalis quarti medicorum catholicorum, Romae coadunatis.....	557
»	Nov.	6	Sociis Unionis Jurisperitorum catholicorum Italiae, ob nationalem Conventum Romae coadunatis.....	597
»	»	13	Ad Praelatos Auditores ceterosque Officiales et Administratos Tribunalis Sacrae Romanae Rotae necnon eiusdem Tribunalis Advocatos et Procuratores.....	604
	»	27	Ad novum Legatum Reipublicae Columbianae - - - - .	608

XII - Hortatio

1919	Martii	23	Ad parochos Urbis et concionatores sacri temporis quadragesimalis .	182
------	--------	----	---	-----

XIII - Oratio

Pro Anno Sacro lublari MCML.....	181
----------------------------------	-----

II. - ACTA SS. CONGREGATIONUM

I - Suprema S. Congregatio S. Union

1949	Iunii	20	Decretum Schismatica «Actio Catholica» in Cecoslovachia damnatur.....	333
»	»	30	Dubium. De celebratione matrimonii inter acatholicos.....	427
»	Iulii	1	Decretum. Responsa ad dubia de communismo.....	334
»	Aug.	11	Declaratio. De communistarum matrimonii celebratione - - - -	427
•	Dec.	28	Dubium. De validitate Baptismi in quibusdam sectis collati .	650

II - Sacra Congregatio Consistorialis

1918	Dec.	28	Declaratio excommunicationis.....	31
1919	Febr.	12	Declaratio excommunicationis.....	80
B	Mardi	26	Decretum de facultatibus et gratiis pro America Latina - - - -	189
»	Mail	11	Triaricensis et AnglonensisTursienfis. - Decretum. De mutatione finium dioecesium.....	428
	Iulii	16	De Conceptione et de Chaco. - Decretum. Mutationis tituli dioecesis Washingtonensis. - Designatio pro Tribunali secundae Instantiae .	562

III - Sacra Congregatio pro Ecclesia Orientali

				PAG.
1919	Ian.	28	Decretum de abstinentiae et ieiunij lege observanda.....	31
9	Iunii	30	Decretum. Circa facultates de Missis moderandis.....	«JlO
»	Iulii	15	<i>Lycopolitan. Captorum.</i> - Decretum. Eparchiae Lycopolitanae Copto- rum fines declarantur	463
0	X	D	<i>Alexandrin. Copiorum et Hermopolitan.</i> - Decretum. De dioecesium finium mutatione	564

IV - Sacra Congregatio de Disciplina Sacramentorum

1919	Oct.	1	Instructio. Ad locorum Ordinarios pro postulandis upostollcis indui- tis: 1) Oratorii domestici cum suis extensionibus; 2) Altaris por- tatilis; 3) Litandi Missam sine ministro et 4) Asservandae Ssmae Eucharistiae in privatis sacellis.....	493
»	Dec.	15	Decretum. De induito Missae celebrandae media nocte diei 31 De- cembris a. 1949	616

V - Sacra Congregatio Concilii

1949	Ian.	28	Decretum de abstinentiae et ieiunij lege observanda.....	32
»	Apr.	12	Declaratio	221
>	Iunii	30	Decretum. Circa facultates de Missis moderandis	374

VI - Sacra Congregatio de Propaganda Fide

1048	Iulii	8	<i>Luluaensis.</i> - Decretum de nominis mutatione	33
»	Oct.	21	Decretum de clericis ex europaeis dioecesibus in Australlam vel Novam Zelandiam demigrantibus.....	34
1949	Ian.	13	<i>Magni Namaqualand</i> (Keetmanshoop). - Vicariatus Apostolicus Ma- gni Namaqualand deinceps « de Keetmanshoop » appellabitur .	82
»	»	20	<i>De Loango</i> (de Pointe-Nolre). - Decretum. Vicariatus Apostolicus de Loango deinceps « de Pointe-Nolre » appellabitur.....	148
9	Martii	3	<i>De Salem.</i> - Decretum. Dioecesis de Salem clero saeculari Indigenae committitur	464
ft	»	10	<i>Stanley Dalls</i> (Stanleypolltan.). - Decretum. Vicariatus Apostolicus de Stanley Falis deinceps « Stanleypolitanns » appellabitur . .	465
D	D	»	<i>De Urubamba et Matre Dei</i> (Portus Maldonadi). - Decretum. Vica- riatus Apostolicus de Urubamba et Matre Del deinceps « Portus Maldonadi » appellabitur.....	129
J»	D	»	<i>De Kassai Superiore</i> (Luluaburgen.). - Decretum. Vicariatus Apo- stolicus de Kassai Superiore deinceps « Luluaburgensis » appel- labitur	466
»	Mail	12	<i>De Ucayali . Portus Monaldi</i> (Ambninavnsis). - Decretum. Vicaria- tus Apostolicus Novae Guineae Neerlandicae deinceps « Ambol- naensis » appellabitur	467
»	»	>	<i>Pooncn.</i> - Decretum. Dioecesis Poonensis Clero saeculari Indigenae committitur	512

VII - Sacra Congregatio Rituum

1918	Dec.	19	<i>Hituriccn. seu Oalliarum.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione B. Ioannae de Valois, Galliarum reginae, fundatricis Ordinis Ssmae Annuntiationis B. M. V.....	38
»	*	D	<i>Parisien.</i> - Decretum de miraculis pro beatificatione Ven. S. D. An- nae Mariae Javouhey, Fundatricis Instituti Sororum S. Ioseph de Cluny	149
1919	Ian.	2	<i>ftononien.</i> - Decretum introductionis causae pro beatificatione S. D. Iosephi Bedetti, Sacerdotis saecularis e Tertio Ordine Servorum B. M. V.....	469
»	Febr.	12	Decretum. De duabus missis in Dominica de Passione hoc anno ce- lebrandis	82

				FAG^	
1α1π	Fcbr.	13	Bituriccn. sett Galliarum. - Decretum de Tuto pro canonlzatlone B. loannae de Valois, Galliarum Reginae, Fundatricis Ordinis ss. Annuntiationis B. M. V.....	151	
		»	Savoncn. - Decretum de miraculis pro canonlzatlone B. Mariae Iosephac Rossello, Virginis e Tertio Ordine S. Francise!, Fundatricls Instituti Filiarum Nostrae Dominae a Misericordia .	153	
		›	Brixien. - Decretum de miraculis pro canonlzatlone B. Bartholomaeae Capltanio, Virginis, Fundatricis Instituti Sororum a Caritate	155.....	
		›	Parisien. - Decretum de Tuto pro beatificatione Ven. S. D. Annae Marine .Tavoubey, Fundatricis Instituti Sororum a S. Ioseph a de Cluny >>	193.....	
		25	Sinarum. - Decretum reassumptionis causae pro canonlzatlone Beatorum Gregorli Grassi, Episcopi Orthoslensis Vicarii Apostolic! de Scian-sl Septentr., modo Archldloecesls Taeltlenen., Francisc! Fogolla, Episcopi Bagen. eius coadiutorls, Antonini Fantosati, Episcopi Adraen. Vicarii Apostolic! Ilunanen. Meridionalis, modo dioecesis Ilemceuen. ex Ordine Fratrum Minorum, et XXVI Sociorum Martyrum.....	472'	
•	Marti!	6	Brixien. - Decretum de Tuto pro canonlzatlone B. Bartholomaeae Capltanio, Virginis, Fundatricis Instituti Sororum a Caritate .	105	
•	»	›	Savoncn. - Decretum de Tuto pro canonlzatlone B. Mariae Iosephne Rossello, e Tertio Ordine S. Francise!, Fundatricis Instituti Filiarum Dominae Nostrae a Misericordia.....	190	
»	»	»	Corisopitcn. - Decretum de virtutibus pro beatificatione Ven. S. D. Iullanl Maunoir, Sacerdotis professi Societatis Iesu - - - -	474	
l»	>	»	Neapolitana. - Decretum introductionis causae pro beatificatione S. D. Iosephi Moscati, viri Iaid.....	565	
»	»	»	Romana seu Viterblen. - Decretum de virtutibus pro beatificatione Ven. S. D. Rosae Venerinl, fundatricis Magistrarum Piarum quae ab eius cognomine nuncupantur.....	567	
»	l»	11	Novaricn. scu Bituriccn. seu Vlcariatus Apost. Papuasiac. - Decretum introductionis causae pro beatificatione 8. D. Ilenric! Baptistae Stanlsal Verjus, Episcopi Limyren., Coadiutorls Vicarii Apostolic! Novae Gulneae, e Congregatione Missionsriorum Sacratissimi Cordis Iesu.....	570·	
IMS	Iunli	25	Lcopolicn. - Decretum reassumptionis causae pro canonlzatlone B. Ioannis de Dukla, Sacerdotis professi Ordinis Fratrum Minorum	35	
	»	›	Cracovicn. - Decretum reassumptionis causae pro canonlzatlone S. Simonis de Llplnca, Sacerdotis professi Ordinis Fratrum Minorum.....		
	Iulil	13	Communicatio. De usu organi electropbonici.....	617	
	>	31	Romana seu Maceratcn. et Tolcntin. - Decretum de miraculis pro canonlzatlone B. Vincenti! Mariae Strambi. Confessoris. Episcopi Maceratcn. et Tolentin., e Congregatione Clericorum exalceatorum Sadtae Crucis et Passionis D. N. I. C.....	651	
	Aug.	18	t rbls et Orbis. - Decretum. De lampade Ssmi Sacramenti et de luminibus in Sacris Functionibus adbibendis.....	47G	
	Nov.	27	Romana. - Decretum de miraculis pro beatificatione Ven. S. D. Vincenti! Pallotti. Sacerdotis. Fundatoris Societatis Apoetolntus Catholici	653	
VIII - Sacha Congregatio de Seminariis et Studiorum Universitatibus					
11M9	Aug.	15	Epistula. Ad Excinos ac Revmos locorum Ordinarios.....	61\$	

111 - ACTA TRIBUNALIUM

			I - Sacra Packitextiaria Apostolum	
				FAO.
1919	Sept.	17	Monita: de usu facultatum Confessuriia per Annum Sanctum tributarum deque ratione Indulgentiae lubilael lucrandae, ad normae Constitutionum Benedicti XIV, Leonis XIII et Pii XI exarata, auctoritate Ssilil D. N. 1*11 Pp. XII ab hodiernam disciplinam accomodata elusque lussu edita.....	513.....
•	D	»	Facultates: Confessuriis peregrinis concessae Anno vertente geneaccommodata elusque lussu edita.....	513.....
»	»	»	Monita: de usu facultatum Confessariis peregrinis tributarum . .	520

			II - Sacha Romana Rot\	
			Sententiae editae anno 1948.....	«»o
			Decreta in causis aliter eodem anno finitis.....	244
			Citationes edictales:	
1919	Martii	23	Aquipcndicn. - Nullltatis matrimonii (Marlni-Mostone)	157
•	Mali	n	Chicagien. - Nullltatis matrimonii (Belch Breen - Krledeman) . .	253
»	D	28	Lublinen. - Nullltatis matrimonii (Drucku Lubecka - Potochl) . .	297
•	Aug.	9	Saginaven. - Nullltatis matrimonii (Revette - Tlcer).....	573
»	Oct.	29	Vicariatus Apost. de Bangucolo. - Nullltatis matrimonii (Chila - Njimu).....	620
»	Nov.	19	Alba Julien. - Nullltatis matrimonii (Kovacs · Novak)	621
>	»	21	Jascn. - Nullltatis matrimonii (Szots - Bothe).....	622
*	o	30	Quebeccn. - Nullltatis matrimonii (Turcotte - Bédard)	655

IV - ACTA OFFICIORUM

			III - Pontificia Commissio ad Codicis Canones anthentice interpretandos	
1919	lan.	26	Responsa ad proposita dubia	158

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

RESPONSUM

DE VALIDITATE BAPTISMI IN QUIBUSDAM SECTIS COLLATI

Huic Supremae S. Congregationi a nonnullis Statuum Foederatorum American Septentrionalis Ordinariis locorum propositum fuit dubium :

« Utrum, in diudicandis causis matrimonialibus, baptismus in sectis Discipulorum Christi, Presbyterianorum, Congregationalistarum, Baptistarum, Methodistarum collatus, posita necessaria materia et forma, praesumendus sit invalidus ob defectum requisitae in ministro intentionis faciendi quod facit Ecclesia vel quod Christus instituit, an vero praesumendus sit validus, nisi in casu particulari contrarium probetur».

Feria IV, die 21 decembris 191/9

Emi ac Revmi DI). Cardinales, rebus fidei ac morum tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, proposito dubio respondendum mandarunt :

Negative ad primam partem ; *affirmative* ad secundam.

Sequenti autem Feria V, die 22 eiusdem mensis et anni, Ssmus D. N. I) Pius, divina Providentia Papa XII, in solita Audientia Excmo P. D. Adessori S. Officii impertita, relatam sibi Emorum Patrum resolutionem adprobavit, confirmavit atque publicari iussit.

Datum Romae, ex aedibus S. Ofllcii, die 28 decembris 1949.

Petrus Vigorita, *Supr. S. C. S. Officii Notarius*.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

i

ROMANA seu MACERATEN. et TOLENTIN.

■CANONIZATIONIS BEATI VINCENTII MARIAE STRAMBI, CONFESSORIS, EPISCOPI MACERATEN. ET TOLENTIN. E CONGR. CLERICORUM EXCALCEATORUM SSMAE CRUCIS CT PASSIONIS D. N. I. C.

SUPER DUBIO

In ct de quibus miraculis post induitam Eidem Beato ab Apostolica Sede Venerationem constet in casu ct ad effectum de quo agitur.

Sancti Pauli a Cruce, sui legiferi patris, perfectum exemplar Beatus Vincentius Maria Strambi se exhibuit. Vix enim Sacerdos factus, ab eodem Sancto in suam Congregationem exceptus, vel ab initio religiosae vitae, ad quantum sanctitatis gradum esset ascensurus ostendit.

Sacris expeditionibus addictus, innumerabiles animos non modo praedicatione sed et praecipue vitae austeritate, arctissimaque paenitentia, Christo lucrificiebat.

Maceratensis et Tolentinus Episcopus a Pio VII electus, pastoralia officia ad amussim implevit. Nolens impium iuramentum a gallicis invasoribus impositum edere, exsilium est passus. Annis, laboribus, paenitentis fractus, Leoni Papae XII, vix electo, episcopatus abdicationem iteravit. Pontifex venerando huic seni morem gessit, simulque voluit ut in Apostolico Palatio moraretur. Die 1 Ianuarii 1824 Dei Servus ibidem sanctissime obiit.

Servatis de iure servandis, insigni huic Dei Servo Beatificationis honores a Pio Papa XI a. 1925 fuerunt concessi.

Novis miraculis a Deo, per B. Vincentii Mariae intercessionem, patris, Canonizationis causa die 25 Novembris 1925 fuit resumpta, atque super duabus miris sanationibus, quae hic subduntur, institutae sunt Apostolica auctoritate inquisitiones cum in Uritana, tum in Neapolitana Curia : de quarum iuridica vi diebus 17 Iulii a. 1929 et 1 Februarii a. 1933 pro Uritanis, die vero 30 Iulii a. 1944 pro Neapolitanis edita sunt decreta.

I. Iosepha Arnô, civis Manduriensis, Uritanae dioecesis, septuaginta quinque annos nata, ingenti ovarica cysti laborabat, quae sua magnitu-

Hand ignoramus quidem praesentis tempestatis gravitatem, quae in vos in gregeinque vestrum formidolose ingruit: sed pari modo apostolicum studium vestrum, pastoralis prudentia animorumque vestrorum in decernendo agendoque coniunctio et unitas Vobis jierspecta atque explorata sunt : nec minus est Nobis cognita ac comprobata indomita illa strenuitas vestra, quae cum Deo unice fidat eiusque innitatur auxilio, omnia potest evincere ac superare. Collatia igitur consiliis ac viribus, pergite fortes, Venerabiles Fratres, ea quidein fortitudine quae a Caelo oritur ac divina alitur gratia. Ne fallaci decipiamini veritatis specie, quae per praestigias solet allectionesque inescare animos. Maiores vestri, qui iam superioribus aetatibus omne genus erroribus obstiterunt ac tam adversas eluctati sunt difficultates, luculenter vos docent Christianam religionem accusari atque oppugnari posse, vinci non posse.

Eorum vestigiis fidentes insistite; et quidquid inviolata fides postulat, quidquid Christiana praecepta in credendo agendoque requirunt, in id sedulo incumbite, nullis parcentes laboribus nullaue formidine deterriti. Hoc esto vobis solacium, quo maius profecto haberi non potest : vos nempe pro pacifero ac salutari Christi Regno decertare, quod non est de hoc mundo (cfr. Ioan. XVIII, 36), sed cuius est hominum mores veritate, iustitia, caritate temjærare omnesque per terrestrem hanc peregrinationem ad caelestem patriam reducere aeternamque beatitatem.

Peculiari autem modo optamus. Venerabiles Fratres, ut precibus etiam pro iis qui vos persequuntur ad Divinum Redemptorem admotis ad eiusque sanctissimam Matrem. Hungarian Patronam, una simul contendatis ut mentibus errore infuscatis superna lux affulgeat, ut animos odio simultateque dissociatos Christiana concordia conciliet atque componat, nique tandem aliquando meliora ac tranquilliora dilectissimae patriae vestrae, caelesti opitulante gratia, oriantur tempora.

Quorum ominum votorumque effectrix esto Apostolica Benedictio, quam vobis. Venerabiles Fratres, ac gregibus unicuique vestrum con- (reditis, iisque praesertim, «(pii persecutionem patiuntur propter iustitiam » (Matth. V, 10), amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die n mensis Ianuarii, in festo Sanctissimi Nominis Iesu, anno MDCCCXXXIX, Pontificatus Nostri decimo.

PIIS PP. XII

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

DECLARATIO

Cum nuper in Emum I. D. Iosephum S. R. E. Cardinalem Mindszenty, Archiepiscopum Strigoniensem, quidam violentas manus sacrilege iniicere et. Eiusdem exercitium iurisdictionis ecclesiasticae impedire ausi fuerint. Sacra Congregatio Consistorialis eos omnes qui memorata delicta patnaverunt, ad normam can. 2343, § 2 et 2334 n. 2 Codicis Iuris Canonici, in excommunicationem Sedi Apostolicae speciali modo reservatam incurrisse atque ipso iure infames esse declarat.

Datum Romae, die 28 Decembris a. 1948.

Fr. AhEonvn s I. Card. Piazza, a Secreti»

L. & S.

B. Renzoni, Adsennor.

SACRA CONGREGATIO PRO ECCLESIA ORIENTALI

DECRETUM

DE ABSTINENTIAE ET IEIUNII LEGE OBSERVANDA

Cum adversa rerum adiuncta, quae legem abstinentiae et ieiunii mense Decembri a. D. 1911 relaxandam suaserunt, fere ubique aliquantum remissa sint, adveniente propitio Anni Sancti tempore, pluribus postulantis Excellentissimis Ordinariis, visum est ut saltem ex parte lex ipsa restauretur.

Quapropter Sanctissimus Dominus Noster Pius Divina Providentia Pp. XII decernere dignatus est pro omnibus fidelibus orientalis ritus, etiam pertinentibus ad Ordines et Congregationes Religiosas, facultatem Ordinariis concessam super praedictam legem dispensandi ita coar-

ctnri ut, a prima die proximae *Magnae* Quadragesimae et donec aliter provideatur, abstinentiae et ieiunii lex servetur « x? et prout viget in singulis ritibus » his diebus :

I. *Abstinentia* : singulis feriis sextis:

II. *Abstinentia et ieiunium* :

- 1) prima die *Magnae* Quadragesimae ;
- 2) feria sexta Maioris Hebdomadae ;
- 3) pervigiliis Nativitatis T). N. I. C. : vel. pro fidelibus bvzantini ritus, pervigiliis Epiphaniae D. N. I. C. ;
- 4) pervigiliis Assumptionis B. M. V.;

benigne tamen indulgens ut diebus abstinentiae simul et ieiunii Exemi Ordinarii ova et lacticia etiam mane et vespere permittere valeant.

Locorum autem Ordinarii, qui nova hac legis abstinentiae et ieiunii moderatione utuntur, fideles hortari ne omittant, praesertim clericos, religiosos et. religiosas, ut gravissimis hisce temporibus voluntaria Christianae perfectionis exercitia nec non caritatis opera, maxime erga inopes et aegrotos, libenter addant, itemque ad mentem Summi Pontificis preces effundant.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis pro Ecclesia Orientali, die xxvin mensis Ianuarii, a. D. mcmil.

► i Eugenius Card. Tisserant, a. *Secretis*.

L. φ S,

τ Valerius Valeri, *Adscssor*.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

DECRETUM

DE ABSTINENTIA ET IEIUNII LEGE OBSERVANDA

Cum adversa rerum adiuncta, quae legem abstinentiae et ieiunii mense Decembri a. D. 1941 relaxandam suaserunt, fere ubique aliquantum remissi sint, adveniente propitio Anni Sancti tempore, pluribus postulantibus Excellentissimis Ordinariis, visum est ut saltem ex parte lex ipsa restauretur.

Quapropter Ssmus Dominus Noster Pius divina Providentia Pp. XII decernere dignatus est pro omnibus fidelibus ritus latini. etiam perti-

mentibus ad Ordines et Congregationes Religiosas, facultatem Ordinariis concessam super praedictam legem dispensandi ita coarctari ut, a prima die proximae Sacrae Quadragesimae et donec aliter provideatur, abstinentia servetur singulis feriis sextis; lex vero abstinentiae simul et ieiunii feria quarta Cinerum, feria sexta Maioris Hebdomadae, pervigiliis Assumptionis B. M. V. et Nativitatis D. N. I. C. ; benigne tamen indulgens ut diebus abstinentiae simul et ieiunii ova et lacticinia etiam mane et vespere ubique sumere liceat.

Locorum autem Ordinarii, qui nova hac legis abstinentiae et ieiunii moderatione utuntur, fideles hortari ne omittant, praesertim clericos, religiosos et religiosas, ut gravissimis hisce temporibus voluntaria Christianae perfectionis exercitia nec non caritatis opera, maxime erga inopes et aegrotos, libenter addant, itonique ad mentem Summi Pontificis preces effundant.

Datum Romae, die 28 Ianuarii 1949.

F. Card. M a r m a g g i, *Praefectu*».

L. ϕ S.

F. Roberti, *a secreti*».

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

i

LÜIÆJAËNSIS

DECRETUM

PE NOMINIS MUTATIONE

Cum in Congo Belgico Praefectura Apostolica Lacus Moëri, orientali territorii parte a Vicariatu Apostolico de Lulua et Katanga, Patribus ex Ordine Fratrum Minorum commisso, distracta, erecta esset, Ordinis Fratrum Minorum curis pariter concedenda. Emi ac Revmi Patres Cardinales, huic Sacrae Congregationi de Propaganda Fide praepositi, in iisdem plenariis comitiis, die 5 Iulii vertentis anni habitis, in quibus erectio illa deliberata est, de nomine quoque memorato Vicariatui, orientali, quam diximus, portione territorii deminuto, deinceps assignando egerunt.

fieri, si quidquam secus, snper his, a quovis, auctoritate qualibet, scienter sive ignoranter attentari contigerit.

Datum ex Arce Gandulphi, sub anulo Piscatoris, die vni mensis Septembris, in festo Nativitatis Beatissimae semper Virginis Genitricis Dei Mariae, anno MCMXXXVH, Pontificatus Nostri nono.

De speciali Sanctissimi mandato
Pro Domino Cardinali a Secretis Status

Dom i n i c u s S p a d a
a Brevibus Apostolicis.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO

DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

INSTRUCTIO

AD LOCORUM ORDINARIOS PRO POSTULANDIS APOSTOLICIS INDULTIS: i) ORATORII DOMESTICI CUM SUIS EXTENSIONIBUS; ii) ALTARIS PORTATILIS; III) LITANDI MISSAM SINE MINISTRO ET IV) ASSERVANDAE SSMAE EUCHARISTIAE IN PRIVATIS SACELLIS.

1. Quam plurimum convenire sanctitati incruenti novae Legis Sacrificii honestatem ac decorem loci in quo litatur, impensa testatur eura in eodem deligendo indesinenter adhibita a catholica Ecclesia. Equidem constat tribus prioribus nostri aevi saeculis, saevientibus persecutionibus, sacra Mysteria etiam in privatis aedibus celebrari : et quamvis etiam post adeptam libertatem et Christianas basilicas primitus aedificatas non infrequenter, suadente necessitate, Missa litari pergeretur extra ecclesias, temporum decursu tamen eius celebrationi adsignata fuerunt, tamquam nativus locus, ecclesiae aut publica oratoria per consecrationem aut benedictionem a profano usu subducta et uni divino cultui reservata.

Quae vero altera disciplina in Codicis I. C. canonibus 820-823; 1188-1192» recepta est.

2. Ea igitur constabilita, indultu ab Apostolica Sede temporum tibi concessa Missam celebrandi *in privatis sacellis*, aut *saper altare portatile* cum facultate satisfaciendi praecepto de audiendo Sacro, habenda sunt quasi exceptiones praefatae legis, iustis quidem de causis invectae, artaeque subsunt interpretationi.

Pari disciplina Ecclesia et *asservationem Ssiiiæ Eucharistiae* tutata est. Licet enim primis eius temporibus et etiam deinceps, pace instaurata, Eadem in privatis domibus detineretur inque itineribus gestaretur pro fidelium commoditate, saeculorum processu et Ipsam in ecclesiis aut in publicis oratoriis asservari exclusive statutum est. De speciali privi-

legio tantum, in favorem quorumdam spectatorum fidelium ob specialissima comparata merita erga Ecclesiam, Apostolica Pedes coepit tractu temporis indulgere ut Ss. Species etiam in privatis eorum sacellis asservarentur, opportunis praestitutis conditionibus ac normis Earum sanctitati accommodatis: quod pariter in Codice I. C. cautum est (cann. 1263-1275).

4. Ex antiquo more plurium saeculorum progressu invecto receptum est ut Missae, etiam privatim celebrandae, *adsistat minister aliquis*, qui sacerdoti litaturo ad altare deserviat atque respondeat (cfr. can. §13 C. I. C.).

Extraordinariis dumtaxat quibusdam casibus exceptis (uti infra videbitur III n. 2), ut sacerdos absque ministro inserviente Missam litare valeat, facultate apostolica indiget. Porro unicus index de idoneitate causae, quae allegatur ad illam impetrandam, est Apostolica Sedes, quaeque proinde est adeunda expositis adiunctis uniuscuiusque casus propriis.

5. Porro in exposcendis praefatis omnibus facultatibus iisdemque exercendis excessus atque abusus non leves aliquando irrepsisse conspectum est. Huic igitur S. Congregationi, cui universa disciplina in iisdem induitis moderandis est concredita (can. 249), visum est ad difficultates et incommoda removenda, et in posterum praecavenda (de quibus infra I n. 4), praefatorum indultorum integram disciplinam ad trutinam expresse revocare remediaque suppeditare idonea quae infra singillatim recensentur, ut omnia recto ordine componantur.

Ad hoc sane opus explendum efficienter etiam impulerunt Litterae Encyclicae *Mediator Dei*, Pii Pp. XII, fel. regn., diei xx m. novembris MCMXXXvn, de sacra Liturgia,¹ quae « *Christianae religionis caput ac reluti centrum Sanctissimae Eucharistiae Mysterium* »³ cultu debito congruaque religione esse colendum edocent, naviter ad observantiam revocatis liturgicis canonicisque praescriptionibus.

I – De implorando indulto privati oratorii eiusque extensionum

1. Iure Codicis I. C., uti diximus, locus proprius celebrationis Missae est ecclesia vel oratorium publicum aut semi-publicum. Demptis vero privatis coemeteriorum aediculis, de quibus in can. 1190, ut in domesticis oratoriis divinum Sacrificium litari atque ab adstantibus praeceptum de audiendo Sacro adimpleri queat, privilegio aut induito opus est, quod

¹ .4. .4. S., a. XXXIX. p. 521 seq.

³ Ibid., II. p. 347.

de Apostolicae Sedis gratia dumtaxat tribuitur. Casus tantum aliquis extraordinarius excipitur, quo *per modum actus*, iusta tamen ac rationali de causa, Joci Ordinarius aut, si agatur de domo religionis exemptae, Superior maior, licentiam dare potest celebrandi extra ecclesiam et oratorium super petram sacram et decenti loco, nunquam autem in cubiculo (cfr. cann. 822, 1249).³

2. Ante Concilium Tridentinum Episcopi indulgebant Missae celebrationem in privatis oratoriis in commodum tum clericorum tum laicorum : eademque facultate pollebant pro suis subditis nonnulli ordines regulares. Ast, quum huius iuris exercitium nimiam indulgentiarum frequentiam induxisset gravibusque idcirco abusibus scateret, eadem sacrosancta Synodus (sess. XXII, *de observandis et evitandis in celebratione Missae*) Episcopis et regularibus ordinibus hanc facultatem ademit, paucis admodum exceptis casibus, illamque uni Romano Pontifici reservavit.

Sed nec propterea penitus praepeditum fuit ne reviviscerent abolita incommoda, quae praesertim ex immodica istius privilegii in laicorum bonum indulgentia oriri consueverant,⁴ si Benedictus XIV, qui a Secretis fuerat Sacrae Congr. Concilii, quae tunc hanc disciplinam moderabatur, scribere non dubitaverit: « *dici vix potest quantum curae ac diligentiae adhibitum sit pro recto eiusdem (iuris) moderamine* ».*

3. Hinc plurimae prodire huius indulti *formulae* cum temporum adjunctis congruentes, quibus aptius consuleretur debito divinorum Mysteriorum decori; *cautiones* praeceptae sunt, tum quae ad *loci* erigendo sacello destinati *decentiam honestatemque* attinerent, tum quae ad *causas constabiliendas* unde Romanus Pontifex ad indulgendum moveretur, tum ad *tempus* definiendum ad quod indultum foret valiturum; tum *ad ceteras conditiones*, quibus congruenter privati sacelli disciplina contineretur; cavendo praecipue ne ex nimia indulgentia huius indulti ob sacerdotum inopiam detrimentum pateretur publicum fidelium spirituale bonum quod ad satisfactionem praecepti de audiendo Sacro pertinet.

I. Temporibus etiam nostris incommoda non pauca nec levissima passim irrepserunt in nonnullas nationes ex nimis adaucto privatorum sacel-

³ Haec tamen Ordinarii facultas restrictive est Interpretanda, uti reposuit Pont. Commissio Codicis die 10 oct. 1919 (.l. *l. S., a. XI, p. 478 ad 12).

« Cfr. Benedictus XIV, ep. encycl. *Magno cum*, 2 lun. 1751 (Cod. lur. Can. l'onlre, vol. II, p. 318 seq.).

• Ibid , 5 12.

lorum numero et ex negligentia conditionum induitis apostolicis adiectarum, quae latam stravere viam et aliis intolerabilibus abusibus.

Abusus huiusmodi, *ad privata laicorum oratoria quod attinet*, procedere solent :

a) *ex ingenti eorundem numero*, qui alicubi, ob aemulationem quam inter iideles indulti concessio excitat, ad ulteriora progredi et ultra modum dilabi minitatur;

b) *ex nimia facilitate* tale indultum assequendi nostris diebus ob multiplicatas enixas preces fidelium a locorum Ordinariis passim incunctanter susceptas et commendatas ;

c) *ex sacerdotum carentia* pro Missa litanda in ecclesiis publicisque oratoriis diebus dominicis et festis de praecepto cum spirituali fidelium detrimento, si sacerdotes distrahantur ad Missam celebrandam in privatis oratoriis;

d) *ex loco privato sacello adsignato* haud semel a canonicis et liturgicis legibus discrepante, aptis suppellectilibus ac debito nitore honestaque destituto dum haud semel cetera privatae domus cubicula luxu ac magnificentia enitent ;

e) *ex abnormi numero* divinorum officiorum et sacrarum functionum, quae ibi peragi praesumuntur, adeo ut quasi evanescat discrimen inter ecclesias publicave oratoria et domestica sacella;

f) *ex nimio ambitu istorum indultorum*, quae saepe saepius complectuntur, praeter indultariorum personas, eorum natos, consanguineos et allines absque limite, famulos, commensales et hospites, aliquando vero omnes adstantes, cum extensione ad omnes anni dies, nullo excepto, et ad alias quoque facultates;

g) *ex diuturnitate eiusdem indulti*, quod plerumque imploratur pro tota indultarii eiusque liliorum vita, unde quandoque accidit ut privilegium transeat ad personas, quae illo minus dignae aut prorsus indignae reperiantur.

5. Ad ista igitur incommoda compescenda, et ad praecavendum ne in posterum subolescant, Sacrae huic Congregationi infra recensitas *normas* adamantissime servandas locorum Ordinariis impertiri placuit, quae tum *postulationes* indulti oratorii domestici, tum ipsius indulti *congruum exercitium moderentur, praesertim quod ad fideles laicos attinet*.

G. Locorum Episcopi in mentem fidelium exposcentium indultum privati sacelli revocent publicam ecclesiam naturalem seu certum esse locum divinorum officiorum, ad quam idcirco necesse est conveniat catho-

lieu plebs ad cultum publicum socialem Deo impendendum praecipue adstando Missae celebrationi.

Peculiaria tamen occurrere possunt adiuncta, congruentibus suffulta causis (cfr. infra n. S), in quibus prudenter coniici potest valde expedire ut fideles nonnulli, *qui ceterum morum probitate apertaue religionis professione excellent*, in suum spirituale solatium induito privati sacelli decorentur, licet hi ab audiendo Sacro diebus dominicis festisque de praecepto sint legitime dispensati: v. g. ob infirmitatem aut distantiam ab ecclesia. Tunc iidem Ordinarii non vetantur, *audito, quatenus opportunum consuerint, parocho loci*, istorum preces suscipere commendatasque ad Apostolicam mittere Sedem.

Commendatio personaliter fieri debet ab Episcopo aut, sede vacante, a Praelato eius successore in munere.

Sedulo quidem curandum est ut fideles, qui auctoritate, opibus reique publicae muneribus ceteros praestant, si domestico sacello distingui mereantur, sollemnioribus saltem festis diebus de praecepto, in bonum plebis exemplum, ecclesias obeant.

Maiori indulgentia uti licebit *cum sacerdotibus adversa vel non satis firma valetudine ob morbum vel senium laborantibus*, indultum postulaturis Missam litandi domi.

7. Antequam tamen Episcopus preces suscipiat, *in primis* inspicere debet utrum *presbyter* praesto sit, qui Missam in privato oratorio litet diebus dominicis et festis de praecepto absque detrimento publici fidelium boni.

Ad rem scite animadvertant vetitum esse sacerdoti in praefato oratorio Sacrum celebrare *si alterum alibi vel iam litaverit vel litaturus sit*; et si in loco (pago vel urbe), ubi erectum sit privatum sacellum, parochus. et si plures parochi sint, eorum saltem unus, aliusve sacerdos eodem loco commorans memoratis diebus Missam iterare debeat in publicum fidelium bonum, presbyter in domestico sacello litaturus aliunde acciri debet.

Pariter oratoria domestica iam canonice erecta facultate Missam iterandi praedita ob indultum ad tempus impetratum, hoc expirato, difficiliorem invenient hanc S. Congregationem in eius renovatione.

S. Dein Episcopus attente perpendere debet *causas*, quae ad indultum postulandum afferuntur.

a) Earum *princeps* habenda est *vere singularis benemerentia oratoris erga Ecclesiam vel religionem*, eaque rite describatur in precibus.

Putat, si praedii aut aedium conspicuam fecerit donationem : si ecclesiam, seminarium, catholicam scholam aut aliquod pium opus pro infirmis, senibus, pueris etc. suis sumptibus aedificaverit ; si ecclesiasticum beneficium aut fundaverit aut dotaverit et similia ; si specialissima et insignia servitia in bonum Ecclesiae aut Apostolicae Sedis impenderit, uti. si quis publicus magistratus legibus condendis in religionis profectum praecipuus auctor exstiterit.

&) Aliae causae, quae passim adduci solent, v. g. *corporalis infirmitas, distantia a* > *ecclesia ideoque grace incommodum ipsam pedibus adeundi*, praesertim *ruri*, et similia, ut habiles censeantur huic induito impetrando, plerumque perficiendae erunt aliquo praecellenti beneficio aut liberalitate in quoddam pium opus ab Ordinario designandum iuxta oratorum vires.

c) Tamquam inepta ad impetrandum reiicienda est *unica causa*, iuxta quam oratorum maiores eodem induito fruebantur, aut quia oratores domum aut villam emerunt oratorio, quandoque etiam affabre confecto, cum praescriptis supellectilibus, praeditam ; aut quia decora Christianae vitae ratione commendantur.

9. Mitius agere poterunt Episcopi si privatum oratorium postuletur *ruri* erigendum, locis ab ecclesiis longe prorsus dissitis, praesertim si illud cedere conspiciatur praeter quam in oratorum etiam in bonum spirituale colonorum fundis addictorum atque fidelium vicinias incolentium, qui secus ob difficultatem adeundi ecclesiam pro adimplendo praecepto, Missae et catecheticae praedicationi quominus intersint morali impossibilitate prohiberentur.

At priusquam oratorum preces suscipiant pro privato sacello *ruri* constituendo, instent Episcopi ut oratores, non privatum, bene quidem *publicum* ad normam inris erigant *oratorium* in suis praediis vel possessionibus, adeo ut illud ingrediendi divinisque officiis ibi assistendi omnibus fiat facultas (can. 1191).

10. Sese abstineant Episcopi *a nimis extensionibus postulandis*; satius esto ut indultarii renuntientur dumtaxat pater et materfamilias, minime vero istorum filii, pro quibus sufficiat facultas satisfaciendi praecepto festivo in eodem oratorio. j

Facultas ista coerceatur ad *consanguineos et affines* intra lineam et gradum quibus consanguinitas et affinitas constituunt impedimentum matrimonium dirimens (cann. 107G §§ 1-2; 1077 § 1), *cohabitantes*, nec sine rationabili validaque causa rogetur ut protendatur etiam ad non cohabi-

tantes. Quoad vero *familiares* (famulos), peti potest, sive oratorium sit ruri situm sive non, extensio ad omnes domui addictos. Praesertim se abstineant, a petenda extensione *ad omnes adstantes*; quae quidem debet esse omnino extraordinaria et gravissima de causa concedenda. Cavendum quidem erit ne oratorium privatum speciem prae se ferat ecclesiae.

11. *Ceteris exclusis divinis officiis eacrisque functionibus*, in privato sacello ad normam can. 1195 § 1, unica *Missa eaque lecta* celebrari potest, in qua S. Communio administrari licet, nisi aliud in induito expresse caveatur. Tolerabilius erit ut aliqua alia functio singulis vicibus et per modum actus iusta de causa tribuenda (nec statutis diebus recurrentibus renovanda), parce et prudenter concedatur ab Ordinariis (cann. 77G § 1 n. 2; 908-910; 1109 § 2), quam ut impertiatur ex induito Apostolicae Sedis.

12. Caute pariter procedant oportet Ordinarii *in postulandis extensionibus ad sollemniores dies, cautissime ad sollemnissimos. Paschate semper excepto.*¹

13. Si prudenti Episcopi indicio sacerdos saecularis vel religiosus celebrans in privato oratorio, diebus dominicis et festis de praecepto *necessarius* sit ad litandum in ecclesia aut publico vel semi-publico oratorio, ne notabilis fidelium pars Missa privetur. Episcopus illi *interdicere debet Missam* in privato sacello, quin quisquis contra huiusmodi vetitum aliquid excipere queat (cfr. n. 7). Expedit ut Ordinarius hunc necessitudinis casum indultario significet dum indultum exsequitur ad quaslibet querelas dein praecavendas ex propterea denegata Missa in eius oratorio.

11. Unius Episcopi est designare Missae in domestico oratorio celebrandae sacerdotem sive saecularem, licet alienae dioecesis sit a proprio tamen Ordinario adprobatus, sive religiosum cum regulari licentia sui superioris; sacerdotem vero alterutrius cleri, ut supra adprobatum, ab indultario praesentatum ne reiiciat, nisi forte non idoneum pro sua pru-

¹ lue, quo nunc regimur, *sollemniores* habendi sunt:

Ples Nativitatis D. N. I. C.; Epiphaniae; Paebatis Resurrectionis; Ascensionis. Pentecostes; S. Joseph (19 in. martii); Assumptionis B. M. V. in caelum; Immaculatae Conceptionis B. M. V.; Ss. Apostolorum Petri et Pauli; Omnium Sanctorum.

¹ro Gallia quatuor sollemniores recensentur:

Dies Nativitatis D. N. I. C.; Paschatis Resurrectionis; Pentecostes; Assumptionis B. M. V. in caelum.

Sollemnissimi habendi sunt:

Dies Nativitatis D.N.I.C.; Paschatis Resurrectionis; Assumptionis B.M V. in caelum.

dentia aestimaverit : Episcopi autem indicio indultarius, qualibet dempta recursus facultate, acquiescere debet.

g 15. Quoad *locum* in quo erigi debet oratorium, Ordinarius clausulas
I apostolico induito adiectas adamussim executioni demandet: quolibet
autem casu, per se vel per aliam ecclesiasticam personam locum invisere
debet, antequam licentiam impertiat ibi celebrandi Sacrum, *si decens*
, *atque honestus* comperiat, prout tantum Mysterium decet, idoneisque
supellectilibus instructus sit iuxta liturgicas praescriptiones.

Probe sciant oportet Ordinarii vetitum esse usum *armarii* clausum
continentis altare, quod pro Missae celebratione collocatur in quodam
conclavi, tablino aut bibliotheca etc., in locis nempe, quae inserviunt
promiscue usibus domesticis et profanis. Talis vero usus non est e contra
improbatus, ceteris concurrentibus quod attinet ad decentiam et hone-
statem loci, in quo dictum armarium collocatur, si agitur *de Missa domi-*
| *litanda* pro sacerdotibus senio confectis aut morbo laborantibus et *de*
| *induito altaris portatilis*, de quo infra (II n. 9).

' 16. Quod ad *tempus attinet*, ad quod valere debet indultum oratorii,
pro natura causae quae allegatur, huius S. Congregationis erit illud
« praestituere.

17. Locorum Ordinarii adhortari ne omittant privati sacelli indulta-
rios ut in oratorium singulis diebus convocare satagent integram fami-
liam, cum famulis forte eidem addictis, saltem horis vespertinis terti.na
Ss. Rosarii partem in honorem B. M. V. recitaturam aliasque pias pre-
ces serotinas ad Deum fusuram : id'enim excellenti exemplo foret omni-
bus familiae membris plurimumque conferet ad genuinam erga Deum
pietatem christianaeque vitae institutionem fovendam ita ut parent i a
genuina fides spectatique mores in filios ac nepotes integre propagent»·
indesinenterque perseverent.

18. lidem Ordinarii completum *elenchum* scripto conficiant, asser-
vatunique sedulo teneant in Curiae archivo cum necessariis additamen-
tis ac deductionibus, privatorum oratoriorum, quae in dioecesi erecta
sint, sibi apprime comparatis exemplaribus eorundem erectionis titulo-
rum. Si qua autem reperiant oratoria, quibus non suffragetur canonicus
titulus, tamquam contra ius invecta supprimant necesse est, revocentque
licentiam ibi celebrandi Sacrum : re interea ad hanc S. Congregationem
deluta.

Quae vero fuerint legitime erecta, occasione visitationis dioecesis, rite

perlustrent, invisuri num omnia supellectilia liturgicis legibus respondeant et, si quid inhonesti atque indecori deprehendant quod sanctitati ac reverentiae divinorum Mysteriorum officiat, illico amovere studeant. Eo magis vero est inquirendum si incommoda atque abusus irrepserint eaque prorsus eradicanda curent, suspensa interea in utroque casu facultate inibi litandi, non amplius concedenda nisi postquam eadem fuerint amota, cauto dein ne ipsa in posterum reviviscant: re interea ad hanc S. Congregationem denunciata. Recursus forte interpositus adversus hoc Ordinarii statutum ad Apostolicam Sedem est tantum in devolutivo. Ius vero sibi competens invisendi haec oratoria, quoties necessarium pro sua prudentia duxerit, Ordinarius alte penes indultarios vindicet.

19. Sub fine anni 1950 Ordinarii mittant ad hanc S. Congregationem integrum *elenchum* privatorum oratoriorum in dioecesi existentium, recolitis eorundem canonicis erectionis titulis.

II – De postulando privilegio altaris portatilis

1. Privati sacelli induito alline est *altaris portatilis*, seu *arae viaticae*, vel *gestatoriae* aut *itinerariae* privilegium, eoque latius patet, quippe quod *a facultatem secumferat ubique celebrandi, honesto tamen ac decenti loco et super petram sacram, non autem in mari* » (can. S22 § 3) : proinde Missae celebratio nullo circumscribitur loco exclusive divino cultui destinato, qui nec Ordinarii indiget visitatione et approbatione.

Attenta igitur huius favoris maiori amplitudine, eo potiora pertimescenda sunt pericula abusuum iacturaeque decoris augustissimo Missae sacrificio debiti, quod duplici ex capite accidere potest: *ex parte loci*, si incongruens tanto Mysterio deligatur (v. g. cubiculum); *ex parte privilegiati*, si tali induito abutetur, immodice ipsius exercitio fruendo.

Profecto omni ope est adnitendum ut praefata arceantur pericula, et privilegium parce prudenterque concedatur, spectatis historicis vicissitudinibus privilegii ipsiusmet et praesertim rigore a Cone. Tridentino instaurato, quod et huius indulgendi facultate exspoliavit Episcopos et quosdam regulares ordines qui ea fruebantur. Deinceps a primaeva severitate recedens, Apostolica Sedes privilegium dumtaxat tribuit, pro ipsorum decore ac necessitate, quibusdam Praesulibus, necnon locis missionum. †

2. Arae viaticae privilegii duplex recolitur fons a memorato canone 822 § 2 descriptus, scilicet *ius* et *indultum* Apostolicae Sedis.

† Cfr. S. C. de Prop. Fide, 13 aug. 1669, *Colled.*, I, p. 60. n. 184; S. R. C., *Conyr. Munonum Provinciae Lluaniae*, 11 Iut 1699 (*Coli. auth. decr.*, decr. 2032).

Porro *iure* Codicis I. C. hoc privilegio potiuntur tantum S. R. E. Cardinales (can. 239 § 1 n. 7): Exemi Episcopi tum residentiales tum titulares (can. 349 § 1 n. 1); Vicarii ac Praefecti Apostolici (can. 294 § 1; 308); Abbates et Praelati *nullius* (can. 323 § 1) atque Administratores Apostolici (can. 315).

Vi autem Const. *Ad incrementum*, Pii Pp. XI, f. r., diei 15 aug. 1934, eodem privilegio fruuntur aliae valde numero circumscriptae personae ecclesiastica dignitate fulgentes, quae conspicua obeunt munera in Romana Curia, id est: Exemi Praelati qui in SS. RR. Congregationibus Assessoris vel Secretarii munere funguntur: Magister seu Praefectus Cubiculi Secreti Summi Pontificis; Secretorius Tribunalis Signaturae Apostolicae: Decanus S. R. Rotae; Substitutus Secretariae Status; Revisarii Protonotarii Apostolici de numero Participantium: Praelati Auditores S. R. Rotae: Clerici Reverendae Camerae Apostolicae; Praelati Votantes et Referendarii Signaturae Apostolicae.

Hi omnes gaudent praeterea privilegio oratorii domestici ipsisque Sacrum quotidie ibi litare ius est. diebus tantum exceptis qui proprio sacerdotis ritu excluduntur (can. 820). Fideles autem omnes qui ipsorum Missae assistunt, praecepto de Sacro audiendo rite planeque semper satisfaciunt.

Utroque rasu, attentis personarum praestantia isto privilegio iure pollentium earumque numero sat exiguo, incommoda non praevidentur oritura ab istius temperato exercitio, quod ipsa earundem dignitas satis tutari videtur.

3. Longe uberius privilegii fons evadere potest *indultum* Apostolicae Sedis, nisi concessio congruis contineatur limitibus cautaque circumspicione valletur: peculiari proinde cura et ponderatione sese gerere debent Episcopi in postulando tanti ponderis induito.

I. Porro haec S. Congregatio privilegium istud concedere solet, ob causam *veniri necessitatis evidentis* utilitatis atque in finem exclusivum aut potius religiosi cultus, *solis sacerdotibus*, quippe qui maiora perhibeant recti exercitii argumenta.

Praecipui casus, qui frequentius recurrunt, sacerdotes respiciunt animarum curam gerentes inter fideles dissitis locis commorantes, ubi ecclesiae vel desunt omnino vel longe distant, aut in regionibus haereticorum aut schismaticorum (diaspora). Primum accidere solet plerumque in amplissimis regionibus praesertim Asiae et Americae, (piae fideles

rari et passim diffusi incolunt, qui Sacro assistere nequeunt nisi litetur extra loca sacra et etiam sub dio: v. g. tempore messium.

Quandoque indulti necessitas postulatur ab aliqua sollemnitate religiosa aut etiam civili magno celebranda populi concursu, quem ecclesie capere non valent.

Nec refugit Apostolica Sedes ab altari portatili indulgendo quando agitur de adolescentibus masculini sexus actionis catholicae, de alumnis ephebeorum, qui sub ductu et assistentia suorum cappellanorm itinera per campos aut montes, locis sacris carentes, arripiunt huc illuc discurrentes animi relaxandi causa : quod quidem plurimum confert ad eucharisticam pietatem in ipsis dudum servandam et provehendam.

Interdum id indulgetur quoque in eucharisticis conventibus, ut oportunitas perhibeatur sacerdotibus eosdem participantibus, ob ipsorum ingentem numerum. Missam litandi si ecclesiae ad rem sufficere nequeant.

5. In bonum *personale* solius sacerdotis privilegium istud confertur tantummodo *ratione infirmitatis*, si infirmitas talis sit ut necessario indultum huiusmodi postulare videatur. Quo casu peculiaribus cautelis illud subiicit Sacra haec Congregatio ne ansam abusibus vanaeque ostentationi privilegium praebeat, quae non ultima causa exstitit suppressionis tridentinae : haud exclusa revocatione privilegii, si quid minus recte factum compererit eadem S. Congregatio quoad eius exercitium; ad rem imposito onere Ordinariis vigilandi atque referendi de ipsius immodico usu.

(>). Aegro quidem animadvertitur animo nostris temporibus, praesertim post ultimum confectum bellum, quodammodo serpere inter fideles valde periculosa ac detestabilis consuetudo celebrandi citra necessitatem divini cultus caeremonias ipsaque sacrosancta religionis Mysteria extra nativam sedem, quae est ecclesia aut locus eiusmodi fini consecratione aut benedictione destinatus. Eadem oppugnetur oportet totis viribus tamquam corruptela iuris, verumque conamen contra canonicas praescriptiones ad profanum usum convertendi augustissima Ecclesiae sacramenta venerandaque functiones et ritus.

Id pressius loci Ordinario recogitandum est cum ab ipso expostulant sacerdotes indultum altaris portatilis.

7. Locus in quo collocari debet altare portatile *congruus* et *decens* seu *opportunus* et *honestus* sit oportet, ne propter foeditatem et indecentiam gravis iniuria et irreverentia rependantur in divina Mysteria.

Locus congruus postulat securitatem et amplitudinem, ita ut tute et

commode et sine ullo periculo profanationis aut effusionis Ss. Specierum e calice Missa offerri possit; *locus decens* respicit qualitatem loci, scilicet requirit ut Missa non celebretur in cubiculis in quibus aliquis dormire solet, neve alio loco tanti Sacrificii dignitati incongruenti.

Ad decentiam pertinet etiam locus immediatus nempe mensa super quam collocatur ara viatica : ne videlicet immunda sit neve profanis destinata usibus. Haec vero mensa talis debet esse longitudinis et latitudinis quae tuto valeat lapidem regere, missale sustinere et rectam decentemque celebrationem permittere.

8. Incommodorum non spernendus fomes procedit ex falsa huius indulti notione. Animadvertatur enim privilegium istud, quod ad celebrationem Missae attinet, stricte *personale* esse suffragarique dumtaxat personae privilégiât!, nisi aliud ex tenore indulti expresse constet. Sacerdos igitur eodem gaudens, ipse solus valet super altare Missam offerre nec fas est alteri presbytero ibidem litare, nisi id aperte in induito caveatur.

Ad alios praecavendos abusos Apostolica Sedes solet quasdam induito adiicere clausulas et declarare utrum privilegii concessio valeat etiam pro satisfactione praecepti ex parte fidelium Missae adstantium. At, si id expresse non caveatur in induito, prae oculis habenda sunt quae Gattico docet (*De usu alt. port. opusculum*, cap. XV, n. 14) : « quantum porro attinet ad alios (praeter indultarium aut indultarios) adstantes (Sacro, quod in altari portatili litatur) manifesto constat, *eos nullatenus ecclesiastico praecepto auditionis Missae satisfacere, nisi expresse ad illos privilegii communicatio extendatur* ».

Si tamen vi istius indulti Missa *sub dio* celebretur, ex statuto can. 12-19, quilibet fidelis eidem assistens, legi de audiendo Sacro satisfacit.

9. Hisce praemissis, in postulando huiusmodi privilegio, quae infra recensentur animadversiones prae oculis habeant necesse est locorum Episcopi :

«) Quoties privilegium istud postuletur a sacerdotibus *infirmitatis causa*, imprimis perpendat Episcopus utrum propositae necessitati consuli possit *per indultum Missam litandi domi*, seu *loco honesto atque decenti*, semper tamen excluso cubiculo, in quo quis dormire solet, ac proinde in aliquo conclavi ordinarie pro usibus profanis adhibito, quod tamen in sua suppellectili nihil praeseferat indecori aut inhonesti sanctitati Eucharistici Sacrificii repugnantis. Isto casu non improbatur usus *armarii* de quo sub I n. 15.

Tunc Episcopus abstineat ab implorando arae portatilis induito, sed *facultatem*, prout supra, postulare poterit *litandi Missam domi loco honesto et decenti*.

Quod si necessitas celebrandi comperiatur pro pluribus locis extra propriam oratoris dioecesim, quae loca, puta, ipse petere cogatur, *ratione recuperandae valetudinis*, fas est facultatis istius extensionem ad plures dioeceses invocare.

b) Quolibet autem casu, sive sacerdos facultate polleat ex induito Missam litandi domi loco honesto atque decenti, sive ex privilegio altaris portatilis, id semper erit apprime cavendum *ne ipse Missam celebret in cubiculo*; si Sacrum igitur celebrare valeat, illud peragat in aliqua alia honesta mansione domus decenter ornata.

c) Cante procedatur in suscipiendis precibus ad hoc proprie nuncupatum sane conspicuum privilegium *altaris portatilis* implorandum. Istud dumtaxat publico fidelium bono inservire debet: quare sedulo ipse Episcopus pro sua pastoralis sollicitudine investiget num legitima in singulis casibus causa succurrat *verae necessitatis* aut *evidentis utilitatis*, prout sub n. 4 declaratum est.

Nec minori cautela agere debet quoties gratia haec petatur in bonum privatum presbyterorum ob allatam *infirmittatis* rationem: severe tunc inquirat de exsistentia istius causae, deque eius gravitate atque natura, quae scilicet ea esse debet, ut necessario postulet concessionem huius indulti. Nec facile in ista investigatione peragenda acquiescat oratorum affirmationibus, sed etiam per peritum medicum, ex officio quatenus opus sit deputandum, rei veritatem exploret.

Praeterea antequam preces suscipiat, certo sibi constare debet sacerdotes hoc privilegium imploratorios, sive in suum privatum ratione infirmitatis commodum sive in publicum fidelium bonum, temperate riteque privilegio tam singulari esse usuarios et quodlibet incommodum ac irreverentiam erga divina Mysteria esse amoturos.

Illic adiuncta omnino accurate sunt describenda in precibus ad hanc S. Congregationem mittendis, cui ceterum ex Audientia Ssmi reservatum semper manet indicium de causarum idoneitate ad indulgendum.

Commendatio precum fieri debet personaliter ab ipso Episcopo aut Praelato eius successore in munere.

d) S. Congregatio induito arae portatilis alterutram clausulam adicere solet: « *de consensu Ordinarii* » aut « *praemonito loci Ordinarii* » prout indultarius, qui varias peragrat dioeceses, facile aut difficulter Ordinarium loci potest adire pro sui privilegii legitimo exercitio.

Utraque clausula proinde onus vigilandi Ordinariis committit ad

praecavendos abusus in privilegii usu. Si quod vero comperiant ab indultario admissum reverentiae divinis Mysteriis debitae repugnans, illico privilegii exercitium revocandi sciant se esse facultate praeditos, quolibet personarum acceptione posthabita. Si autem abusus huiusmodi extra dioecesim indultarii colligatur, huius loci Ordinarius interdicere debet privilegii exercitium in sua dioecesi et interea obligatione tenetur Ordinarius illius proprium de re edocendi, qui privilegii usum suspendet ac S. Congregationem adibit petens quid faciendum supersit in casu. Quilibet recursus indultarii habeatur tantum in devolutivo.

c) Si vero contingat ut post indultarii expirationem illud denuo prorogari oporteat, iisdem occurrentibus pristinae concessionis causis aut alia gravi exstante causa, Episcopi referre tenentur quam ratione indultarius praehabito privilegio fruitus sit.

f) Demum curandum est ut debito cum honore et reverentia teneatur altare viaticum, quoniam id postulat petrae consecratio. Hinc diligenter in itineribus est transferendum cauteque custodiendum : atque in munda capsula collocari expedit, ita ut ab omnibus profanationum periculis immune sit. Nihil porro dicendum est de necessitate aliarum rerum, quae iuxta sacros ritus in omni Sacrificii oblatione sunt necessariae, vestes videlicet, vasaque sacra, tres mappulae mundaе et alia omnia a quibus per concessionem usus arae viaticae nemo dispensatur.⁹

III - De postulanda facultate celebrandi Missam sine ministro

1. « ... *Ob huius tam augusti Mysterii dignitatem, volumus atque urgemus — quod ceteroquin semper praecepit Mater Ecclesia — ut nullus sacerdos ad altare accedat, nisi adsit minister, qui ei inserviat cique respondeat, ad normam canonis DCCCXII* ». ¹⁰ Re enim vera canone 813 C. I. C. prohibetur sacerdos Missam litare sine ministro, qui eidem inserviat et respondeat.

Minister designat fidelium conventum iuxta illud Divi Thomae (Sum. Theol. p. III q. 83 a. 5 ad 12) « (minister) *gerit personam totius populi catholicin*: id quoque evincitur ab antiquissimo Ecclesiae more iuxta (piem presbyter sacra Mysteria gerebat cum assistentia diaconorum et aliorum ministrorum et omnis populus respondebat. Missa celebrata a solo presbytero cum unico ministrante est posterioris temporis. Id patet etiam ab universali et concordi doctrina liturgistarum et moralistarum.

⁹ Cfr. Motu Lett. Boni., tit. *Rubricae generales missalis*, c. XX, *de praeparatione altaris, et ornamentorum eius*.

¹⁰ Ex Lett. Encycl. *Mediator Dei* (-1. A. S., loc. cit., p. 557).

Cetorum nonnullae Missae partes (orationes, «confiteor», «orate fratres» eum responsione «suscipiat» ac versiculi non pauci etc.) numero plurali exprimuntur ad ostendendam praesentiam alicuius ministri sacerdoti assistentis. Praeterea maxime convenit ut sacerdos in celebratione habeat cooperationem seu suffragium unius deservientis, qui ipsum adiuvet ad quosdam ritus explendos et casu repentinae corporis offensionis ei succurrat ac quid sit agendum provideat.

Consuetudo celebrandi Missam sine ministro, immo *nemine praesente*, ortum duxisse videtur in monasteriis.

2. Lex utendi ministro in Missa perpauca tantummodo patitur exceptiones, quae ab AA. rei liturgicae et moralis peritis nno consilio reducuntur ad sequentes casus:

«) si viaticum ministrari debeat infirmo et minister desit;

b) si urgeat praeceptum audiendi Missam ut populus eidem satisfacere possit;

c) tempore pestilentiae, quando haud facile invenitur qui tale ministerium expleat et secus sacerdos debeat per notabile tempus se abstinere a celebrando ;

d) si minister e loco abscedat tempore celebrationis, etiam citra consecrationem et offertorium : «pio casu reverentia sancto Sacrificio debita prosecutionem exigit etiam illo absente.

Extra hos casus, pro quibus habetur unanimis auctorum consensus, huic legi derogatur dumtaxat per apostolicum indultum, praesertim in locis missionum.

3. Est tamen prae oculis habendum : inter carentiam ministri et usum alicuius minus idonei inservientis, alteram hypothesim praeferri debere, dummodo minister huiusmodi saltem capax sit explendi praecipuas caeremonias, uti porrigere ampullas, missale transferre, tintinnabulum agitare. ”

1. Exceptis necessitatis casibus in n. 2 enumeratis, vi citati can. 813 requiritur praesentia ministri in Missae celebratione: rubrica missalis praefert, quantum fieri possit, clericum laico, qui est adhibendus si clericus desit, qui et ipse debet esse masculini sexus: omnes AA. unanimiter docent esse sub mortali prohibitum mulieribus, etiamsi moniales sint, ministrare *ad altare*.

Sapienter igitur Ecclesia prioribus temporibus statuerat esse adhi-

” Cfr. Missale Hom., tit. *de defectibus in celebratione Mixtarum occurrentibus*, u. X,

bendum qua ministrum in Missa privata clericum prima tonsura insignitum (S. II. C., *Coli. auth. decr.*, decr. 113, ad VI) ; et solum temporum decursu, clericis pro tali servitio rarefactis, ex necessitate concessit ut laici adhiberentur praesertim pueri (ibi, decr. 3647, ad VII) : qui usus hodie latissime patet.

Ad pueros quod attinet, hi debent sedulo institui ut idonei fiant ministri huic pernobili muneri explendo.

5. Casu necessitatis, deficiente viro, clerico aut laico, rei. canon 813 *mulierem* admittit ad servitium s. Missae, sub conditione tamen ut « *ex longiquo respondeat, nec ullo pacto ad altare accedat* ». Id etiam valebat iure Decretalium,¹³ ubi legitur « *prohibendum quoque est, ut nulla foemina ad altare praesumat accedere aut presbytero ministrare aut intra cancellos stare sive sedere* » : mulieris igitur ministerium ad hoc reducitur ut *celebranti respondeat*:¹³ proinde oportet ut ante Missam omnia sacerdoti commode disponantur quae divino Sacrificio occurrere possint, uti solet fieri in cappellis monialium, cum desit minister.

Ut mulier adhibeatur loco ministri masculini sexus, inxta relati canonis praescriptum requiritur *iusta causa*.

Induitis vero, quae conceduntur ab hac S. Congregatione, litandi sine ministro, clausula semper adiicitur cavendi nempe « *ut ad mentem can. 813, nedum pueri edoceantur de modo inserviendi s. Missae sed etiam fideles, ipsaeque mulieres addiscant quomodo possint Missae inservire, legendo responsiones sacerdoti celebranti reddendas* ».

Nuper vero Sanctitas Sua aliam clausulam induito litandi Missam sine ministro inserendam praecepit, nempe « *dummodo aliquis fidelis Sacro assistat* », cui nullimode derogari praestat.

IV - De postulanoo indulto asservandi Ssâiam Eucharistiam IN PRIVATIS SACELLIS

1. Preces quae huic S. Congregationi ad huiusmodi indultum implorandum perhibentur, experientia teste, fere numero contendunt cum imploratione privati oratorii : haud raro utrumque indultum una simul petitur, aut statim post impetratum oratorium facultas exposcitur ibi asservandi Ssmam Eucharistiam. Nec uni alterive recusationi acquiescunt oratores, sed instanter, et instantissime non semel, optatum suum consequi nituntur.

*' C. 1, *de cohabitatioixc clericorum et mulierum*, HIt 2.

' S. R. C.. *Vcronen.*, 27 aug. 1836, ad S; *Alatrima*, 18 mart. 1899, ad VI; decr. 2745, ad VIII et 4015, nd VI.

Porro ex una parte saepe sponsiones non suppeditantur pro debita reverentia, honore ac itigi adoratione Ss. Specierum : nec semper necessaria certitudo potest comparari de securitate custodiae Earumdem ad normam Instructionis huius S. Congregationis, die 26 maii 1938. 11

Ex altera parte causae, quibus suffragari precibus contendunt postulatōres, ut plurimum ineptae conspiciuntur huic praeclarissimo privilegio indulgendo. Eaedem fere semper reducuntur:

«) ad eucharisticam indultariorni pietatem explendam atque fovendam ;

&) ad eorumdem aliqualem benemerentiam, generice plerumque dumtaxat eiiunctam, erga Ecclesiam;

c) ad distantiam eorum domus habitationis ab ecclesia ubi Ssma Eucharistia asservatur, ad quam interdum senio aut infirmitate detenti prohibentur accedere pro cotidiana visitatione: et ad alias huiusmodi etiam minoris momenti.

2. Facultas Ssmae Eucharistiae asservandae quandoque petitur pro oratoriis *ruri* (in castris) sitis, ab ecclesiis longe dissitis, ubi aut habitualiter moratur indultarii familia, aut per notabilem anni partem, v. g. aestivo aut autumnali tempore, rusticatur : ibi de more magna protenduntur camporum spatia cum stabili residentia colonorum fundis addictorum, quorum numerus aliquando conspicuus reperitur, quibus graviter aegrotantibus Ssma Eucharistia et pro viatico recipiendo solet inservire.

Longe tamen maior postulationum numerus huius indulti respicit asservationem Ss. Sacramenti in privatis sacellis, in urbe aut pago erectis, in privatum commodum indultariorum personarumque cum ipsis commorantium, quae quidem personae non raro ad numerum valde exiguum reducuntur.

3. Equidem priori casu Sacra haec Congregatio facilius ad indulgendum inducitur ceteris concurrentibus conditionibus et cautelis, tum quod ad securitatem custodiae et reverentiae Sacramento debitae, tum quod ad diuturnam adorationem attinet ex parte fidelium vicinias incolentium, ad rem cavendo in induito ut per aliquot saltem diei horas oratorii fores pateant iisdem Ssmam Eucharistiam visitare cupientibus.

Altero autem casu ad indulgendum difficiliorem se praebet, posthabitis et instantioribus precibus ab oratoribus porrectis. Abs re non erit in mentem revocare primarium ac primigenium finem asservandarum in

“ *Je Sema Eucharistia sedulo custodienda* (A. J. S., a. XXX, y. 198 seq.).

bendum qua ministrum in Missa privata clericum prima tonsura insignitum (S. R. C., *Coli. auth. deor.*, decr. 113, ad VI) ; et solum temporum decursu, clericis pro tali servitio rarefactis, ex necessitate concessit ut laici adhiberentur praesertim pueri (ibi, decr. 3647, ad VII) : qui usus hodie latissime patet.

Ad pueros quod attinet, hi debent sedulo institui ut idonei fiant ministri huic pernobili muneri explendo.

5. Casu necessitatis, deficiente viro, clerico aut laico, rei. canon 813 *mulierem* admittit ad servitium s. Missae, sub conditione tamen ut « *ex longiquo respondeat, nec ullo pacto ad altare accedat* ». Id etiam valebat iure Decretalium,¹³ ubi legitur *a prohibendum quoque est, ut nulla foemina ad altare praesumat accedere aut presbytero ministrare aut intra cancellos stare sive sedere n:* mulieris igitur ministerium ad hoc reducitur ut *celebranti respondeat*:¹³ proinde oportet ut ante Missam omnia sacerdoti commode disponantur quae divino Sacrificio occurrere possint, uti solet fieri in cappellis monialium, cum desit minister.

Ut mulier adhibeatur loco ministri masculini sexus, iuxta relati canonis praescriptum requiritur *iusta causa*.

Induitis vero, quae conceduntur ab hac S. Congregatione, litandi sine ministro, clausula semper adiicitur cavendi nempe « *ut ad mentem can. 813, nedum pueri edoceantur de modo inserviendi s. Missae sed etiam fideles, ipsacque mulieres addiscant quomodo possint Missae inservire, legendo responsiones sacerdoti celebranti reddendas* ».

Nuper vero Sanctitas Sua aliam clausulam induito litandi Missam sine ministro inserendam praecepit, nempe « *dummodo aliquis fidelis Sacro assistat* », cui nullimode derogari praestat.

IV – De postulando indulto asservandi Ssmam Eucharistiam IN PRIVATIS SACELLIS

1. Preces quae huic S. Congregationi ad huiusmodi indultum implorandum perhibentur, experientia teste, fere numero contendunt cum imploratione privati oratorii : haud raro utrumque indultum una simul petitur, aut statim post impetratum oratorium facultas exposcitur ibi asservandi Ssmam Eucharistiam. Nec uni alterive recusationi acquiescunt oratores, sed instanter, et instantissime non semel, optatum suum consequi nituntur.

C. 1, *de mhabitatione clericorum et mulierum*, III, 2.

¹³ S. R. C., Veronen., 27 iug. 1830, nd S; *Alatrina*, 18 mart. 1899, ud VI ; decr. 2745. ad VIII et 4015, nd VI.

Porro ex una parte saepe sponsiones non suppeditantur pro debita reverentia, honore ac iugi adoratione Ss. Specierum: nec semper necessaria certitudo potest comparari de securitate custodiae Earumdem ad normam Instructionis huius S. Congregationis, die 26 maii 1938. “

Ex altera parte causae, quibus suffragari precibus contendunt postulatōres, ut plurimum ineptae conspiciuntur huic praeclarissimo privilegio indulgendo. Eaedem fere semper reducuntur:

a) ad eucharistieain indultariorum pietatem explendam atque fovendam ;

b) ad eorumdem aliqualem benemerentiam, generice plerumque dumtaxat cnunciata. erga Ecclesiam;

c) ad distantiam eorum domus habitationis ab ecclesia ubi Ssma Eucharistia asservatur, ad quam interdum senio aut infirmitate detenti prohibentur accedere pro cotidiana visitatione: et ad alias huiusmodi etiam minoris momenti.

2. Facultas Ssmae Eucharistiae asservandae quandoque petitur pro oratoriis *ruri* (in castris) sitis, ab ecclesiis longe dissitis, ubi aut. habitua liter moratur indultarii familia, aut per notabilem anni partem, v. g. aestivo aut autumnali tempore, rusticatur: ibi de more magna protendantur camporum spatia cum stabili residentia colonorum fundis addictorum, quorum numerus aliquando conspicuus reperitur, quibus graviter aegrotantibus Ssma Eucharistia et pro viatico recipiendo solet inservire.

Longe tamen maior postulationum numerus huius indulti respicit asservationem Ss. Sacramenti in privatis sacellis, in urbe aut pago erectis, in privatum commodum indultariorum personarumque cum ipsis commorantium, quae quidem personae non raro ad numerum valde exiguum reducuntur.

3. Equidem priori casu Sacra haec Congregatio facilius ad indulgendum inducitur ceteris concurrentibus conditionibus et cautelis, tum quod ad securitatem custodiae et reverentiae Sacramento debitae, tum quod ad diuturnam adorationem attinet ex parte fidelium vicinias incolentium, ad rem cavendo in induito ut per aliquot saltem diei horas oratorii fores pateant iisdem Ssmam Eucharistiam visitare cupientibus.

Altero autem casu ad indulgendum difficiliorem se praebet, posthabitis et instantioribus precibus ab oratoribus porrectis. Abs re non erit in mentem revocare primarium ac primigenium finem asservandarum in

¹⁴ De Ss/na Eucharistia sedulo custodienda (A. A. 5., a. XXX, p. 198 seq.).

ecclesiis Ss. Specierum extra Missam esse adinistrationem viatici ; secundarios vero fines esse S. Communionem diribendam extra Missam in ecclesiis atque adorationem D. N. I. C. sub iisdem speciebus delitescens.

Asservatio igitur Ssmae Eucharistiae in domesticis sacellis haud opportuna apparet :

- o) ex defectu finis praecipui ac primigenii asservationis Ipsiusmet;
- δ) ex absentia necessitatis frequenter ibi diribendae S. Communionis extra Missam ;
- c) ex formidine profanationis, irreverentiae aut non satis frequentis adorationis.

4. Ut Ssma Eucharistia custodiri possit in privatis sacellis necessarium est indultum apostolicum : loci Ordinarius hanc licentiam concedere non valet nec per modum actus licet insta causa intercedat (can. 1265 § 2). Nemini licet Ssmam Eucharistiam apud se retinere aut secum in itinere deferre (cit. can. § 3).

Ex antiqua constantique praxi Apostolica Sedes licentiam asservandi Ssmam Eucharistiam in cappellis domesticis privatarum domorum non solet concedere « *nisi casibus extraordinariis, gravibus de causis, praevia commendatione Episcopi et additis opportunis cautelis* ».

Alte igitur insideat in mentibus Excmorum Episcoporum residentiarum *omnia quae infra recensentur simul concurrere debere* priusquam ad facultatem reservationis Ssmae Eucharistiae postulandam inducantur.

Indultum huiusmodi conceditur solummodo :

- a) *casibus revera extraordinariis* : qui vero casus, spectata vastitate plus minusve dioecesis, ad minimum sunt coarctandi ;
- δ) *gravibus de causis* : agi enim debet de oratoribus undequaque eximiis, de Ecclesia et religione, sive ob personalia munera praestita aut collatum praecellens beneficium liberalitatemve in pios usus, optime meritis ; qui ob apertam fidei professionem, honestatem vitae sive privatae sive publicae, subolisque catholicam institutionem in praeclarum exemplum aliorum fidelium vere emineant; ■
- c) *si preces ab ipso Episcopo personaliter aut Praelato eius successore in munere commendentur*;
- d) si in precibus singillatim exhibeantur sponsiones de securitate custodiae ; frequenti adoratione ex parte indultarii elusque familiarium aut etiam extraneorum fidelium ; crebra renovatione Ss. Specierum iuxta rubricas ; lampadis praesentia diu noctuque collucescentis in oratorio ante tabernaculum ; atque observantia ceterarum praescriptionum

liturgicarum quoad debita Ssmae Eucharistiae decus et reverentiam (can. 1265 § 1).

5. Locorum Ordinariis onus incumbit per se vel per alium ecclesiasticum virum frequenter invisendi domesticum sacellum induito Ssmae Eucharistiae asservandae praeditum atque inspiciendi num omnes liturgicae et canonicae regulae atque speciales clausulae induito ipsi adiectae adamussim servantur, et si quid deprehenderint quod aut securitati aut congruenti decori et reverentiae officiat, sciant se facultate pollere necessaria adhibendi remedia ad quoslibet abusus avellendos, non excepta ipsa privatione Ssmae Eucharistiae cum oratorio, si rei gravitas postulet, salvo recurso in devolutivo ad Apostolicam Sedem.

Cum Emi ac Revmi Patres Cardinales Sacrae huic Congregationi praepositi praefatam Instructionem sedulo examini subiecissent in Plenariis Comitiis diei 26 m. Martii 1949, eandem probarunt et publici inris fieri, si ita Sanctissimo placuerit, rescripserunt.

Ssmus autem D. N. Pius Papa XII, in Audientia die 6 m. Septembris 1919 habita ab infrascripto Secretario S. C., Instructionem, de qua supra, certa scientia et matura deliberatione approbare et Apostolica Auctoritate munire dignatus est, contrariis quibuslibet, etiam speciali mentione dignis, minime obstantibus atque mandavit ut Instructio eadem in *Actorum Apostolicarum Sedis commentario officiali* ederetur, ab omnibus sacerdotibus et fidelibus latini ritus sedulo et religiose servanda.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum, die 1 mensis Octobris anno 1949.

B. Aloisi Masella, Ep. Praen., *Pro-Praefectus*

L. ☐ S.

F. Bracci, *a Secretis*.

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

• • •

MAGNI NAJTAQITALAND
(KEETMANSHOOP)

DECRETUM

VICIKIAIES A'OSTOŦICfS .MAGNI NM IQI'LAND DEINCEPS «DE KEETMANS-
HOOP ») APPELLABITUR.

Cum in Africa Meridionali nomen Magni Naniaqualand non amplius hodiernis rerum adiunetis responderet. Emi ac Revmi Patres huic Sacrae Congregationi de Propaganda Fide praepositi, in plenariis comitiis die 10 mensis Iannarii vertentis anni habitis, de immutando illius Vicariatns Apostolici nomine egerunt.

Itaque, attento incremento quod urbs *Kcetmanshoop*, ubi Ordinarius eiusdem Vicariatns residet, assecuta est, Vicariatum ipsum nomine « de Keetmanshoop » deinceps appellandum censuerunt.

Quam Emorum Patrum sententiam, ab infrascripto huius Sacrae Congregationis Secretario in Audientia diei 13 eiusdem mensis et anni Semo D. N. Pio Div. Prov. Papae XII relatam, Summus Pontifex, benigne excipiens, ratam habuit et confirmavit praesensque ad rem Decretum fieri iussit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die 13 mensis Iannarii a. D. 1949.

P. Card. Fumasoni Biondi, *Praefectus*.

L. ϕ S.

t Celsus Costantini, Arcliiep. tit. Theodos., *Secrctariua*.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

DECRETUM

DI. IitABI S Missis IN DOMINICA DE PASSIONE HOC ANNO CELEBRANDIS

(pium nupenime Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XII « Apostolum Sua Adhortatione» diei 11 Februarii currentis anni, ad execrabile atheismi crimen profligandum, ad scelestae impietati val-

lum et remedium parandum et ad nostrae aetatis peccata impietatem-
que expianda, die Dominica de Passione huius anni alteram Missam vo-
tivanı « Pro remissione peccatorum » litare sacerdotibus omnibus jier-
miserit, Sacra Rituum Congregatio, de ipsius Sanctissimi Domini No-
utri mandato haec servanda declarat:

Sacerdotes omnes, qiji binas illas Missas celebrare voluerint, pri-
mani litent de Passione, uti in Missali Romano, cum oratione pro Papa,
ob quinquagesimum annum ab Eius inito sacerdotio; alteram votivam
« Pro remissione peccatorum » quae invenitur inter Missas votivas Mis-
salis Romani, absque ulla commemoratione etiam Dominicae, cum Credo
et Praefatione de Passione : servatis de cetero Rubricis quoad calicis pu-
riflcationem.

Qui vero unam tantum Missam celebrat, ea sit de Dominica Passio-
nis, addita orationi diei commemoratione Missae votivae «Pro remis-
sione peccatorum » sub unica conclusione, et oratione pro Papa, cum
Evangelio S. Ioannis in tine.

Servatis de cetero Rubricis, nec non peculiaribus Ritibus Ordinum
propriis. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 12 Februarii 1919.

›p C. Card. Mic a r a, Ep. Velitern., *Praefectus*.

L. 8? S

+ Altonsus Carinci. Arehiep. Seleuc., *Secretariat*.

SACRA CONGREGATIO DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

DECRETUM

Miserentissimi omnipotentis Dei benignitatem deprecaturus super univ-
ersum catholicum gregem Sibi commissum, ineunte piaculari Anno, ad
optatissimos uberes colligendos fructus verae poenitentiae, emendationis
vitae, virtutum omnium Christianarum sauctitudinisque incrementi, quo-
rum causa sollemne indictum est generale maximumque Jubilaeum im-
pendenti anno *m c m l* reparatae salutis in hae alma Urbe celebrandum.
Sanctissimus Dominus Noster Pius divina Providentia Papa XII, in Au-
dientia habita ab infrascripto Cardinali Sacrae Congregationis de Sa-
cramentis Pro-Praefecto die 12 labentis mensis et anni, Revmis locorum
Ordinariis facultatem indulgere dignatus est ut in unaquaque suae dioe-
cesis ecclesia cathedrali, collegiali, conventuali, paroeciali, necnon in po-
terioribus ecclesiis aut oratoriis, etiam sodalibus religiosis concreditis, ad
quae populus frequentior accedere solet, exceptis tamen domesticis sacel-
lis, media ipsa nocte, (piae intercedit inter finem anni *m c m x l t x* et exor-
dium Anni Sacri *m c m l*, *una nancta Missa* etiam sollemnis litari possit,
cum facultate pro fidelibus rite dispositis in eadem Missa aut statim post
(am expletam sacra Synaxi sese reficiendi, servato ieiunio ab ipsa media
nocte et dummodo sacrae supplicationes Deo Beatissimaeque Virgini Ma-
riae impendantur iuxta Sanctitatis Suae pientissima placita et vota per
spatium saltem duarum horarum, in hoc computato tempore ad Missam
celebrandam collate, servatis in reliquo de iure servandis cautoque ut
quodlibet amoveatur irreverentiae ac profanationis periculo.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis de disciplina Sa-
cramentorum, die 15 mensis Decembris anno 1949.

✠ B. Card. Aloisi Masella, Ep. l'raen.. *Pro-Praefectus*.

L. ☐ S.

F. Bracci, *a Secretis*.

sacra congregatio rituum

COMMUNICATIO

Bellum, tot cladibus et ruinis lugubre, nec aedibus «acris pepercit, ex quibus multae deletae, permultae damnis affectae, ita ut praeter egregiae artis opera etiam musica organa non pauca destructa aut inutilia effecta sint.

Supervacaneum est animadvertere, in sacra liturgia musicum organum in eximii muneris partes vocari et ad id conficiendum, quamvis exiguae molis sit, magnum sumptum exquiri. Quare postremis hisce temporibus Societates musicis instrumentis struendis electrophonica organa excogitarunt, «piae omnino pneumaticis organis cedunt, at in fabricatione et usu notabilia commoda praebent.

Hisce omnibus perpensis, Sacra Congregatio Rituum, quamvis aniquum tubulatum musicum organum omnibus partibus praeferendum esse confirmet, utpote liturgicis necessitatibus magis congruens, tamen electrophonicorum organorum usum non prohibet. Huius rei causa huiusmodi Sacrum Dicasterium, quamquam agnoscit huiusmodi organum, ut alteri tubulatum digne substituat, perficiendum et perpoliendum esse — quod ut agant Societates, vehementer hortatur — relinquit tamen indicio sacrorum Praesulum ceterorumque Ordinariorum, ut ii. audita opinione Dioecesanorum Consiliorum musicae sacrae fovendae, in singulis casibus, eum facile non contingit tubulatum organum comparare, in ecclesiis sinant usum organi electrophonici, additis immutationibus, quas supra memorata Dioecesana Consilia suggesserint.

Datum Romae, die 13 Iulii a. D. 1949.

C. Card. Micara, Ep. Velitem., *Praefectus*.

L. æ S.

t A. Carinci. Archiep. Seleuc.. *Secretariat*.

nova Praeparatoria Congregatio die 28 Octobris a. 1947 habita est ; Generalis vero, coram Ssnio D. N. Pio Papa XII, die 22 proximi elapsi mensis, in qua Rmus Cardinalis Alexander Verde, Causae Ponens, dubium proposuit : *An constet de virtutibus theologalibus Fide. Spe, Caritate cum in Deum, tum in proximum, nec non de cardinalibus Prudentia, lustitia, Temperantia, Fortitudine earumque adnexis in gradu heroico in casu et ad effectum, de quo agitur.*

Emi Cardinales, Officiales Praelati Patresque Consultores suum edidere suffragium, Beatissimus vero Pater aliquantisper esse cunctandum ratus est, ut effusis precibus a Deo, patre luminum, ipse illustraretur.

Hanc autem Dominicam, sacrae Quadragesimae primani, selegit, ut suam ferret sententiam.

Arcessitis itaque Rmis Cardinalibus Alexandro Verde, Causae Ponente, atque infrascripto Sacrae huius Congregationis Praefecto, nec non R. P. Salvatore Natucci, Fidei Promotore generali, meque Secretario, sacrosancto Missae sacrificio sancte oblato, edixit: *Ita constare de virtutibus thcologalibus Fide, Spe, Caritate cum in Deum, tum in proximum, nec non de cardinalibus Prudentia, lustitia, 'Temperantia, Fortitudine earumque adnexis Venerabilis Iuliani Maunoir in gradu heroico in casu ct ad effectum de quo agitur, ut ad ulteriora procedi possit, nempe ad disceptationem miraculorum.*

Hoc autem decretum publici iuris fieri et in acta Sacrae Rituum Congregationis referri mandavit.

Datum Romae, die 6 Martii, Dominica I Quadragesimae a. D. 1919.

»J. C. Card. Mic a r a , Ep. Velitem., *Praefectus.*

L. ϕ S.

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretaries.*

IV

URBIS et ORBIS

DECRETUM

DE LAMPADE SSMI SACRAMENTI ET DE LUMINIBUS IN SACRIS FUNCTIONIBUS ADHIBENDIS.

Decreto diei 13 Martii anno 1912 Sacra haec Congregatio, plurimorum Ordinariorum instantiis morem gerens, indultum quod anno 1916, Europaeo bello saeviente, praecarie concesserat ita prorogavit, ut eorum

prudenti indicio, peculiaribus novi belli condicionibus consideratis, fivcultatem remisit « ubicumque oleum olivarum vel cera apum vel penitus deficient vel sine gravi incommodo et dispendio haberi nequeant » ibi lampas Ssmi Sacramenti aliis oleis quantum fieri potest vegetabilibus, nutriri possit, ultimo autem loco etiam lux electrica adhibeatur. Concessit quoque Sacra haec Congregatio ut deficiente cera possit reduci numerus candelarum pro singulis sacris functionibus rite praescriptus, et huic, cereorum deficientiae sufficiantur, usque ad candelarum numerum requisitum, alia lumina, etiam electrica.

Verum etsi modo nec cera nec oleum deficient, perpenso tamen gravi horum pretio, Sacra haec Congregatio indultum hoc ita moderari intendit, ut firmo adhuc manente induito pro lampade Ssmi Sacramenti concesso, pro Missae privatae celebratione duae candelaee cereae adhibeantur, quatuor saltem pro solemni seu cantata, item quatuor pro solemni expositione Ssmi Sacramenti, suppleto maiori numero requisito aliis luminibus.

Ceterum Revmos Ordinarios hortatur ut, quam citius fieri potest, veneranda saecularis traditio instauretur.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 18 Augusti 1949.

ζβ C. Card. Mic a r a , Ep. Velitem., *Praefectus*.

L. ϕ S.

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretorius*.

ACTA
APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

—I

Annus XXXXII - Series II - Vol. XVII

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

M · DCCCC · L

La Comtncnda con Placca dcll'Ordine di San Silvestro Papa :

15 dicembre 19-19. Al sig. de Vuyst Paolo, dell'arcidiocesi di Malines.

La Placca dcll'Ordine di San Silvestro Papa :

31» agosto 1950. Al sig. Marani comm. Giorgio, della diocesi di Verona

NECROLOGIO

29	giugno	1918.	Monsig. Morel Elia Giovanni Giuseppe, Arcivescovo tit. di Cotrada.
«MM	agosto	1919.	Monsig. Sauer Bonifacio, Vescovo tit. di Appiaria.
12	aprile	1950.	Monsig. Sweens Giuseppe, Vescovo tit. di Capsa.
26	»	»	Monsig. Picbon Giulio Vittore Maria, Arcivescovo tit. di Calcedonia.
3	giugno	»	Monsig. Ismaele Perdomo, Arcivescovo di Bogotâ.
2	novembre	»	Monsig. Broker Teodoro, Vescovo di Yenki.
8	»	»	Monsig. Lafortune Albini, Vescovo di Nicolet.
11	»	»	Monsig. Lopéz y Gonzalez Giuseppe di. Gesù, Vescovo di Aguas Calientes?.
14	»	»	Monsig. Courchesne Giorgio, Arcivescovo di San Germano di Rimouski.
16	»	»	Monsig. Marini Ercolano, Arcivescovo tit. di Adana.
18	»	»	Monsig. Gubbels Natale, Vescovo di Ichang.
20	»	»	Monsig. Valeri Tommaso, Arcivescovo tit. di Gerapoli di Siria.
«	dicembre	»	Monsig. Facchinetti Camillo Arittorino, Vescovo tit. di Nicio, Vicario Apost. di Tripoli.
4	»	»	Monsig. Illoccht Giovanni Battista, Vescovo tit. di Miletopoli.
13	»	»	Monsig. Donnelly Giorgio Giuseppe, Vescovo di Kansas City in Kansas.
21	»	»	Emo Sig. Card, von Preysing Corrado, del Titolo di S. Agata dei Goti, Vescovo di Berlino.
00	»	»	Monsig. Boyle Ugo, Vescovo di Pittsburg.

NOTANDUM

In superiore fasciculo n. S, p. 452, ubi agitur « De Consecratione Episcopi v. linea 7, loco verborum*, a quod successive faciunt Episcopi Consecratores. ... » legatur: « *quod successive faciunt Episcopi Consecratorf**,... ».

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

INDEX GENERALIS ACTORUM

(An. et vol. XXXXII — Ser. II, v. XVII)

I - ACTA PII PP. XII

Bulla Dogmatica, 778.
Litterae Encyclicae, 561.
Epistulae Encyclicae, 217, 513, 782, 797.
Litterae Decretales, 222, 521.
Constitutiones Apostolicae, 133, 169, 282, 373, 421, 469, 535, 583, 613, 705, 753, 853.
Litterae Apostolicae, 172, 235, 281, 321, 378, 125, 472, 514, 590, 626, 714, 801, 875.
Motu proprio, 5.
Adhortationes Apostolicae, 217, 657.
Sollemnes Canonizationes, 321, 369, 117, 165, 517, 579, 609.
Sollemnis Conventio, 811.
Epistulae, 139, 188, 294, 389, 435, 477, 552, 632, 724, 806, 884.
Sacra Consistoria, 273, 276, 278, 774, 861.
Nuntii Kaihopiionici, 121, 191, 257, 639, 825.
Allocutiones, 151, 302, 395, 441, 479, 597, 637, 734, 816.
OiiAπto, 783.

rtl - Acta. vol. XVII, n. IS. - 3MMII».

II - ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio 8. Officii:
instructio, 142.
Monitum, 553.
Notificatio, 489.
Proscriptio librorum, 259, 489, 739.
Sacra Congregatio Consistorialis:
Decreta, 195, 259, 307, 444, 55-1, 600, 643, 888.
Provisiones Ecclesiarum, 195, 398, 555, 644, 829, 868.
Sacra Congregatio pro Ecclesia Orientali:
Decreta, 309, 828.
Sacra Congregatio de Disciplina Sacramentorum:
Decretum, 830.
Sacra Congregatio Concilii:
Decreta, 330, 601.
Sacra Congregatio de Propaganda Fide:
Decreta, 310, 445, 603, 646, 740, 831, 889.

<i>Provisiones Ecclesiarum</i> , 117. 832. Appendix: <i>Nominationes</i> . 448, 834.	Tribunal Vicariatus Urbis : <i>Citatio edictalis</i> , 606.
Sacra Congregatio Rituum : <i>Decretum</i> , 418. <i>Decreta in causis bcatificationis et canonizationis Servorum Dei</i> , 147. 197. 211. 331. 399. 190, 556, 711, 834, 895. <i>Communicatio</i> , 617.	Tribunal Archid Westmonasterien. : <i>Citatio edictalis</i> , 847.
Sacra Congregatio de Seminariis et Studiorum Universitatibus ; <i>Epistula</i> , 836.	IV - ACTA OFFICIORUM Pontificia Commissio de Re Biblica : <i>Instructio</i> , 195.
HI - ACTA TRIBUNALIUM	Diarium Romanae Curiae: <i>Audientiae sollemniores</i> , 160, 319. 406, 456, 849. <i>Congregationes Ss. Rituum</i> , 211, 319, 406, 607, 906.
Sacra Paenitentiaria Apostolica : <i>Decretum</i> , 404. <i>Instructio</i> , 900.	Secretaria Status : <i>Nominationes</i> , 160, 212, 406, 456. 506, 607, 650, 747, 819. <i>Nécrologie</i> , 216, 320, 464, 608, 752, 908.
Sacra Romana Rota : <i>Index sententiarum</i> , 335. <i>Index decretorum rim definitivam habentium</i> , 3G2. <i>Citationes edictales</i> , 158, 159, 210, 272, 318, 560, 601, 605, 745, 815, 905.	

- Ad maius Inquirentium commodum haec ponitur distincta recensio:
PP. Cardinalibus concreditae protectoriae: 213, 500, 849
Consultores deputati: 160, 212, 450. 747.
Offh laies rcnunciati: in S. S. C. S. Officii, 007; in S. C. Consistorial!, <506, 508. 849. S50,; in S. C. pro Ecclesia Or.. 4(H), 407; In S. C. Concilii. 008; in S. C. de Religiosis, 849. 831, In S. C. Rituum. 500. 008: in S. C. pro Negotiis EE. Extraord., 008; In S. C. de Seminariis et Studiorum Universitatibus 107. 500. 507; in Trib. S. R. Rotae. 508; in Camvllaria Apost., 851; in Rcv. Camera Apost., 850; In Nuntiaturis Apost., 507, 308, 850; In Cappella l'ont., 747.
Episcopi adsistentes solio: 214. 50S, 851.
Pronotarius Apost. de n. 851.
Protonotarii Apostolicl: ad instar: 214, 509. 851.
Praelati Domestici: 160. 407. 650.
Cubicularii secreti supra numerum: 163, 411, 052.
Cubicularii secreti ab ense ct lacerna s. n.: 105. 415, 655.
Cubicularii honoris in habitu: 165, 415. 055.
i ubicularii honoris ab ense et lacerna s. n.; 160. 416.
Cubicularii honoris extrn Urbem: 656.
Cappellani Com. ». n-: 510. 852.
Cappellani sccrrti hon.: 166, 416, 650.
Cappellani honoris extra Orbem: 416, 656.
Er Ordine Militiae Auratae: 215, 006.
Er Ordini Piano: Gran Croce, 215, 511. Comm, con placca, 215, 511, 907, Flacca, 215. M' 9Q7. Commend., 215, 511, 907.
Er Ordine 8. Gregorii Magni: Gran Croce cl. civ., 215, 511, 907. Gran Croce cl. mil., 215 Comm, cnn placen cl. civ., 215. 511, 907 Comm, con placca cl. mil.. 512. 907. Placca cl <iv. 215, 512. 907 Comm. cl. civ., 106. 216, 456, 512. 747. Comm. el. mi!.. 15S. 748. Car cl. civ., 167. 458, 748. Car. cl. mH.. 460.
Er ordlm s. Mlnstri Papac. Gran Croce, 512. 907. Comm, con placca, 512. 90S. l'heca. 808. Comm., 167. 460, 512. 749 Cav.. 168, 462, 750.

II

INDEX DOCUMENTORUM

CHRONOLOGICO ORDINE DIGESTUS

I - ACTA PII PP. XII

I - IU Lia Dogmatici

»	<i>Munificentissimus Deus.</i> - Fidei Dogma definitur Deiparam Virg-		PAO.
	nem Mariam corpore et anima fuisse ad caelestem gloriam as-		
	sumptam - - - - -		
	<i>In sollemni Dogmatica Definitione H. 'lariat V corporeae in cae-</i>		
	<i>lum Assumptionis</i> - - - - >		H
	Postulatio.....		
	Definitio		779
	Gratiarum actio		779
	Hortatio. Supplicatio ac Benedictio Summi PontltMs		

II - Lit iek a f Ex c ie jjic a e

Aug.	12	<i>Humani generis.</i> - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Arohlepls copos, Episcopos aliosque Locorum Ordinarios. pacem et communionem eum Apostolica Sede habentes: do nonnullis falsis opinionibus, quae catholicae doctrinae fundamenta subruere mi-	
		minantur *	W1

III - Epist u i ie Encyclical

Muli		<i>Deiparae Virginis Variae.</i> - Ad Excmos PP. Patriarchae, Primates. Archiepiscopo» aliosque Locorum Ordinarios pacem et rnmnni- nion··n cum Apostolica Sede habentes: quibus quaestio projx»ni- fur de assumptione corporea Beatae Virginis Mariae tamquam Dogmate Fidei projionenda ac definienda.....	78
1950	Mart.	<i>Anni Sacri.</i> - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates. Archio- pls copos, Episcopos aliosque locorum Ordinarios pacem et com- munionem cum Apostolica Sede habentes: publicae indicuntur sup- plicationes pro Christiana morum renovatione populorumque con- cordia. die Dominica Passionis habendae	211
Iui.	19	<i>Summi maeroris.</i> - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates. Arrhieps copos, Episcopos aliosque Locorum Ordinarios pacem et communionem eum Apostolica Sede habentes: publicae iterum indicuntur preces ad populorum impetrandam pacem atque con-	
		cordiam	513
Dec.	6	<i>Mirabile illud.</i> - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas. Primates. Ar- chieps copos, Episcopos aliosque Locorum Ordinarios pacem et communionem cum Apostolica Sede habentes: iterum indicuntur supplicationes ad populorum concordiam conciliandam	797

II. - ACTA SS. CONGREGATIONUM

I - Srprema S. Congregatio S. Officii

				PAG.
1949	Dec.	20	Instructio. Ad Locorum Ordinarios: «De motione oecumenica »	142
1050	Mart.	15	Decretum. Proscriptio libri	259
»	lun.	14	Notiflcatio.....	489
»	p	16	Decretum. Proscriptio libri	489
»	Iui.	18	Decretum. Proscriptio libri	489
*	»	28	Monitum	553
»	Oct.	»	Decretum. Proscriptio libri	739

1! - Sacra Congregatio Consistoria ijs

1919	Nov.	26	<i>Luncncsis seu Spediensis - Sarzancnsis et Brugnatensis.</i> - Decretum. De mutatione finiumDioecesium Spediensis et Sarzanensls . .	259
•	Dec.	10	<i>SalisburgensisLinciensis.</i> - Decretum. De mutatione tinium dioecesium	307
1950	Ian.	19	<i>Monti* Regalis in Pedemontc ct Cunecnsis.</i> - Decretum. De immutatione finium dioecesium	444
»	»	24	<i>Tcramcnsis ct Pmncnsis - Piscariensis.</i> - Decretum. De finium dioecesium Immutatione	554
	Febr.	1	<i>S. Martini in Monte Pannoniae · Veszprimiensis.</i> - Decretum. De mutatione finium	398
»	»	18	Decretum. Sententia excommunicationis declaratur - - - -	105
•	Mart.	7	<i>Portuensis ct Sanctae Ruflnac.</i> - Decretum. Translationis Ecclesiae Cnthedralls	000
»	»	10	<i>Vclitrna-Terracincnsis.</i> - Decretum. De finium circumscriptione .	043
»	Iui.	11	<i>Syracusanae ct Ragusiensis et Netensis.</i> - Decretum. De finium mutatione	828
»	Sept.	15	<i>Drcpancnsis et Mazaricnsis.</i> - Decretum. De finium dioecesium mutatione	888

III Sacra Congregatio pro Dcclesia Orientali

1949	Dec.	10	Decretum De finibus Vicarlatus Aegypti	309
------	------	----	---	-----

IV - Sacra Congregatio de Disciplina Sacramentorum

1950	Dec.	1	Decretum. De Induito Missae celebrandae media nocte diei 31 Decembris mensis a. 1950	830
------	------	---	--	-----

V Sacra Congregatio Concilii

1950	Mart.	22	Decretum De vetita Clericis et Religiosis negotiatione et mercatura	330
•	lun.	29	Decretum. De Ecclesiasticis officiis et beneficiis canonice instituendis seu providendis	601

VI - Sacra Congregatio de Propaganda Fide

1049	Iui.	14	<i>De Kodok</i> (Mulakalcn.). - Decretum. Praefectura Apostolica de Kodok deinceps « Malakalensis » appellabitur	310
•	»	»	<i>De Urundi</i> (Kltcgavnsls). - Decretum. Vicarlatus Apostollcus de Urundi deinceps « KltcgaOnsis » appellabitur	311

io	Febr.	o	Libérien. (Monrovlen.). - Decretum. Vicarlatus Apostolicae Llbe-rlensls deinceps e Monroviensls » appellabitur	Γ•AO. ◆m
	»	2	Vbcgai nsis-Karcmcniue. - Decretum. De Vicarlatuum finium mu-tatione	445
	II	¶	Djakarta». - Decretum. Vicarlatus Apoetollcus Batavlae deinceps « DJakartanua d appellabitur	44fi
»	Mart.	10	de Windhoek-Livingstoncn. Decretum. De Vicarlatuum finium im-mutatione	αιβ
»	Apr.	IS	Hanoicnsis. - Decretum. Vicarlatus Apostolicae de Hanoi, deinceps « Hanoicnsis h appellandus. Clero saeculari Indigenae concreditur	647
W	»	»	de Renue - de Ogoja - de Kaduna - de Jos. - Decretum. Praefectu-rae Apostolicae de Benue, de Ogoja, de Kaduna et de Jos deinceps respective « Oturkpoënsls o, a Ogojaënele », « Kadunaënsls n et « Joeensis » appellabuntur	647
P	Mali	5	Si/dnci/cn.-Barthurstcn. - Decretum. De finium Dioecesium mu-tatione	8X9 8X9
»	»	»	Brisbancn.-Toowoombacn. - Decretum. De finium Dioecesium mu-tatione	740
»	D	•	Adelaiden.-Portauguetan. - Decretum. De finium Dioecesium mu-tatione	831
V	»	24	«te Koango - de Kisantu - dc Coquilhatville. - Decretum. De mu-tatione finium Vicarlatuum	G48
M	»	20	de Doale - de Poumban - de Yaoundé. - Decretum. De Vicarlatuum finium mutatione	S90
	In η.	9	De Morondata - De Tfiroanomandidi/. - Decretum. De Praefectura-rum finium immutatione.....	891
»	»	24	Masircnsis - Dc Mwanza. - Decretum. De finium Vicarlatuum Apo-stolieorum mutatione	892
»	Iui.	11	Dc Koango · De fpamu. - Decretum. De finium Vicarlatuum Apo-stollcorum mutatione	893
0	»	20	laponen. - Decretum. Dioeceses, Vicarlatus Apostolici et Praefectu-rae Apostolicae laponiae clero saeculari indigenae commltuntur	894

VII - Sacra Congregatio Rituum

1010	Mart.	11	lanucn. - Decretum Introductionis causae pro beatlficatione S. D. Mariae Repetto, Instituti Filiarum Dominae Nostrae de Refugio in Monte Calvarlo, vulgo « Brlgnoline >>	147
»	Mall	13	Gncsn cn. seu Varsavien. - Decretum de virtutibus pro beatlficatione S. D. Raphavlls Chylinski, Sacerdotis professi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium.....	149
»	»	»	Romana seu Cordubcn. - Decretum de virtutibus pro beatlficatione S. D. Raphaëlae Marine a sacro Corde Iesu, fundatricis Ancilla-rum Sacratissimi Cordis Iesu	197
»	Iui.	¶¶	Romana scu Albanen. - Decretum reossumptionis causae pro cano-nlzatlone P». Gasparis Del Bufalo, canonici Basilicae S. Marci de Urbe, fundatoris Congregationis Mlsslonariorum a Pretiosissimo Sanguine	199
»	Iui.	31	Tarvi^ina. - Decretum de virtutibus pro beatlficatione Ven. S. D. .Mariae Bertlllae Boscardln, ex Instituto Sororum magistrarum a S. Dorothea Filiarum Sacrorum Cordlum	201
»	Nov.	27	Matritcn. - Decretum de miraculis pro beatlficatione Ven. S. D. Mariae Desolatae Torres Acosta, fundatricis Instituti Sororum Servarum Mariae Infirmis Ministrantium	152
V	D	D	Rcrgomrn. - Decretum de miraculis pro beatltlcntione Ven. S. D. Paulae Elisabeth Cerloli. viduae Buzzecehi Tassls. fundatricis Instituti Sanctae Familiae	154
»	»	>	Romana seu Maecratrn. rt Toleniin. - Decretum de Tuto pro cano-nizatIone B. Vincenti Mariae Strambi, e Congr. Clericorum Ex-calceatorum Ssmno Crucis et Passionis 1). N. I. Episcopi Ma-ceraten. et Tolentln	156

Index documentorum chronologico ordine digestus

					FAO.
I(MO	Dec.	11	<i>Romana.</i> - Decretum tie ' <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven. S. D. Vincent!! Pallotti, sacerdotis, fundatoris Societatis Apostolatus Ca-thOlfcl.....	- - - -	204
		b	<i>Taurincn.</i> - Decretum de miraculis pro beatiflcatione Ven. S. D. Do-minici Savlo, adulescentis laid, Saleslani Oratorii alumni . .		205
		b	<i>Matritcn.</i> - Decretum de miraculis pro beat!Heatlone Ven. S. D. Vin-centiae Mariae Lopez Vlcufla, fundatrics Instituti Filiarum Ma-riae Immaculatae pro puellis famulatui addictis		207
		b	<i>Mafrircn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven. S. D. Mariae Desolatae Torres Acosta, fundatrics Instituti Sororum Servarum Mariae infirmis ministrantium - - - -		201
		b	<i>Rergomen.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven. S. D. Paulae Elisabeth Cerloll, viduae Buzzecchl Tassis, fundatrics Instituti Sororum a Sacra Familia		262
		b	<i>Albanen.</i> - Decretum de miraculis pro eanonlzatione B. Mariae Go-retti, virginis et martyris		312
		>	<i>Curien.</i> - Decretum introductionis causae Servae Del Mariae Te-rcslae Scherer, confundatrics et primae Superiorissae Genera-lis Congregationis Sororum a Caritate S. Crucis ab Ingenbohl e Tertio Ordine Sancti Francise!.....		399
15150	Ian.	12	<i>Romana scu Albanen. scu Senegallien.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro ca-nonizatlone B. Mariae Gorettl, virginis et martyris - - - -		831
•	»	*	<i>Quitcn.</i> - Decretum de miraculis pro eanonlzatione B. Mariae An-nae de Paredes, virginis . .		332
•	»	b	<i>Natritcn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven. S. D. Vincen-tlae Mariae Lopez Vlcufla, fundatrics Instituti Filiarum Mariae Immaculatae pro puellis famulatui addictis		264
»	»	b	<i>Ix/cn. seu Taurincn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven. S. D. Dominici Savlo, adulescentis lalci		266
•	»	»	<i>Viccn.</i> Decretum de miraculis pro eanonlzatione B. Antonii M. Claret, Episcopi Confessoris, fundatoris Congregationis Missio-nariorum Filiorum Immaculati Cordis B. Mariae Virginis . .		268
B	»	»	<i>Ruthcnen.</i> - Decretum de miraculis pro eanonlzatione M. Mariae Gu-llelmae Aemiliae de Rodat, virginis, fundatrics Congregationis Sororum a Sacra Familia		270
»	Fcbr.	20	<i>Urbis et Orbis.</i> - Decretum. Variationes in rubricis Pontificalis Ro-mani		448
»	II	26	<i>Victorien.</i> - Decretum Introductionis causae pro beatificat lonic S. D. Francise! Grtrate, Coadlutoris temporalis Professi Societatis Iesu		556
»	»	>	<i>Toletana.</i> - Decretum reassumptlonis causae pro eanonlzatione B. Bentricis de Silva, fundatrics Monlallum Franciscalum a Ssma Conceptione.....		558
•	Mart.	5	<i>Quitcn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro eanonlzatione B. Mariae Annae a Iesu de Paredes, virginis		402
B	B	>	<i>Romana scu Hancioincn.</i> (olim Shensi meridionalis). - Decretum de martyrio et miraculis Ven. S. D. Alberlcl Crescltelll, Missio-narll apostolic! in odium fidel Interempti		490
•	B	b	<i>Romana scu Anagnina.</i> - Decretum de miraculis pro beatiflcatione Ven. S. D. Mariae De Mattias, fundatrics Sororum Adoratrllcum Pretiosissimi Sanguinis		492
•	B	b	<i>IAcen.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro eanonlzatione B. Antonii Mariae Claret. Episcopi Confessoris, Congregationis Missionnrlorum Fi-liorum Immaculati Cordis Mariae Virginis fundatoris - - - -		314
•	B	»	<i>Ruthmrn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro eanonlzatione P. Mariae Gullel-mae Aemiliae de Rodat, virginis. Congregationis Sororum a Sa-cra Familia fundatrics		316
»	Apr.	3	<i>Romana.</i> - Decretum reassumptlonis causae pro eanonlzatione B. Antonii Bahllnucci. Sacerdotis professi Societatis Iesu . .		S95
	Sept.		<i>Romana.</i> - Decretum de virtutibus pro beatiflcatione Ven. S. D. PII 1 X		S

			<i>Index documentorum chronologico ordine digestus</i>	923
				PAG,
1950	Sept.	3	<i>Romana scu Anagnina.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven. S. D. Mariae De Mattias, fundatricls Sororum Adoratrlicum Pretiosissimi Sanguinis	741
	v	D	<i>Marianopolitana.</i> Decretum de miraculis pro beatiflcatione Ven. S. D. Margaritae Bourgeoys, fundatricls Congregationis a Domina Nostra	742
	Oct.	31	Nova Missa in Assumptione B. Mariae V. approbatur Litaniis Lauretanis additur invocatio: aRegina In caelum assumpta »	798
	Nov.	G	<i>Marianopolitana.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatiflcatione Ven S .D. Margaritae Bourgeoys, fundatricls Congregationis Sororum a Nostra Domina	M34

VIII - Sacra Congregatio de Seminar iis ct Studior um Univer sit atibus

1950	Mart.	i	Epistula. Ad Eihos PP. DD. Cardinales atque Excmos IT. Archieplscopos, Episcopos ceterosque Ordinarios Brasillae: de recta clericorum institutione rite provehenda.....83G.....
------	-------	---	---

III ACTA TRIBUNALIUM

- Sacra Paenitent ur ia Apostolica

1950	Ian.	30	Decretum, De precibus et piis operibus indulgentiis ditatis, nova collectione editis	404
	Dec.	2G	Instructio. Ad omnes Patriarchas, Archiepls copos, Episcopos et alios Locorum Ordinarios, de lubllael Anno, qui ad universum catholicum orbem extenditur	\$00.....

II - Sacra Romana Rota

			Sententiae editae anno 1949 :.....	335
			Decreta In causis aliter in eodem anno finitis	382
			Citationes edictales:	
1949	Dec.	29	<i>Bostonien.</i> - Nullitatls matrimonii (Lynch-Glynn).....	158
1950	Ian.	31	<i>Romana.</i> - Nullitatls matrimonii (Storcl-Bozzo)	159
	Febr.		<i>Southicarcen.</i> - Nullitatls matrimonii (P. J. Montgomery-Walton)	210
	»		<i>Parisien.</i> - Nullitatls matrimonii (Marcellus Alla-Martba Teree! Seguin)	
	Mart.		<i>Romana.</i> - Nullitatls matrimonii (Sofio-Pes di Villamarina) . .	318
	D	Apr.	<i>riorentina.</i> - Nullitatls matrimonii (Mannuccl-Kessler) . . .	368
		Iui.	<i>Agrigentina.</i> - Nullitatls matrimonii (Di Carlo-Bilello) . . .	560
		»	<i>IHtbugucn.</i> - Nullitatls matrimonii (Orr-Mc Coy).....	804
	»	D	<i>Romana.</i> - Nullitatls matrimonii (Damasso-Jacobs) - - - -	605
	ft	Oct.	<i>Buffulen.</i> - Nullitatls matrimonii (Drago-Privitera) - - - -	745
	»	»	<i>Romana.</i> - Nullitatls matrimonii (Santl-Mattioli).....	710
	Nov.	G	\ <i>crsalien.</i> - Nullitatls matrimonii (Jenjcot-IIomps) - - - -	845
	u	p	<i>Catanen.</i> - Nullitatls matrimonii (Prineipato-De Luca) .	816
	Dec.		<i>ianuen.</i> - Nullitatls matrimonii seu dispensationis super rato non consummato (BertLPagnoni).....	905

ACTA SS. COXGREGAnONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

INSTRUCTIO

AD LOCORUM ORDINARIOS : ((DE MOTIONE OIXUMENICA))

Ecclesia Catholica, etsi congressibus ceterisque conventibus « oecumenicisanon intervenit, nunquam tamen destitit, ut ex pluribus documentis Pontificiis colligitur, neque unquam in posterum desistet intensissimis studiis prosequi assiduisque ad Deum precibus fovere omnes conatus ad illud obtinendum, quod tantopere Christo Domino cordi est, videlicet ut omnes, qui credunt in Ipsum, « sint consummati in unum », l

Etenim affectu plane materno omnes complectitur, qui ad ipsam tamquam ad unicam veram Christi Ecclesiam revertuntur; unde nequeunt satis probari et promoveri cuncta illa consilia et incepta, quae, consentiente Ecclesiastica Auctoritate, sive ad conversuros rite in fide instruendos, sive ad conversos in ea altius perficiendos, suscepta sunt atque peraguntur.

Iam vero in pluribus Orbis partibus, quum ex variis externis eventibus et animorum mutationibus, tum maxime ex communibus fidelium orationibus, aillante quidem Spiritus Sancti gratia, in multorum animis ab Ecclesia Catholica dissidentium desiderium in dies excrevit ut ad unitatem omnium redeatur, qui in Christum Dominum credunt. Quod profecto filiis Ecclesiae verae est causa sanctae in Domino laetitiae simulque invitamentum ad praestandum omnibus sincere veritatem quaerentibus auxilium, ipsis lucem et fortitudinem effusa prece a Deo sollicitando.

Conatus autem quidam a diversis sive personis sive etiam coetibus ad reconciliandos cum Ecclesia Catholica dissidentes Christianos hucusque suscepti, quamvis optimis inspirentur intentionibus, non semper rectis innituntur principiis, et si quando innitantur, tamen peculiaribus non carent periculis, quemadmodum etiam experientia iam est comper- tum. Quare Supremae huic S, Congregationi, cui incumbit cura deposi-

• I<Hin . XVII, 28.

tum fidei conservandi integrum ac tuendi, opportunum visum est in memoriam revocare et praecipere ea, quae sequuntur :

I. Quum praefata « reunio » ad Ecclesiae munus et officium potissimum pertineat, speciali cura Episcopos, quos « Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei », 2 eidem attendere oportet. Ipsi igitur non solum diligenter et efficaciter universae huic actioni invigilare debent, verum etiam prudenter eam promovere et dirigere, tum ut adjuvantur qui veritatem veramque Ecclesiam exquirunt, tum ut arceantur a fidelibus pericula, quae actionem ipsius « Motionis » facile consequuntur.

Quapropter in primis plane perspecta habere debent quaecumque in suis dioecesibus per illam « Motionem » constituta sunt ac geruntur. Ad hoc Sacerdotes idoneos designabunt, qui, iuxta doctrinam et normas a Sancta Sede praescriptas, v. gr. per Litteras Encyclicas « Satis cognitum » ,³ « Mortalium animos »⁴ et « Mystici Corporis Christi » ,⁵ omnia ad « Motionem » attinentia sedulo attendant, deque iis, modo ac tempore statuto, sibi referant.

Praecipua autem cura publicationibus, quae hac de re a catholicis quacumque forma eduntur, invigilabunt et sacrorum canonum « De praevia censura librorum eorumque prohibitionem » (can. 1384, seq.) observantiam urgebunt. Quod idem facere non omittent quoad acatholicorum de eadem re publicationes, a catholicis sive edendas, sive legendas, sive vendendas.

Item ea diligenter providebunt, quae acatholicis, catholicam fidem cognoscere cupientibus, inservire possint; personas et Officia designabunt, quae iidem acatholici adire et consulere queant, eoque magis prospicient, ut, qui ad iidem conversi iam fuerint, facile inveniant, qua ratione ipsi accuratius altiusque in fide catholica instruantur, vitamque religiosam actuose ineant, praecipue per opportunos conventus ac coetus, per Exercitia Spiritualia et alia pietatis officia.

II. Quoad *modum rationemque hoc in labore procedendi*, Episcopi ipsi, quaenam praestanda sint, quaenam vero evitanda, praescribent, eaque ab omnibus observanda curabunt. Pariter invigilabunt, ne, falso praetextu potius esse attendenda ea quibus coniungimur, quam ea quibus seiungimur, periculosus indifferetismus foveatur praesertim penes eos, qui minus rebus theologicis sunt instituti et minus in sua

¹ Act., XX, 28.

² Acta Leonis XIII, vol. XVI, a. 1897. pag. 157 88.

³ Acta Ap. Sedis. vol. XX. a. 1928, pag. 5 ss.

⁴ Acta Ap. Sedis, vol. XXXV. a. 1913. pag. 193 ss.

religione exercitati. Cavendum est enim ne spiritu, qui «*iranicus*» hodie dicitur, doctrina catholica — sive de dogmate sive de veritatibus cum dogmate connexis agatur — studio comparativo et desiderio vano assimilationis cuiusdam progressivæ variarum professionum fidei ita conformetur vel quodammodo accommodetur doctrinis dissidentium, ut puritas doctrinae catholicae detrimentum patiatur vel eius sensus genuinus et certus obscuretur.

Arcebunt quoque periculosum illum loquendi modum, quo falsae opiniones gignantur ac fallaces spes, quae nunquam impleri possunt; ex. gr. dicendo quae de dissidentium ad Ecclesiam reditu, de Ecclesiae constitutione, de Corpore Christi Mystico in Litteris Encyclicis Romanorum Pontificum traduntur non ita aestimari debere, quippe quia non omnia sint fide tenenda vel, quod peius est, in rebus dogmaticis ne Catholicam quidem Ecclesiam iam habere plenitudinem Christi, sed ab aliis eandem perfici posse. Sedulo praecavebunt et firmiter insistent, ne, in exaranda Reformationis et Reformationum historia, ita exaggerentur Catholicorum defectus et dissimulentur culpa Reformationum, vel ita quae potius accidentaliter sunt in lumine collocentur, ut iam id, quod maxime essentiale est, scilicet defectio a fide catholica vix amplius videatur et persentiantur. Denique curabunt, ne nimia ac falsa industria externa vel imprudentia excitatoque procedendi modo rei propositae potius noceatur, quam serviatur.

Tota igitur et integra doctrina catholica est proponenda atque exponenda: minime est silentio praetereundum vel ambiguis verbis obtegendum, quod veritas catholica complectitur de vera iustificationis natura et via, de Ecclesiae constitutione, de primatu iurisdictionis Romani Pontificis, deque unica vera unione per reditum dissidentium ad unam veram Christi Ecclesiam. Hii quidem edoceantur se ad Ecclesiam redeuntibus nihil esse perdituros eius boni, quod gratia Dei in ipsis hucusque est natum, sed per reditum id potius completum atque absolutum iri. Attamen non ita de hoc est loquendum, ut ipsi sibi videantur redeuntibus aliquid substantiale a Terra ad Ecclesiam, quod in Ipsa hactenus defuerit. Haec revera clare et aperte dici oportebit, tum quia veritatem ipsi quaerunt, tum quia extra veritatem unio vera obtineri nunquam poterit.

III. Quoad *mixtos* in specie *catholicorum cum acatholicis conventus et collationes*, quae multis in locis ad fovendam in fide «*reunionem*» recentioribus temporibus haberi coepta sunt, singulari prorsus Ordinariorum vigilantia et moderamine opus est. Si enim optatam quidem praebent occasionem spargendi inter acatholicos cognitionem catholicae

doctrinae adhuc ipsis plerumque non satis cognitae, ex altera tamen parte facile secumferunt hand levia catholicis indifferetismi pericula. Ubi quaedam boni fructus spes affulgere videatur, Ordinarius rem curabit recte administrandam, designando quam maxime idoneos ad hos conventus sacerdotes, qui catholicam doctrinam apte congruenterque exponant ac defendant. Fideles autem eos conventus ne adeant, nisi ob tenta venia peculiari Auctoritatis Ecclesiasticae, quae danda solummodo est iis qui bene instructi et fortes in fide cognoscantur. Ubi vero boni fructus spes non appareat, vel si res aliunde specialia quaedam pericula secumferat, fideles ab iisdem conventibus prudenter arceantur, conventus autem ipsi mature dissolvantur vel sensim exstinguantur. Quoniam vero experientia docet, ampliores eiusmodi conventus parum fructus et plus periculi solere aiTerre, nonnisi post diligentissimum examen permittantur.

Ad colloquia autem inter theologos catholicos et acatholicos mittantur tantummodo sacerdotes, qui, scientia theologica et firma sua adhaesione ad principia et normas hac in re ab Ecclesia statutas, ad illa vere idoneos se probaverint.

IV. Omnes praefatae collationes et conventus, publici et non publici ampliores et minores, ex conducto instituti, ut pars catholica et acatholica discussionis causa de rebus fidei et morum tractet suaeque fidei doctrinam tamquam propriam exponat, par cum pari agens, subsunt Ecclesiae praescriptis, quae *Monito* « Cum compertum » 6 huius Congregationis die 5 Iunii 1918 dato in memoriam sunt revocata. Conventus mixti itaque non absolute prohibentur; ne tamen habeantur absque praevia competentis Auctoritatis Ecclesiasticae venia. *Monito* autem non subiacent instructiones catecheticae, etiam pluribus simul impertitae, neque conferentiae, in quibus acatholicis conversuris exponitur doctrina catholica : etsi oblata occasione ab acatholicis suae quoque ecclesiae doctrina exponitur eum in finem, ut clare et considerate eis innotescat, in quo ipsa concordet cum doctrina catholica, in quo vero ab ea discrepet.

Neque idem *Monitum* respicit eos conventus catholicorum et acatholicorum mixtos, in quibus non agitur de rebus fidei ac morum, sed deliberatur (pianam via collatis viribus principia fundamentalia iuris naturae vel religionis Christianae defendantur contra colligatos hodie Dei inimicos, vel agitur de ordine sociali redintegrando aliisve id genus quaestionibus. Quibus etiam in conventibus, ut evidens est, catholicis non licet aliquid probare vel concedere quod cum divina revelatione et Ecclesiae, in re sociali quoque, doctrina non congruat.

• *Acta Ap. Sedis.* vol XL. a. 1018, png. 257.

Quoad collationes et conventus *locales*, qui iuxta exposita *Monito* tanguntur. Ordinariis locorum datur ad tres annos, a publicatione huius Instructionis computandos, facultas concedendi requisitam praevidiam Sanctae Sedis licentiam, iis tamen condicionibus, ut

1^a omnino evitetur in sacris communicatio ;

2^a ipsae tractationes debito modo inspiciantur et dirigantur;

3^a in fine cuiusque anni ad hanc Supremam S. Congregationem referatur, in quibusnam locis tales conventus initi fuerint et quatenam inde collectae sint experientiae.

Circa vero *colloquia theologorum* supra memorata, eadem facultas ad idem tempus tribuitur Ordinario loci, ubi eiusmodi colloquia habentur, vel Ordinario communi consensu ab aliis Ordinariis ad hoc opus dirigendum delegato, sub condicionibus, ut supra, ita tamen, ut item singulis annis ad hanc S. Congregationem referatur de quaestionibus tractatis, quatenam interfuerint et quatenam exstiterint ex utraque parte relatores.

Quod attinet ad *collationes et conventus interdioecesanos vel nationales sive internationales*, praevia semper, eaque specialis pro singulis casibus, necessaria est ipsius Sanctae Sedis venia, in cuius petitione addendum quoque est, quatenam sint quaestiones et res tractandae et quatenam futuri sint relatores. Neque licet, antequam venia haec obtentu sit, inchoare externum eiusmodi conventuum apparatus vel hac in re cum acatholicis eundem inchoantibus collaborare.

V. Quamquam in omnibus hisce conventibus et collationibus quaelibet in sacris communicatio est devitanda, tamen non reprobatur communis recitatio Orationis Dominicae vel precatationis ab Ecclesia Catholica approbatae, qua iidem conventus aperiantur et concludantur.

VI. Etsi uniuscuiusque Ordinarii ius et officium est huic operi in sua dioecesi attendere, favere et praeesse, tamen plurium Antistitum cooperatio conveniens vel etiam necessaria erit in officiis operibusque ad *uniri r.tum* hoc opus observandum, explorandum et moderandum instituendis. Ipsorum itaque Ordinariorum erit, collaris consiliis, examinare qua ratione apta in agendo uniformitas et ordinata colligatio obtineatur.

VII. Superiores religiosi invigilare et curare tenentur, ut sui subditi stricte fideliterque adhaereant iis, quae a Sancta Sede vel ab Ordinariis locorum hac in re praescripta sunt.

Quo autem tam praeclarum opus « reunionis » omnium Christianorum in una vera fide Ecclesiaeque magis in dies evadat insignita pars universae animarum curae, totusque populus catholicus ipsam « ren-

nionem » instantius a Deo imploret, iuvabit profecto, ut fideles de his quaestionibus conatibusque, nec non de Ecclesiae ad rem praescriptionibus, deque rationibus, quibus eadem nitantur, opportune, v. gr. per Litteras Pastorales, edoceantur. Omnes quidem et praesertim Sacerdotes et Religiosi adhortandi et inflammandi sunt, ut suis orationibus et sacrificiis idem opus fecundare ac promovere studeant, monendique omnes, nulla alia re efficacius errantibus sterni viam ad veritatem et Ecclesiam amplectendam, quam fide catholicorum probis moribus comprobata.

Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 20 decembris 1049.

Franciscus Card. Marchetti Selvaggiani, *Secretorius*.

Alaphridus Ottaviani, *Adessor*.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

i

IANUEN.

BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS SERVAE DEI MARIAE RĚPETTO, INSTITUTI FILIARUM DOMINAE NOSTRAE DE REFUGIO IN MONTE CALVARIO VULGO « BRIGNOLINE »).

SUPER DUBIO

An signanda sit commissio Introductionis causae in casu et ad effectum de quo agitur.

Nobilissimam lanuensem civitatem, quae die trigesimo lunii mensis anno 1929 summo exsultavit gaudio, quia humillimus Franciscus a Campo Rubeo, frater laicus Ordinis Minorum Capuccinorum, Beatus fuit renuntiatus, simili gaudio fruituram sperare licet, eo quod Famula Dei Soror Maria Repetto, eidem Beato tempore aequalis, in religiosae vitae condicione compar, eius in virtutibus aemula, ad similem assequendam gloriam, optimo omine properare videtur. Et sane. In oppido « Voltaggio », lanuensis Archidioeceseos, die 1 Novembris omnium Sanctorum gloriae dicato, anno 1897 e Ioanne Baptista, tabellione, et Teresa Gazzale, Christiana virtute commendandis, primogenita ex octo

— Cathedrali Ecclesiae Mindoniensi, K. D. Marianum Vega Mestre, ex dioecesi Matritensi.

die 21 Octobris. — Cathedrali Ecclesiae Foroliviensi Exc. F. D. Paulum Babini, hactenus Episcopum Comaclensem.

dic 1ⁱ Novembris. — Titulari episcopali Ecclesiae Silensi R. D. Cornelium Lucey, dioecesis Corcagiensis, Lectorem Ethicae in facultate philosophica Universitatis Catholicae in civitate Maynooth, quem deputavit Coadiutorem cum iure successionis Exc. P. D. Danielis Cohalan, Episcopi Corcagiensis.

dic 15 Novembris. — Titulari episcopali Ecclesiae Sasimensi R. I). Guilielmum Cleven, canonicum metropolitanae ecclesiae Coloniensis, (piem deputavit Auxiliarem Emi ac Revmi P. D. Iosephi S. R. E. Cardinalis Frings, Archiepiscopi Coloniensis.

die 1^a Decembris. — Titulari episcopali Ecclesiae Gurzensi Exc. P. D. Albinum Morera, hactenus Episcopum Ampuriensem et Templensem.

SACRA CONGREGATIO DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

DECRETUM

Quo omnium admissis in terrarum orbe rite expiatis, divinae Largitatis beneficia, modo summopere necessaria, hominum familiae concilientur, Sanctissimus Dominus Noster Pius Divina Providentia l'apa XII. in Audientia habita ab infrascripto Cardinali Sacrae Congregationis de Sacramentis Pro-Praefecto die 20 mensis novembres tabentis anni. RRmis locorum Ordinariis facultatem tribuere libenter dignatus est indulgendi, ut in unaquaque suae Dioecesis ecclesia cathedrali, collegia!), conventual!, paroeciali, nec non in potioribus ecclesiis et oratoriis, etiam sodalibus religiosis concreditis, ad quae populus frequentior accedere solet, exceptis tamen domesticis sacellis, media ipsa nocte, quae interfuit inter finem anni m c m l et initium anni m c m l i^{ix} una sancta Missa etiam sollemnis, litari possit.

In huiusmodi Missa, aut statim post eam expletam, christitideles rite dispositi sacra Synaxi sese reficere queunt, servato ieiunio ab ipsa media nocte et dummodo sacrae supplicationes Deo Beatissimaeque Virgini

Mariae in caelum Assumptae impendantur iuxta Sanctitatis Suae pietissimorum placita et vota per spatium saltem duarum horarum, in hoc computato tempore ad Missam celebrandam insumpto, servatis in reliquis de iure servandis eantoque ut quodlibet amoveatur irreverentiae ac profanationis periculo.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum, die i mensis decembris MCML.

ϕ B. Card. Aloisio Masella, Ep. Praen., *Pro-Prioratus*.

L. ϕ S.

F. Bracci, *n Secretis*.

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

i

ADELAIDEN. - PORTAUGUSTAN.

DECRETUM

DE FINIUM DIOECESIUM MUTATIONE

Excimus Dignissimus Ordinarius Portaugustanus, plene assentiente Excmo Dno Ordinario Archidioecesis Adelaidensis. preces ad hanc S. Congregationem de Propaganda Fide obtulit ut in bonum fidelium pars territorii Archidioecesis Adelaidensis aggregaretur dioecesi Portaugustanae et proinde fines immutarentur. Qua de causa tota paeninsula vulgo appellata Eyre aggregetur dioecesi Portaugustanae et insuper a sinu vulgo Spencer limites novi sequantur limites civilium districtuum. qui vulgo appellantur « Hundreds » scilicet limites meridionales districtuum Wanderah, Crystal Brook et Narridy; occidentales limites districtus Yacka Moorundie; limites meridionales supredicti districtus et etiam districtuum Andrews et Ayers: limites occidentales districtuum Kooringa et Apoina, limites meridionales supradictorum districtuum et districtus Bright; limites occidentales et meridionales districtus Bower. partim limites meridionales districtus Beatty: limites occidentales districtuum Hay et Skurray necnon Fisher: limites meridionales huius districtus Fisher; limites occidentales districtuum Niklotti et Forster; limites meridionales districtuum Forster, Bandon, Chesson, Lindarie. Allen, Kekwick et Mac Gorrery.

IV

NOMINATIONES

Decretis, ut infra, datis, Sacra Congregatio de Propaganda Fide ad suum beneplacitum renunciavit :

die 18 Xorembris — R. D. Paulum Ly, e clero saeculari sinensi, *Praefectum Apostolieum de Lintsiny*.

die 27 Xorembris. — R. P. Ignatium Ioseplium Waterschoot. Ordinis Praemonstratensis sodalem, *Praefectum Apostolicum de Lolo*.

die 25 Decembris. — Excmum P. I). Albertum Soegijapranata. Episcopum tit. Danabenum, Vicarium Castrensem Indonesiae.

die 13 Ianuarii 1950. — R. P. Ioseplium Kno, Congregationis Discipulorum Domini. *Praefectum Apostolieum Taipehcnscm*.

die 27 Ianuarii. — R. P. Eduardum Gabrielem Quint. Ordinis Fratrum Minorum, *Praefectum Apostolieum de WcillaiWci*.

die 17 Martii. — R. P. Manritium Mailloux, Congregationis Spiritus Sancti sodalem. *Praefectum Apostolicum Kankanensein*.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

URBIS et ORBIS

DECRETUM

Edita a Sanctissimo Domino Nostro Pio Papa XII Apostolica Constitutione *Sacramentum Ordinis* die 30 Novembris anno 1947 (A. A. O., 1948, p. 5). in qua determinatur forma sacramentalis Ordinum: Diaconatus. Presbyteratus et Episcopatus. Sacra Rituum Congregatio, pontificio mandato obsequens, variationes atque addenda in rubricis Pontificalis Romani, necnon rationem qua sacramentales formae sunt typis edendae, ut evidentiores fiant, disposuit, atque mandat ut haec in novis Pontificalis Romani editionibus inserantur; interim vero in folio separato edantur in Episcoporum commodum, ea ratione (pia in annexis foliis continetur. Contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae, die 20 Februarii 1950.

ϕ C. Card. Micara, Ep. Velilern., *Praefectus*.

i A. Carinci. Archiep. Selencien., *Secretariat*.

VARIATIONES IN RUBRICIS PONTIFICALIS ROMANI

PARS I

Caput II

Da Ordinibus conferendis

In Rubricis generalibus, ante collationem Sacrorum Ordinum positis, deleantur luce verba :

« Moneat ordinandos, quod instrumenta, in quorum traditione character imprimitur, tangant».

DE ORDINATIONE DIACONI

Omnia ut in Pontificali Romano usque ad Praefationem.

Præfatio

Per ômnia siéeula sæculôrum.

io Amen.

V. Dôminus vobiscum.

io Et cum spiritu tuo.

V. Sursum corda.

io Habémus ad Dominum.

ÿ. (Initias agfunus Dômino Deo nostro.

io Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, a*quum et salutûre, nos tibi semper et ubique grâtiâs âgere : Dômine sancte, Pater omnipotens, retérne Deus. honôrum dator, ordinumque distributor, atque offlciôrum dispôsitor. qui in te manens innovas ômnia, et cuncta dispônis per verbum, virtutem. sapientiamque tuam, desum Christum Filium tuum Dôminum nostrum, sempitérna providéntia préparas, et singulis quibusque temporibus aptânda dispénsas. Cujus corpus, Ecclésiâ vidélicet tuam, oeléstium gratiarum varietate distinctam, suoriimque connéxam distinctione membrôrm, per legem mirabilem totius compùginis unitam, in augmentum templi tui crêscere, dilatarique largiris: sacri mimeris servitum trinîs gradibus ministrorum nômini tuo militaire constituens.; elôctis ab initio Levi filiis, qui in mysticis operatiônibus domus tmv lididibus excubiis permanentes, hæreditûtem benedictiônis æternæ sorte perpétua possiderent. Super hos quoque famulos tuos, qmbsumus Dômine placatus inténde, quos tuis sacris alt/iribus servituros in officium

Diaconatus suppliciter dedicamus. Et nos quidem tamquam homines, divini sensus et summa· ratiōnis ignari, horum vitam, quantum possumus, estimamus. Te autem Dōmine, quae nobis sunt ignota non transeunt, te occulta non fallunt. Tu cognitor es secretorum : tu scrutator es cordium. Tu horum vitam caelesti poteris examinare iudicio, quo semper praevaies, et admissa purgare et ea, quae sunt agenda, concedere.

Hinc solius Pontifex, manum dexteram extendens, ponit super caput cuilibet ordinando, dicens cuilibet, sine eam:

Accipe Spiritum Sanctum, ad robur, et ad resistendum diabolo, et tentationibus ejus. In nomine Domini.

Postea, extensam tenens manum dexteram, dicit verba formulae sacramentalis, sine cantu :

Emitte in eos, quesumus Domine, Spiritum Sanctum, quo in opus ministerii tui fideliter exsequendi septiformis gratiae tuae ministerio roborentur.

Et prosequitur usque in finem Praefationis, extensam tenens manum dexteram (quae extensio non est de calore) :

Abundet in eis totius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentiae puritas, et spiritualis observantia disciplina. In quibus rebus praecepta tua fulgeant; ut sua castitatis exemplo imitationem sanctam plebs acquirat : et bonum consuetudinis testimonium praeferentes, in Christo firmi et stabiles perseverent ; dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam eipere per diu mereantur.

Quod sequitur, dicit submissa voce legendo, Haec laqueum quod a circumstantibus possit audiri.

Per eundem Dominum nostrum desum Christum Patrem tuum: qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

If. Amen.

Post haec Pontifex, sedens cum mitra, cuilibet ordinato ante se genuflexo stolam, quam singuli in manu habent. imponit, successive super humerum sinistrum, dicens singulis:

Accipe stolam candidam, etc...

Oportet quae sequuntur ut in Pontificali Romano.

DE ORDINATIONE PRESBYTERI

Omnia ut in Pontitieali Romano usque ad Præfationem.

Prmfatio

Per ômnia sa\ nia siecnlôrum.

lñ. Anien.

y'. Dominiis vobiscum.

K. Et cum spirit u luo.

ÿ. Sursum corda.

li. Habemus ad l'ominum.

y. Gratias agamus Domino Deo nostro.

iñ. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æqiûin et salutare, nos tibi semper et ubique grâtiâs agere : Dômine sancte. Pater omnipotens, ætérne Deus, lionôrum Auctor et distributor omnium dignitatum: per quem proficiunt universa, per quem cuncta firimintur, amplificatis semper in mélius nature rationalis incrementis, per ôrdinem congrua ratiône dispôsitnm. Inde et Sacerdotiiles gradus, atque officia Levitârnm. Sacraméntis mysticis instituta creverunt : ut cum Pontifices summos regéndis pôpulis praefecisses, ad eôrum societûtis et ôperis adjnméntum, sequéntis ordinis viros et seciindæ dignitatis eligeres. Sic in erémo per septuaginta virôrum prudentium mentes, Môysi spiritum propagôsti ; quibus ille adjutôribus usus, in pôpulo innumeras multitudines fâcile gubernâvit. Sic et Eleûzarum et Ithamarum filios Aaron patérna plenitudinis abundantiam transfudisti; ut ad hôstias salutare, et frequentiôris officii Sacraménta, ministérium sufficeret Sacerdôtum. Hac providéntia, Dômine, Apôstolis Filii lui Doetôres fidei comites addidisti, quibus illi orbem totum secundis prædicfttiônibus impleverunt. Quaprôpter infirmitati quoque nostra», Dômine, qmésumus, hæc adjuménta largire: qui quanto fragiliores sumus, tanto his pluribus indigémus.

Postea dicit verba forints sacramentalis, qua' dici debet sine cantu, cjtcsix iinte pectus manibus:

Da, qmésumus, omnipotens Pater in hos fimulos tuos presbyterii dignitatem; innova in visceribus eorum spiritum sanctitatis; ut acceptum a te, Deus, secimdi meriti munus obtineant, censurâmque morum exemplo sua* conversationis insinuent.

Et prosequitur cum cantu :

Sint prôvidi cooperatôres ordinis nostri; elûceat in eis totius fornica justitiæ, ut bonam rationem dispensatiônis sibi crêdite redditûri, ætérnæ beatitudinis premia consequantur.

Quod sequitur, legat submissa rove, ita tamen quod a circumstantibus audiri possit.

Per eimdem Dôminum nostrum desum Christum Filium tuum: qui tecum vivit, et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus, per Amnia sæcula sæculôrum.

if. Amen.

Cætera quæ sequuntur ut in Pontificali Romano, mutatis tamen quibus dani rubricis, ut sequitur:

Intonato Hymno «Veni Creâtor » ponatur hæc Rubrica:

Surgit Pontifex, et facit ut in fine Hymni habetur, interim schola prosequitur Hymnum : qui, si propter ordinatum multitudinem necesse fuerit, repetatur, omisso primo Versu.

In Rubrica posita post Hymnum, loco illorum verborum : « ... et singuli ordinandi successive... » ponantur hæc verba :

« ... et singuli ordinati successive... ».

Rubrica posita post manuum unctionem sic immutetur:

« Pontifex producit manu dextera signum crucis super manum ordinati, et prosequitur : »

Et in fine formula» unctionis ponatur:

« Et quilibet ordinatus respondeat : Amen ».

DE CONSECRATIONE EPISCOPI

Ubicumque in Rubricis occurrunt verba « Episcopi Assistentes » legatur:

« Episcopi Consecrantes ».

Immediate ante Praefationem, Rubrica: « Deinde Consecrator et Assistentes Episcopi... » hæc alia substituatur:

Deinde Consecrator ambabus manibus caput Consecrandi tangit, dicens : «Accipe Spiritum Sanctum», quod successive faciunt Episcopi Consecratores, qui non solum debent utraque manu caput Electi tangere, dicentes: «Accipe Spiritum Sanctum», verum etiam, facta opportuno tempore mentis intentione conferendi episcopalem consecrationem una simul cum Episcopo Consecratore, orationem quoque « Propitiare » recitare cum integra sequenti Præfatione, itemque, universo ritu perdurante, ea omnia submissa voce legere quæ Consecrator legit vel canit, exceptis

tamen precibus ad pontificalium indumentorum benedictionem præscriplis, quæ in ipso Consecrationis ritu sunt imponenda.

Quo facto, Consecrator stans, deposita mitra, dicit :

Propitiare. Dômine, supplicatiônibus nostri», et indinâto super hunc famulum tuum cornu grfitiæ sacerdotalis, bene^tdîctiônis tuæ in eum effiinde virtutem. Per Dôminum nostrum desum Christum Filium tuum : Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus:

Deinde extensis manibus ante pectus, dicit :

Per ômnia saVula sa*culôrum.

il Amen.

y. Dôminus vobiscum.

IL Et cum spiritu tuo.

ÿ. Sursum corda.

il TTabémus ad Dôminum.

y. Grâcias agâmus Dômino Deo nostro.

il Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutûre, nos tibi semper et ubique gratias agere, Dômine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, honor ômnium dignitatum, quæ glôriæ tuæ sacris famulfintur ordinibus. Deus, qui Môvsen famulum tuum secréti familiaris aftâtu, inter cétera cæléstis documenta cultûræ, de hùbitu quoque induménti sacerdotAlis instituens, eléctum Aaron mystico amictu vestiri inter sacra jussisti, ut intelligential sensum de exémpis priôrum caperet secutura postéritéas, ne eruditio doctrina* tua* ulli deéssset ætâti. Cum et apud véteres reverentiam ipsa significatiônnum spécies obtinéret, et apud nos certiôra essent experimônta rerum, quam ænigmata flgurârum. Illius namque Sacerdotii anteriôris hi'ibitus, nostral mentis ornfitus est, et Pontificalem glôriam non jam nobis honor comméndat véstium, sed splendor animiiruni. Quia et illa, (pia* tunc carnAlibus blandiebantur obtiitibus, ea pôtius quæ in ipsis erant, intelligénda poscébant. Et idcirco huic famulo tuo quem ad summi Sacerdotii ministérium elegisti, hanc, quæsumus, Dômine, gratiam largiaris, ut quidquid illa velâmina in fulgôre auri, in nitôre gemmarum, et in multimodi ôperis varietate signâbant, hoc in ejus moribus actibusque claréscat.

Postea dicit verba forma: consecrationis episcopalis, quæ dici debent

■âne cantu, extensis ante pectus manibus:

Comple in sacerdote tuo ministerii tui summam, et ornamentis totius glorificationis instructum, cadéstis unguenti rore sanctifica.

¶ In Curia Romana fit Consecratio, Subdiaconus Apostolicus, vel unus ex Capellanis Pontificis ligat caput Consecrati cum una ex longioribus mappulis de octo superius dictis, et Consecrator, flexis genibus, tersus ad altare incipit, caderis prosequentibus, hymnum :

Veni, Creator Spiritus,

et dicitur usque ad finem, prout habetur supra in Ordinatione Presbyteri.

Finito primo versu, surgit Pontifex; et sedet in faldistorio ante medium altaris; capit mitram; deponit annulant et chirothecas; resumat anulum. et imponitur ei gremiale a ministris. Tum pollicem suum dexteram intingit in sanctum Chrisma et caput Consecrati coram se genuflexi inungit, formatis primo signum crucis per totam coronam, deinde reliquum corona: liniendo, interim dicens:

Ungûtur, et consecratur caput tuum. caderis benedictiône, in ordine Pontificâli.

Et producens manti dextera tertio signum crucis super caput Consecrati, dicit :

In nômne Bactris, et Fijtlîi, et Spiritus Sancti.

if. Amen.

y. Bax tibi.

if. Et eum spiritu tuo.

Et si plures sint consecrati, hoc. in persona cujuslibet singulariter repetit.

Expleta unctione, Pontifex pollicem cum medulla panis paululum abstergit; et finito Hymno pradieto, deposita mitra, surgit et in pristina rocc prosequitur dicens:

Ποι, Domine, copiose in caput ejus influat, hoc in oris subjécta deiirrat; hoc in totius cōrporis extrémâ descendat, ut tui Spiritus virtus et interiôra ejus répleat, et exteriôra circumteget. Abimdet in eo constantia fidei, piiritas dilectiônis, sinceritas pacis. Sint speciôsi minière tuo pedes ejus ad evangelizandum pacem, ad evangelizandum bona tua. Da ei, Dômine, ministérium reconciliatiônis in verbo, et in factis, in virtute signôrn et prodigiorum. Sit sermo ejus, et prædicâtiô, non in |H-rsuasibilibus humana· sapiéntiæ verbis, sed in ostensiône spiritus et virtutis. Da ei, Dômine, claves regni cælôrum, ut utatur, non gloriétnr potestate, quam tribuis in ædificatiônem, non in destruetiônem. Quodcumque ligaverit super terram, sit ligatum et in cadis, et quodcfnngiie sôlverit super terram, sit solutum et in cadis. Quorum retinuérit pec-

ritn, retenta sint, et quorum remiserit tu remittas. Qui maledixerit ei, sit ille maledictus, et qui benedixerit ei, benedictionibus reple/itur. Sit lili-lis servus, et prudens, (piem constituas tu, Dômine, stiper familiam tuam, ut det illis cibum in tômpore oportuno, et exhibeat omnem h6-iiiinein perfôctum. Sit sollicitudine impiger, sit spiritu fervens, oderit superbiam. humilitatem ac veritatem diligat, neque eam nmqiiam deserat, aut laudibus aut timbre supertituR. Non ponat lucem tenebras, nec tônebras lucem : non dicat malum bonum, nec bonum malum. Sit sapién-tilms et insipientibus débiter; ut fructum de proféctu ômnium conse-qiaiiir. Tribuas ei. Domine, câthedram episcopAlem, ad regendam Ecclesiam tuam, et plebem sibi commissam. Sis ei aiictôritas, sis ei potestas, sis ei firmitas. Multiplica super eum benejjtdietionem et gratiam luam: ut ad exorandam semper misericordiam tuam tuo miinere idoneus et tua gratia possit esse devôtns.

Deinde submissa rore dicit legendo, ita quod a circumstantibus audiri possitt .. . -4

Per Dominum nostrum desum ('hriRtnm Filium tuum: qui tecmn vivit, et regnat in unitate Spiritus sancti bens, per ômnia sæcnla sæculôrnin.

It. Amen.

Post hue Consecrator inchoat, schola prosequnte, Antiphonam : Unguentum in eiipite etc...

Incepta Aiiliphona ante Psalmum, imponitur ad collum Consecrati «lia i.r longioribus mappulis, de octo supradictis. Consecrator sedet; accipit mitram: et Coiiscrcalo ante ipsum genuflt.ro inungit ambas manus simul junctas cum Chrismate in modum crucis, producendo cum pollice suo (lc.i tero intincto duas lineas; videlicet a pollice dcrtrcir manus usque ad indicem sinistra', et a pollice sinistra· usque ad indicem dc-rtcnr; cl mor inungat totaliter palmas Consecrati, dicens:

I ngantui· manus ista* de oleo sanctificato, et Ührfamtite sanctificationis, sicut unxit Samuel David Regem et Prophétam, ita ungantur, et consecrantur.

Et produci ns manu de itera hr signum crucis super manus Consecrati. dicit :

Iu nomine Dei l'mjdris. et Fi^plii, et Spiritus Sancti, faciéntes...

i etera qua· sequuntur ut in Pontificali Romano.

fluctus saevientis procellae, quae sive intrinsecus coorta, sive extrinsecus exorta Ecclesiam contristet; eorum autem frustrata collidetur impulsio contra eam immobilem, de qua diximus, unitatis voluntatem, quemadmodum divinus Redemptor in postrema Sua sacerdotali prece ‘commendavit, ne de Christi promissione quoque loquamur, qua Ipse infernas portas contra Ecclesiam praevalere non posse ⁷ vaticinando asseruit.

Animo denique solatio et laetitia sancta repleto, vobis omnibus, Venerabiles Fratres, qui hic nunc adstatis, et cunctis conlegis vestris, qui ubique terrarum sunt, necnon sacerdotibus et christifidelibus curae vestrae concreditae perquam amanter et libenter Apostolicam Benedictionem impertimus.

• Ofr. Io. XVII, 21-23.

† ΜΛΤΥΒ. XVI. 18.

ACTA 88. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO RITUUM

NOVA MISSA IN ASSUMPTIONE B. MARIÆ V. APPROBATUR

Dic IU .1 uyunti

IN ASSUMPTIONE B. M. V.

Introitus. Ap. 12. I. Signum magnum apparuit in caelo : mulier amicta sole, et luna sub pedibus eius, et in capite eius corona stellarum duodecim.

Ps. 97. I. Cantate Domino canticum novum : quia mirabilia fecit.
V. Gloria Patri.

Oratio

Omnipotens sempiternus Deus, qui Immaculatam Virginem Mariam, Filii tui Genitricem, corpore et Anima ad celestem gloriam assumpsisti : concede quæsumus ; ut ad superna semper intenti, ipsius gloria mereamur esse consortes. Per eundem Dominum.

Lectio libri Judith

Judith II, 27-28 ; 5. 10

Benedixit te Dominus in virtute sua. quia propter te ad nihilum redégit inimicos nostros. Benedicta es tu. filia, a Domino Deo excelsus, præ omnibus mulieribus super terram. Benedictus Dominus, qui creavit caelum et terrain, qui tedirôxit in vulnera capitis principis inimicorum nostrorum : quia hodie nomen tuum ita magnificèvit. ut non recedat laus tua de ore hominum, qui memores fuerint virtutis Domini in æternum, pro quibus non pepercisti Anima tua propter angustias et tribulationem generis tui.

sed subvenisti ruina» ante conspéctuin Dei nostri. Tu glôria Jerûsalein, tu ketitia Israël, tu honorilicéntia pôpuli nostri.

(*iratinale. Px. '///, //-/? ct 1't.* Audi filia, et vide, et inclina aurem tuam, et concupiscet rex pulchritudinem tuam. \. Tota decôra ingreditur filia regis, textura» aurea· sunt, amictus eius.

Alleltija, allebija. V. Assiimpta est Maria in cadum : gaudet exercitus Angelorum. Alleluja.

Sequentia sancti Evangélii secundum Lucam

Lue. J, .fl-'t0

In illo témpore : Repleta est Spiritu Sancto Elisabeth et exclamavit voce magna, et dixit : Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Iit unde hoc mihi ut veniat mater Dômini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutatiônis tua» in auribus meis, exsultavit in gaudio infans in utero meo. Et beata, qua» credidisti, quôniain perliciéntur ea, qua? dicta sunt tibi a Dêmino. Et ait Maria: Magnificat anima mea Dôminum; et exsultâvit spiritus meus in Deo salutari meo; quia respéxit humilitâtem ancillœ sua», ecce enim ex hoc beâtam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen eius, et misericôrdia eius a progénie in progénies tíméntibus eum.

Credo.

Offertorium. Geii. J, /5. Inimicitias ponam inter te et Mulierem, et semen tuum et Semen illius.

Secreta

Ascéndat ad Te. Dêmine, nostra» devotiônis oblatio, et. Beatissima \irgine Maria in cadum assiimpta intercedénte, corda nostra, caritâtis igne succensa, ad Te jugiter adspirent. Per Dôminum

(*'ommuio. Luc. /.* Beatam me dicent omnes generatiônes, quia fecit milii magna qui potens est.

Postromunio

Sumptis, Domine, salutaribus sacraméntis, da qm(»sumus, ut. méritis et intercessione Beata· Virginis Maria· in cadum assumpta·, ad rv surreetiénis glôrinm pordiicémur. Per Dôminum.

I'RBIS ET ORBIS

Ingenti populi christiani laetitia, declaratione B. Mariam Virginem corpore et anima in caelum assumptam esse suscepta, ut etiam in sacra liturgia memoria huius faustissimi eventus haberetur, Sacra Rituum Congregatio novam hanc Missam in honorem B. Mariae V. in caelum assumptae conticere curavit.

Sanctissimus Dominus noster Pius Papa XII. referente infrascripto Cardinali S. R. C. Praefecto, illam approbare dignatus est, et in Missali Romano, die 15 Augusti, loco veteris, inserendam mandavit.

Decrevit insuper eadem Sanctitas Sua ut Litaniis Lauretanis post invocationem « *llcgina sine labe originali concepta* » addatur: « *liegina in cachiin assitntpla* ».

Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Die 11 Octobris 1951.

Card. Micarà. Episc. Veliternus, *Praefecius*

L. rj S.

r A. Carinci, Archiep. Seleucien., *Secretorius*

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

Annus XXXXIII - Series II - Vol. XVIII

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

M · DCCCC · 1.1

Sacra Congregatio de Propaganda Fide:	III - ACTA TRIBUNALII
Decreta. 127. 218. 284. 384. 481. 508, 865.	Sacra Penitentiaria Apostolica: Rescripta de Indulgentiis, 871, 872.
Provisiones Ecclesiarum, 28»,	Sacra Romana Rota:
Nominationes. 286, 680.	Sententiae et Decreta (a. 195(ii), 315 (a. 1951), 872.
Designatio pro appellatione, 286.	Citationes edictales, 17. 95, 113, 181. 29.9. 400. 496. 569, 877.
Approbatio Constitutionum, 286.	

Sacra Congregatio Missionum	IV ACTA OFFICIORUM
Decreta, 128, 866.	Pont. Commissio de Ritibus: Normae, 747.
Decreta in causis beatificationis et canonizationis Servorum Dei, 45. 138, 178. 219. 287, 185. 601. 681.	Diarium Romanae Curiae:
Officium in festo Assumptionis 11. M. F.,385.	Audientiae sollemniores, 182, 116. 571, 610, 752, 810, 878.
	Congregationes Es. Rituum. 182, 146, 571, 610, 878.
	Secretaria Status: Nominationes.* 111. 184, 231, 300, 117, 571. 610. 687. 752, 810, 879.
	Necrologia, 192, 448. 624, 880.

• Ad malus inquirentium commodum haec ponitur distinctu recensio:
Cardinalibus concreditae protectoriae: 800, 447, 687, 879.
Consultores deputati. 144, 184, 300, 572, 610.
Officialis nuntiatus: In S. C. S. Ollicil, 111; In S. C. (Historia, 879; In S. C. pro
Exco. Orient., 300; in S. C. Sacramentorum, 111; In S. C. Concilii, 144; In S. C. de Pro-
log. Fide. III, In Trib. Signat. Apost., 300; In Trib. S. R. Rotae, 301; In Dataria Apost.,
141, In Rever. Camera Apost., 302; In Secretaria Statu, 879; In Nuntiaturis Apost.
300, 301, 302, 688, 879; In Elemosinaria Apost. 101; In Comm. Cardin, pro Administratione
bonorum S. S., 141; In Capitula Pont., 301; in Familia Pont., 301; In Vicariatu Urbis.
301 In Pont. Opera pro Preservatione Fidel, III; In Bibliotheca Apost. Vaticana, 141.
Episcopi udsistentes solio: 302, 688.
Protonotarii Apostolic: ad instar, 231, 303. 572. 610. 688.
Praefati Domestici: 184. 231, 572, 611, 810.
Cubicularii secreti supra numerum: 234, 572, 614, 811.
Cubicularii secreti ab cuse et lacinia s. n.: 236, 571, 616, 813.
Cubicularii honoris in habitu: 188, 236, 574, 617, 813.
Cubicularii honoris ab ense et lacerna: 188, 237, 574. 017.
Capellani secreti hon.: 237, 617, 813.
I. Ordine Piano: (Iran Croce, 301. 617, 813; Comm, con placca, 304; I. Placca, 617;
In Commem. 618
Az Ordine S. Gregorii Magni: Gran Croce cl. civ. 301. 813; Gran Croce cl. mili., 813;
• otin con placca cl. civ., 304, 618, 814; Placca cl. civ. 304, 618, 814; Corum, cl. civ., 188.
237. 574. 618, 814; Comm. cl. mil. 238, 619; Cav. cl. civ., 189, 238, 575, 619, 814.
Es Ordine 8. Silvestri Papae: Gran Croce 775, 021, 815; Comm, con placca, 239, 304;
«oats., IW. 239, 575. 621, 815; Cav., 191. 210, 576. 622, 816.

II

INDEX DOCUMENTORUM CHRONOLOGICO ORDINE DIGESTUS

I - ACTA PII PP. XII

			i - Litterae Encyclicae	
1. i	luni	2	Evanglii praecones. - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primate, Archiepiscopos aliosque locorum Ordinarios, pacem et communionem cum Apostolica Sede habentes: de sacris Missionibus provehendis.....	497
Sept,	s		Scmpiternus Res Christus. - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Archiepiscopos. Episcopos aliosque locorum Ordinarios, pacem et communionem cum Apostolica Sede habentes: de Oecumenica Chalcedonensi Synodo quindecim abhinc saeculis celebrata.....	025

II - Epistulae Encyclicae

1. cil	Sept.	15	ingruentium mulorum. - Ad Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos aliosque locorum Ordinarios pacem et communionem cum Apostolica Sede habentes: de Marialis Rosario octobri praesertim mense plenius recitando - - - -	577
--------	-------	----	--	-----

III - Litterae Decretae

1. p	Apr.	23	Ati communem. - Beatae Mariae Gullclniae Aemiliae de Rodat, Congregationis Sororum a S. Familia fundatrici, Sanctorum honorum	GII
1	Mali	IS	Deus misericordia. - Beatae Burtholomaeae Capitania. Congregationis Sororum a Caritate fundatrici, Sanctorum honores decorantur	G89
9	»	D	Ecclesiae alumni. - Beatae Vincentiae Cerosa, virginis. Sanctorum honores decernuntur	G99
>		28	Virum dolorum. - Beatae Ioannue de Valois, Galliae Reginae, fundatrici Ordinis Ssinae Annuntiationis B. M. V., Sanctorum honores decernuntur	241
i	liinll	n	Episcopos. - Beato Vlncutio Mariae Strambi, Confessori Pontifici, Sanctorum honores decernuntur	755
>	•	25	Militanti in terris. - Beatae Mariae Goretti, virginis et martyri, Sanctorum honores decernuntur	817
>	lulll	9	Lilia spinis. - Beatae Mariae Annae n Iesu De l'aredes, virginis. Sanctorum honores decernuntur	413

IV - Constitutiones Apostolicae

Man

oucevensem nomino

XII - Nuntii Radiophonici

					ru.
	De».	10	Delegatis Viris ab Actione Catholica Lusitaniae, ob Conventum Pri-		
			mum Natlonalem Olyssippone coadunatis	118	
		23	Universi Orbis Episcopis et Chrstitldelibus datus, pridie pervigilium		
			Nativitatis D. N. Iesu Christi.....	118	
	»	::i	Chrstitldelibus ob Primum Conventum Mariaient in urbe Ssihae Con-		
			ceptionis, quarto abhinc saeculo condita, e tota Chilean Repu-		
			blics coadunatis	122	
1H51	Hi.	25	Alumnis Scholarum Catholicarum Statuum Foederatorum Americae		
			Septentrionalis ad sollicitandam caritatem erga pueros indigen-		
			tes aliarum Nationum	125	
	Febr.	.	Chrstitldelibus datus, ob Primum Conventum Eucharistlcum e tota		
			Natione Lltoris Aurei, In urbe Kumasl coadunatis . . .	lio	
	»	Mari.	11 Chrstitldelibus Ojierarlis Hispaniae.....	21.	
	a	Vpr.	22 Chrstitldelibus datus, e tota Republic» Guatimalensi ob Primum		
			Conventum Eucharistlcum In urbe capite coadunatis	4C	
	«	2»	Excihls PP. DD. Archleplsopis et Episcopis cunctisque chrstliide-		
			libus Africae meridionalis datus, constitutionem Hlerrachlae		
			Ecclesiasticae celebrantibus.....	381	
	lidll	I	Puellis sodalibus ab Actione Catholica Hispaniae, ob Conventum		
			Natlonalem Matrlll coadunatis, quina lustra ab orta Ipsarum		
			sodalitate celebrantibus.....	55S	
	Aug	5	Chrstitldelibus In urbe Sancti Sebastian! Fluminis Ianuarll coadu-		
			natis, ob Conventum de educatione catholica a Confoederatione		
			Universae Americae indictum.....	5iM	
		1,5	Chrstitldelibus Catanensibus datus sollemnia saecularia celebranti-		
			bus in honorem S. Agathae V, M., ipsorum urbis Patronae . . .	,&	
	Sept	n	Chrstitldelibus e tota Italia ob Congressum Eucharistlcum Asssli		
			coadunatis	fii'	
		,J0	Chrstitldelibus ob Conventum Eucharistlcum Natlonalem e lota		
			Gallia in urbe Nemausensl coadunatis.....	744	
		»	Chrstlfdellbus ob Conventum Eucharistlcum Natlonalem e tota		
			Helvetia In urbe Elnsiedeln coadunatis.....	7#	
		»	Chrstitldelibus ob sollemnia Eucharistica e tota Insula Madagascar		
			In urbe Tananarive coadunatis.....	797	
	t>< t	13	Chrstitldelibus, post Congressum Mariaient ex omnibus Nationibus		
			Ulysslpone In Lusitania habitum, ob sacra sollemnia in honorem		
			Ipsius P. Mariae V. In Sanctuario Fatlmano coadunatis . . .	Sf»»	
	»	II	Cbrlstitldellbus, ob decimum Conventum Eucharistlcum e tota Chi-		
			lean Natione, in civitate Vallis Paradisi coadunatis - - - -	Sfr-'	
		18	Chrstitldelibus Italiae ex alluvie atllictis.....	86»	

XIII - Adhortatio Apostojca

I.r.t	Sept.	1,!	Ile quae interfuerunt conventui Internationali Monlalium puellis		
			educandis addictarum, Ilomiw habito		

II. - ACTA SS. CONGREGATIONUM

I - Suprema S. CONGREGATIO S. Omen

				U>.
1951	Ian.	11	Decretum. De adscriplione Associationi « Rotary Club i»	91
t	Febr.	12	Decretum. De « gonyklisla » In Missa Ritus Byzantini . .	
w	Apr.	9	Decretum. De consecratione Episcopi sine canonica provisione .	
>	Mali	30	Notitleatlo	
	Iulii	12	Decretum. Prohibitio cultus .	561
l	»	25	Decretum. Proscriptio dissertationis	561
•	Aug.	30	Submissionis notifleatio	G02

II - Sacra Congregatio Consistokialis

l«0	Nov.	6	Decretum. Erectionis Vicariatus Castrensis in Republlica Braslllana	01
1951	Febr.	17	Decretum. Erectionis Vicariatus Castrensis in ditione Canadensi .	
•	Mart.	17	Declaratio. De delictis In Republica Cecoslovacha patratis, qui ex- communicatione Apostolicae Sedi reservata. Ipso facto incur- renda, plectuntur.....	173
w	Apr.	11	Instructio. De Vicariis Castrensibus.....	
	Mall	8	R. V. Mariae a Ssmo Rosario seu Pompeianac. - Decretum. De no- minis mutatione	479
*	D	12	Decretum. De vetito civilium noblllarum titulorum usu in Episco- porum inscriptionibus et armis.....	480
•	Iunli	9	Epistula. Ad Emos PP. DD. Cardinales atque Excmos PP. DD. Ar- chlepispos, Episcopos ceterosque Ordinarios Hispanicae Di- tionis	565
s	»	29	Decretum. Sententia excommunicationis declaratur	4SI
»	Iull!	13	Decretum. Circa praescripta canonum 534 § 1 et 1532 § 1 n. 2 C. I. C.	602
	Sept.	17	Declaratio	603

III - Sacra Congregatio pro Ecclesia Orientali

D31	Ian.	28	Decretum. De mutatione nominum Vlcariatuum Apostolicorum in Aegypto	176
-----	------	----	---	-----

IV - Sacra Congregatio Concilii

IO	Nov.	11	<i>Lucerina et aliarum.</i> - Responsum supra dubio de Missa pro Episcopo	
----	------	----	---	--

V - Sacra Congregatio de Religiosis

IKO	Nov.	23	Instructio. Ad Constitutionem « Sponsa Christi » in praxim dedu- condam	37
1051	Oct.	»	Decretum. Apud S. Congregationem de Religiosis « Studium » con- stituitur	806

VI - Sacra Congregatio de Propaganda Fide

950	Mali	24	<i>Lcopoldopolitan.</i> - Decretum. De mutatione finium Vlcariatuum Apo- stolicorum	2su
>	Oct	21	<i>Indiorum.</i> - Decretum. De mutatione nominis Ordinariatuum in India	
9	Dec.	1	<i>Nili Acquatorialis</i> (Guluensls). - Decretum. Vicariatus Apostollcus NUI Acquatorialis, deinceps « Guluensls » appellabitur .	218
			<i>Laosiensis</i> (Thareensls). - Decretum. Vicariatus Apostollcus Lao- siensis, deinceps « Thareensls » apjiellahlur	128

Indar dora men torum chfynotut/ico ordine digestui

1»1	!>br.	8	<i>Dc Chaco</i> (Cuevensls). - Decretum. Vicarlatus Apostollcus de Cbaco deinceps Cuevensis appellabitur	ru». «1
•	•	>	<i>Pondichcrien.-Calcutten.</i> - Decretum. De mutatione tlniuni arclil-dioecesium.....	3SI
t	Mnrt.	•	ω <i>Katanga Septentrionali</i> tKongoloënsis). - Decretum. Vicarlatus Apostollcus de Katanga Septentrionali deinceps Kongoloënsls appellabitur	4S2
		•	» <i>lAcangxca</i> (Albercomensisj. - Decretum. Vicarlatus Apostolicae de Lwangwa deinceps Albercornenale appellabitur	4^
«	Mali	10	<i>MU Superioris</i> (Tororoënsls). - Decretum. Vicarlatus Apostollcus Nili Superioris deinceps Tororoënsls appellabitur	ISI
V	lunll	ψ	<i>RurtaugiiJitan.</i> (Portus Pirlensis). - Decretum. Sedes Cathedralis Portaugustana in urbem De Port Pirie transfertur ac deinceps Portus Pirlensis appellabitur	Sft'
N	«	14	<i>de Mandatai/ - de Keng-tung - dc Hhaino.</i> - Decretum. De finium mutatione Vicarlatuum Apostollcorum de Mandalay et de Keng-tung nc Praefecturae Apostolicae de Bhamo	
>	l»	»	<i>Dc Vinh.</i> - Decretum. Vicarlatus Apostollcus De Vlnh Clero sae- culari Indonensl concreditur	8fû

VU - Sacha Conükegatio IUt ü u m

1TA	Sept.	3	<i>Humana tcu De Hanchungfu</i> (olim Shensi Meridionalis). - Decre- tura de <i>Tuto</i> pro beatlficatione Ven. S. D. Alberiei Crescltelli. Mlsslonarii Apostolici in odium fidei interfecti ...45	
!X»l	lan.	7	<i>Andegavcn.</i> - Decretum reassumptlonis causae pro canonlzatione B. loannae Delanoue. Congregationis S. Annae a Providentia fundatricis	219
		l»	<i>Rriricn.</i> - Decretum reassumptionls causae pro canonizutione B. Ma- riae Crucifixae Di Rosa, virginis, fundatricis Instituti Ancilla- rum a Caritate	220
		•	» <i>Mcdiolancn.</i> - Decretum introductionis causae pro beatlficatione S. D. Ludovlcl Necchi Villa, viri laid e Tertio Ordine S. Fran- cise!	221
		•	l» <i>Pitana.</i> - Decretum introductionis causae pro beatlficatione Servi Dd Iosephi Tonlolo, viri laid	«B
Febr.		*»	Decretum. De solemnl Vigilia Paschali instauranda	12s
■		»	Rubricae Sabbato Sancto servandae si vigilia paschalis instaurata peragatur	
		•	Π <i>Humana.</i> - Decretum de miraculis pro beatlficatione Pii Pp. X . . .	1. ^
		•	• <i>Tunguincn.</i> - Decretum de martyrio et causa martyrii nec non de miraculis pro beatlficatione Servorum Dei Iosephi Mariae Diaz Sanjurjo. O. P.. Episcopi et Vicarii Ap. Tunqulni Centr., Mel- diloris Garcia Sampedro, O. P., Episcopi Tricomien.. in eodem Vlcarlatu Successoris et Sociorum In odium fidei, uti fertur. Interemptorum	140
		•	» <i>Corisopitcn.</i> - Decretum de miraculis pro beatlficatione Ven. S. D Iullanl Mauuolr. sacerdotis professi Societatis Iesu - - - -	ITS
vnrt	l		<i>Romana.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatlficatione Ven. S. D. 1*11 Pp. X	22Γ»
		»	<i>f'oritopiti n.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatlficatione Ven. S. D. lu- llanl Maunolr. Sacerdotis professi Societatis Iesu.....	225
		»	<i>lucerin</i> - Decretum de miraculis pro beatlficatione Ven. S. D. Fran- else! Antonii Fasani, Sacerdotis professi Ordinis Fratrum Mi- norum Conventualium	22»>
		l unquinrn.	- Decretum de <i>Tuto</i> pro beatlficatione Ven. Servorum Del Iosephi Mariae Diaz Sanjurjo O. P., Episcopi Plataearum et Vicarii Ap. Tunqulni Centr., Melchloris Garcia Sampedro O. P., Ep. Tricomien , eiusdem in Vlcarlatu Successoris et So- ciorum in odium fidei Interemptorum	229
		>	<i>t on^tautten. et Abrtncn.</i> - Decretum de miraculis pro beatlficatione	

FAW.

		Ven. S. D. Placidae Viel, Secundae Superlorlssae Generails In-	
		stituti Scholaruni Christianarum a Misericordia.....	287
61	i	<i>Lugduncn.</i> - Decretum de miraculis pro beatlficatione Vcn. S. D. Ma-	
		riae Victoriae Tereslae Couderc, confundatrics Societatis Do-	
		minae Nostrae a Recessu Coenaculi.....	289
.	27	<i>Calaritana.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione B. Ignatil a	
		Laconi, laid professi Ordinis Fratrum Minorum Capucclnorum	485
a		<i>Lugdunen., seu Mechlinien., seu Vivarlcn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro	
		beatlficatione Vcn. Mariae Victoriae Tereslae Couderc, confun-	
		datricis Societatis Dominae Nostrae a Recessu Coenaculi . . .	487
4		<i>Lucerina.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatlficatione Ven. S. D. Fran-	
		cise! Antonii Fasani, Sacerdotis professi Ordinis Fratrum Mi-	
		norum Conventualium	291
	»	<i>Aqucn.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione B. Muriae Do-	
		minicae Mazzarello. virginis, confundatrics Instituti Filiarum	
		Mariae Auxillatricis	293
27		<i>Masslicn.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione B. Aemiliae	
		de Vialar, fundatricis Instituti Sororum S. Ioseph ab Apparitione	295
"	.	<i>Constantlcn. ct Abrinccn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro beatificat Ione	
		Ven. S. D. Placidae Viel, Secundae Superlorlssae Generalis In-	
		stituti Scholarum Christianarum a Misericordia - - -	297
Apr.	»	<i>Urbis ct Orbis.</i> - Decretum. Officium in Festo Assumptionis B. Ma-	
		riae Virginis	385
Mail	1	<i>Aqucn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro canonizatione B. Mariae Dominicae	
		Mazzarello,confundatrics Instituti Filiarum Mariae Auxiliatricis	489
	»	<i>Masslicn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro canonizatione B. Aemiliae de	
		Vialar, fundatricis Instituti S. Ioseph ab Apparitione . . .	190
d	d	<i>Calaritana.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro canonizatione B. Ignatil a La-	
		coni, confessoris, laid professi Ordinis Fratrum Minorum Ca-	
		pucdnorum 604	
,	.	<i>Bobicn.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione B. Antonii Ma-	
		riae Gianelll, Ep. Boblensis, fundatoris Congregationis Sororum	
		B. M. V. ab horto	605
n		<i>Neapolitana.</i> - Decretum de miraculis pro canonizatione B. Fran-	
		cisel Xaveril M. Bianchi, sacerdotis professi Congregationis Cle-	
		ricorum Regularium S. Pauli, Barnabitarum	607
11		<i>Bobicn.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro canonizatione B. Antonii Mariae	
		Gianelll, confessoris. Episcopi Boblen., fundatoris Congregatio-	
		nis Sororum B. Mariae V. ab horto	492
,	»	<i>Xcapolitana.</i> - Decretum de <i>Tuto</i> pro canonizatione B. Francise!	
		Xaveril M. Bianchi, sacerdotis professi Congregationis Clerico-	
		rum Regularium S. Pauli, Barnabitarum	493
Iiinli	--	<i>Ycnchoicfucn.</i> - Decretum introductionis causae pro bealiticatlone	
		Servi Dei Iosephi Frdnademetz, sacerdotis mlsslionalis Socie-	
		tatis Verbi Divini(JSM	
	»	<i>Nucerina Padanorum.</i> - Decretum introductionis causae pro beati-	
		ent Ione Servi Del Alfonsl Mariae Fusco, sacerdotis, fundatoris	
		Instituti Sororum a S. Ioanne Baptista	S66
Inlll	-T	<i>Romana.</i> - Decretum introductionis causae pro beatlficatione Servae	
		Dei Mariae Helenae Bettinl, fundatricis Instituti Filiarum a	
		Divina Providentia	80S

Viii SOHA <ONGIUGATIO DE SEMINAKHS ITT STUDIORUM UXIVHISITATIBVS

&7i	Xov	1	<i>Portalcgren. in Brasilia.</i> - Decretum. Universitas studiorum catho-	
			lica Portalegrensls in Brasilia erigitur.....	495

Per la sua Persona e per Popera di lui Dio voile apprestare la ('bD ai nuovi e ardui doveri che i futuri tempi turbinosi le. riserbavano. l'r parare tempestivamente una Chiesa concorde nella dottrina, saldatie'.. disciplina, efficiente nei suoi Pastori ; un laicato generoso, un pop.' istruito; una gioventù santiicata fin dai primi anni; una coscienzacri stiana solerte per i problemi della vita sociale. Se oggi la Chiesa di Pio, lungi dal retrocedere di fronte alie forze distruggitrici dei valori spin I tnali, sofire, combatte e per divina virtù avanza e redime, si deve iu gran parte alPazione lungimirante e alla santità di Pio X. Oggi appare I manifesto come tutto il suo Pontificate fu supernamente diretto secondo I un disegno di amore e di redenzione, per disporre gli animi ad affronte I le nostre stesse lotte e per assicurare le nostre e le venture vittorie. I

Voi pertanto, che lo sentite presente, vivo e vicino, nelPopera svr.lta in sua vita, e nella tutela che da oggi vi ricopre, confidate nella sua intercessione e pregate insieme con Noi, cosl :

O beato Pontefice, fedele servo dei tuo Signore, umile e fido dise polo dei divino Maestro, nel dolore e nella gioia, nei travagli e nolle sollecitudini sperimentato Pastore del gregge di Cristo, volgi ii tno sguardo su di noi, che siamo prostrati dinanzi alie tue virginee spoglie. Ardui sono i tempi in cui viviamo; dure le fatiche che essi esigono da noi. La Sposa di Cristo, affidata già alie tue cure, si trova di nuovo in gravi angustie. I suoi tigli sono minacciati da innumerevoli pericoli nell'anima e nel corpo. Lo spirito dei mondo, come leone ruggente, va attorno cercando chi possa divorare. Non pochi cadono sue vittime. Hanno occhi e non vedono; hanno orecchi e non odono. Chiudono lo sguardo alia luce della eterna verità : ascoltano le voci di sirene insinuanti ingannevoli messaggi. Tu, che fosti quaggid grande suscitatore e guida del popolo di Dio, sii ausilio e intercessore nostro e di tutti coloro che si professano seguaci di Cristo. Tu. il cui cuore si spezzo. quando vedesti il mondo precipitare in sanguinosa lotta, soccorri Pumanità. soccorri la cristianità, esposta presenteniente a simili cimenti; ottieni dalla misericordia divina il dono di una durevole pace, e come adito ad essa, il ritorno degli spiriti a quel senso di vera fratellanza, che sola puô ricondurre fra gli nomini e le nazioni la giustizia e la concordia voluta da Dio. Cosl sia !.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUP11EMÀ SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

NOTIFICATIO

Suprema Sacra Congregatio S. Officii, decreto feriae IV, diei 17 lanuarii 1951, redegit ad statum laicalem Sacerdotem Mich a e l e m. Co l l i n , i Congregatione Sacerdotum a S. Corde Iesu iam dimissum et per plures dioeceses pervagantem, qui saepe ac variis modis praescripta sacrorum canonum violaverat.

Associationem autem cui titulus « *institut des Apôtres de VAmour Infini – Opera degli Apostoli dell’Amore Infinito* » quam praedictus Sacerdos. absque approbatione competentis Auctoritatis Ecclesiasticae, condere praesumpserat, eadem Suprema S. Congregatio dissolvit atque vetuit rursus constitui.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 30 Maii 1951.

Marinus Marani, *Notarius*.

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

DECRETUM

ERECTIONIS VICARIATES CASTRENSIS IN DITIONE CANADENSI

Materna Ecclesiae pietas quaecumque aeternae fidelium saluti profutura sunt sedula navitate instruenda curat. Ideoque Ssmus Dominus Noster Pius Divina Providentia PP. XII, spirituali bono consulere satagens eorum qui Ditionis Canadensis Exercitui nomen dedere vel eidem quovis modo subiiciuntur, habito favorabili voto Exemi P. D. Ildebrandi Antoniutti, Archiepiscopi titulo Synnadensis in Phrygia, et in Ditione Canadensi Delegati Apostolici, neenon de consilio infrascripti Cardinalis S. C. Consistorialis Secretarii, porrectis Sibi precibus annuendum

Por eso es tanto mayor su derecho a exhortar y consolar a todos. re-
eordiindoles que el sentido de la vida terrena estii en el miis allâ, en la
vida eterna. Quanto nias vivainente os penetréis de esta verdad, tanto
mâs os sentirais impulsados a colaborar para una soluciôn acceptable de
la cuestiôn social. Siempre sera verdad que lo nuis precioso que para ese
fin pñede dar la Iglesia es un hombre que, lirmemente anclado en la fe
de Cristo y de la vida eterna, cumpla, impulsado por ella, las tareas de
esta vida.

Esto era lo que os queriamos decir.

Una palabra todavia, amadisimos trabajadores espaûoles, para acep-
tar y agradecer el homenaje a Nuestra humilde persona, λ' en cuanto
a Nuestra correspondencia, ;.qué os hemos de decir? Durante todo el
Grau Jubileo, que acaba de terminai., hemos visto con Nuestros propios
ojos, hemos tocado con Nuestras propias manas el fervor entusiasta del
pueblo espanol por el Papa. Pero los peregrinos espaûoles — entre los
que os recordamos, queridos trabajadores, especialmente a los que estu-
visteis en la clausura de la Puerto Santa — han podido ver, han podido
también experimentar el amor que el Papa les reserva. « Espana por el
Papa! » era su grito apasionado e incontenible; al que Nôs hemos con-
testado con paternal amor: « Y el Papa por Espana! ».

Que Bios os bendiga, hijos queridisimos, y bendiga igualmente a
vuestra patria y a vuestros dirigentes, como Nôs, con plena efusiôn de
afecto paternal, a todos os bendecimos.

ACTA 88. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

DECRETUM

Supremae huic Sacrae Congregationi propositum est dubium :

«Utrum magna, prostratio (*gonyklisûii*, ubi in usum venerit in celebratione Aïssae Ritus Byzantini, facienda sit post Christi verba, in consecratione panis et vini pronnneiata, aut tandem post prolatam « *Epiclcsim* ».

Eni ac Renui Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi in Plenario Conventu Feriae IV, die 20 Decembris 1950 habito, audito Remorum Consultorum voto, respondendum censuerunt :

Affirmative ad V^{ra} partem ;

Negative ad II^m.

Et Feria V subsequenti, Ssmus D. N. D. Pius Divina Providentia Pp. XII. in Audientia Excino ac Renuo D. Adessori S. Officii concessa, relatum Sibi Emornm Patrum resolutionem adprobavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Ofticii, die 12 Februarii 1951.

Marinus Alarani, *Suprtmut* S. Congr. »S. Officii Nottiriu»

II

DECRETUM

DE CONSECUATIONE EPISCOPI SINE CANONICA PROVISIONE

Suprema Sacra Congregatio Sancti Ofticii, ex speciali facultate sibi a Summo Pontifice facta, hoc edidit decretum :

Episcopus, cuiusvis ritus vel dignitatis, aliquem, neque ab Apostolica Sede nominatum neque ab Eadem expresse confirmatum, consecrans in

Episcopum, et qui consecrationem recipit, etsi metu gravi coacti (c. 222!), § 3, .T), incurrunt *ipso facto* in excommunicationem Apostolicae Sedi *specialissimo modo* reservatam.

Hoc decretum vim suam exeret ab ipso promulgationis die.

Datum ex Aedibus Sancti Officii, die 9 Aprilis 1951.

Marinus Marani, *Supremae S. Congr. S. Officii Notarius*

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

NILI AEQUATORIALIS (GULUENSIS)

DECRETUM

VICARIATUS APOSTOLICUS NILI AEQUATORIALIS, DEINCEPS « GULUENSIS »
APPELLABITUR.

Cum iam mos invaluerit, ut missiones huius S. Congregationis iurisdictioni obnoxiae a sui cuiusque residentiae Ordinarii loci nomine, quantum fieri possit, appellentur, in iisdem plenariis comitiis die 20 Novembris 1950 habitis, in quibus Apostolicus Nili Aequatorialis Vicariatus nominatus est, Eminentissimi Patres Cardinales, huius Sacri Consilii Fidei Propagandae regimini praepositi, de ipsius Vicariatus denominatione mutanda egerunt.

Cum autem eiusdem Vicariatus Ordinarius in urbe Gulu sedem suam habeat, praeaudati Emi Patres Vicarialum Nili Aequatorialis deinceps Vicariatum Apostolicum Guhiensem vocandum esse consuerunt.

Quum Emorum Patrum sententiam in Audientia diei 1 Decembris eiusdem anni, ab infrascripto huius S. Congregationis Cardinali Praefecto Ssmo Domino Nostro Pio Div. Prov. Papae XII relatam, Summus Pontifex, benigne excipiens, adprobare ratamque habere dignatus est, praesensque ad rem Decretum fieri iussit.

Datum ex Aedibus 8. Congregationis de Propaganda Fide, die 1 Decembris anno lubilaei 1950.

P. Card. Fumasoni Biondi, *Praefectus*

L. φ 8.

t Celsus Costantini, Archiep. tit. Theodos., *a Secretis*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

7

i

ANDEGA VEN.

FIWIZATIONIS b. IOANNAE DELANOUE, CONGREGATIONIS S. ANNAE A PROVI
PESTIA FÜNDATRICIS.

SUPER DUBIO

*In signanda sit commissio licassumptionis causae in casu et ad effectum
de quo agitur.*

Eodem die 11 Novembris mensis a. 1). 1947, quo sollemnis Beatificatio Venerabilis Ioannae Delanoue in Patriarchal! Basilica Vaticana fuit celebrata, sanatio quaedam evenit, quae divino miraculo videtur tribuenda. Alias quoque gratias, ea intercedente Deus patrat, quasi ostendens ampliori gloria se velle honestare suam Famulam, quae profundissima humilitate, caritate, erga Deum ferventissima, erga proximum effusissima, claruit, atque victu cultuque asperrimo et horrido suum corpusculum adeo cruciavit, ut mirarentur aequales, quomodo vitam servare potuisset.

Quapropter duo S. R. E. Cardinales, duo Archiepiscopi, plures Episcopi aliique enixe Summum Pontificem sunt adprecati ut Canonizationis causa huius Beatae resumatur.

Quibus precibus Rmus P. Christophorus Berutti, Ordinis Praedicatorum. causae huius Postulator, Beatissimo Patri suas humiliter adiecit.

In Ordinaria itaque Congregatione, die 19 Decembris mensis Sacri anni nuper elapsi habita, subscriptus Cardinalis Causae Ponens seu Relator dubium proposuit discutiendum: .4« *signanda sit commissio reasumptionis causae praedictae Beatae in casu et ad effectum de quo agitur*, de eaque retulit. Emi ac Rmi Cardinales unanimi suffragio rescripserunt: *Signandam esse commissionem si Sanctissimo placuerit.*

Facta autem a R. P. D. Salvatore Naturel, Fidei Generali Promotore, subsignata die. Beatissimo Patri relatione. Sanctitas Sua. rescriptum

— Cathedrali Ecclesiae Nampulensi, Exc. P. I». Emanuele De Me-
deiros Guerreiro. hactenus Episcopum Sancti Thomae *de Meliapor*.
die 7 Martii 1951. — Coadiutorem cum iure futurae successionis
Exemi P. D. Ioannis Swint, Episcopi Whelingensis, Exc. P. I). Thomam
Joannem Me Donnell. Episcopum titolarem Selsenem et hactenus Auxi-
liarem Emi P. D. Francisci S. R. E. Card. Spellman, Archiepiscopi Neo-
Eboracensis.
die 15 Martii 1951. — Metropolitanae Ecclesiae Lancianensi, cui unita
est Ecclesia Cathedralis Ortonensis, Exc. P. D. Benignum Ducianum
Migliorini, hactenus Episcopum Reatinum.

SACRA CONGREGATIO PRO ECCLESIA ORIENTALI

DECRETUM

DEMUTATIONE NOMINUM VICARIATUDM APOSTOLICORUM

Nuper Apostolicae Sedi expostulatum est ut nomina trium Vica-
riatum Apostolicorum, qui in *Aegypto* exstant, mutentur et nova de-
nominatio sumatur ab urbe residendae Ordinariorum.

Ssnus Dominus Noster Pius Divina Providentia *PP. XII*, habito
favorabili voto Exemi Internuntii Apostolici, necnon singulorum Epi-
scoporum trium Vicuriatum in Aegypto, *referente* infrascripto Car-
dinali a Secretis Sacrae Congregationis pro Ecclesia Orientali in Au-
dientia diei 27 m. Ianuarii huius anni 1951, benigne decernere dignatus
est nomina praedictorum Vicariatuum Apostolicorum ita mutanda esse
in posterum :

1. Vicariatus Apostolicus Alexandrine *Aegypti loco antiquae*
dictionis Vicariatus Apostolici Aegypti;
2. Vicariatus Apostolicus Heliopolis in *Aegypto loco antiquae*
dictionis Vicariatus Apostolici Deltae Nili :
3. Vicariatus Apostolicus Portus Saidi *loco antiquae dictionis*
Vicariatus Apostolici Canalis Suesii.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis pro Ecclesia
Orientali, die xxvui m. Ianuarii a. mcmli.

ϕ E. Card. Tisserant, a Secretis.

ϕ N. Aaleri, Archiep. tit. Ephesintis, *Adessor*.

sacra congregatio concilii

LUCERINA ET ALIARUM

MISSAE PRO EPISCOPO

Die 11 Novembri 1950

Dubium. — Huic Sacrae Congregationi Concilii propositum fuit di-
rimendum sequens dubium : « Utrum, de Episcopi mandato, Capitulum
i diebus anniversariis electionis seu translationis et consecrationis eius-
dem Episcopi teneatur tantum Missam solemnem celebrare, an etiam
«eam pro Episcopo applicare».

Animadversiones. — *Caeremoniale Episcoporum* (lib. II, cap. 35 n. Ii
datait: «Singulis annis, in diebus anniversariis electionis et consecra-
tionis Episcopi Missam solemnem, vel per ipsum Episcopum, vel per
«aliquam dignitatem seu canonicum, ipso praesente, celebrari con-
ii venit ».

Quae convenientia, *accedente Episcopi mandato*, fit obligatio. Nam
Sacra Rituum Congregatio ad dubium : « An Missa solemnis in anniver-
«sariis electionis et consecrationis Episcopi sit *praeceptiva* in Cathedra-
«libuset Collegiatis dioecesis, licet *Caeremoniale Episcoporum* (lib. II,
«cap. 35 n. 1) solum dicat: *celebrari convenit* », die 14 Augusti 1858 in
(Iranaten. N. 3078 respondit: «*Affirmative, accedente mandato Epi-*
a scopi ». Huius Missae obligatio confirmatur in ipsis Rubricis servandis
ad normam Constitutionis Apostolicae *Divino afflatu* Pii Pp. X diei 1 No-
vembris 1911, tit. XII (.1. .1. *¶., vol. III, pag. 649).

Missae vero, de qua agitur, celebrationem, secumferre et obligationem
eandem pro Episcopo applicandi eruitur ex canone 825 n. 4 Codicis Iuris
Canonici: « Numquam licet... alteram recipere eleemosynam pro sola ce-
ti lebratione, alteram pro applicatione eiusdem Missae, nisi certo constet,
«unam stipem oblatam esse pro celebratione sine applicatione ». Quae
exceptio certo non exstat in casu : obligatio igitur Missam pro Episcopo
applicandi logice continetur in ipsa obligatione celebrandi.

Quin inmo, ne praesumi quidem potest Episcopum, Missae celebratio-
nem praecipientem, ritum tantummodo exteriorem intendere et fructum
Missae spirituales excludere.

Quod confirmatur ex ipso *Caercmoniali Episcoporum*, quoad Missam pro Episcopo praedecessore defuncto, haec statuente : « Episcopus vite vens, praedecessoris sui proxime ante ipsum defuncti memoriam haec et here debet, et pro eius anima singulis annis in die obitus anniversarium «celebrare, vel saltem Missae pro eius anima ab aliqua dignitate seu «canonico celebrandae, praesens assistere et in fine absolvere » (lib. II, cap. 36 n. 1).

Quo in loco nullum dubium quin Missae celebratio pro anima defuncti Episcopi et applicationem secumferat.

RESOLUTIO. — Proposito itaque ut supra dubio, in plenariis Comitiiis die 11 Novembris 1950 habitis, Emi Patres huius Sacrae Congregationis responderunt: *Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.*

Quam resolutionem in Audientia diei 22 eiusdem mensis et anni Sanctissimus Dominus Noster Pius Pp. XII approbare et confirmare dignatus est.

Franciscus Roberti, *a secretis.*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

COEISOPITEN.

BHATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VENERABILIS SERVI DEI IULIANI MAUNOIR,
SACERDOTIS PROFESSI SOCIETATIS IESU.

SUPER DUBIO

In et de quibus miraculis constet in casu et ad effectum de quo agitur.

In quantam religiosam et moralem abiectionem, Britanniae minoris incolae decimoseptimo saeculo deciderint, historia docet. Horrescit animus turpes superstitiones recolendo, quae gentem illam inquinaverant, laqueisque Satanae alligaverant. Tantorum malorum origo ignorantiae divinae legis est tribuenda, sed *parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis* (Thr., 4, 4).

Verum infinita Dei misericordia, inter ceteros, fidelem suum servum Iulianum Maunoir. Societatis Iesu sodalem, suscitavit, qui omnibus omnia (actus, totum se dedit illarum gentium evangelization! uberri-

mosque tulit animorum fructus, qui ei non modo gloriam, quae vitae sanctitati competit, compararunt, sed ampliorem quae apostolatui.

Scriptum est enim; *Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti, et qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellae in perpetua aeternitates* (I>an., 12, 3). Qua gloria Deus iulianum honestare velle ridetur etiam coram hominibus. Ecclesia enim heroicas ipsum exercuisse virtutes, per decretum diei 6 Martii anno 1949 nos docuit, hodie vero per hoc aliud ipsius Dei testimonium affert. Duo enim miracula, quae in decreto hoc indicantur, Venerabilis Iuliani patrocínio obtenta, divinae actioni sunt tribuenda.

Duo tantum afferuntur; quia, perpensis causae adiunctis, Summus Pontifex a tertio, quod a iure requireretur, benigne dispensavit (decr. 25 Febr. 1949).

I. Puellula Ivo Le Goff in oppido Carhaix, intra Corisopiten. dioecesis fines, die 17 Iunii anno 1921, a motoria raeda violenter in terram fuit deiecta, illiso capite. Domum delata, omnibus destituta sensibus, a duobus medicis diligenter inspecta fuit, qui concorditer ipsam cerebralem passam esse gravem commotionem cum basis cranii fractura atque in imminentis mortis periculo versari edixerunt.

Biduo in eodem statu moritura permansit. Cum nulla sanationis spes, medicorum sententia, affulgeret, caeleste auxilium necessarii amicique implorarunt, Venerabilis Iuliani patrocínio interposito, cuius imaginem saepe infirmæ corpori apponebant.

Ferventes has preces dignatus est Dominus exaudire. Puella enim taliter illico reviviscere coepit, ut post paucos dies domo exire valuerit, perfecta recuperata valetudine, quae, non modo post undecim annos, quando a peritis physicis fuit inspecta, sed etiam hodie post initas nuptias perseverat.

Duo officiales periti, e nostri medici Collegii coetu selecti, medentium cum diagnosim tum infaustam prognosim plene confirmant. Ceteri eiusdem Collegii socii, uno dempto, plene his adhaerent in diagnosi, prognosi atque praeter naturae vires sanatione.

II. Sanatione altera, vere instantanea, .Maria Cridou Vidua Goanvec fruita est. Et sane; mulier haec, quae anno 1910 nonnulla, saltem suspectae, tuberculoseos symptomata passa fuerat, anno 1926 certe, ab hoc morbo fuit attacta, uti evidenter constat ex clinicis atque radiographicis argumentis, a quo per Venerabilis Maunoir patrocínium, die 13 Ianuarii anno 1931, fuit perfecte sanata. Nam, in peius ruente valetudinis condicione, amicae consilio et invitationi morem gerens, ab oppido Pomelin automato ad Ecclesiam loci Pelvin, ubi Venerabilis Maunoir cor-

II

LAOSIENSIS
(THARENSIS)

DECRETUM

VICARIATES APOSTOLICUS LAOSIENSIS, DEINCEPS « THARENSIS » APPELLABITUR.

Cum territorium Vicariatus Apostolici Laosiensis divisum fuisset ut nova ex provinciis civilibus distractis erigeretur Praefectura Apostolica, Thakhekensis vocanda, sicut constat ex Decreto hoc ipso die ab hac Sacra Congregatione dato, Sacra eadem Congregatio, in iisdem plenariis Comitiis diei 15 mensis Decembris labentis anni, in quibus de memorata divisione actum est, opportunum duxit et de mandato Ssmi Domini Nostri Pii divina Providentia Papae XII, vigore scilicet facultatum ab eodem Ssmo Domino Nostro sibi specialiter concessarum et per totum annum iubilarem *m c m l* valiturarum, statuit ac decrevit, ut Vicariatus Apostolicus Laosiensis posthac nuncupetur Vicariatus Apostolicus Tharensis, e civitate *Tharé*, in qua residet ipsius Vicariatus Ordinarius.

Datum Romae, ex Aedibus S. Congregationis de Propaganda Fide, die 21 mensis Decembris anno Domini 1950.

P. Card. Fumasoni Biondi, *Praefectus*

L. © S.

t Celsus Costantini, Archiep. tit. Theodos., *a Secretis*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

J
I

i

DECRETUM

DE SOLEMNI VIGILIA PASCHALI INSTAURANDA

Dominicae Resurrectionis vigiliam, quam «matrem omnium sanctarum vigiliarum » 8. Augustinus appellat (sermo 219, PL. 38,1088), maxima solemnitate, inde ab antiquissimis temporibus, celebrare consuevit Ecclesia.

Huius vigiliae celebratio horis peragebatur nocturnis, quae Domini praecedunt Resurrectionem. Temporum vero decursu variisque de causis, eadem celebratio ad horas primum vespertinas, dein postmeridianas, de nique ad matutinas sabbati sancti horas anteposita est, diversis simul inductis mutationibus, non sine originalis symbolismi detrimento.

Nostra autem aetate, succrescentibus de antiqua liturgia investigationibus, vivum obortum est desiderium, ut paschalis praesertim vigilia jđ primitivum splendorem revocaretur, originali eiusdem vigiliae instaurata sede, ad horas videlicet nocturnas, quae dominicam Resurrectionis antecedunt. Ad huiusmodi instaurationem suadendam, peculiaris quoque accedit ratio pastoralis, de fidelium scilicet concursu fovendo; etenim um sabbati sancti dies, non amplius, ut olim, festivus habeatur, qnam- idnrimi fideles horis matutinis sacro ritui intéressé nequeunt.

Ilis itaque suffulti rationibus, multi locorum Ordinarii, fidelium coetus religiosique viri, supplices ad Sanctam Sedem detulerunt preces, it ipsa restitutionem antiquae vigiliae paschalis ad horas nocturnas inter vibbatum sanctum et dominicam Resurrectionis indulgere vellet.

Siiniimis autem Pontifex Pius Papa XII. has preces benigne excipiens, pro Sua in re tanti momenti cura et sollicitudine, quaestionem hanc peculiari demandavit virorum in re peritorum Commissioni, qui lotam rem diligenti studio et examini subicerent.

Referente denique infrascripto S. Rituum Congregationis Cardinali l'ro-Praefecto, Sanctitas Sua Rubricas quae sequuntur, approbare dignata est, pro nocturna vigiliae paschalis celebratione, facultative pro hoc anno de locorum Ordinariorum prudenti iudicio instauranda, et ad experimentum. Rogantur propterea iidem locorum Ordinarii, qui hac facultate usi fuerint, ut de fidelium concursu et pietate, deque successu instauratae vigiliae paschalis S. Rituum Congregationem certiore facere velint. Vetatur insuper omnibus librorum editoribus ne hunc ritum imprimant. sine Sacrorum Rituum Congregationis expressa licentia.

Contrariis quibuslibet non obstantibus.

«*,*,»

Dic 9 Februarii 1951.

ϕ Card. Mic a b a , Ep. Veliternus, *Pro-Praefectus*

γ A. Carinci, Archiep. Seleuc. *Secretarius*χ

RUBRICAE SABBATO SANCTO SERVANDAE SI VIGILIA PASCHALIS INSTAURATA PERAGATUR

TITULUS 1 DE OFFICIO DIVINO

1. *Matutinum et Laudes in choro non anticipantur de sero, sed dicuntur mane, hora competenti, ut in Breviario romano, praeter sequentia:*

In Laudibus, post antiphonam Christus factus est, omisso psalmo 50, Misere, statim subiungitur oratio:

Concede, quesumus, omnipotens Deus : ut qui Filii tui resurrectionem devota expectatione praevenimus; eiusdem resurrectionis gloriam consequamur. *Et sub silentio concluditur: Per eundem Dominum.*

2. *Horae Minores dicuntur, hora competenti, ut Feria V in Coena Domini. sed, finitis psalmis, post ant. Christus factus est, omisso psalmo 50. Miserere, statim subiungitur oratio, ut supra in Laudibus.*

3. *Vesperae dicuntur post meridiem, hora competenti, ut in Breviario Feria I in Coena Domini, exceptis iis quae sequuntur: Antiphona I: Propter die afflictus sum valde, sed cras solvam vincula mea.*

Antiphona ad Magnificat: Principes sacerdotum et pharisaei muniérunt sepulcrum, signantes Iherosolimam, cum custodibus.

Post antiphona ad Magnificat, et omissis ant. Christus factus est et psalmo 50, Miserere, dicitur oratio ut supra in Laudibus. Et sic terminantur Vesperae.

I *Completorium dicitur, hora competenti, ut Feria V in Coena Domini, praeter sequentia:*

Omissis antiphona Christus factus est et psalmo 50, Miserere, dicitur oratio consueta Visita, quesumus, Domine, quae sub silentio concluditur Per Dominum.

Et sic terminatur Completorium.

TITULUS II DE VIGILIA PASCHALI

Caput I

De benedictione novi ignis

1. *Hora competenti, ea scilicet quae permittat incipere missam so-
lennem vigiliae paschalis circa mediam noctem, tabuleis cooperiuntur al-
taria, sed candelae exstinctae manent usque ad principium missae. Inte-
rim excutitur ignis de lapide extra ecclesiam, et ex eo accenduntur car-
bones.*

2. *Sacerdos induitur amictu, alba, cingulo, stola, et pluviali violaceo,
nihil manet sine casula.*

3. *Astantibus ministris cum cruce, aqua benedicta et incenso, sive
ante portam, sive in aditu ecclesiae, vel intus eam, ubi scilicet populus
ritum sacrum melius sequi possit, sacerdos benedicit novum ignem, di-
cens Dñus vobiscum, et primam ex tribus orationibus, quae in missali
reperiuntur. Deinde, ignem ter aspergit nihil dicens.*

4. *Acolythus, assumens de carbonibus benedictis, ponit in thuribulo;
sacerdos vero de navicula ponit incensum in thuribulo, benedicens illud
more solito, ignemque ter adolet incenso.*

Caput II

De benedictione cerei paschalis

5. *Novo igne benedicto, acolythus portat cereum paschalem in medium,
ante sacerdotem, qui cum stylo, inter extrema puncta ad insertionem gra-
norum incensi parata incidit crucem. Deinde facit super eam litteram
graecam Alpha, subtus vero litteram Omega, et inter brachia crucis
quattuor numeros exprimentes annum currentem, interim dicens:*

- 1) Christus heri et hodie (*incidit hastam erectam*),
- 2) Principium et Finis (*incidit hastam transversalem*),
- 3) Alpha (*incidit supra hastam erectam litteram A*),
- 4) et Omega (*incidit subtus hastam erectam litteram Π*),

- *)| Ipsius sunt témpora (*incidit primum numerum anni currentis in angulo sinistro superiore crucis*)
- 6) et siécnl̄si (*incidit secundum numerum anni currentis in angulo dertro superiore crucis*).
- 7) Ipsi giôria et impérium (*incidit tertium numerum anni currentis in angulo sinistro inferiore crucis*)
- per univéraa æternitâtis sæciila. Amen (*incidit quartum numerum anni currentis in angulo dertro inferiore crucis*).

.! 9°

7.1^{*} Is

ix. *incisione crucis et aliorum signorum peracta, diaconus praebet sa-
irnloti grana incensi, quae, si non sunt benedicta, celebrans ter aspei-
git et ter adolet incenso, nihil dicens. Deinde infigit quinque grana in
loca ad hoc praeparata, interim dicens:*

1) Per sua sancta vtilnera	
2) gloriôsa	i
3) custôdiat	t
4) et consérvet nos	3
ât ('hristns Dôminus. Amen.	

7. *Tum diaconus porrigit sacerdoti parvam candelam, de noro igne
accensam, cum qua cereum accendit, dicens:*

Lumen Christi gloriose resurgéntis
Dissipet tônebras cordis et mentis.

S. *¶for sacerdos benedicit cereum accensum, dicens:*

Dôminus vobiscum. i

Oremus. Véniat. quawimus. omnipotens Deus, super hunc incénsum
céream larga tua* bene^dictiônis inf̄t̄isio : et hunc noettirnum splendô-
rem invisibilis regeneratoꝝ aceénde : ut non solum sacrificium, quod hac
nocte litatum est, an ana luminis tui admixtiône refiilgeat: sed in quo-
l nmque loco ex huius sanctificationis mystério aliquid fuerit deporhi-

tum, expulsa diabôlicæ fraudis nequitia, virtus tua· maiestïtis assistat.
Per Christum Dôminum nostrum. Arnen.

9. *Interim omnia luminaria ecclesiae exstinguuntur, ut de igne benedicto postmodum accendantur.*

Caput III

De solemni processione et de praeconio paschali

10. *Tum diaconus, indutus dalmatica albi coloris, accipit cereum paschalem accensum, et ordinatur processio: praecedit thuriferarius. sequitur subdiaconus eum cruce, diaconus cum cereo accenso, post eum datim celebrans, deinde clerus per ordinem et populus.*

11. *Cum diaconus ingressus est ecclesiam, elevans cereum benedictum, stans erectus, cantat solus: Lumen Christi, cui omnes alii, genuflectentes versus cereum benedictum, respondent: Deo grâtiâs. Sacerdos vero de cereo benedicto propriam candelam accendit.*

Procedens ad medium ecclesiae, ibi eodem modo diaconus altius cantat: Lumen Christi, cui omnes, ut supra, genuflectentes. respondent: Deo gratias. Et de cereo benedicto accenduntur candelae cleri.

Tertio procedens ante altare, in medio chori, rursum adhuc altius cantat: Lumen Christi, cui tertio omnes, ut supra, genuflectentes, respondent: Deo gratias. Et accenduntur ex cereo benedicto candelae populi, et luminaria ecclesiae.

12. *Tunc sacerdos vadit ad locum suum in choro, in cornu epistola»: subdiaconus cum cruce stat a latere euangelii: clerus locum suum occupat in scamnis.*

Diaconus deponit cereum paschalem in medio chori, supra parvum sustentaculum, et accipiens librum, petit a celebrante benedictionem, ut in missali.

Postea radit ad legile, strato albo coopertum, et ponit super eo librum, et incensat: deinde, circumiens cereum paschalem, etiam illum iterato thurifleet.

Tunc surgentibus omnibus, et stantibus, ut fit ad euangelium, diaconus cantat praeconium paschale.

13. *Praeconium paschale canitur ut in missali, sed textui de Imperatore Romano substituitur sequens: Réspire étiam ad eos. qui nos in no-*

testate regunt, et ineffabili pietatis et misericordiæ tuæ munere, dirige cogitatiōnes eorum ad institiam et pacem, ut de terrēna operositate ad Cffléstem patriam pervéniant cam omni pôpulo tuo. Per eundem.

Ca pu t IV

Do lectionibus

14. *Post praeconium paschale, diaconus, depositis albis, sumit vio-
iacca paramenta, et vadit ad celebrantem.*

15. *Postea leguntur lectiones, sine titulo, nec in carum fine respon-
detur Deo grâtiās. Leguntur vero a lectore, in medio chori, ante cereum
benedictum. Celebrans et ministri, clerus et populus, sedentes auscultant.*

16. *In fine lectionis, vel post canticum, dicuntur orationes, hoc modo:
omnes surgunt, sacerdos dicit Orémus, diaconus Flectamus génua, et
omnes, flexis genibus, per aliquod temporis spatium in silentio orant:
dicto a subdiacono I^evâte, omnes surgunt, et sacerdos dicit orationem.*

17. *Ex duodecim lectionibus, in missali romano propositis, leguntur
prima cum sua oratione, quarta, octava et undecima cum suis canticis et
orationibus.*

Ca pu t V

Do prima parte litaniarum

IK. *Expletis lectionibus. a duobus cantoribus cantantur litaniae san-
ctorum, ut in missali, usque ad invocationem Propitius esto, omnibus g<-
nuflrrtrntibux et respondentibus, quin tamen duplicentur.*

¶ *Si ecclesia habet fontem baptismab m, ritus proseguitur ut infra
c'ap. 11; secus vero ut infra Cap. VII.

Ca pu t VI

De benedictione aquae baptismatis

20. *Dum cantantur litania»· sanctorum in medio chori, ante cereum be-
«dictum, in conspectu fidelium, praeparatur ras aquae baptismatis be-
'«'dienuim . et cetera omnia quae ad benedictionem requiruntur.*

21. *Hcndictio aquae baptismalis fit ut in Missali romano, omisso cantico Sicut cervus, cum sua oratione, incipiendo absolute cum V. Dominus vobiscum, et oratione Omnipotens sempiternus Deus, adesto.*

22. *Si ubi vero baptisterium exstat ab ecclesia separatum, et antiqua consuetudo postulat, ut benedictio aquae baptismatis in ipso baptisterio peragatur, tunc sacerdos, praecedente cruce, cum candelabris, et cereo benedicto accenso, descendit cum clero et ministris paratis ad Fontem; et interim cantatur canticum Sicut cervus cum sua oratione.*

23. *Absolute benedictione Fontis, clerus in silentio redit in ecclesiam. et inchoatur prima pars litaniarum.*

Caput VII

De renovatione promissionum baptismatis

21. *Completa benedictione aquae baptismatis. vel, ubi haec locum non habet, post absolutam primam partem litaniarum, proceditur ad renovationem promissionum baptismatis.*

25. *Imposito thure, et facta incensatione cerei, sacerdos stans ante illum, in medio chori, vel ex ambone seu pulpito, incipit, ut sequitur:*

Hac sacratissima nocte, Fratres carissimi, sancta Mater Ecclesia, recolens Domini nostri Jesu Christi mortem et sepulturam, eum redamando vigilat : et exspectans eiusdem gloriosam resurrectionem, laetabunda gaudet.

Quoniam vero, ut docet Apostolus, consepulti sumus cum Christo per baptismum in mortem, quomodo Christus resurrexit a mortuis, ita et nos in novitate vitae oportet ambulare; scientes, veterem hominem nostrum simul cum Christo crucifixum esse, ut ultra non serviamus peccato. Estimemus ergo nos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro.

Quapropter, Fratres carissimi, quadragesimali exercitatione absoluta, sancti baptismatis promissiones renovemus, quibus olim Satanae et operibus eius, sicut et mundo, qui inimicus est Dei, abrenuntiavimus, et Deo in sancta Ecclesia catholica fideliter servire promisimus.

Itaque:

Sacerdos: Abrenuntiatis Satanae?

Populus: Abrenuntiavimus.

Sacerdos: Et omnibus operibus eius?

Populus: Abrenuntiavimus.

Sacerdos: Et omnibus pompis eius?

Populus: Abrenuntiâmus.

Sacerdos: Créditia in Deum. Patrem omnipotentem, Creatôrein cadi et terras?

Populus: Crédimus.

Sacerdos: Créditis in Jesum Christum, Filium eius unicum, Dôminum nostrum, natum et passum?

Populus: Créditons.

*Sacerdos:** Créditis et in Spiritum Sanctum, sanctum Ecclésiâ catholicam, sanctôrum communiônem, remissiônem peccatôrum, carnis resurrectionem, et vitam ætérnam?

Populus: Crédimus.

Sacerdos: Nunc autem una simul Deum precémur, sicut Dôminus noster Jesus Christus ordre nos dôcuit :

Populus: Pater noster...

Sacerdos: Et Deus omnipotens, Pater Dômini nostri Jesu Christi, qui nos regeneravit ex aqua et Spiritu Sancto, quique nobis dedit remissionem peccatôrum, ipse nos custôdiat gratia sua in eodem Christo Jesu Dômino nostro in vitam ætérnam.

Populus: Arnen.

26. *Ibi vero in libro rituali rite approbato, tui conferendum sacramentum baptismatis, usus partialis linguae vernaculae permittitur, ibi tertus recensiti .sub n. 2.5. in eadem lingua vernacula recitari possunt.*

Ca pu t Vili

De altera parte litaniarum

27. *Renovatione promissionum baptismatis peracta, cantores incipiunt alteram partem litaniarum, inde ab invocatione Propitius esto, usque ad finem, omnibus genuflectentibus et respondentibus.*

Si rero in hac sacra vigilia paschali sacri Ordines conferantur, consueta ordinandorum prostratio et benedictio peragetur, dum haec altera pars litaniarum decantatur.

28. *Sacerdos vero et ministri, accedentes ad sacristiam, induuntur paramentis albi coloris pro missa solemniter celebranda.*

29. *Interim cereus paschalis reponitur in candelabrum suum in cornu Evangelii, et altare paratur pro missa solemni, cum luminaribus accensis et floribus.*

TITULUS III

DE MISSA SOLEMNI VIGILIAE PASCHALIS

1. *Missae sollemniss vigiliae paschalis celebratur ut in missali romano, exceptis his quae sequuntur. In fine litaniarum, cantores sollemniter incipiunt Kyrie eleison, ut in missa moris est. Interim sacerdos eum ministris, in paramentis albis, accedit ad altare, et, omissis psalmo Iudica me, Deus, ac confessione, ascendens, osculatur illud in medio, et incendat more solito.*

2. *Finitis a choro Kyrie eleison, sacerdos incipit sollemniter Gloria in excelsis, et pulsantur eampanae.*

3. *Post sumptionem sacramenti, chorus cantat et sacerdos legit, more solito, versum pro Communionem, qui erit: Vespere autem sabbati. Quia lucescit, in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria, videre sepulcrum, alleluia.*

4. *Postea celebrans dicit, more solito, Dominus vobiscum. et Postcommunionem, quae erit Spiritum nobis, Domine, ut in missali.*

5. *Deinde sacerdos dicit Dominus vobiscum, et diaconus, vertens se ad populum, cantat Ite, missa est, alleluia, alleluia. Celebrans vero, dicto Placeat tibi, sancta Trinitas, dat benedictionem, more solito. et omisso ultimo euangelio, omnes revertuntur in sacristiam.*

6. *Sacerdos, celebraturus missam Dominicalis Resurrectionis, in missa vigiliae paschalis, sumpto divino sanguine, non purificat neque abstergit calicem, sed eum ponit super corporale, et palla tegit; dein, iunctis manibus, dicit in medio altaris Quod ore sumpsimus, et subinde in rase cum aqua parato digitos abluit, dicens Corpus tuum, Domine. et abstergit. Disce peractis, calicem super corporale adhuc manentem, deducta palla, iterum disponit et cooperit, uti moris est, scilicet primum purificatorio linteo, deinde patena, cum hostia consecranda et palla, ac demum velo.*

7. *Ad offertorium missae Dominicae Resurrectionis deveniens, sacerdos, qui missam vigiliae paschalis celebraverat, ablato velo de calice, hunc parumper versus cornu epistolae collocat, sed non extra corporale: facta hostiae oblatione, non abstergit calicem purificatorio. sed eum leviter elevans, vinumque et aquam eidem caute infundit, ipsumque calicem, nullatenus ab intus abstersum, more solito offert.*

— Titulari episcopali Ecclesiae Dianensi R. P. Iosephum Boaci
dum Gerardum Mongeau, e Congregatione Oblatorum B. M. V. Imm
latae, quem constituit Praelatum Praelaturae nullius Cotabatensh
Suluensis.

dic 28 Martii. — Cathedrali Ecclesiae Kansanopolitanae in Kmi
Exc. P. D. Edmirdum Iosephum Hunkeler, hactenus Episcopum Insob
Grandis.

dic 8 Aprilis. — Cathedrali Ecclesiae Succursensi et Sancti Aegidii
It. D. Hannibalem Munoz Duque, pro-Vicarium Generalem dioecesi*
Sanctae Rosae de Osos.

dic // Aprilis. Titulari episcopali Ecclesiae Aureliopolitanac ia
Asiii Exc. P. D. Nicolaum Canino, hactenus Episcopum Oppidensem.

dic 18 Aprilis. — Catlnulrali Ecclesiae Reatinae R. D. Rapliaëleiu
Baratta, Antistitem l'rbanum. Vicarium Generalem archidioecesis IV
rusinae.

dic 30 Aprilis. — Cathedrali Ecclesiae Jalapensi in Guatimala, nu-
per erectae, Exc. P. D. Alichaelem Angelum (Iarda Arauz. liactenib
Episcopum titularem Sopenensem.

SACRA CONGREGATIO JJE PROPAGANDA FIDE

PONDICHERIEN. - ('ALCUTTEN.

DECRETI M

DE .MUTATIONE FINIUM AKCHIIDIOECESIUM

Cum Exc.mi ac Revnii Domini Augustus S. Colas, Archiepiscopus
Pondicheriensis et Ferdinandos Périer, Calcul tensis Archiepiscopus,
concorditer postniassent ut territorium de Chandernagore, nuper e sub-
lectione Gallicae Reipublicae solutum et in Indicae Unionis ditionem
receptum, a jurisdictione Pondicheriensis Arehidioeceseos distrahere-
tur et Archidioecesi ('al< intensi uniretur. Emi ac Revmi Patres huic
Sacro Consilio Christiano Nomini Propagando praepositi, attento fa-
vorabili voto Exc. P. D. Leonis Petri Kierkels, Arehiepiscopi titularis
Salaminensis et in l'nione Indica Apostolic! Internuntii, in plenariis
i urnitiis die 20 me isis Lumarii vertentis anni habitis, considerantes eam
jurisdictionis translationem maxime suadej^thropter vicinitatem su-

pradicti territorii ad urbem Calcuttensem, rem Summo Pontifici com-
mendandam censuerunt.

Quam Emorum Patrum sententiam Ssmo Domino Nostro Pio Div.
Prov. Papae XII ab infrascripto huius Sacrae Congregationis Secre-
tario in Audientia diei 8 mensis Februarii currentis anni relatam, Sum-
mas Pontifex ratam habuit et confirmavit et praesens ad rem Decretum
confici mandavit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda
Fide, die vin mensis Februarii A. D. 1951.

P. Card. Fumasoni Biondi, Praefectus.
L. S.
f C. Costantini, Archiep. tit. Theodos., a Secretis.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

Officium in festo Assumptionis B. Mariae Virginis

Die 15 Augusti

IN ASSUMPTIONE B. MARIE VIRGINIS

Duplej- ! classis cum Octava communi

Omnia de Communi Festorum B. Mariae Virginis, printer ea quæ hic
habentur propria.

In I Vesperis
Antiphonæ de Laudibus.

Capitulum Judith 13, 22

Benedixit te Dominus in virtute sua, quia per te ad nihilum redé-
git inimicos nostros. Benedicta es tu, filia, a Domino Deo excélso, præ
Amnibus mulieribus super terram.

Hymn its
◇ prima, Virgo, prôdita
E Conditôris spiritu,
Pra-destinata Altissirai
Gesture in alvo Filium;

Tu perpes hostis fémina
Prænuntiâta dæmonis,
Oppléris una grâtia
Intaminâta origine.

Tu ventre Vitam cōncipis,
Vitîmque ab Adam pérditam,
Diæ litândæ Victim®
Carnem ministrans, integras.

Merces piâclo débita,
Devicta mors Te désérit,
Almique consors Filii
Ad astra ferris cōrpore.

Tanta corûscans glôria,
Natiira cuncta extôllitur,
In Te voeâta vérticein
Decôris omnis tōngere.

Ad nos, triûmphans, éxsules,
Regina, verte liimina,
Cæli ut beétam pâtriam,
Te, consequâmur, âuspice.

Jesu, tibi sit glôria,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre et almo Spiritu
In sempitérna sæcula. Amen.

V. Exaltéta est sancta Dei Génitrix.

R. Super choros Angelôrum ad cæléstia régna.

.id *Magnif. Ant.* Virgo prudentissima, * quo progréderis, quasi aurôra valde rôtilans? Filia Sion, tota formôsa et suôvis es, pulchra ut luna, elécta ut sol.

Oratio

Omnipotens sempitérne Deus, qui Immaeulâtam Virginem Mariam, Filii tui Genitricem, cōrpore et anima ad ealéstem glôriam assumpsisti: concède qutèsnmus, ut ad supérna semper inténti ; ipsius glôria* mereamur esse consôrtes. Per eundem Dôminum.

An Ma t u t i n u m

huit. Venite, adorémns Regem regum, * Cujus hôdie ad æthéreum
Virgo Mater assumpta est cælum.

P\$. !\h Venite, exsultémus.

Hymnus

Surge! Jam terris fera bruma cessit,
Ridet in pratis decus omne florum,
Alma quæ Vitæ Génitrix fuisti,

Surge, Maria!

Lilium fulgens velut in rubéto,
Mortis auctôrem teris una, carpens
Sôntibus fructum pâtribus negâtum

Arbore vitæ.

Arca non putri fabricûta ligno
Manna tu servas, fluit unde virtus,
Ipsa qua surgent animâta rursus

Ossa sepulcris.

Præsidis mentis dôcilis ministra,
Haud caro tabo pôtitur resôlvi;
Spiritûs imo sine fine consors

Tendit ad astra.

Surge! Dilécto pete nixa cælum.
Sume consértum diadéma stellis,
Teque natôrum récinens beâtam

Excipe carmen.

Laus sit excélsæ Triadi perénis,
Qua* Tibi, Virgo, tribuit corônâ,
Atque reginam statuitque nostram

Prôvida matrem. Arnen.

In I Nocturno

Ant. Exaltata est * sancta Dei Génitrix super choros Angelôrum ad
cæléstia regna.

Ant. Paradisi porbe * per te nobis apértæ sunt, quæ hôdie gloriôsa
com Angelis triumphas.

Ant. Benedicta tu * in muliéribus, et benedictus fructus ventris tui.

Γ. Exaltéta est sancta Dei Génitrix.

IL Super choros Angelôrum ad cæléstia regna.

De libro Génesis

Lectio j

Cap. 3, .945

Vocavitque Dôminus Deus Adam, et dixit ei : Ubi es? Qui ait: Vocem tuam audiavi in paradiso; et timui eo quod nudus essem, et abseôndi me. Cui dixit : Quis enim indicâvit tibi quod nudus esses, nisi quod ei ligno de quo præcéperam tibi ne coméderes, comedisti? Dixitque Adam: Millier, quam dedisti mihi sôciam, dedit mihi de ligno, et comédi. Et dixit Dôminus Deus ad mulierem: Quare hoc fecisti? Qua* respôndit: Serpens decépit me, et comédi. Et ait Dôminus Deus ad serpéntem: Quia fecisti hoc, maledictus es inter ômnia animimtia et béstias terra*; super pectus tuum gradiéris, et terram cômèdes cunctis diébus vite ture. Inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius; ipsa cônteret caput tuum, et tu insidiaberis calcôneo ejus.

I?. Vidi speciôsam sicut columbam, ascendéntem désuper rivos aquârum, cujus inæstimâbilis odor erat nimis in vestiméntis ejus; ♦Et sicut dies verni circumdabant eam flores rosiirum et lilia convâllium. y. Quae est ista qua: ascéndit per desértum sicut virgula fumi ex aroraâtibus myrrhæ et thuris? Et sicut.

Lectio ij

Ex Epist. 1 ad Cor., Cap. 15, 20-26

Christus resurréxit a môrtuis, primitiæ dormiéntium ; quoniam quidem per hōminem mors, et per hōminem resurréctio mortuôrum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur; unusquisque autem in suo ôrdine : primitiæ Christus; deinde ii qui sunt Christi, qui in advéntu ejus credidérunt. Deinde finis, cum tradiderit regnum Deo et Patri, cum evacufiverit omnem principatum. et potestâtem, et virtutem. Opôrtet autem illum regniire, donec ponat omnes inimicos sub pédibus ejus. Novissima autem inimica destruétur mors.

R. Sicut cedrus exaltiita sum in Libano, et sicut cypréssus in monte Sion : quasi myrrha elécta, * Dedi suavitâtem odôris. V. Et sicut cinnamômum et biilsamum aromatizans. Dedi.

Lectio iij

Et Epist. 1 ad Cor., Cap. 15, 53-57

Opôrtet enim corruptibile hoc induere incorruptiônem, et mortAle hoc< induere immortalitatem. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo qui scriptus est : Absôrpta est mors in victôria. Ubi est. mors, victôria tua? ubi est. mors, stimulus tuus? Stimulus

antem mortis peccatum est, virtus vero peccati lex. Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum Jesum Christum.

1*. Quæ est ista quæ processit sicut sol, et formosa tamquam Jerusalem? * Viderunt eam filie Sion, et beatam dixerunt, et regem laudaverunt eam. y. Et sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum et lilia convallium. Viderunt. Gloria Patri. Viderunt.

IN II NOCTURNO

.Int. Spécie tua * et pulchritudine tua intende, prospere procede et regna.

.Int. Sanctificavit * tabernaculum suum Altissimus.

.Int. Gloriosa * predicantur de te, Virgo Maria.

Γ. Assumpta est Maria in cælum : gaudent Angeli.

IL Laudantes benedicunt Dominum.

Sermo sancti Joannis Damasceni

Oratio 2 de Dormitione B. M. V. post initium

Lectio iv

Hodie sacra et animata arca Dei vivens, quæ suum in utero concepit Creatorem, requiescit in templo Domini, quod nullis est extructura manibus. Et David exultat ejus parens, et cum eo choros ducunt Angeli, cèlèbrant ArchAngeli, Virtutes glorificant, Principatus exultant. Potestates collantur, gaudent Dominationes, Throni festum diem agunt, laudant Chérubim, glóriam ejus predicant Séraphim. Hodie Eden novi Adam paradisum suscipit animum, in quo soluta est condemnatio, in quo plantatum est lignum vitæ, in quo operata fuit nostra munditia.

IL Ornâtam monilibus filiam Jerusalem Dominus concupivit: * Et videntes eam filie Sion, beatissimam predicaverunt, dicentes : Unguentum effasum nomen tuum. V Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate. Et videntes.

Lectio v

Hodie Virgo Immaculata, quæ nullis terrenis inquinata est affectibus, sed cælestibus educata cogitationibus, non in terram reversa est; sed, cum esset animatum calum. in cælestibus tabernaculis collocatur. Ex qua enim omnibus vera vita manavit. quomodo illa mortem gustaret? Sed cedit legi latae ab eo quem genuit; et, ut filia veteris Adam, veste-

rem sententiam subiit (et ejus Filius, qui est vita ipsa, eam non reçu sévit) ; ut autem Dei vivéntis Mater, ad illuni ipsum digne aesiimitur.

I?. Beâtam me dicent omnes generatiônes, * Quia fecit mihi Dôminn* magna qui potens est, et sanctum nomen ejus. y. *Et* misericôrdia eju- a progénie in progénies timéntibus eum. Quia.

Lectio vj

Ex Actis Pii Papæ XII

Quôniam vero univérſa Ecclésia fidem in corpôream Beûtæ Mari® Virginis Assumptiônem per sæculôrum decursum manifestavit, et totius orbis Episcopi prope unanimi consensione petiérunt ut hæc vélâtes, quæ Sacris Litteris innitur, Christifidélium Animis pénitus est insita, ceterisque revellitis veritetibus plane cônsona, tamquam divin® et cathôlicæ fidei dogma definirétur, Pius duodécimus Pôntifex Mârimus, totius Ecclésiæ votis ânnuens, stâtuît hoc Beâte Marine Virginis privilégium sollémniter renuntiâre. Itaque die prima novémbris anni mâximi Jubilæi millésimi nongentésimi quinquagésimi, Romæ in foro ad sancti Petri Basilicam paténſe, plurimôruni Sancte Românæ Ecclésiæ Cardinfilium atque Episcoporum ex dissitis étiam regiônibus astente cœtil, coram ingénti Christifidélium multitudine, univérſo cathôlico orbe plan-dénſe, corpôream Beâte Marte Virginis Assumptiônem in cælum infal-libili orâculo in hæc verba proclamfivit : Postquam supplices étiam atque étiam ad Deum admôvimus preces, ac Veritâtis Spiritus lumen invoca-vimus, ad Omnipoténtis Dei glôriam, qui peculiarem benevoléntiam suam Mariæ Virgini dilargitus est, ad sui Filii honôrem, immorbîlis sæculô-rum Regis ac pecciiti mortisque victôris, ad ejusdem auguste Matris augéndam glôriam et ad totius Ecclésiæ giiudinm exsultationémque, auctoritate Dômini Nostri Jesu Christi, Beatôrum Apostolôrum Pétri et Pâuli ac Nostra pronuntiiunus, declariîmus et definimus divinitus revelôtum dogma esse : Immacuhitam Deiparam semper Virginem Ma-riam. expléto terréstris vite cursu, fuisse côrpore et Anima ad cadéstem glôriam assûptam.

1*. Beïïta es, Virgo Maria, quæ Dôminum portôsti, Creatôrem mundi: Genuisti qui te fecit, et in ætérnum pérmanes Virgo. V. Ave, Maria, grfitia plena; Dôminus tecum. Genuisti. Glôria Patri. Genuisti.

In III Nocturno

Ant. Gaude, Maria λ irgo : * cunctas hæreses sola interemisti in univérſo mundo.

Int. Cadi annôntiant · justitiam ejus, et omnes pôpuli vident glôriam ejus.

Int. Cantate Dômino * cênticum novum, quia mirabilia fecit in te
o Maria.

V. Maria Virgo assumpta est ad æthéreum thâlamum.

IL In quo Rex regum stellfito sedet sôlio.

Léctio sancti Evangélii secûndum Lucam

Leotio vij

Luo. I, !fl-50

In illo témpore : Repléta est Spiritu Sancto Elisabeth et exclamavit
roce magna, et dixit: Benedicta tu inter mulieres. Et réliqua.

Homilia sancti Petri Canisii

De Maria Deipara Virgine, lib. V. c. VI

Férias Deiparæ sacras, ut frequenter, ita reverénter péragit Ecclésia,
certo intélligens, Deo gratum, et christifidélibus dignum, hoc esse offi-
cium, qui inter befitos et befitas omnes beatissima Dômini et Dei nostri
Mater, certis anni tempéribus ac piiblicis cæremôniis sæpenûmero cele-
br/itur. Inter has autem férias, qua* tot siêculis religiôse hdctenus ob-
servântur, festum Assumptiônis mùximum reputâtur, locumque princi-
pem tenet. Nec dies quidem ullus Marite hétior feliciôrque cômtegit, si
etânimæ et cômporis felicitatem eo die illi collâtam rite contemplémur :
ideôque si antea unquam, tunc vel maxime spiritus et anima et corpus
ejus in Deum vivum mirabiliter exsultfivit, ipsaque summo iure dicere
pétait: Respéxit humilitatem ancillæ sua* : Ecce enim ex hoc beâtam me
dicent omnes generatiônes : quia fecit mihi magna qui potens est.

IL Diffusa est grâtia in labiis tuis : * Proptérea benedixit te Deus
in ætérnum. V. Myrrha, et gutta, et cûsia a vestiméntis tuis, a dômi-
bus eburneis, ex quibus delectavérunt te filia* regum in honôre tuo.
Proptérea.

Lectio viij

Quare nos étiam, qui te Filiùmque tuum aimimus, o ter beata et vere
augùsta Mater, non pôssumus huic pneclara* et incomparabili felicitati
tnæ non ex ânimo gratuléri, quandôquidem quæcumque a Dômino tibi
et de te dicta sunt, tam pulchro éxitu concluduntur, ac omni ex parte
tandem perficiuntur. Beâta quæ non modo credidisti, sed fidei étiam
omnisque virtutis fructum et finem hôdie consecuta es, et ejus quem
tantôpere amasti atque desiderfisti, jucundissimo conspéctu nunc demum
pérfrni meruisti. Emmanuélem in castéllum mundi hujus intrântem, tan-
quam hôspitem, hôspita excepisti : hôdie ab illo vicissim in regale suum

palâtium exciperis, et tanquam mater tali Salomône digna magnifice primum honorâris.

R. Beâta es. Virgo Maria, Dei Génitrix, quæ credidisti Dômino: perfécta sunt in te quæ dicta sunt tibi : ecce exaltât» es super choros Angelôrum : * Intercède pro nobis ad Dôminum Deum nostrum. V. Ave Maria, grâtia plena : Dôminus tecum. Intercède. Glôria Patri. Intercède.

Lectio ix

Felix dies, qui tam pretiôsurâ munus de hujus mundi desérto transmisit, et ad sanctam æternâmque civitatem ita perdiixit, ut commune et incredibile gâudinm, nec minor admiratio cælitibus ômnibus crearetur. Felix dies, qui sponsa* languéntis tam ardéntibus quam diutûrnis desidériis satisfécit, ut quod quaesiverat inveniret, quod petiverat acciperet, quod expectârat secûra possidéret, nimirum in illa summi «ternique boni perfécta visiône atque frutiône pénitus conquiescens. Felix dies, qui ancillam Dômini humillimam co usque provéxit ac éxtulit, ut præstantissima cadi Regina, mundique Domina effleerétur, et ne âltius quidem posset assurgere, quôniam in Regni sôlio sublimât», post Christum gloriôsa resédit. Felix hic planéque venerândus dies est, qui Reginam et Matrem nobis poténtem simul et cleméntem in regno Dei constituit ac conflrmâvit, ut eandem, quæ Judicis mater assidue manet, matrem misericôrdia* nobis favéntem, apud Christum patrocinántem, nostrnéque salutis negotia fidéliter procurantem habeâmiis.

Te Deum laudamus.

An Laudes et pe» Horas

Int. 1. Assumpta est Maria in cælum : * gaudent Angeli, laudântes benedicunt Dôminum. /■.

2. Maria Virgo assumpta est * ad æthéreum thalamum, in quo Rex regum stellâto sedet sôlio.

3. In odôrem · unguentôrum tuôrum currimus : adolescéntulæ dilexérunt te nimis.

j. Benedicta * filia tu a Dômino : quia per te fructum vite comunicâvimus.

.5. Pulchra es · et decôra, filia Jerôsalem, terribilis ut castrôrum Acies ordinâta.

Capitulum

Judith 13, 22

Benedixit te Dôminus in virtfite sua, quia per te ad nihilum redégit inimicos nostros. Benedicta es tu. filia, a Dômino Deo excélso, præ·
omnibus muliéribus super terrain.

Hyinnus

Solis, o Virgo, radiis amicta,
Bis caput senis redimita stellis,
Luna cui præbet pédibus scabéllum
Inclita fulges.
Mortis, inférai domitrixque noxæ,
Assides Christo studiôsa nostri,
Teque reginam célébrât poténtem
Terra polusque.
Damna sed perstat sôboli minâri
Crédites quondam Tibi dirus anguis;
Mater, huc clemens ades, et maligni
Côntere collum.
Asseclas diæ fidei tuére,
Transfugas adduc ad ovile sacrum,
Quas diu gentes tegit umbra mortis
Undique coge.
Sontibus initis véniam precâre,
Adjuva flentes, inopes et tegros,
Spes mica cunctis per acuta vita·
Certa salfitis.
Laus sit excélsæ Triadi perénis,
Quæ Tibi, Virgo, tribuit corônâ,
Atque reginam statuitque nostram
Prôvida matrem. Arnen.

V. Exaltâta est sancta Dei Génitrix.

IL Super choros Angelôrum ad cæléstia regna.

Ad Bcncd. Ant. Qua* est ista * quæ ascéndit sicut aurôra consiirgens,.
pulchra et luna, elécta ut sol. terribilis ut castrôrum iieies ordinâta?

Oratio

Omnipotens sempitérne Deus, qui Immaculatam Virginem Mariam,
Filii tui Genitricem, côrpore et âniina ad cæléstem glôriam assumpsisti :
concède quæsumus, ut ad supérna semper inténti ; ipsius glôriæ mereâ-
mur esse consôrtes. Per eûindem Dôminum.

Ad Tertiam

Capitulum Benedixit te, ut supra.

R. br. Exaltata est * Sancta Dei Genitrix. Exaltata. y. Super choros Angelorum ad caelestia regna. Sancta. Gloria Patri. Exaltata.

y. Assumpta est Maria in caelum : gaudent Angeli.

R. Laudantes benedicunt Dominum.

Ad Sextam

Capitulum

Judith 13, 21p25

Benedictus Dominus, quia hodie nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum.

1?. br. Assumpta est Maria in caelum : * Gaudent Angeli. Assumpta est. y. Laudantes benedicunt Dominum. Gaudent. Gloria Patri. Assumpta.

y. Maria Virgo assumpta est ad aethereum thalamum.

1?. In quo Rex regum stellato sedet solio.

Ad Nonam

Capitulum

Judith, 15, 10

Tu gloria Jerusalem, tu letitia Israel, tu honorificentia populi nostri.

R*. br. Maria Virgo assumpta est · Ad aethereum thalamum. Maria, y. In quo Rex regum stellato sedet solio. Ad aethereum. Gloria Patri. Maria.

y. Dignare me laudare te, Virgo sacrata.

R. Da milii virtutem contra hostes tuos.

In II Vesperis

Antiphonae et Capitulum de Laudibus.

Hymnus Ave, maris stella.

V. Exaltata est sancta Dei Genitrix.

K. Super choros Angelorum ad caelestia regna.

Id Magnif. Ant. Hodie · Maria Virgo caelos ascendit : gaudete, quia cum Christo regnat in aeternum.

Et fit Commemoratio sequentis.

Die 18 Augusti

DE QUARTA DIE INFRA OCTAVAM B. MARIAE V.

semiduplex.

lut. Virgo prudentissima. y. Exaltata est. Oratio Omnipotens.

Pro Commemoratione S. Agapiti, Mart.: Ant. Iste Sanctus. V. Gloria et honore.

Oratio

Laetetur Ecclesia tua, Deus, beati Agapiti Martyris tui confisa suffragiis : atque, ejus precibus gloriosis, et devota permaneat, et secunda consistat. Per Dominum.

In I Nocturno

De Canticis canticorum

Lectio j

Cap. 1/, 7, 12

Tota pulchra es, arnica mea, et macula non est in te. Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano : veni, coronaberis, de capite Amana, de vertice Sanir et Hermon, de cubilibus leonum. de montibus pardorum. Vulnerasti cor meum, soror mea, sponsa, vulnerasti cor meum, in uno oculorum tuorum et in uno crine colli tui. Hortus conclusus, soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus.

1?. Vidi speciosam sicut columbam, ascendentem desuper rivos aquarum, cujus inestimabilis odor erat nimis in vestimentis ejus ; * Et sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum et lilia convallium. V. Quae est ista quae ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe et thuris? Et sicut.

Lectio ij

Ibid., Cap. 6, 3-9; 8-1

Pulchra es, amica mea, suavis et decora sicut Jerusalem : terribilis ut castrorum acies ordinata. Una est columba mea, perfecta mea, una est matris suae, electa genitrici suae. Viderunt eam filiae, et beatissimam praedicaverunt ; regime, et laudaverunt eam. Quae est ista. quae progredditur, quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Quae est ista, quae ascendit de deserto, deliciis affluens innixa super dilectum suum?

R. Sicut, cedrus exaltata sum in Libano, et sicut cyprissus in monte Sion : quasi myrrha electa, * Dedi suavitatem odoris. V Et sicut cinamomum et balsamum aromatizans. Dedi.

*Lectio iij**Ibid., Cap. 8, 6-7*

Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia fortis est ut mors dilectio, dura sicut inférnus æmulatio : lûmpades ejus, lampades ignis atque flammârum. Aquæ nultæ non potuérunt extinguere caritatem nec flitmina ôbruent illam. Si dēdent homo omnem substantiam suam, pro dilectiēne, quasi nihil despiciet eam.

R. Quæ est ista qua* processit sicut sol, et formôsa tamquam Jérusalem? · Vidērent eam filia* Sion, et beâtam dixerunt, et reginæ laudaverunt eam. y. Et sicut dies verni circumdabant eam flores rosârnm et lilia convallium. Vidérunt. Glôria Patri. Viderunt.

In II Nocturno

Ex Constitutiōne Apostôlica Pii Papa* XII

Lectio iv

Sanctôrum Patrum ac theologôrum argumēta considerationésque Sacris Litteris, tamquam (illimo fundamēto, nituntur; quæ quidem aliam Dei Matrem nobis véluti ante ôculos propônunt divino Filio suo coniunctissimam, «jusque semper participāntem sortem. Quamôbrem quasi impossibile vidétur eam cernere, quæ Christum concépit, péperit, suo lacte âluit, eûmque inter ulnas hfibuit pectorique obstrinxit suo, ab eôdem post terréstrem hanc vitam, etsi non Anima, cōrpore tamen separatam. Cum Redēptor noster Maria· Filius sit, haud pôterat profécto, ûtpote divime legis observâtor perfectissimus, præter Ætérnum Patrem, Matrem quoque suam dilectissimam non honorâre. Atqui, cum eam posset tam magno honôre exornare, ut eam a septilchri corruptiēne servaret incôluinem, id reapse fecisse eredéndum est.

K. Ornatam monilibus filiam Jerusalem Dôminus concupivit: * Et vidētes eam filia· Sion, beatissimam pra*dicavérunt, dicētes : Unguētum effusum nomen tuum. V. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate. Et vidētes.

Lectio r

Maxime autem illud memorandum est, inde a sæculo sectindo. Mariam Virginem a sanctis Patribus véluti novam Ilevam propôni novo Ad:e, etsi subiētam. an tissime conjunrtam in certAmine illo advérsus inferérum bostem, quod. quemadmodum in protoevangélio præsmnifi-

câtur, ad plenissimam deventurum erat victériam de peccato ac de morte, quæsemper in géntium Apéstoli scriptis inter se copulûntur. Quamébrem, gicut gloriôsa Christi anastasis essentiâlis pars fuit ac postrémum hujus rictôriæ troptéum, ita Beéta* Virginis commune cum Filio suo certâmen virginei cõrporis « glorificatione » concludéndum erat; ut enim idem Apostolus ait, «cum... mortâle hoc induerit immortalitatem, tune fiet sermo, qui scriptus est : absérpta est mors in victéria ».

I*. Beatam me dicent omnes generatiènes, * Quia fecit mihi Déminus magna qui potens est, et sanctum nomen ejus. V. Et misericórdia ejus a progénie in progénies timéntibus eum. Quia.

Lectio vj

Idcirco augûsta Dei Mater, Jesu Christo, inde ab omni æternitâte, «uno eodémque décréta » prædestinatiénis, arcâno modo conjuncta, immaculâta in suo concéptu, in divina maternitâte sua integérrima virgo, generésa Divini Redemptôris séria, qui plénium de peccâto ejûsque consecariis deportavit triumphum, id tandem assecuta est, quasi suprémam snônmi privilegiérum corénam, ut a septilchri corruptiène servarétur immûnis, utque, quemâdmodum jam Filius suus, devicta morte, cõrpore et Anima ad supérnam cæli glériam eveherétur, ubi Regina refulgeret ad ejusdem sui Filii dèxteram. immortalis steculérum Regis.

K. Beâta es, Virgo Maria, qua* Déminum portasti, Creatérem mundi : * Genuisti qui te fecit, et in a'térnum pérmanes Virgo. V. Ave, Maria, grâtia plena; Dominus tecum. Genuisti. Gléria Patri. Genuisti.

In III Nocturno

Léctio sancti Evangélii secundum Lucam

Lectio vij

Cap. 1, !il-50

In illo témpore : Repléta est Spiritu Sancto Elisabeth et exclamâvit voce magna, et dixit : Benedicta tu inter mulieres. Et réliqua.

Romilia sancti Petri Damiani

In Nativitate li. Maria- Γ.

Virgo Dei Génitrix, cujus pulchritudinem sol et luna mirântur, siibveni, démina, claméntibus ad te jiigiter : Revértere, revértere Sunamitis, revértere, revértere, ut. intueâmur te. Tu benedicta, et super benedicta, revértere per poténtiam. Fecit in te magna qui potens est. et data est tibi omnis potéstas in cælo et in terra. Nihil tibi impossibile, cui

possibile est desperâtos in spem beatitudinis relevâre. Quômodo enim ilia potestas tuæ poténtiæ pôterit obviâre, quæ de carne tua carnis suscepit originem? Accêdis enim ante illud Aureum humônæ reconciliatiônis altâre, non solum rogans, sed imperans, dômina, non ancilla. Môveat te natura, poténtia môveat, quia quanto poténtior, tanto misericôrdior esse debébis. Potestâti enim cedit ad glôriam, injurias ulcisci nolle cum possit. Revértere per amôrem. Scio, dômina, quia benignissima es. et amas nos amôre invincibili, quos in te et per te Filius tuus et Deus tuus summa dilectiône diléxit. Quis scit quôties refrigeras iram Jiidicis. cum justitiæ virtus a præséntia deitôtis egréditur?

R. Diffusa est griitia in lâbiis tuis : * Proptérea benedixit te Deus in ætérnum. y. Myrrha, et gutta, et câsia a vestiméntis tuis, a dômibus ebôrneis, ex quibus delectavérunt te filiæ regum in honôre tuo. Proptérea.

Lectio viij

Revértere per singularitâtem. In mimibus tuis sunt thesâuri miserationum Dôraini, et sola elécta es, cui gratia tanta concéditur. Absit ut cesset manus tua, cum occasiônem quæras salvândi miseros et misericôrdiam effundéndi! neque enim tua glôria minuitur, sed augétur, cnm peniténtes ad véniam, justificâti ad glôriam assumuntur. Revértere ergo, Sunamitis, id est, despécta, cujus Animam pertransivit gladius, qu@ fabri uxor appellata fuisti. Ad quid? Ut intueâmur te. Summa glôria est post Deum te vidére, adhærére tibi, et in tuæ protectiônis munimine demorari. Audi nos. Nam et Filius nihil negans honôrat te, qui est Deus benedictus in s:écula sæculôrum. Amen.

R. Beata es, Virgo Maria, Dei Génitrix, quæ credidisti Dômino: perfécta sunt in te quæ dicta sunt tibi : ecce exaltûta es super choros Angelôrum : * Intercède pro nobis ad Dôminum, Deum nostrum. V. Ave, Maria, gnitia plena; Dôminus tecum. Intercède. Glôria Patri. Intercède.

Pro S. Agapito

Lectio ix

Agapitus Prænestfnus, quindecim annos natus, AureliAno imperatôre, martyrii cupidissimus, cum propter constântiam religiônis, imperatôris jussu, primum nervis diutissime cæsus, deinde in tetrum cârcerem conjéctus esset, ut nihil omnino per quatuor dies gustâret. e custôdia est edictus. Et, ardéntibus carbônibus cApiti ejus impôsitis, Deo agens grâtiâs, iterum afféctus verbéribus, nudus ita pédibus su-

spénsus est, ut ingens fumus e subjûcto igne os ejus obrheret. Tum fervens aqua in ejus ventrem effusa est, maxilliéque confrôctæ. Quo témpore judex, e trihunidi lapsus, pftnlo post môrtuus est. Ea re incéneo imperatôre, sanctum juvenem jubénte feris objici, cum illa* non auderent attingere, Præneste glôdio percûssus est.

Te Deum laudâmus.

Ad Laudes pro Commemoratione S. Agapiti: Ant. Qui odit. V. Justus ut palma.

Vespræ de sequenti, Commemoratio præcedentis.

DEURETUM

URBIS et ORBIS

Missa in honorem B. Mariæ Virginis in cielum Assumptæ approbata. congruum erat ut etiam officium iis adornatum esset laudibus,, quæ Deiparæ Virgini oh definitum corporeæ Assumptionis dogma merito tribuenda* erant. Quapropter Sacra Rituum Congregatio supra relatam officium Sanctissimo Domino Nostro Pio Papæ XII per in- Irascriptum Eminentissimum Cardinalem Pro-Præfectum approbandum submisit. Eadem Sanctitas Sua propositum schema probare dignata est; simulque mandavit ut loco veteris officii in Breviario Romano exstantis, novum hoc poneretur in posterum unice adhibendum ab iis qui Romano Breviario adatrunguntur. Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Datum Ronnie die 27 Aprilis 1951.

C. Card. Mic a r a , Ep. Velitem., Pro-Praejcetus

Qs.

j A. C a r i n c i , Archiep. Seleuc., Secretarius

PERIODICA

DE RE MORALI CANONICA

LITURGICA

FUNDATA AB ARTHURO VERMEERSCH S. I.

EDITA A PROFESSORIBUS

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS GREGORIANAE

QUIBUSCUM OPERAM SIMUL NAVANT

ALII E VARIIS GENTIBUS PROFESSORES ET DOCTORES

TOM. XLI / FASC. I

15 mart. 1952

ROMAE
SUMPTIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
GREGORIANAE

BRUGIS
VENALIA APUD
CAROLUM BEY
EDIT. PONT.

INDEX DISSERTATIONUM
ET QUAESITORUM

	pag.
<i>Detractio et ius in famam</i> , Iosepius Farraher S. I.	5
<i>De moralitate actus iustitiae</i> , Dr. P. L. Bender O. P.	36
<i>Missionarii eorumque privilegia et decret. S. Poenitentiariae</i> « <i>Consilium suum prosequens</i> », Gerardus Lunther O. F. M.....	51
<i>De matrimonio nullo inter absentes contracto</i> P. F. X. Hetch S. A. C.....	57
<i>Annotationes in Alloc. SS. D. N. Pii PP. XII membris</i> <i>conventus universalis de catholico Laicorum Apostolatu</i> M. FÂBREGAS S. I.....	78
« <i>Picentina</i> » <i>Nullitatis Matrimonii</i> , ponente R. P. D. A. AVY NEN	91
<i>De fonte obligationis coelibatus clericorum in sacris</i> , Gu- lielmus Bertrams S. I.....	107
<i>De valore professionis monasticae orientalium dissidentium</i> , Clemens Pujol S. I.....	130
<i>Quid sit summa 10,000 francorum aureorum</i> , Georgius Jarlot S. I.....	150
<i>Editio Typica 1952 Ritualis romani</i> , Hermannus Schmidt S. I.....	151
<i>Annotationes in SS. D. N. Pii Pp. XII nuntium radiopho- nicum « de conscientia Christiana in iuvenibus recte efformanda » et in allocutionem membrisi « Fédération Mondiale des Jeunesses Féminines Catholiques » circa * Insegnamenti ed Esortazioni sul concetto della legge morale*</i> . F. Hürth S. I.....	223
<i>Inquisitio critica in moralitatem « amplexus reservati*</i> , F. Hürth S. I.....	251
<i>De communione fidelium cum Hostiis in eodem Sacrificio consecratis</i> , Dr. D. Raimundus Hammer - - - -	270
<i>Annotationes in Const. Apostolicam « De spirituali emigran- Hum cura*</i> M. Fâbregas S. I.....	318
<i>De admissione religiosi in seminarium aut seminaristae in religionem</i> , F. X. Hetch S. A. C.	,?R0

	<i>Pag.</i>
S. Congregatio de Propaganda Fide	
Instructio de apto modo pro missionibus stipem cor- rogandi	355
Pontificia Commissio ad Codicis Canones authenticæ interpretandos Responsa ad proposita dubia circa cann. 1053, 598 & 2, 788, 822 & 4, 209, et de applicatione præscriptorum cann. 197, 199, 206, 209, potestati dominative,.....	358
Sacra Romana Rota	
< Vicentina > Nullitatis Matrimonii,.....	91

INDEX ALPHABETICUS KEIUM

Acatholici baptizati tenentur canone 1088, p. 57.

Accusationes in moralem a fautoribus « revisionis et simplificationis normarum moralium », p. 227.

Actio caritatis est fecunda, p. 331.

Actio catholica « actionis », p. 61.

Actio catholica non est aliqua vis seu factio politica, p. 65.

Actio catholica non est novus apostolatus laicorum, p. 63.

Actionis catholicae non est capiti esse aliis consociationibus, p. 66.

Actio ob nullitatem actorum et actio rescissoria, p. 122.

Actus malus propter se et propter circumstantias, p. 257.

Actus naturalis completus inter coniuges, p. 255.

Admissio ex-religiosi in seminarium, p. 361.

Admissio seminaristae in Institutum Religiosum, p. 263.

Adnotationes in Const. Apost. « Exsul Familia », p. 318.

Adolescentium fides orans, p. 222.

«*Amplexus* reservatus», p. 251.

«*Amplexus* reservatus», nequit sine distinctione licitus diei, p. 256.

Apostolatus caritatis, p.330.

Apostolatus laicorum, p.67.

Apostolatus laicorum et Actiocatholica, p. 72.

Apostolatus laicorum et Hierarchia, p. 74.

Architectura sacra, p. 351.

Argumenta theologica pro sacro caelibatu, p. 127.

Ars figurativa sacra, p. 352.

Ascesis caritatis, p. 329.

Asoospcrmia, p. 98.

Benedictiones in editione typica Ritualis Romani, p. 172.

Bona fides monachorum eccles. dissidentium orientalium, p. 139.

Bonum communitatis ut iustificans novas investigationes et praxes medicas, p. 310.

Bonum infirmorum tamquam iustificatio novarum praxiura medicorum, p. 340.

Bonum scientiae medicinae iustificans ulteriorem investigationem, p. 335.

solita Audientia Excmo ac Revmo Dno Adsessori S. Officii concessa, relatam Sibi Emorum Patrum resolutionem approbavit, confirmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 24 Maii 1952.
L. ψ S.

Marinus Marani, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius*

11 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(J.J.S. XXXIV [1 iul. 1952] p. 481)

II

DECRETUM

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii Emi ac Revmi DD. Cardinales rebus fidei et morum tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt atque in Indicem librorum prohibitorum inserendum mandarunt librum qui inscribitur: Robert Morel, *La Mère, Vie de Marie*, Paris, Sequana, 1946, et eiusdem versionem germanicam: *Das Leben Marias*, Oiten, Walter.

Et sequenti Feria v, die 29 eiusdem mensis et anni, SSmus D. N. D. Pius divina Providentia Pp. XII, in solita Audientia Excmo P. D. Adsessori Sancti Officii impertita, relatam Sibi Emorum Patrum resolutionem approbavit, confirmavit et publicandam iussit.

L. * S.

Marinus Marani, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius*

12 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(A.A.S. XXXIV [4 aug. 1952] p. 542)

INSTRUCTIO

Sacrae artis, vi ipsius appellationis, munus officiumque est, domus Dei decori plurimum conferre atque fidem pietatemque eorum fovere, qui in templum congregantur,

ut divinis adsistant officiis implorentque dona caelestia; ac propterea eadem semper cura adsidua vigilantique studio ab Ecclesia excolta est, ut plane congruat cum legibus suis, e superna doctrina rectaque ascési promanantibus, quibus quidem iure optimo «sacrae» titulum vindicare sibi possit.

Merito itaque huc pertinent verba Beati Pii X Summi Pontificis, sapientes musicae sacrae normas edicentis: «Nulla adunque deve occorrere nel tempio che turbi od anche solo diminuisca la pietà e la devozione dei fedeli, nulla che dia ragionevole motivo di disgusto o di scandalo, nulla soprattutto che... sia indegno della casa di orazione e della maestà di Dio » 1.

Idcirco a primis usque Ecclesiae saeculis Concilium Nicaenum Secundum, Iconoclastarum haeresim condemnans, sacrarum imaginum cultum confirmavit, gravissimis comminatis poenis in cos, qui audeant «improbe aliquid excogitare, quod sit contra constitutionem ecclesiasticam » 2.

Concilium autem Tridentinum, in sessione XXV, prudentissimas de Christiana iconographia edit leges, ac gravem habens ad Episcopos exhortationem ita profecto concludit: «Postremo tanta circa haec diligentia et cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut praepostere et tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat, quum domum Dei deceat sanctitudo» 3.

Urbanus VIII, ut Synodi Tridentinae de sacris imaginibus praescriptio executioni fideliter mandetur, peculiare addit normas, affirmans: «... quae oculis fidelium

¹ Motu proprio *Tra le sollecitudini*, 22 nov. 1903; *Acta Pii X*, vol. I, p. 75.

² Actio 7^a et ultima definitio Synodi 2^a, Mansi, *Sacr. Cone.*, XIII, coi. 730.

³ Sess. XXV, *De invocatione, venor. et Reliquiis Sanctis, et sacris Imaginibus*.

; I
II
I]
I

I

. I

|

I

I

III

subiiciuntur non inordinata nec insolita appareant, *sed devotionem pariant et pietatem ... » 4.*

Denique Codex Iuris Canonici universam Ecclesiae de arte sacra legislationem per summa capita colligit (cc. 485, 1161, 1162, 1164, 117, 1261, 1268, 1269 § 1, 1279, 1280, 1385, 1399).

Peculiari digna sunt memoratu praescripta can. 1261, quo locorum Ordinarii advigilare tenentur, « praesertim ne in cultum divinum ... quidquam admittatur a fide alienum vel ab ecclesiastica traditione absonum»; et can. 1399, 12°, quo «ipso iure prohibentur... Imagines quoquo modo impressae... ab Ecclesiae sensu et decretis alienae ».

Recens quoque Apostolica Sedes deerrantes sacrae artis formas et contaminationes reprobavit. Neque ullius momenti est quod nonnulli obiiciunt, scilicet aptandam esse artem sacram novorum temporum necessitatibus atque condicionibus. Etenim sacra ars, cum Christiana societate exorta, proprios fines habet, a quibus nunquam declinare, propriumque munus, cui nunquam deesse potest. Quare Pius XI vcn. mem., novam Pinacothecam Vaticanam auspicans, de arte sacra sermonem faciens, postquam quandam *novam*, quam dictitant, *artem* memoravit, gravia haec verba adiecit: « Lo abbiamo dei resto già più volte espresso con nomini d'arte e con Sacri Pastori: la Nostra speranza, il Nostro ardente voto, la Nostra volontà puo essere soltanto che sia ubbidita la legge canonica, chiaramente formulata e sancita anche nel Codice di diritto canonico, e cioè: che tale arte non sia ammessa nelle nostre chiese e molto più che non sia ehiamata a costruirle, a trasformarle, a decorarle; pur spalancando tutte le porte e dando il più schietto benvenuto ad ogni buono e progressum sviluppo delle buone e venerando

« *Sacrosancta Tridcentina*, § 1, die XV mensis Martii, anno MDCXLII, *BvUarium Romanum*, Taurinens. editio, XV, 171.

tradizioni, che in tanti secoli di vita cristiana, in tanta diversità di ambienti e di condizioni sociali ed etniche, hanno dato tanta prova di inesauribile capacità di ispirare nuove e belle forme, quante volte vennero interrogate o studiate o coltivate al duplice lume del genio e della fede » 5.

Nuper autem Pius XII, feliciter regnans, in Litteris Encyclicis « De Sacra Liturgia », die xx mensis Nov., a. m c m x l v i i datis, christianae artis officia presse luculenterque exposuit; « ... oportet omnino eam nostrorum temporum artem liberum habere campum, *quae sacris aedibus sacrisque intibus debita reverentia debitoque honore inserviat*; ita quidem ut eadem ad mirabilem illum gloriae concentum, quem summi viri per revoluta iam saecula catholicae fidei cecinere, suam queat adiungere vocem. Facere tamen non possumus quin, pro officii Nostri conscientia, eas imagines ac formas, recens a nonnullis inductas, deploremus ac reprobemus, quae sanae artis deformationes depravationesque videantur, quaeque etiam nonnumquam decori, modestiae ac pietati christianae aperte repugnent, sensumque vere religiosum misere offendant; hae quidem a nostri templis arcendae prorsus atque expellendae sunt, ut « generatim quidquid a sanctitate loci absonum sit » (can. 1178)°.

Hisce omnibus attente consideratis, Suprema haec Sacra Congregatio graviter sollicita de fide pietateque in christiano populo per artem sacram servandam, normas, ipiae sequuntur, cunctis terrarum orbis Ordinariis in memoriam revocandas decrevit, ut sacrae artis formae et rationes domus Dei decori et sanctitudini omnino respondeant :

Dc architectura. — Sacra architectura, licet novas formas adsumat, nequit ullo modo profanis aedificiis adsi-

β Sermo diei 27 oct. 1932, A.A.S., XXIV [1932], p. 356.

e J.J.iSi, XXXIX [1947], p. 590 s.

milari, sed semper munere suo, quod proprium est domus Dei ac domus orationis, fungi debet. Accedat quidem in aedificandis templis cura illa fidelium commoditatis, qua ipsi meliore visu animoque divina officia participare queant; niteat quoque nova ecclesia pulchra linearum simplicitate, quae a fallacibus ornamentis abhorret; sed omnia devitentur, quae artis operisque quandam negligentiam prefeferant.

In can. 1162, § 1, cautum est: « Nulla ecclesia aedificetur sine expresso Ordinarii loci consensu scriptis dato, quem tamen Vicarius Generalis praestare nequit sine mandato speciali ».

In can. 1164, § 1: « Curent Ordinarii, audito etiam, si opus fuerit, peritorum consilio, ut in ecclesiarum aedificatione vel refectione serventur formae a traditione Christiana recepta et artis sacrae leges ».

Districte autem mandat haec Suprema S. Congregatio ut sancte serventur praescripta ce. 1268 § 2 et 1269 § 1: « SSma Eucharistia custodiatur in praecellentissimo ac nobilissimo ecclesiae loco ac proinde regulariter in altari maiore, nisi aliud venerationi et cultui tanti sacramenti commodius et decentius videatur... SSma Eucharistia servari debet in tabernaculo inamovibili in media parte altaris posito ».

De arte figurative. — 1. Ad praescriptum can. 1279: « Nemini liceat in ecclesiis, etiam exemptis, aliisve locis sacris ullam insolitam ponere vel ponendam curare imaginem, nisi ab Ordinario loci sit approbata » (¶ § D

2. « Ordinarius autem sacras imagines publice ad fidelium venerationem exponendas ne approbet, quae cum probato Ecclesiae usu non congruant » (§2).

3. « Nunquam sinat Ordinarius in ecclesiis aliisve locis sacris exhiberi falsi dogmatis imagines vel quae debitam decentiam et honestatem non praeseferant, aut rudibus periculosi erroris occasionem praebeant » (§ 3).

4. Si in dioecesanis Commissionibus desint periti, aut

dubia vel controversiae exoriantur, consulant locorum Ordinarii metropolitanas Commissiones vel Romanam de arte sacra Commissionem.

5. Ad normam can. 485 et 1178, curent Ordinarii, ut removeantur a sacris aedificiis ea omnia, quae sanctitati loci ac reverentiae domo Dei debitae quoquo modo repugnent; atque severe prohibeant ne multiplices statuariae effigiesque mediocris notae, plerumque stereotypae, in ipsis altaribus vel ad proximos sacellorum parietes venerationi fidelium inepte inconcinneque exponantur.

6. Episcopi et Superiores religiosi denegent licentiam edendi libros, folia vel libellos periodicos, in quibus imagines impressae sint, ab Ecclesiae sensu et decretis alienae 7.

Quo autem tutius locorum Ordinarii ex Dioecesana pro Arte Sacra Commissione exquirere atque accipere valeant consilium, quod cum Apostolicae Sedis praescriptis atque ipsius artis sacrae fine minime dissideat, curent iidem ut in praedictum collegium cooptentur viri, qui non modo sint arte periti, sed etiam Christianae fidei firmiter adhaereant, ad pietatem sint informati et certas rationes, ab auctoritate ecclesiastica definitas, animo libenti sequantur.

Opera autem picturae, sculpturae et architecturae exequenda committantur solummodo viris, qui peritia ceteros praecellant quique sinceram fidem ac pietatem, cuiuslibet artis sacrae finem, exprimere queant.

Tandem curandum ut ad sacros ordines adspirantes in Philosophicis et Theologicis scholis, modo singulorum ingenio atque aetati accommodato, erudiantur in arte qui mores institutaque maiorum vereantur et Sanctae Sedis praescriptis obsequantur.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 30 Iunii 1952.

ψ I. Card. Pizzardo, *ScAretarius*

Alaphridus Ottaviani, *Adsessor*

■ Cfr. cnn. 1385 et 1399, 12°.

13 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(A.A.S. XXXIV [4 aug. 1952] p. 546)

MONITUM

Gravi cum sollicitudine Apostolica Sedes animadvertit non paucos scriptores his temporibus, de vita coniugali agentes, passim palam et minute ad singula eam spectantia inverecunde descendere: praeterea nonnullos actum quemdam, *amplexum reservatum* nuncupatum, describere, laudare et suadere.

Ne in re tanti momenti, quae matrimonii sanctitatem et animarum salutem respicit, munere suo deficiat, Suprema Sacra Congregatio S. Officii, de expresso mandato SSmi D. N. D. Pii, divina Providentia Pp. XII, omnes praedictos scriptores graviter monet, ut ab huiusmodi agendi ratione desistant. Sacros quoque Pastores enixe hortatur ut in his rebus sedulo advigilent et quae opportuna sint remedia sollicite apponant.

Sacerdotes autem, in cura animarum et in conscientiis dirigendis, numquam, sive sponte sive interrogati, ita loqui praesumant quasi ex parte legis Christianae contra « *amplexum reservatum* » nihil esset obiiciendum.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 30 Iunii 1952.
Marinus Marani, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius*

* Hoc Monitum commentatur P. F. X. Hürth in suo articulo huius fasciculi Periodica p. 251 « Inquisitio critica in moralitatem « *amplexus reservati* ».

14 - Sacra Congregatio de Propaganda Fide

(A. A. S. XXXXIV [4 aug. 1952] p. 549)

INSTRUCTIO**DE APTO MODO PRO MISSIONIBUS STIPEM CORROGANDI**

Plurimis abhinc annis, Christiana plebs vehementiore in dies studio catholicae fidei inter infideles propagandae favet, non modo evangelii praecones sed etiam opes supeditando.

Iuxta normas a Romanis Pontificibus praescriptas, quae in missionum provectum offeruntur, ea omnia tum per Pontificalia Opera a Propagatione Fidei, a S. Petro Apostolo pro indigena clero et a S. Infantia, tum per Collectam, Epiphaniae tempore pro Africae nigris habendam, coadunantur.

Normae illae, ut Pii Papae XI, fel. ree., verbis utamur, quae in Motu Proprio « Romanorum Pontificum » scripta invenimus, « Catholicarum Missionum universitati, certa via et ratione, ex catholicae orbis collatione » consulunt « ita quidem ut et corrogatae apud omnes nationes ab omnibus, quotquot sunt, Ecclesiae filiis vel minutae stipes in unum acervum, universe Missionibus tuendis destinatum, colligantur, et haec pecunia omnis, potestati quidem arbitrioque commissa Nostro dumtaxat et Sacrae Congregationis Christiano Nomini Propagando, per delectos a Nobismetipsis viros, in omnes distribuatur Missiones, pro uniuscuiusque necessitate ».

Ad omnium christifidelium virium conspiracy in missionum emolumentum sollerter in patria evolvendam iuxta sacrorum praescripta canonum (cfr. can. 622, § 1-2; 691, § 3-5; 1341, § 1; 1503) et documenta Motu Proprio edita « Romanorum Pontificum » die 3 maii 1922; « Vix ad summi » die 24 iunii 1929; « Decessor Noster » die 24 iunii 1929 atque alia passim, Sacra haec Congregatio

13 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(A.A.S. XXXIV [4 aug. 1952] p. 546)

MONITUM

Gravi cum sollicitudine Apostolica Sedes animadvertit non paucos scriptores his temporibus, de vita coniugali agentes, passim palam et minute ad singula eam spectantia inverecunde descendere: praeterea nonnullos actum quemdam, *amplexum reservatum* nuncupatum, describere, laudare et suadere.

Ne in re tanti momenti, quae matrimonii sanctitatem et animarum salutem respicit, munere suo deficiat, Suprema Sacra Congregatio S. Officii, de expreso mandato SSmi D. N. D. Pii, divina Providentia Pp. XII, omnes praedictos scriptores graviter monet, ut ab huiusmodi agendi ratione desistant. Sacros quoque Pastores enixe hortatur ut in his rebus sedulo advigilent et quae opportuna sint remedia sollicite apponant.

Sacerdotes autem, in cura animarum et in conscientiis dirigendis, numquam, sive sponte sive interrogati, ita loqui praesumant quasi ex parte legis Christianae contra « *amplexum reservatum* » nihil esset obiiciendum.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 30 Iunii 1952.
Marinus Marani, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius*

- Hoc Monitum commentatur P. F. X. Hürth in suo articulo huius fasciculi Periodica p. 251 « Inquisitio critica in moralitatem « *amplexus reservati* ».

14 - Sacra Congregatio de Propaganda Fide

(J./t.N. XXXXIV [4 aug. 1952] p. 549)

INSTRUCTIO

DE APTO MODO PRO MISSIONIBUS STIPEM CORROGANDI

Plurimis abhinc annis, Christiana plebs vehementiore in dies studio catholicae fidei inter infideles propagandae favet, non modo evangelii praecones sed etiam opes sup-
peditando.

Iuxta normas a Romanis Pontificibus praescriptas, quae in missionum provectum offeruntur, ea omnia tum per Pontificalia Opera a Propagatione Fidei, a S. Petro Apostolo pro indigena clero et a S. Infantia, tum per Collectam, Epiphaniae tempore pro Africae nigris ha-
bendam, coadunantur.

Normae illae, ut Pii Papae XI, fel. rec., verbis uta-
mur, quae in Motu Proprio « Romanorum Pontificum » scripta invenimus, « Catholicarum Missionum universi-
tati, certa via et ratione, ex catholicae orbis collatione » consulunt « ita quidem ut et corrogatae apud omnes na-
tiones ab omnibus, quotquot sunt, Ecclesiae filiis vel minu-
tae stipes in unum acervum, universe Missionibus tuen-
dis destinatum, colligantur, et haec pecunia omnis, po-
testati quidem arbitrioque commissa Nostro dumtaxat et
Sacrae Congregationis Christiano Nomini Propagando,
per delectos a Nobismetipsis viros, in omnes distribuatur
Missiones, pro uniuscuiusque necessitate ».

Ad omnium christifidelium virium conspiracy in
missionum emolumentum sollerter in patria evolvendam
iuxta sacrorum praescripta canonum (cfr. can. G22, § 1-2;
691, § 3-5; 1341, § 1; 1503) et documenta Motu Proprio
edita « Romanorum Pontificum » die 3 maii 1922; « Vix
ad summi » die 24 iunii 1929; « Decessor Noster » die 24
iunii 1929 atque alia passim, Sacra haec Congregatio

de Propaganda Fide quasdam normas revocandas censuit in mentem omnium Directorum sive nationalium sive dioccesanorum, qui Pontificalibus praesunt Missionalibus Operibus, et turn Ordinum tum Congregationum religionum, necnon Societatum sine votis, quae brevitatis causa praesenti Instructione Institutorum Missionalium nomine veniunt; eaque statuit, ut eadem normae ab omnibus supra memoratis adamussim observentur.

1. Institutis Missionalibus licet contionibus atque ephemeridibus necessitates suarum scholarum pro missionariis instituendis et missionum sibi commissarum fidelibus notas reddere ipsorumque fidelium liberalitatem adhortari. Ne tamen obliviscantur auditores et lectores suos monere de peculiari fine, quem Pontificalia Opera sibi praestituant, iisdem suadendo, ut praelaudatis Operibus nomina sua dent, praecipue Die Missionali recurrente.

2. Instituta Missionalia in omni cooperationis missionalis genere in patria promovendo Ordinarii loci permissionem per Directionem Dioecesanam pro missionibus obtineant atque ea nomina et species vitent, quae errores circa finem Institutis Missionalibus et Pontificalibus Operibus assignatum in mente fidelium gignere vel profectui eorumdem Pontificalium Operum graviter obstare queant.

3. Instituta Missionalia operam praestent, ut in Diem Missionalem apparandum et celebrandum libenter conspirent. Stipem autem omnem memorato die corrogatam, etiam in paroeciis et ecclesiis, curis religiosorum concreditis, ad competentem Directionem Dioecesanam remittant; atque ne felici eiusdem diei celebrationi quoquo modo officiant, ab omni quaestu omnique favoris pro suis missionibus captandi specie abstineant, saltem iam congruo tempore ante annua Diei Missionalis solemniam.

4. Directores Nationales invigilent, ne quis, fine, quem Opera Pontificalia Missionalia sibi proponunt, abu-

lens, pro missionibus gencratim stipes colligat ad necessitates levandas, quae in territoriis, ab hac Sacra Congregatione de Propaganda Fide non dependentibus, inveniuntur.

5. Directiones Nationales et Dioecesanae ita opera missionibus provehendis destinata atque inter christifideles diffundenda in ordinem redigant, ut omnes superfluos sumptus omniaque incepta, quae directe ad conatus pro missionibus consociandos non conferant, vitent.

6. Dies Missionalis iuxta normas a legitimis documentis statutas atque iuxta praescripta, quae singulae Directiones Nationales, in peculiaribus rerum adiunctis, aptiora censuerint, celebretur.

7. In scholis et in ephebeis et in cunctis id genus institutionibus, quae a religiosis et a sororibus reguntur, Moderatores et Moderatrices officii ducant alumnorum inter socios Pontificalium Operum Missionalium inscriptiones fovere atque singulari studio Diem Missionalem celebrare, pecunia, quae tum ex inscriptionibus tum ex oblationibus collecta fuerit, ad competentem Directionem Dioecesanam integre remissa.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die 29 mensis iunii, in festo Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, anno Domini 1952.

P. Card. FUMASONI BIONDI, *Praefectus*

L. ψ S.

f C. Costantini, Archiep. tit. Theodos., *a Secretis*

// Cavalierato dclVOrdine di san Silvestro Papa:

15 novembre	1952.	Al sig.	Lazaro Ribeiro Benedetto, della diocesi di Campanha.
14 dicembre	»	Al sig-	Alim Pietro, dell'arcidiocesi di S. Sebastiano di Rio de Janeiro.
»	»	»	Al sig. Ribeiro Parente Antonio, della medesima arcidiocesi.
7 marzo	1953.	Al sig-	Burger Cornelio, della diocesi di Haarlem.
1 aprile	»	Al sig.	Coebergh Enrico Pietro, della medesima diocesi.
1G	»	»	Al sig- Albano Paolino, dell'arcidiocesi di Nuova Segovia.
23	»	»	Al sig- Blommers Giovanni Maria, dell'arcidiocesi di Utrecht.
25	»	»	Al sig- Coppes Pietro Enrico, della diocesi di Bois-le-Duc.
29 maggio	»	Al sig-	Conijn Enrico, della diocesi di Haarlem.
11 giugno	»	Al sig.	Nienhaus Ermanno, dell'arcidiocesi di Utrecht.
9 luglio	»	Al sig-	Lenzinger Giacomo, della diocesi di Basilea e Lugano.
29 ottobre	»	Al sig-	O'Connor Arturo Seymour, della diocesi di Jessore.
6 novembre	»	Al sig-	D'Epifanio Luigi (Roma).
IG	»))	Al sig- Piana-Agostinelli Giuseppe (Roma).

NECROLOGIO

novembre	1953.	Monsig.	Masterson Giuseppe, Arcivescovo di Birmingham.
dicembre	»	Monsig.	Porta Bonaventura, Vescovo tit. di Ancusa.
	»	Monsig.	Medina Leonida, Arcivescovo tit. di Neopatrasso.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COM MENTARIUM OFFICIALE

INDEX GENERALIS ACTORUM

(An. et vol. XXXXV — Ser. II, v. XX)

I - ACTA PH PP. XII

Litterae Encyclicae, 369, 577.
Epistula Encyclica, 5.
Litterae Decretales, 113, 433.
Constitutiones Apostolicae, 15, 88, 161, 209, 257, 321, 385, 447, 481, 529, 705, 769, 833.
Litterae Apostolicae, 149, 173 219, 266, 390, 451, 487, 539, 592, 714, 781.
Epistulae, 91, 179, 226, 270, 391, 455, 492, 544, 595, 658, 717, 784, 847.
Allocutiones, 181, 230, 275, 399, 503, 596, 666, 720, 790.
Nuntii Radiophonici, 33, 96, 293, 422, 506, 551, 611, 691, 803, 848.
Solemnes Conventiones, 625.
Sacrum Consistorium, 65.
Impositio Galeri Rubri Patribus Cardinalibus, 657.
Oratio ad B. V. M., 757.

II - ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio S. Of-
ficii: I
Instructio, 47.
Decreta, 100, 185, 126.

Declaratio, 806.
Proscriptio libri, 185.
Sacra Congregatio Consistorialis:
Decreta, 187, 1247, 299, 460, 510, 556, 616, 806.
Provisiones Ecclesiarum, 100, 185, 2-18, 304, 465, 560, 759.
Nominationes, 248.
Declarationes, 618, 758.
*Designatio Tribunalis pro appella-
tione*, 562, 761.
Sacra Congregatio pro Ecclesia
Orientali:
Provisio Ecclesiarum, 305.
Sacra Congregatio de Disciplina
Sacramentorum:
Decretum, 80S.
Sacra Congregatio Concilii:
Decretum, 249.
Epistulae, 101, 809.
Sacra Congregatio de Propaganda
Fide:
Decreta, 187, 562, 619, 810.
Provisiones Ecclesiarum, 512, 619.
Nominationes, 514, 620.
Sacra Congregatio Rituum:
Decreta, 819.
*Decreta in causis beatificationis et
canonizations Servorum Dei*, 56, 188,

X – Oratio

1953	Nov.	21	Ad B. Virginem Mariam sine labe originali Conceptam por	paq.
			Annum Marianum recitanda.....	757

II. – ACTA SS. CONGREGATIONUM

I – Suprema S. Congregatio S. Officii

1953	Ian.	6	Instructio. De disciplina circa ieiunium oucharisticninservanda	47
»	»	»	Eiusdem Instructionis versio italien	51
	Fehr.	13	Decretum. Sacerdos Leonardos Feeney excommunicatus decla- ratur	100
»	Mart.	16	Decretum. Proscriptio libri	185
»	Maii	31	Decretum. Do missa vespertina in navi	426
•	Dec.	12	Notificazionc. Circa la prima Messa del S. Natalenelle ore se- rait della vigilia	806

II – Sacra Congregatio Consistorianis

1952	Ian.	19	/h Pouso Alegre · Guasuprntis. - Decretum. Commutationis finium	460
•	Iunii	28	Insularum Philippinarum. - Decretum do Conventibus episco- porum	247
	Aug.	2	Sanlareniensis - A'inguensis. - Decretum. Communationis finium	462
	Nov.	11	De Pouso Alegre – Cainpaniensi* in Bracilia, ~ Decretum Com- mutationis finium.....	463
›		25	Ottavicnsis - Marianopoli(unae - Sancti Hieronymi. – Decretum de finibus immutandis.....	299
•	Dee.	20	Kcrriensis et Aghadoncnsis. Decretum de nominis mutatione	187
1953	Ian.	2	Zulirnsis (Maracaibensis). – Decretum mutationis nominis dioc- ceseos	300
»	»	»	Guayancnsis (Civitatis Bolivarensis). - Decretum mutationis no- minis dioecescos.....	300
•		9	Aniosensis - Chiroutimirnsts, – Decretum de mutatione finium dioecesium	301
»	•	12	Bogotcnsis in Columbia. – Decretum mutationis nominis curialis archidiooeeseos	302
			Granatensi.8 et Almerien*is. Decretum mutationis finium dioe- cesium	303
•	Febr.	16	S. Joannis Terrae Novae - Portus Gratiae - S. Georgii Terrae Novae. Decretum. Do mutatione finium dioecesium . . .	510
•	»	19	Halifaxicnsis. – Decretum dismembrationis et Praefecturae Apostolicae Insularum Bermudarum erectionis.....	556
•		25	Savonensis et Naulensis. Decretum do Vicario Capitulari eli- gendo	557
»	Mart	25	Jarmsis d Vicariatus Apostotici (alapmsis. Decretum de mu- tatione finium.....	558

			<i>Index dut yuhntorum cimmoloffico ordint dige^u*</i>	870
				HA0.
1953	Apr.	14	<i>Auricensi* rl Tudensis.</i> Decretum do diocceduin limitibus . .	550
›	Maii	9	(' < > llmcntris- <i>Tacumharennia.</i> Decretum. De mutatione finium dioecesium	616
»	«	25	<i>Portus gratiae.</i> Decretum. De concathedraiis erectione . . .	617
›	Iunii	15	<i>Laniaccnnis.</i> Decretum. De Capituli Cathedralis innovatione	«06
	Sept.	30	<i>Declaratio.</i> - Do incursa excommunicatione.....	618
	Oct,	7	<i>Declaratio.</i> De Missionariorum emigrantium officiis - - - -	758

HI S. Congregatio de disciplina Sacramentorum

1953	Nov.	2ß	Decretum. Iadulgetur Missae celebratio post mediam noctem s Decembris annorum 1953-1954. in Festo B. M. V. Imma- culatae	80s
------	------	----	--	-----

IV - S. Congregatio Concilii

1952	Dec.	30	Epistula. Circa il prestito dei materiale conservato negli archivi ecclesiastici in Italia	101
1953		14	«'ircolaro. - Circa uuovo formule del digiuno êuoaristiôo da intro- ii ursi nel Catechismo del B. Pio X	809

\ - S. Congregatio de Propaganda Fide

1953	Ian.	2.3	<i>Cajanmrcnsift</i> · N. <i>Franciaci Xaverii.</i> - Decretum de territorii translationo	562
»	Febr.	0	<i>De Salisbury</i> - JrcH <i>lictoriae.</i> - Decretum dismembratinnis et unionis	
›	Mart.	6	<i>Nounenxix</i> - <i>Gaocnxix</i> ■ <i>Sikawensis.</i> . Decretum de mutation» finium	563
›	»	24	<i>Insularum Kermudarum.</i> - Decretum. Praefectura Apostolica Insularum Bermudanum Delegationi Apostolicae in Bri- tannia adsignatur	810
	Maii	7	<i>Hirmaniac Meridionalis</i> (Do Rangoon). - Decretum. Vicariatus Apostolicus Birmaniao Meridionalis deinceps De Rangoon nuncupabitur	019
	Iunii	2G	<i>Iirraukenxis</i> - <i>de Hollandia.</i> - Decretum. De finium mutatione	811
›	Aug.		<i>Pondichcriensis et Cuddalorensix.</i> - Decretum. Archidioecesj Pondicheriensi nomen « Cuddalorensis » additur	812
›	Sept.	19	<i>Goan.-Pooncn.</i> - Decretum. Dismembrationis et unionis . . .	812

VI - S. Congregatio Ritum

1952	Iunii	2	N. <i>Hyacinthi.</i> - Decretum introductionis causae pro beatifica- tion© S. D. Ludovici Zophyrini Moreau. Episcopi 8. Hya- cinthi	50
		13	<i>Sriaoceuven.</i> Decretum introductionis causae pro beatificatione seu declaratione martyrii Servorum Dei, o Societate S. Fran- cisco Salesii, Aloisii Versiglia, Episcopi Carysten., Vicarii Apostolici «lo Shiuohow et Callisti Caravario, sacerdotis pro- fessi, in odium fidei, ut fertur, interemptorum.....	59
			<i>Vicariatus Apoxtolici Kabaulen.</i> - Decretum introductionis cau- sae pro beatificatione seu declaratione martyrii Servorum Dei Matthaei Raschor, e Congregatione Missionariorum S. C. et Sociorum in odium fidei, ut fertur, interemptorum . .	188
		27	<i>I'altnti/ia.</i> - Decretum introductionis causae <i>pro</i> beatificatione	

				Servae Doi Teresiae a losu Jornet Ibars, fundatricis Congregationis Parvarum Sororum derelictorum senum . . .	PAO. 249
1952	Iulii	11	Monaccn.	- Decretum introductionis causae pro beatiflcatione Servao Doi M. Tereeiaae ab Infante Iesu in saeculo Carolinae Gerhardinger, fundatricis Sororum Scholasticarum Dominae Nostrae.....	300
	»	*	Victorien.	- Decretum introductionis causae pro beatiflcatione Sorvao Dei Raphaelao do Ybarra, vid. de Vilallonga, fundatricis Instituti Sororum Angelorum Custodum...	192
	»	Nov. 21	Tunquincn.	- Decretum reassumptionis causae pro canonizatione Beati Valentini Borrio Ochoa. Episcopi Martyris O. P.	309
	»	Dec. 23	liatisbonen.	- Decretum introductionis causae pro beatiflcatione S. D. Victricii ab Eggenfelden, Sacerdotis Professi Ordinis Fratrum Minorum Cappuccinorum.....	427
	»	*	»	Romana. - Rescriptum de invocationibus in fluo Missae et in Benedictione Ssmi Sacramenti recitandis	251
1953	Ian.	16	Taurinen.	- Decretum do virtutibus pro beatifioatione S. D. Friderici Albert, Vicarii Paroocialis et Foranoi Lancoi Taurinensis, fundatoris Congregationis Sororum Vincentianarum ab Immaculata Conceptione	406
	»	»	»	Sancti Flori. - Decretum do virtutibus pro beatiflcatione S. D. Catharinae Jabrige e Tortio Ordino S. Dominici...	469
	»	»	»	Lugdunen. - Decretum do virtutibus pro beatiflcatione S. D. Antonii Chevrier, presbyteri, fundatoris asyli « La Providence du Prado » et Societatis Presbyterorum Pradosonsium , .	515
	»	Fobr. 2	Romana.	- Indultum utendi vernacula lingua italica quoad interrogationes et responsiones in administrationo Baptismatis	195
	»	Mart. 9	Ta-rcisina.	- Decretum reassumptionis causae pro eanonlizatione Beatae Mariae Bertillae Boscardin, Instituti Sororum Magistrarum a S. Dorothea Filiarum Sacrorum Cordium . . .	504
	»	»	9	Romana scu Anagnina. - Decretum reassumptionis causae pro canonizationo Beatae Mariae Do Mattias, fundatricis Instituti Sororum ab Adoratione Pretiosissimi Sanguinis D. N. I. C.....	565
	•	»	Matritcn.	- Decretum reassumptionis causae pro canonizationo Beatae Mariae Desolatae Torres Acosta, fundatricis Instituti sororum Servarum Mariae Infirmis Ministrantium . . .	566
	»	Apr. 21	Romana seu (Jordubcn.	- Decretum reassumptionis causae pro canonizationo Beatao Raphaëlao Mariae a Sacro Corde Iesu, virginis, fundatricis Congregationis Ancillarum Ssmi Cordis Iesu.....	567
		»	Romana scu Vilerbicn.	- Decretum reassumptionis causae pro canonizationo Beatao Rosae Vonerini, virginis, fundatricis Magistrarum Piarum.....	568
	»	»	»	Romana. - Decretum reassumptionis causae pro canonizationo Beati Vincentii Pallotti, fundatoris Societatis Apostolatus Catholici	621.....
	•	Iunii 26		Decretum de virtutibus pro beatiflcatione Ven. S. D. Michaelis Rua, Sacerdotis Professi, Rectoris Maioris Societatis S. Francisci Saleeii.....	761
	»	»	Luccn.	- Decretum .De virtutibus pro beatiflcatione S. D. Helenae Guerra, fundatricis Instituti Oblatarum Sancti Spiritus vulgo a S. Zita....	813.....
		Iulii		Lugdunen. scu Mecladinen. scu Vivaricn. - Decretum reassump-	

			<i>/m/cz documentorum chronologic ordine diqrilu*</i>	8H1
				PAO.
			tinnis causae pro canonizationo Beatae M. Victoriae Teresiao Condere, virginis, confundatricis Societatis Dominae No- strae α Recessu Coenaculi . . -	522
1953	Iulii	26	<i>Lucerina.</i> - Decretum. Reassumptionis causae pro canonizations B. Antonii Fasani, Confessoris, Sacerdotis professi Ordinis Fratrum Minorum Conventualium.....	815
»	»	»	<i>Scgumen.</i> - Decretum. Introductionis causae pro beatifications S. D. Eduardi losophi Rosaz, Episcopi Segusiensis - - - -	819
.	Nvv.	20	Decretum. De Missa votiva B. M. V. Immaculatae in Sabbatis per Anuum Marianum.....	819

111 - ACTA TRIBUNALIUM

			I - Sacra Paementiaria Apostolica	
1953	Mart.	30	Decretum. Indulgentia conceditur Mariaient coronam gerentibus	311
	Maii	12	Oratio ad Matrem Admirabilem indulgentiis ditatur - - - -	430
	Nov.	II	Decretum. Favores spirituales conceduntur occasione Anni Mariani	696

			II - Sacra Romana Rota	
			I. Sententiae editae anno 1052	323
			II. Decretain causis aliter eodem anno finitis.....	360
			ili. Citationes edictales:	
1952	Dor.	15	<i>Alba Julien,</i> - Nullitatis matrimonii (Nagy-Anthal).....	63
1953	Ian.	21	<i>Divionem.</i> - Nullitatis matrimonii (De Chauvigny-DoSeroux) .	103
•	Febr.	17	<i>Novarien.</i> - Nullitatis matrimonii (Ferraris-Kaliberda) . . .	199
•	»	25	<i>Taurinen.</i> - Nullitatis matrimonii (Gallo-t oiTano).....	200
»	Mart.	28	Fersafien. - Nullitatis matrimonii (FréjaviUe-I^alleman) . . .	252
•	Apr.	7	<i>Romana.</i> - Nullitatis matrimonii (Giorgi-Blinde).....	253
•	Iunii	8	<i>Romana.</i> - Nullitatis matrimonii (Favazza-Peano).....	131
•	Oct.	3	<i>Albanen. in America.</i> - Nullitatis matrimonii (Sgamblore-A\e- role)	
•	»	27	<i>Jfadisonien.</i> - Nullitatis matrimonii (Pankhurst-Conrad) . .	699
	Nov.	10	<i>Chicagicn.</i> - Nullitatis matrimonii (Blonien-Daehins).....	768
«	»	20	<i>Matnten.</i> - Nullitatis matrimonii (Morera-Laguarda).....	820
	Dec.	16	<i>Januen.</i> - Nullitatis matrimonii (F>e Montis-Saracco) - - - -	856

			III - Tribunal Patrum Cardinalium (Pontificio Chirograjo Constitutum)	
1953	Ian.	24	Sententia.....	765

c pace. Vorremmo esservi daccanto, mentre siete oppressi dalla stanchezza nei campi e nelle officine, mentre siete desolati per le malattie che vi afiliggono o straziati dai morsi della fame.

Non potremmo infine omettere di osservare che la migliore organizzazione caritativa non basterebbe da sè sola all'assistenza degli uomini in miseria. Occorre aggiungere necessariamente l'azione personale, piena di premure, sollecita a superare le distanze fra il bisognoso e il soccorritore, e che si appressa all'indigente, perché è fratello di Cristo e anche fratello nostro.

La grande tentazione di un'epoca che si dice sociale, nella quale — oltre la Chiesa — lo Stato, i Comuni e gli altri Enti pubblici si dedicano a tanti problemi sociali, è che le persone, anche credenti, quando il povero batte alla loro porta, lo rinviino semplicemente all'Opera, all'Istituto, alla organizzazione, stimando che il loro dovere personale sia già sufficientemente adempiuto coi contributi prestati a quelle istituzioni mediante il pagamento di imposte o doni volontari.

Senza dubbio il bisognoso riceverà allora il vostro aiuto per quell'altra via. Ma spesso egli conta anche su voi stessi, alinea sopra una vostra parola di bontà e di conforto. La vostra carità deve rassomigliare a quella di Dio, che viene in persona a portare il soccorso. E questo il contenuto del messaggio di Betlemme.

Finalmente gli Ilici non possono sempre accordare la loro assistenza in una maniera così individuate, come sarebbe necessario : perciò l'istituzione caritatevole ha bisogno, come indispensabile complemento, di ausiliari volontari.

Esortazione

Tutto ciò incoraggia ad invocare la vostra collaborazione personale. Gli indigenti, coloro che la vita ha drasticamente ridotti a mal termine, gli infelici di ogni sorta l'attendono. Per quanto dipende da voi, fate che niuno debba più dire mestamente, come già l'uomo del Vangelo informo da trentotto anni : « Signore, non ho nessuno »! »

Con l'augurio che il genuino amore cristiano, nutrito da una viva e profonda fede cattolica, mitighi le sofferenze materiali e spirituali e veda a la inimicizia dei cuori, impartiamo con affetto a tutti voi, diletti figli e figlie, che Ci ascoltate, e a coloro che vi sono vicini nella fede in Cristo vero personale, con le vostre famiglie e a tutte le persone e le cose che vi sono care, la Nostra Apostolica Benedizione.

4 Io 5, 7.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

INSTRUCTIO

DE DISCIPLINA CIRCA IEIUNIUM EUCHARISTICUM SERVANDA

Constitutio Apostolica *Christus Dominus*, hoc ipso die a Summo Pontifice Pio XII, feliciter regnante, data, largitur quidem non pauca* facultates ac dispensationes circa legis ieiunii eucharistici observantiam, sed normas maxima ex parte quoad substantiam quoque confirmat Codicis Iuris Canonici (can. 805 et 858, § 1) impositas sacerdotibus et fidelibus, qui eidem legi obtemperare queant. Attamen hisce etiam extenditur favore ipsius Constitutionis primum praescriptum, cuius vi aqua *naturalis* (id est sine ulla cuiuslibet elementi adiectione) non amplius frangit ieiunium eucharisticum (Const., n. I). Quod vero attinet ad ceteras concessionem, iis tantum uti possunt sacerdotes et fideles, qui in peculiaribus versantur condicionibus, de quibus in Constitutione cautum est, vel Missas vespertinas celebrant aut in iisdem sacram communionem recipiunt ex licentia Ordinariorum, intra limites novarum facultatum, quae iisdem tributae sunt.

Itaque, ut normae ad huiusmodi concessionem pertinentes ubique conformi ratione servantur atque evitetur quaelibet interpretatio, quae concessas facultates amplificet, utque ab omni abusu hac de re caveatur, Suprema haec Sacra Congregatio Sancti Officii, iussu mandatuque Summi ipsius Pontificis, statuit quae sequuntur:

Quoad infirmos sive fideles sive sacerdotes

(Const., n. II)

1. Fideles infirmi, etiamsi non decumbant, aliquid sumere possunt per modum potus, exceptis alcoholicis, si. suae infirmitatis causa, usque ad sacrae communionis receptionem ieiunium, absque gravi incommodo, nequeunt servare integrum; possunt etiam aliquid sumere per modum medicinae, sive liquidum (exclusis alcoholicis), sive solidum, dummodo

de vera medicina agatur, a medico praescripta vel uti tali vulgo recepta. Advertendum autem est, non posse tamquam medicina haberi quodlibet solidum pro nutrimento sumptum.

2. Condiciones, quibus quis dispensatione a lege ieiunii frui possit, nulla adiecta ante communionem temporis limitatione, prudenter a confessario perpendendae sunt, neque quisquam sine eius consilio uti potest. Confessarius autem suum consilium dare poterit sive in foro interno sacramentali, sive in foro interno extra-sacramentali, etiam semel pro semper, perdurantibus eiusdem infirmitatis condicionibus.

3. Sacerdotes infirmi, etiamsi non decumbant, dispensatione pariter uti possunt, sive sint Missam celebraturi, sive sanctissimam Eucharistiam recepturi.

Quoad sacerdotes qui in peculiaribus adiunctis versantur

(Const., nn. IIT et IV)

4. Sacerdotes non infirmi, qui a) vel *tardioribus horis* (i. e. post horam nonam), b) vel *post gravem sacri ministerii laborem* (v. gr. iam a summo mane seu per longum tempus), c) vel *post longum iter* (i. e. saltem 2 km. circiter pedibus percurrendum, vel proportionate longius pro variis vehiculis adhibitis, difficultatis quoque itineris vel personae habita ratione), celebraturi sunt, aliquid sumere possunt per modum potus, exclusis alcoholicis.

5. Tres casus supra numerati tales sunt, ut omnia comprehendant rerum adiuncta, in quibus legislator praefatam facultatem concedere intendit ideoque quaelibet vitetur interpretatio quae facultates concessas amplificet.

6. Sacerdotes, qui in hisce adiunctis versantur aliquid sumere possunt per modum potus semel vel pluries, servato ieiunio unius horae ante Missae celebrationem.

7. Praeterea omnes sacerdotes, qui bis vel ter sunt Missam celebraturi, possunt in prioribus Missis duas ablutiones a rubricis Missae praescriptas sumere, sed tantum adhibita aqua, quae quidem, iuxta novum principium, ieiunium non frangit.

Qui tamen die Nativitatis Domini vel in Commemoratione omnium fidelium defunctorum tres Missas sine intermissione celebrat, quod ad ablutiones attinet, rubricas observare tenetur.

S. Si vero sacerdos, qui bis vel ter Missam celebrare debet, per inadvertentiam vinum quoque in ablutione sumat, non vetatur quominus secundam et tertiam Missam celebret.

Quoad fideles qui in peculiaribus adiunctis versantur

(Const., η. V)

9. Fidelibus pariter, qui non infirmitatis causa, sed *ob aliud grave incommodum* ieiunium encharisticum servare nequeunt, aliquid sumere licet per modum potus, exceptis tamen alcoholicis et servato ieiunio inius horae ante sacrae communionis receptionem.

10. Causae autem *gravis incommodi* tres enumerantur, quas extendere non licet.

a) *Labor debilitans* ante sacram communionem susceptus.

Hoc labore afficiuntur tum opifices, qui, officinis vel vehicularibus maritimisque muneribus vel aliis publicae utilitatis officiis addicti, diu noctuque per vices occupantur; tum illi, qui ex officio vel ex caritate noctem vigilem transigunt (v. gr. valetudinarii, custodes nocturni, etc) : tum mulieres praegnantes et matresfamilias quae, antequam ecclesiam adire queant, in domesticis negotiis per longum tempus incumbere debent; etc.

b) *Hora tardior, qua sacra communio recipitur.*

Sunt enim haud pauci fideles, qui tantummodo serioribus horis possunt apud se sacerdotem habere, qui sacris operetur; sunt pueri complures, quibus nimis grave est, antequam ad scholam se conferant, ecclesiam adire, angelico pane vesci, postea vero domum reverti, ientaculi sumendi gratia ; etc.

c) *Longum iter peragendum, ut ad ecclesiam perveniatur.*

Longum autem hac super re habendum iter, ut supra explicatum est (n. 4), si saltem 2 km. circiter pedibus percurrendum, vel proportionate longius pro variis vehiculis adhibitis, difficultatis quoque itineris vel personae habita ratione.

11. Causae quidem gravis incommodi sunt prudenter a confessario pensitandae in foro interno sacramentali vel non sacramentali; neque absque eiusdem consilio fideles non ieiuni sanctissimam Eucharistiam recipere possunt. Confessarius autem consilium eiusmodi dare potest etiam *semel pro semper*, causa eadem gravis incommodi perdurante.

Quoad Missas vespertinas

(Const., η. VI)

Constitutionis vi *Ordinarii locorum* (cfr. can. 198) facultate fruuntur permittendi in proprio territorio Missae vespertinae celebrationem, si adiuncta id necessario exigunt, praescripto can. 821, § 1, non obstante.

Bonum enim commune aliquando sacrorum mysteriorum celebrationem post meridiem expostulat : v. gr. pro quarundam industriarum opificibus, qui festis quoque diebus laboribus succedunt in vices; pro illis operariorum classibus, qui matutinis festorum horis occupantur, ut muneribus portuum addicti ; pro iis pariter, qui ex dissitis etiam regionibus maxima frequentia in unum locum conveniunt, ad quandam festivitatem religiosam vel socialem celebrandam, etc.

12. Tamen eiusmodi Missae celebrari possunt non ante horam quartam post meridiem, ac tantummodo in certis diebus *taxative* statutis, seu

a) festis de praecepto vigentibus, ad normam can. 1247, § 1 ;

&) festis de praecepto suppressis, iuxta Indicem a S. Congregatione Concilii editum, die 28 Decembris 1919 (cfr. .4. .4. S., vol. XII [1920], pp. 42-43) ;

c) primis cuiusque mensis feriis sextis;

d) ceteris sollemnibus, qui cum magno populi concursu celebrantur ;

e) die uno in hebdomada, praeter dies supra memoratos, si bonum peculiatum personarum classium id postulat.

13. Sacerdotes, qui pomeridianis horis Missam celebrant, itemque tideles qui in eadem sacram communionem recipiunt, possunt *inter refectionem*, permissam usque ad tres horas ante Missae vel communionis initium, sumere *congrua moderatione* alcoholicas quoque potiones inter mensam suetas (v. gr. vinum, cerevisiam, etc.), exclusis quidem liquoribus. Quoad potus autem, quos sumere possunt ante vel post dictam refectionem, usque ad unam horam ante Missam vel communionem, excluditur *omne alcoholicorum genus*.

14. Sacerdotes, eodem die, nequeunt mane et vespere Sacrum litare, nisi potestatem expressam bis terve Missam celebrandi habeant, ad normam can. 506.

Fideles pariter, eodem die, nequeunt mane et vespere ad sacram Synaxim accedere, ad praescriptum can. 857.

15. Fideles, quamvis non sint de eorum numero, pro quibus Missa vespertina forte instituta sit, ad sacram Synaxim libere accedere possunt, *infra dictam Missam* vel *proxime ante et statim post* (cfr. can. 846, § 1), servatis, quod attinet ad ieiunium eucharisticum, normis supra relatis.

16. In locis vero, ubi non *ius commune*, sed *ius missionum* viget, Ordinarii Missas vespertinas omnibus in hebdomada diebus, iisdem conditionibus, permittere possunt.

Monita ad nonnas exsequendas

17. Ordinarii sedulo invigilent, ut omnis abusus et irreverentia erga sanctissimum Sacramentum plane vitetur.

18. Pariter curent, ut nova disciplina a cunctis subditis uniformiter observetur, eosque doceant, omnes facultates et dispensationes, tum territoriales tum personales, hactenus a Sancta Sede concessas, abrogatas esse.

19. Constitutionis atque huius Instructionis interpretatio textui fideliter adhaereat, neque ullo modo facultates tam favorabiles amplifiet. Quod ad consuetudines attinet, quibus a nova disciplina discrepare contingat, clausula illa abrogativa animadvertenda est: « contrariis quibuslibet non obstantibus, peculiarissima etiam mentione dignis ».

20. Ordinarii et sacerdotes, qui datis a Sancta Sede facultatibus perfrui debent, fideles studiose excitent, ut frequenter Missae Sacrificio adstare velint et pane eucharistico reficiantur opportunisque inceptis, praesertim sacra praedicatione, illud promoveant spirituale bonum, cuius adipiscendi gratia Summus Pontifex Pius XII Constitutionem edere voluit.

Summus Pontifex, hanc Instructionem approbens, statuit, ut ipsa promulgetur per editionem in *Actis Apostolicae Sedis* una cum Constitutione Apostolica *Christus Dominus*.

Ex Aedibus Sancti Officii, die vi mensis Iannarii, anno MDCCCCLIII.

ϕ I. Card. Pizzardo, a Secretis

L. ϕ S-

A. Ottaviani, Adessor

ISTRUZIONE

SULLA DISCIPLINA DEL DIGIUNO EUCHARISTICO

La Costituzione Apostolica *Christus Dominus*, emanata in questo stesso giorno dal Sommo Pontefice Pio XII, felicemente regnante, concede non poche facoltà e permessi circa la osservanza del digiuno eucaristico, ma conforma anche nella massima parte, sostanzialmente, le norme del Codice di Diritto Canonico (can. 505 et 555, § 1), per i Sacerdoti e i fedeli che siano in grado di osservare tale legge. Anche ad essi, tuttavia, si ostende la mitigazione a tutti concessa, che l'acqua naturale (e quindi priva dell'aggiunta di qualsiasi elemento) non rompe il digiuno eucaristico (Cost., n. I). Quanto alle altre concessioni, invece,

possono avalersene solo i Sacerdoti e i fedeli che si trovano nelle particolari condizioni previste dalla Costituzione o che partecipano alle Messe vespertine, autorizzate dagli Ordinari nei limiti delle nuove facoltà ad essi accordate.

Affinchè le norme relative a tali concessioni siano dovunque uniformemente osservate, si eviti ogni interpretazione che allarghi le facoltà concesse, e sia impedito ogni abuso in tale materia, questa Suprema Sacra Congregazione del Sant'Offizio, per espresso mandato del Sommo Pontefice, dà le norme seguenti :

Per gli infermi sia fedeli sia Sacerdoti

(Cost., n. II)

1. I fedeli infermi, sebbene *non decumbentes*, possono prendere qualche cosa a modo di bevanda, esclusi gli alcoolici, se, a causa della loro infermità, non possono, senza vero incomodo, stare digiuni fino alla Santa Comunione; possono prendere pure qualche cosa a modo di medicina sia liquida (esclusi gli alcoolici) che solida, purchè si tratti di vera medicina, ordinata dal medico o riconosciuta comunemente in ogni caso come tale. Si tenga presente che non si può ritenere vera medicina qualsiasi solido che si prende per nutrimento.

2. Le condizioni per poter usufruire di tale dispensa dal digiuno, per la quale non è prescritto un limite di tempo precedente alla S. Comunione, devono essere prudentemente considerate dal confessore, e senza il suo consiglio nessuno può avalersene. Il confessore potrà dare il suo consiglio sia in foro interno sacramentale sia in foro interno extra-sacramentale, anche una volta tanto, perdurando le stesse condizioni d'infermità.

3. I Sacerdoti infermi, anche se *non decumbentes*, possono avvalersi dei privilegi della dispensa, sia che intendano celebrare la Santa Messa, sia che intendano ricevere soltanto la Santissima Eucaristia.

Per i Sacerdoti che si trovano in particolari circostanze

(Cost., nn. III e IV)

4. I Sacerdoti non infermi, che celebrano a) o in ora tarda (cioè dopo le ore 9) b) o dopo grave lavoro di sacro ministero (p. e. già fin dalle prime ore del mattino o per lungo tempo) c) o dopo lungo cammino (cioè di almeno circa due chilometri, da percorrere a piedi, o proporzionalmente più lungo, a seconda dei mezzi di locomozione impiegati, tenendo

conto delle difficoltà del percorso e delle condizioni della persona), possono prendere qualche cosa a modo di bevanda, esclusi gli alcoolici.

5. I tre casi sopra numerati sono tali da comprendere tutte le circostanze per le quali il legislatore intende concedere la suddetta facoltà: è, pertanto, esclusa ogni interpretazione tendente ad ampliare la concessione.

6. I Sacerdoti che si trovano in queste condizioni possono prendere qualche cosa a modo di bevanda, una o più volte, ma solo fino ad un'ora prima dell'inizio della santa Messa.

7. Indipendentemente dalle altre concessioni della Costituzione, tutti i Sacerdoti che binano o trinano possono prendere nelle prime Messe le due abluzioni prescritte dalle Rubriche del Messale, adoperando, tuttavia, solo l'acqua, in applicazione del principio generale che l'acqua non rompe il digiuno.

Chi, però, celebra le Messe una dopo l'altra, come nel giorno di Natale e della Commemorazione dei Defunti, deve osservare le rubriche quanto alle abluzioni.

8. Qualora al Sacerdote che deve binare o trinare accadesse per inavvertenza di prendere abluzioni col vino, non gli sarà vietato di celebrare la seconda o terza Messa.

Per i fedeli che si trovano in particolari circostanze

(Cost., n. V)

9. Anche ai fedeli, i quali non per infermità ma per *altro grave incomodo* non *possono* osservare il digiuno eucaristico, è concesso di accostarsi alla sacra Mensa dopo di avere preso qualcosa a modo di bevanda, fino ad un'ora prima della Santa Comunione. esclusi sempre gli alcoolici.

v. 198-KT

10. Le cause del *grave incomodo* richiesto sono (esclusa ogni amplificazione) specificate in tre categorie:

a) *lavoro debilitante*, che precede la Santa Comunione.

Vi sono compresi i casi degli operai addetti alle officine, ai trasporti, ai lavori portuali o ad altri pubblici servizi, i quali sono occupati in turni di giorno e di notte; coloro che per dovere di ufficio o di carità passano la notte in veglia (infermieri, personale di ospedale, guardie notturne, ecc.); le donne gestanti e le madri di famiglia, che prima di potersi recare alla chiesa debbono attendere per lungo tempo alle faccende domestiche: ecc.

b) *Ora tarda in cui si fa la Santa Comunione*.

Vi sono compresi i casi dei fedeli che solo a tarda ora possono avere tra loro il Sacerdote che celebra il sacrificio eucaristico; dei fedeli per i quali è troppo gravoso recarsi alla chiesa, fare la Santa Comunione, poi tornare a casa per la colazione e quindi andare a scuola; ecc.

c) *Lungo cammino da percorrere per giungere alla chiesa.*

Deve trattarsi almeno di circa due chilometri di strada, percorsi a piedi, o di un cammino proporzionalmente più lungo se fatto con mezzi di locomozione, tenendo conto delle difficoltà della strada e delle condizioni della persona (cfr. sopra n. 4).

11. Le ragioni di grave incomodo devono essere prudentemente valutate dal confessore, in foro interno sacramentale o non sacramentale; senza il suo consiglio i fedeli non possono fare la Santa Comunione non digiuni. Tale consiglio può anche essere dato una volta tanto perdurando la causa del grave incomodo.

Circa le Messe Vespertine

(Cost., n. VI)

La Costituzione concede agli *Ordinari locorum* (cfr. can. 195) la facoltà di autorizzare la celebrazione di Messe vespertine nel loro territorio, quando ciò sia reso necessario dalle circostanze, nonostante il disposto del can. 821 § 1. Il bene comune, infatti, richiede talvolta la celebrazione dei sacri misteri nel pomeriggio: ed es. per gli operai di certe industrie nelle quali i turni di lavoro si succedono anche nei giorni festivi, per certe categorie di lavoratori i quali sono occupati nella mattina del giorno festivo (ad es. i portuali); in occasione di riunioni di carattere religioso o sociale, alle quali partecipa una grande moltitudine di fedeli provenienti da paesi anche lontani, ecc.

12. Tali Messe, però, potranno essere celebrate solo dopo le ore quattro del pomeriggio e l'Ordinario potrà permetterle solo nelle seguenti ricorrenze, tassativamente enumerate:

- a) feste di precetto vigenti a norma del can. 12-17 § 1;
- b) feste di precetto soppresse, secondo l'indice pubblicato dalla Sacra Congregazione dei Concilio, il 28 dicembre 1919 (cfr. A. A. S., XII [1920], p. 1243);
- c) primi venerdì del mese;
- d) solennità che si celebrano con grande concorso di popolo;
- e) un giorno della settimana, oltre quelli sopra numerati, quando è necessario per determinate categorie di persone.

13. I Sacerdoti che celebrano la S. Messa nelle ore pomeridiane, co-

me pure i fedeli che in tali circostanze si accostano alla S. Comunione possono, *durante il pasto*, permesso fino a tre ore prima dell'inizio della Messa o della Comunione, prendere, *con la conveniente moderatione*, le bevande alcooliche solite a prendersi durante i pasti (p. es. vino, birra, ecc.), esclusi sempre i liquori. Quanto, poi, alie bevande, che possono prendere prima o dopo detta refezione, fino ad nn'ora prima della S. Messa o della S. Comunione, sono esclusi gli alcoolici di qualsiasi specie.

11. I Sacerdoti non possono celebrare la Santa Messa al mattino e al pomeriggio di uno stesso giorno, se non hanno il permesso espresso di binare o trinare, a norma del can. 800.

I fedeli non possono mai accostarsi alia Santa Comunione al mattino e alla sera dello stesso giorno, a norma del can. 857.

15. Tutti i fedeli, anche se non appartengono aile categorie per le (piali la Messa vespertina è stata eventualmente istituita, possono liberamente accostarsi alia Santa Comunione durante la Messa o immediatamente prima o subito dopo (cfr. can. <846, § 1), osservando, però, quanto al digiuno eucaristico le norme sopra espote.

16. Nei territori, dove non vige lo *ius commune* ma lo *ius missionum*, gli Ordinari possono permettere, alie inedesime condizioni, le Messe pomeridiane anche in *tutti i yorni* della settimana.

.4twist *per Vesecuzione*

17. Gli Ordinari debbono vigilare perché ogni abuso e irreverenza verso il Ssmo Sacramento sia evitata.

18. Debbono pure vigilare perché la nuova disciplina sia da tutti uniformemente osservata, e facciano conoscere ai loro sudditi che sono cessate le speciali facoltà e dispense, sia territoriali che personali, concesse finora dalla Santa Sede.

19. La Costituzione e la présenté Istruzione debbono essere interpretate, stando fedelmente al testo ed evitando qualsiasi ampliamento delle già larghe concessioni. Riguardo ad eventual! consuetudini, che ditferissero dalla nuova disciplina, si tenga présenté la clausola abrogativa<: «non ostante qualsiasi disposizione in contrario, anche se degna di spe vialissima menzione ».

20. Gli Ordinari e i Sacerdoti sappiano avvalersi della benevola concessione della Santa Sede per esortare i fedeli ad assistere frequentemente alia Santa Messa, ad accostarsi alia Santa Comunione e promuovano con opportune iniziative, e specialmente con la predicazione, quel

bene spirituale, in vista del quale il Santo Padre Pio XII ha emanato la Costituzione.

Il Sommo Pontefice, nell'approvare la presente Istruzione, ha disposto che venga promulgata mediante la pubblicazione negli *Acta Apostolicae Sedis* insieme con la Costituzione Apostolica *Christus Dominus*.

Dal Palazzo del S. Uffizio, il 6 gennaio 1953.

æ G. Card. Pizzardo, *Segretario*.

L. 10 S.

A. Ottaviani, *Assessore*.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

S. HYACINTHI

BEATIFICATIONS ET CANONIZATIONS SERVI DEI LUDOVICI ZEPHYRINI MOREAU,
EPISCOPI S. HYACINTHI.

SUPER DUBIO

*In signanda sit commissio Introductionis causae in casu et ad effectum
de quo agitur.*

Leo Papa XIII bona, quibus Canadenses fruuntur, Catholicae Ecclesiae actioni tribuit, quatenus : « Virorum apostolicorum generosi multum nupuli, utique cum christianae Sapientiae lumine elegantiorum cultum
« atque artium honestissimarum semina » attulerunt, unde Canadensium natio in contentionem urbanitatis et gloriae cum exultis gentibus
« sera, non impar, venit ». Quae bona permanent, atque prae ceteris :
« Ille, profecto permagnus amor in catholica multitudine studiumque
« vehemens divinae religionis, quam scilicet maiores vestri primum et
« maxime ex Gallia, tum ex Hibernia mox quoque aliunde auspiciato ad-
« vecti, et ipsi sancte coluerunt et posteris inviolate servanda tradide-
« runt ». Additque: « Quamquam si optimam hanc hereditatem tuetur
« posteritas memor, facile intelligimus quantam huius laudis partem
« sibi iure vindicet vigilantia atque opera vestra, Venerabiles Fratres,
« quantam etiam vestri sedulitas cleri » (Enc. Affari, 5 Dec. 1897). Laudem hanc Canadensis catholicus populus meretur, qui vivacem fidem profitetur atque in actum deducit seu erga Deum seu erga Ecclesiam Romanumque Pontificem cuius iura, effuso quoque sanguine, elapso saeculo defendit : meretur clerus, qui scientia atque operibus populum

sibi commissum esurire non sinit; merentur Episcopi qui, forma facti gregis, suas oves paverunt indefesse ac nunc quoque pascunt. Inter hos duo Servi Dei eminent, Franeiscus de Montmorency Laval, primus Qnebecensis Episcopus, atqne Ludovicus Zephyrinns Moreau, de cuius causae Introductione nunc agitur.

Tredecim filios pii coniuges agricolae Ludovicus Zephyrinus Moreau et Margarita Champoux genuerunt, quorum quinto idem nomen ac patris in sacro baptismo fuit impositum. Hic die 1 Aprilis a. 1824 in oppido Bécancour, intra tunc Qnebecensis dioecesis nunc Nicoletanae fines in Canadensi ditione, natus est. Pius, mitis, oboediens, mature non modo ad pietatem, sed ad studia quoque proclivem se ostendit; ideo parentes huic indoli non sine magno incommodo faverunt. Verum pietatem hanc generose rependit Deus : alter enim filius sacerdotio quoque fuit anctus, duae autem filiae religiosas vitam sunt amplexatae.

Ludovicus Zephyrinus iuges eum in pietate tum in studiis progressionem faciens, iam inde velut magno virtutum splendore nitens inter aequales habebatur. Ad sacerdotium vehementer aspirans, sui Episcopi consensu, qui, tenui perpensa valetudine, sacram ordinationem ei conferre renuerat, ab Episcopo Marianopolitano fuit exceptus atque die 19 Decembris anno 1846 ab Episcopo Carolo Ioanne Prince eius coadiutore ad Presbyteratum fuit promotus. Plura successive munia ei fuere concredita, quibus ipse summa diligentia, sollicitudine, prudentia, scientia iuris, studio, amore, suavitate fungebatur, adeo ut omnium, praeserim sacerdotum, aestimationem et amorem sibi compararet.

Anno 1852 dioecesi S. Hyacinthi, noviter erectae, R. P. D. Carolus Ioannes Prince Episcopus fuit ab Apostolica Sede datus, qui secum Dei Famulum uti a secretis assumpsit.

In nova hac Dioecesi Servus Dei, etsi corpore debilis, animo fortis, indefessus nulli parcebat labori, nullam sibi concedebat requiem, ut christiani populi necessitatibus, postulatis, aequis desideriis atque consolationibus satisfaceret; unde vir consiliorum merito aestimatus. Trium S. Hyacinthi Episcoporum Secretarii officio functus est, bis eodem tempore Cathedralis Ecclesiae parochus, immo quater, Sede vacante, Dioecosim administravit; fuit quoque Vicarius Generalis. Quibus in muneribus aliisque exercendis virtutum omnium mira specimina exhibuit, ob (pia ab Apostolica Sede, post Episcopi Caroli La Rogue mortem, die 1 Ianuarii anno 1876, cuncto populo cleroque plaudente, eiusdem dioecesis Episcopus fuit electus. Probe quidem Servus Dei sub mitra, ut dicere solebat, spineam coronam abscondi sciebat, sibique ut pote vere humilis erat persuasum se tanta indignum esse dignitate, « sed.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

DECRETUM

SACERDOS LEONARDOS KEENEY EXCOMMUNICATOS DECLARATUR

Cum sacerdos Leonardos Feeney, Bostonii (*Saint. Benedict Center*) residens, qui propter graviter denegatam oboedientiam Auctoritati Ecclesiasticae a divinis iamdnndum suspensus fuerat, non obstantibus iteratis monitionibus et excommunicationis ipso facto incurrendae comminatione, non resipuerit, Emi ac Revmi Patres rebus fidei ac morum tutandis praepositi, in Plenario Conventu Feriae IV, habito die 4 Februarii 1953, eundem excommunicatum cum omnibus iuris effectibus declaraverunt.

Feria autem V, die 12 Februarii 1953, Ssinus D. N. D. Pius Divina Providentia Papa XII Emorum Patrum decretum adprobavit, confirmavit atque publici iuris fieri iussit. **H**

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die xni Februarii a. m c m l i i i.

Marius Crovini, *Notarius*

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

PROVISIO ECCLESIARUM

Sanctissimus Dominus Noster Pius Divina Providentia Papa XII. successivis decretis Sacrae Congregationis Consistorialis, singulas quae sequuntur Ecclesias de novo Pastore dignatus est providere, nimirum :

dic 13 decembris 1952. — Titulari episcopali Ecclesiae Dadiensi praefecit R. D. Rnbén Isaza Restrepo, rectorem seminarii dioecesis Manizatis, quem deputavit Auxiliarem Exc. P. D. Iosephi Tgnatii Lopez, Archiepiscopii Carthaginensis in Columbia.

die 18 decembris. — Cathedrali Ecclesiae Palmiranae. nuper erectae. Exc. P. D. Iesum Antonium Castro et Becerra, hactenus Episcopum Barranqnillensem.

— Cathedrali Ecclesiae Pereiranae, nuper erectae, Exc. P. D. Balthassar Alvarez Restrépo, hactenus Episcopum titulare Amyzonensem.

— Cathedrali Ecclesiae Armeniensi, nuper erectae, Exc. P. T. Iesum Martinez Vargas, hactenus Episcopum titulare Anlonitanum.

die 22 decembris. — Titulari episcopali Ecclesiae Messeniensi R. P. Eraniscum Rendeiro, O. P., quem constituit Coadintorem cum iure successionis Exc. P. I. Marcellini M. Franco, Episcopi Pharaonensis.

die ?? decembris. — Cathedrali Ecclesiae Portalegensi R. P. Augustinum De Moura, Superiorem provincialem Lusitanum Congregationis Spiritus Sancti. ¶

— Titulari episcopali Ecclesiae Zaparenae R. D. Ernestum Corripio et Ahumada, cancellarium curiae dioecesanae Tamaulipanae, quem deputavit Auxiliarem Exc. P. D. Seraphini Mariae Armora et Gonzâlez, Episcopi Tamaulipani.

SACRA CONGREGATIO CONCIDI

EPISTULA

CIRCA IL RISTITUTO DEL MATERIALE CONSERVATO NEGLI ARCHIVI ECCLESIASTICI
IN ITALIA.

Roma. 30 Dicembre 1952

Eccellenza Reverendissima,

'JS

Non può mettersi in dubbio che i documenti, i manoscritti e le altre scritture d'interesse storico, conservati presso gli archivi e le biblioteche degli Enti ecclesiastici e religiosi, siano compresi tra gli oggetti di storia ed arte sacra, di cui alla Circolare di questa Sacra Congregazione del 21 Maggio 1939 (*Acta Apostolicae Sedis*, vol. XXXI, pag. 266). e quindi sottoposti alle disposizioni della medesima Circolare.

Kiuguardo, poi, ai prestiti di detti documenti, manoscritti e scritture, richiesti per scopo di studio da Enti o persone residenti in Roma, questa stessa Sacra Congregazione dispone che gli stessi documenti, manoscritti e scritture siano in via di deposito temporaneo presso l'Archivio Segreto Vaticano, e offre tutte le possibili garanzie per una buona conserva-

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

DECRETUM

DE MISSA VESPERTINA IN NAVI

Quaesitum est ab hac Suprema S. Congregatione S. Officii :

1. Utrum Ordinarii locorum, ad normam η. VI Constitutionis Apostolicæ (*Christus Dominus*), permittere valeant Missae vespertinae celebrationem in favorem christiûdelium qui navibus addicuntur, maritimo itinere perdurante ; et quatenus affirmative :

2. Quinam sit Ordinarius loci competens in casu.

Emi ac Revmi Patres huius Supremae S. Congregationis, re mature perpensa, in Plenario Coetu feriae IV, habito die 25 Martii 1953, respondendum decreverunt :

Ad 1. *Affirmative.*

Ad 2. Competens est ad praedictam facultatem elargiendam Ordinarius loci, in cuius territorio est portus, in quo navis habitualiter consistit.

Ssmus autem D. N. D. Pius divina Providentia Pp. XII, in Audientia Emo Cardinali Pro-Secretario Sancti Officii die 5 Maii 1953 concessa, hoc Emorum Patrum Decretum adprobavit atque promulgari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 31 Maii 1953.

Marius Crovini, *Notarius*

.SACRA CONGREGATIO RITUUM

RATISBONEN.

BEATIFICATION!..S ET CANONIZATIONIS SERVI DEI VICTRICII AB EGGENFELDEN, SACERDOTIS PROFESSI ORDINIS FRATRUM MINORUM CAPPUCINORUM.

SUPER DUBIO

An signanda sit commissio Introductionis causae in casu et ad effectum de quo agitur.

« Sanctus Franciscus, scribit S. Laurentius a Brndusio, summo-
pere castitatem et paenitentiam carnisque afflictationem coluit contra
concupiscentiam carnis, paupertatem voluntariam... contra concupi-
scentiam oculorum, et humilitatem ac subiectionem perpetuam omni
creaturae contra superbiam vitae; suamque religionem instituens,
contra haec tria vitia mundi, statuit tria vota humillimae obedientiae
et subiectionis, altissimae arctissimaeque paupertatis et mendicitatis et
purissimae ac nitidissimae castitatis, vitamque instituit arctam valde
et asperam ad carnem afflictandam et spiritui subieciendam)» (Or. pan.
S. Fr.).

His obsequentes sui Patriarchae praeceptis, fere innumeri Fratres
Minores trium familiarum triumque Ordinum religiosae perfectionis
culmen attigerunt, quos inter Victricius ab Eggenfelden, e Capulatorum
familia, ut ex dicendis constare videtur, est annumerandus. In oppido
Eggenfelden intra Ratisbonensis dioecesis fines, die IS Decembris 1842,
e Ioanne Antonio Weiss ac Maria Anna Zanneker vita ac religione prae-
stantibus, qui quatuordecim genuerunt filios, natus est Antonius, se-
quenti die baptizatus. «A prima pueritia et indole praestabat bona et
morum innocentia. In disciplinis humanisticis, philosophicis ac theolo-
gicis inter aequales facile fuit primus » (Postal. Episc. totius Germa-
niae).

Anno 1866 Frisingae ad sacerdotium fuit promotus, Monachii per
triennium S. Ursulae parochi fuit cooperator. Frisingensi Seminario
addictus, studiorum praefecti munere functus est: anno vero 1871
doctorali laurea fuit ornatus cum nota: Profectus prorsus insignis, Si
scientia insignis, insigniorem pietate, christianisque virtutibus se red-

ACTA 88. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

NOTIFICAZIONE

Viene chiesto se con la Costituzione Apostolica *Christus Dominus*, attesa anche la relativa Istruzione del S. Offizio, sia stato revocato il privilegio, goduto da alcune chiese, di celebrare nelle ore serali della vigilia la *prima. Messa* del S Natale.

In proposito si rende noto che tale privilegio, essendo d'indole liturgica, non rientra, sotto quest'aspetto, nelle clausole abolitive della Costituzione *Christus Dominus*.

I Sacerdoti, perd, che celebrano nelle predette circostanze, come pure i fedeli che si accostano alla S. Comunione, devono attenersi alle vigenti disposizioni circa il digiuno eucaristico.

Palazzo del Sant'Offizio, 12 dicembre 1953.

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

LAMACENSIS

DECRETUM

DEI CAPITULI CATHEDRALIS INNOVATIONE

Cum pervetusti Laiuancensis Capituli Cathedralis, tabentibus annis variis mutationibus emendati, nova sint condenda Statuta. Exc. P. D. Ioannes a Silva Campos Neves, Episcopus Lamacensis, enixe ab Apostolica Sede postulavit ut ipsum innovaretur pressiusque describeretur.

Sacra Congregatio Consistorialis. praehabito favorabili voto Emi P. D. Petri S. R. E. Card. Ciriari. in Lusitania Pro Nuntii Apostolici, vigore specialium facultatum sibi a Summo Domino Nostro Pio Divina Providentia PP. XII tributarum, rata huiusmodi innovationem solemniori cultui Deo in Ecclesia exhibendo collaturam, precibus annuendum censuit.

Quapropter, suppleto, Quatenus opus sit, aliorum quorum intersit
qui sua intéressé praesumant consensu, praesenti Decreto, perinde
alitulo ac si Apostolicae sub plumbo Litterae datae fuissent, statuit
if exinde Lamacense Capitulum, ceteris abrogatis, quatuor constet
Pignitibus, scilicet, decano, cantore, archidiacono, archipresbytero,
K octo canonicis, quibus ab Episcopo Ordinario Lamacensi bini aut
plure» addi poterunt beneficiarii seu rnansionarii qui eidem expedire
ritotur ad sacras functiones in ecclesia cathedrali peragendas. Indui
>¶ tamen ut hodiernus canonicus cui in eodem Capitulo collata est
Pignitas «thesaurarius maior», suum retineat munus, *et* dignitas illa
fitingiiatur cum primum quomodocumque vacet.

Quoad vestes chorales mansionariorum Sacra haec Congregatio man*
utut sint rochetum sine reflexu in manicis et mozeta nigri coloris. Cum
autem non parum deceat ut qui in Episcopi senatum et consilium adsei-
suntur quibusdam decorentur insignibus, concedit ut Dignitates et
■.iunici, intra fines dumtaxat propriae dioeceseos, vestem talarem ad-
hibeant cuius collum et anteriores extremitates exiguus torulus ornet
wi coloris.

Quod attinet ad servitium chorale, ceteraque officia iura et privilegia,
normae iuris communis, legitimae consuetudines atque peculiaria sta-
tuta adainussim servantur.

Ad haec omnia perficienda S. Congregatio deputat memoratum in
Lusitania Pro Nuntium Apostolicum, tribuens necessarias et opportunas
facultates etiam subdelegandi ad effectum de quo agitur quemlibet vi-
rum in ecclesiastica dignitate constitutum, onere ipsi imposito mittendi,
rum primum fas erit, ad eandem S. Congregationem Consistorialem
exemplar authenticum actus peractae executionis.

Datum Romae ex Aedibus S. Congregationis Consistorialis, die xv
mensis Iunii. anno

* Fr. A. I. <«.·<!. l'ηζζ.Λ. Kp. Brttoe» et Mnndelei., «Seeretf»

¶ Φ S-

Ioseplms Ferretto, .tdsrgsor

SACRA CONGREGATIO
DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

DECRETUM

Quo sollemniori ritu ac pari magnificentia .Marianus Annus nuper
ubique terrarum indictus *Litteris Encyclicis* « Fulgens corona n sumat
initium atque ad exitum perveniat, Sanctissimus Dominus Noster Pius
Divina Providentia Papa XII die 25 mensis Novembris labentis anni
Reunis locorum Ordinariis facultatem tribuere libenter dignatus est
indulgendi ut in unaquaque ecclesia cathedrali, collégial!, conventuali,
paroeciali, necnon in potioribus ecclesiis et oratoriis, etiam sodalibus
religiosis conceditis, praesertim autem in Sanctuariis Marianis et ec-
clesiis Beatissimae Virgini Mariae dicatis, ad quae populus freqüentior
accedere solet, *exceptis* tamen domesticis sacellis, dimidia hora post
mediani noctem, quae interfluit intra diem septimum et octavum mensis
Decembris m c m l i i i, itidemque inter eosdem dies mensis Decembris anni
MCMLiv, *mia sancta Missa*, etiam solemniss, litari possit, in qua, vel
continuo ac statim post eam expletam, christifideles rite dispositi sa-
era Synaxi sese reficere queunt, servato ieiunio, a media nocte.

Id vero indnlgere valent RR. Ordinarii dummodo sacrae supplicatio-
nes Deo Beatissimaeque Virgini Mariae Immaculatae impendantur ad
praeclara permagnique momenti imploranda beneficia a memoratis Lit-
teris Encyclicis singillatim recolita, per spatium saltem duarum hora-
rum, in hoc computato tempore ad .Missam celebrandam insumpto, ser-
vatis in reliquis de iure servandis cautoque ut quodlibet praecaveatur
irreverentiae ac profanationis periculum.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis de Disciplina Sa-
cramentorum. die 26 mensis Novembris MCMLIII.

æ B. Card. Aloisi Masella, Ep. Praenest., *Pro-Praefectus*

F. Bracci, a Secretu

SACRA CONGREGATIO CONCILII

CIRCOLARE

CIRCA NUOVE FORMULE DEL DIGIUNO EUCARISTICO
DA INTRODURSI NEL CATECHISMO DEL B. PIO X

Come è noto, con la Costituzione apostolica *Christus Dominus* dei
tlGennaio 1953 ii regnante Somnio Pontefice Pio Pp. XII stabili nna
nuova disciplina per il digiuno eucaristico, e la Sacra Congregazione
dei SantTfilzio con Flstruzione dei medesimo giorno emanô speciali
norme per la regolare osservanza di tale disciplina (.icta *Apostolicae
Sedis*, vol. XXX.XV, pag. 15 e 47).

In seguito poi ad intéressamento di questo Sacro Dicastero dei
Concilio, la medesima Sacra Congregazione del Sant’Uffizio, con l’au-
gusta approvazione del Santo Padre, ha disposto che nel Catechismo dei
!l. Pio X siano apportate le seguenti modifiche alie domande 335, 339 e
RIO. nonchè alie relative risposte :

.>!). *Quante rose ,vonò necessarie per fare una l/uona comunione*cf

R. Per fare una buona comunione sono necessarie tre cose: 1° essere
in grazia di Dio; 2° sapere e pensare chi si va a ricevere; 3° essere di-
uiimo dalla mezzanotte.

A’>9. *in ehe rosa consiste it digiuno eucaristico?*

R. Il digiuno eucaristico consiste nelPastensione da qualsiasi cibo o
hevanda. eccetto Facqua naturale.

340. *(’hi non d digiuno puà ricevere mai la comunione*cf

R. <’hi non è digiuno puà ricevere la comunione in pericolo di morte;
inoltre in partici dari circostanze determinate dalla Chiesa.

340-bis. *Quali sono queste particolari circostanze determinate dalla
chiesa?*

R. Sono le seguenti :

1) Gl’infermi possono fare la santa comunione, anche dopo aver
preso medicine o bevande, se per grave incommodo riconoscinto dal
confessore — non possono rimanere coinpletamente digiuni.

2) Chi ia la comunione a tarda ora o dopo un lungo camraino o
dopo un lavoro debilitante pud prendere qualche bevanda tino ad unOre
p,~i,ηη di comunicarsi. se prova grande incommodo — riconoscinto dal
confessore — qservnre coinpletamente il digiuno.

3) Nelle Messe vespertine puô fare la comunione chi si è astenuto dai cibi solidi per tre ore e dalle bevande per mi'ora.

340-ter. *Nei permessi di prendere bevande sono compresi anche i H- quidi alcoolici*

R. Nei permessi di prendere bevande sono esclusi gli alcoolici.

Tanto si comuniea per opportuna intelligenza e norma.

Roma. 14 Novembre 1953.

G. Card. Bruno, *Prcfctto*

L. ϕ S.

F. Roberti, *Seffretario*

SACRA CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

i

INSULARUM BERMUDARUM

DECRETUM

PRAEFECTURA APOSTOLICA INSULARUM BERMUDARUM DELEGATIONI APOSTOLICAE IN BRITANNIA ADSIGNATUR.

Cum per Decretum Sacrae Congregationis Consistorialis diei 19 mensis Februarii vertentis anni insulae, vulgo « Bermude » nuncupatae, seiunctae sint ab Archidioecesi Halifaxiensi et erectae in Praefecturam Apostolicam, Insularum Bermudarum appellandam, iurisdictioni huius Sacri Consilii Christiano Nomini Propagando plene sublectam, eidem Sacro Consilio visum est, ob peculiaria rerum adiuncta, memoratam Praefecturam Apostolicam Insularum Bermudarum Delegationi Apostolicae in Britannia adsignare.

Quam sententiam Sanctissimus Dominus Noster Pius Divina Providentia Papa XII, in Audientia diei 24 mensis Martii vertentis anni, referente infrascripto huius Sacrae Congregationis Cardinali Praefecto, benigne excipiens, ratam habuit et confirmavit atque hoc ad rem Decretum confici et expediri mandavit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die 24 mensis Martii a. D. 1953.

P. Card. Fumasoni Biondi, *Praefectus*

L. Φ S.

■ ft

f Ph. Bernardini. Archiep. tit. Antioch, in Pisidia, a Secreti*

II

MERAUKENSIS - DE HOLLANDIA

DECRETUM

DE FINIUM MUTATIONE

Cum Excellentissimus Dominus Hermanns Tillemans, M. S. F., Vicarius Apostolicus Meraukensis, et Reverendissimus Pater Antonius Cremers, O. F. M., Praefectus Apostolicus de Hollandia (Nova Guinea), aliquam confinium mutationem inter Vicariatum Apostolicum Meraukensem et Praefecturam Apostolicam Hollandiae petiissent, ut in territorii Meraukensis parte, cui vulgo nomen « Mimika », evangelizationis operi aptius consuleretur, visum est ad novam inter duas, quas diximus, circumscriptiones ecclesiasticas, limitum definitionem procedere.

Quamobrem haec Sacra Congregatio «de Propaganda Fide» memoratam territorii partem de « Mimika », quae hucusque ad Vicariatum Apostolicum Meraukensem pertinebat, ab ipso Vicariatu Apostolico Meraukensi distrahendam atque Praefecturae Apostolicae Hollandiae ita adnectendam censuit ut deinceps linea divisionis inter dictas circumscriptiones ecclesiasticas, proficiscens a finibus Papuasiae Anstralianae, currens per summa iuga montium, non. prout adhuc, proseguatur usque ad Sinum Aetnae, verum ad 137° 30 longitudinis orientalis perveniens, flectatur iuxta eundem gradum ad meridiem, proseguens usque ad mare.

Quod Sacrae Congregationis « de Propaganda Fide » consilium eiusdem Sacrae Congregationis Cardinalis Praefectus, vigore specialium facultatum sibi a Sanctissimo Domino Nostro Pio Divina Providentia l'apa XII die II Octobris 1952 concessarum, ratum habens atque confirmans, territorium de « Mimika » a Vicariatu Apostolico Meraukensi distraxit ei Praefecturae Apostolicae Hollandiae adnexuit praesensque ad rem Decretum confici iussit.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Tide, die 26 mensis Iunii a. D. 1953.

P. Card. Fumasoni Biondi. *Praefectus*

L. Çf S-

t Ph. Bernardini. Archiep. tif. Antioch, in Pisidia. « *Secretis*

puellarum, pauperum praesertim, uberes spirituales retulisset fructus, intimo tamen impellebatur desiderio Deo arctius adhaerendi; aliquod itaque claustrale Institutum amplecti sategit. Quare in urbe Briesca annos nata vigintiquinque Clarissarum monasterium est ingressa: verum quum ex iniqua lege religiosae professiones prohibebantur, paternum in domum redire est coacta. Paulo post Sacerdotis Sororum Tertiariarum Carmelitarum fundatoris invitationem excipiens, Inspectricis scholarum officium Barcinone prudenti caritate diligentiaque exercuit. Non multo post, Sacerdote hoc defuncto, a munere Inspectricis soluta fuit. Hora Dei tandem advenit. A quodam Sacerdote anno 1872 invitata ut novae foundationi pro pauperibus in urbe Barbastro operam daret ipsa assensit, secum ducens et sororem germanam alteramque iuvenem. Quo cum pervenisset, alias decem invenit iuvenes quibuscum religiosam inivit vitam. Die 27 Ianuarii a. 1873 omnes hae a Capitulari Vicario religiosas acceperunt vestes; Serva autem Dei Superiorissae munus suscepit simpliciaque vota nuncupavit. Eodem tempore, cum Valentiae eodem line simile Institutum condere pii benefactores moliebantur, concordii consensu factum est, ut unum ex duobus fieret Institutum, Servaeque Dei Valentinae quoque domus pro senibus derelictis a Cardinali Archiepiscopo Valentino Superiorissa confirmaretur. Cum autem aliae eiusdem Instituti erigerentur domus, Generalis Moderatrix ipsa facta est. Anno 1876 ab Apostolica Sede ((decretum laudis » luit concessum. Die 21 Iulii a. 1882 Instituto nomen : « Ilerinanitas de los Ancianos Desamparados » fuit impositum.

Interim domus senumque asyla adeo multiplicabantur, ut quando definitivam approbationem anno 1887 Institutum obtinuit, octo super quinquaginta domus-asyla aperta iam fuissent. Decem post annos, die 21 Augusti quinque diebus ante Servae Dei mortem, vere in conspectu Domini pretiosam, Constitutiones definitive approbatae fuere, domus autem ad tres supra centum Sororesque fere mille pluribus senum millibus curas adhibebant. ur |

« *Ex fructibus eorum cognoscetis eos* ». docet Dominus. Quinque tantum supra viginti annos ipsa Congregationis formam dedit ; Sorores ad vitam difficultatibus iugibusque sollicitudinibus plenam verbo atque exemplo formavit.

Magnifica enim Serva Dei humilitatis, caritatis, patientiae, animorum salutis zeli, atque indefessi laboris specimina dedit una cum festiva laetitia, per quam alios quoque recreabat eorumque animos ad se Deumque attrahebat. regulas constitutionesque Congregationis ad unguem "urvabat, uno verbo omnium virtutum perfectum exemplar se exhibuit.

Quapropter adhuc vivens saneta passim dicebatur ; quae fama post

mortem non deferbuit. Hoc Valentinam Archiepiscopalem Curiam a. 1945 impulit ad canonicas inquisitiones super scriptis, sanctitatis fama atque oboedientia decretis de Jiturgico cultu non praestando instruendas, quae sequenti anno consummatae sunt, Urbemque delatae.

Die I Aprilis a. 1918 S. R. C. decretum edidit, quo declaratur nihil obstare, scriptis perpensis, quominus ad ulteriora posset procedi.

Ultra tercentae numerantur postulatoriae litterae causae Introductionem poscentes: e quibus, quinque Cardinalium, plurimorum Archiepiscoporum, Episcoporum ; Excmorum Praesidentium Peruanae Reipublicae ac Bolivianae ; Abbatum, Generalium Ordinum seu Congregationum Moderatorum : Rectoris Magnifici Pontificiae Universitatis Salmanticensis aliarumque; plurimarum Nationum Administrorum et Legatorum etc. Haec unanimis sententia evidenter sanctitatis famam atque Dei Famulae erga Societatem merita evidenter comprobant.

Omnibus secundum ius paratis, Rñño D. Carolo Calaf, causae Postulatore instante, die 17 Iunii anni huius Emus ac Rmus D. Cardinalis Benedictus Aloisi Masella, Episcopus Praenestinus, causae Ponens, in Ordinario huius S. C. Coetu, dubium posuit disceptandum : *Ad signanda sit commissio introductionis causae in casu et ad effectum de quo agitur.* de eaque retulit. Emi Patres, relatione hac, suffragiis officialium Prae-latorum at (pie R. P. Γ). Salvatore Natucci auscultatis, rescribere duxerunt : *Signandam esse commissionem,, si Ssmo placuerit.*

Sanctitas Sua, subsignato die, referente infrascripto Cardinali. Emoriim Patrum rescriptum ratum habens, Sua manu *Commissionem introductionis causae Serva# Dei Teresi ac a Jesu Jornet Pbars dignata 'd subsignare.* Jc-o* 1

Datum Romae, die 27 Iunii A. 1>. 1952.

■P C. Card. Mic a r a, Ep. Velitem., *Pro-Praefectus*
L. S. " f A. Carinci, Andiep. Seleuc., *Secretorius*

ERRATA CORRIGE

In deereto « Romana » publici iuris facto die 23 Decembris 1952 ac In *Acta Apostolicae Sedis* relato (cf. an. et vol. XXXXV, 21 Martii 1953, n. 4. pagina 194), loco legendi: ...I>ost verba: *Benedetto il nome di Maria Verpine Madre.* addatur: *Uenedetta la Mei gloriosa Issumionc.*
legatur: *Uenedetta la Sua Santa c Immaoolata Concczione.* addatur: *Benedetta h »ua gloriosa Assumione.* Congregationis, die 8 Aprilis 1053.
Ex Secretaria S. Rltuun»

Henrlcus Dante, *Substitutus*

puellarum, pauperum praesertim, uberes spirituales retulisset fructus, intimo tamen impellebatur desiderio Deo arctius adhaerendi; aliquod itaque claustrale Institutum amplecti sategit. Quare in urbe Briesca annos nata vigintiquinque Clarissa-rum monasterium est ingressa : verum quum ex iniqua lege religiosae professiones prohibebantur, paternam in domum redire est coacta. Paulo post Sacerdotis Sororum Tertiariarum Carmelitarum fundatoris invitationem excipiens, Inspectricis scholarum officium Barcinone prudenti caritate diligentiaque exercuit. Non multo post, Sacerdote hoc defuncto, a munere Inspectricis soluta fuit. Bora Dei tandem advenit. A quodam Sacerdote anno 1872 invitata ut novae foundationi pro pauperibus in urbe Barbastro operam daret ipsa assensit, secum ducens et sororem germanam altcramque iuvenem. Quo cum pervenisset, alias decem invenit iuvenes quibuscum religiosam inivit vitam. Die 27 Ianuarii a. 1873 omnes hae a Capitulari Vicario religiosas acceperunt vestes; Serva autem Dei Superiorissae munus suscepit simpliciaeque vota nuncupavit. Eodem tempore, cum Valentiae eodem fine simile Institutum condere pii benefactores moliebantur, concordii consensu factum est, ut unum ex duobus fieret Institutum, Servaeque Dei Valentinae quoque domus pro senibus derelictis a Cardinali Archiepiscopo Valentino Superiorissa confirmaretur. Cum autem aliae eiusdem Instituti erigerentur domus, Generalis Moderatrix ipsa facta est. Anno 1876 ab Apostolica Sede « decretum laudis » fuit concessum. Die 21 Iulii a. 1882 Instituto nomen : « Hermanitas de los Ancianos Desamparados » fuit impositum.

Interim domus senumque asyla adeo multiplicabantur, ut quando definitivam approbationem anno 1887 Institutum obtinuit, octo super quinquaginta domus-asyla aperta iam fuissent. Decem post annos, die 21 Augusti quinque diebus ante Servae Dei mortem, vere in conspectu Domini pretiosam, Constitutiones definitive approbatae luere, domus autem ad tres supra centum Sororesque fere mille pluribus senum millibus curas adhibebant.

« E® fructibus eorum cognoscetis eos ». docet Dominus. Quinque tantum supra viginti annos ipsa Congregationis formam dedit ; Sorores ad vitam difficultatibus iugibusque sollicitudinibus plenam verbo atque exemplo formavit.

Magnifica enim Serva Dei humilitatis, caritatis, patientiae, animo-
i mu salutis zeli, atque indefessi laboris specimina dedit una cum festiva laetitia, per quam alios quoque recreabat eorumque animos ad se Deum-
que attrahebat; regulae constitutionesque Congregationis ad unguem H-nabat. uno verbo omnium virtutum perfectum exemplar se exhibuit.

Quapropter adhuc vivens saneta passim dicebatur. quM

mortem non deferbuit. Hoe Valentinam Archiepiscopalem Curiam a. 1945 impulit ad canonicas inquisitiones super scriptis, sanctitatis (ama atque oboedientia decretis de liturgico cultu non praestando instruendas, (piae sequenti anno consummatae sunt, Urbemque delatae.

Die 1 Aprilis a. 1948 S. R. C. decretum edidit, quo declaratur nihil obstare, scriptis perpensis, quominus ad ulteriora posset procedi.

Ultra tercentae numerantur postulatoariae litterae causae Introductionem poscentes: e quibus, quinque Cardinalium, plurimorum Archiepiscoporum, Episcoporum; Excmorum Praesidentium Peruanae Reipublicae ac Bolivianae; Abbatum, Generalium Ordinum seu Congregationum Moderatorum; Rectoris Magnifici Pontificiae Universitatis Salinanticensis aliarumque; plurimarum Nationum Administrorum et Legatorum etc. Haec unanimis sententia evidenter sanctitatis famam atque Dei Famulae erga Societatem merita evidenter comprobant.

Omnibus secundum ius paratis, Rmo D. Carolo Calaf, causae Postulatore instante, die 17 Iunii anni huius Emus ac Rmus D. Cardinalis Benedictus Aloisi Masella, Episcopus Praenestinus, causae Ponens, in Ordinario huius S. C. Coetu, dubium posuit disceptandum: *Ad signanda iit commissio introductionis causae in casu et ad effectum de quo agitur.* de eaque retulit. Emi Patres, relatione hac, suffragiis officialium Praelatorum atque R. P. I. Salvatore Natucci auscultatis, rescribere duxerunt: *Signandam esse commissionem, si Ssmo placuerit.*

Sanctitas Sua, subsignato die, referente infrascripto Cardinali. Uniorum Patrum rescriptum ratum habens, Sua manu *Commissionem Introductionis causae Servae Dei Tcresiae a Iesu Jornet Ibarras dignata* *ut subsignare.*

Datum Romae, die 27 Iunii A. 1952.

C. Card. Micaka, Ep. Velitern., *Pro-Praefectus*

A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretarius*

ERRATA CORRIGE

In decreto « Romana » publici iuris facto die 23 Decembris 1952 ac In zlecta Apostolicae Sedi* relato (cf. an. et vol. XXXV, 21 Martii 1953. n. 4. pagina 104), loco legendi: ...post verba: *lienedctto il nome di Maria Vergine Uadre*, addatur: *liencdetta la gloriosa Assuazionc.*

legatur:

1952t verba: *Benedetto la Sua Santa e Inunaevolata Concione*, addatur: *Benedetta*

h Ex .Cretaria S. Rituum Congregationis, die 8 Aprilis 1953.

Henricus Dante, *Substitutus**

charismatis confirmata, quibus a Deo fuerat praedita, ea demortua, fortius erupit. Quare in Victoriensi Curia canonicae inquisitiones super scriptis, sanctitatis fama et oboedientia Urbanianis decretis de vetito cultu annis 1929-1931 peractae sunt, Urbemque delatae.

Plures interim litterae Causae Introductionem postulantibus Summo Pontifici oblatae sunt a Cardinali Archiepiscopo Hispalen., a pluribus Archiepiscopis et Episcopis, a Religionum Moderatoribus, a Praesidibus Provincialium Deputationum de Vizcaya et de Alava, atque a Syndico Malacitano.

Instante itaque Rmo P. Augustino a Virgine, Causae Postulatore, infrascriptus Cardinalis, causae relator, die 8 mensis huius in Ordinario S. R. C. coetu dubium posuit discutiendum: *An signanda «it commissio introductionis causae in casu et ad effectum de quo agitur, de eaque retulit. Emi Patres, relatione hac auscultata, auditis quoque Officialium Praelatorum suffragiis necnon R. P. D. Salvatore Nâtucci, Fidei Generali Promotore, rescribere censuerunt: Signandam esse commissionem. si Ssilio placuerit.*

Facta autem ab eodem Cardinali relatione beatissimo Patri, Sanctitas Sua. rescriptum Emorum Patrum ratum habens, *commissionem introductionis causae Servae Dei Raphaëlav de 1 barra 1 id. de Vilallonga* Sua manu dignata est subsignare.

Datum Romae, die 11 Iulii a. D. 1952.

ϕ C. Card. Micara, Ep. Velitern., *Pro-Praefectus*

L. ϕ S.

f A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretorius*

III

ROMANA

Sanctissimus Dominus noster Pius Divina Providentia Papa XII precibus quamplurimis Sibi porrectis libenter deferens, statuere benigne dignatus est ut invocationibus in fine Missae et in Benedictione Ssmi Sacramenti recitandis, post verba: *Benedetto il nomr. di Maria Vergini Madre*, addatur: *Benedetta la sua gloriosa Assunzione*.

Datum Romae die 23 Decembris 1952.

L. ϕ S- A C. Card. Micara, Ep. Velitern., *Pro-Praefectus*

+ A. Cannei. Archiep. Seleuc., *Secretorius* β

IV

ROMANA

Qnaniplurimi Sacrorum Italiae Antistites Sanctissimo Domino nostro Pio Papae XII enixas preces detulerunt ut, ad intelligentiam ac pietatem populi fovendam, in administratione Sacramenti Baptismatis tam parvulorum quam adultorum quaedam formulae vernacula lingua proferri valeant. His precibus Sacrorum Rituum Congregatio deferens, versionem in italicam linguam interrogationum ac responsionum in administratione Baptismatis praeparare sategit, quam Eidem Sanctissimo Domino nostro pro opportuna approbatione reverenter subiecit.

Referente vero infrascripto Sacrae Rituum Congregationis Cardinali Pro Praefecto in audientia diei 9 Maii anno 1952, Sanctitas Sua interrogationes et responsiones praefatas, prouti in inferiori prostant exemplari, probavit easque adhiberi posse induisit benigne; hac tamen conditione ut in editionibus Ritualis Romani textus latinus cum versione italian ponatur. Servatis de cetero servandis. Contrariis non obstantibus quihiscumque.

Die 2 Februarii 1953.

88 C. Card. Micara. Ep. Velitern., *Pro-Praefectus*

L. ϕ S.

v A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretorius*

ORDO BAPTISMI PARVULORUM

(Numeri marginales correspondent numeris Ritualis Romani)

1. *Sacerdos interrogat infantem (si plures sint baptizandi, singulariter singulos) :*

V.,che cosa domandi alia Chiesa di Dio?

Patrimis respondet : La fede.

Sacerdos : Ohe cosa ti procura la fede?

Patrimis: La vita eterna.

2. *Sacerdos (etiam singulariter singulos) :*

Se, dunque, vuoi avere la vita eterna, osserva i comandamenti : Arnerai il Signore Dio tuo con tutto il tuo cuore, cou tutta la tua anima, «on tutta la tua mente, e il prossimo tuo come te stesso.

10. *Postea sacerdos...*

entra nel tempio di Dio, per aver parte con Cristo nella vita eterna.

R. Così sia.

11. *Cum fuerint ecclesiam ingressi...*

Io credo in Dio Padre onnipotente...

Padre nostro che sei nei cieli...

14. *Postea interrogat baptizandum nomination, dicens (singulariter singulis) :*

N., rinunci a Satana?

Respondet patrinus: Rinuncio.

Sacerdos : E a tutte le sue opere?

Patrinus : Rinuncio.

Sacerdos : E a tutte le sue seduzioni?

Patrinus : Rinuncio.

17. *Sacerdos ad fontem interrogat :*

N., credi in Dio Padre onnipotente, Creatore del cielo e della terra?

R. Credo.

Credi in Gesù Cristo, suo unico Figliolo, nostro Signore, che nacque e pati per noi?

R. Credo.

Credi nello Spirito Santo, la Santa Chiesa Cattolica, la comunione dei Santi, la remissione dei peccati, la risurrezione della carne, la vita eterna?

R. Credo.

18. *Subinde...*

N., vuoi essere battezzato?

Respondet patrinus: Sì, lo voglio.

26. *Postremo dicit :*

N., va in pace, ed il Signore sia con te.

R. Così sia.

ORCO BAPTISMI ADULTORUM

5. *Tum sacerdos interrogat...*

Come ti chiami?

Catechumenus respondet : N.

Sacerdos: N., che cosa domandi alla Chiesa di Dio?

R. La fede.

Sacerdos : Che ti procura la fede?

R. La vita eterna.

Sacerdos: Se, dnnque, vtioi avere la vita eterna, osserva i comanda-
menti : Amenai il Signore Dio tno con tutto il tuo cuore, con tntta la tua
mente, e il prossimo tno come te stesso. Questi due comandamenti rias-
eumono tutta la legge ed i profeti. La fede consiste nell'adorare nn solo
Dio in tre persone e la Trinità nelFunità, senza confondere le persone
nè dividere la natura. Altra è la persona del Padre, ultra quella del
Figlio, altra quella dello Spirito Santo : ma queste tre persone non sono
die una sola natura, una sola e identica divinità.

(!. *Et rursus interrogat :*

.Y., rinunzi a Satana?

IL Rinnnzio.

Interrogat : E a tutte le sue opere?

R. Rinnnzio.

Interrogat : E a tutte le sue seduzioni?

R. Rinnnzio.

7. *Deinde sacerdos interrogat de Symbolo Fidei, dicens :*

('redi in Dio Padre onnipotente, Creatore del cielo e della terra?

R. Credo.

Interrogat : Credi in Gesù Cristo, suo unico Figliolo, nostro Signore,
die nacque e pati per noi?

R. Credo.

Interrogat : Credi nello Spirito Santo, la santa Chiesa Cattolica.
la comunione dei Santi, la remissione dei peccati, la risurrezione della
carne, la vita eterna?

R. Credo.

16. *Deinde sacerdos dicit...*

l'rega. eletto di Dio. inginocchiati e di : Padre nostro...

Sacerdos subiungit : Alzati, compi la tua preghiera e di: Così sia.

Et ille surgens...

R. Così sia.

Sacerdos dicit patrino: Fa su di lui il segno della croce.

Deinde electo : Avvieinati.

Et patrinus pollice signat cum...: In nome del Padre, del Figliolo
edello Spirito Santo.

17. *Tum sacerdos quoqwc facit crucem...* : In nome del I adre. dei Fi-
gliolo e dello Spirito Santo.

(Questo formulario si ripete nei numeri IS, Id, ~0, 21 , e altre tre volte
m feinminile per le donne, nei numeri 22, -L Ol -θ, 40,

21. *Ilis peractis...*

.V...,tr,, nella snnta Chiesa di Dio, per ricevere da Nostro Signore

Gesù Cristo la Iwnedizione celeste ed aver parte con Lui e eon i suoi Santi.

32. *Ita etiam st plurcs sunt...*

Io Credo in Dio Padre onnipotente...

Padre nostro...

35. *Deinde interrogat electum...* :

Come ti chiami?

Et ipse respondet : N.

Interrogat : N., rinunzi a Satana?

R. Rimnuio.

Interrogat : E a tutte le sue opere?

R. Rinunzio.

Interrogat : E a tutte le sue seduzioni?

R. Rinunzio.

37. *Et cum fuerit...* : Come ti chiami?

Respondet: N.

38. *Interrogat* : X., credi in Dio Padre onnipotente, creatore dei cielo e della terra?

R. Credo.

Interrogat : Credi in Gesù Cristo, suo unico Figliolo, nostro Signore, che nacque e pati per noi?

R. Credo.

Interrogat: ('redi nello Spirito Santo, la sauta Chiesa Cattolica, la comunione dei Santi, la remissione dei peccati, la risurrezione della carne, la vita eterna?

R. Credo.

Iterum interrogat : X.,che cosa chiedi?

Respondet : Il Battesimo.

Interrogat: Vuoi essere battezzato?

Respondet : Sì, lo voglio.

'I

50. *Postea sacerdos...* : X., va in pace, e il Signore sia con te.

R. Così sia.

.ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

Citationes edictales

NOVARIEN.

NULLITATIS MATRIMOXII (FERRARIS-KALIRERDA)

Cum ignoretur locus actualis commorationis Dominae Ginae Kaliberda, in causa conventae, eandem citamus ad eomparendum, sive per se sive per procuratorem legitime constitutum, in sede Tribunalis S. R. Rotae (Roma, Palazzo della Cancelleria) die 10 Iunii 1953 hora decima, ad concordandum de dubio disputando, vel infrascripto subscrilxmdum et ad diem designandam, qua habebitur Turnus Rotalis pro causae definitione.

Ih constet de matrimonii nullitate, in casu.

Ordinarii locorum, parochi, sacerdotes et fideles quicumque notitiam habentes de loco commorationis praedictae Dominae Ginae Kaliberda, curare debent, ut de hac edictali citatione ipsa moneatur.

I. M. Pinna, *Ponens*

Ex Cancellaria Tribunalis S. R. Rotae, die 17 Februarii 1953.

E. Fiore, *Notarins*

• Etant inconnu le lieu de la demeure actuelle de Mme Gina Kaliberda défenderesse en cette cause, nous la citons à comparaître, par propre personne ou par un procureur légitimement constitué, au siège du Tribunal de la S. Rote Romaine (Roma, Palazzo della Cancelleria) le 10 juin 1953, à 10 heures pour concorder ou souscrire le doute ci-dessous rapporté, et fixer le jour de la décision de la cause devant la Rote.

Constet il de la nullité du mariage dans le cas?

Les Ordinaires des lieux, les curés, les prêtres, les fidèles ayant, connaissance du lieu de la résidence de la dite Gina Kaliberda, devront, dans la mesure du possible, l'avertir de la présente citation.

Nonnullarum puellarum condicionem miserans ac pericula quibus ipsae obnoxiae erant, eas nullis deterritus difficultatibus ac dicteriis, sed soli divinae Providentiae auxilio, uti alter S. Iosephus Cottolengo, con-
tusus, anno 1836 colligere coepit, Pauperum Filiarum Recessus rudi-
mentum, ad quarum regimen incassum variis tentaminibus cedentibus, Congregationem fundavit, Tertii Ordinis S. Francisci ad normas.

Divina porro Providentia ei defuit nunquam, uti Aloisius Anglesio. eiusdem Sancti successor et spiritus heres, praedixerat; sicque Panpe-
rum Filiarum Recessum ampliavit propriaque ecclesia ditavit.

Inexhaustum animarum zelum Episcopus sedulo perpendens, Carte-
rura Cappellanum, civici Collegii pueris educandis rectorem, Sororum S. Joseph moderatorem, episcopalis denique Seminarii Rectorem eum elegit.

Tantae virtutis, animorum zeli, doctrinae, rerum gerendarum peri-
tiae fama, intra dioecesis limites non fuit contenta, sed ad Summi ion-
tificis, Servi Dei Pii Papae IX, aures pervenit, qui in Consistorio diei
31 Decembris anni 1877, frustra renitentem Famulum Dei, ad Sega-
siensem Episcopalem sedem promovit.

Episcopalia munia omnia perfecte adimplevit. Nunquam a verbo Dei
praedicando abstinuit; Christianam catechesim, per totam dioecesim
edoceri, paenitentiae sacramentum rite ministrari atque ad sacram sy-
naxim fideles frequenter accedere indefesse curavit; ut ludi Christiano
spiritu moderarentur, Fratrum Scholarum Christianarum Scholas fovit
ampliavitque.

Contra grassantem Liberalismum, quem vocant, Ecclesiae mra con-
culcantem. verbo ac scriptis dimicavit strenue.

Religiosas familias adamavit earumque operibus in fidelium bonum
large utebatur.

Haec aliaque multa vigilans Episcopus gessit, nunquam a labore
desistens, Dei spiritu plenus, quem iugi oratione enutrivit paenitentiae
que exercitio firmavit. Laboribus fractus die 3 Maii, anno 1903, Eccle-
siae sacramentis reffectus, divinae voluntati apprime conformatus, gra-
tiarum actionis hymno pie recitato, prolatis verbis « In manus tuas,
Domine, commendo spiritum meum », lectissimum spiritum exhalavit
Sanctum obiisse cunctus populus Ingens conclamavit; quae sanctitatis
fama nullimôde tractu temporis deferbuit.. Quare in Segusiensi Curia ab
anno 1930 ad annum usque 1939 ordinaria auctoritate constructus fuit
processus super fama sanctitatis, super scriptis ac super vetito cultu
eidem hamulo Dei non praestito. Interim ferventes litterae ab Euio ac
Revmo D. Cardinali Maurilio Fossati, metropolita, a pluribus Archie-
ptacopin et Episcopis, a Capitulo Segusiensis Cathedralis atque a Gene-

ndi Superiore Servorum a Caritate Causae Introductionem postulantes
Summo Pontifici sunt oblatae.

Servatis itaque de iure servandis, Revmo Domino Iosepho Bo, Ssmi
Domini Nostri ab intimo cubiculo sopra numerum, Causae postulatorem
instante. Emus ac. Revmus Cardinalis Adeodatns Piazza, Episcopus Sa-
binen. et Mandelen., Causae Ponens seu Relator, in Ordinario Sacro-
rum Rituum Congregationis coetu, die 14 huius mensis coadunato, du-
bium posuit discutiendum: *An signanda sit commissio Introductionis
Causae in casu et ad effectum de quo agitur* de eaque retulit. Emi autem
ac Revmi Patres, sacris ritibus tuendis praepositi, relatione hac necnon
Officialium Praelatorum suffragiis auditis, re mature perpensa, re-
scripserunt: *Signandam esse commissionem, si Sanctissimo placuerit.*

Facta autem ab infrascripto Cardinali relatione Beatissimo Patri.
Sanctitas Sua manu ipsius propria *commissionem Introductionis Causae
Pervi Dei Ednardi Iosephi Rosaz* subsignare dignata est.

Datum Romae, die 26 Iulii, anno Domini 1953.

© C. Card. Micara, Ep. Velitern., *Pro-Praejectus*

T A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretorius*

IV

DECRETUM

URBIS ET ORBIS

Mariano Anno a Summo Pontifice Pio Papa XII, per Encyclicas Lit-
teras « Fulgens corona » diei 8 Septembris vertentis anni, indicto; ut
erga Deiparam Virginem Mariam pietas populi Christiani exardescat
cotidie magis, et non tantum privatae sed publicae etiam supplicationes
ad suavissimam Matrem admoveantur, Sacra Rituum Congregatio, de
mandato Sanctissimi Domini, benigne indulget ut, durante hoc Mariano
Anno, a die videlicet octava Decembris mensis ad eundem adventuri an-
ni diem, in omnibus ecclesiis et oratoriis, singulis per annum Sabbatis,
legi possit, unica Missa votivo-privata, cantata vel lecta, de Immaculata
Conceptione Beatae Mariae Virginis, dummodo non occurrat testum du-
plex I vel II classis, feria, vigilia, aut octava privilegiata primi et secundi
ordinis, festum, vigilia aut octava ipsius Deiparae; et insuper aliquod
pium exercitium peragatur in honorem Beatae Mariae Virginis. Servatis
de cetero rubricis.

Contrariis quibuslibet non obstantibus. Die 29 Novembris 1953.

æ C. Card. Micara, Ep. Velitern., *Pro-Pracfectus*

† A. Cariuci, Archiep. Seleuc., *Secretorius*

PERIODICA

DE RE MORALI CANONICA

LITURGICA

FUNDATA AB ARTHURO VERMEERSCH S. I.

EDITA A PROFESSORIBUS

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS GREGORIANAE

QUIBUSCUM OPERAM SIMUL NAVANT

ALII E VARUS GENTIBUS PROFESSORES ET DOCTORES

TOM. XLIII / FASC. I

15 mart. 1954

ROMAE
SUMPTIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
GREGORIANAE

BRUGIS
VENALIA APUD
CAROLUM BEYAERT
EDIT. PONT.

1954

INDEX DISSERTATIONUM
ET QUAESITORUM

	Paj/.
<i>De potestate, maritali</i> , R. P. I. Risk S. I.....	5
<i>De ture con-gestionis salariatorum</i> , R. P. G. Gündlach S. I.	25
<i>I/rn.s. Eccbsia< et biblica rit gesis</i> , R. P. F. ÀSENSIO S. I.	32
<i>Annotationes ad Alloc. S. P. dc quibusdam quaestionibus iu- ris poenalis intcrnationalis</i> , R. P. P. HuiziNG S. I. .	83
<i>Annotationes ad Alloc. Š. P. iis factam qui interfuerunt con- ventui nationals italico Unionis Jurisconsultorum catho- licorum</i> , R. P. M. Fabkegas S. I.....	98
<i>Officium parvum B.M.V. et Breviaria Parva in religiosis tam fratrum quam sororum Congregationibus</i> , R. P. H. Schmidt S. I.....	115
<i>Jlesponsiones circa M. P. « Crebrae allatae, sunt »</i> , R. P. C. Pujol S. I.....	134
<i>De vi canonis £2.54 \$ 1. in ordine ad absolutionem a peccatis ratione sui reservatis</i> , R. P.M.Zalba S.I. . . .	161
<i>Notitiae Sacrae Liturgiae</i> , R. P. II. SCHMIDT S. I. . . .	173
<i>Episcoporum triplex munus</i> , R. P.F. HÜRTH S. I. . . .	231
<i>Dc Euthanasiac liccitatc</i> , R. P. M.Fâbregas S. I. . . .	252
<i>Dc lure Anglicano</i> , R. P. I. Risk S. I.....	276
<i>Dc donatione ad causam piam facta a non baptizato ; casus theol. practicac</i> , R. P. P. Huizing Š. I.....	287
<i>Delegatio sacerdoti determinato (c. 1096)</i> , R. P. Dr. L. Ben- der O. P.....	305
<i>Notitiat Sacrae TAturgiae</i> , R. P. II. Schmidt S. I. . . .	322

INDEX MONUMENTORUM

88. D. N. PIUS PP. XII

	Pag.
Allocutio de aptiore eatehcseos institutione	48
Allocutio [†] ns qui interfuerunt Conventui XXVI de Urologia	55
Allocutio de quibusdam quaestionibus iuris poenalis in ternationalis	63
Allocutio membris Unionis Iurisconsultorum «'atholico rum	86
Litterae Encyclicae « <i>Sacra Virginitas</i> » .	184
Litterae Eicyclicae « <i>Ad Caeli Reginam</i> »	334
Adhortatio ad Italiae Ordinarios de televisione .	352
Nuntius radiophonicus die Paschatis Resurrectionis D.N.	361
Epistula ad Praesidem coetus conventibus * <i>semaines sociales</i> » apparandis	364
Allocutio delegatis sod. mar. foederatarum	272
Allocutio E.mis Cardinalibus et Excmis Episcopis qui interfuerant proclamation! festi liturgici Deiparae Caeli Terraque Reginae.....	277

S. S. Congregatio S. Officii

Notifieatio de privilegio celebrandi vespere primam Mis- sam Natalis D.....	ion
Praescriptio libri «L'Encyclique ' <i>Humani Ceneris</i> ' et les problèmes scientifiques >>	
Proscriptio libri « Plenitudo	
Proscriptio libri « Die Iohannis Freimaurei >	
Monitum super opusculo « Secretum felicitatis > .	
Decretum de disciplina leiunii Eucaristici in celebra-	

tione instauratae vigiliae paschalis servanda . . .	223
Proscriptio libri «Die letzte versuchung» - - - -	393
S. Congregatio Rituum	
Decretum super Missa votiva-privata de Imm. Cone. B. M. V. durante hoc mariano anno celebranda . . .	109
Variationes in rubricis missalis et ritualis romani . . .	224
Formula benedictionis novi seminarii clericalis . . .	393
8. Paenitentia Apostolica	
Decretum quo corona septem dolorum B. M. V. indul- gentia plenaria ditatur	228
Acta Tribunalium	
Sententia circa «II Sovrano Militare Ordine di Malta»	111

INDEX ALPHABETICUS RERUM

Abortus therapeuticus, p. 259.
« *Ad Cacti Reginam* », p. 334.
Allocutiones Pontificum et ius con-gestionis, p. 27.
Ambitus potestatis Episcoporum, p. 233.
Amputationis liceitas, p. 55.
Angelica virtus, p. 197.
Annotationes in Alloc. Pont. d. 31 maii et 2 nov., p. 231.
Apostolatus sodalitatum marialium, p. 375.
Ars christiana et regalitas B. V. M., p. 342.
Assensus religiosus, p. 246.
Beatae Virginis Mariae dignitas regia, p. 337.
Bellum atomicum, biologicum, chimicum, p. 363.
Bcrnhardi Scheichelbauer liber proscribitur, p. 221.
« *Bréviaire des fidèles* », p. 127.
« *Breviario romano dei fedeli* », p. 125.
Breviarium parvum, p. 118.
Breviarium romanum, p. 173.
Caelibatus ministrorum anglicanorum, p. 235.
Caercmonialc Episcoporum, p. 173.
Camilli Mulier liber proscribitur, p. 220.
Camilli Mulier submissio, p. 222.
Cantus liturgicus lingua vulgari, p. 322.
Cantus popularis inter solemnia, p. 323.
Caritas virginum, p. 197.
Castitas perfecta, p. 186.
Cat'cchismus, quomodo docendus, p. 49.
Civilis potestas, p. 366.
Codex anglicanus, p. 278.
Collectio decret, ad sac. Iit. pertinentium, p. 170.
Communitas Statuum, p. 87.
Confessio peccatorum secundum cod. anglicanum, p. 281.
Conscientia adeptae maioris aetatis, p. 388.
Constans virginitas et necessitas orationis, p. 215.
Corporis castigatio, p. 209.
Criteria subiectiva exegeseos, p. 34.
De communione infirmorum, p. 227.
Decreta S. C. Rituum, p. 180.
Delegatio sacerdoti determinato (c. 1096), p. 305.
Delictorum internationalium cathegoria, p. 67.

rationes potest aliquando negative tolerare sicut re ipsa tolerat.

VII

Quae praecedunt lunstam politicumque catholicum iuvare possunt etiam cum eis in eorum muneris exercitio occurrunt pactiones (concordata, conventiones, modi vivendi) quas Ecclesia — inde a longo lain tempore Sedes Apostolica) inivit vel init cum statibus iuridice perfectis.

Meminerint Ecclesiam ducere concordata mutuam adiutricis operae collationem inter eam et statum exprimere. Vi principiorum seu ut aiunt « in thesi » Ecclesia completam inter Eam et Statum separationem approbare nequit.

Ilinc concordata Ecclesiae securas iuris et facti condiciones intra statum praebere debent atque plenam in divino eius munere implendo conferre.

Accidere potest ut Ecclesia et status communem eorum per concordatum religionem conclament. Fieri tamen potest ut concordatum possibiles de principiis controversias vitare praecipue intendat atque, vel ab initio, quaecumque ansam dissensionibus praebere possent e medio tollere. Concordatum simul ac ab Ecclesia subsignatum est tenet quoad omnia quae in eo continentur. At vero eius intimus sensus — haud ignara utraque parte contrahente —, diversos gradus habere potest. Ita id exprimere valet vel expressam approbationem vel simplicem tolerantiam secundum memorata principia quae normae sunt ut Ecclesia ciusque fideles una simul cum hominibus et statibus diversae fidei vivere queant.

M. Fà b r e g a s S. I.

2 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

NOTIFICATIONS

(AAS. xxxv [16 dec. 1954] p. 806)

Viene chiesto se con la Costituzione Apostolica *Christus Dominus*, attesa anche la relativa Istruzione del S. Offizio, sia stato revocato il privilegio, goduto da alcune chiese, di celebrare nelle ore seraii della vigilia la *prima Messa* del S. Natale.

In proposito si rende noto che tale privilegio, essendo d'indole liturgica, non rientra, sotto quest'aspetto, nelle clausole abolitive della Costituzione *Christus Dominus*.

I Sacerdoti, pero, che celebrano nelle predette circostanze, come pure i fedeli che si accostano alla S. Comunione, devono attenersi alie vigenti disposizioni circa il digiuno eucaristico.

Palazzo del Sant'Offizio, 12 dicembre 1953.

Sacra Rituum Congregatio

DECRETUM

(AAS. xxxv [16 dec. 1954] p. 819)

U r b i s e t o r b i s

Mariano Anno a Summo Pontifice Pio Papa XII, per Encyclicas Litteras « Fulgens corona » diei 8 Septembris vertentis anni, indicto; ut erga Deiparam Virginem Mariam pietas populi Christiani exardescat cotidie magis, et non tantum privatae sed publicae etiam supplicationes ad suavissimam Matrem admoveantur, Sacra Rituum. Congregatio, de mandato Sanctissimi Domini, benigne indulget ut, durante hoc Mariano Anno, a die videlicet octava Decembris mensis ad eundem adventuri anni diem, in omnibus ecclesiis et oratoriis, singulis per annum Sabbatis, legi possit unica Missa votivo-privata, cantata

no

ACTA SS. CONGREGATIONUM

vel lecta, de Immaculata Conceptione Beatae Alariae Virginis, dummodo non occurrat festum duplex I vel II classis, feria, vigilia, aut octava privilegiata primi et secundi ordinis, festum, vigilia aut octava ipsius Deiparae; et insuper aliquod pium exercitium peragatur in honorem Beatae Alariae Virginis. Servatis de cetero rubricis.

Contrariis quibuslibet non obstantibus. Die 29 N^o* vembris 1953.

ψ C. Card. Micarà, Ep. Velitem., *Pro-Praefectus*

f A. Carinci, Archiep. Selene., *Secretaries*

ACTA TRIBUNALIUM

TRIBUNALIA CARDINALIZIO
COSTITUITO CON PONTIFICIO CHIROGRAFO
DEL 10 DICEMBRE 1951

Nel nome del Signore

Regnando Sua Santità Pio Papa XII, nell'anno decimoquarto dei Suo Pontificato, il giorno 24 gennaio 1953, Gli Eminentissimi Signori Cardinali *Eugenio Tisseront*, Vescovo Suburbicario di Ostia e di Porto e S. Rufina, Decano dei Sacro Collegio, **Présidente**, *Clemente Micara*, Vescovo Suburbicario di Velletri, *Giuseppe Pizzardo*, Vescovo Suburbicario di Albano, *Benedetto Aloisi Mossella*, Vescovo Suburbicario di Palestrina, e *Nicola Canali*, Primo Diacono, **M e m b r i**, riuniti nella Sala delle Congregazioni Plenarie del Palazzo Apostolico Vaticano, hanno pronunciato la seguente

SENTENZA DEFINITIVA

nel giudizio disposto da Sua Santità con il Venerato Chirografo « Il Sovrano Militare Ordine Gerosolimitano di Malta » del 10 dicembre 1951.

Considerato lo stesso Venerato Chirografo, con il quale il regnante Sommo Pontefice, accogliendo le ripetute istante del Sovrano Militare Ordine Gerosolimitano di Malta, lia costituito il presente Tribunale «per determinare la natura dello qualità di Ordine sovrano e di

III

MONITUM

In aliquibus locis divulgatum est opusculum quoddam, cui titulus « Secretum felicitatis - *Quindecim orationes a Domino S. Birgittae in ecclesia S. Pauli, Romae, revelatae* », Niceae ad Varum (et alibi), variis linguis editum.

Cum vero' in eodem libello asseratur S. Birgittae quasdam promissiones a Deo fuisse factas, de quarum origine supernatural! nullo modo constat, caveant Ordinarii locorum ne licentiam concedant edendi vel denuo imprimendi opuscula vel scripta quae praedictas promissiones continent.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 28 Ianuarii 1954.

Marius Crovini, Sitpr. S. Congr. S. Officii Notarius

nr

SUBMISSIONIS NOTIFICATIO

Camillus Mulier laudabiliter se subiecit decreto S. Officii dici 2 Decembris 1953, quo damnatum et in Indicem librorum prohibitorum insertum est opusculum ab eo editum sub titulo *L'Encyclique « Humani Generis » et les problèmes scientifiques*, Louvain, E. Nauwelaerts, 1951.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 4 Februarii 1954.

Marius Crovini, Supr. S. Congr. S. Officii Notarius

7 · Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(Jzl.S. xxxxvi [12 apr. 1954] p. 142)

DECRETUM

DE DISCIPLINA IEIUNII EUCHARISTICI IN CELEBRATIONE INSTAURATAE VIGILIAE PASCHALIS SERVANDA.

Cum Sacra Rituum Congregatio, decreto diei 11 Ianuarii 1952 (A. A. S., vol. XXXIV, 1952, p. 48 sq.) facultatem celebrandi instauratam vigiliam paschalem, decreto diei 9 Februarii 1951 concessam (A. A. S., vol. XXXIII, 1951, pp. 128-129), ad triennium prorogaverit et nonnullas « Ordinationes » etiam de ieiunio eucharistico addiderit (λ7, 18), quaesitum fuit ab aliquibus locorum Ordinariis utrum supradictae « Ordinationes » in suo robore permaneant etiam post promulgationem Constitutionis Apostolicae « Christus Dominus », diei 6 Ianuarii 1953, et Instructionis S. Officii eiusdem diei, de disciplina circa ieiunium eucharisticum servanda (A. A. S., vol. XXXV, 1953, pp. 15 et sq.; pp. 47 et sq.).

E.mi ac Rev.mi Patres Supremae huius S. Congregationis S. Officii, collatis consiliis cum S. Rituum Congregatione, in Plenario Coetu feriae IV, diei 7 Aprilis 1954, quae sequuntur decreverunt :

1. Sacerdotes Missam vigiliae paschalis media nocte celebraturi, itemque fideles in ea communicaturi, ieiunium servare tenentur ad normam can. 808 et can. 858 § 1;
2. Si Missa vigiliae, in casu quodam peculiari, iuxta n. II, 4 « Ordinationum » S. Rituum Congregationis, ante mediam noctem celebretur, normae Constitutionis « Christus Dominus » et Instructionis S. Officii erunt servandae.

Ss.mus autem D. N. D. Pius, divina Providentia Pp. XII, hac ipsa die 7 Aprilis 1954 hoc E.morum Pa-

4

1

ii fi

A4
u< (

trum decretum approbavit atque promulgari iussit.
Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 7 Aprilis 1954.

Ma r i u s Cr o v i n i, *Supr. S. Congr. S. Off. Notarius*

8 • Sacra Congregatio Rituum

(AAS. xxxxvi [16 feb. 1954] p. 68)

VARIATIONES IN RUBRICIS MISSALIS
ET RITUALIS ROMANI

Apostolica Constitutione «Christus Dominus» Pii Papae XII, de disciplina quoad ieiunium eucharisticum servanda, die 6 Ianuarii 1953 data, atque Instructione S. Officii eadem super re eodemque die lata, nonnullae variationes in Rubricis Missalis et Ritualis Romani erunt laciendae. Quas quidem variationes Sacra Rituum Congregatio diligenti studio paravit et, prout in adnexo exemplari prostant, in Rubricas cum Missalis tum Ritualis Romani induci servarique mandavit. Quibuscumque contrariis nihil obstantibus.

Die 3 Iunii 1953.

► P. C. Card. Mica r a, Ep. Velitern., *Pro-Præfectus*

† A Ca r i n c i, Archiep. Seleucien., *a Secretis*

VARIATIONES IN RUBRICIS MISSALIS ROMANI
POST CONSTITUTIONEM «CHRISTUS DOMINUS»

In Capitulo *De defectibus in celebratione. Missarum occurrentibus*, titulo IX *De defectibus dispositionis corporis* sequentes numeri sic variantur :

1. Si quis non est ieiunus post mediam noctem non potest communicare nec celebrare, salvo casibus a iure admissis, iuxta Constitutionem Apostolicam « Christus Dominus », diei 6 Ianuarii 1953.

3. Si reliquiae cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt communionem, cum non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salivae.

4. Si plures Missas in una die continuo celebret, in unaquaque Missa abluat digitos in aliquo vase mundo, et in ultima tantum percipiat purificationem. Si plures Missas in ima die cum intermissione celebret, potest in prioribus Missis duas ablutiones a rubricis praescriptis sumere, sed tantum adhibita aqua.

Si vero Sacerdos, qui bis vel ter Missam celebrare debet, per inadvertentiam vinum quoque in ablutione sumat, non vetatur quominus secundam et tertiam Missam celebret.

Dic Nativitatis Domini Rubrica post primam Missam sic compleatur :

« In prima et secunda Missa ... ac demum velo. Si vero praedictas Alissas cum intermissione sit celebraturus, potest in prioribus Missis duas ablutiones a rubricis praescriptas sumere, sed tantum adhibita aqua ».

In Commemoratione omnium fidelium defunctorum die 2 Novembris, post primam Missam rubrica compleatur ut dic Nativitatis Domini.

VARIATIONES IN RITUALI ROMANO
POST CONSTITUTIONEM « CHRISTUS DOMINUS

TITULUS V

De Sanctissimo Eucharistiae Sacramento

Ca pu t I

Praenotanda de hoc Sanctissimo Sacramento

Nn. 3 et 4 erunt sequentes, variata subsequent! numeratione :

3. Ideo populum saepius admonebit, qua praeparatione et quanta animi religione ac pietate, et humili etiam corporis habitu ad tam divinum Sacramentum debet accedere: ut, praemissa sacramentali confessione et servato ieiunio eucharistico, omnes utroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent ac reverenter suscipiant, viri, quantum fieri potest, a mulieribus separati.

4. Ad ieiunium eucharisticum quod attinet:

a) Aqua naturalis ieiunium eucharisticum non frangit. Christifideles, etiamsi non infirmi, qui ob debilitantem laborem, tardiores horas, quibus tantum ad sacram Synaxim accedere possint, vel longinquum iter eucharisticam mensam omnino ieiunii adire nequeant, aliquid sumere possunt per modum potus, exceptis tamen alcoholicis et servato ieiunio unius horae ante sacrae communionis receptionem. Causae quidem gravis incommodi prudenter a confessario perpendendae sunt.

b) Fideles qui in Missis vespertinis sacram communionem recipiunt, sive intra dictas Missas, sive proxime ante vel statim post, possunt inter refectionem, permissam usque ad tres horas ante communionem, sumere congrua moderatione alcoholicas potiones in mensa sutas, exclusis liquoribus. Quoad potus autem, quos sumere possunt usque ad unam horam ante communionem, excluditur omne alcoholicorum genus.

Ca pu t IV

De Communione infirmorum

N. 4 «Post quidem ... » sequenti substituatur:

4. Diligenter curandum est, ne sanctissima Eucharistia tribuatur infirmis, a quibus ob phrenesim, sive ob assiduam tussim, aliumve similem morbum, aliqua indecentia cum iniuria Sacramenti timeri possit.

Infirmi, etiamsi non decumbant, aliquid sumere possunt per modum potus, exceptis alcoholicis, si, suae infirmitatis causa, usque ad sacrae communionis receptionem ieiunium, absque gravi incommodo, nequeant servare integrum; possunt etiam aliquid sumere per modum medicinae, sive liquidum (exclusis alcoholicis), sive solidum, modo de vera medicina agatur, a medico praescripta vel uti tali vulgo recepta.

Condiciones, quibus dispensatione a lege ieiunii frui possint, nulla adiecta ante communionem temporis limitatione, prudenter a confessario perpendendae sunt.

Ca pu t V

*Instructio pro sacerdote facultatem habente bis vel ter
Missam eadem die celebrandi.*

1. Sacerdotes, qui vel tardioribus horis, vel post gravem sacri ministerii laborem, vel post longum iter celebraturi sunt, aliquid sumere possunt per modum potus, exclusis alcoholicis; a quo tamen se abstineant saltem per spatium unius horae, antequam sacri operentur.

2. Quando sacerdos eadem die bis vel ter est Missam celebraturus, potest in prioribus Missis duas ablutiones sumere, quae tamen, in hoc casu, non vino sed aqua tantum fieri debent.

3. Qui vero die Nativitatis Domini vel in Commemoratione omnium fidelium defunctorum tres Missas sine intermissione celebrat, in prima et secunda Missa ablutiones non sumit, sed divino Sanguine diligentissime sumpto, super corporale ponat Calicem et palla tegat, ac innetis manibus in medio Altari dicat: « Quod ore sumpsimus... »; et subinde, amoto aquae vasculo, digitos lavet dicens: « Corpus tuum ... », et abstergat.

Hisce peractis, Calicem, super corporale adhuc manentem, deducta palla, coperiat oeu moris est, scilicet primum purificatorio linteo, deinde patena super quam ponat hostiam consecrandam, ac palla, et demum velo.

Si vero sacerdos, qui bis vel ter Missam celebrare debet, per inadvertentiam vinum quoque in ablutione sumat, non vetatur quominus secundam et tertiam Missam celebret.

Cum autem in secunda Missa... (usque ad finem).

(officiu m de indulgentiis)
(J^IS. xxxxvi [16 feb. 1954] p. 73)

DECRETUM

'CORONAE SEPTEM DOLORUM REATAE MARIAE VIRGINIS RECITATIO INDULGENTIA PLENARIA DITATUR.

Ss.mus 1). N. Pius div. Prov. Pp. XII, in Audientia infra scripto Cardinali Paenitentiario Maiori diei 19 mensis Decembris anni 1953 concessa, preces Rev.mi Prioris Generalis Ordinis Servorum Mariae libenter excipiens ac fidelium votis Coronam Septem Dolorum ubique recitantium paterne obsecundans, benigne dilargiri dignatus est

i
I Indulgentiam plenariam, a christifidelibus confessis ac sacra Synaxi reffectis semel in die lucrandam, si coram SS.
! Altaris Sacramento, sive publice exposito sive in Tabernaculo adservato, praefatam Septem Dolorum Beatae Mariae Virginis Coronam devote recitaverint.

Datum Romae, ex Aedibus S. Paenitentiariae Apostolicae, die 15 Ianuarii 1954.

N. Card. C a n a l i, *Paenitentiarius Maior*

L^S.

S. Luzio, *Regens*

rationes potest aliquando negative tolerare sicut re ipsa tolerat.

VII

Quae praecedunt iuristam politicumque catholicum iuvare possunt etiam cum eis in eorum muneris exercitio occurrunt pactiones (concordata, conventiones, modi vivendi) quas Ecclesia — inde a longo iam tempore Sedes Apostolica) inivit vel init cum statibus iuridice perfectis.

Meminerint Ecclesiam ducere concordata mutuam adiutricis operae collationem inter eam et statum exprimere. Vi principiorum seu ut aiunt « in thesi » Ecclesia completam inter Eam et Statum separationem approbare nequit.

Hinc concordata Ecclesiae securas iuris et facti condiciones intra statum praebere debent atque plenam in divino eius munere implendo conferre.

Accidere potest ut Ecclesia et status communem eorum per concordatum religionem conclament. Fieri tamen potest ut concordatum possibiles de principiis controversias vitare praecipue intendat atque, vel ab initio, quaecumque ansam dissensionibus praebere possent e medio tollere. Concordatum simul ac ab Ecclesia subsignatum est tenet quoad omnia quae in eo continentur. At vero eius intimus sensus — haud ignara utraque parte contrahente —, diversos gradus habere potest. Ita id exprimere valet vel expressam approbationem vel simplicem tolerantiam secundum memorata principia quae normae sunt ut Ecclesia eiusque fideles una simul cum hominibus et statibus diversae fidei vivere queant.

M. Fâ b r e g a s S. I.

2 · Suprema Sacra Congregatio S. Officii

NOTIFICATIONS

(/LIS. xxxv [16 dec. 1954] p. 806)

Viene chiesto se con la Costituzione Apostolica *Christus Dominus*, attesa anche la relativa Istruzione del S. Offizio, sia stato revocato il privilegio, goduto da alcune chiese, di celebrare nelle ore serali della vigilia la *prima Messa* del S. Natale.

In proposito si rende noto che tale privilegio, essence d'indole liturgica, non rientra, sotto quest'aspetto, nelle clausole abolitive della Costituzione *Christus Dominus*.

I Sacerdoti, pero, che celebrano nelle predette circostanze, come pure i fedeli che si accostano alla S. Comunione, devono attenersi alie vigenti disposizioni circa il digiuno eucaristico.

Palazzo del Sant'Offizio, 12 dicembre 1953.

3 · Sacra Rituum Congregatio

DECRETUM

(.4.4S. xxxv [16 dec. 1954] p. 819)

U r b i s e t o r b i s

Mariano Anno a Summo Pontifice Pio Papa XII, per Encyclicas Litteras « Fulgens corona » diei 8 Septembris vertentis anni, indicto; ut erga Deiparam Virginem Mariam pietas populi christiani exardescat cotidie magis, et non tantum privatae sed publicae etiam supplicationes ad suavissimam Matrem admoveantur, Sacra Rituum. Congregatio, de mandato Sanctissimi Domini, benigne indulget ut, durante hoc Mariano Anno, a die videlicet octava Decembris mensis ad eundem adventuri anni diem, in omnibus ecclesiis et oratoriis, singulis per annum Sabbatis, legi possit unica Missa votivo-privata, cantata

vol lecta, de Immaculata Conceptione Beatae Alariae Virginis, dummodo non occurrat festuni duplex I vel II classis, feria, vigilia, aut octava privilegiata primi et secundi ordinis, festum, vigilia aut octava ipsius Deiparae; et insuper aliquod pium exercitium peragatur in honorem Beatae Alariae Virginis. Servatis de cetero rubricis.

Contrariis quibuslibet non obstantibus. Die 29 Novembris 1953.

A C. Card. Alicaba, Ep. Velitem., *Pro-Praefectus*

f A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretaries*

ACTA TRIBUNALIUM

TRIBUNALE CARDINALIZIO
COSTITUITO CON PONTIFICIO CHIROGRAFO
DEL 10 DICEMBRE 1951

Nel nome del Signore

Regnando Sua Santità Pio Papa XII, nell'anno deei-
moquarto del Suo Pontificate, il giorno 24 gennaio 1953,
Gli Eminentissrni Signori Cardinali *Eugenio Tisserant*,
vescovo Suburbicario di Ostia e di Porto e S. Rufina, De-
cano del Sacro Collegio, **Présidente**, *Clemente Mi-
ura*, Vescovo Suburbicario di Velletri, *Giuseppe Pxzzar-
do*, Vescovo Suburbicario di Albano, *Benedetto Aloisi Ma-
nila*, Vescovo Suburbicario di Palestrina, e *Nicola ('anuli*,
Pruno Diacono, Al e m b r i, riuniti nella Sala delle Con-
gregazioni Plenarie del Palazzo Apostolico Vaticano, han-
no pronunziato la seguente

Sentenza definitiva

nel giudizio disposto da Sua Santità con il Venerato
Chirografo «11 Sovrano Militare Ordine Gerosolunitano
di Malta » del 10 dicembre 1951.

Considerato lo stesso Venerato Chirografo, con
quale il regnante Somnio Pontefice, accogliendo le ripe-
tute istante del Sovrano Militare Ordine (.'erosolimitano
di Malta, ha costituito il présente Tribunale « per deter-
minare la natura delle qualità di Ordine sovrano c di

H

..1

tiis ferendis levamen et solacium. Contra ex Episcoporum ad Apostolicam Sedem «relationibus» haec ampliorum assequetur de statu universi gregis notitiam, melius citiusque cognoscet quae pericula immineant, quae remedia ad mala sananda adhiberi possint.

Venerabiles Fratres, Christus, pridie quam pateretur, pro Apostolis oravit Patrem, simulque pro omnibus in munere eorum apostolico successoribus: «Pater sancte, serva cos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum, sicut et nos. Sicut Tu me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum ... dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis»²⁷.

Sic ergo Nos, consenior, Aeterni Pastoris in terris Vicarius, ad vos Fratres nostros, seniores²⁸, et gregum vestrorum pastores, locuti sumus iuxta sepulcra Apostolorum Principis et Sancti Pontificis Pii X, et in extremo sermone Nostro memoris animi cogitationes iterum convertimus ad Missam «Si diligis», a qua sermo initium habuit, in cuius «praefatione» precamur: «ut gregem tuum, Pastor aeternae, non deseras, sed per beatos Apostolos tuos continua protectione custodias. Ut iisdem rectoribus gubernetur, quos operis tui vicarios eidem contulisti praeesse pastores»; et in altera oratione post communionem addimus: « Multiplica, quaesumus, Domine, in Ecclesia tua spiritum gratiae, quem dedisti, ut beati Pii Summi Pontificis deprecatione, nec pastori oboedientia gregis nec gregi desit cura pastoris! ».

Quod faxit vobis omnibus Deus secundum divinae largitatis mensuram!

²⁷ Io. 17, 11.18.26.

²⁸ I Pf.tr. 5, 1.

16 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(.4.45. xxxv [28 maii 1954] p. 223)

DECRETUM

PROSCRIPTIO LIBRI

Feria IV, die 16 Decembris 1953

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii, E.mi ac Rev.mi Domini Cardinales rebus fidei et morum tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt atque in Indicem librorum prohibitorum inserendum mandarunt librum qui inscribitur:

Niko Kazantzakis — *'O τελευταίο πειρασμό* — *Die Letzte Versuchung*, Roman, Berlin-Grunewald, F. A. Herbig Verlagsbuchhandlung (Walter Kahnert).

Et feria VI, die 1 Ianuarii 1954, Ss.mus D. N. D. Pius Divina Providentia Pp. XII, in audientia E.mo Card. Pro-Secretario Sancti Officii concessa, relatam Sibi E.morum Patrum resolutionem adprobavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Officii, die 12 Ianuarii 1954.

M a r i u s C r o v i n i, *Supremae S. Congr. S. Officii Notarius*

17 - Sacra Congregatio Rituum

(JJN. XXXVI [18 mart. 1954] p. 104)

URBIS ET ORBIS

FORMULA BENEDICTIONIS NOVI SEMINARII CLERICALIS

Instantibus plurimis catholici orbis Ordinariis, Sacra Rituum Congregatio formulam benedictionis novorum Seminariorum Clericalium adparavit eamque Sanc-

tissimo Domino nostro Pio Divina Providentia Papae XII pro approbatione reverenter subiiciendam censuit. Referente itaque infrascripto eiusdem Sacrae Rituum Congregationis Cardinali Pro-Praefecto, in audientia dici 23 decembris 1952 eidem concessa, Sanctitas Sua propositum ritum benedicendi novi Seminarii Clericalis, prout in adnexo prostat exemplari, adprobare benigne dignata est eumque inRituale Romanum inserendum mandavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 12 Maii 1953.

4« C. Gard. Mic a r a , Ep. Velitem., Pro-Praefectus

t A. Carinci, Archiep. Seleucien., a Secretis

BENEDICTIO NOVI SEMINARII

Rector Seminarii, vel alius Sacerdos ob Ordinario ad benedicendas novas Seminarii aedes delegatus (nisi ipse Ordinarius ritum conficere maluerit), ad Sacellum dicti Seminarii, hora praestituta, primum se confert, ibique indutus superpelliceo et stola albi coloris, cum duobus clericis superpelliceo indutis, quorum unus vas aquae benedictae cum aspersorio, alter librum Ritualem defert, ante altare genuflexus, intonat Hymnum: Veni Creator, quem clerici seminaristae prosequuntur.

Hymno finito, Sacerdos dicit :

y. Emitte Spiritum tuum, et creabûntur.

If. Et renovabis faciem terræ.

Orémus.

Oratio

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti : da nobis in eodem Spiritu recta sapére, et de eius semper consolatione gaudere.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni, et adiuvândi proseguere: ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat, et per te cœepta finiat. Per Christum Dôminum nostrum.

If. Amen.

Deinde, accepto de manu clerici aspersorio, intonat Antiphonam : Asperges me, quam seminaristae prosequuntur una cum Psalmo 50 : Miserere, et, si tempus suppetat, parte Psalmi 118.

Interim sacerdos, una cum clerico vas aquae benedictae deferente, omnes aulas ceteraque loca novi Seminarii percurrens, eadem de more aqua benedicta aspergit.

Reversus dehinc ad Sacellum et stans ante altare, etsi Psalmus absolutus non sit, cantat : Gloria Patri, etc., deinde dicit :

y. Domine, exaudi orationem meam.

IV- Et clamor meus ad te veniat.

y. Dominus vobiscum.

R'. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Oratio

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, et mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dôminum nostrum.

If. Amen.

Oremus.

Oratio

Deus, qui ad maiestatis tuæ gloriam et generis humani salûtem, Unigénitum tuum summum atque ætérnum constituisti Sacerdotem: præsta; ut, quos ministros et

* I

I
I

mysteriorum tuorum dispensatores eligere dignaris, spiritu sapiëntiæ et timoris tui repleantur, atque ipsum Christum indûti puro corde atque intaminatis moribus sacrum suscipiant ministerium, in eoque fidèles usque ad mortem inveniantur.

Deus, qui Apostolis tuis, cum Maria Matre Jesu unanimiter orantibus, Sanctum dedisti Spiritum : da nobis in hoc sacro cœnâculo futûro ministério proludéntibus, eâdem Matre nostra et Apostolorum Regina protegente, majestati tuæ fideliter servire, ut nominis tui glôriam verbo et exemplo diffundere valeamus.

Deus, qui Ecclesiâ tuam beati Thomæ Confessoris tui mira eruditione clarificas, et sancta operatione fœcundas: da nobis, quæsumus; et quæ dôcuit, intelléctu conspicere, et quæ egit, imitatione complére. Per Christum Dominum nostrum.

If. Amen.

Tunc Sacerdos accipit Crucem, et illam affigit in loco apto Seminarii, ad hoc prius designato, qui si distet aliquantulum a Sacello, eo procedatur Hymnum : Vexilla Regis cantando.

Sacerdos affixa in loco Cruce, dicit :

Signum salutis impone, Domine, super hanc domum : et non permittas introire in eam angelum percutientem. In nomine Patris, et Filii, 4* et Spiritus Sancti.

IV- Arnen.

Versus *Crucem*:

Orémus.

Oratio

Omnipotens, sempiterna Deus, qui in omni loco dominationis tuæ totus assistis, solus operaris: adesto supplicatiônibus nostris, ut hujus domus sis protector, et nequitia contraria» potestatis obsistat; sed in inctæ Crucis et operatione Spiritus Sancti fiat

tibi hic purum servitium, et devota libértas existat. Per Christum Dominum nostrum.

I[?]. Arnen.

Orémus.

Adesto nobis, Domine, Deus noster: et eos, qui in sanctæ Crucis præsidio confidunt, perpétuis defénde auxiliis. Per Christum Dominum nostrum.

IV- Amen.

Quibus absolutis, Sacerdos benedicit domui et omnibus praesentibus manu dextera, formans signum crucis, et dicens :

Benedictio Dei omnipoténtis, Patris et Filii, 4* et Spiritus Sancti, descéndat super hanc domum, super omnes habitantes, docentes et discentes in ea, super nos omnes, et maneat semper.

W. Arnen.

PERIODICA

DE RE MORALI CANONICA

LITURGICA

FUNDATA AB ARTIUIRO VERMEERSCH S. I.
EDITA A PROFESSORIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS GREGORIANAE

QUIBUSCUM OPERAM SIMUL NAVANT
ALII E VARIIS GENTIBUS PROFESSORES ET DOCTORES

TOM. XLIV / FASC. I
15 mart. 1955

ROMAE
SUMPTIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
GREGORIANAE

BRUGIS
VENALIA APUD
CAROLUM BEYAERT
EDIT. PONT.

1955

INDEX DISSERTATIONUM
ET QUAESITORUM

<i>Doctrina Pontificia de syndicatu operariorum,</i>	G. Gundlach	8.1.....5.....
<i>De auctoritate Ordin. locorum in Missa paroeciali propaganda,</i>	P. Huizinga S. I.18.....
<i>De valore legis naturalis in ordine Redemptionis,</i>	I. Fucns S. I.45.....
<i>De voto castitatis clericorum saecularium,</i>	W. Bertrams S. I.	139
<i>De auctoritate Ordin. locorum in Missa paroeciali propaganda,</i>	P. Huizinga S. I.175.....
<i>Quaesita minora,</i>	R. Bidagor S. I	333
<i>Methodus in solutione: casus praefici,</i>	L. Bender O. P.	353
<i>De consensu matrimoniali ob ebrietatem nullo,</i>	A. Szentirmai	369

INDEX MONUMENTORUM

	Pag.
88. D. N. PIUS PP. XII	
Allocutio ad membra conventus VIII Sodalitatis Universalis Medicorum.....	65
◦ Allocutio iis qui interfuerunt conventui XXIII commissionis internationalis «de la Police Criminelle»	85
3. Verba aegrotantis Summi Pontificis ad orbem universum	95
4. Nuntius radiophonicus de vera «nationum coexistentia »	98
5. Constitutio Apostolica de «Missione Galliae»	121
10. Epistula Encyclica « Ad Sinarum gentes »	196
14. Allocutio ad Exe.mos Pont. Academiae Scientiarum Socios	385
15. Epistula ad Rev.muin P. I. B. Ianssens Praep. Gen. S. I.	398
S. S. Congregatio S. Officii	
6. Decretum prohibitionis libri « Vie chrétienne et problèmes de la sexualité».....	132
11. Monitum de Missis vespertinis non excessive permittendis	208
.IdnOlationes, F. X. Hürth S. T.....	209
12. Proscriptio libri «Der Mündige Christ » et ephemeridis « la Quinzaine >	226
16. Submissionis T. Tliomé notificatio.....	404
17. Proscriptio libri «Au diapason du Ciel» - Introduction de G. Marcel.....	•105
18. Prohibitio ephemeridis « Katolicke Noviny »	406
19. Proscriptio libri Boleslaw Piasecki, Zagndnionia Tstotne et prohibitio hebdomadarii « Dzis i Jutro >> - - -	407
2<>. Prohibitio ephemeridum «A Kerestz » et «Bulletin Catholique Hongrois»	408
S. Congregatio consistorialis	
21. Normae et facultates pro missionariis emigrantium et missionariorum directoribus	409

S. Congregatio Concilii	Pag-
22. Rescriptum super institutionem corporalem in beneficiis ecclesiasticis Poloniae	412
S. Congregatio de Religiosis	
23. Instructio de cappelanis militum religiosis	413
24. Motu Proprio de Pont. Opere Primario vocationum religiosarum	420
25. Statuta pro Pontificio Opere vocationum religiosarum	422
S. Congregatio Rituum	
13. Decretum generale de rubricis ad simpliciore formam redigendis.....	228
Adnotationes, H. Schmidt S. 1.....	239
7. Decretum de facultativa celebratione instauratae vigiliae paschalis.....	133
26. Dubia circa interpretationem decreti diei 23-3-1955 « De rubricis ad simpliciore formam redigendis » .	427
Adnotationes, H. Schmidt S. I.....	430
S. Poenitentiaria Apostolica	
8. Recitatio in familia rosarii B.M.V. novis indulgentiis dictatur	133
Secretaria Status	
9. Rescriptum Pontificium de causis matrimonialibus quae a Tribunalibus Regionalibus Italiae in primo gradu tractatae fuerunt et de institutione Tribunalis Appellationis apud Urbis Vicariatum.....	135
Pontificia Commissio pro Codicis I. C. interpretatione	
27. Rescriptum ad R. P. T. Bouscaren de vi can. 711, par. 2	449

INDEX ALPHABETICUS REREM

- Affectus* erga facinorosos habendus, p. 90.
- Auctoritas* Ord. Loc. relate ad rectores eccles. non paroecialium
et orator., p. 175.
- Autonomia* oeconomica in Sinensium Ecclesia, p. 202.
- Bellum* e conscientiae imperio subduci non licet, p. 104.
- Bellum* totale estne licitum?, p. 68.
- Bellum* ut basis internationalium relationum, p. 102.
- Bonum* sociale, p. 11.
- Canonici* ad honorem, p. 334.
- Cappellani* militaris condiciones necessariae, p. 415.
- Caritas* obiectiva semper quaerenda, p. 91.
- Casus* practicus quid sit, p. 353.
- Casus* practicus solvendus sententia absoluta et decisiva, p. 355.
- Coexistentia* in veritate, via est ad pacem, p. 115.
- Commodum* privatorum non sufficit ad Missas vespertinas, p. 218.
- Conditiones* Ecclesiae Catholicae in Sinus, p. 197.
- Conditio* religiosa cappellani militum, p. 416.
- Conscientia* socialis iu negotiis, p. 119.
- Controversia* theologum de Missa parochial», p. 28.
- De rubricis* ad simpliciores formas redactis, pp. 239 431.
- Disceptatio* classium socialium, p. 13.
- Doocndi* autonomia perabsurda et impia, p. 203.
- Emigrantes* et praeceptum communionis paschalis, p. 411.
- Errores* circa naturam legis naturalis, p. 47.
- Europae* unio ut medium pacis internationalis, p. 110.
- Experimenta* medicorum in homine vivo, p. 71.
- Fiducia* erronea mundi in oeconomia, p. 107.
- Fines* et limites Missarum vespertinarum, p. 209.
- Finis* Commissionis Internationalis « de la Police Criminelle », p. 85.
- Finis* Sodalitatis Universalis Medicorum, p. 66.
- Fundamentale* principium quaestionibus experimentorum medicalium
in homine vivo, p. 77.
- idea* ‘paradisi terrestris’ et pax, p. 113.
- impugnationrs* in theoriam voti castitatis clericorum, p. 158.
- Indulgentia* portiunculae pro emigrantibus, p. 411.
- Ius* codicis et Missa parochialis, p. 41.

Anno vos tueatur et adiuvet, ut in proposito vestro constanti animo perseveretis; adsint e Caelo Sancti Martyres Sinarum, qui ob veracem terrae patriae amorem ac potissimum ob fidelitatem erga Divinum Redemptorem eiusque Ecclesiam, mortem serena fronte oppetiere.

Interea autem caelestium gratiarum auspex et conciliatrix esto Apostolica Benedictio, quam peculiarissimae benevolentiae Nostrae teste; vobis, Venerabiles Fratres ac dilecti filii, tum carissimae Sinensium genti universae peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum, die vn mensis Octobris, in festo Sacratissimi Rosarii Beatae Mariae Virginis, an. mdccccliv, Pontificatus Nostri sexto decimo.

PIUS PP. XII

11. - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(AAS. xxxvii [1955] pg. 218)

MONITUM S. OFFICII

de Missis vespertinis non excessive permittendis

« Constat huic Supremae Sacrae Congregationi haud raro Missas horis postmeridianis celebrari ultra lines, quos Constitutio Apostolica « Christus Dominus » ad commune fidelium bonum recenset.

Itaque locorum Ordinarii licentiam ne dent celebrandi Missas horis postmeridianis ad exter-

nam dumtaxat solemnitatem decorandam aut in privatorum commodum.

Hac autem arrepta occasione, Sanctum Officium opportunum ducit in omnium memoriam revocare Constitutionem Apostolicam « Christus Dominus » vetare interpretationem, quae concessas facultates amplificet (cfr. AAS., vol. XXXV [1953], p. 23).

Datum Romae, ex aedibus S. Officii, die 22 Martii 1955.

Marius Crovini, Notarius Supr. S. Congr. S. Officii ».

Annotationes

1. Res et obiectum Moniti tribus alineis exhibetur: 1) notatur, haud raro celebrari Missas vespertinas « ultra fines Constitutione Apostolica recensitos »; 2) huiusmodi Missae designantur Missae celebratae « ad externum dumtaxat decoramentum alicuius sollemnitatis » aut « in privatorum commodum »; ideoque non permittendae ab Ordinariis; 3) in omnium memoriam revocatur: ipsa Constitutione Apostolica vetari « facultatum concessarum amplificationem ».

2. Punctum centrale, ex quo omnia derivari et interpretatio Moniti mensuram sumere debent, sunt « *fines et limites* », in Documentis Pontificiis recensitis, sive in specie pro vespertina Missa, sive in genere pro tota nova « *levunii eucharistici* » disciplina, cuius Missa et communio vespertina est pars, ideoque etiam normis « totius » subiecta.

3. In *Constitutione Apostolico* de fine intento haec habentur: VI. « Si verum adiuncta id *necessario postulant*, locorum Ordinariis concedimus, ut Missae celebrationem vespertinis, ut diximus, horis permittere queant » (AAS, 1953, pg. 23). Quoad territoria Missionum, in quibus speciales necessitates celebrandi Missam vespertinam occurrere possunt, amplior, ut fidelibus provideatur, conceditur Ordinariis locorum facultas. « Evangelii autem praeconibus, in territoriis Missionum, peculiarissimis perpensis condicionibus in quibus versantur, ob quas raro plerumque habentur sacerdotes, qui longinquas stationes invisere queant, Locorum Ordinarii eiusmodi facultates concedere possunt ceteris etiam hebdomadis diebus », (l. c.). — Similis rerum condicio, atque in missionibus, iuxta partem expositivam *Constitutionis* haberi potest etiam in aliis regionibus, in specie in sic dicta « diaspora », in quibus fideles saepe « sacerdotis adventum in seras horas exspectare debent, ut Eucharisticum participare queant Sacrificium » (AAS., 1953, pg. 19). At, etsi exstante eadem in his regionibus indulgendi ratione, non tamen eadem permittendi data est facultas. — Alens legislatoris quoad finem intentum et consequentur quoad limitem servandum elucet etiam ex iis quae dicuntur de « illis sollemnibus, quae cum magno populi concursu celebrantur », et in quibus celebratio Missae vespertinae ab Ordinario permitti potest. In eadem parte narrativa *Constitutionis* quoad hanc occasionem dicitur: « Jloc praeterea animadvertendum est saepe hodie contingere ut frequentissimae populi multitudines ex alio ad alium locum

postmeridianis horis ea de causa transgrediantur, ut religiosas celebrationes, vel coetus de re sociali habendos participent; si igitur hisce etiam datis occasionibus liceat *Eucharistlcum peracre Mysterium*, quod divinae gratiae vitalis fons est voluntatesque iubet ad virtutem adipiscendam exardescere, haud dubium est *inde vini hauriri posse*, qua omnes ad christiane penitus sentiendum operandumque excitentur, et ad legitimis etiam obtemperandum legibus » (AAS., 1953, pg. 20).

4. Aliud critérium limitis, (iuxta *finem intentum* ponendi aut non ponendi) erui potest ex iis quae de totius *Constitutionis* fine, quem Legislator intendit, dicuntur, sci. « haud parum conferre ... *A Eucharisticae pietatis in-crementum*, atque aptius permovere atque excitare omnes ad Angelorum participare mensam » (AAS. 1953, pg. 21). ibidem dein memoratur, ut hic finis melius obtineri possit, quam largissime novam legem esse adaptatam « peculiaribus etiam temporum, locorum ac christifidelium condicionibus ». Alio insuper eiusdem *Constitutionis* loco notatur: « Ea quibus vivimus tempora eorumque peculiare condiciones multa in societatis usum in communisque vitae actionem induxisse », quorum in mitiganda pristina lege ratio haberi debeat, ut removeantur difficultates, « quae possint homines a *divinis participandis mysteriis* abstrahere » (AAS., 1953, pg. 18).

Expressa tandem fit mentio « limitis servandi » immediate post η. VI (de Missis vespertinis): « Locorum tamen Ordinarii curent, ut quaelibet vitetur interpretatio, quae concessas facultates am-

plificet, utque ab *omni* abusu *et* irreverentia hac in re caveatur » (AAS., 1953 pg. 23).

5. In correspondente *Instructione S. Officii*, eodem die 6. Januarii 1953 publicata, *limes* servandus et intentus *firmis*, ex quo *limes* mensuram sumat, hisce designantur verbis: « Constitutionis vi Ordinarii locorum (cf. can. 198) *facultate* fruuntur permittendi in proprio territorio Missae vespertinae celebrationem, si *adiuncta id necessario* exigunt... *Bonum enim commune* aliquando sacrorum mysteriorum celebrationem post meridiem *ei postulat...* » (AAS. 1953, pg. 50). Extensio vero facultatum concessarum *explicite in eadem* Instructione reprobatur his verbis: 19. Constitutionis atque huius Instructionis interpretatio textui fidelitur adhaereat, *neque ullo modo facultates tam favorabiles amplificet* » (AAS. 1953 pg. 51). — In Instructione clarius et magis *explicite notatur*: Missam vespertinam exclusive in *bonum commune* non vero in *bonum privatum posse permitti*, (*etsi* negari non potest: in casu particulari hoc *bonum privatum* consistere posse in « pietate eucharistica promovenda » vel « in maiore fructu spirituali » ex vespertina celebratione hauriendo).

6. *Conclusio*. « *Limes* », *his textibus vel explicite* significatus vel ex iis deducendus, sic circumscribi potest: Locorum Ordinariis non est data facultas permittendi Missam vespertinam ad beneplacitum suum ex qualibet iusta causa, sed solummodo « *quando rerum adiuncta id necessario postulant* », idque non omnibus diebus, sed tantummodo diebus in *Constitutione* taxative designatis, (aliter extra, aliter intra territorium Missionum).

« *Necessitas* » autem haec intellegitur « *bonum commune animarum* »; at haec necessitas non restringitur ad adimpletionem stricti praecepti, (die festo de praecepto). Permitti enim potest Missa vespertina etiam multis diebus, quibus nulla est obligatio audiendi Missam. « *Necessaria* » dici potest Missa vespertina etiam quoad augendam « *Eucharisticam pietatem* », sive in participando sacrificio Missae, sive in sacra synaxi, occasione Missae vespertinae recipienda. Huiusmodi enim « *necessitas* » non est extra, sed intra finem in Constitutione assignatum. Explicite enim « *eucharistica pietas* » promovenda nominatur in *Constitutione* tamquam *finis*, propter quem tota nova disciplina sit introducta. Si ergo coetui fidelium, serio et iuste participationem Sacrificii Missae desideranti, satisfieri nequit, nisi permissa Missa vespertina, illa « *Necessitas* » verificatur, propter quam diebus taxative designatis eius celebratio permitti potest. — Neque extra finem intentum, (seu: extra necessitatem sic intellectam; extra *bonum commune animarum*) est missa vespertina, celebrata in magno populi postmeridiano concursu ad celebrationes religiosas vel ad coetus de re sociali habendos, si celebratur ut in iis non desit « *Eucharisticum Mysterium*, quod divinae gratiae vitalis fons est voluntatesque iubet ad virtutem adipscendam exardescere »; quam rationem explicite affert et adprobat ipsa *Constitutio* (l. c. pg. 20).

Unde patet: « *necessitatem communis boni animarum* » sat late intelligi posse et debere, sci.: de necessitate praecepti adimplendi, de necessitate satisfaciendi seriae et genuinae pietati eucharisti-

cae, de necessitate suppeditandi thesauros sacrificii Missae coetui fidelium magno concursu confluentium. Si autem in casu particulari sub nullo ex his respectibus apparet « necessitas boni communis animarum », permissio Missae vespertinae versatur extra limitem *et finem*, in ipsa Constitutione assignatum, et dici debet excessiva atque non probanda.

7. De *ritu et qualitate* Missae vespertinae — (utrum sit Missa lecta, Missa dialoga, Missa cantata, Missa solemnis, Missa Pontificalis) — neque in Constitutione neque in Instructione directe et immediate quidquam statuitur; nihilominus etiam quoad hanc circumstantiam indirecte aliqua norma ex Constitutione derivari potest, sci. ex fine *intento*, in specie ex « necessitate boni communis fidelium », prout modo exposita est. Si electus modus Missae vespertinae huic fini secundum prudens indicium inservit, versatur intra, et non extra limitem positum; si intentum et intendendum finem non promovet, sed potius impedit vel diminuit, modus mutari debet. Quod speciatim « maiorem sollemnitatem » spectat, non quaevis huiusmodi sollemnitas a limite reici debet; quamquam ordinarie Missa lecta fini magis inserviet. *Non* quamlibet enim sollemnitate (etiam Pontificalem) a Missis vespertinis, quia tales, debere excludi, derivari potest ex iis, (piae in Decretis et normis S. C. Rituum de «sollemni vigilia Paschali instauranda» habentur. In huius Decreti adnexis *Ordinationibus* (d. d. 11 Ianuarii 1952) sermo est de Ordinario loci, «qui ipse sacram vigiliam paschalem celebrare voluerit», (qui in ipsa hac Missa vigiliae etiam

neopresbyteros, cum ipso Missam vigiliae concelebratos ordinare potuerit (utrisque data facultate *die Paschatis* iterum celebrandi, postquam *nocte Paschatis iam celebraverint*; (AAS., 1952, pg. 51, n. 15. §3) Hae sollemnitates nocturnae — (vel etiam vespertinae, si vigilia paschalis anticipatur) — fiunt in Missa sollemni cum usu Pontificalium; nihilominus omnes haec «sollemnitates» censerentur hac occasione versari non extra, sed intra limitem « necessitatis boni communis fidelium ».

8. In fine huius expositionis de « *fine et limite* » iuvat afferre verba ex Instructione S. Officii desumpta, quibus S. Officium Ordinarios et sacerdotes adhortatur, ex quibus verbis etiam S. Officii mens et interpretatio novi sui *Moniti* disci possunt: «Ordinarii et sacerdotes, qui datis a Sancta Sede facultatibus frui debent, *fideles studiose excitent, ut frequenter Missae Sacrificio adstare velint*, et pane eucharistico reficiantur opportunisque inceptis..., illud *promoveant spirituale bonum, cuius adipiscendi gratia Summus Pontifex Pius XII Constitutionem edere voluit* » (AAS., 1953, pt. 51).

9. In primo iam alinea duo notantur: *a)* ipse *excessus* limitis, *fine* circumscripti; *b)* *frequen-*

* S. Sedem etiam Missam in anticipata vigilia Paschali, celebratam hora vespertina, comprehendere velle sub nova disciplina *Jejunii eucharistici* clare apparet ex Decreto S. Officii d. d. 7 Aprilis 1954 (AAS., XLVI [1954] pg. 142). At quoad *hanc* Missam vespertinam non est per Ordinarium loci examinanda quaestio de bene *communi animarum*, nam ad hanc quaestionem responsum iam datum est ab ipsa S. Sede, quae in hunc finem Decreta de anticipata vigilia Paschali edidit.

lia huius excessus; dicitur enim talem excessum « *haud raro* » acidisse. In secundo alinea afferuntur in specie duo exempla excessus indebiti: 1) alterum Missae vespertinae permissae et celebratae « *ad externam dumtaxat sollemnitatem decorandam* », 2) alterum Missae, permissae « *in privatorum commodum* ».

Hanc enumerationem non esse *taxativam*, deduci debet ex iis quae supra de finibus intendendis et intentis dicta sunt. Qualescumque enim rationes et motiva, extra hos fines posita, non valent fundare et legitimare permissionem Missae vespertinae; huiusmodi autem rationes omnino plures esse possunt quae duae, exempli causa allatae, (e. gr. gratitudo erga insignes benefactores, anniversarii ratio alicuius defuncti, qui determinata hora vespertina gravi infortunio obiit). Si vero tales rationes cum rationibus et finibus legitimis coincidunt vel iunguntur, qui in Constitutione vel Instructione designantur, non est, cur permissio Missae vespertinae denegetur; tunc enim permissio datur propter has, non propter illas rationes; (quae ultimae quidem rationem causae *impulsivae*, non vero causae *motivae* habere possunt).

10. Reprobata ratio (sci. « *ad externam dumtaxat sollemnitatem decorandam* ») non ulterius explicatur neque exemplo illustratur. Verba tamen ex se solis tria denotant: 1) sollemnitatem quandam externam, 2) huius sollemnitatis decoramentum per Missae vespertinae celebrationem, 3) hanc Missae additionem « *dumtaxat* » ad decorandum. Quod ultimum elementum quoad licentiam Missae vespertinae *denegandam* dici debet principale et decisivum.

Finis mere decorativus censendus est versari extra finem « boni communis animarum », prout in Constitutione Apostolica intellegitur et circumscribitur. Revera, dare licentiam Missae vespertinae ex sola ratione, ut celebratione alicui festivitati obtineatur sollemnior apparentia externa; ut maior adfluat multitudo adstantium, quae adfluit ut videat « spectaculum » quoddam novum et inusitatum; ut satisfiat alicui fidelium merae « ostentationis » desiderio, quod nullatenus provenit ex sincera pietate eucharistica et nil commune habet cum illo desiderio Christi: « *Hoc facite in meam commemorationem* »: ob solas huiusmodi rationes dare licentiam Missae vespertinae est « permittere » extra facultatis ambitum, a Pontifice designatum atque circumscriptum. Tale quid accidere *potest* e. gr.: occasione magni Congressus et adunationis; occasione captae possessionis dioeceseos pernovum Episcopum; occasione installationis novi parochi; occasione ordinationis presbyterorum; occasione consecrationis episcopalis, etc. Si his similibusque aliis occasionibus Missa vespertina celebratur *unice* in eum finem, ut externa sollemnitatis species augeatur, ut maior adstantium multitudo alliciatur et ita externa « pompa et ostentatio » crescat: permissio Missae vespertinae est contra spiritum et voluntatem Pontificis, et novo *Monito* explicite, verbis non ambiguis, reprobatur. At non citius haec reprobatio in casu concreto enuntiari debet. Esse enim *potest*, ut in allegatis occasionibus Missa vespertina minime inserviat huic vel illi speciei « vanae gloriae », sed ut revera cedat in « *bonum commune fidelium* » vel satisfa-

ciat verae cuidam « *necessitati fidelium* », promoveat « *pietatem eucharisticam* »; maneat ergo omnino intra ambitum finis et facultatis, prout in Constitutione et in Instructione significantur. Neque contrarium est, quod his occasionibus per Missae vespertinae celebrationem *etiam* augeatur externum solemnitatis decoramentum. Ordinariorum erit dijudicare, utrum in casu particulari celebratio Missae vespertinae sit in *solani ostentationem externam*, an etiam (et obiective praevalentor) in *bonum commune fidelium*; in primo casu licentia iuxta novum Monitum debet denegari, in altero casu non ita.

11. Altera *Moniti* ratio reprobativa respicit « *privatorum bonum* », propter quod licentia Missae vespertinae fuerit concessa. *Bonuni commune*, tamquam requisita ratio permittendae Missae vespertinae, clarius et magis explicite (ut supra iam dictum est) in Instructione S. Officii quam in Constitutione Ap. effertur; explicita « oppositio » inter *bonum commune fidelium* et *bonum privatum* singulorum nunc prima vice designatur. Quoad hoc punctum non idem valet de Missis vespertinis, atque de aliis novae disciplinae dispositionibus; nam plurimae ex his immediate datae sunt in « *commodum privatorum* », ut sci. ab iis removeantur impedimenta, ex severitate ieiunii eucharistici provenientia, quibus a frequenti et facili sacrae synaxis susceptione arcentur. Missae vespertinae autem immediate non ordinantur in privatum fidelium commodum, sed in fidelium bonuni commune. *Bonum privatum*, quod non admittitur ut sufficiens ratio permittendi Missam vespertinam, intellegi

debet etiam bonum privatum *spirituale*, e. gr. privata, etsi vera pietas eucharistica; privatus maior fructus spiritualis sive propriae personae sive personae tertiae ex Missae sacrificio carpendus.

Occasiones, in quibus Missae vespertinae celebratio in « *commodum privatum* » (sive sacerdotis celebrantis sive personae audientis Missam) cederet, sunt sat frequentes. *Exempla*: Indulta Apostolica habendi oratorium (domesticum) privatum cum facultate celebrationis Missae, per se cedunt in bonum privatum eorum quibus Indultum conceditur. Dein secundum can. 822 § 4 Ordinarius loci, iusta ac rationabili de causa, in aliquo extraordinario casu et per modum actus Missae celebrationem etiam in domo privata permittere potest; talis celebratio fere semper peragitur in « *privatorum* » commodum. Esse etiam *potest*, quod quis, pro personali sua indole et naturali dispositione, maiore cum pietate maioreque cum fructu vespere Missam audiat aut Missam celebret; quo in casu celebratio vespertina iterum cederet in « *privatorum commodum* ». Ideo in omnibus his similibusque aliis occasionibus neque licentia Missae vespertinae aliis dari, neque a propria persona — (si celebrans est ipse Ordinarius loci, vel sacerdos, Induito Apostolico privilegiatus) — Missa vespertina dici potest; non enim cederet in *bonum commune*. At etiam in his casibus valet, quod, si « *privatorum commodum* » coincidit vel iungitur cum fidelium *bono communi*, nihil obstat, quominus propter bonum commune Missae vespertinae celebretur; quae celebratio dein *simul* cedit in *privatorum commodum*.

12. Tertium et ultimum *Moniti* alinea non amplius haeret obiecto particulari Missae vespertinae, sed inculcat illam interpretationis regulam, quae est huius Constitutionis *propria* (atque respicit tum facultatem Missae vespertinae tum alias totius Constitutionis et Instructiones amplas facultates), revocando in memoriam : Constitutionem Apostolum « *Christus Dominus* » *vetare* interpretationem, quae concessas facultates amplificet. Allegatum praescriptum *Constitutionis* sic sonat: « Locorum Ordinarii diligenter curent, ut quaelibet vitetur interpretatio, quae concessas facultates amplificet » (AAS. 1953 pg. 23); *Instructio* n. 19 idem ita significat: « Constitutionis atque huius Instructionis interpretatio textui fideliter adhaereat, neque ullo modo facultates tam favorabiles amplificet (AAS., 1953 pg. 51).

13. Qui diligenter perscrutatur tot de Constitutione Ap. « *Christus Dominus* » publicatos articulos, commentarios, libros, libellos, folia volantia, etc. etc., non potest non videre, et debet recusare excessivos ingenii non paucorum Moralistarum vel Canonistarum conatus (provocantium semper ad « regulas iuris », ab omnibus agnitas) ampliandi et extendendi facultates a Pontefice concessas : hic bene intellegit *et plene* consentit, in tertio alinea « *Moniti* » a S. Officio in memoriam revocari illud « *sunt certi denique fines* ». — Tandem aliquando hic ultimatim semper recurrit quaestio, utrum ea praevaleat « *voluntas legislatoris* », quae quoad *hanc legem in toto* Constitutionis et Instructionis textu clare et repetitis vicibus manifestatur, an praevaleat haec vel illa « *regula iu-*

rin; aliis verbis: utrum exigat legislator, ut in *hai* lege interpretanda regula iuris submittatur et adaptetur voluntati legislatoris in *hac* lege manifestatae, an legislator velit suam voluntatem, in hac lege manifestatam, submittere et accommodare praevalenti alicui communi « *regulae iuris* ». De tota hac quaestione faciendae interpretationis in *hoc concreto casu* fuse iam actum est in « *Periodica* » 1953, pg. 20-21, pg. 51-52.

14. Tunc temporis quoad substantiam haec exposito sunt:

« Haec nova de jejunio eucharistico statuta disciplina est et dici debet « *lex favorabilis* »; nam, etsi quaedam durante bello pro aliquibus regionibus vel personis data indulta restringit vel etiam ex toto aufert, tamen, si nova disciplina consideratur ut *tota*, et maxime, si comparatur cum pristina disciplina (exhibita can. 808 et 858), perplures et grandes favores ea concedi patet. Unde est, quod quis iusto iure opinari potuerit, *sine restrictione* huic legi interpretandae applicari posse et debere regulam : *favorabilia sunt amplianda, odiosa restringenda*. At in casu de quo agitur talis generalis interpretatio esset erronea, quia non simpliciter *huius* legis favorabilia sunt amplianda. Ratio non est, quod allegata regula iuris — (sicuti non paucae similis tenoris aliae regulae, cf. c. gr. can. 85 et, ad quem remittit, can. 50; can. 68) — non sit in se vera vel (saltem ordinarie) non adhibenda; sed unice quia quoad interpretandam *hanc* legem favorabilem ex ipsis documentis constat de Summi Pontificis explicita voluntate contraria. Ideo versus initium huius Commentarii monitum est: hanc legem habere *propriam suae interpretationis regulam*, in ipsa expressam et ex ipsa desumendam. — Ex altera autem parte ampli favores, de facto dati, minime sunt

tollendi vel diminuendi rigorosa quadam et restrictiva interpretatione. Manendo enim omnino intra firmos et fixos limites, a Legislatore statutos, quaedam particularia Constitutionis et Instructionis puncta admittunt interpretationem magis latam vel magis strictam. Nil ob stare videtur, quominus in huiusmodi quaestionibus particularibus intra dictes limites magis favorabilis interpretatio eligatur. — In *hac lege* clavis ad rectam interpretationem inveniendam est haec in ipsis Documentis clare manifesta Summi Pontificis voluntas, sci.: ex ima parte non abrogandi, sed conservandi substantiam ieiunii eucharistici; ex altera parte concedendi per modum exceptionis et dispensationis ab hac *lege*, *ea quae* mutatis horam temporum circumstantiis et personarum conditionibus exiguntur. Iuvat in hunc finem repetere Constitutionis verba versus finem in parte exhortativa posita, ex quibus dicta mens Legislatoris manifesta fit: «In hisce enim dilargiendis facultatibus, quae hominum, loeorum, temporumque condiciones hodie postulant, Nos etiam atque etiam volumus Eucharistici ieiunii momentum, vim atque efficaciam confirmare ad eos quod attinet, qui Divinum Redemptorem sub Eucharisticis velis accepturi sunt» (Const, n. 30). *Haec si prae oculis habentur*, apparet, a mente Pontificis aberrare qui in interpretanda Constitutione *et* Instructione omne acumen et ingenium mentis adhibent ad amplianda *indulta et ad* antiquae (et prout opinantur: « antiquatae ») legis residua ad aliquod « minimum » reducenda, quod dein, progrediente evolutione et tempore, evanescat, ita ut Ecclesia redeat ad exemplum Christi, qui in ultima coena suum Corpus et Sanguinem porrexerit Apostolis *non ieiunis* ». (cf. Periodica 1953, pg. 51-52).

De cetero attendi debet: agi nunc de interpretanda *lege lata*, non de praeparanda *lege ferenda*, quae, quibusdam modificationibus introductis,

disciplinam ieiunii eucharistici adhuc magis adaptet experientiis hucusque factis, atque etiam necessitatibus animarum, non ab uno solo Ordinario S. Sedi significatis.

15. *Exemplum* interpretationis, contra hanc clare manifestatam mentem et voluntatem Pontificis amplificatae, sit modus agendi, quem quidam articuli et commentarii adhibuerunt circa Responsum *particulare*, datum a S. Officio die 28 Ianuarii 1953 ad determinatam quandam Curiam episcopalem, non publicatum in Act. Ap. Sed., sed publicatum in « *Bollettino diocesano di Faenza* », (Maggio 1953, pg. 61-62) et reproductum dein in nonnullis aliis publicationibus. Textus Responsi est hic.

SUPREMA SACRA CONGREGAZIONE

DEL SANTO OFFIZIO

Nr. 404/6

Dal Palazzo del S. Offizio,
28 gennaio 1953.

Eccellenza Rev.ma,

Il Canonico Penitenziere di cotesta Basilica Cattedrale, con Foglio in data 16 gennaio corrente, ha ehiesto una risposta ai seguenti quesiti :

1) Un sacerdote di robusta costituzione fisica, che pud stare benissimo a digiuno dalla mezzanotte fino a mezzogiorno, senza risentirne alcun disagio, che non ha altra occupazione fuori della celebrazione della S. Messa, si reca a piedi a una chiesa distante duc ehilometri, passeggiata che giova alia sua salute, e dopo la celebrazione della Messa, se vuole, ha la possibilité di prendere qualche cibo, ma puo anche farne a ineno : è obbligato in coscienza a osservare il digiuno, a nonna dei can. 808 ?

2) Un sacerdote sano e robusto, che può stare benissimo a digiuno dalla mezzanotte a mezzogiorno, non ha nessuna occupazione di ministero, viene condotto in automobile a celebrare in una chiesa distante dieci chilometri, non sente alcun bisogno di sostentamento fino a mezzogiorno: è obbligato in coscienza a osservare la legge del digiuno, dalla mezzanotte fino all'ora della Messa, come vuole il can. 808 C.I.C.?

In merito mi reco a premura di significare a Vostra Eccellenza che i Sacerdoti i quali, pur dovendo celebrare ad ora tarda o in luoghi distanti dalla loro dimora, hanno una costituzione fisica così robusta da non risentire grave incomodo dal prolungato digiuno, non possono avvalersi delle concessioni fatte dal Santo Padre nella Costituzione Apostolica CHRISTUS DOMINUS, perché l'obbligo del digiuno eucaristico è stato mitigato soltanto per coloro, che non sono in grado di osservarlo integralmente. Anche essi però possono prendere l'acqua naturale, senza l'aggiunta di alcun elemento, perché su questo punto si è derogato alla legge del digiuno eucaristico.

Pertanto ai due quesiti proposti del Canonico Penitenziere di cotesta Basilica Cattedrale questa Suprema S. Congr. risponde:

Vostra Eccellenza terra présente questa risposta, nel caso che Le venissero fatti dei quesiti analoghi.

Colgo occasione per professarmi con sensi di distinto ossequio

Dell'Eccellenza Vostra Rev.ma
dev.mo G. Card. Pizzardo, Segr.

De hoc Responso in nonnullis articulis et Commentariis notatum est: hoc Responsum (praeter-

quam quoad eos quibus datum est) nullum habere valorem iuridicum, nullam inducere obligationem, nullam ne directivam quidem habere vim, (quasi ex eo cognosci possit mens ac voluntas Ecclesiae). Esse responsum *particulare, privatum, nullo modo officialiter publicatione*; hinc nihil ob stare, quominus (tum in theoria, tum in praxi et vita) teneatur et applicetur opinio huic Responso contraria.

Quidquid est de *natura iuridica* huius Responsi, *id quod* in hoc Responso enuntiatur, valet, neglecta etiam ex toto allegata hac Epistola. Nam ex verbis *ipsius Constitutionis Apostolicae* certo constat: enumerata incommoda (tarda hora, labor debilitans, longum inter) non fundare applicationem mitigationis concessae, (neque quoad fideles neque quoad sacerdotes), nisi fuerint incommoda et obiectiva et *subiectiva* (cf. AAS. 1953, pg. 19, 23, 47). Opinio: incommoda illa, *absolute sumpta* — (seu: nulla habita ratione incommodi subiectivi) — fundare applicationem mitigationis, dicenda videtur: nullum habere solidum in textibus officialibus fundamentum positivum, sed menti Pontificis, in Constitutione expressae, aperte contradicere. Neque quoad casum (in allegata Epistola E.mi Card. Pizzardo narratum) iuvat provocare ad « *praesumptionem iuris* », secundum quam allegata incommoda obiectiva possint *praesumi* creare incommoda etiam subiectiva; nam in casu allato talis « *praesumptio* » vincitur evidenti veritate contraria.

Iure igitur haec haud paucorum auctorum opinio favorabilis, ad casum in Epistola propositum

publice manifestata, et eorundem interpretatio reprobativa, data de responso E.mi Cardinalis, subsumenda videtur sub reprobatione in alinea tertio novi Moniti enuntiata.

Franciscus X. Hürth, S. I.

12 - Suprema Sacra Congregatio S. Officii

DECRETUM

(JJ5. xxxxxvn [25 feb. 1955] p. 88)

PROSCRIPTIO LIBRI

Feria IV, die 26 Januarii 1955

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis S. Officii E.mi ac Rev.mi DD. Cardinales rebus fidei et morum tutandis praepositi, prae-
habito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt at-
que in Indicem librorum prohibitorum inserendum
mandarunt librum qui inscribitur:

Josef Thomé, *Der Mündige Christ*, Katholi-
sche Kirclie auf dem Wege der Reifung, Frank-
furt am Main, Verlag Josef Knecht, 1949.

Et sabbato, die 29 Januarii 1955, SS.inus D.
N. Pius Divina Providentia Pp. XII, relatam Sibi
E.moruin Patrum resolutionem adprobavit, con-
firmavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 2 Fe-
bruarii 1955.

Marius Crovini
Supr, S. Congr. S. Officii Notarius

II

DECRETUM

PROHIBENTUR EPHEMERIDES

« LA QUINZAINE »

Feria IV, die 26 Januarii 1955

In generali consessu Supremae Sacrae Con-
gregationis S. Officii E.mi ac Rev.mi DD. Cardina-
les rebus fidei et morum tutandis praepositi, prae-
habito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt at-
que prohibuerunt ephemerides inscriptas :

La Quinzaine (Paris, rue de Babylone, 68).

Et sabbato, die 29 Ianuarii 1955, SSmus D. N.
Pius Divina Providentia Pp. XII, relatam Sibi
Eunorum Patrum resolutionem adprobavit, confir-
mavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 3 Fe-
bruarii 1955.

M. Crovini, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius*

SUBMISSIONIS NOTIFICATIO

Marcus Oraison, Sacrae Theologiae et Medi-
cinae Doctor, humiliter se subiecit decreto S. Of-
ficii diei 18 Martii 1953, quo damnatus et in Indi-
cem librorum prohibitorum insertus est liber ab
eo editus sub titulo « *Vie chrétienne et problèmes
de la sexualité* » (Paris, P. Lethielleux, 1952).

Ex Aedibus S. Officii, die 14 Februarii 1955.

M. Crovini, *Supr. S. Congr. S. Officii Notarius*

13 - Sacra Congregatio Rituum**DECRETUM GENERALE**

De rubricis ad simpliciores formas redigendis

(AAS. xxxvii [20 apr. 1955] p. 218)

Cum nostra hac aetate sacerdotes, praesertim illi qui curam animarum gerunt, variis novisque in dies apostolatus officiis onerentur, ita ut divini officii recitationi ea qua oportet animi tranquillitate vix attendere possint, nonnulli locorum Ordinarii enixas preces S. Sedi detulerunt, ut huiusmodi difficultati amovendae benigne provideret, ac saltem rubricarum copiosum instructum ad simpliciores redigeretur formam.

Summus Pontifex Pius PP. XII, pro Sua pastoralis cura et sollicitudine, rem hanc examinandam commisit peculiari virorum peritorum Commissioni, quibus studia de generali liturgica institutione demandata sunt; hi autem rebus omnibus accurate perpensis, in consilium venerunt vigentes rubricas ad expeditiores normas esse reducendas, ita tamen ut in usum trahi possint, servatis interim libris liturgicis prouti exstant, donec aliter provisum fuerit.

Quibus omnibus Ssmo Domino Nostro ab Emo D. Cardinali S. R. C. Praefecto per singula relatis, Sanctitas Sua sequentem rubricarum dispositionem approbare dignata est eamque vulgari mandavit, ita tamen ut quae praesenti Decreto statuuntur vim obtineant kalendis Ianuariis anni 1956.

Caveant interim Pontificii librorum liturgicorum Editores, ut in novis editionibus Breviarii et Missalis romani forte disponendis, ne quid prorsus innovetur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. R. Congregationis, die 23 mensis Martii anni 1955.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

t A. Carinci, Archiep. Selene., *Secretaries*

De rubricis ad simpliciorem formam redigendis

Tit. I - Normae generales

1. Ordinationes quae sequuntur ritum romanum respiciunt; quae hic expresse non nominantur, immutata censentur.

2. Nomine calendarii veniunt cum calendarium in usum universae Ecclesiae, tum calendaria particularia.

3. Normae quae sequuntur servandae sunt in recitatione sive publica sive privata divini officii, nisi aliter expresse caveatur.

4. Indulta particularia quaelibet et consuetudines etiam speciali mentione dignae, quae his ordinationibus obstant, expresse revocata censentur.

Tit. II - Variationes in calendario

1. Gradus et ritus *seviiduplex* supprimitur.

2. Dies liturgici, qui nunc sub ritu semiduplici calendariis inscripti sunt, sub ritu simplici ce-

lebrantur, excepta vigilia Pentecostes quae ad ritum duplicem elevatur.

a) *De dominicis*

3. Dominicae Adventus et Quadragesimae et aliae usque ad dominicam in Albis necnon et dominica Pentecostes celebrantur ritu duplici I classis et festis quibuslibet praeferuntur tam in concurrentia quam in concurrentia.

4. Quando in dominicis 2^a, 3^a, 4^a Adventus festa I classis occurrerint permittuntur Missae de festo, excepta conventuali.

5. Dominicae hucusque sub ritu semiduplici celebratae, ad ritum duplicem elevantur; antiphonae tamen interim non duplicantur.

6. Officium et Missa dominicae impeditae, nec anticipantur, nec resumuntur.

7. Si in dominicis per annum occurrerit festum cuiusvis tituli vel mysterii Domini, festum ipsum locum tenet dominicae, de qua fit tantum commemoratio.

b) *De vigiliis*

8. Vigiliae privilegiatae sunt : vigilia Nativitatis Domini et vigilia Pentecostes.

9. Vigiliae communes sunt: vigilia festorum Ascensionis Domini, Assumptionis B. M. V., S. Iohannis Baptistae, Ss. Petri et Pauli, S. Laurentii. Omnes aliae vigiliae, etiam quae calendariis particularibus sunt inscriptae, supprimuntur.

10. Vigiliae communes, in dominica occurrentes, non anticipantur, sed omittuntur.

c) *De octavis*

11. Celebrantur tantum octavae Nativitatis Domini, Paschatis et Pentecostes, suppressis omnibus aliis, sive in calendario universali, sive in calendariis particularibus occurrentibus.

12. Dies infra octavas Paschatis et Pentecostes elevantur ad ritum duplicem, festis quibuslibet praeferuntur et non admittunt commemorationes.

13. Dies infra octavam Nativitatis Domini, quamvis eleventur ad ritum duplicem, celebrantur prouti nunc.

14. Diebus a 2 ad 5 Ianuarii, nisi occurrat aliquod festum, fit de feria currenti, ritu simplici. In officio antiphonae et psalmi ad omnes Horas et versus nocturni de currenti hebdomadae die, ut in psalterio; reliqua ut die 1^a Ianuarii, praeter lectiones, quae dicuntur de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis, et dicitur *Te Deum*. Conclusio hymnorum et versus in responsorio brevi ad Primam dicuntur ut in Nativitate Domini. Missa dicitur ut die 1^a Ianuarii, sine *Credo*, et sine *Communicantes* proprio.

Prohibentur Missae lectae tam votivae quam cotidianae defunctorum.

15. Dies a 7 ad 12 Ianuarii, suppressa octava Epiphaniae, sunt feriae per annum (*ritu simplici*). In officio antiphonae et psalmi ad omnes Horas et versus nocturni de currenti hebdomadae die, ut in psalterio; reliqua ut in festo Epiphaniae, praeter lectiones, quae dicuntur de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis, et dicitur *Te Deum*. Conclusio hymnorum et versiculus ad Primam, de Epi-

phania. Missa de Epiphania, sine *Credo* et sine *Communicantes* proprio.

Prohibentur Missae lectae tam votivae, quam cotidianae defunctorum..

16. Die 13 Januarii fit commemoratio Baptismatis D. N. Iesu Christi sub ritu duplici maiore; officium *et Missa* dicuntur uti nunc sunt in octava Epiphaniae.

Si vero commemoratio Baptismatis D. N. Iesu Christi occurrerit in dominica, tunc fit de festo S. Familiae, sine ulla commemoratione. In sabbato praecedenti ponitur initium Epistolae primae ad Corinthios.

17. Dies a festo Ascensionis Domini usque ad vigiliam Pentecostes exclusive fiunt feriae tempore paschali (*ritu simplici*). In officio antiphonae et psalmi ad omnes Horas et versus nocturni dicuntur de currenti hebdomadae die, ut in psalterio; reliqua ut in festo Ascensionis Domini, praeter lectiones, quae dicuntur de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis. Conclusio hymnorum et versus ad Primam dicuntur de festo Ascensionis; Missa de eodem festo sine *Credo*, et sine *Communicantes* proprio.

Prohibentur Missae lectae tam votivae, quam cotidianae defunctorum.

In vigilia Pentecostes, nihil innovetur.

18. Dies octavae suppressae Corporis Christi et octavae item suppressae Ss. Cordis Iesu, fiunt feriae per annum.

19. In dominicis oliin infra has octavas Ascensionis, Corporis Christi et Ss. Cordis Iesu, officium dicitur prouti nunc.

d) *De festis sanctorum*

20. Festa sanctorum, hucusque sub ritu semiduplici celebrata, habentur tamquam festa simplicia.

21. Festa sanctorum, hucusque sub ritu simplici celebrata, reducuntur ad commemorationem, sine lectione historica.

22. In feriis Quadragesimae et Passionis, a feria IV Cinerum usque ad sabbatum ante dominicam Palmarum, quando aliquod festum occurrerit, quod non sit I vel II classis, tam officium (in recitatione privata) quam Missa dici possunt de feria vel de festo.

Tit. III - De commemorationibus

1. Quae hic de commemorationibus dicuntur, valent tam pro officio, quam pro Missa, cum in occurrentia, tum in concurrentia.

2. Commemorationes numquam omittendae et praecedentiam absolutam habentes, sunt:

a) de quavis dominica.

b) de festo I classis.

c) de feriis Quadragesimae et Adventus.

d) de feriis et sabbato Quattuor Temporum Septembris.

e) de Litaniis maioribus.

3. Aliae commemorationes forte occurrentes ita admittuntur, ut numerum ternarium orationum non excedant.

4. Praeter et post commemorationes sub n. 2 recensitas, ratio commemorationum haec est:

a) *In dominicis I classis*, in festis I classis, in feriis et vigiliis privilégiais, et insuper in Missis in cantu vel votivis solemnibus, nulla admittitur commemoratio.

b) *In festis II classis*, et in ceteris dominicis una tantum admittitur commemoratio.

c) *In omnibus aliis diebus sive festivis, sive ferialibus*, duae tantum admittuntur commemorationes.

5. *Festa commemorata non* amplius gaudent: a) *in officio*, versu proprio in responsorio brevi ad Primam, et doxologia propria in hymnis, exceptis diebus de quibus *Tit. II*, nn. 14-17; b) *in Missa*, Credo et Praefatione propria.

Tit. IV - Variationes in breviario

a) *De initio et fine Horarum*

1. Horae canonicae, tam in publica quam in privata recitatione, omissis *Pater, Ave* et respective *Credo*, inchoantur absolute, hoc modo :

Matutinum : a versu *Dominus, labia mea aperies*.

Laudes, Horae minores et Vesperae : a versu *Deus, in adiutorium*,

Completorium : a versu *Iube, domine, benedicere*.

2. In officio tridui sacri et in officio defunctorum omnes Horae, omissis *Pater, Ave* et respective *Credo*, incipiunt ut in Breviario notatur.

3. Item Horae canonicae tam in publica quam in privata recitatione, absolvuntur hoc modo:

Matutinum (in recitatione privata), Laudes, Tertia, Sexta, Nona et Vesperae : versu *Fidelium animae*.

Prima : benedictione *Dominus nos benedicat*.

Completorium : benedictione *Benedicat et custodiat*.

b) *De conclusione officii*

4. Cursus cotidianus divini officii concluditur post Completorium, sueta antiphona B. M. V., cum versiculo *Divinum auxilium*.

Indultum et indulgentiae, pro recitatione orationis *Sacrosanctae* concessa, eidem antiphonae finali adnectuntur.

c) *De quibusdam partibus in officio*

5. Hymni proprii quorundam sanctorum certis Horis assignati non transferuntur. In hymno *Iste confessor* numquam mutatur tertius versus, qui erit semper : *Meruit supremos laudis honores*.

6. Antiphonae ad *Magnificat* feriarum tempore Septuagesimae forte praetermissae non resumuntur.

7. Preces feriales dicuntur tantum in Vesperis et in Laudibus officii feriarum IV et VI tempore Adventus, Quadragesimae et Passionis, necnon feriarum IV et VI, et sabbati Quattuor Temporum, excepta octava Pentecostes, quando officium fit de feria.

8. Omnes aliae preces omittuntur.

9. Suffragium sanctorum et commemoratio de Cruce omittuntur.

10. Symbolum Athanasianum recitatur in festo Ss. Trinitatis tantum.

d) *De aliis variationibus*

11. Primae vesperae (sive integrae, sive a capitulo, sive per modum commemorationis) competunt solummodo festis I et II classis, et dominicis.

12. Ad singulas partes officii quod attinet haec servantur :

a) In dominicis et festis I classis nihil innovatur.

b) In festis II classis et in festis duplicibus Domini *et B. M. V.*, ad Matutinum, Laudes et Vesperas fit ut in proprio et in communi; ad Horas minores ut in psalterio de feria currenti et proprio loco; ad Completorium de dominica.

c) In ceteris festis, vigiliis vel feriis, per omnes Horas fit ut in psalterio et proprio loco, nisi in Matutino, Laudibus *et Vesperis* antiphonae et psalmi specialiter assignati habeantur.

13. Lectiones de Scriptura occurrenti una cum suis sponsoriis, si die assignato dici nequeant, omittuntur, etiam si agatur de « initiis » librorum.

14. In festo sanctorum lectiones I nocturni, si propriae assignatae non habeantur, sumuntur de Scriptura occurrenti : his deficientibus, sumuntur de communi.

Tit. V - Variationes in missali

a) *De orationibus*

1. Orationes pro diversitate temporum assignatae abolentur.

2. In Missis votivis defunctorum, si in cantu celebrentur, unica dicitur oratio; si sine cantu, dici possunt tres orationes.

3. Oratio *Fidelium* hucusque praescripta prima feria libera cuiusvis mensis vel feria II cuiusvis hebdomadae, aboletur. In choro, his feriis, Missa conventualis dicitur iuxta rubricas.

4. Collectae ab Ordinario simpliciter imperatae, omittuntur iuxta rubricas hucusque vigentes, et insuper in omnibus dominicis ac quoties Missa in cantu celebretur; denique quando orationes, iuxta rubricas dicendae, numerum ternarium attigerint.

b) *De quibusdam aliis variationibus*

5. In feriis per annum, si commemoratio cuius sancti heri debeat, Missa dici potest, ad libitum celebrantis, vel de feria vel, more festivo, de sancto commemorato.

6. In Missis defunctorum sequentia *Dies irae* omitti potest, nisi agatur de Missa in die obitus seu depositionis praesente cadavere, vel etiam absente ob rationabilem causam, et de die Commemorationis omnium fidelium defunctorum Hoc autem die sequentia semel tantum dici debet, scilicet in Missa principali, secus in prima Missa.

7. *Credo* dicitur dumtaxat in dominicis et festis I classis, in festis Domini et B. Mariae Virginis, in festis nataliciis Apostolorum et Evangelistarum, et Doctorum universae Ecclesiae, et in Missis votivis sollemnibus in cantu celebratis.

8. Praefatio dicitur quae cuique Missae propria est; qua deficiente, dicitur praefatio de tempore, secus communis.

9. In quavis Missa pro ultimo Evangelio sumitur semper initium Evangelii secundum Iohannem, excepta tertia Missa Nativitatis Domini et Missa Dominicae Palmarum \

i

COMUNICATO

DELLA SACRA CONGREGAZIONE DEI RITI

La pubblicazione del Decreto Generale sulla semplificazione delle rubriche ha indotto molti sacerdoti a ritenere imminente anche una riforma del testo del Breviario e del Messale.

Si rende noto che tale riforma richiederà ancora parecchi anni; e pertanto conservano il loro pratico valore non solo i presenti Breviarii o Messali, ma anche quelli che eventualmente si dovranno nel frattempo stampare; che, come prescrive il Decreto, dovranno essere in tutto conformi al testo présenté.

t A. Carinci, Arc. di Seleucia, *Segretario*

(*L'Osservatore Romano* 4 maggio 1955).

Commentarius

L INTRODUCTIO

Tanquam nomen reformationis decreto generali diei 23 mensis martii anni 1955 vulgatae accepimus primam vocem Tituli I numeri 1: «*Ordinationes* de rubricis ad simpliciorum formam redigendis». Brevitatis causa vocibus more receptis «*Rubricae generales*» et «*Additiones et Variationes*» nunc addimus vocem «*Ordinationes*» \

Ut de his Ordinationibus recte sentire possimus, principia in decreto enuntiata semper prae oculis habere debemus, scilicet:

a) Ordinationes inspiratae sunt nonnullis principiis quae subsunt generali liturgiae institutioni, quae iamdudum theoretice concepta est ac etiamnunc practice in votis remanet; sine dubio admittendum est has Ordinationes intendere, ut via fiat huic restorationi.

b) Quamobrem negotium praesens habet tantum valorem provisorium ac quodammodo intentionem experimentalem.

c) Huius duplicis indolis effectus practicus est quod in novis editionibus Breviarii et Missalis Romani forte disponendis nihil innovari licet.

d) Praeterea reformatio terminatur nova

i Abbreviations: Ord. = Ordinationes de rubricis ad simpliciorum formam redigendis secundum Decretum S. C. R. 23-111-1955. Comment. = Commentarius.

extra illud, quae hisce Litteris Nostris tribueretur, si originaliter exhibitae vel ostensae forent.

Decernimus denique has praesentes Litteras valituras, contrariis quibuslibet, etiam peculiari et expressa mentione dignis, minime obstantibus.

Datum ex Arce Gandulfi, apud Romam, anno Domini millesimo mongentesimo quinquagesimo quarto, die decima octava Kalendas Septembris, in festo B. M. Virginis in coelum xAssumptae, Pontificatus Nostri anno sexto decimo.

PIUS PP. XII

6 · Suprema Sacra Congregatio S. Officii

DECRETUM

(AAS. XXXXVII [28 ian. 1955] p. 46)

PROSCRIPTIO LIBRI

Feria IV, die 16 Martii 1953

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis S. Officii, E.mi ac Rev.mi DD. Cardinales rebus fidei et morum tutandis praepositi, praehabito RR. DD. Consultorum voto, damnarunt atque in Indicem librorum prohibitorum inserendum mandarunt librum qui inscribitur:

Marc Oraison, Docteur en Théologie, Docteur en Medicine, *Vie chrétienne et problèmes de la sexualité*, P. Lethielleux, Paris, 1952.

Et feria IV, die 3 Aprilis 1953, Ss.mus D. N. D. Pius divina providentia Sancti Officii concessa,

relatam Sibi E.morum Patrum resolutionem adprobavit et confirmavit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 3 Ianuarii 1955.

Marius Crovini, *Supremae S. Congr. S. Officii Notarius*

7 · Sacra Congregatio Rituum

(44S. XXXXVII [28 ian. 1955] p. 48)

DECRETUM

De instauratae vigiliae paschalis facultativa CELEBRATIONE ULTERIUS PROPAGANDA.

Instauratae Vigiliae Paschalis celebratio, de locorum Ordinariorum indicio facultative exsequenda, iam per decretum diei 12 Ianuarii anni 1952 per triennium concessa, attentis peculiaribus rerum adiunctis, de mandato Sanctissimi D. N. Pii Papae XII ulterius ad alium annum prorogatur. Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Die 15 Ianuarii 1955.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

t A. Carinci, Archiep. Seleucien., *Secretarius*

religiosae aestimationem et intimum perfectionis christianae desiderium in eisdem alere;

5° congressus convocare in quibus hoc argumentum tractabitur, vel saltem curare ut in ceteris etiam congressibus, aliquid semper edisseratur de vocatione religiosa;

6° servare necessitudinem et rationes cum Religionibus, Societatibus, Institutis adgregatis. Opera peculiaria, ceteraque incepta utilia adiuvari, promovere ac inter se colligare, eisdem proponendo aptiora adiumenta ad optatum finem obtinendum. De omnibus dein quae egerint et consecuti fuerint, breviter, plane, accurate Pontificio Operi referant.

Pies festi

Praecipua festa Operis Pontificii erunt:

- 1° festum S. Familiae, Dominica infra Oct. Epiphaniae;
- 2° festum Omnium Ss. Fundatorum;
- 3° festum Ss. Petri et Pauli, die 29 Iunii;
- 4° dies onomasticus Summi Pontificis, supremi Moderatoris omnium Statuum perfectionis.

Romae, die xi Februarii anno mcm l v.

Valerius Card. Valeri, *Praefectus*
L. Ψ S.
P. Arcadius Larraona, C. M. F. *Secretariis*

26 - S. C. Rituum

(AAS. xxxvli [25 iun. 1955] p. 418)

DUBIA

Circa interpretationem decreti s. r. c. diei 23 MARTII 1955 « de rubricis ad simpliciores EORMAM REDIGENDIS ».

Edito Decreto generali « De Rubricis ad simpliciores formam redigendis » diei 23 Martii 1955, ad Sacram Rituum Congregationem pro opportuna solutione insequentia dubia delata sunt; nimirum;

1. Utrum diebus a 2 ad 5 Ianuarii, et a 7 ad 12 eiusdem mensis in choro Missa defunctorum celebrari possit?
2. Utrum diebus suppressae octavae Epiphaniae, in officio feriali, antiphonae ad *Benedictus* et ad *Magnificat* dicendae sint quae singulis diebus infra octavani notantur?
3. In Dominicis olim infra octavas Ascensionis, Corporis Christi et Ss. Cordis Iesu, iuxta tit. 11, 19, officium dicitur « prouti nunc ». Quaeritur: a) quinam sit color paramentorum! b) quaenam dicenda sit praefatio?
4. Utrum numerus commemorationum, de quo tit. III, 4, a, b, c, ita intelligendus sit ut comme-

morationes admissae semper sint « praeter et post » commemorationes nunquam omittendae'

5. Utrum festa commemorata, iuxta tit. III, 5 adhuc gaudeant in officio lectione IX historica vel evangelica?

6. Utrum festum cuiusvis tituli vel mysterii Domini occurrens in Dominicam acquirat primas Vesperas?

7. Quoad officium S. Mariae in Sabbato, quaeritur: utrum reducatur ad commemorationem?

8. Quenam antiphona dicenda est ad Vesperas Feriae VI, tempore paschali, quando die sequenti fit de S. Maria vel de festo quod caret primis Vesperis?

9. Quoad Missas votivas sollemnes quaeritur: utrum maneant rubricae praescribentes earum commemorationem faciendam esse sub unica conclusione cum oratione diei, cum celebrari impediuntur?

10. Utrum, iuxta tit. V, 4, collectae ab Ordinario simpliciter imperatae omittantur quando orationes dicendae numerum ternarium attigerint?

Et Sacra Rituum Congregatio, audita sententia Specialis Commissionis, reque sedulo perpensa respondendum censuit:

Ad II. Affirmative.

Ad III. In Dominica infra octavam suppressam Ascensionis color paramentorum erit albus, et praefatio Ascensionis; in Dominicis infra octavas suppressas Corporis Christi et Ss. Cordis [esu, color paramentorum erit viridis, et praefatio de Trinitate.

Ad IV. Negative, iuxta n. 3, tit. III, de ternario orationum numero non excedendo.

Ad V. Negative.

Ad VI. Affirmative, quia tenet locum Dominicae.

Ad VII. Negative.

Ad VIII. Dicenda est antiphona II Vesperarum Dominicae praecedentis.

Ad IX. Affirmative, si oratio praescribatur sub praecepto; Negative, si oratio permittatur dicenda ad libitum. In supplicatione vero XL Horarum, aut occasione expositionum quae forte fiunt per annum, oratio Ssmi Sacramenti semper est dicenda in omnibus Missis, quae celebrantur in altari expositionis tantum.

Ad X. Collectae ab Ordinario simpliciter imperatae omittuntur quando orationes, una cum collectis, numerum ternarium attigerint.

Atque ita rescripsit, declaravit et servari mandavit, die 2 Iunii 1955.

C. Card. Cicognani, Praefectus

+ A. Carinci, Archiep. Seleue., *Secretarium*

PERIODICA

DE RE MORALI CANONICA

LITURGICA

FUNDATA AB ARTIUIRO VERMEERSCH S. I.
EDITA A PROFESSORIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS GREGORIANAE

QUIBUSCUM OPERAM SIMUL NAVANT
ALII E VARIIS GENTIBUS PROFESSORES ET DOCTORES

TOM. XLV / FASC. I
15 Martii 1956

ROMAE
SUMPTIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
GREGORIANAE

BRUGIS
VENALIA APUD
CAROLU M BEYAERT
EDIT. PONT.

1956

INDEX DISSERTATIONUM
ET QUAESITORUM

	Pag.
<i>Notae quaedam ad Privilegium Petrinum</i> , F. Hürth S. I.	3
<i>Quaestio iuris Missionum</i> , P. Hüizing S. I.....	23
<i>Simulatio et dissimulatio in Sacramentorum administratio-</i>	
<i>Annotationes ad Instr. S.S.C.S. Officii de Ethica Situa-</i>	
<i>tionis</i> , F. Hürth S. I	137
<i>Quaesita reccentiora de negotiatione ecclesiasticis vetita</i> , W.	
Bertrams S. I	205
<i>Simulatio et dissimulatio in Sacramentorum administratione</i>	
(continuatur), L. Bender O. P.....	243
<i>Casus cum can. 209 connexi seu de iurisdict. quam supplet</i>	
<i>Ecclesia</i> , R. BIDAGOR S. I	257
<i>De metu matrimonium irritante</i> , D. Staffa S. R. R. Auditor	303
<i>Notae quaedam ad Privilegium Petrinum</i> (continuatur), F.	
Hürth S. I	371
<i>De Congregationis Marianae exemptione</i> , I. Risk S. I. . . .	392
<i>Casus de associatione civili cum fine pio</i> , P. Huizino S. I.	426

INDEX MONUMENTORUM

	Pag.
SS. D. N. Plus PP. XII	
1 Allocutio in pervigilio Nativitatis Domini a. 1955 .	66
Annotationes, M. Fâ b r e g a s S. I. .	91
2. Allocutio Cultoribus artis cinematographicae .	101
5. a) Allocutio super partu doloris experte	323
5. b) Allocutio membris sodalitatis italien© oblatorum « cor	
neae >>>	342
5. c) Allocutio de fecunditate et sterilitate .	356
5. d) Allocutio occasione conventus internationalis de Litu	
gia Assisii habiti	435
Annotationes, M. Fâ b r e g a s S. L .	459
S. S. Congregatio S. Officii	
4. Decreta, proscriptionis librorum	255
6 Proscriptio librorum	368
S. Congregatio Rituum	
3. Decretum et instructio ^{«Z»} novo Heb. Sanctae liturgico	
ordine servando	121
S. Congregatio de Seminariis et Studiorum Universita-	
tibus	
7. Institutum scientiarum Socialium in P. U. Gregoriaua	
erigitur	369

tendunt, haec non est pia voluntatis executor, sed ipsa causa pia;

c) si tertii finibus piis sive iisdem quas associatio fovet sive aliis prodesse intendunt, haec est executor piarum voluntatum vel bona fidei accipit.

Differentia praecipua habetur in eo, quod de bonis sub a) et b) indicatis associatio libere disponere potest etiam ad expensas propriae administrationis et similes solvendas, bonis sub c) indicatis tantum uti potest ad fines a tertiis determinatos.

Ex dictis ultro sequi videtur solutio casus associationis nostrae. Cum statuta indicium tum de societate dissolvenda tum de bonis quae supersunt disponendis directioni supremae reservent, haec sola ad ea facienda gaudet capacitate. In quantum directio egerit executionem piarum voluntatum vel fiduciam, respectivis Ordinariis rationem muneris peracti reddere tenebitur.

Petrus Huizing, S. I.

monumenta

8 - SS. D. N. Pius Pp. XII

(4.-1 S. xxxviii [27 Oct. 1956] p. 711)

ALLOCUTIO

*Emis PP. DJ). Cardinalibus Excmis PP. DD. Archiepiscopis et Episcopis, ceterisque Antistitibus, Sacerdotibus ac Religiosis, qui Conventui internation-ali de Liturgia Pastoralis, Assisti habito, interfuerunt *.*

Vous Nous avez demandé de vous adresser la parole pour clôturer le Congrès International de Liturgie Pastorale, qui vient de se tenir à Assise. C'est de tout cœur que Nous répondons à votre demande et que Nous vous souhaitons la bienvenue.

Si l'on compare la situation actuelle du mouvement liturgique avec ce qu'il était, il a trente ans, on constate qu'il a accompli un progrès indéniable tant en extension qu'en profondeur. L'intérêt porté à la liturgie, les réalisations pratiques et la participation active des fidèles ont pris un

♦ Habita Romae die 22 Septembris mensis a. 1956.

développement *qu'il eût été* difficile de pressentir à ce moment. L'impulsion principale, tant en matière doctrinale que dans les applications pratiques, vint de la Hiérarchie et, en particulier, de *Notre saint Prédécesseur Pie X*, qui par son *Motui Proprio* « *Abhinc duos annos* » du 23 octobre 1913¹ donna au mouvement liturgique un élan décisif. Le peuple croyant accueillit ces directives avec reconnaissance et se montra prêt à y répondre; les liturgistes se mirent à l'œuvre avec zèle, et bientôt s'épanouirent des initiatives intéressantes et fécondes, même si parfois certaines déviations appelèrent un redressement de la part de l'Autorité ecclésiastique. Parmi les nombreux Documents publiés récemment à ce sujet, qu'il Nous suffise d'en mentionner trois: l'Encyclique «*Mediator Dei*» *De sacra liturgia* du 20 Novembre 1947², le dispositif nouveau de la Semaine Sainte, en date du 16 Novembre 1953³ qui a aidé les fidèles à mieux comprendre et à participer davantage à l'amour, aux souffrances et à la glorification de Notre Seigneur, et finalement l'Encyclique *De musica sacra* du 25 Décembre 1955⁴. Le mouvement liturgique est apparu ainsi comme un signe des dispositions providentielles de Dieu sur le temps présent, comme un passage du Saint-Esprit dans son Eglise, pour rapprocher davantage les hommes des mystères de la foi et des richesses

¹ *Acta Ap. Sedis*, a. 5, 1913, pag. 449-451.

² *Acta Ap. Sedis*, a. 39, 1947, pag. 522-595.

³ *Acta Ap. Sedis*, a. 47, 1955, pag. 838-847.

⁴ *Acta Ap. Sedis*, a. 48, 1956, png. 5.95,

de la grâce, qui découlent de la participation active des fidèles à la vie liturgique .

Le Congrès, qui se termine actuellement, avait précisément pour but de montrer l'inappréciable valeur de la liturgie pour la sanctification des âmes et donc pour l'action pastorale de l'Eglise. Vous avez étudié cet aspect de la liturgie, tel qu'il se manifeste dans l'histoire et continue actuellement à se déployer; vous avez examiné aussi comment il est fondé sur la nature des choses, c'est-à-dire comment il découle des éléments constitutifs de la liturgie. Votre Congrès comportait donc une étude du développement historique, des réflexions sur la situation actuelle et un examen des objectifs à atteindre dans l'avenir et des moyens propres à y conduire. Après avoir considéré attentivement votre programme de travail, Nous formulons des vœux pour cette nouvelle semence, ajoutée à celles du passé, produise de riches moissons au profit des individus et de toute l'Eglise.

Dans cette Allocution, au lieu de vous présenter des normes plus détaillées, sur lesquelles le Saint-Siège s'est déjà suffisamment prononcé, Nous avons jugé plus utile d'aborder quelques points importants que l'on discute actuellement en matière liturgique-dogmatique et qui Nous tiennent plus à cœur. Nous grouperons ces considérations sous deux titres, qui seront de simples indications plutôt que les thèmes mêmes de Nos développements: la Liturgie et l'Eglise, la Liturgie et le Seigneur.

1 — La Liturgie et l'Eglise

Comme Nous l'avons dit dans l'Encyclique « *Mediator Dei* », la liturgie constitue une fonction vitale de toute l'Eglise, et non seulement d'un groupe ou d'un mouvement déterminé. « *Sacra Liturgia integrum constituit publicum cultum mystici Iesu Christi Corporis, capitis nempe membrorumque eius* »⁵. Le Corps Mystique du Seigneur vit de la vérité du Christ et des grâces qui se répandent dans les membres, les animent et les unissent entre eux et avec leur Chef. Telle est l'idée de Saint Paul, quand il dit dans sa première Epître aux Corinthiens : « *Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei* »⁶. Tout est donc dirigé vers Dieu, son service et sa gloire. L'Eglise, remplie des dons et de la vie de Dieu, se livre d'un mouvement intime et spontané à l'adoration et à la louange du Dieu infini et, par la liturgie, lui rend comme société le culte qu'elle lui doit.

A cette liturgie unique, chacun des membres, ceux qui sont revêtus du pouvoir hiérarchique comme la foule des fidèles, apporte tout ce qu'il a reçu de Dieu, toutes les ressources de son esprit, de son cœur, et de ses œuvres. La Hiérarchie d'abord, qui détient le « *depositum fidei* » et le « *depositum gratiae* ». Au « *depositum fidei* », à la vérité du Christ contenue dans l'Ecriture et la Tradition, elle puise les grands mystères de la foi et

⁵ *Acta Ap. Sedis*, a. 39, 1947, pag. 528-529.

⁶ *1 Cor.* 3, 23.

les fait passer dans la liturgie, en particulier ceux de la Trinité, de l'incarnation et de la Rédemption. Mais on trouverait difficilement une vérité de foi chrétienne, qui ne soit exprimée en quelque manière dans la liturgie, qu'il s'agisse des lectures de l'Ancien et du Nouveau Testament, pendant la Sainte Messe et dans l'Office divin, ou des richesses, que l'esprit et le cœur découvrent dans les Psaumes. Les cérémonies liturgiques solennelles sont d'ailleurs une profession de foi en acte; elles réalisent les grandes vérités de la foi sur les desseins impénétrables de la générosité de Dieu et ses faveurs inépuisables à l'égard des hommes, sur l'amour et la miséricorde du Père céleste envers le monde, pour le salut duquel il envoya son Fils et le livra à la mort. C'est ainsi que l'Eglise communique en abondance dans la liturgie les trésors du « *depositum fidei* », de la vérité du Christ. — Par la liturgie aussi se répandent les trésors du « *depositum gratiae* », que le Seigneur a transmis à ses Apôtres: la grâce sanctifiante, les vertus, les dons, le pouvoir de baptiser, de conférer le Saint-Esprit, de remettre les péchés par la pénitence, de consacrer des prêtres. C'est au cœur de la liturgie que se déroule la célébration de l'Eucharistie, sacrifice et repas: c'est en elle aussi que se confèrent tous les sacrements et que, par les sacramentaux, l'Eglise multiplie largement les bienfaits de la grâce dans les circonstances les plus diverses. La Hiérarchie étend encore sa sollicitude à tout ce qui contribue à rendre plus belles et plus dignes les cérémonies liturgiques qu'il s'agisse des lieux de culte, du mobilier,

des vêtements liturgiques, de la musique sacrée ou de l'art sacré.

Si la Hiérarchie communique par la liturgie la vérité et la grâce du Christ, les fidèles de leur côté ont pour tâche de les recevoir, d'y consentir de toute leur âme, de les transformer en valeurs de vie. Tout ce qui leur est offert, les grâces du sacrifice de l'autel, des sacrements et des sacramentaux, ils les acceptent, non d'une manière passive, en les laissant simplement s'écouler en eux, mais en y collaborant de toute leur volonté et de toutes leurs forces, et surtout en participant aux offices liturgiques ou du moins en suivant leur déroulement avec ferveur. Ils ont contribué dans une large mesure et continuent à contribuer par un effort constant à accroître l'apparat extérieur du culte, à construire des églises et des chapelles, à les décorer, à rehausser la beauté des cérémonies liturgiques par toutes les splendeurs de l'art sacré.

La contribution que la Hiérarchie et celle que les fidèles apportent à la liturgie ne s'additionnent pas comme deux quantités séparées, mais représentent la collaboration des membres d'un même organisme, qui agit comme un seul être vivant. Les pasteurs et le troupeau, l'Eglise enseignante et l'Eglise enseignée ne forment qu'un seul et unique corps du Christ. Aussi n'y a-t-il aucune raison d'entretenir de la méfiance, des rivalités, des oppositions ouvertes ou latentes, soit dans les pensées, soit dans la façon de parler ou d'agir. Entre les membres d'un même corps, doivent régner avant tout la concorde, l'union, la collaboration. C'est dans cette unité que l'Eglise prie,

offre, se sanctifie, et l'on peut donc affirmer à bon droit que la liturgie est l'œuvre de *VEglise toute entière*.

Mais Nous devons ajouter: la liturgie n'est cependant pas *toute l'Eglise*; elle n'épuise pas le champ de ses activités. Déjà, à côté du culte public, celui de la communauté, il y a place pour le culte privé, (pie l'individu rend à Dieu dans le secret de son cœur ou exprime par des actes extérieurs, et qui possède autant de variantes qu'il y a de chrétiens, bien qu'il procède de la même foi et de la même grâce du Christ. Cette forme du culte, non seulement l'Eglise la tolère, mais Elle la reconnaît pleinement et la recommande, sans toutefois rien enlever à la prééminence du culte liturgique.

Mais lorsque Nous disons que la liturgie n'épuise pas le champ des activités de l'Eglise, Nous pensons surtout à ses tâches d'enseignement et de pastorale, au « *Pascite qui in vobis est gregem Dei* »¹. Nous avons rappelé le rôle que le Magistère dépositaire de la vérité du Christ exerce par la liturgie: l'influence du pouvoir de gouvernement sur elle est aussi évident, puisqu'il appartient aux Papes de reconnaître les rites en vigueur, d'en introduire, de nouveaux et de régler l'ordonnance du culte, et aux Evêques de veiller avec soin à ce qu'on observe les prescriptions canoniques concernant le culte divin². Mais les fonctions d'enseignement et de gouvernement s'étendent en-

¹ i Petr. 5, 2.

² Jcfl Ap. *Sidis*. a. 39, 1947, pag. 1.

core bien au delà. Il suffit pour s'en rendre compte de jeter un coup d'œil sur le Droit Canon et ce qu'il dit du Pape, des Congrégations romaines, des Evêques, des Conciles, du Magistère et de la discipline ecclésiastiques. On arrive à la même conclusion en observant la vie de l'Eglise, et, dans Nos deux Allocutions du 31 mai et du 2 novembre 1954 sur la triple fonction de l'Evêque, Nous avons expressément insisté sur l'étendue de ses charges, qui ne se limitent pas à l'enseignement et au gouvernement, mais comprennent aussi tout le reste de l'activité humaine dans la mesure où des intérêts religieux et moraux sont en jeu⁹.

Si donc les tâches et les intérêts de l'Eglise sont à ce point universels, les prêtres et les fidèles se garderont dans leur façon de penser et d'agir de tomber dans l'étroitesse de vue ou l'incompréhension. Notre Encyclique «*Mediator Dei*» avait déjà redressé certaines affirmations erronées, qui tendaient soit à orienter l'enseignement religieux et la pastorale dans un sens exclusivement liturgique, soit à susciter des entraves au mouvement liturgique qu'on ne comprenait pas. En fait, il n'existe aucune divergence objective entre le but poursuivi par la liturgie et celui des autres fonctions de l'Eglise; quant à la diversité des opinions, elle est réelle, mais toutefois ne présente pas d'obstacles insurmontables. Ces considérations suffiront à montrer, Nous l'espérons, que la liturgie est l'œuvre de toute l'Eglise, et que tous les fidèles comme membres du Corps Mystique doivent

⁹ Acta Ap. Sedis, a. 46, 1954, pag. 313-517; 666-677.

l'aimer, et y prendre part, en comprenant toutefois que les tâches de l'Eglise s'étendent bien au delà.

II — La Liturgie et le Seigneur

Nous voudrions maintenant considérer spécialement la liturgie de la Messe et le Seigneur qui en est à la fois le prêtre et l'offrande. Comme des imprécisions et des incompréhensions se font jour ça et là à propos de points particuliers, Nous dirons un mot de V«*actio Christi*», de la «*praesentia Christi*» et de l'«*infinita et divina maiestas Christi*».

1. «*Actio Christi*»

La liturgie de la Messe a comme but d'exprimer sensiblement la grandeur du mystère qui s'y accomplit, et les efforts actuels tendent à y faire participer les fidèles d'une manière aussi active et intelligente que possible. Bien que cet objectif soit justifié, on risque de provoquer une baisse du respect, si l'on détourne l'attention de l'action principale, pour la diriger vers l'éclat d'autres cérémonies.

Quelle est cette action principale du sacrifice eucharistique? Nous en avons parlé explicitement dans l'Allocution du 2 novembre 1954¹⁰. Nous y citons d'abord l'enseignement du Concile de Trente: «*In divino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur et incruente*

¹⁰ Acta Ap. Sedis, a. 46, 1954, pag. 668-670.

immolatur, qui in ara crucis semel se ipsum cruenta obtulit... Una enim eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. » n. Et Nous poursuivions en ces termes: « *Itaque sacerdos celebrans, personam Christi gerens, sacrificat, isque solus, non populus, non clerici, ne sacerdotes quidem, pie religioseque qui sacris operanti inserviunt; quamvis hi omnes in sacrificio activas quasdam partes habere possint et habeant* » 12. Nous soulignons ensuite que, faute de distinguer -entre la question de la participation du célébrant aux fruits du sacrifice de la Messe et celle de la nature de l'action qu'il pose, on était arrivé à la conclusion : « *Idem esse unius Missae celebrationem, cui centum sacerdotes religioso cum obsequio adstant atque centum Missas a centum sacerdotibus celebratas* ». De cette affirmation, Nous disions : « *Tamquam opinionis error reici debet* ». Et Nous ajoutions en guise d'explication: « *Quoad sacrifici Eucharistici oblationem tot sunt actiones Christi Summi Sacerdotis, quot sunt sacerdotes celebrantes, minime vero quot sunt sacerdotes Missam episcopi aut sacri presbyteri celebrantis pie audientes; hi enim, cum sacro intersunt, nequaquam Christi sacrificantis personam sustinent et agunt, sed comparandi sunt christifidelibus laïcs, qui sacrificio adsunt* » 13. Au sujet des congrès liturgiques, Nous avons dit en cette même occasion : « *Hi coetus interdum propriam*

n Cone. Trid., Sessio XXIT, cap. 2.

ia Acta Ap. Sedis, I. c. pag. 608.

n Acta Ap. Sedis, I. c. pag. 669.

sequuntur regulam, ita scilicet, ut unus tantum sacram peragat, alii vero (sive omnes sive plurimi) huic uni sacro intersint in eoque sacram synaxim e manu celebrantis sumant. Quod si hoc ex iusta et rationabili causa fiat, ... obnitendum non est, dummodo huic modo agendi ne subsit error iam supra a Nobis memoratus»; c'est-à-dire l'erreur sur l'équivalence entre la célébration de cent Messes par cent prêtres et celle d'une Messe à laquelle cent prêtres assistent pieusement.

D'après ceci l'élément central du sacrifice eucharistique est celui où le Christ intervient comme « *se ipsum offerens* », pour reprendre les termes mêmes du Concile de Trente H. Cela se passe à la consécration où, dans l'acte de la transubstantiation opérée par le Seigneur¹⁵, le prêtre célébrant est « *personam Christi gerens* ». Même si la consécration se déroule sans faste et dans la simplicité, (lie est le point central de toute la liturgie du sacrifice, le point central de l'« *actio Christi cuius personam gerit sacerdos celebrans* », ou les « *sacerdotes concelebrantes* » en cas de véritable concélébration.

Des événements récents Nous donnent l'occasion de préciser certains points à ce propos. Quand la consécration du pain et du vin est opérée valide¹⁶ment, toute l'action du Christ lui-même est accomplie. Même si tout ce qui suit ne pouvait être accompli, rien d'essentiel cependant ne manquerait à l'offrande du Seigneur.

i» Scss. XXII, enp. 2.

16 Cfr. Cone. Trid., Sessio XIII, cap. 4 ct 3.

Quand la consécration est achevée, *oblatio hostiae super altare positae* » peut être faite et est faite par le prêtre célébrant, par l'Eglise, par les autres prêtres, par chaque fidèle. Mais cette action n'est pas « *actio ipsius Christi per sacerdotem ipsius personam sustinentem et gerentem* ». En réalité l'action du prêtre consacrant est celle même du Christ, qui agit par son ministre. Dans le cas d'une concélébration au sens propre du mot, le Christ, au lieu d'agir par un seul ministre, agit par plusieurs. Par contre, dans la concélébration de pure cérémonie, qui pourrait être aussi le fait d'un laïc, il n'y a point de consécration simultanée, et l'on soulève alors une question importante: «Quelle intention et quelle action extérieure sont requises, pour qu'il ait vraiment concélébration et consécration simultanée? ».

Rappelons à ce propos se que Nous disions dans Notre Constitution Apostolique « *Episcopalis Consecrationis* » du 30 Novembre 1944 ie. Nous y déterminions que dans la consécration épiscopale les deux Evêques, qui accompagnent le Consécrateur, doivent avoir l'intention de consacrer l'Elu, et qu'il doivent par conséquent poser les actions extérieures et prononcer les paroles, par lesquelles le pouvoir et la grâce à transmettre sont signifiés et transmis. Il ne suffit donc pas qu'ils unissent leur volonté avec celle du consécrateur principal et déclarent qu'ils font leurs ses paroles et ses actions. Ils doivent eux-mêmes poser ces actions et prononcer les paroles essentielles.

10 *Acta Ap. Sedis*, a. 37, 1945, pag. 131-132

Il en va de même dans la concélébration au sens propre. U ne suffit pas d'avoir et de manifester la volonté de faire siennes les paroles et les actions du célébrant. Les concélébrants doivent eux-mêmes dire sur le pain et le vin: «Ceci est mon Corps », « Ceci est mon Sang »; sinon, leur concélébration est de pure cérémonie.

Aussi n'est-il pas permis d'affirmer que «la seule question décisive en dernière analyse est de savoir dans quelle mesure la participation personnelle, soutenue par la grâce, que l'on prend à cette offrande cultuelle, accroît la participation à la croix et à la grâce du Christ, qui nous unit à Lui et entre nous ». Cette manière inexacte de poser la question, Nous l'avons déjà repoussée dans l'Allocution du 2 Novembre 1954; mais certains théologiens ne peuvent pas encore y acquiescer. Nous le répétons donc: la question décisive (pour la concélébration, comme pour la Messe d'un prêtre unique) n'est pas de savoir quel fruit l'âme en retire, mais quelle est la nature de l'acte qui est posé: le prêtre, comme ministre du Christ, fait-il ou non l'« *actio Christi se ipsum sacrificantis et offerentis* ». De même pour les sacrements, il ne s'agit pas de savoir quel est le fruit produit par eux, mais si les éléments essentiels du signe sacramentel (la position du signe par le ministre lui-même, qui accomplit les gestes et prononce les paroles avec l'intention *saltem faciendi quod facit Ecclesia*) ont été validement posés. De même dans la célébration et la concélébration, il faut voir si, avec l'intention intérieure nécessaire, le célébrant accomplit l'action extérieure et surtout prononce

les paroles, qui constituent l'« *actio Christi se ipswn sacrificantis et offerentis* ». Cela ne se vérifie pas, quand le prêtre ne prononce pas sur le pain et le vin les paroles du Seigneur : « Ceci est mon Corps », « Ceci est mon Sang ».

2. « *Praesentia Christi* »

Tout comme l'autel et le sacrifice dominant le culte liturgique, on doit dire de la vie du Christ, qu'elle est tout entière commandée par le sacrifice de la croix. Les paroles de l'Ange à son père nourricier : « *Salvum faciet populum suum a peccatis eorum* »¹⁷, celles de Jean-Baptiste : « *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi* »¹⁸, celles du Christ lui-même à Nicodème : « *Exaltari oportet Filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum, ... habeat vitam aeternam* »¹⁹, à ses disciples : « *Baptismo ... habeo baptizari, et quomodo coarctor usquedum perficiatur?* »²⁰, et celles surtout de la dernière Cène et du Calvaire, tout indique le centre de la pensée et de la vie du Seigneur, c'était la croix et l'offrande de lui-même au Père pour réconcilier les hommes avec Dieu et les sauver.

Mais Celui qui offre le sacrifice, n'est-il pas en quelque sorte plus grand encore que le sacrifice lui-même? Aussi voudrions-Nous à présent vous entretenir du Seigneur lui-même, et d'abord atti-

¹⁷ Matt. 1, 21.

¹⁸ Io. 1, 29.

¹⁹ Io. 3, 14-15.

²⁰ Luc., 12, 50.

rer votre attention sur le fait que dans l'Eucharistie l'Eglise possède le Seigneur avec sa chair et son sang, son corps et son âme, et sa divinité. Le Concile de Trente l'a défini solennellement dans la XIIe Session can. 1; il suffit d'ailleurs de prendre dans leur sens littéral, clair et sans équivoque les paroles prononcées par Jésus, pour arriver à la même conclusion : « Prenez et mangez ! Ceci est mon Corps, qui va être donné pour vous ! Prenez et buvez, ceci est mon Sang, qui va être versé pour vous ». Et St Paul dans sa première lettre aux Corinthiens 11 reprend les mêmes termes aussi simples et clairs.

Chez les catholiques, il n'y a, à ce sujet, aucun doute, aucune diversité d'opinion. Mais, dès que la spéculation théologique entreprend de discuter sur la manière dont le Christ est présent dans l'Eucharistie, apparaissent sur nombre de points de sérieuses divergences de vues. Nous ne voulons pas entrer dans ces controverses spéculatives; mais Nous désirerions indiquer certaines limites et insister sur un principe fondamental d'interprétation, dont l'oubli Nous cause quelques préoccupations.

La spéculation doit prendre comme règle que le sens littéral des textes de l'Ecriture, la foi et l'enseignement de l'Eglise ont le pas sur le système scientifique et les considérations théoriques; c'est la science qui doit se conformer à la révélation, et non l'inverse. Quand une conception philosophique déforme le sens naturel d'une vérité

²¹ 1 Cor. 11, 23-25.

révélée, c'est qu'elle n'est pas exacte, ou qu'on ne l'utilise pas correctement. Ce principe trouve son application dans la doctrine de la présence réelle. Certains théologiens, tout en acceptant la doctrine du Concile sur la présence réelle et la transsubstantiation, interprètent les paroles du Christ et celles du Concile de telle sorte, qu'il ne subsiste de la présence du Christ qu'une sorte d'enveloppe vidée de son contenu naturel. A leur avis, le contenu essentiel actuel des espèces du pain et du vin est « le Seigneur au ciel », avec lequel les espèces ont une relation soi-disant réelle et essentielle de contenance et de présence. Cette interprétation spéculative soulève de sérieuses objections, lorsqu'on la présente comme pleinement suffisante, car le sens chrétien du peuple fidèle, l'enseignement catéchétique constant de l'Eglise, les termes du Concile, surtout les paroles du Seigneur exigent que l'Eucharistie contienne le Seigneur lui-même. Les espèces sacramentelles ne sont pas le Seigneur, même si elles ont avec la substance du Christ au ciel une soi-disant relation essentielle de contenance et de présence. Le Seigneur a dit: «Ceci est mon Corps! Ceci est mon Sang!». Il n'a pas dit: «Ceci est une apparence sensible (pii signifie la présence de mon Corps et de mon Sang ». Sans doute, il pouvait faire (pie les signes sensibles d'une relation réelle de présence soient des signes sensibles et efficaces de la grace sacramentelle; mais il s'agit ici du contenu essentiel des « *species eucharisticae* », non de leur efficacité sacramentelle. On ne peut donc admettre que la théorie, dont Nous ve-

nons de parler, fasse pleinement droit aux paroles du Christ, que la présence du Christ dans l'Eucharistie ne signifie rien de plus et que cela suffise pour pouvoir dire en toute vérité de l'Eucharistie: « *Dominus est* » 22.

Sans doute la masse des fidèles n'est pas en état de comprendre les problèmes spéculatifs difficiles et les essais d'explication concernant la nature de la présence du Christ. Le Catéchisme Romain d'ailleurs invite à ne pas discuter de ces questions devant eux²³, mais il ne mentionne ni ne propose la théorie esquissée ci-dessus; encore moins affirme-t-il qu'elle épuise le sens des paroles du Christ et les explique pleinement. On peut continuer à chercher des explications et des interprétations scientifiques, mais elles ne doivent pas faire sortir, pour ainsi dire, le Christ de l'Eucharistie et ne laisser dans le tabernacle que des espèces eucharistiques conservant une relation soi-disant réelle et essentielle avec le Seigneur véritable qui est au ciel.

Il est étonnant que ceux, qui ne se contentent pas de la théorie exposée ci-dessus, soient rangés au nombre des adversaires parmi les « *physicistes* » non-scientifiques, ou que l'on n'hésite pas à déclarer à propos de la conception soi-disant scientifique de la présence du Christ: « Cette vérité n'est pas pour les masses ».

A ces considérations, Nous devons ajouter quelques remarques sur le tabernacle. De même

22 Cfr. io. 21, 7.

23 Cfr. *Catech. Rom.* pars II, cap. IV, n. 43 sq.

que Nous disions tantôt: « le Seigneur est en quelque sorte plus grand que l'autel et le sacrifice », pourrions-Nous dire maintenant: « Le tabernacle, où habite le Seigneur descendu parmi son peuple, est-il supérieur à l'autel et au sacrifice? ». L'autel l'emporte sur le tabernacle, parce qu'on y offre le sacrifice du Seigneur. Le tabernacle possède sans doute le « *Sacramentum permanens* »; mais il n'est pas un « *altare permanens* », parce que le Seigneur ne s'offre en sacrifice que sur l'autel pendant la célébration de la sainte Messe, mais non après ni hors de la Messe. Au tabernacle, par contre, il est présente aussi longtemps que durent les espèces consacrées, sans cependant s'offrir en permanence. On a pleinement le droit de distinguer entre l'offrande du sacrifice de la Messe et le « *cultus laqueuticus* » offert à l'Homme-Dieu caché dans l'Eucharistie. Une décision de la S. Congrégation des Rites en date du 27 juillet 1927 limite au minimum l'exposition du Saint-Sacrement pendant la Messe²⁴; mais elle s'explique aisément par le souci de maintenir habituellement séparés l'acte du sacrifice et le culte de simple adoration, pour que les fidèles en comprennent clairement le caractère -propre.

Toutefois, plus importante que la conscience de cette diversité est celle de l'unité: c'est un seul et même Seigneur, qui est immolé à l'autel et honoré au tabernacle et qui de là répand ses bénédictions. Si on en était bien convaincu, on éviterait maintes difficultés, on se garderait d'exagé-

²⁴ /kta Jp. *Sedis*, a. 19, 1927, pag. 289.

rer la signification de l'un au détriment de l'autre et de s'opposer aux décisions du Saint-Siège.

Le Concile de Trente a expliqué quelles dispositions d'âme on devait avoir vis-à-vis du Saint Sacrement: « *Si quis dixerit, in sancto Eucharistiae sacramento Christum unigenitum Dei Filium non esse cultu laqueutico, etiam externo, adorandum, atque ideo nec festiva peculiari celebritate venerandum, neque in processionibus, secundum laudabilem et universalem Ecclesiae sanctae ritum et consuetudinem, sollemniter circumgestandum, vel non publice, ut adoretur, populo proponendum, et eius adoratores esse idololatras: anathema sit* »²⁵. « *Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reservari, sed statim post consecrationem necessario adstantibus distribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur. anathema sit* »²⁶. Qui adhère de cœur à cette doctrine, ne pense pas à formuler des objections contre la présence du tabernacle sur l'autel. Dans l'instruction du Saint-Office « *De arte sacra* » du 30 Juin 1952²⁷, le Saint-Siège insiste, entre autres, sur ce point: « *Districte mandat haec Suprema S. Congregatio ut sancte serventur praescripta canonum 1268, § 2 et 1269, § 1: Ss.ma Eucharistia custodiatur in praecellentissimo ac nobilissimo ecclesiae loco ac proinde regulariter in altari maiore, nisi aliud venerationi et cultui tanti sacramenti commodius et decentias videatur* »

²⁵ Cone. *Trid.*, Sessio XXI^a, can. 6.

²⁶ Cone. *Trid.*, l. c., can. 7.

²⁷ *Acta Ap. Sedis*, a. 41, 1952, pag. 512-546.

Ss.ma Eucharistia servari debet in tabernaculo inamovibili in media parte altaris posito»²⁶.

Il ne s'agit pas tant de la présence matérielle du tabernacle sur l'autel, que d'une tendance, sur laquelle Nous voudrions attirer votre attention, celle d'une moindre estime pour la présence et l'action du Christ au tabernacle. On se contente du sacrifice de l'autel, et l'on diminue l'importance de Celui qui l'accomplit. Or la personne du Seigneur doit occuper le centre du culte, car c'est elle qui unifie les relations de l'autel et du tabernacle et leur donne leur sens.

C'est d'abord par le sacrifice de l'autel que le Seigneur se rend présent dans l'Eucharistie et Il n'est au tabernacle que comme « *memoria sacrificii et passionis suae* ». Séparer le tabernacle de l'autel, c'est séparer deux choses, qui doivent rester unies par leur origine et leur nature. La manière, dont on pourrait placer le tabernacle sur l'autel sans empêcher la célébration face au peuple, peut recevoir diverses solutions, sur lesquelles les spécialistes donneront leur avis. L'essentiel est d'avoir compris que c'est le même Seigneur, qui est présent sur l'autel et au tabernacle.

On pourrait aussi souligner l'attitude de l'Eglise à l'égard de certaines pratiques de piété: les visites au Saint-Sacrement, qu'elle recommande vivement, la prière des quarante heures ou « adoration perpétuelle », l'heure sainte, le transport solennel de la communion aux malades, les processions du Saint-Sacrement. Le liturgiste le plus

enthousiaste et le plus convaincu doit pouvoir comprendre et deviner ce que représente le Seigneur au tabernacle pour les fidèles profondément pieux, que ce soient des gens simples ou instruits. Il est leur conseiller, leur consolateur, leur force, leur recours, leur espérance dans la vie comme dans la mort. Non content de laisser venir les fidèles vers le Seigneur au tabernacle, le mouvement liturgique s'efforcera donc de les y attirer toujours davantage.

3. «*Infinita et divina Maiestas Christi*»

Le troisième et dernier point, que Nous voudrions traiter, est celui de V« *infinita et divina maiestas* » du Christ, que traduisent les mots : « *Christus Deus* ». Certes le Verbe incarné est Seigneur et Sauveur des hommes; mais il est et reste le Verbe, le Dieu infini. Dans le symbole de Saint Athanase on dit: «*Dominus noster Iesus Christus Dei Filius, Deus et homo est*». L'humanité du Christ a droit aussi au culte de latrie à cause de son union hypostatique avec le Verbe, mais sa divinité est la raison et la source de ce culte. Aussi la divinité du Christ ne peut-elle rester on quelque sorte à la périphérie de la pensée liturgique. Il est normal que l'on aille « *ad Patrem per Christum* ». puisque le Christ est Médiateur entre Dieu et les hommes. Mais Il n'est pas seulement Médiateur: il est aussi, dans la Trinité, égal au Père et au Saint-Esprit. Qu'il suffise de rappeler le prologue grandiose de l'Evangile de St. Jean : « Le Verbe était Dieu ... Tout a été fait par

²⁶ *Acta Ap. Sedis*, l. c., p. 544.

Lui. Et rien de ce qui a été fait, ne l'a été sans Lui » 20. Le Christ est le Premier et le Dernier, l'Alpha et l'Omega. A la fin du monde, quand tous les ennemis auront été vaincus et la mort en dernier lieu, le Christ, c'est-à-dire le Verbe subsistant dans la nature humaine, remettra le Royaume à Dieu son Père, et le Fils lui-même se soumettra à Celui qui lui a tout soumis pour que « Dieu soit tout en tous » 30. La méditation de l'« *infinita, summa, divina Maiestas* » du Christ peut certainement contribuer à l'approfondissement du sens liturgique, et c'est pourquoi Nous avons voulu attirer sur elle votre attention.

Nous voudrions ajouter pour terminer deux remarques sur « la liturgie et le passé », « la liturgie et le temps présent ».

La liturgie et le passé. En matière de liturgie, comme en beaucoup d'autres domaines, il faut éviter à l'égard du passé deux attitudes excessives : un attachement aveugle et un mépris total. On trouve dans la liturgie des éléments immuables, un contenu sacré qui transcende le temps, mais aussi des éléments variables, transitoires, parfois même défectueux. L'attitude actuelle des milieux liturgiques à l'égard du passé Nous semble en général tout-à-fait juste : on cherche, on étudie sérieusement, on s'attache à ce qui le mérite vraiment, sans par ailleurs tomber dans l'excès. Ça et là pourtant, apparaissent des idées et des tendances aberrantes, des résistances, des enthousiasmes ou des condamnations, dont les for-

2» Io. 1, 1-3.

2» 1 Cor. 15, 28.

nies concrètes vous sont bien connues et dont Nous avons dit un mot plus haut.

La liturgie et le temps présent. La liturgie confère à la vie de l'Eglise, et même à toute l'attitude* religieuse d'aujourd'hui, une empreinte caractéristique. On remarque surtout une participation active et consciente des fidèles aux actions liturgiques. De la part de l'Eglise, la liturgie actuelle comporte un souci de progrès, mais aussi de conservation et de défense. Elle retourne au passé sans le copier servilement, et crée du nouveau dans les cérémonies elles-mêmes, dans l'usage de la langue vulgaire, dans le chant populaire et la construction des églises. Il serait néanmoins superflu de rappeler encore une fois que l'Eglise a de graves motifs de maintenir fermement dans le rite latin l'obligation inconditionnée pour le prêtre célébrant d'employer la langue latine, et de même, quand le chant grégorien accompagne le saint Sacrifice, que cela se fasse dans la langue de l'Eglise. Les fidèles de leur côté se préoccupent de répondre aux mesures prises par l'Eglise, mais ils adoptent en cela des attitudes profondément différentes : certains montreront de la promptitude, de l'enthousiasme, parfois même une passion trop vive qui motive des interventions de l'autorité; d'autres témoigneront de l'indifférence et même de l'opposition. Ainsi se manifeste la diversité des tempéraments, comme aussi des préférences pour la piété individuelle ou pour le culte communautaire.

La liturgie actuelle se préoccupe aussi de nombreux problèmes particuliers concernant par exem-

damente quella negazione con opera positiva, la quale, come le circostanze esigono, ammaestra, di letta, spande genuina e nobile gioia e piacere, preclude ogni adito al tedio; è insieme lieve e profonda, immaginoso e reale. In una parola, esso sa trascinare senza soste nè scosse nelle regioni terse dell'arte e del godimento, in modo che lo spettatore, al termine, esce dalla sala più lieto, più libero e, nell'intimo, inigliore di quando vi è entrato: se in quel momento egli incontrasse il produttore o lo scrittore o il regista, non mancherebbe, forse, di amichevolmente awolgerli in uno slancio di ammirazione e di riconoscenza, come pateinamente li ringrazieremmo Noi stessi in nome di tante anime diventate migliori.

Vi abbiamo segnalato, Signori, un ideale, senza nascondere le difficoltà della sua attuazione; ma esprimiamo allo stesso tempo la fiducia nella esimia vostra competenza e nel vostro buon volere. Attuare il film ideale è un privilegio di artisti non ordinari; certo, è l'alto scopo al quale, in fondo, tende il vostro potere e la vostra vocazione. Faccia Iddio che vi coadiuvino tutti coloro che ne sono capaci!

Affinchè tali Nostri voti si adempiano in questo importante campo della vita, cosî prossimo alle regioni dello spirito, invochiano su di voi, sulle vostre famiglie, sugli artisti e sulle maestranze del mondo cinematografico, la divina benevolenza, auspice della quale discenda sopra tutti la Nostra paterna Apostolica Benedizione.

3 - Sacra Congregatio Rituum

(AAS. xxxvn [23 dec. 1955] p. 838)

DECRETUM GENERALE

LITURGICUS HEBDOMADAE SANCTAE ORDO INSTAURATUR

Maxima redemptionis nostrae mysteria, passionis nempe, mortis et resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, ab apostolica inde aetate singulari prorsus recordatione celebrare quotannis studuit sancta Mater Ecclesia. Summa in primis eorundem mysteriorum momenta peculiari triduo recolebantur, Christi scilicet « crucifixi, sepulti, suscitati »¹; mox institutionis sanctissimae Eucharistiae sollemnem memoria addita fuit; ac demum, dominica quae passionem proxime antecedit, liturgica accessit celebratio triumphalis Domini nostri Regis messianici ingressus in sanctam civitatem; peculiaris exinde liturgica hebdomada exorta est, quae, ob excellentiam mysteriorum celebratorum, et sancta appellata et amplissimis piissimisque ritibus ditata fuit.

Hi autem ritus iisdem hebdomadae diebus iisdemque dierum horis initio celebratur quibus sacrosancta mysteria contigerunt. Institutio itaque sanctissimae Eucharistiae feria quinta, vespere, recolebatur, sollemni Missa in Cena Domini; feria autem sexta peculiaris actio liturgica de passione et morte Domini horis postmeridianis celebrabatur; denique vespere sabbati sancti sollemnis inchoaba-

¹ S. Augustinus, Ep. 55, 14; Corp. Script. Eccl. Lat. 34, 2, p. 195.

tur vigilia, quae mane sequenti in gaudio resurrectionis finem habebat.

Media autem aetate, tempus agendaе liturgiæ his diebus, variis in id concurrentibus causis, ita anticipari coeptum est, ut, eadem media aetate ad finem vergente, omnes liturgicae illae solemnitates ad horas usque matutinas antepositae fuerint, profecto non sine detrimento liturgici sensus, nec sine confusione inter evangelicas narrationes et ad eas pertinentes liturgicas repraesentationes. Solemnis praesertim paschalis vigiliae liturgia, a propria nocturna sede avulsa, nativam perspicuitatem ac verborum et symbolorum sensum amisit. Praeterea sabbati sancti dies, praecoci paschali gaudio invasus, propriam indolem perdidit luctuosam memoriae dominicae sepulturae.

Recentiore porro aetate alia denique accessit rerum mutatio eademque sub aspectu pastoralis gravissima. Etenim, feria quinta, sexta et sabbatum sanctae hebdomadae per plura saecula inter dies festivos connumerabantur, eo sane consilio, ut cunctus populus christianus, a servilibus operibus expeditus, sacris horum dierum caerimoniis interessé posset; at saeculo decimo septimo currente ipsi Romani Pontifices, ob condiciones vitae socialis prorsus immutatas, dierum festivorum numerum imminuere adacti sunt. Urbanus itaque VTTT, Constitutione apostolica « *Universa per orbem* », diei 24 Septembris anni 1642, sacrum quoque hebdomadae sanctae triduum, non amplius inter festivos, sed inter feriales dies recensere coactus est.

Exinde vero fidelium ad sacros hos ritus frequentia necessario decrevit, ea praesertim de cau-

sa, quod eorum celebratio iam diu ad horas matutinas anteposita fuerat, quando scilicet scholae, officia et publica cuiusque generis negotia, ubique terrarum, diebus ferialibus peragi solent et peraguntur. Communis reapse et quasi universalis experientia docet, solemnes gravesque has sacri tridui liturgicas actiones a clericis peragi solere, ecclesiarum aulis saepe quasi desertis.

Quod sane valde est dolandum. Etenim sacrosanctae hebdomadae liturgici ritus, non solum singulari dignitate, sed et peculiari sacramentali vi et efficacia pollent ad Christianam vitam alendam, nec aequam obtinere possunt compensationem per pia illa devotionum exercitia, quae extraliturgica appellari solent, quaeque sacro triduo horis postmeridianis absolvuntur.

His de causis viri in re liturgica peritissimi, sacerdotes curam animarum gerentes, et in primis ipsi Excellentissimi Antistites, recentioribus annis enixas ad Sanctam Sedem preces detulerunt, postulantes, ut liturgicae sacri tridui actiones, ad horas, ut olim, postmeridianas revocarentur, eo sane consilio, ut omnes fideles facilius iisdem ritibus interesse possint.

Re autem mature perpensa, Summus Pontifex Pius XII, anno iam 1951, sacrae paschalis vigiliae liturgiam instauravit, ad notum interim Ordinariorum et ad experimentum peragendam.

Cum porro huiusmodi experimentum optimum universe habuerit successum, prout Ordinarii quamplures Sanctae Sedi retulerunt, cumque iidem Ordinarii petitiones iterare non omiserint, poscentes, ut sicut pro vigilia paschali, ita etiam pro aliis

sanctae hebdomadae diebus similis fieret liturgica instauratio, sacris functionibus ad horas vespertinas restitutis, attento denique quod Missae vespertinae, per Constitutionem apostolicam « Christus Dominus » diei 6 Ianuarii anni 1953 praevisae, frequentiore adstante populo ubicumque celebrantur; his omnibus prae oculis habitis, Ssmus D. N. Pius Papa XII mandavit ut Commissio instaurandae liturgiae, ab eodem Ssmo Domino constituta, quaestionem hanc de Ordine hebdomadae sanctae instaurando examinaret et conclusionem proponeret. Qua obtenta, eadem Sanctitas Sua decrevit ut, pro rei gravitate, tota quaestio peculiari examini subiceretur Eminentissimorum Patrum Sacrae Rituum Congregationis.

Eminentissimi autem Patres, in Congregatione extraordinaria diei 19 iulii currentis anni, ad aedes Vaticanas coadunati, re mature perpensa, unanimi suffragio Ordinem hebdomadae sanctae instauratum approbandum et praescribendum censuerunt, si Ssmo Domino placuerit.

Quibus omnibus Ssmo Domino Nostro ab infrascripto Cardinali Praefecto per singula relatis, Sanctitas Sua ea, quae iidem Eminentissimi Cardinales deliberaverant, approbare dignata est.

Quapropter, de speciali mandato eiusdem Ssmi D. N. Pii divina Providentia Papae XII, Sacra Rituum Congregatio ea quae sequuntur statuit :

L - Instauratus Ordo hebdomadae sanctae PRAESCRIBITUR

1. Qui ritum romanum sequuntur, in posterum servare tenentur Ordinem hebdomadae sanctae instauratum, in editione typica *X7*aticana descriptum. Qui alios ritus latinos sequuntur, tenentur tantummodo servare tempus celebrationum liturgicarum in novo Ordine statutum.

2. Novus hic Ordo servari debet a die 25 Martii, dominica II Passionis seu in palmis, anni 1956.

3. Per totam hebdomadam sanctam nullam admittitur commemoratio, et in Missa prohibentur quoque collectae, quolibet titulo imperatae.

II - De hora competenti qua sacra Liturgia HEBDOMADAE SANCTAE CELEBRANDA EST

De officio divino

4. Dominica II Passionis seu in palmis, feria II, III et IV hebdomadae sanctae, officium divinum horis consuetis persolvitur.

5. In triduo sacro, id est : feria V in Cena Domini, feria VI in Passione et Morte Domini, et sabbato sancto, si officium peragatur *in choro*, vel *in communi*, haec servantur :

Matutinum et Laudes non anticipantur de sero, sed dicuntur mane, hora competenti. In ecclesiis tamen, ubi feria V in Cena Domini Missa chrismatis inane celebretur, Matutinum et Laudes eiusdem feriae *λ7* anticipari possunt de sero.

Horae minores dicuntur hora competenti.

Vesperae feria V et VI omittuntur, cum earum locum teneant functiones liturgicae principales horum dierum. Sabbato sancto vero dicuntur post meridiem, hora consueta.

Completorium feria V et VI dicitur post functiones liturgicas vespertinas; sabbato sancto omittitur.

In privata recitatione, his tribus diebus, omnes horae canonicae dici debent, iuxta rubricas.

De Missa vel actione liturgica principali

6. Dominica II Passionis solemnis benedictio et processio ramorum fiunt mane, hora consueta; in choro autem post Tertiam.

7. Feria V in Cena Domini, Missa chrismatis celebratur post Tertiam. Missa autem in Cena Domini celebranda est vespere, hora magis opportuna, non autem ante horam quintam post meridiem, nec post horam octavam.

8. Feria VI in Passione et Morte Domini solemnis actio liturgica celebratur horis postmeridianis, et quidem circa horam tertiam; si vero ratio pastoralis id suadeat, licet tardiozem seligere horam, non autem ultra horam sextam.

9. Solemnis paschalis vigilia celebranda est hora competenti, ea scilicet, quae permittat Missam solemnem eiusdem vigiliae incipere circa mediam noctem inter sabbatum sanctum et dominicam Resurrectionis.

Ubi tamen, ponderatis fidelium et locorum condicionibus, de indicio Ordinarii loci, horam cele-

brandae vigiliae anticipari conveniat, haec non inchoetur ante diei crepusculum, aut certe non ante solis occasum.

III - De abstinentia et ieiunio quadragesimae ad MEDIAM NOCTEM SABBATI SANCTI PROTRAENDIS

10. Abstinentia et ieiunium tempore quadragesimae praescriptum, quod hucusque, iuxta can. 1252 § 4, sabbato sancto cessabat post meridiem, in posterum cessabit media nocte eiusdem sabbati sancti.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Die 16 Novembris anni 1955.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

L. ψ S.

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *a secretis*

INSTRUCTIO

DE ORDINE HEBDOMADAE SANCTAE INSTAURATO RITE
PERAGENDO

Cum propositum instaurati Ordinis hebdomadae sanctae eo spectet, ut veneranda liturgia horum dierum, horis propriis simulque opportunis restituta, a fidelibus facilius, devotius ac fructuosius frequentari possit, permagni interest, ut idem salutare propositum ad optatum exitum deducatur.

Propterea Sacrae huic Rituum Congregationi opportunum visum est, generali decreto de instau-

rato Ordine hebdomadae sanctae *Instructionem* addere, qua et transitus ad novum ordinem facilius reddatur, et fideles ad uberiores fructus ex viva participatione sacrarum caerimoniarum percipiendos securius ducantur.

Omnibus itaque quorum interest huius *Instructionis* cognitio et observantia iniungitur.

T - De praeparatione pastoralis et ritualis

1. Locorum Ordinarii sedulo provideant, ut sacerdotes, praesertim qui curam animarum gerunt, bene sint edocti, non solum de rituali celebratione instaurati Ordinis hebdomadae sanctae, verum etiam de eius liturgico sensu ac pastoralis proposito.

Curent praeterea ut etiam fideles, sacro quadragesimali tempore, aptius instruantur ad instauratum hebdomadae sanctae Ordinem rite intelligendum, ita ut eiusdem celebrationis mente et animo participes fiant.

2. Praecipua autem capita instructionis populo christiano tradendae haec sunt :

a) *Pro dominica II Passionis, quae « in palmis » vocatur*

Invitentur fideles ut frequentiores ad solemnem processionem palmarum conveniant, Christo Rogi publicum testimonium amoris et gratitudinis reddituri.

Moneantur porro fideles ut tempestive, curren- te sancta hebdomada, ad sacramentum paenitentiae accedant: quae quidem monitio illic praesertim ur-

genda est, ubi consuetudo invaluit ut fideles vespere sabbati sancti et mane dominicae Resurrectionis quasi catervatim ad sacrum tribunal conveniant. Studeant igitur animarum curatores ut per totam sanctam hebdomadam, praesertim vero sacro triduo, fidelibus facilis occasio praebeatur ad sacramentum paenitentiae accedendi.

b) *Pro feria V in Cena Domini*

Erudiantur fideles de amore quo Christus Dominus, « pridie quam pateretur », sacrosanctam instituit Eucharistiam, sacrificium et sacramentum, Passionis suae memoriale perpetuum, sacerdotum ministerio perenniter celebrandum.

Invitentur quoque fideles, ut post Missam in Cena Domini, debitam augustissimo Sacramento adorationem reddant.

Ubi demum pedum lotio, id mandatum Domini de amore fraterno demonstrandum, secundum Ordinis instaurati rubricas in ecclesia peragitur, edoceantur fideles de profunda huius sacri ritus significatione, ac de opportunitate ut ipsi hoc die Christianae caritatis operibus abundant.

c) *Pro feria VI in Passione et Morte Domini*

Disponantur fideles ad rectam intelligentiam singularis actionis liturgicae huius diei, in qua, post Lectiones sacras et preces, Passio Domini nostri Solemniter decantatur; orationes pro totius Ecclesiae et generis humani necessitatibus offeruntur; deinde a familia Christiana, clero et populo, sancta Crux, nostrae redemptionis tropaeum, devotissime

adoratur; postremo, iuxta instaurati Ordinis rubricas et sicut mos fuit per multa saecula, omnes qui id cupiunt et rite parati sunt, ad sacram quoque communionem accedere possunt, ea potissimum mente, ut corpus Domini, pro omnibus hoc die traditum, devote sumentes, uberiores redemptionis fructus percipiant.

Instent porro sacerdotes ut fideles hoc sacratissimo die piam servant mentis recollectionem, nec legem obliviscantur abstinentiae et ieiunii.

d) *Pro sabbato sancto et vigilia paschali*

Oportet in primis, ut fideles de peculiari natura liturgica sabbati sancti diligenter edoceantur. Est autem dies summi luctus, quo Ecclesia ad sepulcrum Domini immoratur, passionem eius et mortem meditando; a sacrificio Missae, sacra mensa denudata, abstinendo; usque dum, post solemnem vigiliam seu nocturnam Resurrectionis expectationem, locus detur gaudiis paschalibus, quorum abundantia in sequentes dies exundat.

Huius vero vigiliae propositum et finis in po est, ut liturgica actione demonstretur et recolatur, quomodo ex morte Domini nostra promanaverit vita, et gratia. Itaque sub cerei paschali signo ipse Dominus « lux mundi »¹ proponitur, qui peccatorum nostrorum tenebras, gratia suae lucis, profli-gavit; paschale praeconium profertur, quo splendor sanctae noctis Resurrectionis decantatur; memorantur Dei magnalia in antiquo foedere peracta, mirabilium Novi Testamenti pallentes imagines;

¹ Ioan. 8, 12.

aqua baptismalis benedicatur, in qua, « consepulti cum Christo » in mortem peccati, cum eodem Christo resurgimus, ut « in novitate vitae ambulemus »²; hanc denique gratiam, quam Christus nobis promeruit et in baptismo contulit, renovatis eiusdem baptismatis promissionibus, vita moribusque coram omnibus testificari pollicemur; postremo, implorato triumphantis Ecclesiae interventu, sacra vigilia solemni Resurrectionis Missa terminatur.

3. Nec minus necessaria est praeparatio ritualis sacrarum caerimoniarum hebdomadae sanctae.

Quapropter ea omnia, quae ad piam ac decoram celebrationem liturgicam huius sanctissimae hebdomadae occurrunt, sollicite paranda et ordinanda sunt; sacri praeterea ministri ceterique ministrantes, sive clerici sive laici, potissimum si pueri sint, iis quae ab ipsis peragenda erunt, sedulo instituantur.

II - Adnotationes ad quasdam rubricas Ordinis
HEBDOMADAE SANCTAE

a) *Pro universa hebdomada sancta*

4. Ubi copia habeatur sacrorum ministrorum, sacrae functiones hebdomadae sanctae cum omni splendore sacrorum rituum peragantur. Ubi vero sacri ministri desint, adhibeatur ritus simplex, servatis rubricis peculiaribus, ut suis locis notatur.

5. In Ordine hebdomadae sanctae instaurato, quotiescumque dicitur: « ut in Breviario romano »,

- Horn. 6, 4.

omnia desumenda sunt ex praedicto libro liturgico, servatis autem normis, per decretum generlae S. Rituum Congregationis « De rubricis ad simpliciores formam redigendis », diei 23 Martii anni 1955, statutis.

6. Per totam hebdomadam sanctam, id est a dominica II Passionis seu in palmis usque ad Missam vigiliae paschalis inclusive, in Missa (et feria VI in solemni actione liturgica), si solemniter celebratur, scilicet cum ministris sacris, ea omnia, quae diaconus vel subdiaconus aut lector, vi proprii officii cantant vel legunt, a celebrante omituntur.

b) *Pro dominica II Passionis seu in palmis*

7. In benedictione et processione adhibeantur rami palmarum seu olivarum, vel aliarum arborum. Hi rami, secundum locorum varios usus, vel ab ipsis fidelibus parantur et in ecclesiam afferuntur; vel, benedictione peracta, fidelibus distribuuntur.

c) *Pro feria V in Cena Domini*

8. Pro solemni Sacramenti repositione paratur locus aptus in aliquo sacello vel altari ecclesiae, sicut in Missali romano praescribitur, et decenter quoad fieri potest, ornatur velis et luminaribus.

9. Servatis Sacrae Rituum Congregationis decretis de vitandis vel tollendis abusibus in hoc loco parando, plane commendatur severitas quae liturgiae horum dierum convenit.

10. Laii ohi vel ecclesiarum rectores tempestive moneant fideles de publica adoratione sanctissi-

mae Eucharistiae, inde ab expleta Missa in Cena Domini instituenda, et protrahenda saltem usque ad mediam noctem, quando scilicet liturgicae recordationi institutionis sanctissimae Eucharistiae succedit memoria passionis et mortis Domini.

d) *Pro vigilia paschali*

11. Nihil impedit quominus signa, in cereo paschali a celebrante stilo incidenda, coloribus vel alio modo antea praeparentur.

12. Convenit, ut candelae, quas clerus et populus gestant, accensae maneant, dum praeconium baptismatis peragitur.

13. Vas aquae benedicendae convenienter ornari decet.

14. Si aderunt baptizandi, praesertim si plures sint, permittitur caerimonias Ritualis romani, quae ipsam baptismi collationem praecedunt, id est, in baptismo infantium usque ad verba « Credis in Deum »³, et in baptismo adultorum usque ad verba « Quis vocaris? »⁴, eodem mane, tempore opportuno, praemittere.

15. Si contingat in hac solemni vigilia sacras quoque Ordinationes conferri, Pontifex ultimam admonitionem (cum impositione sic dicti « pensi »), quae iuxta Pontificale romanum post benedictionem pontificalem et ante ultimum Evangelium locum habet, hac nocte eidem benedictioni pontificali praemittat.

³ *Rituale romanum*, tit. TI, cap. II, n. 17.

⁴ *Rituale romanum*, tit. II, cap. TV, n. 38.

16. In vigilia Pentecostes, omissis Lectionibus seu Prophetiis, et aquae baptismalis benedictione ac laniis, Missa etiam conventualis, vel solemnis aut cantata, incipitur more solito, facta ad gradus altaris confessione, ab introitu « Cum sanctificatus fuero » ut in Missali romano ibidem pro Missis privatis ponitur.

III - De Missa, sacra communione et ieiunio EUCCHARISTICO IN TRIDUO SACRO

17. Feria V in Cena Domini, antiquissima romanae Ecclesiae servanda est traditio, qua, privatarum Missarum celebratione interdicta, omnes sacerdotes omnesque clerici, sacris in Cena Domini intersint, quos expedit ad sacram mensam accedere ⁵*

Ulii vero ratio pastoralis id postulet, loci Ordinarius unam alteramve Missam lectam in singulis ecclesiis vel oratoriis publicis permittere poterit: in oratoriis autem semipublicis unam tantum Missam lectam; ea quidem de causa, ut omnes fideles hoc sacro dio Missae sacrificio intēresse et corpus Christi sumere possint. Hae autem Missae inter easdem diei horas permittuntur, quae pro Missa solemni in Cena Domini assignatae sunt.

18. Eadem feria V in Cena Domini, sacra communio fidelibus distribui potest tantummodo inter Missas vespertinas, vel continuo ac statim ab iis expletis; item sabbato sancto dari potest tantummodo inter Missarum solemnia, vel continuo ac sta-

⁵ Cfr. can. 862.

^e *Decretum*. TI. 7.

tim ab iis expletis; exceptis infirmis in periculo mortis constitutis.

19. Feria VI in Passione et Morte Domini, sacra communio distribui potest unice inter solemnem actionem liturgicam postmeridianam, exceptis item infirmis in periculo mortis constitutis.

20. Sacerdotes, qui Missam solemnem vigiliae paschalis hora propria celebrant, id est post mediam noctem quae intercedit inter sabbatum et dominicam, possunt ipso dominico die Resurrectionis Missam festivam celebrare, atque etiam, si indultum habeatur, bis aut ter.

21. Locorum Ordinarii, qui feria V in Cena Domini, Missam chrismatis mane celebraverint, possunt vespere Missam quoque solemnem in Cena Domini litare; verum sabbato sancto, si vigiliam solemnem paschalem celebrare voluerint, possunt, sed non tenentur, Missam solemnem ipso die dominicae Resurrectionis litare.

22. Quoad ieiunium eucharisticum servantur normae in Constitutione apostolica « Christus Dominus » et in adnexa « Instructione » Supremae S. Congregationis S. Officii, diei 6 Ianuarii anni 1953, traditae.

IV - De QUIBUSDAM DIFFICULTATIBUS COMPONENTIS

23. Cum pro diversitate locorum et gentium plures numerentur populares consuetudines, hebdomadae sanctae celebrationi connexae, studeant locorum Ordinarii et sacerdotes curam animarum gerentes, ut consuetudines huiusmodi, quae solidam pietatem fovere videantur, cum instaurato Ordino

hebdomadae sanctae prudenter componantur. Edoceantur porro fideles de summo valore sacrae Liturgiae, quae semper, et his praesertim diebus, ceteras devotionis species et consuetudines, quamvis optimas, natura sua longe praecellit.

24. Ubi mos hucusque viguit domos benedicendi ipso sabbati sancti die, locorum Ordinarii congruas edant dispositiones, ut haec benedictio opportuniore tempore, ante vel post Paschatis festum, a parochis, vel ab aliis sacerdotibus animarum curam gerentibus, ab ipsis delegatis, peragatur, qui, hanc nacti occasionem, fideles sibi commissos pariterne invisent, ac de eorum statu spirituali certiores se reddant⁷.

25. Campanarum pulsatio, in Missa vigiliae paschalis, ad initium hymni Gloria in excelsis praescripta, hoc modo fiat.

a) In locis, in quibus una tantum habetur ecclesia, campanae pulsentur hora, qua dicti hymni incipit cantus.

δ) In locis autem, ubi plures ecclesiae exstant, sive in omnibus eodem tempore sacrae caerimoniae peragantur, sive tempore diverso, campanae omnium ecclesiarum eiusdem loci pulsentur una cum campanis ecclesiae cathedralis, vel matricis aut principalis. In dubio quaenam ecclesia in loco sit matrix aut principalis, adeatur Ordinarius loci.

Die 16 Novembris anni 1955.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

L. «p. S. t. A. Cabinc i, Archiep. Seleuc., a secretis

⁷ Can. 462, n. 6.

d i s s e r t a t i o n e s

ET QUAESITA VARIA

INSTRUCTIO

SUPREMAE SACRAE CONGREGATIONIS S. OFFICII

DE ETHICA SITUATIONIS

(2 feb. 1956. - AAS. XXXXVII 144-145)

Contra doctrinam moralem eiusque applicationem in Ecclesia catholica traditam multis in regionibus etiam inter catholicos spargi coepit systema ethicum quod plerumque nomine cuiusdam «Ethicae Situationis» venit, quamque dicunt non dependere a principiis ethicae obiectivae (quae ultimam in «Esse» fundatur), sed cum ea non solum in eadem linea poni, sed eidem superordinari.

Auctores qui hoc systema sequuntur decisivam et ultimam agendi normam statuunt non esse ordinem obiectivum rectum, naturae lege determinatum et ex hac lege certo cognitum, sed intimum aliquod mentis uniuscuiusque individui indicium ac lumen, quo ei in concreta situatione posito innotescit quid sibi agendum sit. Haec igitur hominis ultima decisio secundum eos non est, sicut

ethica obiectiva apud auctores maioris momenti tradita docet, legis obiectivae ad particularem casum applicatio, attentis simul ac ponderatis, secundum regulas prudentiae, particularibus <situationis> adiunctis, sed immediatum illud internum lumen et indicium. Hoc indicium saltem multis in rebus ultimatim nulla norma obiectiva, extra hominem posita atque ab eius persuasione subiectiva independente, quoad suam obiectivam rectitudinem ad veritatem est mensuratum, neque mensurandum neque mensurabile, sed sibi ipsi plene sufficit.

Secundum hos auctores « naturae humanae » conceptus traditionalis non sufficit, sed recurrendum est ad conceptum naturae humanae « existentis » qui quoad plurima non habet valorem obiectivum absolutum, sed relativum tantum ideoque mutabilem, exceptis fortasse illis paucis elementis atque principiis quae ad naturam humanam metaphysicam (absolutam et immutabilem) spectant. Eiusdem valoris tantum relativi est traditionalis conceptus « legis naturae ». Perplura autem (piae hodie circumferuntur tamquam legis naturae postulata absoluta, nituntur secundum eorum opinionem et doctrinam in dicto conceptu naturae existentis, ideoque non sunt nisi relativa et mutabilia atque omni semper situatione] adaptari queunt.

Acceptis atque ad rem deductis his principiis, dicunt atque docent homines in sua quisque conscientia non imprimis secundum leges obiectivas, sed mediante lumine illo interno individuali secundum intuitionem personalem indicantes, quid

ipsis in praesenti situatione agendum sit, a multis conflictibus ethicis aliter insolubilibus praeservari vel facile liberari.

Multa quae in huius « Ethicae Situationis » systemate statuuntur, rei veritati sanaeque rationis dictamini contraria sunt, relativism! et modernism! vestigia produnt, a doctrina catholica per saecula tradita longe aberrant. Variis systematibus Ethicae non catholicae in non paucis assertis affinia sunt.

Quibus perpensis, ad avertendum « Novae Moralis » periculum, de quo Summus Pontifex Pius Pp. XII in Allocutionibus diebus 23 Martii et 18 Aprilis 1952 habitis locutus est¹ et ad doctrinae catholicae puritatem et securitatem tuendam, haec Suprema Sacra Congregatio Sancti Officii interdicat et prohibet hanc « Ethicae Situationis » doctrinam, quovis nomine designetur, in Universitatibus, Athenaeis, Seminariis et religionum formationis domibus tradi vel approbari, aut in libris, dissertationibus, acroasibus seu, ut aiunt, conferentiis, vel quocumque alio modo propagari atque defendi.

Datum Romae, ex Aedibus S. S. Congregationis S. Officii, die 2 Februarii a. 1956.

I. Card. Pizzardo, Ep. Albanensis,
Secretaries

¹ *Acta Apostolicae Sedis*, vol. XLIV (1952), p. -70 - et

PERIODICA

DE RE MORALI CANONICA

LITURGICA

FUNDATA AB ARTHURO VERMEERSCH S. I.

EDITA A PROFESSORIBUS

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS GREGORIANAE

QUIBUSCUM OPERAM SIMUL NAVANT

ALII E VARIIS GENTIBUS PROFESSORES ET DOCTORES

TOM. XLVI / FASC. I

15 Martii 1957

ROMAE

SUMPTIBUS

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS

GREGORIANAE

BRUGIS

VENALIA APUD

CAROLUM BEVAËRT

IT. PONT.

1957

INDEX DISSERTATIONUM
ET QUAESITORUM

	Pag.
<i>De principio subsidiaritatis in iure canonico</i> , W. Bertrams S. I.....	3
<i>Impedimentum affinitatis</i> , L. Bender O. P. .	66
<i>Missale romanum slavonicum</i> , I. M. Schweigl S. I.	79
<i>De quaerendis a religiosis stipitibus pro missionibus aliisque piis scopis</i> , R. Bidagor S. I. .	127
<i>De praesentia Christi in Eucharistia</i> , F. Hürth S. I. .	141
<i>De exemptione congregationis marianae post codicem</i> , I. Risk S. I.....	164
<i>Zk; validitate sic dicti « Naicn »</i> , A. CiviSCA S. I. .	290
<i>Aliquot praecisiones</i> , I. M. Schweigl S. I.	333
<i>Casus de filiatione legitima</i> , I. Risk S. I. .	371
<i>De divisione reddituum anni promiscui inter beneficiarios successivos</i> , I. M. Fazzari S. I.....	396
<i>Vitam vel incolumitatem periculo exponere</i> , L. Bender O. P	429

INDEX MONUMENTORUM

	<i>Pag.</i>
SS. D. N. PIUS PP. XII	
1. Nuntius radiophonicus pridie pervigilium Nativitatis D. N. Iesu Christi anni 1956	88
2. Allocutio de anaesthesiologia.....	187
3. Allocutio ad moniales ob conventum nationalem e mo- deratricibus et religiosis nosocomiis addictis .. .	339
4. Allocutio ad christifideles devota omina S. Pontifici pro- clamantes	348
5. Allocutio iis qui interfuerunt conventui de constituenda unione europaea	356
6. Litterae Enc. de cinematographeo, radiophonio et tele- visione	437
7. Dubium de affinitate	
8. Proscriptio librorum	
9. Indultu in Const. Apost. < Christus Dominus > exten- duntur	218
Annotationes, F. Hürth S. 1.....	220 et 259
10. Dubium de valida concelebratione.....	243
Annotationes, F. Hürth S. 1.....	244
S. C. de Sacramentis	
11. Decretum de relatione de Confirmatione non amplius mittenda	489
S. C. Concilii	
12. Participatio activa rebus politicis in Hungaria sacerdo- tibus prohibetur	366

	<i>Pag.</i>
13. Obligatio legis iciunii et abstinentiae pervigilio festi Deiparae in coelum Assumptae ad pervigilium festi Immaculatae transfertur	368
S. C. de Religiosis	
14. Decretum pro aggregatione ad Pont. Inst. « Regina Mundi »>	490
15. Decretum circa religiosos servitio militari adstrictos .	493
S. C. Rituum	
16. Ordinationes et declarationes circa ordinem hebdomadae sanctae	119
17. De modo servando in iudicio ferendo super revisione scriptorum in Congregatione ordinaria H. S. C. .	361
18. decretum circa modum Sanctissimam Eucharistiam servandi	363
S. C. de Seminariis et Universitatibus	
19. De ratione qua dimissi e seminariis denuo admitti possunt	369

Tempus celebrationis Missae, p. 274.

Tempus ieiunii eucharistici a sacerdotibus et fidelibus servandum,
p. 219.

Unio Europaea, p. 357.

Unitarum nationum auctoritas, p. 113.

Usus radiophonii et televisionis, p. 474.

Utrum Missam Conventualem celebrans recitationem parvae horae
supplere teneatur, p. 370.

Valor adnotationis parentum in libro baptismorum, p. 309.

Veritas, hominum lux et vita, p. 107.

Verus realismus Christianus, p. 98.

Virginitas matrimonio superior, p. 341.

Vocatio ad altiore animi perfectionem, p. 198.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio S. Officii

(AAS. xxxix [17 aprilis 1957] p. 177)

6 - MOTU PROPRIO

INDULTA A CONSTITUTIONE APOSTOLICA «CHRISTUS
DOMINUS» EXTENDUNTUR

PIUS PP. XII

Sacram Communionemj ut christifideles frequenter recipere possent et quo facilius praecepto de audiendo Sacro diebus festis satisfacerent, ineunte anno m c m l i i i, Constitutionem Apostolicam *Christus Dominus* promulgavimus, qua ieiunii eucharistici disciplinam mitigavimus; Ordinariis autem locorum tribuimus facultatem permittendi Missae celebrationem et sacrae Communionis receptionem horis postmeridianis, certis sub conditionibus.

Tempus vero servandi ieiunii ante Missam vel sacram Communionem, (piae horis postmeridianis celebretur vel recipiatur, coarctavimus ad tres horas quoad cibum solidum et ad unam horam quoad potum non alcoholicum.

L beribus luctibus ex hac concessione captis permoti, Episcopi maximas Nobis egerunt gratias et phires eorum, ad maius fidelium bonum, instantibus et iteratis precibus postularunt facultatem

permittendi quotidie Missae celebrationem horis postmeridianis. Postularunt insuper ut idem statueremus tempus ieiunii servandi ante Missam vel sacram Communionem, quae horis antemeridianis celebraretur vel reciperetur.

Nos, attendentes ad notabiles mutationes, quas ordinatio laborum ac munerum publicorum necnon universae vitae societatis passa est, instantibus Sacrorum Antistitum precibus satisfacere censuimus atque ideo decrevimus :

1. Ordinarii locorum, exceptis Vicariis Generalibus sine mandato speciali, permittere possunt Missae celebrationem horis postmeridianis quotidie, si bonum spirituale notabilis partis christifidelium id postulet.

2. Tempus ieiunii eucharistici servandi a sacerdotibus ante Missam et a christifidelibus ante sacram Communionem, horis sive antemeridianis sive postmeridianis, limitatur ad tres horas quoad cibum solidum et potum alcoholicum, ad unam autem horam quoad potum non alcoholicum : aquae sumptione ieiunium non frangitur.

3. Ieiunium eucharisticum per tempus supradictum servare tenentur etiam qui Missam celebrant vel sacram Communionem recipiunt media nocte aut primis diei horis.

4. Infirmi, quamvis non decumbant, potum non alcoholicum et veras ac proprias medicinas, sive liquidas sive solidas, ante Missae celebrationem vel Eucharistiae receptionem sine temporis limite sumere possunt.

At enixo hortamur sacerdotes et christifideles, qui id praestare valeant, ut venei.indam ac

vetustam eucharistici ieiunii formam ante Missam vel sacram Communionem servant.

Omnes denique, qui his facultatibus perfruentur, collatum beneficium pro viribus rependere satagant fulgentioribus christianae vitae exemplis, praesertim poenitentiae et caritatis operibus.

Praescripta, quae in his Litteris Apostolicis Motu Proprio datis continentur, vim suam exerunt a die vigesimo quinto mensis Martii, in festo Annuntiationis Beatae Mariae Virginis.

Contrariis quibuslibet non obstantibus etiam speciali mentione dignis.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die xix mensis Martii, in festo S. Ioseph, Ecclesiae universalis Patroni, anno mdcccclvii, Pontificatus Nostri undevigesimo.

PIUS IT. XII

ANNOTATIONES

1- In hoc folio periodico, fasc. 1, (1953) pg. 50-86 publicatus fuit *Commentarius Const. Aposi. «Christus Dominus»* d. d. 6 Ianuarii 1953 et *Instructionis* S. Officii, ei adnexae simulque cum ea publicatae. Haec « *Instructio* » ex speciali mandato Summi Pontificis indolem habuit *authenticae interpretationis* Constitutionis, quam quoad particularia et quoad executionem complevit. *De* relatione inter Constitutionem et Instructionem (propter particulares condiciones et propter sensum

atque usum certarum « regularum iuris ») tunc temporis in speciali capite Commentarii est actum (i. e., pg. 53-55). — Novum documentum Pontificium, die 19 Martii 1957 publicatum, *Motu Proprio* «Sacram Communionem» non habet adnexam huiusmodi generale, publicum, proprium novamque authenticae interpretationis S. Officii documentum. Est tamen inter hunc novum Actum Pontificium (*Motu Proprio*) et pristinum Actum Pontificium *Constitutionis Apostolicae «Christus Dominus»* (atque coniunctam *Instructionem* S. Officii) arcta relati iuridica et moralis. De qua relatione sub respectu iuridico, in secunda quadam parte (si fieri poterit) accurata inquisitio iuridica instituetur, applicatis principiis et regulis iuris, quae in casu ad rem faciunt.

Titulus et indoles huius *Motu proprio*

2. *Motu Proprio* designat actum personalem ipsius Pontificis, minus quidem sollemnem *Constitutione Apostolica*, at Pontificis ipsius, non alicuius organi, quo Summus Pontifex utitur in supremo suo officio exercendo; ad quae organa spectant etiam Congregationes Romanae, intra uniuscuiusque Congregationis limites et competentiam (cf. can. 246-257). Alicuius *Motu Proprio* dare authenticam interpretationem inprimis est ipsius Pontificis, dein illorum, quibus Summus Pontifex potestatem talis interpretationes dedit, sicuti fecit relate ad sollemniorem actum *Constitutionis «Christus Dominus»*, S. Congregationi S. Officii.

Secundum verba tituli hoc *Motu Proprio* vi-

vigilem agendam curam, sed ad actuosam etiam vestram operam auctoritatemque interponendam. Nam ad cuiusque Nationis id genus Officia, quae hac data quoque occasione vobis commendamus, non solum pertinet munus servandi atque tuendi, sed potissimum moderandi, ordinandi atque iuvandi permulta educationis incepta, quae in variis Nationibus inita sunt, ut per hanc tam arduam tamque immensam artium provinciam longe lateque Christiani spiritus propagentur.

Quandoquidem autem hanc Dei causam triumphaturam firmiter confidimus, minime dubitamus quin Nostra haec praescripta ac mandata — quae quidem ad rem diligenter deducenda Pontificio Consilio de re cinematographica, radiophonica et televisifica committimus — nova apostolatus studia excitare valeant in hoc campo, qui tam laetam tamque uberem segetem pollicetur.

Hac spe suffulti, quam vestra pastoralis alacritas Nobis sane exploratissima valde confirmat, Apostolicam Benedictionem, caelestium gratiarum conciliatricem, vobis, Venerabiles Fratres, itemque clero populoque unicuique vestrum conceditis, iis nominatim, qui ad vota ac mandata Nostra adimplenda actuosam conferent operam, effusa caritate impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die vicensis Septembris, in Festo Nativitatis Beatae Mariae Virginis, anno *mdcccclvii*, Pontificatus Nostri undevicesimo.

PIUS PP. XII

ACTA SS. CONGREGATIONUM

Sacra Congregatio de disciplina Sacramentorum

17 - DECRETUM

(AAS. *xxxxix* [22 nov. 1957] p. 943)

RELATIO DE CONFIRMATIONE NON AMPLIUS MITTENDA

Equidem sat cognitum est de praescripto n. 9 Decreti «*Spiritus Sancti munera*», quod inscribitur «*De confirmatione administranda iis, qui ex gravi morbo in mortis periculo sunt constituti*», die 14 m. Septembris anni 1946 editi ab hac S. Congregatione (A. A. S. a. et vol. XXXVIII, pag. 349 seq.), locorum Ordinarios officio teneri quolibet anno *Relationem* mittendi ad eandem S. Congregationem de numero confirmatorum, necnon de ratione a ministris extraordinariis suae dioecesis in tam praeclaro munere perfungendo adbibita.

Porro exacto iam decennio a prodito Decreto, huic S. Dicasterio visum est, facto verbo cum Sanctissimo, eosdem Ordinarios, inde a labente anno 1957 et iugiter deinceps, liberare obligatione praefatam *Relationem* mittendi, quum ex relationibus intra decursum decennium heic receptis satis compertum fuerit sacramentum Confirmationis fuisse rite collatum diligenter servatis eiusdem Decreti praescriptionibus.

Ceterum iidem locorum Ordinarii enixe curare pergant ut in sua cuiusque dioecesi ministri extraordinarii huius sacramenti, sollertia pari cum navitate eius collationi incumbant praecavendo ne Confirmatio periculo nullitatis exponatur neve probro et irreverentia quomodolibet afficiatur.

Quodsi abusus aliquis irrepat, ad eum illico convellendum, quatenus opus sit, hanc S. Congregationem adire ne omittant.

Datum Romae, ex aedibus eiusdem S. Congregationis, die 1 m. Iulii anni 1957.

✠ P. B. Card. Aloisi Masella, Ep. Praenestinus,
Praefectus

F. Braeci, *Secretaries*

Sacra Congregatio de Religiosis

18 - DECRETUM

(AAS. xxxix [26 octobris 1957] p. 869)

NORMAE ADPROBANTUR, QUAE MODERANTUR aggregationem ad Pontificium Institutum « Regina Mundi » atque ab eodem Instituto recognitionem.

Sacra Congregatio de Religiosis, die convenienti et modernis temporibus apta institutione Sodalium Religionum, Societatum atque Institutum ubique terrarum existentium apprime sol-

licita, vigore facultatum a Ss.mo Domino Nostro Pio Pp. XU receptarum, praesentes Normas, aggregationem ad Pontificium Institutum « Regina Mundi » et ab eodem Instituto recognitionem moderantes, in speciali Commissione rite iam examinatas et recognitas, adprobat pleneque confirmat et ut ad praxim fideliter deducantur auctoritate sua monet atque mandat.

NORMAE

I. *Aggregatio*, quae ad normam art. 13 Statutorum Pontificii Instituti « Regina Mundi » fieri potest, est actus quo Institutum aggregatum sub Pontificii Instituti « Regina Mundi » patrocinio ponitur, studia ibi peracta recognoscuntur, atque eidem Instituto ius tribuitur pontificia diplomata, servatis servandis, conferendi.

II. Diplomata pontificia, quae vi aggregationis qualificatae conferri valent, ea sunt quae Pontificium Institutum « Regina Mundi » in fine primi et secundi anni ad normam art. 10 Statutorum confert. Diploma vero quod ad normam eiusdem articuli in fine tertii anni confertur, ac praesertim « Diploma Magisterii », iis tantum Instituti aggregati alumni conferri possunt quae postea saltem per annum Pontificium Institutum « Regina Mundi » Romae frequentaverint.

III. Condiciones pro aggregatione sunt:

«-) Professores dotibus sint ornati ad normam art. 4 Statutorum Pontificii Instituti « Regina Mundi ».

II

13 - DECRETUM

OBLIGATIO LEGIS IEIUNII ET ABSTINENTIAE, PERVIGILIO
FESTI DEIPARAE IN CAELUM ASSUMPTAE STATUTA,
DEINCEPS UBIQUE AD PERVIGILIUM FESTI IM-
MACULATAE CONCEPTIONIS B. MARIAE V. TRANS-
FERTUR.

Cum plures Ordinarii, ex variis quidem Nationibus, Apostolicae Sedi significaverint difficultates quae, ob locorum et temporum adiuncta, continenter obstant fideli observantiae legis ieiunii et abstinentiae pervigilio Festi Deiparae in Caelum Assumptae statutae, Sacra Congregatio Concilii, omnibus mature perpensis, de speciali Summi Pontificis mandato, praedictam obligationem deinceps ad pervigilium Festi Conceptionis Immaculatae Beatae Mariae Virginis, pro omnibus Christianifideiibus ubique terrarum commorantibus, praesenti Decreto transfert.

Contrariis quibuslibet non obstantibus, etiam speciali mentione dignis.

Datum Romae, die 25 Iulii 1957.

ard. Cir i a c i, *Praefectus*

F. Roberti, *a Secretis*

**Sacra Congregatio de Seminariis
et Studiorum Universitatibus**

14 - DECRETUM

(A4S. XXXIX [24-27 aug. 1957] p. 638)

DE RATIONE QUA DIMISSI E SEMINARIIS DENUO ADMITTI
POSSINT

Sollemne habet Mater Ecclesia candidatos ad Sacerdotium maxima cura esse explorandos, ut digni habilesque Sacris Ordinibus augeantur, indigni vero ineptique arceantur. Quapropter, ab admittendis in Seminarium alumni, qui e cuiuscumque Dioecesis Seminario ipsi sua sponte exierint vel a Superioribus quavis de causa dimissi fuerint, generatim abstineant Episcopi; quodsi, omnibus diligenter perpensis, aliquem censeant admittendum, firmo praescripto can. 1363 § 3 C. J. C., adeant insuper Sacram Congregationem de Seminariis et studiorum Universitatibus huiusmodi auctoritatem rogaturi, quo uberius de candidati aptitudine constare queat.

Quae omnia Ss.mus D. N. Pius Div. Prov. Papa XII approbare atque confirmare dignatus est atque publici iuris fieri mandavit.

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Callisti
d. 12 Iulii a. D. 1957.

I. Card. Pizzardo, Ep. Albanen., *Praefectus*

L. * S.

t C. Confalonieri, Archiep. Nicopolit., *a Secretis*

Feria IV, die 16 Ianuarii 1957

Emi ac Bevmi DD. Cardinales, rebus fidei ac morum tutandis *praepositi*, praehabito Consultorum voto, proposito dubio responderi decreverunt: *Affirmative*.

Feria autem V, die 24 eiusdem mensis et anni, Ssmus D. N. D. Pius divina Providentia Papa XII, in Audientia Emo ac Revmo Dno Cardinali Pro-Secretario S. Officii concessa, relatam Sibi Emorum Patrum resolutionem adprobavit atque publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 31 Ianuarii 1957.

Arcturus De Jorio, *Notarius*

3 - DECBETUM

PROSCRIPTIO LIBRORUM

Feria IV, die 23 Ianuarii 1957

In generali consessu Supremae Sacrae Congregationis S. Officii Emi ac Bevmi Domini Cardinales, rebus fidei ac morum tutandis praepositi, praehabito Consultorum voto, damnarunt atque in Indicem librorum prohibitorum inserendos mandarunt libros a Michaële de Unamuno conscriptos:

1. *Del sentimiento tragico de la vida*;
2. *La agonía del Cristianismo*.

Praeterea, Emi ac Revmi Patres monendos esse consuerunt christifideles etiam in aliis libris

eiusdem auctoris plura deprehendi contra fidem et mores.

Feria autem V, die 24 eiusdem mensis et anni, Ssmus D.U.I.). Pius divina Providentia Pp. XII, in Audientia Emo ac Revmo Dno Card. Pro-Secretario S. Officii concessa, relatam Sibi Emorum Patrum resolutionem adprobavit et publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 30 Ianuarii 1957.

Arcturus De Jorio, *Notarius*

Sacra Congregatio Rituum

(AAS. xxxix [23 feb. 1957] p. 57)

4 - ORDINATIONES ET DECLARATIONES

CIRCA ORDINEM HEBDOMADAE SANCTAE INSTAURATUM

Liturgica hebdomadae sanctae instauratio, a Sacra Rituum Congregatione per generale Decretum *Maxima Redemptionis nostrae mysteria* diei 16 Novembris anni 1955 promulgata, laetanti animo ab omnibus accepta, est, et ubique locorum optimo cum successu pastoralis in rem deducta.

Nonnulli tamen Excellentissimi Episcopi, relatione facta ad hanc Sacram Congregationem, quasdam difficultates praeficas, ex diversis locorum et gentium adiunctis exortas, significaverunt. Illis solvendis, Pontificia illa peritorum virorum Commissio, quae Ordinem instauratum paraverat, re mature perpensa, has redegit *Ordinationes et declarationes*, in quibus anterior quoque Declaratio super ritibus instauratis celebrandis, ab hac

S. Congregatione die 15 Martii anni 1956 date, assumitur; generale autem Decretum *Maxi/maRedemptionis nostrae mysteria et adnexa Instructio diei 16 Novembris anni 1955 vim* suam habere pergunt, iis exceptis, (piae hic innovantur.

Haec autem omnia Ssmo Domino Nostro Pio Papae XII ab infrascripto Cardinali Praefecto per singula relata, ab eadem Sanctitate Sua approbata sunt.

Quapropter, de speciali *mandato* eiusdem Ssmi D.N. Pii divina Providentia *Papae XII*, Sacra Bituum Congregatio ea quae sequuntur, statuit.

I — De ritu solemni vel simplici in celebranda liturgia hebdomadae sanctae adhibendo

1. In omnibus ecclesiis et oratoriis publicis et semipublicis, ubi copia habeatur sacrorum ministrorum, sacri ritus dominicae *II Passionis* seu in Palmis, feria V in Cena Domini, feria II! in Passione et Morte Domini et Vigiliae paschalis, in forma solemni celebrari possunt {*Declaratio diei 15 Martii 1956*, n. 1, et *Instructio diei 16 Novembris 1955*, n. 4).

2. In ecclesiis autem et in oratoriis publicis et semipublicis, ubi Sacri ministri desint, ritus simplex adhiberi potest. Ad praefatum autem ritum simplicem peragendum, requiritur numerus sufficiens « ministrantium », sive clericorum, sive saltem puerorum, et quidem trium ad minus pro dominica II Passionis seu in Palmis et pro Missa in Cena Domini; et quatuor saltem in celebratione Actionis liturgiae feria VI in Passione et Mor-

te Domini et Vigiliae paschalis. Hi autem « ministrantes » sedulo instructi esse debent de iis quae ab ipsis agenda sunt {*Instructio diei 16 Novembris 1955*, n. 3). Duplex haec conditio, scilicet de sufficienti numero « ministrantium », et de eorum congrua praeparatione, prorsus requiritur ad ritum simplicem peragendum. Ordinarii locorum invigilent ut haec duplex conditio, pro ritu simplici statuta, adamussim observetur {*Declaratio diei 15 Martii 1956*, n. 2).

3. Uli actiones liturgiae hebdomadae sanctae ritu simplici peraguntur, si praesto sit alter sacerdos vel saltem diaconus, nil impedit quominus hic, diaconali more indutus, cantet Evangelium, quando occurrit, aut historiam passionis (ipsi celebranti parte Christi reservata), vel praeconium paschale, lectiones quoque et invitationes ut sunt *Flectamus genua* et *Levate*, aut *Benedicamus Domino* vel *Ite, Missa est*; uno verbo partes diaconi congrue absolvat.

II - De dominica II Passionis seu in palmis

4. Solemnis ramorum benedictio et processio cum subsequente Missa fiant mane, hora consueta Missae principalis, in Choro post Tertiam (cf. *Decrerim. generale diei 16 Novembris 1955*, n. 6).

In ecclesiis autem ubi Missae vespertinae cum magno populi concursu celebrari solent, Ordinarius loci ramorum benedictionem et processionem cum subsequente Missa horis vespertinis, si vera pastoralis ratio intercedat, permittere poterit, ea

tamen lege ut benedictio et processio matutinis horis in iisdem ecclesiis locum non habeant.

5. Sola ramorum benedictio, absque subsequente processione et Missa, celebrari non licet.

6. Benedictio ramorum in altera ecclesia fieri potest e qua ad ecclesiam principalem processionally accedatur pro Missae celebratione (*Ordo*, n. 17). Ubi vero haec altera ecclesia non habeatur, ramorum benedictio in aliquo convenienti loco fieri potest, imo etiam sub divo, ante aediculam sacram, vel ante ipsam crucem processionalem, dummodo processio inde sequatur ad ecclesiam pro Missae celebratione.

7. Cum vix omnes fideles benedictioni ramorum interesse possint, curent ecclesiarum rectores, ut rami benedicti in sacristia vel alio apto loco praesto sint, fidelibus qui processioni non interfuerunt, distribuendi.

III - De feria V in Cena Domini

8. Missa chrismatis celebranda est mane, post Tertiam; Missa vero in Cena Domini litanda est vespere, hora magis opportuna, non autem ante horam quartam post meridiem, nec post horam nonam.

9. Ubi ratio pastoralis id postulet, loci Ordinarius, praeter Missam principalem in Cena Domini, unam vel etiam alteram Missam *lectam* permittere poterit in singulis ecclesiis vel oratoriis publicis; in oratoriis autem semipublicis unam tantum (cf. *Instructio* diei 16 Novembris 1955

Si autem, quacumque de causa, Missa principalis in Cena Domini ne ritu quidem simplici celebrari possit, Ordinarius loci, ratione pastoralis, binas Missas lectas permittere poterit in ecclesiis vel oratoriis publicis litandas, unam vero tantum in oratoriis semipublicis (*Declaratio* diei 15 Martii 1956, n. 4).

Hae Missae lectae infra idem temporis spatium celebrari debent quod supra, n. 8, pro Missa in Cena Domini assignatum est.

10. Valde convenit ut in Missis quoque lectis supra recensitis (n. 9), celebrans, post Evangelium, fideles breviter alloquatur de potissimis huius diei mysteriis.

11. Feria V in Cena Domini sacram Communionem fidelibus distribuere licet tantum in Missa principali in Cena Domini et in omnibus aliis Missis lectis quas Ordinarius loci permiserit, vel continuo ac statim ab iis expletis.

12. Infirmis sacra Communio hac die deferri licet, horis ante et post meridianis.

13. Sacerdotibus, qui curam duarum vel plurium habeant paroeciarum, Ordinarius loci permittere potest binationem Missae in Cena Domini (*Declaratio* diei 15 Martii 1956, n. 6).

14. Ubi feria V hebdomadae sanctae, post Missam in Cena Domini, etiam in forma simplici celebratam, translatio et repositio habeatur Ss.mi Sacramenti, stricte requiritur ut in eadem ecclesia vel oratorio, Actio quoque liturgica postmeridiana feriae VI in Passione et Morte Domini locum habeat (*Declaratio* diei 15 Martii 1956, n. 3).

IV - De feria VI in Passione et Morte Domini

15. Feria VI in Passione et Morte Domini
lemnis Actio liturgica celebratur horis postmeridianis, et quidem circa horam tertiam; si vero ratio pastoralis id suadeat, inchoari potest inde a meridie, vel tardiori hora, non autem ultra horam nonam serotinam.

16. Sacerdotibus, qui curam duarum vel plurium habeant paroeciarum, Ordinarius loci permittere potest repetitionem Actionis liturgicae feriae VI in Passione et Morte Domini, non tamen in eadem paroecia, et infra idem temporis spatium quod supra, n. 15, pro absolutione eiusdem Actionis statutum est (cf. *Declaratio* diei 15 Martii 1956, n. 6).

17. Si Parochus aut ecclesiae Rector praevideat adorationem S. Crucis, prouti in Ordine hebdomadae sanctae praescribitur, ob ingentem populi concursum, vix aut non sine boni ordinis et devotionis detrimento peragi posse, tunc caerimonia hoc modo peragatur: Celebrans, postquam clerus, si adsit, et ministrantes adorationem expleverint, S. Crucem e manibus ministrantium summat et in summitate graduum altaris consistens, paucis verbis populum ad S. Crucis adorationem invitet oamque altius elevatam teneat, per breve tempus a fidelibus in silentio adorandam.

18. Feria VI in Passione et Morte Domini sacra Communio distribui potest unice inter solemnem Actionem liturgicam postmeridianam ex-

ceptis in periculo mortis constitutis (cf. *Instructio* diei 16 Novembris 1955, n.19).

V - De Sabbato sancto et Vigilia paschali

19. De hora celebrandae vigiliae paschalis haec servantur:

) hora competens, ea est quae permittat Missam eiusdem vigiliae incipere circa mediam noctem inter sabbatum sanctum et dominicam Resurrectionis (*Decretum generale* diei 16 Novembris 1955, n. 9).

4) Ubi tamen, ponderatis fidelium et locorum peculiaribus conditionibus, propter graves rationes ordinis publici et pastoralis, de iudicio Ordinarii loci, horam celebrandae vigiliae anticipari conveniat, haec inchoari non potest ante diei crepusculum, aut certe non ante solis occasum (cf. *Decretum generale* diei 16 Novembris 1955, n. 9).

c) Permissio autem horam vigiliae paschalis anticipandi ab Ordinario loci dari non potest indistincte vel generaliter pro tota dioecesi aut regione, sed tantum pro iis ecclesiis vel locis, ubi vera urgeat necessitas; praestat insuper ut hora competens servetur in ipsa saltem ecclesia cathedrali et in omnibus aliis ecclesiis, praesertim religiosorum, ubi sine gravi incommodo id fieri potest.

20. Vigilia paschalis celebrari potest etiam in ecclesiis vel oratoriis, ubi functiones feriae V et VI hebdomadae sanctae locum non habuerint, vel omitti in ecclesiis et oratoriis in quibus prae-

Ili M

P

21. Sacerdotibus, qui curam duarum vel plurimum habeant paroeciarum, Ordinarius loci permittere potest binationem Missae vigiliae paschalis, non tamen in eadem paroecia (*Declaratio* diei 15 Martii 1956, n. 6).

22. Cum Vigilia paschalis ad nativam sedem nocturnam restituta fuerit, non convenit, ut inter eiusdem Vigiliae Missarum solemnia, Tonsura vel Ordines minores aut maiores conferantur.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Die 1 Februarii anni 1957.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

L. * S.

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *Secretaries*

tant de fois déchirée et ensanglantée, une cohésion durable, qui lui permette de continuer sa mission historique. S'il est vrai que le message chrétien fut pour elle comme ferment déposé dans la pâte, qui la travaille et en fait lever la masse, il n'est pas moins vrai que ce même message reste, aujourd'hui comme hier, la plus précieuse des valeurs dont elle est dépositaire; il est capable de garder dans leur intégrité et leur vigueur, avec l'idée et l'exercice des libertés fondamentales de la personne humaine, la fonction des sociétés familiale et nationale, et de garantir, dans une communauté supra-nationale, le respect des différences culturelles, l'esprit de conciliation et de collaboration avec l'acceptation des sacrifices qu'il comporte et les dévouements qu'il appelle. Aucune tâche d'ordre temporel n'arrive à son terme sans en susciter d'autres, sans soulever par sa réalisation même d'autres besoins, d'autres objectifs. Les sociétés humaines restent toujours en devenir, toujours en quête d'une meilleure organisation et souvent ne se survivent qu'en disparaissant et en donnant naissance par là même à des formes de civilisation plus brillantes et plus fécondes. A chacune, le christianisme apporte un élément de croissance et de stabilité: surtout il dirige leur marche en avant vers un but bien défini et leur donne l'immuable assurance d'une patrie, qui n'est pas da ce monde et qui seule connaîtra l'union parfaite, parce que procédant de la force et de la lumière de Dieu même.

Nous souhaitons de tout coeur que cet idéal guide toujours vos recherches et vous permette de

supporter sans découragement les fatigues, les amertumes, les déceptions inhérentes à toute entreprise de cette envergure. Puissiez-vous préparer aux hommes de ce temps une demeure terrestre qui ressemble davantage au Royaume de Dieu, Royaume de vérité, d'amour et de paix, auquel ils aspirent dans leur être le plus profond.

En gage des faveurs divines que Nous implorons sur vos travaux, Nous vous accordons pour vous-mêmes, vos familles et tous ceux qui vous sont chers, Notre Bénédiction Apostolique.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

Sacra Congregatio Rituum

10 - DECRETUM

(JJS. xxxix [22 iulii 1957] p. 424)

DE MODO SERVANDO IN IUDICIO FERENDO SUPER REVISIONE SCRIPTORUM IN CONGREGATIONE ORDINARIA S. RITUUM CONGREGATIONIS.

Inter inquisitiones, quae a Codice Turis Canonici Episcopis demandantur ad introductionem Causae Beatificationis Servorum Dei a Sede Apostolica obtinendam, non parvi momenti aestimanda est perquisitio scriptorum a Servis Dei exarato-

rum, cum evidens sit ex his ipsam indolem, characterem, animum scriptorum manifestari.

Perspicua est quoad operum revisionem lex decretorum Urbani VIII : « Praeterea illud etiam diligentissime indagandum est, an ille, vel illa pro cuius Canonizatione instatur, scripserit aliquos libros, tractatus, opuscula, meditationes, vel quid simile; nam si scripsisse constiterit, non prius est ad aliquem actum inquisitionis deveniendum, quam tales libri diligenter in Sacra Congregatione examinentur, utrum contineant errores contra fidem vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam vel peregrinam atque a communi sensu Ecclesiae et consuetudine alienam ».

Quae disciplina a Benedicto XIV magis determinata, in Codicem Turis Canonici transivit, qui Cann. 2065 et seqq. in revisione scriptorum praxim sequendam sancivit.

Attamen, gravitate rei permota, haec Sacra Congregatio, ut pleniori indicio talia scripta excutiantur, uti iam pro Causae introductione statutum est, etiam pro scriptorum examine in Congregatione Ordinaria peragendo, statuendum esse putavit, ut praeter S. C. Secretarium, Promotorem Generalem Fidei, et Subpromotorem, adsit quoque ea pars Consultorum, qui inscribuntur « Officiales Praelati »; iique supradicti omnes suum consultivum concisum votum super tali revisione, scripto exaratum, legant coram Patribus Cardinalibus, qui postea rem excutient.

Quae omnia, cum ab infrascripto Cardinali, S. R. C. Praefecto, Sanctissimo T). N. Pio Papae XII relata sint, Sanctitas Sua approbavit, ac

in posterum ad instar normae pro ferendo super scriptis indicio servanda iussit.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 9 Aprilis 1957.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *a Secretis*

II

11 - DECRETUM

URBIS ET ORBIS

Sanctissimam Eucharistiam maximo cum decore asservare sedula ac vigilantia cura semper studuit sancta Mater Ecclesia. Haec tamen sollicitudo diversimode per saecula in rem deducta est. Exinde percrebescens in dies Eucharistica fidelium pietas, locum, ubi Dominicum asservatur Corpus, florecentis christianae vitae centrum effecit.

Ad praecavendos vero abusos, et ut omnia secundum ordinem fierent, nonnulla documenta, decreta aut leges competens Auctoritas pluries emanavit, quibus locus, forma, usus Eucharistiae asservandae determinarentur. Quae omnia Codex Iuris Canonici ita colligit et exprimit: Can. 1268,

2: « Sanctissima Eucharistia custodiatur in praecellentissimo ac nobilissimo Ecclesiae loco, ac proinde regulariter in altari maiore ». Can. 1269, 4 1: « Sanctissima Eucharistia servari debet in

tabernaculo inamovibili in media parte altaris posito ».

Novissime autem, Sanctissimus Dominus Noster Pius Pp. XII, in sermone ad eos qui Congressui International] liturgiae pastoralis Assisii interfuerunt, die 22 Septembris an. 1956 habito', potiora quaedam capita circa doctrinam et praxim Ecclesiae de reali praesentia Christi Domini in tabernaculo lucide exposuit, modernos quosdam errores reppulit, et pietatis exercitia erga Eucharisticum Sacramentum in tabernaculis asservatum, iuxta probatam Ecclesiae traditionem summo opere commendavit.

His prae oculis habitis, Sacra haec Rituum Congregatio, vi facultatum sibi a Ss.mo D. N. Pio divina Providentia Papa XII tributarum, haec decrevit:

1. Normae a Codice Iuris Canonici circa Ss. Eucharistiam asservandam statutae (Cann. 1268, 1269) sancte religioseque servandae sunt; nec omittant locorum Ordinarii de hac re sedulo invigilare.

2. Tabernaculum adeo firmiter cum altari coniungatur, ut inamovibile fiat. Regulariter in altari maiore collocetur, nisi aliud venerationi et cultui tanti sacramenti commodius et decentius videatur, id quod ordinarie contingit in ecclesiis cathedralibus, collegiatis aut conventualibus, in quibus functiones chorales peragi solent: vel aliquando in maioribus sanctuariis, ne propter peculiarem fidelium devotionem erga obiectum venera-

i Cfr. A.A.S., vol. XXXXV, pag. 711 ss.

him, summus latriae cultus Ss.mo Sacramento debitus obnubiletur.

3. In altari ubi Ss.ma Eucharistia asservatur, habitualiter Sacrificium Missae celebrandum est.

4. In ecclesiis, ubi unicum exstat altare, hoc nequit ita aedificari, ut sacerdos celebret populum versus; sed super ipsum altare, in medio, poni debet tabernaculum ad asservandam Ss.mam Eucharistiam, ad normam legum liturgicarum constructum, forma et mensura tanto Sacramento omnino dignum.

5. Tabernaculum sit undequaque solide clausum, et adeo in omni sua parte securum, ut quodvis profanationis periculum arceatur.

6. Tabernaculum, tempore quo sacrae species in ipso asservantur, conopaeo sit copertum ac, iuxta ecclesiae antiquam traditionem, lumen perenne ante ipsum ardeat.

7. Tabernaculum, quoad formam, stilo altaris et ecclesiae conveniat; ab illis in usu hucusque receptis haud nimis discrepet; non reducatur ad speciem simplicis capsae, sed verum habitaculum Dei cum hominibus quodammodo repraesentet; non ornetur symbolis vel figuris inusitatis, vel quae fidelium admirationem moveant, vel erronee interpretari possint, vel quae relationem ad Ss.mum Sacramentum non habeant.

8. Districte vetantur tabernacula eucharistica extra ipsum altare posita, ex. gr. in pariete, aut ad latus, vel retro altare, aut in aediculis seu columnis ab altare separatis.

Contraria consuetudo, sive quoad modum

Eucharistiam asservandi, sive quoad formam tabernaculi, praesumi nequit, nisi agatur de consuetudine centenaria vel immemorabili (cf. Can. 62, § 2), uti ex. gr. in casu quorundam tabernaculorum ad modum turris vel aediculae aedificatorum. Hae tamen formae reproduci nequeunt.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, 1 Iunii 1957.

C. Card. Cicognani, *Praefectis*

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *a Secretis*

Sacra Congregatio Concilii

12 - DECRETUM

(*AJS.* xxxix [24-27 aug. 1957] p. 637)

PARTICIPATIO ACTIVA REBUS POLITICIS IN HUNGARIA SACERDOTIBUS PROHIBETUR

Cum activa rebus politicis participatio haud consona sit viris ecclesiasticis, quorum munus totum est ad spirituale animarum bonum ordinatum, Ecclesia eandem nonnisi in omnino peculiaribus rerum adiunctis et sub plane definitis conditionibus permisit aut etiam expresse prohibuit, congruis quoque comminatis poenis, cum inde fidelium bono aliquod esset pertimescendum nocuum.

alia autem sunt hodie in Hungariae Ditione

rerum adiuncta ut prorsus expediat ecclesiasticos viros in dicta Natione a quavis politica activitate penitus abstinere.

Quare haec Sacra Concilii Congregatio, de speciali Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae XII mandato, haec quae sequuntur statuit:

— sacerdotes sive saeculares sive religiosi in Hungariae Ditione munus Deputati vel aliud quodcumque munus in Parlamento sollicitare aut acceptare prohibentur;

— sacerdotes vero, sive saeculares sive religiosi, qui munus aliquod in eodem Parlamento actu iam detinent, idem intra mensem a publicatione huius Decreti dimittere praecipiuntur, simulque vetantur Parlamenti sessionibus adesse ac quamcumque operam praestare quibusvis activitatibus cum dimisso munere connexis.

Si quis vero, quod Deus avertat, contra praefatas normas se gesserit, excommunicationem speciali modo Sedi Apostolicae reservatam ipso facto incurret.

Quibusvis, etiam speciali mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae, die 16 Iulii 1957.

P. Card. Ciriaconi, *Praefectus*

F. Roherti, *a Secretis*

PERIODICA

de re morali canonica

LITURGICA

FUNDATA AB ARTHURO VERMEERSCH S. I.
EDITA A PROFESSORIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS GREGORIANAE

QUIBUSCUM OPERAM SIMUL NAVANT
ALII E VARIIS GENTIBUS PROFESSORES ET DOCTORES

TOM. XLVII / FASC. I
15 Martii 1958

110MAE
SUMPTIBUS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
GREGORIANAE

BRUGIS
VENALIA APUD
CABOLUM B E li
EDIT. PONT.

1958

INDEX IMSSERTATIONUM
ET QUAESITORUM

	Pag.
<i>De efformando in clericis genuino fundamento caelibatus suscipiendi, W. Bertrams S. I.....</i>	3
<i>Vicariatus Urbis tribunal appellationis, R. Bidagor S. I. . .</i>	29
<i>De institutitonc quadragesimae, apud S. Hieronymum, J. Ja- nini</i>	41
<i>De publicitatc iuridica statuum perfectionis Ecclesiae, W. Bertrams S. I.....</i>	115
<i>Matrimonium aut legitimum aut invalidum, L. Bender O. P.</i>	166
<i>Documenta authentica circa «Preces post Missam» F. Hürth S. I.....</i>	177
<i>De missione canonica Eegularium, R. Kuiters O.E.S.A. . .</i>	237
<i>Quaestiones generales iuris canonici, O. Robleda S. I. . .</i>	250
<i>Consulere celebrationem matrimonii in ecclesia haeretica, L. Bender O. P.....</i>	273
<i>Tres allocutiones ultimae Pii Papae XII dc medicina, F. Furlong S. I.....</i>	285
<i>Commentarium ad Instructionem S. C. Eitu-um dc musica sacra ct sacra liturgia, H. Schmidt S. I.....</i>	420

INDE MONUMENTORUM

Pag.

PIUS PP. XII

1. Allocutio intervenientibus conventui « Unione I^atina Alta Mod an	61
2. Allocutio qua Summus Pontifex super « reanimatione » loquitur	82
3. Nonnulla circa «Christianam perfectionem» .	93
1. Allocutio Dirigentibus Foederationis nationalis Italicae Sodalitatum e familiis cum multa prole - - - -	184
5. Allocutio Moderatoribus Generalibus Religiosorum Ordi num ac Sodalitatum in Urbe exstantibus .	195
6. Allocutio Operariis ex urbe Neapoli et Campania Pro vincia, peregrinationis causa Romae coadunatis .	208
7. Epstula Encyclica ad clerum ac populum Sinarum .	300
8. Nuntius radiophonicus Monialibus universis clausura ad strictis datum	318
9. Nuntius radiophonicus iis qui interfuerunt conventui uni versali Foederatorum «De Sanitate» in urbe Bruxelles habito	357

S. S. C. S. OFFICII

10. Commonitio	221
11. Monitum .	222
12. Monitum .	366

S. C. CONSILII

13. Excommunicationis declaratio	000
----------------------------------	-----

S. C. RITUUM

14. Decretum	108
15. Instructio	110
16. Declaratio	231
17. Urbis et Orbis	232
18. Instructio de musica snkra et sacra liturgia .	367

PONTIFICIA COMMISSIO AD REDIGENDUM CODICEM JURIS CANONICI ORIENTALIS.

19. Responsum	4SI
---------------	-----

nella incertezza dei tempi presenti, il vostro popolo e i vostri bisogni non saranno mai dimenticati né negletti. Rivolgendoci, in particolare, ai vostri esimi Pastori ed ai cattolici più ferventi, vorremmo esortarli a persuadersi! che la sola tradizione non dà sicurezza, ma occorre radoppiare lo sforzo e la vigilanza per mantenerla e tutelarla. Nessuno si lasci tentare dal pensiero che ciò che oggi si perde, sarà recuperato domani, né dalla opinione che il bene, la verità, il buon senso finiscono sempre col prevalere per se stessi. Se, con lo straordinario potere di ricupero dimostrato dal vostro popolo, è stato possibile di ricostruire in un decennio una grande città materialmente devastata, non è così per le rovine delle anime, delle tradizioni, dei buoni costumi, della vita spirituale. « Vigilate et orate »⁴: vi ripetiamo dunque coi Divino Maestro.

Con questi propositi, con questo spirito, tornerete alle vostre incantevoli città, alle leggiadre marine ed isole, alle ubertose campagne, alla terra particolarmente benedetta da Dio, per operare ciò che Dio vi ha manifestato di volere. La sua grazia ed i suoi favori vi accompagnino e vi sostengano!

ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio S. Officii

9 - COMMONITIO

(AAS. L [27 febr. 1958] p. 114)

Relatum est ad hanc Supremam Sacram Congregationem quosdam, per speciem veteris liturgiae revocandae vel participationis christifidelium in divinis officiis iuvandae, editis scriptis adniti ut novae vel exoletae orationes seu preces aut lectiones divinarum litterarum liturgicis functionibus et ipsi Missae celebrationi inserantur, vel ex eisdem quaedam deleantur.

Quare haec Suprema Congregatio, Summo Pontifice adprobante, locorum Ordinariis, quibus ius est et officium advigilandi ut sacrorum canonum praescripta de divino cultu sedulo observentur (can. 1261 § 1), commendat ne novos ritus et caerimonias vel lectiones et preces, inconsulta Sede Apostolica, in divina officia induci vel ex eisdem quidquam detrahi sinant.

Idem moneant clericos, tum saeculares cum regulares, unius Apostolicae Sedis esse sacram liturgiam ordinare, liturgicos libros et novas litanias publice recitandas adprobare (can. 1257 et can. 1259 § 2); orationes et pietatis exercitia in ecclesiis vel oratoriis permitti non posse sine revisione et expressa Ordinarii loci licentia, qui in ca-

c H Ki
X*1
< i M

sibus difficilioribus rem totam Sedi Apostolicae sub-
iicere tenetur (can. 1259 § 1).

Datum Roma, ex Aedibus S. Officii, die 14 Fe-
bruarii anno 1958.

Arcturus de Jorio, Notartas.

10 - MONITUM

(AAS. L [27 febr. 1958] p. 114)

Mos alicubi invaluit differendi collationem
baptismatis ob confictas rationes vel commoditatis
vel indolis liturgicae. Cui dilationi favere queunt
nonnullae sententiae, solido quidem fundamento
carentes, de sorte aeterna infantum sine baptisma-
te decedentium.

Quare haec Suprema Sacra Congregatio, Sum-
mo Pontifice adprobante, christifideles monet in-
fantes quamprimum baptizandos esse iuxta prae-
scriptum canonis 770. Parochos autem et conciona-
tores hortatur ut huius obligationis executionem
urgeant.

Datum Roma, ex Aedibus S. Officii, die 18 Fe-
bruarii anni 1958.

Arcturus de Jorio, *Notarius*

Sacra Congregatio Concilii

11 - EXCOMMUNICATIONIS DECLARATIO

(AAS. L [27 febr. 1958] p. 116)

Sacra Congregatio Concilii, Decreto diei 16 lu-
lii 1957, n. 25446/D, attentis peculiaribus in Hun-
gariae Ditione adiunctis, ad sinceram sacerdotalis

ordinis dignitatem tuendam publicumque animarum damnum praecavendum, sequentia statuit sub poena excommunicationis ipso facto incurrendae ac speciali modo Sedi Apostolicae reservatae :

Sacerdotes sive saeculares sive religiosi in Hungariae Ditione munus Deputati vel aliud quodcumque munus in Parlamento sollicitare aut acceptare prohibentur;

Sacerdotes vero, sive saeculares sive religiosi, qui aliquod huiusmodi munus actu iam detinent, idem intra mensem a publicatione eiusdem Decreti dimittere praecipiuntur, sumulque vetantur Parlamenti sessionibus adesse ac quamcumque operam praestare quibusvis activitatibus cum dimisso munere connexis (*Acta Apostolicae Sedis*, vol. 49, a. 1957, pag. 637).

Cum vero Sacerdotes Recaredus Horvath, Nicolaus Beresztoczy et Ioannes Maté praedictas normas violaverint eadem Sacra Congregatio Concilii, prae oculis habitis canonibus 2223 § 4 et 2229 § 3 n. 3", de speciali mandato Ss.mi Domini Nostri Pii Papae XII, declarat praefatos Sacerdotes in excommunicationem speciali modi Sedi Apostolicae reservatam incurrisse ideoque eiusdem poenae effectibus devinci, de quibus in canonibus 2259-2267.

Eadem Sacra Congregatio statuit insuper praedictos Sacerdotes a praefata excommunicatione absolvi non posse nisi prius et muneri de quo supra effective ac definitive renuntiaverint et certa resipiscentiae signa dederint. Quod reapse esse eventurum Ipsa confidit et vehementer exoptat, ne invita cogatur ad gravius in contumaces animadvertendum.

affection, et comme gage des faveurs divines que Nous appelons sur vous, sur vos familles, sur les malades, auxquels vous prodiguez vos soins et votre dévouement, Nous vous accordons de grand cœur Notre Bénédiction Apostolique.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio S. Officii

17 - MONITUM

(AAS. L [21 aug.: 1958] p. 536)

Supremae huic Sacrae Congregationi comper-
tum est in translatione quadam in vulgarem ser-
monem Novi Ordinis Maioris Hebdomadae omissa
esse verba « *Mysterium Fidei* » in forma consecra-
tionis Calicis. Insuper relatum est quosdam Sa-
cerdotes eadem verba in ipsa Missa celebranda
omittere.

Quare haec Suprema Congregatio monet nefas
esse in rem tam sanctam immutationes inducere
et editiones librorum liturgicorum mutilare vel in-
terpolare (cfr. can. 1399, 10°).

Curent igitur Episcopi, ad mentem Commo-
nitionis S. Officii diei xiv Februarii mcm lviii, ut
praescripta sacrorum canonum de cultu divino
stricte servantur atque sedulo advigilent ne quis
audeat immutationem vel minimam in materiam et
formam Sacramentorum inducere.

Datum Roma, ex Aedibus S. Officii, die xxiv
Iulii mensis anno mcm lviii.

Arcturus De Jorio, *Notarius*

Sacra Congregatio Rituum

18 - INSTRUCTIO

DE MUSICA SACRA ET SACRA LITURGIA AD MENTEM
LITTERARUM ENCYCLICARUM PII PAPAE XII
«MUSICAE SACRAE DISCIPLINA » ET « MEDIATOR DEI ».

(AAS. L [22 Sept. 1958] pp. 630-6&3)

Textus

De Musica sacra, tria gravissimi ponderis do-
cumenta a Summis Pontificibus, nostra aetate, edi-
ta fuerunt, scilicet: Motu proprio sancti Pii X, *Tra-
le sollecitudini*, diei 22 Novembris anni 1903;
Pii XI, tel. rec., Constitutio Apostolica *Divini cul-
tus*, diei 20 Decembris anni 1928; demum Summi
Pontificis Pii XII, fel. regn., Litterae encyclicae
Musicae sacrae disciplina, diei 25 Decembris anni
1955; nec defuerunt minora alia pontificia docu-
menta et huius Sacrae Rituum Congregationis de-
creta, quibus variae res ad Musicam sacram per-
tinentes ordinabantur.

Neminem autem fugit, inter Musicam sacram
et sacram Liturgiam tam arctam natura sua inter-
cedere necessitudinem, ut vix de una leges ferri
aut normae tradi possint, altera neglecta. Re qui-
dem vera, in memoratis quoque pontificiis docu-
mentis et S. Rituum Congregationis [631] decre-

Numeri uncis quadratis inclusi significant paginam AAS cit.

complexes, dont la solution leur échappe cependant, malgré le vif désir qu'ils ont de la trouver. C'est pourquoi Nous avons voulu leur apporter quelque lumière, en rappelant les principes qui permettent d'y répondre.

En terminant ce discours, Nous vous laisserons encore une pensée de saint Paul dans son Epître aux Colossiens ⁷: « Par dessus tout, ayez la charité, en laquelle se noue la perfection ». Au delà des problèmes et des discussions, cherchez surtout l'union à Dieu, et vous approcherez sans cesse davantage de la perfection. Telle est la grâce que Nous vous souhaitons et que Nous implorons sur vous du Très-Haut, en vous accordant du fond du cœur Notre paternelle Bénédiction Apostolique.

XCTA SS. CONGREGATIONUM

Sacra Congregatio Rituum

4 - DECRETUM

(AA9. L [27 ian. 1858] p. 50)

DE PARTE CERAE APUM AUT OLEI IN CANDELIS
IN USUM LITURGICUM ADHIBENDA

Plures locorum Ordinarii quaesierunt ab hac Sacra Congregatione an maneat in suo robore decretum n. 4147, diei 14 Decembris 1904, quod praescribit ut « cereus paschalis in aqua baptismal! immergendus, et duae candelae in Missis accendendae sint ex cera apum, saltem in maxima parte; alia-

⁷ *Coi.* 3, 14.

rum vero candelarum, quae supra altaribus ponendae sunt, materia in maiori vel notabili quantitate ex eadem cera sit oportet ».

Et Sacra Rituum Congregatio, audito etiam specialis Commissionis consulto, respondendum censuit: *Affirmative, et ad mentem.*

Mens autem est, ut cereus paschalis, duae candelae ad Missae sacrificium destinatae, necnon candela illa, alicubi pro lampade coram Ss.mo Sacramento in tabernaculo asservato indeficienter ardente peculiari modo confecta, congruam contineant partem cerae apum, vel olei olivarum aliarumque plantarum, ut in potionibus actionibus liturgicis et pro cultu SS.mi Sacramenti nobilior materia in quantum possibile adhibeatur.

Attentis tamen praesentis temporis adiunctis, quae adhuc non permittunt ubique terrarum *maximam* partem illarum candelarum ex praedictis materiis conficere, iisque perdurantibus, remittitur ad Conferentias episcopales cuiusque Nationis praecise determinare ad quantas centesimas partes diminui possit cera apum, aut oleum olivarum vel alia olea ex seminibus extractis in illis regionibus, ut praedictae candelae in usum liturgicum adhiberi valeant. Ubi autem Conferentiae episcopales convenire non solent, Ordinarii locorum ut supra decernant. Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Die 13 Decembris 1957.

C. Card. Cicognani, *Vraefectus*

t A. Carinci. Archiep. Seleucien., *Secretaries*

5 - INSTRUCTIO

(AAS. L [27 ian. 1958] p. 51)

PRO SACERDOTE INFIRMO VEL CAECUTIENTE CIRCA MISSARUM CELEBRATIONEM EIDEM EX INDULTO APOSTOLICO CONCESSAM.

1 - P r a e n o t a n d a

1. Sacerdos infirmus vel caecutiens seu tali visivae potentiae debilitate, sive accidentaliter, sive habitualiter laborans, ut legere possit non-nisi typos valde crassos, a Sacra Rituum Congregatione dispensationem obtinere potest celebrandi, iuxta normas inferius accuratius exponendas, aut Missam votivam de beata Maria Vergine aut Missam quotidianam Defunctorum.

2. Conditiones vero huiusmodi privilegii ad amussim observari debent.

3. Si durante privilegio orator plane caecus evadat, tunc a celebranda Missa abstinere debet, donec novum indultum a Sacra Congregatione de disciplina Sacramentorum impetraverit; eoque obtento, sub gravi tenetur uti assistentia alterius sacerdotis.

2 - Regulae circa Missam votivam
de beata Maria Virgine

I - *Quae Missa votiva de beata
Maria Virgine sit dicenda*

1. Infirmus vel caecutiens dispensatus dicat Missam *quintam*, inter votivas de beata Maria Virgine assignatas quovis anni tempore, semper albo colore.

2. Si vero tantae adhuc est potentiae visivae ut legere possit etiam alias quatuor Missas votivas de beata Maria Virgine pro diversitate Temporum, licet ei easdem celebrare.

II - *Quando Missa votiva de beata
Maria Virgine sit dicenda*

1. Missa votiva de beata Maria Virgine dici *potest* quovis anni tempore; dici vero *debet* omnibus et singulis diebus, in quibus non permittuntur Missae quotidianae Defunctorum iuxta Calendarium Ecclesiae in qua Sacerdos infirmus vel caecutiens celebrat; salvis tamen privilegiis ulterioribus circa Missas Defunctorum infra pag. 3 expositis.

2. In triduo sacro Maioris Hebdomadae Sacerdos caecutiens omnino a celebrando abstinebit.

3. In Festo Nativitatis Domini tres dicere potest Missas.

III - *Quo ritu sit celebranda*

1. Si Missa votiva de beata Maria Virgine celebretur pro re gravi et publica simul causa, a Sacerdote infirmo vel caecutiente semper dicuntur: Unica Oratio, *Gloria in excelsis*, *Credo*, Praefatio in tono solemni. *Ite Missa est*, et ultimum Evangelium S. Toannis *In principio*, etsi a Sacerdotibus non privilegiatis facienda esset illa die aliqua commemoratio, vel dicenda Collecta ab Ordinario imperata.

2. In omnibus aliis casibus :

a) dicitur *Gloria in excelsis* :

I - Quandocumque dicendum est in Missa diei occurrentis, iuxta Calendarium Ecclesiae in Missa celebratur ;

II - In iubilaeo propriae ordinationis sacerdotalis ;

III - In sabbato.

b) Orationes quod attinet, unica tantum dicitur oratio.

c) *Credo* dicitur :

I - Quandocumque dicendum est in Missa diei currentis, iuxta Calendarium Ecclesiae in qua Missa celebratur;

II - In iubilaeo propriae ordinationis sacerdotalis.

d) In Praefatione dicitur: *et te in veneratione*, praeterquam in Festis beatae Mariae Virg., in quibus Praefatio dicitur perinde ac si Missa de Festo celebraretur.

INSTRUCTIO PRO SAC. INFIRMO VEL CAECUTIENTE

e) Ultimum Evangelium semper est S. Ioannis : *In principio*.

f) In Oratoriis privatis, Calendario proprio Celebrans utitur.

3 - Rubricae circa Missam Defunctorum

1. Diebus Rubrica permissis iuxta Calendarium Ecclesiae, in qua celebrat, seu proprium in Oratorio privato, Sacerdos infirmus vel caecutiens celebrare potest Missam quotidianam Defunctorum, cum vel sine cantu.

2. Hanc Missam celebrat etiam (et quidem ter si placuerit) in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum, in qua tamen unam tantum Orationem dicet, nempe: *Fidelium*; servata (si bis vel ter hac die celebret) Constitutione Benedicti Papae XV *Incruentum Altaris sacrificium*, cuius vigore unam tantummodo Missam cuicumque maluerit applicare et pro ea stipem percipere valeat : alias vero Missas, nulla stipe percepta, pro omnibus fidelibus defunctis et ad mentem Summi Pontificis, prout ceteri Sacerdotes, applicet.

3. Unica Oratio in hac Missa dicitur.

4. Ad Sequentiam *Dies irae* Sacerdos caecutiens numquam tenetur. Attamen si Missam cantet, licet ipse Sequentiam non legat, Chorus eam cantare non omittat.

ROMANA

Supradescriptam Instructionem ad sacrosantum Missae sacrificium celebrandum a Sacerdotibus infirmis vel caecutientibus, qui Apostolicum Indultum in casu obtinuerint, iam a Sanctissimo Domino nostro Benedicto Papa XV approbatam modo revisam, infrascriptus Cardinalis sacrae Rituum Congregationis Praefectus edi mandavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 15 Decembris 1957.

C. Card. Cicoghani, *Praefectus*

A. Carinci, Archiep. Seleucien., *Secretaries*.

DISSERTATIONES ET QUAESITA VARIA

DE PUBLICITATE IURIDICA STATUUM PERFECTIONIS ECCLESIAE.

(De distinctione iuris in privatum et publicum
IN ORDINATIONE CANONICA ET SPECIATIM QUOAD
STATUS PERFECTIONIS.)

Finis huius studii non est exponere et explicare ius positivum statuum perfectionis Ecclesiae. Potius intendimus explicare statuum perfectionis naturam iuridicam ex eius fundamento theologico-sociali, quatenus hoc habetur in iure constitutionali communi Ecclesiae et in iure proprio constitutionali statuum perfectionis. Ordo iuridicus enim constituit ordinationem vitae socialis, quae ideoque eo magis perfecta est, quo magis congruit realitati sociali qua fundatur, quaeque consequenter eo minus perfecta est, quo realitati sociali mere formaliter, magis vel minus arbitrarie et ab extrinseco, superadditur.

Conclusiones, quae — explicata natura theologico-iuridica statuum perfectionis ex iure constitutionali — fieri possunt ex notione talis naturae theologico-iuridicae, hic proponuntur tamquam contributum ad discussionem scientificam circa

M

; I

‘f

' 7

i -i

' ? 5

* f il

ne et qui efficacem praebere possint operam ad puerorum et puellarum mores rite conformandos.

5. Mutua vitae consuetudo, quae inter utriusque sexus iuvenes ex eadem schola intercedit (veluti coetus sociales hisque similia), magna cum moderatione modestiaque fiat; neque umquam vigilantia desit, prouti diversa temporis et loci adiuncta postulent.

6. Abstinentum est a ludicris corporum exercitationibus vel certaminibus gymnics, quae ab utriusque sexus iuvenibus simul edantur.

7. Internae convictus sedes, utrique sexui destinatae, institui ne sinantur.

8. Studiose curetur ut iuvenes utriusque sexus invicem separentur :

a) in scholarum auditoriis, ita ut discipuli diverso sedeant ordine, scilicet ab altero latere pueri, ab altero puellae;

b) in introitu et gressu, in spoliariis hisque similibus ;

c) certis in praelectionibus, scilicet :

Γ cum agitur de rebus ad sextum Decalogi mandatum pertinentibus ;

2° cum agitur de serie auditionum valde particularium circa biologiae disciplinam;

3° cum agitur de auditionum serie vel praelectionibus circa cultum humanitatis vel psychologiam, quae ad diversi sexus alumnos referuntur ;

4° cum agitur de disciplina artis gymnicae ;

J

d) in l/umionibus.

9. Semper adsit religiosus vel alia persona probatae fidei, quae advigilandi munus exerceat.

10. Animis iuvenum inculcetur, ut digne inter se agendi ratione contineantur.

11. Religiosi qui munus docendi aut sacrum ministerium exercent apud discipulas Institutorum, etiam ubi « coeducatio » viget, sibi creditum tantummodo munus exercere debent, caventes ne alius consuetudinis usus sibi cum illis intercedat.

Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Datum Roma, ex aedibus Sacrae Congregationis Negotiis Religiosorum Sodalium praepositae, die octava mensis Decembris, anno 1957.

Valerius Card. Valeri, *Praefectus*

L. * S.

Arcadius Larraona, C. M. F. *Secretarium*

Sacra Congregatio Rituum

13 - DECLARATIO

(AAS. L [24 febr. 1958] p. 103)

Cum plures religiosas Congregationes et Societates vitae communis sine votis publicis a Sacris Congregationibus Consistoriali et de Propaganda Fide dependentes quaesierint « an integra ordinatio institutionis, quae in Constitutione Apostolica “ Sedes Sapientiae ” et in Statutis Generalibus eidem Constitutioni adnexis continetur, ipsas quoque teneat ac comprehendat », Summus

Pontifex in Audientia infrascripto Cardinali Sacrae Congregationis negotiis Religiosorum Sodalium praepositae Praefecto, die 30 Iulii 1957, benigne concessa, declarare dignatus est et respondere: *Affirmative*, salva, quoad functionem mere executivam (art. 18), competentia Sacrarum Congregationum Consistorialis et de Propaganda Fide in Religiones et Societates ipsis iure (can. 252 § 1) vel privilegio apostolico subiectas.

Valerius Card. Valeri, *Praefectus*

P. Arc. Larraona, *Secretaries*

14 - URBIS ut ORBIS

(AAS. L [24 febr. 1958] p. 104)

FACULTAS BENEDICTIONEM CINERUM ITERANDI IN MISSA VESPERTINA

Ordinariis quibusdam instantibus, Summus Pontifex Pius Pp. XII, praehabito Sacrae Rituum Congregationis favorabili suffragio, Ordinariis locorum facultatem concedit permittendi, ut in ecclesiis ubi Missa vespertina cum magno fidelium concursu celebrari solet, benedictio Cinerum, quae iuxta rubricas, Feria IV Cinerum, semel mane ante Missam principalem peragenda est, ante Missam quoque Vespertinam iterari possit. Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Die 5 Februarii 1958.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *a secretis*

a d ■ PONTIFICATUS ■ MAXIMI - FASTIGIUM

DEI ■ PROVIDENTIA - ERECTO

COMMENTARIA · HAEC ■ PERIODICA

DE · TANTAE - DIGNITATIS - HONORE

g r a t u l a n t u r

IN - OMNI - DOCTRINA - FIDEM

CUIVIS ■ EIUS - VOLUNTATIS ■ NUTUI - OBSEQUIUM

PROFITENTUR

EIQUE - COMMUNIBUS - VOTIS - A - DEO - PETUNT

UT - DIU - REM - CHRISTIANAM

REGAT

PASTOR - BONUS - NAUTA - INTREPIDUS

affection, et comme gage des faveurs divines que Nous appelons sur vous, sur vos familles, sur les malades, auxquels vous prodiguez vos soins et votre dévouement, Nous vous accordons de grand cœur Notre Bénédiction Apostolique.

ACTA SS. CONGREGATIONUM

Suprema Sacra Congregatio S. Officii

17 - MONITUM

(AAS. L [21 aug. 1958] p. 536)

Supremae huic Sacrae Congregationi comper-
tum est in translatione quadam in vulgarem ser-
monem Novi Ordinis Maioris Hebdomadae omissa
esse verba « *Mysterium Fidei* » in forma consecra-
tionis Calicis. Insuper relatum est quosdam Sa-
cerdotes eadem verba in ipsa Missa celebranda
omittere.

Quare haec Suprema Congregatio monet nefas
esse in rem tam sanctam immutationes inducere
et editiones librorum liturgicorum mutilare vel in-
terpolare (cfr. can. 1399, 10°).

Curent igitur Episcopi, ad mentem Commo-
nitionis S. Officii diei xiv Februarii m c m l v i i i, ut
praescripta sacrorum canonum de cultu divino
stricte serventur atque sedulo advigilent ne quis
audeat immutationem vel minimam in materiam et
formam Sacramentorum inducere.

Datum Roma, ex Aedibus S. Officii, die xxiv
Iulii mensis anno m c m l v i i i.

Arcturus De Jorio, *Notarius*

Sacra Congregatio Rituum

18 - INSTRUCTIO

DE MUSICA SACRA ET SACRA LITURGIA AD MENTEM
LITTERARUM ENCYCLICARUM PII PAPAE XII
«MUSICAE SACRAE DISCIPLINA» ET «MEDIATOR DEI».
(AAS. L [22 Sept. 1958] pp. 630-66-3)

De Musica sacra, tria gravissimi ponderis do-
cumenta a Summis Pontificibus, nostra aetate, edi-
ta fuerunt, scilicet: Motu proprio sancti Pii X, *Tra-
le sollecitudini*, diei 22 Novembris anni 1903;
Pii XI, fel. ree., Constitutio Apostolica *Divini cul-
tus*, diei 20 Decembris anni 1928; demum Summi
Pontificis Pii XII, fel. regn., Litterae encyclicae
Musicae sacrae discipline, diei 25 Decembris anni
1955; nec defuerunt minora alia pontificia docu-
menta et huius Sacrae Rituum Congregationis de-
creta, quibus variae res ad Musicam sacram per-
tinentes ordinabantur.

Neminem autem fugit, inter Musicam sacram
et sacram Liturgiam tam arctam natura sua inter-
cedere necessitudinem, ut vix de una leges ferri
aut normae tradi possint, altera neglecta. Re qui-
dem vera, in memoratis quoque pontificiis docu-
mentis et S. Rituum Congregationis [631] * decre-

i' t LI
r

i | *,
-

■r.
· 1

* Numeri uncis quadratis inclusi significant paginam AAS cit.

tis permixta habetur materia de Musica sacra et de sacra simul Liturgia.

Cum porro idem Summus Pontifex Pius XII, prius quam de Musica sacra, alteras easque gravissimas de sacra Liturgia edidisset Litteras encyclicas *Mediator Dei*, diei 20 Novembris anni 1947, in quibus doctrina liturgica et necessitates pastorales mirabili modo coordinatae exponuntur, valde opportunum visum est, potiora capita, sacram Liturgiam et Musicam sacram earumque pastorem efficaciam respicientia, ex memoratis documentis in unum colligere et peculiari Instructione pressius declarare, quo facilius et securius ea quae in iisdem documentis exposita sunt, in praxini reapse deducantur.

Consulto igitur Instructioni huic redigendae operam navarunt viri in Musica sacra periti et Pontificia Commissio pro generali liturgica institutione constituta.

Totius autem Instructionis materia sequenti ordine est digesta :

Caput I. *Notiones generales* (nn. 1-10).

Caput II. *Normae generales* (nn. 11-21).

Caput III. *Normae speciales*,

L De praecipuis actionibus liturgicis, in quibus Musica sacra adhibetur.

M) De Missa.

«) Principia quaedam generalia circa fidelium participationem (nn. 22-23).

b) De fidelium participatione in Missis in cantu (nn. 24-27).

c) De fidelium participatione in Missis lectis (nn. 28-34).

d) De Missa conventual!, quae etiam Missa in choro appellatur (nn. 35-37).

c) De adsistentia sacerdotum sacrosancto Missae sacrificio deque Missis quas synchronizatas vocant (nn. 38-39).

7?) De Officio divino (nn. 40-46).

C) De Benedictione eucharistica (n. 47).

2. De quibusdam generibus Musicae sacrae.

De polyphonia sacra (nn. 48-49).

De Musica sacra moderna (n. 50).

De cantu populari religioso (nn. 51-53).

7>) De musica religiosa (nn. 54-55).

3. De libris cantus liturgici (nn. 56-59). [632]

4. De instrumentis musicis et de campanis.

A) Principia quaedam generalia (n. 60).

De organo classico et instrumentis similibus (nn. 61-67).

C) De Musica sacra instrumental! (nn. 68-69).

D) De instrumentis musicis et de machinis automaticis (nn. 70-73).

De Sacris actionibus ope radiophoniae et televisionis diffundendis (nn. 74-79).

F) De tempore quo instrumentorum musicorum sonus prohibetur (nn. 80-85).

<9) De campanis (nn. 86-92).

De personis quae in Musica sacra et sacra Liturgia praecipuas partes habent (nn. 93-103).

G. De Musica sacra et sacra Liturgia excolenda.

A) De cleri et populi generali in Musica sacra et sacra Liturgia institutione (nn. 104-112).

B) De institutis publicis et privatis Musicae sacrae provehendae (nn. 113-118).

Praemissis igitur notionibus quibusdam generalibus (cap. I), normae item generales traduntur usum Musicae sacrae in Liturgia respicientes (cap. II); quo posito fundamento, tota res in capite III explicatur; in singulis autem paragraphes huius capitis statuuntur primum potiora quaedam principia, e quibus normae deinde speciales suapte defluunt.

Caput I

NOTIONES GENERALES

1. « Sacra Liturgia integrum constituit publicum cultum mystici Iesu Christi Corporis, Capitis nempe membrorumque eius » *. Propterea sunt « actiones liturgicae » illae actiones sacrae, quae, ex institutione Iesu Christi vel Ecclesiae eorumque nomine, secundum libros liturgicos a Sancta Sede approbatos, a personis ad hoc legitime deputatis peraguntur, ad debitum cultum Deo, Sanctis ac Beatis deferendum (cfr. can. 1256); ceterae actio-

¹ Litterae encyclicae *Mediator Dei*, diei 20 Novembria anni 1947: A. A. S. 39 (1947) 528-529. ^3.

nes sacrae (piae, sive in ecclesia sive extra, sacerdote quoque praesente vel praeunte, peraguntur, <pia exercitia » appellantur. [633]

2. Sacrosanctum Missae sacrificium est actus cultus publici, nomine Christi et Ecclesiae Deo redditi, quovis loco vel modo celebretur. Denominatio proinde «Missae privatae» vitetur.

3. Missarum species duae sunt: Missa «in cantu » et Missa « lecta ».

Missa dicitur *in cantu*, si sacerdos celebrans partes ab ipso iuxta rubricas cantandas revera cantu profert; secus dicitur *lecta*.

Missa « in cantu » porro, si celebratur cum assistentia ministrorum sacrorum, appellatur Missa *solemnis*; si celebratur absque ministris sacris, vocatur Missa *cantata*.

4. Sub nomine « Musicae sacrae » hic comprehenduntur :

- c) Cantus gregorius.
- b) Polyphonia sacra.
- c) Musica sacra moderna.
- Musica sacra pro organo.
- e) Cantus
- f) Musica religiosa.

 « gregorius » in actionibus liturgicis adhibendus, est cantus sacer Ecclesiae romanae, qui, ex antiqua et veneranda traditione, sancte et fideliter excultus et ordinatus, vel recentioribus quoque temporibus iuxta priscae traditionis exemplaria modulatus, in respectivis libris, a Sancta Sede rite approbatus, ad usum liturgicum exhibetur. Gregorius cantus natura sua non exigit, ut

cum sonitu organi vel alterius musici instrumenti peragatur.

6. Nomine « polyphoniae sacrae » ille intenditur cantus mensuratus, qui, ex gregorianis concentibus ortus, pluribus consortus vocibus, nullo comitante musicali instrumento, media aetate in Ecclesia latina vigere coepit, altero dimidio saeculi xvi Petrum Aloisium Praenestinum (1525-1594) maximum cultorem habuit, et ab eximiis eiusdem artis magistris adhuc excolitur.

7. « Musica sacra moderna » est musica, quae, pluribus consorta vocibus, musicis instrumentis non exclusis, recentiore aetate, iuxta progressum musicae artis concinnata est. Ipsa vero, cum directe ad usum liturgicum sit ordinata, pietate ac sensu religioso redolet oportet, et hac condicione, in servitium liturgicum est recepta.

8. « Musica sacra pro organo » est musica pro solo organo composita, (pia, inde a temporibus, quibus tubulatum organum ad concentum magis [634] aptum evasit, a claris magistris valde exculta fuit, quaeque, si leges Musicae sacrae ad amussim sequatur, ad sacram Liturgiam condecorandam non parum conferre potest.

9. « Cantus popularis religiosus » est ille cantus, qui sponte sua a religioso sensu oritur, quo humana creatura ab ipso Creatore ditata fuit, et proinde est universalis, apud omnes scilicet populos florens. H

Cum autem idem cantus aptissimus sit ad vitam fidelium, privatam et socialem, christiano spiritu imbuendam, in Ecclesia, inde ah antiquissimis

temporibus, valde fuit excultus % et nostra quoque aetate ad fidelium pietatem fovendam et ad pia exercitia condecoranda enixe commendatur; imrno in ipsis actionibus liturgicis quandoque admitti potest³.

10. «Musica religiosa» demum illa est, quae, tum ex auctoris intentione, cum ex operis argumento et fine, sensus pios ac religiosos exprimere et movere contendit, et proinde « religionem valde iuvat »⁴; cum vero ad cultum divinum non sit ordinata, indolemque magis liberam prae se ferat, in actionibus liturgicis non admittitur.

Ca pu t II

NORMAE GENERALES

11. Haec instructio vim suam exercet in omnes ritus Ecclesiae latinae ; proinde, quae de cantu *gregoriano* dicuntur, valent etiam pro cantu liturgico proprio, si habeatur, aliorum rituum latinorum.

Nomine porro «Musicae sacrae» intellegitur in hac Instrukione quandoque « cantus *et* instrumentorum sonus », quandoque « instrumentorum sonus » tantum, prout e contextu facile eruitur.

Denique, voce «ecclesiae» ordinarie compre-

² (fr. *Eph.* 5, 18-20; *Col.* 3, 16.

³ Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*, diei 25 Decembris 1955: *A.A.S.* 48 (1956) 13-14.

⁴ Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*: *A. J. S.* 48 (1956) 13.

henditur omnis «locus sacer», id est: ecclesia sensu stricto, oratorium publicum, semipublicum, privatum (cfr. can. 1154, 1161, 1188), nisi ex contextu de solis ecclesiis sensu stricto agi eluceat.

12. Actiones liturgicae peragi debent ad normam librorum liturgicorum rite ab Apostolica Sede approbatorum, sive pro universa Ecclesia, sive pro aliqua ecclesia particulari aut familia religiosa (cfr. can. 1257); [635] pia autem exercitia fiunt secundum consuetudines et traditiones locorum aut coetuum, a competente auctoritate ecclesiastica approbatas (cfr. can. 1259).

Actiones liturgicas et pia exercitia inter se commisceri non licet; sed, si casus ferat, pia exercitia actiones liturgicas aut praecedant aut sequantur.

13. a) Lingua actionum liturgicarum est latina, nisi in supradictis libris liturgicis, sive generalibus, sive particularibus, pro quibusdam actionibus liturgicis alia lingua explicite sit admissa, et salvis illis exceptionibus, quae infra ponuntur.

ϑ) In actionibus liturgicis in cantu celebratis, nullus textus liturgicus, in linguam vulgarem verbotenus conversus, cani licet⁶, salvis concessionibus particularibus.

c) Exceptiones particulares, a lege linguae latinae in actionibus liturgicis unice adhibendae, a Sancta Sede concessae, vim suam retinent; sed absque eiusdem Sanctae Sedis auctoritate non licet eas latius interpretari vel ad alias regiones transferre.

' I

⁶ Motu proprio *Tra le sollecitudini*, diei 22 Novembris 1903, n. 7: A. S. S. 30 (1903-1904) 334: *Decr. auth. S. II.C.* 4121.

d) In piis exercitiis quaevis lingua adhiberi potest fidelibus magis conveniens.

14. a) In Missis *in cantu* non solum a sacerdote celebrante et ministris, sed etiam a schola aut fidelibus unice lingua latina est adhibenda.

«Verum tamen, ubi saecularis vel immemorabilis consuetudo fert ut in sollemni Sacrificio Eucharistico [id est in Missis in cantu], post sacra verba liturgica latine cantata, nonnulla popularia vulgaris sermonis cantica inserantur, locorum Ordinarii id fieri sinere poterunt, “ si pro locorum ac personarum adiunctis existiment eam [consuetudinem] prudenter submoveri non posse ” (can. 5), firma tamen lege qua statutum est ne ipsa verba liturgica vulgari lingua canantur » 6.

b) In Missis *lectis* sacerdos celebrans, eius minister, et fideles qui una cum sacerdote celebrante actioni liturgicae *directe* participant, id est, clara voce illas partes Missae dicunt quae ad ipsos spectant (cfr. n. 31), unice linguam latinam adhibere debent.

Si autem fideles, praeter hanc participationem liturgicam *directam*, preces quasdam vel cantus populares, secundum locorum consuetudinem, addere cupiunt, hoc fieri potest lingua quoque vernacula. [636]

c) Partes *Proprii, Ordinarii et Canonis Missae* elata voce dicere una cum sacerdote celebrante, lingua latina vel verbotenus conversas, sive ab omnibus fidelibus sive a quodam commentatore,

ⁿ Litterae encyclicae *Musical sacrae disciplina: A.A.S.* 48 (1956) 16 17.

strictè prohibetur, exceptis iis quae n. 31 recensentur.

Optandum vero ut in dominicis et festis diebus, in Missis lectis, Evangelium et etiam Epistola, a quodam lectore, lingua vernacula ad utilitatem fidelium legantur.

A Consecratione insuper usque ad *Pater noster* sacrum suadetur silentium.

15. In sacris processionibus, a libris liturgieis descriptis, ea adhibeatur lingua, quam iidem libri praescribunt vel admittunt; in aliis vero processionibus, quae ad modum piorum exercitiorum peraguntur, lingua fidelibus participantibus magis conveniens adhiberi potest.

16. *Cantus gregoriawus* est cantus sacer, Ecclesiae romanae proprius et principalis; ideoque in omnibus actionibus liturgieis non solum adhiberi potest, sed, ceteris paribus, aliis Musicae sacrae generibus est praeferendus.

Proinde :

«) Lingua cantus gregoriani, utpote cantus liturgici, est unice lingua latina.

ù) Illae partes actionum liturgicarum, quae iuxta rubricas a sacerdote celebrante et ab eius ministris cantandae sunt, unice secundum modulos gregorianos, in editionibus typicis ordinatos, cantari debent, interdicto cuiusvis instrumenti comitante sono.

Schola et populus, cum sacerdoti et ministris cantantibus ex rubricarum vi respondent, itidem unice iisdem gregorianis modulis uti debent.

c) Demum, ubi per Indulta particularia permissum luerit, ut in Missis in cantu, sacerdos ce-

lebrans, diaconus aut subdiaconus, vel lector, textibus Epistolae seu Lectionis, et Evangelii, gregorianis modulis decantatis, eosdem textus lingua quoque vernacula proclamare possint, hoc fieri debet legendo alta et clara voce, exclusa quavis cantilena gregoriana, authentica vel adsimulata (cfr. n. 96 e).

17. *Polyphonia sacra* in omnibus actionibus liturgieis adhiberi potest, hac tamen condicione, ut habeatur schola quae eam ad artis normam exsequi possit. Hoc genus Musicae sacrae actionibus liturgieis solemniore splendore celebrandis magis convenit. [637]

18. Item *Musica sacra moderna* in omnibus actionibus liturgieis admitti potest, si reapse respondeat dignitati, gravitati et sanctitati Liturgiae, et schola habeatur quae eam ad artis normam exsequi possit.

19. *Cantus popularis religiosus* in exercitiis piis libere adhiberi potest; in actionibus vero liturgicis stricte servantur quae superius, nn. 13-15, statuta sunt.

20. *Musica religiosa* autem ab omnibus actionibus liturgieis omnino arceatur: in piis vero exercitiis admitti potest; quoad concentus in locis sacris, servantur normae quae infra, nn. 54 et 55, traduntur.

21. Ea omnia, quae ad nonnam librorum liturgicorum, sive a sacerdote et eius ministris, sive a schola vel populo cantanda sunt, integre ad ipsam sacram Liturgiam pertinent. Quapropter:

«) Districte vetatur, ordinem textus cantandi quovis modo mutare, verba alterare vel omitte-

? -n

re, aut indecore iterare. In modulationibus quoque, ad modum polyphoniae sacrae et Musicae sacrae modernae compositis, singula textus verba clare et distincte percipi debent.

b) Ex eadem ratione, in quavis actione liturgica, explicite vetatur qualemcumque textum liturgicum cantandum, vel ex toto vel ex parte, omittere, nisi per rubricas aliter dispositum sit.

c) Si autem ob rationabilem causam, ex. gr. ob deficientem numerum cantorum, vel propter eorum non plenam artis cantandi peritiam, vel etiam quandoque, propter alicuius ritus vel cantilenae longitudinem, unus alterve textus liturgicus, qui ad scholam pertinet, cantari nequeat prout in notationibus librorum liturgicorum exhibetur, hoc unum permittitur, ut textus illi integre, aut recto tono, aut ad modum psalmorum cantentur, organo, si placet, comitante.

Ca pu t TTI

NORMAE SPECIALES

1. De praecipuis actionibus liturgicis in quibus Musica sacra adhibetur

A) De Missa

- a) *Principia quaedam generalia circa fidelium participationem*

22. Missa natura sua postulat, ut omnes adstantes, secundum modum sibi proprium, eidem participant.

α) Quae quidem participatio praeprimis *interna* esse debet, nimirum [638] pia animi attentione et cordis affectibus exercitata, qua fideles una «cum Summo Sacerdote arctissime coniungentur... atque una cum Ipso et per Ipsum [Sacrificium] offerant, unaque cum Eo se devoveant» 7.

β) Adstantium vero participatio plenior evadit, si internae attentioni *externa* accedat participatio, actibus scilicet externis manifestata, uti corporis positione (genuflectendo, stando, sedendo), gestibus ritualibus, maxime vero responsionibus, precationibus et cantu.

De hac participatione Summus Pontifex Pius XII, in Litteris encyclicis de sacra Liturgia *Mediator Dei*, generaliori modo haec collaudando habet :

«Ii laudibus exornandi sunt, qui efficere contendunt, ut Liturgia externo etiam modo actio sacra liat, quam reapse adstantes omnes communcent. Id quidem non una ratione contingere potest: cum nimirum universus populus, ex sacrorum rituum normis, vel sacerdotis verbis recto servato ordine respondet, vel cantus edit, qui cum variis Sacrificii partibus congruant, vel utrumque facit, vel denique cum in Sacris solemnibus alternas Iesu Christi administri precibus dat voces unaque simul liturgica cantica concinit» 8.

Harmonicam hanc participationem pontificia intendunt documenta, cum de « participatione ac-

~ Litterae encyclicae *Mediator Dei*. dici 20 Novembris 1947: .i.-i.X. 39 (1947) 552.

fi A. .LS. 39 (1947) 560.

tuosa » agunt⁹, cuius praecipuum exemplar habetur in *sacerdote celebrante eiusipie ministris, qui, debita pietate interna* atque rubricarum et caerimoniarum exacta observantia, *altari* deserviunt.

c) *Perfecta demum* participatio actiosa obtinetur, quando *sacramentalis* quoque participatio accedit, per quam scilicet « fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicant, quo ad eos sanctissimi huius Sacrificii fructus uberius proveniat »¹⁰.

d) Cum vero conscia et actiosa fidelium participatio absque eorum sufficienti institutione obtineri non possit, in memoriam revocare iuvat sapientem illam a Tridentinis Patribus conditam legem, qua praescribitur: « Mandat sancta Synodus pastoribus et singulis animarum curam gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem [id est in homilia [63.9] post Evangelium, seu «cum catechesis plebi christianae traditur»], vel per se vel per alios, ex his quae in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cetera sanctissimi huius Sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus praesertim dominicis et festis »¹¹.

23. Varios autem modos, quibus fideles sacrosancto Missae Sacrificio actiose participare possunt, ita oportet moderari, ut periculum cuiusvis

⁹ Litterae encyclicae *Mediator Dei*. A. A. S. 39 (1947) 530-537.

¹⁰ S. Cone. Trid. Sess. 22, cap. 6. Cfr. etiam Litteras encyclicas *Mediator Dei* (A. A. S. 39 [1947] 565): «Valde opportunum est, quod ceteroquin Liturgia statuit, populum ad sacram accedere Synaxim, postquam sacerdos divinam Dapem ex ara libaverit».

¹¹ S. Cone. Trid. Sess. 22, cap. 8; Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*: A.A.S. 48 (1956) 17.

abusus amoveatur, et praecipuus eiusdem participationis finis obtineatur, plenior scilicet Dei cultus et fidelium aedificatio.

b) *De fidelium participatione in Missis in cantu*

24. Forma nobilior eucharistiae celebrationis habetur in *Missa solemni* in qua caerimoniarum, atque Musicae sacrae cumulata solemnitas, divinorum mysteriorum magnificentiam patefacit, et adstantium mentes ad piam eorundem mysteriorum contemplationem conducit. Adnitendum proinde, ut fideles hanc celebrationis formam, ea qua par est aestimatione prosequantur, congrue eidem participando, prouti infra exponitur.

1. In Missa itaque solemni, actiosa fidelium participatio tribus gradibus perfici potest:

a) Primus gradus habetur, cum omnes fideles *responsa liturgica* cantando reddunt: *Arnen; Et cum spiritu tuo; Gloria tibi, Domine; Habemus ad Dominum; Dignum et iustum est: Sed libera nos a malo; Deo gratias*. Omni cura adlaborandum est, ut fideles omnes, ubique terrarum, haec responsa liturgica in cantu reddere valeant.

b) Secundus gradus habetur, cum omnes fideles partes quoque ex *Ordinario Missae* decantant, scilicet: *Kyrie, eleison; Gloria in excelsis Deo; Credo; Sanctus-Benedictus; Agnus Dei*. Adnitendum sane, ut fideles easdem partes ex Ordinario Missae, simplicioribus praesertim gregorianis modulis, decantare sciant. Si omnes vero partes cantari nequeant, nihil prohibet quominus faciliores, uti *Kyrie, eleison; Sanctus-Benedictus; Agnus Dei*,

seligantur a fidelibus omnibus decantandae, *Gloria in excelsis Deo* vero et *Credo* a « schola cantorum ».

Ceterum curandum est, ut ubicumque terrarum sequentes faciliores gregoriani moduli a fidelibus addiscantur: *Kyrie, eleison; Sanctus-Benedictus*, et *Agnus Dei* iuxta num. XVI Gradualis romani; *Gloria* [640] *in excelsis Deo* una cum *Ite, missa est - Deo gratias*, iuxta modum XV; *Credo* autem iuxta num. I vel IIT. Hac sane via illud maxime optabile obtineri potest, ut Christifideles, ubicumque terrarum, communem Fidem in actiosa participatione sacrosancto Missae Sacrificio, communi quoque laetoque concentu manifestare valeant **.

c) Tertius denique gradus habetur, si omnes adstantes ita sint in cantu gregoriano exercitati, ut partes quoque ex *Proprio Missae* cantare valeant. Quae quidem plena in cantu participatio urgenda est praesertim in communitatibus religiosae et in seminariis.

26. Magni quoque facienda est *Missa cantata*, quae, etsi sacris ministris et plena caerimoniarum magnificentia careat, decoratur tamen cantus et Musicae sacrae venustato.

Optandum est, ut dominicis et diebus festis, *Missa paroecialis* vol *principalis* sit in cantu.

Quae vero de fidelium participatione in *Missa* solomni superiore numero dicta sunt, eadem prorsus valent etiam pro *Missa cantata*.

12 Litterae encycliae *Musicae sacrae disciplina*: A. A. S. 48 (1956) 16.

27. In Missis in cantu, haec insuper animadvertenda sunt :

c) Si sacerdos cum ministris introitum facit in ecclesiam per viam longiorem, nil prohibet quominus, decantata *antiphona ad Introitum cum suo versu*, plures alii eiusdem psalmi versus cantentur; quo in casu, post singulos vel binos versus repeti potest antiphona, et, quando celebrans ante altare advenerit, abrupto psalmo, si opus sit, cantatur *Gloria Patri*, et ultimo repetitur antiphona.

6) *Post antiphonam ad Offertorium* canere licet antiquos gregorianos modulos illorum versuum, qui olim post antiphonam decantabantur.

Si vero antiphona ad Offertorium a quodam psalmo desumpta sit, licet alios eiusdem psalmi versus decantare; quo in casu, post singulos vel binos versus psalmi, repeti potest antiphona, et, Offertorio expleto, psalmus clauditur cum *Gloria Patri*, et repetitur antiphona. Si vero antiphona e psalmo non sit desumpta, seligi potest alius psalmus solemnitati congruens. Cui tamen potest, expleta antiphona ad Offertorium, etiam aliqua cantiuncula latina, quae tamen huic Missae parti congruat, nec protrahatur ultra *Secretam*.

c) *Antiphona ad Communionem* per se canenda est dum sacerdos celebrans Sacramentum sumit. Si autem fideles communicandi [641] sint, cantus eiusdem antiphonae inchoetur dum sacerdos sacram Communionem distribuit. Si eadem antiphona ad Communionem e quodam psalmo desumpta sit, licet alios eiusdem psalmi versus decantare; quo in casu, post singulos vel binos versus, repeti potest antiphona, et, Communionem ex-

pleta, psalmus clauditur cum *Gloria Patri*, et repetitur antiphona. Si vero antiphona non sit de psalmo, seligi potest psalmus solemnitati et actioni liturgicae congruens.

Expleta autem antiphona ad Communionem, praesertim si fidelium Communio diu protrahitur, licet quoque aliam cantiunculam latinam, sacrae actioni congruam decantare.

Fideles praeterea ad sacram Communionem accessuri, ter *Domi/ne, non sum dignus*, una cum sacerdote celebrante, recitare possunt.

d) *Sanctus* et *Benedictus*, si modulis gregorianis decantentur, continue canendi sunt, secus vero, *Benedictus* post Consecrationem ponatur.

e) Dum Consecratio peragitur, omnis cantus cessare debet, et, ubi consuetudo viget, etiam sonus organi et cuiusvis musici instrumenti.

f) Consecratione peracta, nisi *Benedictus* adhuc sit canendus, sacrum suadet silentium usque ad *Pater noster*.

g) Dum sacerdos celebrans in fine Missae fidelibus benedicit, organum sileat; sacerdos autem celebrans verba Benedictionis ita pronuntiare debet, ut ab omnibus fidelibus intellegi possint.

c) *De fidelium participatione in Missis lectis*

28. Sedulo curandum est, ut fideles, « non tamquam extranei vel muti spectatores »¹³ Missae quoque lectae intersint, sed illam praestent participa-

¹³ Constitutio Apostolica *Divini cultus*, diei 20 Decembris 1928: A.A.S. 21 (1929) 40.

tionem, quae a tanto mysterio requiritur, et quae uberrimos affert fructus.

29. Primus autem modus, quo fideles Missae lectae participare possunt, habetur, cum singuli, *propria in-chistria*, participationem praestant, sive internam, piam scilicet ad potiores Missae partes attentionem, sive externam, iuxta varias regionum probatas consuetudines.

Ii potissimum in hac re laude digni sunt, qui parvum missale, proprio captui accommodatum, prae manibus habentes, una cum sacerdote, eisdem Ecclesiae verbis comprecantur. Cum vero non omnes aequae idonei sint ad ritus ac formulas liturgicas recte intellegendas, et cum praeterea [642] animorum necessitates non eadem in omnibus sint, neque in singulis semper eadem permaneant, his alia vel aptior vel facilior participationis ratio occurrit, scilicet « lesu Christi mysteria pie meditando, vel alia peragendo pietatis exercitia aliasque fundendo preces, quae, etsi forma a sacris ritibus differunt, natura tamen sua cum iisdem congruunt » ",

Notandum insuper, quod si alicubi, inter Missam lectam, mos vigeat organum sonandi, quin fideles sive communibus precibus, sive cantu Missae participant, reprobatus est usus, organum, harmonium, aut aliud musicum instrumentum quasi *sine intermissione* sonandi. Haec igitur instrumenta sileant :

n) Post ingressum sacerdotis celebrantis ad altare, usque ad Offertorium;

b) A primis versiculis ante Praefationem usque ad *Sanctus* inclusive;

c) Ubi consuetudo viget, a Consecratione usque ad *Pater noster*;

d) Ab oratione dominica usque ad *Agnus Dei* inclusive; ad confessionem ante Conimunionem fidelium; dum dicitur *Postcommunio* et datur Benedictio in line Missae.

30. Secundus participationis modus habetur, cum fideles Sacrificio eucharistico participant, *communes* preces et cantus proferendo. Providendum, ut et preces et cantus singulis Missae partibus apprimè congruant, firmo tamen praescripto n. 14 c.

31. Tertius denique isque plenior modus obtinetur, cum fideles sacerdoti celebranti *liturgice respondent*, quasi cum illo « dialogando », et *parles sibi proprias clara, voce dicendo*.

Quatuor vero gradus plenioris huius participationis distingui possunt :

a) Primus gradus, si fideles sacerdoti celebranti faciliora responsa liturgica reddunt, scilicet: *Arnen: Et cum spiritu tuo; Deo gratias; Gloria tibi, Domine; Laus tibi, Christe; Habemus ad Dominum; Dignum et iustum est; Sed libera nos a malo;*

b) Secundus gradus, si fideles partes insuper proferunt, quae a *ministrante*, iuxta rubricas, sunt dicendae; et, si sacra Communio infra Missam distribuitur, confessionem quoque dicunt et ter *Domine, non sum dignus;*

c) Tertius gradus, si fideles partes quoque ex *Ordinario Missae*, [643] scilicet: *Gloria in ex-*

celsis Deo; Credo; Sanctus-Benedictus; Agnus Dei, una cum sacerdote celebrante recitant;

d) Quartus denique gradus, si fideles partes quoque ad *Proprium-Missae* pertinentes: *Introitum; Graduate; Offertorium; Communionem*, una cum sacerdote celebrante proferunt. Hic ultimus gradus a selectis tantum cultioribus coetibus bene institutis, digne, prouti decet, adhiberi potest.

32. In Missis lectis totum *Pater noster*, cum apta sit et antiqua precatio ad Communionem, a fidelibus una cum sacerdote celebrante recitari potest, lingua vero latina tantum, et addito ab omnibus *Amen*, exclusa quavis recitatione in lingua vulgari.

33. In Missis lectis cantus populares religiosi a fidelibus cantari possunt, servata tamen hac lege, ut singulis Missae partibus plane congruant (cfr. n. 14 b).

34. Sacerdos celebrans, potissimum si aula ecclesiae magna sit et populus frequentior, ea omnia, quae secundum rubricas *clara voce* pronuntiare debet, adeo elata voce dicat, ut omnes fideles sacram actionem opportune et commode sequi possint.

d) *De Missa « conventuali », quae etiam Missa « in choro » appellatur*

35. Inter actiones liturgicas, quae peculiari dignitate excellunt, merito computanda est Missa « conventualis », seu « in choro », illa scilicet quae ab iis, qui per Ecclesiae leges choro adstringuntur,

in coniunctione cum Officio divino quotidie celebranda est.

Missa enim una cum Officio divino summam totius christiani cultus constituit, seu plenam illam laudem, quae omnipotenti Deo, externa quoque et publica solemnitate, quotidie tribuitur.

Cum autem plena haec publica et collegialis divini cultus oblatio in omnibus ecclesiis quotidie perfici nequeat, ideo ah iis, qui lege « chori » ad hoc deputati sunt, quasi *vicaria vice* peragitur; quod maxime valet de ecclesiis cathedralibus relate ad universam dioecesim.

Omnes proinde celebrationes « in choro » peculiari decore et solemnitate, id est, cantu et Musica sacra exornatae, ordinarie peragi debent.

36. Missa igitur conventualis *per se* sollemnis esse debet, vel saltem cantata.

Ubi vero per leges particulares aut per peculiariora Indulta a solem-[644]nitate Missae «in choro » dispensatum fuit, id saltem omnino evitetur, ne inter Missam conventualem Horae canonicae recitentur. Praestat e contra, ut Missa conventualis *lecta* ea forma peragatur, quae n. 31 proponitur, secluso tamen quovis vernaculae linguae usu.

37. Ad Missam conventualem quod attinet, haec insuper servantur :

a) Singulis diebus una tantum dicenda est Missa conventualis, quae cum Officio in choro recitato concordare debet, nisi aliter a rubricis dispositum fuerit (*Additiones et Variationes in rubricis Missalis*, tit. T, n. 4). Obligatio tamen alias

Missas in choro celebrandi, ex piis foundationibus vel alia legitima causa, firma manet

b) Missa conventualis sequitur normas Missae in cantu vel lectae.

c) Missa conventualis dicenda est post Tertiam, nisi communitatis moderator, gravi de causa, eam post Sextam vel Nonam dicendam esse censuerit.

rZ) Missae conventuales « extra chorum », hucusque a rubricis quandoque praescriptae, supprimuntur.

e) *I)e adsistentia sacerdotum
sacrosancto Missae sacrificio deque Missis
quas « synchronizatas » vocant*

38. Praemisso quod concelebratio sacramentalis in Ecclesia latina casibus limitatur a iure statutis; Responso deinde Supremae S. Congregationis S. Officii diei 23 Maii 1957 16 in mentem revocato, quo invalida declaratur concelebratio Missae sacrificii ex parte sacerdotum, qui, etsi vestibus sacris induti et quavis intentione ducti, verba consecrationis non proferunt: non est prohibitum, ut, pluribus sacerdotibus, occasione Congressuum, simul convenientibus, « unus tantum sacrum peragat, alii vero (sive omnes sive plurimi) huic uni sacro intersint in eoque sacram synaxim e manu celebrantis sumant», dummodo «hoc ex iusta et rationabili causa liat, neque Episcopus ad fidelium admirationem vitandam aliud statuerit », et huic modo agendi ne subsit error a Summo Pontifice

Pio XII memoratus, quod scilicet celebratio unius Missae, cui centum sacerdotes pie adsistunt, aequivaleat celebrationi centum Missarum ex parte centum sacerdotum ¹⁰. [645]

39. Prohibentur vero sic dictae « Missae synchronizatae », illae scilicet Missae hoc peculiari modo celebratae, quod duo vel plures sacerdotes, in uno vel pluribus altaribus, ita simultané Missam celebrant, ut omnes actiones et omnia verba uno eodemque tempore et peragantur et proferantur, adhibitis quoque, praesertim si numerus sacerdotum ita celebrantium magnus sit, modernis quibusdam instrumentis quibus absoluta haec uniformitas seu « synchronizatio » facilius obtineatur.

B) De Officio Divino

40. Officium divinum absolvitur aut « in choro », aut « in communi », aut « a solo ».

Dicitur autem « in choro », si Officium divinum absolvitur a communitate, per leges ecclesiasticas ad chorum obligata; « in communi » vero, si idem fit a communitate, quae ad chorum non est adstricta.

Officium vero divinum, quovis modo absolva-
tur, sive « in choro » sive « in communi », sive « a solo », si ab illis peragatur qui per leges ecclesiasticas ad officium persolvendum deputati sunt, sem-

¹⁰ Cfr. Allocutiones Summi Pontifialis Pii XII ad E.mos PP. I cardinales atque Exe.mos Sacrorum Antistites, diei 2 Novembris 1954 (A.A.S. 46 [1954] 669-670); et ad cos qui Conventui internationali de Liturgia Pastoralis, Assisii habito, interfuerunt, diei 22 Septembris 1956 (A.A.S. 48 [1956] 716-717).

per habendus est uti actus cultus *publici*, nomine Ecclesiae Deo redditi.

41. Officium divinurn natura sua ita est constitutum, ut mutuis alternisque vocibus persolvatur; innuo nonnullae partes per se postulant ut cantu peragantur.

42. Ilis itaque statutis, absolutio Officii divini «in choro », retineatur et foveatur; absolutio vero «in communi », sicut etiam cantus alicuius saltem Officii partis, secundum locorum, temporum et personarum opportunitatem, enixe commendatur.

43. Psalmorum recitatio « in choro » vel « in communi », sive fiat in modulatione gregoriana, sive sine cantu, gravis sit atque conveniens, servata apta tonorum ratione, congruentis vocis mora, et plena vocum concordantia.

44. Si psalmi, qui in hora canonica occurrant, cantandi sint, partim saltem gregorianis modulis cantari debent, vel alternis psalmis, vel alternis versibus eiusdem psalmi.

45. Prisca et veneranda consuetudo, Vesperas in dominicis et festivis diebus una cum populo, ad normam rubricarum decantandi, ubi viget serve-
tur; ubi non est, quantum fieri potest, inducatur, aliquoties saltem in anno. [646]

Adnitantur insuper locorum Ordinarii ne, occasione Missae vespertinae, Vesperarum cantus diebus dominicis et festivis desuescat. Missae enim vespertinae, quas Ordinarius loci permittere potest « si bonum spirituale notabilis partis christi-fidelium id postulet » ir, detrimento esse non debent

17 Constitutio Apostolica *Christus Dominus*, diei 6 Ianuarii 1953 (J. J. S. 45 [1953] 15-24); *Instructio* Supremae S. Congre-

actionibus liturgicis piisque exercitiis, quibus populus Christianus dies festivos sanctificare consuevit.

Quapropter mos cantandi Vesperas aut pia alia exercitia celebrandi cum Benedictione eucharistica, ubi viget, retinendus est, etiamsi Missa vespertina celebretur.

46. In seminariis autem clericorum, sive saecularium sive religiosorum, saepius Officii divini saltem aliqua pars in communi peragatur, et, quantum possibile est, in cantu; diebus autem dominicis et festivis Vesperae saltem canendae sunt (cfr. can. 1367, 3°).

C) De Benedictione eucharistica

47. Benedictio eucharistica est vera actio liturgica; proinde fieri debet prouti in *Rituali Romano*, tit. X, cap. V, n. 5, describitur.

Sicubi vero ex traditione immemorabili alius vigeat modus eucharisticam Benedictionem imperiendi, hic modus de licentia Ordinarii conservari potest; suadetur tamen prudenter romanum morem Benedictionis eucharisticae promovere.

gationia Sancti Officii eiusdem diei (J. A. S. 45 [1953] 47-51); Motu proprio *Sacram Communion m*, dici 19 Martii 1957 (A.A.S. 49 [1957] 177-178).

2. De quibusdam generibus Musicae sacrae

/1) De Polyphonia sacra

48. Opera auctorum polyphoniae sacrae, cum antiquorum, tum recentiorum, in actiones liturgicas ne inducantur, nisi prius certe constiterit, ea ita esse composita vel aptata, ut normis et monitis in Litteris encyclicis *Musicae sacrae disciplina*¹⁸ ad rem traditis, reapse respondeant. In dubio consulatur Commissio dioecesisana de Musica sacra.

49. Prisca huiusce artis monumenta, quae adhuc in archivis iacent, diligenter investigentur, de eorum conservatione, si opus sit, opportune provideatur, eorumque editiones, sive criticae, sive ad usum liturgicum aptae, a peritis parentur. [647]

B) De Musica sacra moderna

50. Musicae sacrae modernae opera in actionibus liturgicis ne adhibeantur, nisi iuxta leges liturgicas et ipsius artis Musicae sacrae concinnata sint, ad mentem Litterarum encyclicarum *Musicae sacrae disciplina*¹⁹. Qua de re indicium feret Commissio dioecesisana de Musica sacra.

G') De cantu populari religioso

51. Cantus popularis religiosus summopere commendandus et provehendus est; eius enim ope

¹⁸ A.A.S. 48 (1956) 18-20.

¹⁹ A.A.S. 48 (1956) 19-20.

vita Christiana spiritu religioso perfunditur mentesque fidelium ad superiora eleuantur.

Huiusmodi autem cantus popularis religiosus proprium habet locum in omnibus, sive publicis sive familiaribus vitae christianae solemnitatibus, vel etiam inter diuturnos vitae quotidianae labores; nobiliorem vero partem obtinet in omnibus piis exercitiis, sive extra sive intra ecclesiam peragendis; quandoque demum in ipsis actionibus liturgicis admittitur, iuxta normas superius nn. 13-15 traditas.

52. Ut autem religiosa cantica popularia finem suum attingant, « ad catholicae Fidei doctrinam i plene conformentur oportet, eam recte proponant et explicent, lingua utantur plana et modulatione simplici, a tumida et inani verborum profluentia immunia sint, ac denique etsi brevia sunt et facilia, quandam prae se ferant religiosam dignitatem et gravitatem » 20. Quae praescripta ut serventur, locorum Ordinarii sedula cura caveant.

53. Commendatur igitur omnibus quorum interesse potest, ut cantiones populares religiosas, antiquioris quoque aetatis, quae scripto aut viva voce traditae sunt, opportune colligantur, et, locorum Ordinariis approbantibus, ad fidelium usum edantur.

79) De Musica religiosa

54. Magni quoque illa musica aestimanda est et opportune excolenda, quae etsi in actionibus li-

20 Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*: A. A. S. 48 (195G) 20.

turgicis propter peculiarem suam indolem admitti nequit, eo tamen tendit, ut in audientibus religiosos affectus producat ipsamque religionem foveat, id-
eoque musica *religiosa* iure meritoque nuncupa-
tur. [648]

55. Sedes propriae ad opera musica religiosa disponenda sunt auditoria ad concentus musicos destinata, vel aulae spectaculis aut conventibus constitutae, non vero ecclesiae, cultui Dei sacrae.

Sicubi vero auditorium musicum vel alia aula conveniens non exstet et nihilominus concentum musicae religiosae fidelibus utilitatem spiritualem afferre posse existimetur, Ordinarius loci concen-
tum huiusmodi in aliqua ecclesia permittere potest, servatis tamen quae sequuntur:

) Pro quolibet concentu instituendo requi-
ritur eiusdem Ordinarii loci licentia in scriptis;

) Ad hanc licentiam obtinendam praecedat oportet petitio scripta, in qua significantur: tem-
pus concentus, operum argumenta, nomina magi-
strorum (organici et magistri chori) atque arti-
licum ;

c) Ordinarius loci licentiam ne concedat, nisi, audito voto Commissionis dioecesanae de Mu-
sica sacra et consilio aliorum forte virorum in re peritorum, plane sibi constet opera proponenda non modo genuina arte praestare, sed sincera quo-
(pie christiana pietate; necnon personas, quae con-
centum exsecuturae sint, qualitatibus pollere, de quibus nn. 97 et 98.

d) Ss.mum Sacramentum, opportuniore tem-
pore ab ecclesia auferatur et in sacello quodam vel etiam in sacristia decenter reponatur; sin minus,

I
|
||
|
S
|
H
■
19
I
||
1|
fa
H
■
■
■
H
M
||
II
]

auditores moneantur, Ss.mum Sacramentum in ecclesia praesens esse, et rector ecclesiae diligenter curet, ut eidem Sacramento nulla obveniat irreverentia ;

e) Si scidulae ad aditum emendae sint, aut libelli concentus distribuendi, haec omnia extra aulam ecclesiae fiant;

/) Musici, cantores et auditores ita se gerant talique more vestiantur, ut eam gravitatem prae se ferant, quae loci sacri sanctitatem omnino decet.

g) Pro rerum adiunctis praestat ut concentus aliquo pio exercitio concludatur, vel potius Benedictione eucharistica, eo sane proposito, ut spiritualis mentium elevatio quam concentus promovere intendit, sacra actione quasi coronetur.

3. De libris cantus liturgici

56. Libri cantus liturgici Ecclesiae Romanae hucusque typice editi sunt:

Graduate Romanum, cum *Ordinario Missae*.

Antiphonale Romanum pro Horis diurnis. [649]

Officium Defunctorum, *Maioris hebdomadae* et *Nativitatis D. N. Iesu Christi*.

57. Sancta Sedes, in omnes cantilenas gregorianas, quae in libris liturgieis Ecclesiae romanae ab ipsa approbatis continentur, omnia sibi vindicat proprietatis et usus iura.

58. Decretum S. Rituum Congregationis, die 11 mensis Augusti anni 1905 datum, seu «Instrue-

tio circa editionem et approbationem librorum cantum liturgicum gregorianum continentium » necnon subsequens « Declaratio circa editionem et approbationem librorum cantum liturgicum gregorianum continentium », diei 14 mensis Februarii anni 1906 ", alterumque Decretum, die 24 mensis Februarii anni 1911 editum de quibusdam quaestionibus particularibus circa approbationem librorum cantus « Propriorum » alicuius dioecesis vel religiosae familiae²¹ vim suam retinent.

Quae autem eadem S. Rituum Congregatio, die 10 Augusti anni 1946 statuit « De facultate edendi libros liturgicos »²², valent quoque pro libris cantus liturgici.

59. Cantus ergo gregorianus *authenticus* ille est, qui in editionibus « typicis » vaticanis exhibetur, vel a S. Rituum Congregatione pro aliqua ecclesia particulari aut familia religiosa approbatus est, et propterea ab editoribus, debita facultate munitis, in omnibus, cantilena scilicet et textu, ad amissim transumendus est.

Signa autem, quae *rythmica* dicuntur, privata auctoritate in cantum gregorianum inducta, permittuntur, dummodo integra servetur notularum vis et ratio, quae in vaticanis libris cantus liturgici inveniuntur.

²¹ *DCCR. auth. S. fi. C.* 4166.

²² *DCCR. auth. S. fi. C.* 4178.

²³ *DCCR. auth. S. fi. C.* 4260.

²⁴ *A.A.S.* 38 (1916) 371-372.

41. De instrumentis musicis et de campanis

A) Principia quaedam generalia

60. Circa usum instrumentorum musicorum in sacra Liturgia haec recolantur principia:

«) Attenta sacrae Liturgiae natura, sanctitate ac dignitate, cuiuscunque instrumenti musici usus per se quam maxime perfectus esse [650] deberet. Melius erit proinde concentum instrumentorum (sive unius organi, sive aliorum instrumentorum) penitus omittere, quam indecore peragere; et generatim melius erit aliquid, etsi circumscriptum, bene agere, quam ampliora moliri, quibus explendis apta media deficient.

b) Ratio deinde habenda est differentiae, quae *sacram* inter et *profanam* musicam intercedit. Dantur enim instrumenta musica, quae natura sua et origine — uti organum classicum — ad Musicam sacram directe ordinantur; vel alia, quae ad usum liturgicum facile aptantur, ut quaedam instrumenta, quae nervis et arcu constant; alia e contra exstant instrumenta, quae, communi indicio, adeo profanae musicae propria existimantur, ut sacro usui aptari omnino nequeant.

c) Denique ea tantum musica instrumenta in sacra Liturgia admittuntur, (piae personali artificis actione tractantur, non antem quae modo mechanico seu automaticeo.

/?) De ORGANO CLASSICO ET INSTRUMENTIS SIMILIBUS

61. Praecipuum illudque solemne instrumentum musicum liturgicum Ecclesiae latinae fuit et manet organum classicum, seu tubulatum.

62. Organum servitio liturgico destinatum, etsi parvum, ad artis normam sit confectum, iisque vocibus instructum, quae sacro usui conveniunt; prius quam in usum deducatur, rite sit benedictum; et qua res sacra, omni diligentia custodiatur.

63. Praeter organum classicum, usus quoque admittitur illius instrumenti, quod «harmonium» vocant: hac quidem condicione, ut vocum qualitate et sonitus amplitudine sacro usui respondeat.

64. Illud vero adsimulatum organum, quod «electroponicum» vocant, inter actiones liturgicas ad tempus tolerari potest, cum opes non suppetant ad organum tubulatum, etsi parvum, comparandum. In singulis tamen casibus accedat oportet explicita Ordinarii loci licentia. Hic autem consulat prius Commissionem dioecesanam de Musica sacra aliosve in hac re viros peritos, qui ea omnia suadere studeant, quae tale instrumentum ad usum sacrum magis accommodatum reddant.

65. Modulatores instrumentorum, de quibus nn. 61-64, sufficienter peritos esse oportet in arte sonandi, sive ad sacros cantus aut musicorum concentus comitandos, sive ad organum solum belle modulandum; quin immo, cum saepe saepius necesse sit, inter actiones liturgicas [651] sonos «ex tempore» reddere, qui variis momentis eiusdem actionis congruant, in legibus, quae organo et Mu-

sicae sacrae in genere praesunt, scientia et experientia versati esse debent.

Iidem modulatores instrumenta sibi concredita religiose custodire studeant. Quoties autem organo in sacris functionibus assident, conscii sibi sint de parte activa quam exercent ad gloriam Dei et in fidelium aedificationem.

66. Organi modulatio, sive actiones liturgicas prosequatur, sive pia exercitia, diligenti cura aptanda est temporis vel diei liturgici qualitati, ipsorumque rituum et exercitiorum naturae, necnon singulis eorum partibus.

67. Nisi antiqua consuetudo vel peculiaris aliqua ratio, ab Ordinario loci comprobanda, aliud suadeat, organum collocetur in proximitate altaris maioris, loco magis opportuno, at semper ita, ut cantores vel musici in suggestu consistentes, a fidelibus in aula ecclesiae adunatis conspici nequeant.

C) De Musica sacra instrumental!

68. In actionibus liturgicis, diebus praesertim solemnioribus, alia quoque instrumenta musica — in primis illa, quorum chordae parvo fricata arcu sonant, — praeter organum adhiberi possunt, una cum organo vel sine, in musico concentu aut ad cantum comitandum, legibus tamen stricte servatis quae ex principiis, supra propositis (n. 60), proinuant, quaeque sunt:

«■) Ut agatur de instrumentis musicis, quae usui sacro revera aptari possunt;

l>) Sonitus horum instrumentorum tali modo et gravitate, ac quasi religiosa castitate elicia-

tur, ut omnis profanae musicae clangor evitetur et fidelium pietas foveatur;

c) Conventus magister, organicus et artifices, usum instrumentorum et leges Musicae sacrae bene calleant.

69. Locorum Ordinarii, ope praesertim Commissionis dioecesanae de Musica sacra, sedulo invigilent, ut haec de usu instrumentorum in sacra Liturgia praescripta reapse serventur: nec omitant, si casus ferat, peculiare de hac re tradere normas, conditionibus et probatis consuetudinibus aptatas. [652]

D) De instrumentis musicis et de machinis

« AUTOMATICIS »

70. Instrumenta musica quae, ex conunui indicio et usu, profanae tantum musicae conveniunt, ab omni actione liturgica et a piis exercitiis omnino arceantur.

71. Usus instrumentorum et machinarum « automaticarum », uti sunt: autoorganum, grammo-phonium, radiophonium, dictaphonium seu magnetophonium, et alia eiusdem generis, in actionibus liturgicis et piis exercitiis, sive intra sive extra ecclesiam peragendis, absolute vetatur, etsi agatur tantum de sacris sermonibus vel Musica sacra transmittenda, vel de cantoribus aut fidelibus in cantu substituendis aut etiam sustentandis.

His tamen machinis uti licet, etiam in ecclesiis, sed extra actiones liturgicas et pia exercitia, eum agitur de audienda voce Summi Pontificis, Ordinarii loci, vel aliorum oratorum sacrorum: vel

etiam ad fideles in doctrina Christiana vel in cantu sacro aut religioso populari instituendos; denique ad populi cantum dirigendum et sustentandum in processionibus extra ecclesiam peragendis.

72. Instrumentis autem, quae « amplificatores » dicuntur, uti licet in actionibus quoque liturgicis et piis exercitiis, si agatur de amplificanda viva voce sacerdotis celebrantis aut « commentatoris » vel aliorum, qui, iuxta rubricas vel ex mandato rectoris ecclesiae, vocem edere possint.

73. Usus machinarum pro imaginibus proiciendis, praesertim vero earum quas « cinematographicas » vocant, sive projectiones « mutae » sint sive « sonorae », in ecclesiis, quacumque de causa quamvis pia, religiosa aut benefica, strictissime vetatur.

Caveatur insuper ne, in aulis ad conventus et praesertim ad spectacula prope ecclesiam, vel, alio loco deficiente, subter ecclesiam exstruendis vel aptandis, aditus ex ipsis aulis ad ipsam ecclesiam pateat, neve strepitus ex iis proveniens sanctitatem et silentium loci sacri ullo modo perturbet.

Æ) De sacris actionibus operadiophoniae ET TELEVISIONS DIFFUNDENDIS

74. Ad actiones liturgicas vel pia exercitia, quae cum intra tum extra ecclesiam peraguntur, ope radiophoniae vel televisionis diffundenda, expressa requiritur Ordinarii loci licentia; quam ipse ne concedat, nisi prius sibi constet: [653]

a) Cantum et Musicam sacram, legibus sive liturgicis sive Musicae sacrae apprime respondere;

ŭ) Insuper, si agatur de diffusionem televi-
sifica, omnes, c|ui in functione sacra partem ha-
bent, ita bene instructos esse, ut celebratio rubri-
cis plane conformis et omnino digna evadat.

Hanc licentiam modo habituali Ordinarius
loci concedere potest pro transmissionibus regu-
lariter ex eadem ecclesia perficiendis, si, omnibus
perpensis, sibi constet omnia quae requiruntur di-
ligenter servari.

75. Machinae ad diffusionem televisificam per-
ficiendam, quantum fieri potest, in presbyterium
ne inducantur; numquam vero ita prope altare
collocentur, ut sacris ritibus impedimento sint.

Operatores insuper his machinis addicti illa
gravitate se gerant, quae locum et ritum sacrum
deceat, et pietatem adstantium minime perturbet,
iis praesertim momentis, quae summam devotio-
nem postulant.

76. Quae superiore articulo statuuntur, ser-
vanda sunt etiam ab illis artificibus, quos « photo-
graphes » vocant: et quidem maiore cum diligen-
tia, attenta facilitate (pia se et machinas quocum-
que transferre possunt.

77. Singuli ecclesiarum rectores curent, ut
praescripta, de quibus nn. 75-76, fideliter serven-
tur: locorum autem Ordinarii ne omittant accu-
ratiores tradere normas, quas rerum adiuncta for-
te exigant.

78. Cum radiophonica transmissio natura sua
postulet, ut auditores illam sine interruptione se-
qui possint, in Missa radiophonice diffusa iuvat,
ut sacerdos celebrans, praesertim si aliquis Missae
« commentator » desit, verba illa, quae, vi rubri-

carum *submissa voce* recitanda sunt, « voce *tantis-per* elevata » pronuntiet; item ea quae *clara voce* dicenda sunt, « altius » proferat, ut audientes totam Missam commode sequi possint.

79. Iuvat denique ut, ante transmissionem sanctae Missae ope radiophoniae vel televisionis, auditores vel spectatores moneantur, talem Missae auditionem vel visionem, ad satisfacendum praecepto de Sacro audiendo, non sufficere. [654]

F) De tempore quo instrumentorum musicorum SONUS PROHIBETUR

80. Quoniam organi et magis quoque aliorum instrumentorum sonus *ornamentuni* constituit sacrae Liturgiae, usus idcirco eorundem instrumentorum temperandus est secundum gradum laetitiae, qua singuli dies vel tempora liturgica distinguuntur.

81. In omnibus ergo actionibus liturgicis, excepta tantum Benedictione eucharistica, sonus organi omniumque aliorum instrumentorum musicorum prohibetur :

a) Tempore Adventus, id est a primis Vesperis dominicae primae Adventus usque ad Nonam vigiliae Nativitatis Domini;

b) Tempore Quadragesimae et Passionis, id est a Matutino feriae quartae Cinerum usque ad hymnum *Gloria in excelsis Deo* in Missa solemni Vigiliae paschalis;

c) Feriis et sabbato quatuor temporum Septembris, si Officium et Missa de iis fiant;

d) In omnibus Officiis et Missis defunctorum.

82. Sonus aliorum instrumentorum, praeter sonum organi, prohibetur insuper in dominicis in Septuagesima, Sexagesima et Quinquagesima feriisque has dominicas sequentibus.

83. Pro diebus tamen temporibusque ut supra prohibitis, sequentes statuuntur exceptiones :

«) *Organi et aliorum instrumentorum sonus* permittitur diebus festis de praecepto et feriatis (exceptis dominicis) necnon festis patroni principalis loci, tituli vel anniversarii dedicationis ecclesiae propriae et tituli aut fundatoris familiae religiosae; vel si solemnitas aliqua extraordinaria occurrat;

b) *Organi* tantum aut *harmonii sonus* permittitur in dominicis tertia Adventus et quarta Quadragesimae; necnon feria quinta infra Hebdomadam sanctam in Missa chrismatis, et ab initio Missae sollemnis vespertinae in « Cena Domini » usque ad finem hymni *Gloria in excelsis Deo*;

c) Item *organi* tantum aut *harmonii sonus* permittitur in Missa et in Aesperis, solummodo ad cantum sustentandum.

Ordinarii locorum has prohibitiones vel permissiones, secundum probatas locorum aut regionum consuetudines, pressius determinare possunt. [655]

84. Per totum Triduum sacrum, idest a media nocte qua incipit feria quinta in Cena Domini usque ad hymnum *Gloria in excelsis Deo* in Missa solempni Vigiliae paschalis, organum et harmonium omnino taceant, et ne ad cantum quidem

sustentandum adhibeantur, salvis exceptionibus, quae supra, n. 83 *b*, statuuntur.

Sonus porro organi et harmonii hoc triduo prohibetur, sine ulla exceptione, et non obstante quacumque contraria consuetudine, etiam in piis exercitiis.

85. Ne omittant ecclesiarum rectores, vel quorum interest, rationem illius liturgici silentii fidelibus debite explicare, neque obliviscantur curam adhibere, ut iisdem diebus vel temporibus ceterae quoque praescriptiones liturgicae *de altaribus non ornandis* pariter observentur.

G) De CAMPANIS

86. Perantiquum ac probatissimum campanarum usum in Ecclesia latina, omnes, quorum interest, religiose servare tenentur.

87. Campanae ad ecclesiarum usum ne adhibeantur, nisi prius solemniter consecratae vel saltem benedictae fuerint; ex tunc autem ut res sacrae debita serventur cura.

88. Probatae consuetudines ac diversi modi campanas pulsandi, iuxta distinctos eiusdem sonitus fines, omni cura retineantur; neque omittant locorum Ordinarii traditas usualesque huius rei normas colligere, vel, ubi desint, praescribere.

89. Innovationes, quae ad id tendunt, ut Campanae ipsae pleniorum edant sonum, vel ut earum pulsatio facilius evadat, ab Ordinariis locorum, audito peritorum voto, admitti possunt; in dubio autem, res huic S. Rituum Congregationi proponatur.

90. Praeter diversos consuetos et probatos modos sacras campanas pulsandi, de quibus supra n. 88, peculiare alicubi exstant apparatus plurimum campanularum in ipsa turri campanaria appensarum, quibus variae eduntur cantilenae et concentus. Talis campanularum ludus, qui communiter «carillon» appellatur (germanice «Glockenspiel»), a quovis usu liturgico omnino excluditur. Campanulae autem ad talem usum destinatae, nec consecrari possunt, nec benedici iuxta solemnem Pontificalis Romani ritum, sed simplici tantummodo benedictione. [656]

91. Totis viribus adnitendum est ut omnes ecclesiae, oratoria publica et semipublica, saltem una vel duabus, etsi parvis, campanis sint instructa; districte vero prohibetur, loco sacrarum Campanarum, adhibere qualemcumque machinam vel instrumentum, ad campanarum sonum mechanice vel automation imitandum vel amplificandum; licet tamen huiusmodi machinis vel instrumentis uti, si, iuxta superius statuta, ad modum «carillon» adhibeantur.

92. Ceterum praescripta can. 1169, 1185, et 612 Codicis Iuris Canonici ad amussim servantur.

5. De personis quae in Musica sacra et sacra Liturgia praecipuas partes habent

93. *Sacerdos celebrans* toti actioni liturgicae praeest.

Ceteri omnes actioni liturgicae modo sibi proprio participant. Proinde:

a) *Clerici*, qui modo et forma a rubricis statutis, seu qua clerici, actioni liturgicae intersunt, sive ministrorum sacrorum aut ministrorum minorum munere fungentes, sive etiam in choro seu in schola cantorum partem habentes, *servitium ministeriale proprium et directum exercent*, et quidem vi ordinationis aut assumptionis in statum clericalem.

b) *Laid autem participationem liturgicam actuosam praestant*, et quidem vi characteris baptismalis, quo fit, ut in sacrosancto quoque Missae Sacrificio, pro modo suo divinam victimam Deo Patri cum sacerdote offerant²⁵.

c) Laici vero masculini sexus, sive pueri sint, sive iuvenes aut viri, cum a competente auctoritate ecclesiastica ad ministerium altaris vel ad Musicam sacram exsequendam deputantur, si tale officium modo et forma a rubricis statutis peragant, *servitium ministeriale directum* quidem, sed *delegatum*, exercent, ea tamen condicione, si de cantu agatur, ut « chorum » seu « scholam cantorum » constituent.

94. Sacerdos celebrans et ministri sacri, praeter accuratam rubricarum observantiam, nitantur oportet, partes in cantu proferendas, recte, distincte et belle, quantum possunt absolvere.

95. Quotiescumque ad actionem liturgicam celebrandam, personarum delectus fieri potest, praestat ut ii praeferantur, (pii in cantu excellen-[657]tiores esse noscuntur; praesertim si agatur de

²⁰ Cfr. Litterae encyclicae *Mystici Corporis Christi*, diei 29 Iulii anni 1943: A. A. S. 35 (1943) 232-233; Litterae encyclicae *Mediator Dei*, diei 20 Novembris anni 1947: A. A. S. 39 (1947) 555-556.

actionibus liturgicis solemnioribus, et de iis quae aut cantum difficiliorem exigant, aut radiophonice vel televisive transmittantur.

96. Actuosa fidelium participatio, praesertim sanctae Missae et quibusdam liturgicis actionibus magis implicatis, facilius obtineri poterit, si aliquis « commentator » interveniat, qui, momento opportuno paucisque verbis, ritus ipsos, aut sacerdotis celebrantis vel sacrorum ministrorum preces aut lectiones interpretetur, et externam fidelium participationem, eorum scilicet responsiones, preces et cantus, moderetur. Huiusmodi commentator admitti potest, servatis normis quae sequuntur :

a) Convenit, ut munus commentatoris a sacerdote vel saltem a clerico absolvatur; his deficientibus, viro laico committi potest, christianis moribus commendato et de munere bene edocto. Mulieres vero numquam officio commentatoris fungi possunt; hoc unum permittitur, ut in casu necessitatis, mulier cantum aut preces fidelium quasi ducat.

b) Commentator, si sacerdos sit aut clericus, cotta sit indutus, et in presbyterio vel ad cancellos consistat, aut in ambone vel pulpito; si vero sit laicus, sistat coram fidelibus, opportuniore loco, sed extra presbyterium, vel pulpitum.

c) Explicationes et monitiones, a commentatore tradendae, scripto sint praeparatae, paucae, sobrietate perspicuae, tempore opportuno et voce moderata prolatae; orationibus sacerdotis celebrantis numquam superponantur: uno verbo: ita

disponantur, ut fidelium pietati adiumento sint, non nocumento.

d) In moderandis fidelium precationibus, meminerit commentator praescriptorum, de quibus supra n. 14 c.

e) In locis ubi Sancta Sedes vulgarem Epistulae et Evangelii lectionem, post cantatum textum latinum permiserit, nequit commentator, pro huiusmodi proclamatione, se celebranti, diacono, subdiacono vel lectori substituere (cfr. n. 16 c).

/) Commentator sacerdotis celebrantis rationem habeat et sacram actionem ita comitetur, ut haec nec retardari debeat nec interrumpi, adeo ut tota actio liturgica harmonica evadat, digna ac pia.

97. Omnes, qui in Musica sacra partem habent, ut sunt musicorum modulorum inventores, organici, chori magistri, cantores, aut etiam [658] artifices musici, ante omnia, quippe qui sacrae Liturgiae directe vel indirecte participent, ceteris fidelibus vitae christianae exemplo praecellant.

98. Idem, praeter memoratam fidei morumque Christianorum praecellentiam, pro eorum conditione et liturgica participatione, in sacra Liturgia ac Musica sacra, maiore vel minore institutione ornati esse debent. Et quidem :

a) *Auctores* seu *Musicae sacrae compositores*, sat completam possideant ipsius sacrae Liturgiae scientiam, sub respectu historico, dogmatico seu doctrinali, practice seu rubricali ; linguam quoque latinam calleant; in legibus denique artis Musicae sacrae simul ac profanae, et in historia musicae, profunde sint instituti.

b) Organici quoque atque chori magistri sat amplam habeant sacrae Liturgiae scientiam et linguae latinae sufficientem cognitionem; denique propria quisque arte adeo sint instituti, ut officium suum digne et competenter exercere valeant

c) Cantoribus etiam, sive pueri sint sive adulti, talis, pro eorum captu, praebeatur actionum liturgicarum et textuum quos canere debent, cognitio, ut ipsum cantum ea mentis intellegentia et cordis affectu possint promere, quem requirit servitutis eorum «rationabile obsequium». Edoceantur quoque, latina verba recte et distincte pronuntiare. Rectores ecclesiarum, vel quorum interest, sedulo invigilent, ut in loco, ubi cantores in ecclesia sistunt, bonus ordo et sincera regnet devotio.

d) Artifices denique musici, Musicam sacram exsecuturi, non solum proprio quisque instramento ad regulas artis sint experti, sed eius usum ad sacrae quoque Musicae leges bene aptare sciant, atque rerum liturgicarum tali cognitione sint instructi, ut externum artis exercitium cum devota pietate congrue valeant coniungere.

k d

99. Valde optandum, ut ecclesiae cathédrales, et saltem ecclesiae paroeciales vel aliae maioris momenti, proprium habeant et stabilem «chorum» musicum seu «scholam cantorum», quae verum servitium ministeriale praestare possit ad normam articuli 93 *a* et *c*.

I

100. Sicubi vero talis chorus musicus constitui nequit, permittitur ut constituatur chorus fidelium, sive «mixtus», sive mulierum aut puellarum tantum. Huiusmodi vero chorus in proprio collo-

I FT i '
i . I

cetur loco, extra presbyterium seu extra cancellos posito; viri autem a mulieribus [659] vel puellis seorsim consistent, quolibet sedulo vitato inconveniēti. Neque omittant locorum Ordinarii, hac de re praecisas edere normas, de quarum observantia rectores ecclesiarum respondere debeant²⁰.

101. Optandum ac suadendum est ut organici, chori magistri, cantores, artifices musici alique servitio ecclesiae addicti, pietatis ac religionis studio operam suam pro amore Dei reddant, nullo interveniente stipendio. Quod si eandem operam gratis praestare nequeant, iustitia Christiana aeque ac caritas postulant ut superiores ecclesiastici, iuxta varias ac probatas locorum consuetudines, servatis quoque legum civilium ordinationibus, iustam ipsis tribuant mercedem.

102. Convenit porro, ut locorum Ordinarii, audito quoque Commissionis de Musica sacra consilio, tabellam edant, in (pia stipendium diversis personis superiore articulo nominatis tribuendum, pro universa dioecesi statuatur.

103. Oportet denique, ut pro iisdem personis ea omnia accurate disponantur, quae ad sic dictam « praeventium sociale » referuntur, servatis legibus civilibus, si exsistant, vel, his deficientibus, normis ab iisdem Ordinariis opportune edendis.

²⁰ Cfr. *Dccr. auth. S. H. C.* 3964, 4210, 4231, et *Litterae encyclicae Mulcat sacrae disciplina: A.A.S.* 48 (1956) 23.

6. De Musica sacra et sacra Liturgia excolenda

d) De cleri et populi generali in Musica sacra et sacra Liturgia institutione

104. Musica sacra arctissime cum Liturgia connectitur; cantus vero sacer integre ad ipsam Liturgiam pertinet (n. 21); cantus denique religiosus popularis amplissime in piis exercitiis adhibetur, quandoque etiam in actionibus liturgicis (n. 19). Hinc facile evincitur, institutionem de Musica sacra deque sacra Liturgia separari non posse, utramque ad vitam christianam pertinere, mensura sane diversa, iuxta varios clericorum et fidelium status et ordines.

Omnes propterea quandam saltem institutionem de sacra Liturgia deque Musica sacra, proprio statui congruentem, adipiscantur oportet.

105. Naturalis eaque primigenia Christianae educationis schola est ipsa *familia Christiana*, in qua pueruli sensim ducuntur ad fidem christianam cognoscendam et exercendam. Adnitendum igitur, ut parvuli, pro eorum aetate et ratione, piis exercitiis et actionibus quoque liturgicis, praesertim Sacrificio Missae, participare adiscant, et cantum popularem religiosum, in familia et in ecclesia, cognoscere et adamare incipiant (cfr. *supra*, nn. 9, 51-53).

106. In *scholis* deinde, quae *primariae* aut *elementares* appellari solent, haec servantur:

o) Si a catholicis regantur et proprias sequi possint ordinationes, providendum est, ut pueri

in scholis ipsis cantus populares et sacros plenius addiscant, praecipue vero, ut de sancto Sacrificio Missae ac de modo eidem participandi, pro eorum captu, penitius instituantur, ac simpliciores cantilenas gregorianas decantare incipiant.

b) Si vero agatur de scholis publicis, legibus civilibus subiectis, studeant locorum Ordinarii aptas dare normas, quibus necessariae puorum in sacra Liturgia et in cantu sacro educationi provideatur.

107. Quae de scholis primariis seu elementaribus statuuntur, magis adhuc urgenda sunt in *scholis mediis* seu *secundariis*, ut aiunt, quibus adulescentes maturitatem illam consequi deberent, quae ad vitam socialem et religiosam recte ducendam requiritur.

108. Educatio liturgica et musica hucusque descripta altius denique protrahenda est in *maximis* illis *litterarum scientiarumque institutis*, quae « universitates studiorum » appellantur. Summo pere enim praestat, ut qui, altioribus studiis absolutis, ad graviora vitae socialis officia assumuntur, pleniorum quoque totius vitae Christianae institutionem adepti sint. Adnitantur proinde sacerdotes omnes, quorum curae studentes *universitarii* quomodocumque commissi sunt, hos theoretica et practice ad penitiorem sacrae Liturgiae cognitionem et participationem conducere, adhibita etiam pro iisdem studentibus, prouti rerum adiuncta id permittant, illa sanctae Missae forma, de qua nn. 26 et 31.

109. Si quaedam sacrae Liturgiae et Musicae sacrae cognitio ab omnibus fidelibus requiritur, *iu-*

venes ad sacerdotium contendentes, plenam solidamque institutionem, cum de sacra Liturgia universim, tum de cantu sacro consequantur oportet. Itaque ea omnia quae in Iure canonico de hac re statuuntur (can. 1364, 1°, 3°; 1365 § 2), vel a competente auctoritate pressius ordinata habentur (cfr. praesertim Const. [661] Apost. *Divini cultus* de Liturgia deque cantu gregoriano et Musica sacra cotidie magis provehendis, diei 20 Decembris 1928) 27, adamussim servanda sunt, eorum ad quos spectat onerata conscientia.

110. Religiosis quoque utriusque sexus, necnon sodalibus Institutorum saecularium, inde a probandatu et novitiatu, progressiva ac solida institutio tradatur, tum de sacra Liturgia tum de cantu sacro.

Provideatur insuper, ut in communitatibus religiosis utriusque sexus et in collegiis ab ipsis dependentibus, idonei habeantur magistri, qui cantum sacrum docere, moderari ac comitari valeant.

Curent eorundem Religiosorum et Religiosarum Superiores ut in suis communitatibus, non tantum selecti coetus, sed universi sodales sufficienter in cantu sacro exerceantur.

111. Sunt autem *ecclesiae* quibus *natura sua* compotit ut sacra Liturgia una cum Musica sacra peculiari decore ac splendore peragatur, ecclesiae nempe paroeciales maiores, collegiatae, cathedrales, abbatiales, vel religiosas, aut sanctuaria maiora. Qui ecclesiis huiusmodi addicti sunt, sive clerici, sive ministrantes, sive musici artifices, omni

cura et sollicitudine adlaborent, ut se aptos et paratos reddant ad cantum sacrum et actiones liturgicas egregie peragendas.

112. Peculiaris denique ratio habenda est de sacra Liturgia et cantu sacro *in exteris Missionibus introelucendis et temperandis*.

Distinguendum est in primis inter gentes humana cultura, quandoque millenaria eaque ditissima, praeditas, et gentes altiore cultura adhuc expertes.

His positis quaedam regulae generales prae oculis habendae sunt, scilicet :

a) Sacerdotes qui ad exteris Missiones mittuntur, aptam de sacra Liturgia et cantu sacro institutionem habere debent.

b) Si agatur de gentibus qui propria cultura musica excellunt, studeant missionarii musicam quoque indigenam ad usum sacrum trahere, servatis servandis; pia praesertim exercitia ita disponere satagant, ut fideles indigenae, propria quoque lingua vernacula et modulis genti suae accommodatis religiosum animum pandere valeant. Neque obliviscantur, ipsas gregorianus cantilenas, uti compertum habetur, facili modo quandoque ab indigenis cani posse, quippe quae saepius cum eorum cantilenis affinitatem quandam praeseferant. [662]

c) Si agatur vero de gentibus minus cultis, ea quae supra sub littera b) proposita sunt, ita temperare oportet, ut peculiari illarum gentium captui et indoli aptentur. Ubi vero harum gentium vita familiaris et socialis magno sensu religioso imbuatur, sedulam missionarii impendant curam, ut eundem religiosum spiritum non solum non ex-

stinguant, sed potius, superstitionibus depulsis, ope praesertim piorum exercitiorum Christianum reddant.

B) De institutis publicis et privatis Musicae
SACRAE PROVEHENDAE

113. Parochi ecclesiarumque rectores diligenter curent, ut ad actiones liturgicas piaque exercitia peragenda, praesto sint pueri aut iuvenes aut etiam viri « ministrantes », pietate commendati, de caerimoniis bene edocti, et in cantu quoque sacro ac populari religioso satis exercitati.

114. Propius vero ad sacrum et popularem cantum refertur illud institutum, cui nomen « Pueri cantores », a Sancta Sede pluries laudatum 28.

Optandum profecto ac nitendum, ut omnes ecclesiae proprium habeant chorum puerorum cantorum, qui in sacra Liturgia et praesertim in arte bene et pie canendi egregie instituti sint.

115. Commendatur porro, ut in qualibet dioecesi institutum habeatur seu schola cantus et organi, in qua organici, chori magistri, cantores aut etiam artifices musici rite instituantur.

Consultius quandoque erit, ut tale institutum a pluribus dioecesibus, consociatis viribus, erigatur. Nec omittant parochi vel ecclesiarum rectores, selectos iuvenes ad huiuscemodi scholas dirigere eorumque studia opportune fovere.

its Constitutio Apostolica *Divini cultus*: J.J.S. 21 (1929) 28;
Litterae eneyclicae *Musicae sacrae disciplina*: A.A.S. 48 (1956) 23.

116. Valde denique opportuna existimanda sunt altiora illa instituta sive academiae, quae ex professo ad Musicani sacram plenius excolendam ordinantur. Inter vero instituta huiusmodi principem locum tenet Pontificium Institutum Musicae sacrae, a sancto Pio X in Urbe conditum.

Locorum Ordinariis curae sit, aliquos sacerdotes, qui peculiari huius artis facultate et amore praediti sunt, ad praefata instituta mittere, praesertim vero ad urbanum Pontificium Institutum Musicae sacrae.

117. Praeter instituta ad Musicam sacram docendam ordinata, plures conditae fuerunt societates, quae sub nomine S. Gfregorii Magni, aut [663] S. Caeciliae, aut aliorum sanctorum, variis modis eandem Musicam sacram excolere sibi proponunt. Ex harum societatum multiplicatione et ex earum consociatione, national! aut etiam international!, Musica sacra magna obtinere poterit emolumenta.

Π8. In unaquaque dioecesi peculiaris *Commissio de Musica sacra*, inde a temporibus S. Pii X, exsistere debet²⁹. Huius Commissionis socii, sive sacerdotes sint, sive laici, ab Ordinario loci nominandi sunt, (pii viros seligat, in variis Musicae sacrae generibus doctrina et experientia peritos.

Nil prohibet quominus plurium dioecesium Ordinarii Commissionem communem constituent.

Quoniam vero Musica sacra arcte cum Liturgia, et haec cum Arte sacra connectitur, in unaquaque dioecesi *Commissiones* quoque instituen-

²⁰ Motu proprio *Tra le sollecitudini*, diei 22 Novembria 1903; J. S. S. 36 (1903-1904) n. 24: *Decr. auth.* §. 70 C. 4121

dae sunt *de Arte sacra*³⁰ et *de sacra Liturgia*³¹. Ni] autem prohibet, immo quandoque consulendum, ut tres memoratae Commissiones non seorsim, sed una simul convenient et, collatis consiliis, communia negotia pertractare et solvere satagant.

Ceterum, Ordinarii locorum invigilent, ut praefatae Commissiones, prout rerum adiuncta postulerint, crebrius convenient; desiderandum quoque, ut his conventibus Ordinarii ipsi quandoque praesideant.

Hanc de Musica sacra et de sacra Liturgia Instructionem, ab infrascripto Cardinalis S. R. C. Praefecto Ss.mo Domino Nostro Pio Pp. XII subiectam, Sanctitas Sua in omnibus et singulis speciali modo approbare et auctoritate Sua confirmare dignata est, atque promulgari mandavit, ab omnibus ad quos spectat, sedulo servandam.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Roma, ex aedibus Sacrae Rituum Congregationis, die festo sancti Pii X, 3 Septembris anno 1958.

C, Card. Cicognani, *Praefectus*

t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *a Secretis*

³⁰ Litterae circulares Secretariae Status diei 1 Septembris 1921, Prot. 34215.

³¹ Litterae encyclicae *Mediator Dei*, diei 20 Novembris 1947: A.A.S. 39 (1947) 561-562.

VOL. LXXII

1958

FASC. I

EPHEMERIDES LITURGICAE

E D I Z I O N I

LITURGICHE

VIA POMPEO MAGNÔ, 21 — ROMA (60S)

INDEX TOMI LXXII (1958)

I — dissertationes

Amift R.. Le plu\$ ancien témoin du Supplément d'Alcuin: le missel «Excarpus» compose à (kllonc vers 810.....	97
\shworth H., Did St. Augustine bring the «Gregorianum» to England? . . .	39
Balbom D., La liturgia pastorale nel pensiero di Papa Giovanni XXIII . . .	384
Bugnini A., Pius XII et liturgia.....	375
C'anal J. Mm De «Clamoribus liturgieis» et de antiphona «Salve, Regina» . . .	199
Ialsini R.» La «Conformatio» nella liturgia mozarabica.....	281
GaMBer Kl., Der Stockholmer Fragmentstreifen und sein Verhältnis zum Palirn- psestsakramentar von Monte Cassino	1H
— Das Mûnehener Fragment cincs Lectionarium plenarium aus dem Ende des 6. Jhs.	268
Leclercq J., Fragmenta mariana.....	292
Ilmarie J., Les antiennes «Veterem hominem» du jour octave de l'Epiphanie et les antiennes d'origine grecque de l'Epiphanie.....	3
Magm L, La prière de consécration des vierges «Deus castorum corporum» . . .	245
Ri ilâx P., El provento del b. Card. Tomasi sobre el Breviario para el Oficio privado de los cclesiasticos.....	181

H — NOTAE

A. P., Pro Byzantina liturgia restauranda.....	44
A. P., De initio vulgatae precis marianae «Angelus Domini».	335
Ashworth IL, In Quest of the primitive «Gregorianum» — — — —	319
Balboni D., Il Card. Giovanni Mercali liturgista (1866-1957) — — — —	52
Biyssac G. M.t Bréviaire de Nonantola (XIe siècle). Problèmes d'un texte énigmatique	47
Borixla P.. L'eOrdo» ambrosiano di G. Mercati κγ la dedicazione della Chiesa	48
Boreila P., S. Damaso e i canti della Messa didattica.....	323
Combalvzier F., Oraisons sur la croix et l'humilité.....	213
Combaluzier F., Dom Urbain Sérès.....	329
Comualuzier F., Chanoine René Aigrain.....	331
Di Rosa V., Francesco di Capua (1879-1957) — — — — — — —	127
Opiermaw B., Zur Vorgeschichte unsres «Commune Sanctorum»	214
Opiirmanx B., Litanía italien.....	306
Xiucrbauer O., A Paschal Rhyme.....	334

III — IUS ET PRAXIS

Ssens Congrfe Alio Rituum

'4 oitobris 1957 — Urbii et Orbis*. Bene hetio stationis radiophonicac . . .	130
27 notembns 1957. — Oratio < Et famulos . * in Mi^is recitanda (adnotatio) . . .	135
J} decembris 1957. — Decretum de parte cerae apum aut olei in candelis in usum liturgicum adhbenda (adnotatio)	131

5 februarii 1957/L — Facultas benedictionem cinerum iterandi in Missa vespertina
(adnotatio) .. — 133

7 Septembris 1958. — Instructio de musica sacra et sacra liturgia ad mentem Litr.
Enc. Ph. Papac XII «Musicae sacrae disciplina» et «Mediator Dei» 388-

Suprema S. Congregatio S. Officii

14 februarii 1958. — Commonitio de non introducendis novis ritibus in divina Of-
ficia (commentarii) — — — — — — — — — — 136

18 februarii 1958. — Monitum de baptizandis infantibus quamprimum (notula) .

S. Congregatio de Seminariis et studiorum Universitatibus

27 octobris 1957. — De latina lingua rite excolenda.....336

Notae practicae

Iantardini F., Il «Kyrie» della Messa ha senso trinitario o cristologico? 216

ab, Quomodo concludatur Prima 216

De Missa votiva S. Ioseph . 217

De interpretatione vocabuli «Ecclesiae» . 217

IV — BIBLIA ET LITURGIA

Castellini G. M., Vestigi di una liturgia battesimale nella prima lettera di
S. Pietro.....221

— I salmi, preghiera cristiana..... 341

Coppo A., Un nuovo studio sulla data della «Cena» 34»

P. Germano da Fabriano, Riflessi biblici della formula battesimale: «Abrenuntio
Satanae et pompis et operibus eius» . 215

V — LITURGIA PASTORALIS

Dubois M., Session de pastorale liturgique pour la vic et renseignement liturgiques
au Canada 224

Kovach Z., Conferentia liturgico-pastoralis in Hungaria..... 58

Sanchez Alislada C., Primera asamblea nacional de alxiolado liturgico 227

— Notas sobre un libro liturgico de los ficles.....420

IUS ET PRAXIS

ACTA SANCTAE SEDIS

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

BENEDICTIO STATIONIS RADIOPHONICAE ¹

Sacra Rituum Congregatio, vigore peculiarium facultatum sibi a Sanctissimo Domino nostro Pio Divina Providentia Papa XII tributarum, formulam benedictionis stationis radiophonicae, prouti in adiccto prostat exemplari, adprobavit, eamque in Rituali Romano inserendam mandavit. Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Die 24 Octobris anno 1957.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

I-^{kp}S.

H. Dante, *Substitutus*

Clerus, vel a proximiori Ecclesia, vel ab aliquo alio loco ad hoc parato, procedit usque ad stationem radiophonicam, canendo vel recitando: Canticum Zachariae (Luc. 1, 68-79): Benedictus Dominus, Deus Israël...

vel Canticum trium puerorum (Dan. 3, 57-88 et 56): Benedicite, omnia opera Domini, Domino...

Ibi Sacerdos delegatus intonat Antiphonam: In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum.

Postea dicitur Psalmus 18: Caeli enarrant gloriam Dei.

Et repetitur Antiphona: In omnem terram...

Deinde Sacerdos dicit:

V. Adiutrium nostrum. R. Qui fecit caelum et terram.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Deus, qui dispositione mirabili omnia in mensura et numero et pondere constituisti, atque ad detegendas et subicundas quas in rerum universitate indidisti vires, hominem tuae mentis participem effecisti, dignare,

¹ Decretum *Urbis et Orbis*, in *Acta Ap. Sedit*, 49 (1957) 1043-1045.

quaesumus, lias machinas carundemque operas ad vocales undas, per aethera diffusilem fulgurantis lucis ictu quocumque transmittendas, benopdicere, ut afferant in discrimine salutem, in aerumnis solatium, in dubiis consilium, in tenebris lucem, atque ita tui nominis gloria latius innotescat in orbe, et populi cuncti tuo consocientur amore. Per Christum Dominum nostrum. R7. Arnen.

Oremus

Omnipotens sempiterne Deus, qui per Verbum tuum mundum condidisti, atque in Eodem incarnato et passo omnia instaurare decrevisti, concede propitius: ut per Ipsum vocalibus undis omni creatûrae praedicatum. intercedente Beata semper Virgine Dei Genitrice Maria, et Sancto Gabriele Archangelo, caelestis mysterii nuntio, gentes omnes in unum coeant Christi corpus, et pacis munere fruantur. Per eundem Christum Dominum nostrum. R*. Arnen.

Et aspergit stationem radiophonicam aqua benedicta.

Finita Benedictione cantatur vel recitatur Hymnus:

Te Deum laudamus, cum ✠. Benedicamus, et Oratione: Deus, cuius misericordiae, etc.

II

DECRETUM DE PARTE CERAЕ APUM AUT OLEI IN CANDELIS IN USUM LITURGICUM ADHIBENDA 1

Plures locorum Ordinarii quaesierunt ab hac Sacra Congregatione an maneat in suo robore decretum n. 4147, diei 14 Decembris 1904, quod praescribit ut « cereus paschalis in aqua baptismal) immergendus, et duae candelae in Missis accendendae sint ex cera apum, saltem in maxima parte; aliarum vero candelarum, quae supra altaribus ponendae sunt, materia in maiori vel notabili quantitate ex eadem cera sit oportet ».

Et Sacra Rituum Congregatio, audito etiam specialis Commissionis consulto, respondendum censuit: *Affirmative, et ad mentem.*

Mens autem est, ut cereus paschalis, duae candelae ad Missale sacrificium destinatae, necnon candela illa, alicubi pro lampade coram Ssmo Sacramento in tabernaculo asservato indeficienter ardente peculiari modo confecta, congruam contineant partem cerae apum, vel olei olivarum aliarumque plantarum, ut in putioribus actionibus liturgicis et pro cultu Ssmi Sacramenti nobilior materia in quantum possibile adhibeatur.

Attentis tamen praesentis temporis adiunctis, quae adhuc non permit-

1 *Acta Ap. Sedis*, 50 (1958) 50-51.

cunt ubique terrarum *maximam* partem illarum candelarum ex praedictis materiis conficere, iisque perdurantibus, remittitur ad Conferendas episcopales cuiusque Nationis praecise determinare ad quantas centesimas partes diminui possit cera apum, aut oleum olivarum vel alia olea ex seminibus extractis in illis regionibus, ut praedictae candelae in usum liturgicum adhiberi valeant. Ubi autem Conferendae episcopales convenire non solent, Ordinarii locorum ut supra decernant. Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Die 13 Decembris 1957.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

L. >J<S.

t A. Carinci, Archiep. Seleucien., *Secretaries*

Adnotation. — Perdurante recente bello usus cerae apum et olei olivarum in liturgia, ob eorum penuriam, valde imminutus est, et Sancta Sedes indulta concessit adhibendi pro tempore lucem electricam (*Acta Ap. Sedis*, 34 [1942] 112; *Ephem lit. IP.* 56 [1942] 26); bello autem transacto, lucis electricae usum pedetentim limitavit (*Acta Ap. Sedis*, 41 [1949] 476-477; *Ephem. Lit. (P)* [1949] 421-422). Pro lampade indesinenter ardente coram SSmo Sacramento, quaedam officina caeraria romana rationem invenit fabricandi candelam « liturgicam », per dies septem continuo ardentem, compositam oleo et cera apum cum admixtione « paivae » quantitatis, uti referebatur, aliorum elementorum vilioris pretii. Ita quoad lampadem eucharisticam, loco urceoli olei, provisum est modo facillimo, et valde conveniente, qui incommoda curae munitiei servandae et crebrioris alimentationis lampadis pariter eliminat.

Hoc inventum, quod favorem cleri habuit, statim *imitati* sunt plures cerarii, ubique terrarum.

Sed tunc etiam lites exortae, praecipue inter rei ecclesiasticae cerarios et cerarios civiles, qui quidem, spe magni lucri freti, eandem fabricationem late ceperunt.

Cerarii ecclesiastici de re liturgica, altaris reverentia ac decore solliciti, materiam nobiliorem (ceram apum et oleum olivarum) maiore portione adhibuerunt; alii vero, ut in campo commerciali primatum haberent (« concorrenza »), minimam vel fere nullam (« symbolicam ») partem authenticae cerae vel olei in cereos liturgicos immiserunt, qui vilioribus elementis solummodo, altari omnino indignis, compositi sunt, et viliori pretio divenditi.

Res agitata est etiam in tribunalibus civilibus; cum detrimento tamen cerariorum catholicorum, qui nulla ecclesiastica lege pro novo invento iura sua defendere valebant.

Exstabat enim decretum a. 1904, citatum in hodierno Decreto, quod definiebat partem cerae apum vel olei olivarum adhibendam in confectione candelarum liturgicarum. Sed Decretum illud nunc, pro novo invento, non sufficiebat, nec de cetero urgeri poterat, cum, hodiedum, ob defectum vel altum pretium cerae vel olei, impossibile sit servari, nec revera, ab ullo cerario, ne

l longe quidem, servetur. Consultius S. Congregatio Rituum nunc declarat decretum 4147 theoretice manere in suo robore, cum in cultu divino nobilior semper materia sii adhibenda; sed practice mitiorem applicationem requirere.

Proinde, optimo quidem consilio, Sacra Congregatio mentem suam ita accommodavit, ut remitteret Conferendis episcopalibus singularum nationum et, his deficientibus, Ordinariis locorum, munus determinandi partem cerae apum aut olei olivarum vel aliorum oleorum «ex seminibus» extractorum, immiscendam cereis liturgicis.

Recte negotium remittitur Ordinariis, cum conditiones locorum ita sint diversae, ut lex generalis omnes continere non possit.

Ita hac dispositione S.R.C. providit nobilitati et decori liturgiae (S. Congregatio non abdicat materiei nobilissimae, sed « attentis praesentis temporis adiunctis » et « perdurantibus » concedit ut imminuatur pars istius materiae); Conferentiae episcopales vel Ordinarii locorum imminuendo centesimas partes cerae et olei alteri incommodo, idest concurrendae commerciali, obvenient.

ab

III

FACULTAS BENEDICTIONEM CINERUM ITERANDI IN MISSA VESPERTINA ²

Ordinariis quibusdam instantibus, Summus Pontifex Pius Pp. XII, prae-habito Sacrae Rituum Congregationis favorabili suffragio, Ordinariis locorum facultatem concedit permittendi, ut in ecclesiis ubi Missa vespertina cum magno fidelium concursu celebrari solet, benedictio cinerum, quae iuxta rubricas, feria IV cinerum, semel mane ante Missam principalem peragenda est, ante Missam quoque vespertinam iterari possit.

Contrariis quibuslibet non obstantibus.

Die 5 februarii 1958.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*
t A. Carinci, Archiep. Seleuc., *a secretis*

¹ Hac declaratione omnia pericula adhibendi vilioris materiam in usum liturgicum haud vitata sunt. At nunc res dependet non ex defectu legislationis, sed a bona voluntate cerariorum, a cura et decore cultus ex parte cleri et a vigilantia Ordinariorum vel melius Commissionum liturgicarum dioecesium.

Ceranus quidam transalpinus, ex. gr. cereos « liturgicos » pro Ssino Sacramento diversorum typorum paravit: typus I. cum admixtione (symbolics) 3% olei; typus II, cum 5% olei et cerae apum; typus III, cum 10% cerae apum; typus IV. cum 25% cerae apum. Notandum est, paucissimos fuisse ecclesiarum rectores, qui typum I selegerint; plerique emerunt typum II vel III: quod vertit in honorem cleri illius regionis.

Jc/u z/p. *Sedis*, 50 (1958) 104.

Adnotatio. — Iuxta vigens ius liturgicum, benedictio cinerum feria IV in capite ieiunii semel tantum in singulis ecclesiis et oratoriis fieri potest, ante Missam principalem, idest mane: dum eorum impositio quavis diei hora iterari potest pro fidelibus id petentibus.

Cum autem talis dies ferialis sit et fideles horis matutinis laboribus obligentur, facile intelligitur *occasio* quae locorum Ordinarios movit ad postulationes S. Sedi deferendas, ut eadem benedictio, praeterquam ante Missam principalem, etiam ante Missam vespertinam iterari possit, ne fideles hoc sacramentali priventur. Huiusmodi enim Missa revera cum magno fidelium concursu pluribus in locis celebratur, certis diebus praesertim, et quidem in bonum eorum qui horis matutinis impediuntur quominus ecclesiam adire possint.

Ratio igitur qua S. R. Congregatio concessionem dedit eadem est ac ratio ob quam, anno praeterito, induisit ut benedictio palmarum cum subsequenter processione, Dominica II Passionis seu in palmis, fieri possit horis postmeridianis ante Missam vespertinam: ea tamen lege ut huiusmodi benedictio semel tantum in eadem ecclesia aut mane aut vespere celebretur, cum scilicet fideles frequentiores processioni participare possunt.

E contra, iuxta indultum hodiernum, benedictio cinerum non tantum fieri potest horis vespertinis, sed etiam *iterari*, postquam iam mane in eadem ecclesia facta est.

Evidens intercedit discrepantia inter utramque benedictionem: sed in naturi rerum fundatur. Benedictio enim palmarum intime connectitur et directe ordinatur ad subsequentem processionem, et ideo semel tantum permittitur, horis aut matutinis aut vespertinis, quia etiam processio semel tantum, ob naturales rationes, fieri potest. Benedictio cinerum, e contra, unice connectitur et ordinatur ad eorum impositionem, et ideo conceditur iteranda, quia et impositio eorum iterari potest.

Obicere forsitan quis poterit sufficiens esse iterare eorum impositionem ante Missam vespertinam, adhibitis cineribus mane iam benedictis, servato in hoc iure vigente. Cui facile responderi potest S. Sedem neque velle celebrationem ipsam aliqua sua parte carere, neque fideles hoc modo privari efficacia orationis quae sacrum ritum comitatur, et institutionis quae ex oratione et ritu sacro fluit.

In praxi ergo:

Ordinarius loci concedere potest ut, feria IV in capite ieiunii, benedictio cinerum in una eademque ecclesia aut oratorio et ante Missam principalem, mane, celebretur, et horis postmeridianis, ante Missam vespertinam, iteretur.

b Ritus servandus idem remanet qui in Missali Romano aut, pro forma simplici, in Memoriali Rituum describitur.

r Benedictio cinerum tantum, absque subsequenti Missa, celebrari non licet, etsi eorum impositio quavis diei hora semper iterari potest, etiam extra Missam, pro fidelibus id petentibus.

C. B.

IV

ORATIO «ET FAMULOS...» IN MISSIS RECITANDA ¹

Iam ante Missalis reformationem a S. Pio V Bulla «Quo primum» diei 14 iulii anni 1570 promulgatam, antiquissima in Lusitania consuetudo vigeat in quibusdam Missis dicendi orationem pro Rege eiusque familia, pro Summo Pontifice, pro Episcopo dioecesano, ac pro toto populo Christiano: «Et famulos tuos...». Post editum vero Decretum generale de Rubricis ad simpliciores formas redigendis, die 23 martii 1955, Exc.mi Ordinarii universae ditionis Lusitaniae in generali coetu die 22 iunii 1956 coadunati, Sanctissimum Dominum nostrum Pium Pp. XII adprecandum esse duxerunt ut praefata consuetudo in posterum retineri valeat. Huiusmodi votum E. mus ac Rev. mus Dominus Emmanuel Cardinalis Gonçalves Cerejeira, Patriarcha Lisbonensis, Sanctitati Suae humiliter porrexit. Sacra porro Rituum Congregatio, vigore facultatum sibi ab ipso Sanctissimo Domino nostro tributarum, attentis expositis peculiaribus adiunctis, perorationem «Et famulos tuos...» in universa Lusitania retinendam induisit, in omnibus Missis, exceptis Missis de Requie recitandam, ac primae tantum Orationi Missae, sub unica conclusione dicendam. Annuit insuper ut antiqua forma perorationis ita reformetur: «...e/ famulos tuos Papam nostrum N. N., Antistitem nostrum N. N., Reipublicae Praesident cum Moderatoribus nostris, ab omni adversitate custodi. Per Dominum ». Serventur de cetero Rubricae ceteraque de iure servanda. Contrariis quibuslibet minime obstantibus. Die 27 novembris anno 1957.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

f A. Carinci, Archiep. Seleucien., *a secretis*

Adnotatio. — Omni aetate, inde ab exordiis, sancta Mater Ecclesia liturgicas preces fudit pro moderatoribus religiosae et civilis consortionis. Sufficit recolere pulcherrimam orationem n. 4, feria VI in Passione et Morte Domini inter orationes sollemnes contentam.

Ex antiquissima consuetudine, in ditione hispanica, hoc factum est cotidie per formulam quandam, quae, diversa additamenta si excipis iuxta varia rerum temporumque adiuncta, substantialiter *eadem* hucusque remansit. Consuetudo illa maris undas transfretavit et ad regiones Americae lalinae. olim sub hispanico dominio degentes, se extendit. Etiam Lusitania illam retinuit.

Formula adiciebatur *tribus* orationibus Missae (sc. collectae, secretae et postcommunione) sub *iisdem* verbis.

¹ Decretum (26/956) datum dioecesis Lusitaniae.

Quapropter eadem formula, et quidem proluxa et enumerativa, *tribus vicibus* in Missa dicebatur. Quod profecto onerosum erat nec pietati proderat.

Promulgato decreto de Rubricis ad simpliciozem formam redigendis (23 martii 1955), Exc.mi Episcopi Lusitaniae statim perspexerunt consuetudinem illam, hac forma, omnino pugnare cum *spiritu* simplificationis recentioris liturgicae instaurationis, et petierunt a S. Sede precis revisionem rubricalem. Haec indulti origo.

Recte vocatur *peroratio*, quia non agitur de vera et propria collecta, sed de formula, quae additur ad orationem diei; *in universa Lusitania*, ab omnibus sacerdotibus Lusitanis et ab omnibus aliis sacerdotibus non Lusitanis, qui *in* Lusitania commorantur; non autem a sacerdotibus Lusitanis qui *extra* Lusitaniam vivunt; *in omnibus Missis*, cuiusque ritus et toto anni tempore, exceptis Missis de requie; *primae tantum orationi Missae, sub unica conclusione*, non amplius secretae et postcommunioni, sicut antea fiebat.

Textus ipse perorationis simplicifatus est: dempta sunt verba «et nos», quae legebantur post «cum moderatoribus nostris», quia hic funditur prex a familia christiana pro suis moderatoribus ecclesiasticis et civilibus, non pro scipsa, pro qua iam oratio diei sufficit.

Item sublata sunt verba *et ab Ecclesia tua cunctam repelle nequitiam*, cum iam in Canone Missae quotidie dicatur: «quam pacificare, custodire, adunare et regere digneris toto orbe terrarum...». Certe, etiam Papa et episcopus et etiam moderatores et praesides civiles quibusdam in regionibus, ut in Belgio et in Hispania, nominantur in Canone: at maior adest convenientia illorum nomina *elata voce* coram omni populo proclamare, ut abundantiores et ferventiores sint preces pro illis, qui, in dignitate positi, regimen habent populi Dei, «ut religionis integritas et patriae securitas indesinenter consistat» (Feria VI in Passione et Morte Domini, oratio 4, *pro respublicas moderantibus*).

ab

SUPREMA S. CONGREGATIO S. OFFICII

I

COMMONITIO DE NON INTRODUCENDIS NOVIS RITIBUS IN DIVINA OFFICIAI

Relatum est ad hanc Supremam S. Congregationem quosdam, per speciem veteris liturgiae revocandae vel participationis christifidelium in divinis officiis iuvandae, editis scriptis adnili ut novae vel exsoletae orationes seu preces aut lectiones divinarum litterarum liturgicis functionibus et ipsi Missae celebrationi inserantur, vel ex eisdem quaedam deleantur.

Quare haec Suprema Congregatio, Summo Pontifice approbante, locorum Ordinariis, quibus ius est et officium advigilandi ut sacrorum canonum praescripta de divino cultu sedulo observentur (can. 1261, § 1), commendat ne novos ritus et caeremonias vel lectiones et preces, inconsulta Sede Apostolica, in divina officia induci vel ex eisdem quidquam detrahi sinant.

Iidem moneant clericos, tum saeculares cum regulares, unius Apostolicae Sedis esse sacram liturgiam ordinare, liturgicos libros et novas litanias publice recitandas approbare (can. 1257 et can. 1259, § 2); orationes et pietatis exercitia in ecclesiis vel oratoriis permitti non posse sine revisione et expressa Ordinarii loci licentia, qui in casibus difficilioribus rem totam Sedi Apostolicae subicere tenetur (can. 1259, § 1).

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 14 februarii anno 1958.

Arcturus De Jorio, "Notarius

Commentarium. — Nihil novi, quod iam pluries haud dictum fuerit.

Commonitio, seu in memoriam revocatio, dirigitur Episcopis, quibus « ius et officium » est « advigilandi ut sacrorum canonum praescripta de divino cultu, sedulo observentur » (can. 1261, § 1). Non est nisi « recordatio », nam praeter legem iuris communis in C.I.C. latam, recentiore tempore saltem quater ipse Summus Pontifex easdem res semel iterumque dixit: in Litt. enc. *Mediator Dei* (20 nov. 1947), in alloc. ad Sacrorum Antistites (2 nov. 1954), in Litt. enc. *Musicae sacrae* (25 dic. 1955), in Alloc. ad participantes Congressui internationali liturgico Assisiensi (die 22 sept. 1956).

Proh! dolor, exaggerationes, arbitria, gressus extra viam, non raro extravagantes inceptus, haud imminuta sunt, ita ut severum monitum Supremae Sacrae Congregationis postulaverim. Expressiones generaliores Commonitionis supponunt inniti factis seu abusibus concretis bene nolis, dum forma serena at firma innuit severioribus consuli posse, ubi necesse fuerit, cautionibus.

Arbitrales inceptus enumerantur:

« *Inseruntur in liturgiam novae vel exsoletae* » (*Mediator Dei* dixerat *obsoletae*) *orationes seu preces*, uti. ex. gr., litania diaconalis ad offertorium Missae.

« *aut lectiones divinarum scripturarum* », sicut faciunt illi qui interponunt in Missa tertiam lectionem ex Veteri Testamento desumptam, ut restituatur mos tres legendi pericopas, vel in administratione sacramentorum ipsi ritui inserunt lectiones scripturales, lingua vulgari legendas.

« *liturgicis junctionibus* » omnibus, sive in officio persolvendo sive in sacramentis administrandis; inimo

act ipsi Missae celebrationi »: ex quo eruitur peculiari ratione, uti pernece est. Ecclesiam tueri ritum eucharisticum. Missae in cantu (solemni, vel cantatae) nihil addi vel demi potest: Missa lecta ornatur cantibus vel precibus iuxta moderamen positum a legibus liturgicis pro Missis sic dictis « dialogatis ».

Nec tantum formulas tuetur Ecclesia, sed et « *caeremonias* » cum per normas rubricales minutim determinaverit quid facere debeant celebrans et ministri in adimplendis liturgicis functionibus. Quod profecto, cum hoc universae Ecclesiae praescriptum fuit saec. XVI, non ad gravamen sed ad profectum liturgiae factum est, ut bene norunt qui historiam liturgicam praetridentinam agnoscunt, quando liturgica celebratio scatebat quasi infinitis abusibus et variationibus, quae reddebant liturgiam fere rem singularem unicuique sacerdoti.

«...er *ritus* » seu complexum verborum et actionum, quae insimul totam constituunt liturgiam. Contra tales dispositiones agunt qui functiones seu processiones, proprio Marte inventas. Vel in libris liturgicis aliter descriptas, inserunt in ipsum ritum: ex. gr., qui inusitatam pompam adstruunt ad praelevandum librum evangelii super aliquo altari, uti SS. Eucharistia positum, vel qui ad elevationem Missae stant, sive sint clerici sive laici, vel qui ambas elevant sacras species insimul, vel qui ultimum *Arnen* canonis pronuntiant ad sic dictam « parvam » elevationem, vel, quod peius est, ipsam materiam sacramentorum vel Eucharistiae immutant. Hi omnes obliviscuntur sacerdotem esse *ministrum*, cui non licet nisi quod determinat vel praescribit vel statuit sancta Mater Ecclesia.

« ... vel ex eisdem quaedam deleantur », sub praetextu quod sunt elementa historice sequiora vel superflua pro participatione fidelium ad liturgiam. Ita nonnulli *Confiteor*, *Misereatur* et *Indulgentiam* ante communionem populi supprimunt, alii negligunt preces ad pedes altaris, alii ultimum evangelium omitunt, nec desunt qui verba « *mysterium fidei* » in formula consecrationis vini taceant. Exempla multiplicari poterint; sed ad quid?...

Omnes veri cultores liturgiae et progressus liturgici, cuius specimen habes in instaurata hebdomada sancta et in documentis recentioribus SRC, dolebunt quod Ecclesia post tot tantasque admonitiones Supremi Pastoris recurrere debuerit ad hanc extremam commonitionem.

Praedictorum omnium abusuum < *rationes* > citantur: « ...per speciem veteris liturgiae revocandae ». Haec ratio pluries reprobata fuit a Summo Pontifice Pio XII, praesertim cum improbavit illos qui < liturgicas formas priscae aetatis nimium extollentes seriores facile > contemnunt (*Documenta pontificia*, p. 951. Archacologismum sapit. Nec liturgia est quoddam musaeum, sed « quidpiam durable et vivum ». Nec Ecclesia est custos musei, sed ministra sacrorum, quae constituunt vitam animarum. Nec templum Dei est campus experimentalis, sed domus orationis et cultus divini universae familiae christianae. Illi ergo qui vellent antiquas cultus formas inaniter restituere, peccarent per defectum.

Per excessum peccant qui liturgiam subvertunt « *participationis christifidelium in divinis officiis movandae* » confisi rationibus. Hoc motivum certe ex nobiliore capite procedit. Apostolatus, quem motus liturgicus alit ac fovet. « actuosam participationem » fidelium intense promovet. At aliquando potius quam trahere populum ad liturgiam, eam ad populum ferre contendit. Intentio optima, sed in rem deductio defectuosa. Liturgia enim est « opus

Dei », non opus hominis; « opus Ecclesiae ». non opus individual; et sacerdos est « minister Ecclesiae », non minister proprii arbitrii.

Ubi vero res liturgica ita subvertitur ut ritus, formulae, caeremoniae immutentur. adstruitur exercitium pietatis personalis, non «opus Dei»; agitur nomine proprio, et non nomine Christi eiusque inclytæ Sponsae.

Tandem « Commonitio » lamentatur haec omnia inniti non tantum singulis et raris factis, sed *scriptis*, sive periodicis sive non periodicis. Et ita folia liturgica, quae alere deberent flammam altioris Actionis cultus divini, et praebere instrumenta laboris operariis liturgiae, aliquando fiunt palaestra extravagantium inceptuum, et fovere potius videntur spiritum antiliturgicum in medio cleri et populi.

Severiore ratione diiudicanda sunt illa « referenda » quae inter clericos vel, peius, inter fideles, aliquando promoventur ad perscrutandam opinionem « publicam », circa aliquem ritum, puta instauratum Ordinem hebdomadae sanctae, vel necessitatem linguae vulgaris in liturgia. Liturgia catholica est hierarchies et ordinatur ab ipsa Ecclesia; nec a clericis, indiscriminatim, minus adhuc a communitate fidelium ordinari debet. Vera « democratia » liturgica consistit in interiore instructione populi, ut populus ad fontes genuinos ab Ecclesia propositos spiritum christianum hauriat.

Certe, non obliviscimur quot inceptus mirificos, quot apostolos integerrimos, quot opera pulcherrima numeret apostolatus liturgicus. Sed quaedam scripta legentes, relationes examinantes, nostris oculis hic illic plura conspicientes non pauca a recta via et a lege Ecclesiae aberrantia, de Actione liturgica diversarum regionum aliquando dicendum videtur: «Quo vadis? ».

Audiant tandem sacerdotes, et quotquot pro incremento Actionis liturgicae impense operam navant, vocem maternam Ecclesiae, ne tota renascenda liturgica, ver virescens et fructiferum nostrae aetatis, et «Spiritus Sancti quasi transitus in sua Ecclesia » (Pius XII), per immoderantiam paucorum saucietur vel reprobetur.

ab

II

MONITUM DE BAPTIZANDIS INFANTIBUS QUAMPRIMUM ¹

Mos alicubi invaluit differendi collationem baptismatis ob confictas rationes vel commoditatis vel indolis liturgicae. Cui dilationi favere queunt nonnullae sententiae, solido quidem fundamento carentes, de sorte aeterna infantium sine baptismo decedentium.

Quare haec Suprema Sacra Congregatio, Summo Pontifice adprobante, chnstifideles monet infantes quamprimum baptizandos esse iuxta prae-

¹ *Acta Ap. Sedis.* 50 (1958) i M.

scriptum canonis 770. Parochos autem et concionatores hortatur ut huius obligationis executionem urgeant.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die IS februarii anno 1958.

Arcturus De Jorio, *Notarius*

Xotula. — Monitum non indiget commentario. Rationes commoditatis, ob quas non raro baptismus differtur, sunt naturae pure humanae: ad parandum testum familiare, ut patrini praesto sint, ut puerpera festo participare possit, etc. Rationes vero « indolis liturgicae » ex duplici capite fluunt: quibusdam in regionibus mos invaluit baptizandi infantem ritu simplici seu essentiali in domo, et faciendi ceteras caeremonias in templo post aliquos menses, aliquando post annos. Aliquando totaliter omittuntur.

Monitum tamen Supremae Sacrae Congregationis potius respicit doctrinam et praxim illorum qui differunt baptismum ad aetatem provectiorem, opinantes obligationes vitae christianae ex baptismo derivantes sumi debere cum infans fit puer vel invenis, ut scienter istas obligationes amplectatur et scite ritibus baptismalibus participet. Infantes enim sine baptismo decedentes, aiunt, aeterna beatitudine non privantur. Hic modus opinandi et agendi est contra traditionem, praxim et doctrinam Ecclesiae. Hac ratione S. Officium in mentem revocavit can. 770, ut parochi et concionatores obligationis executionem urgeant, praesertim tempore quadragesimali, cum frequentius sermo fieri contingit de sacramento initiationis christianae, ut plebs sancta Dei recte et opportune paretur ad renovationem promissionum baptismatis, in vigilia paschali.

ab

LITURGIA ET MUSICA

DE INSTITUTIONE MUSICAE SACRAE IN SEMINARIIS ITALIAE

Quod tam diu desiderabatur, nempe methodica instructio Seminaristarum in Musica sacra et in sacra liturgia, inde a primis annis, per totum curriculum Seminarii usque ad cursum theologicum, nunc in rem deduxit S. C. de Seminariis Studiorumque Universitatibus pro italici Seminariis; dispositiones iam iam sunt edendae, opportune accommodatae, pro seminariis totius mundi. En S. Congregationis epistola ad exc.mos Ordinarios Italiae.

Eccellenza Reverendissima

con lettera circolare del 15 agosto 1949, pubblicata negli *Acta Apostolicae Sedis*¹, questa Sacra Congregazione impartiva delle norme per regolare l'insegnamento teorico e pratico del canto sacro nei Seminari.

In recenti Congressi nazionali ed internazionali è stato espresso il voto che questa medesima Sacra Congregazione formulasse anche un programma dettagliato per tale insegnamento. Così pure hanno chiesto Vescovi e Rettori di Seminari, rilevando l'opportunità di concretare tali linee programmatiche, onde l'insegnamento stesso possa avere un'impostazione organica, completa e uniforme.

E ciò anche in ossequio al volere del Santo Padre fel. regn., il quale, nell'Enciclica «*Musicae sacrae*», del 25 dicembre 1955, così si esprime:

«*Magna autem cura providendum est ut, qui in Vestris Seminariis et in Missionum vel Religiosorum Institutis ad sacros assequendos Ordines contendunt, musicae sacrae et cantus gregoriani doctrina et usu ad Ecclesiae mentem recte instituantur a magistris harum artium peritis, qui quidem mores et instituta maiorum magni aestiment et Sanctae Sedis praeceptis ac normis omnino obsequantur*»³.

A questo fine uniarao alla présente Lettera un programma d'insegnamento, compilato con la collaborazione di insigni Maestri tecnicamente e didatticamente sperimentati in materia.

Tale programma faciliterà senza dubbio l'integrale applicazione delle norme già impartite ripetutamente dalla Santa Sede, in particolare con la Lettera che il Santo Padre, a mezzo del suo Pro-Segretario di Stato, si

¹ Romae, die 22 nov. 1957, in festività S. Caeciliae.

² *Acta Ip. Sedis*, 41 (1949) 618-619; cfr. etiam *Ephem. lit.* 63 (1949) 425-427.

³ *Acta Ap. Sedis*, 48 (1956) 23; *Ephem. hi.* 71 (1957) 51.

INSTRUCTIO S. CONGREGATIONIS RITUUM
DE MUSICA SACRA ET SACRA LITURGIA AD MENTEM LITTE-
RARUM ENCYCLICARUM PII PAPAE XII «MUSICAE SACRAE
DISCIPLINA» ET «MEDIATOR DEI».

De Musica sacra, tria gravissimi ponderis documenta a Summis Pontificibus, nostra aetate, edita fuerunt, scilicet: Motu proprio sancti Pii X, *Tra le sollecitudini*, diei 22 Novembris anni 1903; Pii XI, fel. rec., Constitutio Apostolica *Divini cultus*, diei 20 Decembris anni 1928; demum Summi Pontificis Pii XII, fel. regn., Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*, diei 25 Decembris anni 1955; nec defuerunt minora alia pontificia documenta et huius Sacrae Rituum Congregationis decreta, quibus variae res ad Musicam sacram pertinentes ordinabantur.

Neminem autem fugit, inter Musicam sacram et sacram Liturgiam tam arctam natura sua intercedere necessitudinem, ut vix de una leges ferri aut normae tradi possint, altera neglecta. Re quidem vera, in memoratis quoque pontificiis documentis et S. Rituum Congregationis [631] decretis permixta habetur materia de Musica sacra et de sacra simul Liturgia.

Cum porro idem Summus Pontifex Pius XII, prius quam de Musica sacra, alteras casque gravissimas de sacra Liturgia edidisset Litteras encyclicas *Mediator Dei*, diei 20 Novembris anni 1947, in quibus doctrina liturgica et necessitates pastorales mirabili modo coordinatae exponuntur, valde opportunum visum est, potiora capita, sacram Liturgiam et Musicam sacram carumque pastorem efficaciam respicientia, ex memoratis documentis in unum colligere et peculiari Instructione pressius declarare, quo facilius et securius ea quae in iisdem documentis exposita sunt, in praxim reapse deducantur.

Consulto igitur Instructioni huic redigendae operam navarunt viri in Musica sacra periti et Pontificia Commissio pro generali liturgica instauratione constituta.

Totius autem Instructionis materia sequenti ordine est digesta:

Caput I. *Notiones generales* (nn. 1-10).

Caput II. *Normae generales* (nn. 11-21).

Caput III. *Normae speciales*.

• *Acta Ap. Sedis*, 50 (1958) 630-663. — Numeri inter quadratas uncas, textui inserti, paginas commentarii *Acta Ap. Sedis* indicant. In proximo fasciculo edetur commentarium ad hanc Instructionem.

1 De praecipuis actionibus liturgicis, in quibus Musica sacra adhibetur.

A) De Missa.

i/) Principia quaedam generalia circa fidelium participationem (nn. 22-23).

/;) De fidelium participatione in Missis in cantu (nn. 24-27).

r) De fidelium participatione in Missis lectis (nn. 28-34).

z/) De Missa conventuali, quae etiam Missa in choro appellatur (nn. 35-37).

e) De adistentia sacerdotum sacrosancto Missae sacrificio deque Missis quas synchronizatas vocant (nn. 38-39).

B) De Officio divino (nn. 40-46).

C) De Benedictione eucharistica (n. 47).

2. De quibusdam generibus Musicae sacrae.

A) De polyphonia sacra (nn. 48-49).

B) De Musica sacra moderna (n. 50).

C) De cantu populari religioso (nn. 51-53).

D) De musica religiosa (nn. 54-55).

3. De libris cantus liturgici (nn. 56-59).

[632] 4. De instrumentis musicis et de campanis.

A) Principia quaedam generalia (n. 60).

B) De organo classico et instrumentis similibus (nn. 61-67).

C) De musica sacra instrumentali (nn. 68-69).

D) De instrumentis musicis et de machinis automaticis (nn. 70-73).

E) De sacris actionibus ope radiophoniae et televisionis di(Tunden-
dis (nn. 74-79).

F) De tempore quo instrumentorum musicorum sonus prohibetur (nn. 80-85).

G) De campanis (nn. 86-92).

5. De personis quae in Musica sacra et sacra Liturgia praecipuas partes habent (nn. 93-103).

6. De Musica sacra et sacra Liturgia excolenda.

A) De cleri et populi generali in Musica sacra et sacra Liturgia institutione (nn. 104-112).

B) De institutis publicis et privatis Musicae sacrae provehendae (nn. 113-118).

Praemissis igitur notionibus quibusdam generalibus (cap. I), normae **item** generales traduntur usum Musicae sacrae in Liturgia respicientes

(cap. II); quo posito fundamento, tota res in capite III explicatur; in singulis autem paragraphs huius capitis statuuntur primum potiora quaedam principia, e quibus normae deinde speciales suapte defluunt.

Ca pu t I

NOTIONES GENERALES

1. «Sacra Liturgia integrum constituit publicum cultum mystici Iesu Christi Corporis, Capitis nempe membrorumque eius».1 Propterea sunt «actiones liturgicae» illae actiones sacrae, quae ex institutione Iesu Christi vel Ecclesiae eorumque nomine, secundum libros liturgicos a Sancta Sede approbatos, a personis ad hoc legitime deputatis peraguntur, ad debitum cultum Deo, Sanctis ac Beatis deferendum (cfr. can. 1256); ceterae actiones sacrae quae, sive in ecclesia sive extra, sacerdote quoque praesente vel praeunte, peraguntur, «pia exercitia» appellantur.

] 633] 2. Sacrosanctum Missae sacrificium est actus cultus publici, nomine Christi et Ecclesiae Deo redditi, quovis loco vel modo celebretur. Denominatio proinde «Missae privatae» vitetur.

3. Missarum species duae sunt: Missa «in cantu» et Missa «lecta». Missa dicitur *in cantu*, si sacerdos celebrans partes ab ipso iuxta rubricas cantandas revera cantu profert; secus dicitur *lecta*.

Missa «in cantu» porro, si celebratur cum assistentia ministrorum sacrorum, appellatur Missa *solemnis*; si celebratur absque ministris sacris, vocatur Missa *cantata*.

4. Sub nomine «Musicae sacrae» hic comprehenduntur:

- a~) Cantus gregorianus.
- b) Polyphonia sacra.
- c) Musica sacra moderna. I
- </) Musica sacra pro organo.
- e) Cantus popularis religiosus.
- /) Musica religiosa.

5. Cantus «gregorianus» in actionibus liturgicis adhibendus, est cantus sacer Ecclesiae romanae, qui, ex antiqua et veneranda traditione, sancte et fideliter excultus et ordinatus, vel recentioribus quoque temporibus iuxta priscae traditionis exemplaria modulatus, in respectivis libris, a Sancta

1 Litterae encyclicae *Mediator Dei*, dici 20 Novembris anni 1947: .4.4.S. 39 (1947) 528-529; *Ephem. Lit.* 62 (1948) .Appendix fasc. 1-11, p. 7*.

Sede rite approbata, ad usum liturgicum exhibetur. Gregorianus cantus natura sua non exigit, ut cum sonitu organi vel alterius musici instrumenti peragatur.

6. Nomine « polyphonic sacrae » ille intenditur cantus mensuratus,, qui, ex gregorianis concentibus ortus, pluribus consortibus vocibus, nullo comitante musicali instrumento, media aetate in Ecclesia latina vigere coepit, altero dimidio saeculi xvi Petrum Aloisium Praenestinum (1525-1594) maximum cultorem habuit, et ab eximiis eiusdem artis magistris, adhuc excolitur.

7. « Musica sacra moderna » est musica, quae, pluribus consortibus vocibus, musicis instrumentis non exclusis, recentiore aetate, iuxta progressum musicae artis concinnata est. Ipsa vero, cum directe ad usum liturgicum sit ordinata, pietate ac sensu religioso redoleat oportet, et hac condicione, in servitium liturgicum est recepta.

8. « Musica sacra pro organo » est musica pro solo organo composita, quae, inde a temporibus, quibus tubulatum organum ad concentum magis [634] aptum evasit, a claris magistris valde exculta fuit, quaeque, si leges Musicae sacrae ad amussim sequatur, ad sacram Liturgiam condecorandam non parum conferre potest.

9. « Cantus popularis religiosus » est ille cantus, qui sponte sua a religioso sensu oritur, quo humana creatura ab ipso Creatore ditata fuit, et proinde est universalis, apud omnes scilicet populos florens.

Cum autem idem cantus aptissimus sit ad vitam fidelium, privatam et socialem, christiano spiritu imbuendam, in Ecclesia, inde ab antiquissimis temporibus, valde fuit excultus², et nostra quoque aetate ad fidelium pietatem fovendam et ad pia exercitia condecoranda enixe commendatur; immo in ipsis actionibus liturgicis quandoque admitti potest³.

10. « Musica religiosa » demum illa est, quae, tum ex auctoris intentione, cum ex operis argumento et fine, sensus pios ac religiosos exprimere et movere contendit, et proinde « religionem valde iuvat »⁴; cum vero ad cultum divinum noti sit ordinata, indolemque magis liberam prae se ferat, in actionibus liturgicis non admittitur.

² Cir. *Eph.* 5, 18-20; *Coi.* 3, 16.

³ Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*, dici 25 Decembris 1955: *A.A.S.* 48 (1956) 13-14; *Ephem. ht.* 71 (1957) 43-44.

⁴ Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*: *A.A.S.* 48 (1956) 13; *Ephem. Ut* 71 (1957) 43.

Caput II

NORMAE GENERALES

11. Haec Instructio vim suam exercet in omnes ritus Ecclesiae latinac; proinde, quae de cantu *gregoriano* dicuntur, valent etiam pro cantu liturgico proprio, si habeatur, aliorum rituum latinorum.

Nomine porro «Musicae sacrae» intellegitur in hac Instrukione quandoque «cantus *et* instrumentorum sonus», quandoque «instrumentorum sonus» tantum, prout e contextu facile eruitur.

Denique, voce «ecclesiae» ordinarie comprehenditur omnis «locus sacer», id est: ecclesia sensu stricto, oratorium publicum, semipublicum, privatum (cfr. can. 1154, 1161, 1188), nisi ex contextu de solis ecclesiis sensu stricto agi eluceat.

12. Actiones liturgicae peragi debent ad normam librorum liturgicorum rite ab Apostolica Sede approbatorum, sive pro universa Ecclesia, sive pro aliqua ecclesia particulari aut familia religiosa (cfr. can. 1257); [635] pia autem exercitia fiunt secundum consuetudines et traditiones locorum aut coetuum, a competente auctoritate ecclesiastica approbatas (cfr. can. 1259).

Actiones liturgicas et pia exercitia inter se commiscere non licet; sed, si casus ferat, pia exercitia actiones liturgicas aut praecedant aut sequantur.

13. o) Lingua actionum liturgicarum est latina, nisi in supradictis libris liturgicis, sive generalibus, sive particularibus, pro quibusdam actionibus liturgicis alia lingua explicite sit admissa, et salvis illis exceptionibus, quae infra ponuntur.

b) In actionibus liturgicis in cantu celebratis, nullus textus liturgicus, in linguam vulgarem verbotenus conversus, cani licet", salvis concessionibus particularibus.

c) Exceptiones particulares, a lege linguae Latinae in actionibus liturgicis unice adhibendae, a Sancta Sede concessae, vim suam retinent; sed absque eiusdem Sanctae Sedis auctoritate non licet eas latius interpretari vel ad alias regiones transferre.

r/) In piis exercitiis quaevis lingua adhiberi potest fidelibus magis conveniens.

14. a) In Missis *in cantu* non solum a sacerdote celebrante et ministris, sed etiam a schola aut fidelibus unice lingua latina est adhibenda.

« Verum tamen, ubi saecularis vel immemorabilis consuetudo fert ut

5 Motu proprio *Tra le sollecitudini*, dici 22 Novembris 1903, n. 11. S. S. 36 (1903-1904) 334; *Decr. attifi. S.R.C.* 4121; *Ephem. ht.* 18 (1904) 138.

in sollemni Sacrificio Eucharistico [id est in Missis in cantu), post sacra verba liturgica latine cantata, nonnulla popularia vulgaris sermonis cantica inserantur, locorum Ordinarii id fieri sinere poterunt, “si pro locorum ac personarum adiunctis existiment cam [consuetudinem] prudenter submo- veri non posse” (can. 5), firma tamen lege qua statutum est ne ipsa verba liturgica vulgari lingua canantur»’*.

Z) In Missis *lectis* sacerdos celebrans, eius minister, et fideles qui una cum sacerdote celebrante actioni liturgieae *directe participant*, id est, clara voce illas partes Missae dicunt quae ad ipsos spectant (cfr. n. 31), unice linguam latinam adhibere debent.

Si autem fideles, praeter hanc participationem liturgicam *directam*, preces quasdam vel cantus populares, secundum locorum consuetudinem, addere cupiunt, hoc fieri potest lingua quoque vernacula.

(636j c) Partes *Propriet, Ordinarii et Canonis Missae* elata voce dicere una cum sacerdote celebrante, lingua latina vel verbotenus conversas, sive ab omnibus fidelibus sive a quodam commentatore, stricte prohibetur, exceptis iis quae n. 31 recensentur.

Optandum vero ut in dominicis et festis diebus, in Missis lectis, Evangelium et etiam Epistola, a quodam lectore, lingua vernacula ad utilitatem fidelium legantur.

A Consecratione insuper usque ad *Pater noster* sacrum suadetur silentium.

15. In sacris processionibus, a libris liturgicis descriptis, ea adhibeatur lingua, quam iidem libri praescribunt vel admittunt; in aliis vero processionibus, quae ad modum piorum exercitiorum peraguntur, lingua fidelibus participantibus magis conveniens adhiberi potest.

16. *Cantus gregorianus* est cantus sacer, Ecclesiae romanae proprius et principalis; ideoque in omnibus actionibus liturgicis non solum adhiberi potest, sed, ceteris paribus, aliis Musicae sacrae generibus est praeferendus.

Proinde :

a) Lingua cantus gregoriani, utpote cantus liturgici, est unice lingua latina.

Z») Illae partes actionum liturgicarum, quae iuxta rubricas a sacerdote celebrante et ab eius ministris cantandae sunt, unice secundum modulos gregorianos, in editionibus typicis ordinatos, cantari debent, interdicto cuiusvis instrumenti comitante sono.

« Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplinae* A.A.S. -18 (1956) 16-17; *Ephem. Ut.*

71 (1957) 46.

Schola et populus, cum sacerdoti et ministris cantantibus ex rubricarum vi respondent, itidem unice iisdem gregorianis modulis uti debent.

e) Demum, ubi per Indulta particularia permisum fuerit, ut in Missis in cantu, sacerdos celebrans, diaconus aut subdiaconus, vel lector, textibus Epistolae seu Lectionis, et Evangelii, gregorianis modulis decantatis, eosdem textus lingua quoque vernacula proclamare possint, hoc fieri debet legendo alta et clara voce, exclusa quavis cantilena gregoriana, authentica vel adsimulata (cfr. n. 96 e\

17. *Polyphonia sacra* in omnibus actionibus liturgicis adhiberi potest, hac tamen condicione, ut habeatur schola quae eam ad artis normam exsequi possit. Hoc genus Musicae sacrae actionibus liturgicis solemniore splendore celebrandis magis convenit.

[637] 18. Item *Musica sacra moderna* in omnibus actionibus liturgicis admitti potest, si reapse respondeat dignitati, gravitati et sanctitati Liturgiae, et schola habeatur quae eam ad artis normam exsequi possit.

19. *Cantus popularis religiosus* in exercitiis piis libere adhiberi potest; in actionibus vero liturgicis stricte servantur quae superius, nn. 13-15, statuta sunt.

20. *Musica religiosa* autem ab omnibus actionibus liturgicis omnino arceatur; in piis vero exercitiis admitti potest; quoad concentus, in locis sacris, servantur normae quae infra, nn. 54 et 55, traduntur.

21. Ea omnia, quae ad normam librorum liturgicorum, sive a sacerdote et eius ministris, sive a schola vel populo cantanda sunt, integre ad ipsam sacram Liturgiam pertinent. Quapropter:

a) Districte vetatur, ordinem textus cantandi quovis modo mutare, verba alterare vel omittere, aut indecore iterare. In modulationibus quoque, ad modum polyphoniae sacrae et Musicae sacrae modernae compositis, singula textus verba clare et distincte percipi debent.

b) Ex eadem ratione, in quavis actione liturgica, explicite vetatur qualemcumque textum liturgicum cantandum, vel ex toto vel ex parte, omittere, nisi per rubricas aliter dispositum sit.

c) Si autem ob rationabilem causam, ex. gr. ob deficientem numerum cantorum, vel propter eorum non plenam artis cantandi peritiam, vel etiam quandoque, propter alicuius ritus vel cantilenaе longitudinem, unus alterve textus liturgicus, qui ad scholam pertinet, cantari nequeat prout in notationibus librorum liturgicorum exhibetur, hoc unum permittitur, ut textus illi integre, aut recto tono, aut ad modum psalmorum cantentur, organo, si placet, comitante.

Caput III

NORMAE SPECIALES

1. De praecipuis actionibus liturgicis in quibus Musica sacra adhibetur

/i) De Missa

a) *Principia quaedam generalia circa fidelium participationem*

22. Missa natura sua postulat, ut omnes adstantes, secundum modum sibi proprium, eidem participant.

a) Quae quidem participatio praeprimis *interna* esse debet, nimirum [638] pia animi attentione et cordis affectibus exercitata, qua fideles una «cum Summo Sacerdote arctissime coniugentur... atque una cum Ipso et per Ipsum [Sacrificium] offerant, unaque cum Eo se devoveant»⁷.

z) Adstantium vero participatio plenior evadit, si internae attentioni *externa* accedat participatio, actibus scilicet externis manifestata, uti corporis positione (genuflectendo, stando, sedendo), gestibus ritualibus, maxime vero responsionibus, precationibus et cantu.

De hac participatione Summus Pontifex Pius XII, in Litteris encyclicis de sacra Liturgia *Mediator Dei*, generaliori modo haec collaudando habet:

« Ii laudibus exornandi sunt, qui edicere contendunt, ut Liturgia externo etiam modo actio sacra fiat, quam reapse adstantes omnes communicent. Id quidem non una ratione contingere potest; cum nimirum universus populus, ex sacrorum rituum normis, vel sacerdotis verbis recto servato ordine respondet, vel cantus edit, qui cum variis Sacrificii partibus congruant, vel utrumque facit, vel denique cum in Sacris solemnibus alternas Iesu Christi administri precibus dat voces unaque simul liturgica cantica concinit » 8.

Harmonicam hanc participationem pontificia intendunt documenta, cum de « participatione actuosa » agunt⁹, cuius praecipuum exemplar habetur in sacerdote celebrante eiusque ministris, qui, debita pietate interna atque rubricarum et caerimoniarum exacta observantia, altari deserviunt.

c) Perfecta demum participatio actuosa obtinetur, quando *sacramentalis* quoque participatio accedit, per quam scilicet « fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione

⁷ Litterae encyclicae *Mediator Dei*, dici 20 Novembris 1947: A.A.S. 39 (1947) 552; *Ephem. Ut.* 62 (1948) 25*.

⁸ A.A.S. 39 (1947) 560; *Ephem. Ut.* 62 (1948) 31*.

⁹ Litterae enc. *Mediator Dei*: A.A.S. 39 (1947) 530-537; *Ephem. Ut.* 62 (1948) 8'-14*.

communicant, quo ad cos sanctissimi huius Sacrificii fructus uberior proveniat > 10.

d) Cum vero conscia et actuosa fidelium participatio absque eorum sufficienti institutione obtineri non possit, in memoriam revocare iuvat sapientem illam a Tridentinis Patribus conditam legem, qua praescribitur: «Mandat sancta Synodus pastoribus et singulis animarum curam gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem [id est in homilia [639] post Evangelium, seu «cum catechesis plebi christianae traditur»], vel per se vel per alios, ex his quae in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cetera sanctissimi huius Sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus praesertim dominicis et festis»¹¹.

23. Varios autem modos, quibus fideles sacrosancto Missae Sacrificio actuose participare possunt, ita oportet moderari, ut periculum cuiusvis abusus amoveatur, et praecipuus eiusdem participationis finis obtineatur, plenior scilicet Dei cultus et fidelium aedificatio.

b) De fidelium participatione in Missis in cantu

24. Forma nobilior eucharisticae celebrationis habetur in *Missa solemni* in qua caerimoniarum, ministrorum, atque Musicae sacrae cumulata solemnitas, divinorum mysteriorum magnificentiam patefacit, et adstantium mentes ad piam eorundem mysteriorum contemplationem conducit. Adnitendum proinde, ut fideles hanc celebrationis formam, ea qua par est aestimatione, prosequantur, congrue eidem participando, prouti infra exponitur.

25. In Missa itaque solemni, actuosa fidelium participatio tribus gradibus perfici potest:

u) Primus gradus habetur, cum omnes fideles *responsa liturgica* cantando reddunt: *Amen; Et cum spiritu tuo; Gloria tibi, Domine; Habemus ad Dominum; Dignum et iustum est; Sed libera nos a malo; Deo gratias.* Omni cura adlaborandum est, ut fideles omnes, ubique terrarum, haec responsa liturgica in cantu reddere valeant.

b) Secundus gradus habetur, cum omnes fideles partes quoque ex *Ordinario Missae* decantant, scilicet: *Kyrie, eleison; Gloria in excelsis Deo; Credo; Sanctus-Benedictus; Agnus Dei.* Adnitendum sane, ut fideles cas-

10 S. Cone. Trid. Sess. 22, cap. 6. Cfr. etiam Litteras encyclicas *Mediator Dei* (A.A.S. 39 (1947) 565; *Ephem. Lit.* 62 (1948) 35*): «Valde opportunum est, quod cetero-
qum Liturgia statuit, populum ad sacram accedere Synaxim, postquam sacerdos divinam Da-
pem ex ara libaverit ».

11 S. Cone. Trid. Sess. 22. cap. 8; Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*: A.A.S. 48 (1956) 17; *Ephem. Lit.* 71 (1957) 46.

dem partes ex Ordinario Missae, simplicioribus praesertim gregorianis modulis, decantare sciant. Si omnes vero partes cantari nequeant, nihil prohibet quominus faciliores, uti *Kyrie, eleison; Sanctus-Benedictus; Agnus Dei*, seligantur a fidelibus omnibus decantandae, *Gloria in excelsis Deo* vero et *Credo* a « schola cantorum ».

Ceterum curandum est, ut ubicumque terrarum sequentes faciliores gregoriani moduli a fidelibus addiscantur: *Kyrie, eleison; Sanctus-Benedictus*, et *Agnus Dei* iuxta num. XVI Gradualis romani; *Gloria* [640] *in excelsis Deo* una cum *Ite. missa est - Deo gratias*, iuxta modum XV; *Credo* autem iuxta num. I vel III. Hac sane via illud maxime optabile obtineri potest, ut Christifideles, ubicumque terrarum, communem Fidem in actiosa participatione sacrosancto Missae Sacrificio, communi quoque laetoque concentu manifestare valeant.¹²

c) Tertius denique gradus habetur, si omnes adstantes ita sint in cantu gregoriano exercitati, ut partes quoque ex *Proprio Missae* cantare valeant. Quae quidem plena in cantu participatio urgenda est praesertim in communitatibus religiosis et in seminariis.

26. Magni quoque facienda est *Missa cantata*, quae, etsi sacris ministris et plena caerimoniarum magnificentia careat, decoratur tamen cantus et Musicae sacrae venustate.

Optandum est, ut dominicis et diebus testis, *Missa paroecialis* vel principalis sit in cantu.

Quae vero de fidelium participatione in *Missa solemni* superiore numero dicta sunt, eadem prorsus valent etiam pro *Missa cantata*.

27. In *Missis* in cantu, haec insuper animadvertenda sunt:

d) Si sacerdos cum ministris introitum facit in ecclesiam per viam longiorem, nil prohibet quominus, decantata *antiphona ad Introitum cum suo versu*, plures alii eiusdem psalmi versus contentur: quo in casu, post singulos vel binos versus repeti potest antiphona, et, quando celebrans ante altare advenerit, abrupto psalmo, si opus sit, cantatur *Gloria Patri*, et ultimo repetitur antiphona.

b) *Post antiphonam ad Offertorium* canere licet antiquos gregorianos modulos illorum versuum, qui olim post antiphonam decantabantur.

Si vero antiphona ad Offertorium a quodam psalmo desumpta sit, licet alios eiusdem psalmi versus decantare; quo in casu, post singulos vel binos versus psalmi, repeti potest antiphona, et, Offertorio expleto, psalmus clauditur cum *Gloria Patri*, et repetitur antiphona. Si vero antiphona e psalmo non sit desumpta, seligi potest alius psalmus solemnitati con-

¹² Litterae encyclicae *Musicae artis disciplina*. A.A.S. 48 (1956) 16; *Ephem. ht.* 71 (1957) 46.

gruens. Cani tamen potest, expleta antiphona ad Offertorium, etiam aliqua cantiuncula latina, quae tamen huic Missae parti congruat, nec protrahatur ultra *Secretam*.

c) *Antiphona ad Communionem* per se canenda est dum sacerdos celebrans Ssmum Sacramentum sumit. Si autem fideles communicandi [641] sint, cantus eiusdem antiphonae inchoetur dum sacerdos sacram Communionem distribuit. Si eadem antiphona ad Communionem c quo-dam psalmo desumpta sit, licet alios eiusdem psalmi versus decantare; quo in casu, post singulos vel binos versus, repeti potest antiphona, et, Communione expleta, psalmus clauditur cum *Gloria Patri*, et repetitur antiphona. Si vero antiphona non sit de psalmo, seligi potest psalmus solemnitati et actioni liturgicae congruens.

Expleta autem antiphona ad Communionem, praesertim si fidelium Communio diu protrahitur, licet quoque aliam cantiunculam latinam, sacrae actioni congruam, decantare.

Fideles praeterea ad sacram Communionem accessuri, ter *Domine, non sum dignus*, una cum sacerdote celebrante, recitare possunt.

d) *Sanctus* et *Benedictus*, si modulis gregorianis decantentur, continue canendi sunt, secus vero, *Benedictus* post Consecrationem ponatur.

e) Dum Consecratio peragitur, omnis cantus cessare debet, et, ubi consuetudo viget, etiam sonus organi et cuiusvis musici instrumenti.

f) Consecratione peracta, nisi *Benedictus* adhuc sit canendus, sacrum suadetur silentium usque ad *Pater noster*.

g) Dum sacerdos celebrans in fine Missae fidelibus benedicit, organum sileat; sacerdos autem celebrans verba Benedictionis ita pronuntiare debet, ut ab omnibus fidelibus intellegi possint.

c) *De fidelium participatione in Missis lectis*

28. Sedulo curandum est, ut fideles, « non tamquam extranei vel muti spectatores »¹³ Missae quoque lectae intersint, sed illam praestent participationem, quae a tanto mysterio requiritur, et quae uberrimos affert fructus.

29. Primus autem modus, quo fideles Missae lectae participare possunt, habetur, cum singuli, *propria industria*, participationem praestant, sive internam, piam scilicet ad potiores Missae partes attentionem, sive externam, iuxta varias regionum probatas consuetudines.

Ii potissimum in hac re laude digni sunt, qui parvum missale, proprio captui accommodatum, prae manibus habentes, una cum sacerdote, eisdem Ecclesiae verbis comprecantur. Cum vero non omnes *aeque* idonei sint ad

¹³ Constitutio Apostolica *Divini atltns*, diei 20 Decembris 1928: A.A.S. 21 (1929) 40; *Ephcm. lit.* 43 (1929) 12.

ritus ac formulas liturgicas recte intellegendas, et cum praeterea [642] animorum necessitates non caedem in omnibus sint, neque in singulis semper eadem permaneant, his alia vel aptior vel facilior participationis ratio occurrit, scilicet « lesu Christi mysteria pie meditando, vel alia peragendo pietatis exercitia aliasque fundendo preces, quae, etsi forma a sacris ritibus differunt, natura tamen sua cum iisdem congruunt

Notandum insuper, quod si alicubi, inter Missam lectam, mos vigeat organum sonandi, quin fideles sive communibus precibus, sive cantu Missae participant, reprobandus est usus, organum, harmonium, aut aliud musicum instrumentum quasi *sine intermissione* sonandi. Haec igitur instrumenta sileant:

- a) Post ingressum sacerdotis celebrantis ad altare, usque ad Offertorium;
- b) A primis versiculis ante Praefationem usque ad *Sanctus* inclusive;
- e) Ubi consuetudo viget, a Consecratione usque ad *Pater noster*;
- d) Ab oratione dominica usque ad *Agnus Dei* inclusive; ad confessionem ante Communionem fidelium; dum dicitur *Postcommunio* et datur Benedictio in fine Missae.

30. Secundus participationis modus habetur, cum fideles Sacrificio eucharistico participant, *communes* preces et cantus proferendo. Providendum, ut et preces et cantus singulis Missae partibus apprime congruant, firmo tamen praescripto n. 14 c.

31. Tertius denique isque plenior modus obtinetur, cum fideles sacerdoti celebranti *liturgice respondent*, quasi cum illo « dialogando », et *partes sibi proprias clara voce dicendo*.

Quatuor vero gradus pleniores huius participationis distinguere possunt:

tf) Primus gradus, si fideles sacerdoti celebranti faciliora responsa liturgica reddunt, scilicet: *Arnen; Et cum spiritu tuo; Deo gratias; Gloria tibi, Domine; Laus tibi, Christe; Habemus ad Dominum; Dignum et iustum est; Sed libera nos a malo;*

b) Secundus gradus, si fideles partes insuper proferunt, quae a ministrante, iuxta rubricas, sunt dicendae; et, si sacra Communio infra Missam distribuitur, confessionem quoque dicunt et ter *Domine, non sum dignus;*

c) Tertius gradus, si fideles partes quoque ex *Ordinario Missae*, [643] scilicet: *Gloria in excelsis Deo; Credo; Sanctus-Benedictus; Agnus Dei*, una cum sacerdote celebrante recitant;

d) Quartus denique gradus, si fideles partes quoque ad *Proprium Missae* pertinentes: *Introitum; Graduate; Offertorium; Communionem*, una

*»; I
I .

B&I j
I
j
u' J

H Litterae encyclicae *Mediator Dei*. A.A.S. (1947) 560-561; *Ephem. Ut.* 62 (1948) 32*.

cum sacerdote celebrante proferunt. Hic ultimus gradus a selectis tantum cultioribus coetibus bene institutis, digne, prouti decet, adhiberi potest.

32. In Missis lectis totum *Pater noster*, cum apta sii et antiqua precatio ad Communionem, a fidelibus una cum sacerdote celebrante recitari potest, lingua vero latina tantum, et addito ab omnibus *Arnen*, exclusa quavis recitatione in lingua vulgari.

33. In Missis lectis cantus populares religiosi a fidelibus cantari possunt, servata tamen hac lege, ut sirtgulis Missae partibus plane congruant (cfr. n. 14 Z>).

34. Sacerdos celebrans, potissimum si aula ecclesiae magna sit et populus frequentior, ea omnia, quae secundum rubricas *clara voce* pronuntiare debet, adeo elata voce dicat, ut omnes fideles sacram actionem opportune et commode sequi possint.

d) *De Missa « conventuali », quae etiam Missa
« in choro » appellatur*

35. Inter actiones liturgicas, quae peculiari dignitate excellunt, merito computanda est Missa « conventualis », seu « in choro », illa scilicet quae ab iis, qui per Ecclesiae leges choro adstringuntur, in coniunctione cum Officio divino quotidie celebranda est.

Missa enim una cum Officio divino summam totius christiani cultus constituit, scu plenam illam laudem, quae omnipotenti Deo, externa quoque et publica solemnitate, quotidie tribuitur.

Cum autem plena haec publica et collegialis divini cultus oblatio in omnibus ecclesiis quotidie perfici nequeat, ideo ab iis, qui lege « chori » ad hoc deputati sunt, quasi *vicaria vice* peragitur; quod maxime valet de ecclesiis cathedralibus relate ad universam dioecesim.

Omnes proinde celebrationes « in choro » peculiari decore et solemnitate, id est, cantu et Musica sacra exornatae, ordinarie peragi debent.

36. Missa igitur conventualis *per se* sollemnis esse debet, vel saltem cantata.

Ubi vero per leges particulares aut per peculiaria Indulta a solemnitate [644] Missae « in choro » dispensatum fuit, id saltem omnino evitetur, ne inter Missam conventualem Horae canonicae recitentur. Praestat e contra, ut Missa conventualis *lecta* ea forma peragatur, quae n. 31 proponitur, secluso tamen quovis vernaculae linguae usu.

37. Ad Missam conventualem quod attinet, haec insuper servantur:

a) Singulis diebus una tantum dicenda est Missa conventualis, quae

cum Officio in choro recitato concordare debet, nisi aliter a rubricis dispositum fuerit *{Additiones et Variationes in rubricis Missalis*, tit. I, n. 4). Obligatio tamen alias Missas in choro celebrandi, ex piis foundationibus vel alia legitima causa, firma manet.

b) Missa conventualis sequitur normas Missae in cantu vel lectae.

c) Missa conventualis dicenda est post Tertiam, nisi communitatis moderator, gravi de causa, eam post Sextam vel Nonam dicendam esse censuerit.

d) Missae conventuales « extra chorum », hucusque a rubricis quandoque praescriptae, supprimuntur.

e) *De adsistentia sacerdotum sacrosancto Missae sacrificio
deque Missis quas « synchronizatas » vocant*

38. Praemisso quod concelebratio sacramentalis in Ecclesia latina casibus limitatur a iure statutis: responso deinde Supremae S. Congregationis S. Officii diei 23 Maii 1957 lu in mentem revocato, quo invalida declaratur concelebratio Missae sacrificii ex parte sacerdotum, qui, etsi vestibus sacris induti et quavis intentione ducti, verba consecrationis non proferunt: non est prohibitum, ut, pluribus sacerdotibus, occasione Congressuum, simul convenientibus, « unus tantum sacrum peragat, alii vero (si omnes sive plurimi) huic uni sacro intersint in eoque sacram synaxim c manu celebrantis sumant », dummodo « hoc ex iusta et rationabili causa liat, neque Episcopus ad fidelium admirationem vitandam aliud statuerit ». et huic modo agendi ne subsit error a Summo Pontifice Pio XII memoratus, quod scilicet celebratio unius Missae, cui centum sacerdotes pie adsistunt, aequivaleat celebrationi centum Missarum ex parte centum sacerdotum

1645| 39. Prohibentur vero sic dictae < Missae synchronizatae », illae scilicet Missae hoc peculiari modo celebratae, quod duo vel plures sacerdotes, in uno vel pluribus altaribus, ita simultané Missam celebrant, ut omnes actiones et omnia verba uno codemque tempore et peragantur et proferantur, adhibitis quoque, praesertim si numerus sacerdotum ita celebrantium magnus sil, modernis quibusdam instrumentis quibus absoluta **haec** uniformitas seu « synchronizatio » facilius obtineatur.

i' .I..I.S. 49 (1957) 370; *Ephem. lit.* 71 (1957) 317.

l|l Cfr. Allocutiones Summi Pontificis Pii XII ad Etnos PP. Cardinales atque Excmos Sacrorum Antistites, diei 2 Novembris 1954 46 [1954) 669-670); *Ephem. ht.* 69 (1955) 19-50; et ad cos qui Conventui international! de Liturgia Pastoralis Assisii habito, interfuerunt, diei 22 Septembris 1956 (.4.A.S. 48 [1956] 716-717); *Ephem. Ut.* 70 (1956) 401-102.

B) De Officio divino

40. Officium divinum absolvitur aut «in choro», aut «in communi», aut «a solo».

Dicitur autem «in choro», si Officium divinum absolvitur a communitate, per leges ecclesiasticas ad chorum obligata; «in communi» vero, si idem fit a communitate, quae ad chorum non est adstricta.

Officium vero divinum, quovis modo absolvatur, sive «in choro», sive «in communi», sive «a solo», si ab illis peragatur qui per leges ecclesiasticas ad Officium persolvendum deputati sunt, semper habendus est uti actus cultus *publici*, nomine Ecclesiae Deo redditi.

41. Officium divinum natura sua ita est constitutum, ut mutuis alternisque vocibus persolvatur; immo nonnullae partes per se postulant ut cantu peragantur.

42. His itaque statutis, absolutio Officii divini «in choro» retineatur et foveatur; absolutio vero «in communi», sicut etiam cantus alicuius saltem Officii partis, secundum locorum, temporum et personarum opportunitatem, enixe commendatur.

43. Psalmorum recitatio «in choro» vel «in communi», sive fiat in modulatione gregoriana, sive sine cantu, gravis sit atque conveniens, servata apta tonorum ratione, congruentis vocis mora, et plena vocum concordantia.

44. Si psalmi, qui in Hora canonica occurrant, cantandi sint, partim saltem gregorianis modulis cantari debent, vel alternis psalmis, vel alternis versibus eiusdem psalmi.

45. Prisca et veneranda consuetudo, Vesperas in dominicis et festivis diebus una cum populo, ad normam rubricarum decantandi, ubi viget servetur; ubi non est, quantum fieri potest, inducatur, aliquoties saltem in anno.

[646] Adnitantur insuper locorum Ordinarii ne, occasione Missae vespertinae, Vesperarum cantus diebus dominicis et festivis desuescat. Missae enim vespertinae, quas Ordinarius loci permittere potest «si bonum spirituale notabilis partis christifidelium id postulet»¹, detrimento esse non debent actionibus liturgicis piisque exercitiis, quibus populus Christianus dies festivos sanctificare consuevit.

¹ Constitutio Apostolica *Christus Dominus*, dici 6 Ianuarii 1953 (A.A.S. 45 [1953] 15-24); *Ephem. Lit.* 68 (1953) 30-37; *Instructio* Supremae S. Congregationis Sancti Officii eiusdem dici (A.A.S. 45 [1953] 41-51); *Ephem. Lit.* 68 (1953) 38-42; Motu proprio *Sacramentum Communionem*, dici 19 Martii 1957 (A.A.S. 49 [1957] 177-178); *Eph. ht.* 71 (1957) 191-192.

Quapropter mos cantandi Vesperas aut pia alia exercitia celebrandi cum Benedictione eucharistica, ubi viget, retinendus est, etiamsi Missa vespertina celebretur.

46. In seminariis autem clericorum, sive saecularium sive religiosorum, saepius Officii divini saltem aliqua pars in communi peragatur, et quantum possibile est, in cantu; diebus autem dominicis et festivis Vesperae saltem canendae sunt (cfr. can. 1367, 3°).

C) De Benedictione eucharistica

47. Benedictio eucharistica est vera actio liturgica; proinde fieri debet prouti in *Rituali Romano*, tit. X, cap. V, n. 5, describitur.

Sicubi vero ex traditione immemorabili alius vigeat modus eucharisticam Benedictionem impertiendi, hic modus de licentia Ordinarii conservari potest; suadetur tamen prudenter romanum morem Benedictionis eucharisticae promovere.

2. De quibusdam generibus Musicae sacrae

A) De POLYPHONIA SACRA

48. Opera auctorum polyphoniae sacrae, cum antiquorum, tum recentiorum, in actiones liturgicas ne inducantur, nisi prius certe constiterit, ea ita esse composita vel aptata, ut normis et monitis in Litteris encyclicis *Musicae sacrae disciplina* 1819d rem traditis, reapse respondeant. In dubio consulatur Commissio diocesana de Musica sacra.

49. Prisca huiusce artis monumenta, quae adhuc in archivis iacent, diligenter investigentur, de eorum conservatione, si opus sit, opportune provideatur, eorumque editiones, sive criticae, sive ad usum liturgicum aptae, a peritis parentur.

B) De musica sacra moderna

[647] 50. Musicae sacrae modernae opera in actionibus liturgicis ne adhibeantur, nisi iuxta leges liturgicas et ipsius artis Musicae sacrae concinnata sint, ad mentem Litterarum encyclicarum *Musicae sacrae disciplina* Qua de re indicium feret Commissio diocesana de Musica sacra..

18 .I./I.S. 48 (1956) 18-20; *Ephem. Lit.* 71 (1957) 47-49.

19 48 (1956) 19-20; *Ephem. Ut.* 71 (1957) 48-49.

C) De CANTU POPULARI RELIGIOSO

51. Cantus popularis religiosus summopere commendandus et provehendus est; eius enim ope vita Christiana spiritu religioso perfunditur mentesque fidelium ad superiora elevantur.

Huiusmodi autem cantus popularis religiosus proprium habet locum in omnibus, sive publicis sive familiaribus, vitae christianae solemnitatibus, vel etiam inter diuturnos vitae quotidianae labores; nobiliorem vero partem obtinet in omnibus piis exercitiis, sive extra sive intra ecclesiam peragendis; quandoque demum in ipsis actionibus liturgieis admittitur, iuxta normas superius nn. 13-15 traditas.

52. Ut autem religiosa cantica popularia finem suum attingant, «ad catholicae Fidei doctrinam plene conformentur oportet, eam recte proponant et explicent, lingua utantur plana et modulatione simplici, a tumida et inani verborum profluentia immunia sint, ac denique etsi brevia sunt et facilia, quandam prae se ferant religiosam dignitatem et gravitatem»²⁰. Quae praescripta ut servantur, locorum Ordinarii sedula cura caveant.

53. Commendatur igitur omnibus quorum intéressé potest, ut cantiones populares religiosas, antiquioris quoque aetatis, quae scripto aut viva voce traditae sunt, opportune colligantur, et, locorum Ordinariis approbantibus, ad fidelium usum edantur.

D) De MUSICA RELIGIOSA

54. Magni quoque illa musica aestimanda est et opportune excolenda, quae etsi in actionibus liturgieis propter peculiarem suam indolem admitti nequit, eo tamen tendit, ut in audientibus religiosos affectus producat ipsamque religionem foveat, ideoque musica *religiosa* iure meritoque nuncupatur.

1648| 55. Sedes propriae ad opera musica religiosa disponenda sunt auditoria ad concentus musicos destinata, vel aulae spectaculis aut conventibus constitutae, non vero ecclesiae, cultui Dei sacrae.

Sicubi vero auditorium musicum vel alia aula conveniens non exstet et nihilominus concentum musicae religiosae fidelibus utilitatem spiritua-lem afferre posse existimetur, Ordinarius loci concentum huiusmodi in aliqua ecclesia permittere potest, servatis tamen quae sequuntur:

i/) Pro quolibet concentu instituendo requiritur eiusdem Ordinarii loci licentia in scriptis;

/») Ad hanc licentiam obtinendam praecedat oportet petitio scripta,

²⁰ Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*. A.A.S. 48 (1956) 20; *Ep/lem. Iit.* 71 (1957) 49.

in qua significantur: tempus concentus, operum argumenta, nomina magistrorum (organici et magistri chori) atque artificum;

r) Ordinarius loci licentiam ne concedat, nisi, audito voto Commissionis diocccsanae de Musica sacra et consilio aliorum forte virorum in re peritorum, plane sibi constet opera proponenda non modo genuina arte praestare, sed sincera quoque christiana pietate; necnon personas, quae concentum exsecuturae sint, qualitatibus pollere, de quibus nn. 97 c 98.

i/) Ssmum Sacramentum, opportuniore tempore, ab ecclesia auferatur et in sacello quodam vel etiam in sacristia decenter reponatur; sin minus, auditores moneantur, Ssmum Sacramentum in ecclesia praesens esse, et rector ecclesiae diligenter curet, ut eidem Sacramento nulla obveniat irreverentia;

e) Si scidulae ad aditum emendae sint, aut libelli concentus distribuendi, haec omnia extra aulam ecclesiae fiant;

/) Musici, cantores et auditores ita se gerant talique more vestiantur, ut eam gravitatem prae se ferant, quae loci sacri sanctitatem omnino decet.

g) Pro rerum adiunctis praestat ut concentus aliquo pio exercitio concludatur, vel potius Benedictione eucharistica, eo sane proposito, ut spiritualis mentium elevatio, quam concentus promovere intendit, sacra actione quasi coronetur.

3. De libris cantus liturgici

56. Libri cantus liturgici Ecclesiae romanae hucusque typice editi sunt:

Graduais Romanum, cum *Ordinario Missae*.

Antiphonale Romanum pro Horis diurnis.

[649] *Officium Defunctorum*, *Maioris hebdomadae* et *Nativitatis D. N. fesu Christi*.

57. Sancta Sedes, in omnes cantilenas gregorianas, quae in libris liturgicis Ecclesiae romanae ab ipsa approbatis continentur, omnia sibi vindicat proprietatis et usus iura.

58. Decretum S. Rituum Congregationis, die 11 mensis /Xugusti anni 1905 datum, seu « Instructio circa editionem et approbationem librorum cantum liturgicum gregorianum continentium »^{21*}, necnon subsequens « Declaratio circa editionem et approbationem librorum canium liturgicum gregorianum continentium », die 14 mensis Februarii anni 1906",

21 *Dccr. auth. S.R.C.* 4166: *Ephrm. Ut.* 19 (1905) 516-519.

Dccr. auth. S.R.C. 4178: *Ephern. ht.* 20 (1906) 132-133.

4

alterumque Decretum, die 24 mensis Februarii anni 1911 editum, de quibusdam quaestionibus particularibus circa approbationem librorum cantus «Propriorum» alicuius dioecesis vel religiosae familiae²¹, vim suam retinent.

Quae autem eadem S. Rituum Congregatio, die 10 Augusti anni 1946, statuit «De facultate edendi libros liturgicos»²², valent quoque pro libris cantus liturgici.

I

59. Cantus ergo gregorianus *authenticus* ille est, qui in editionibus «typicis» vaticanis exhibetur, vel a S. Rituum Congregatione pro aliqua ecclesia particulari aut familia religiosa approbatus est, et propterea ab editoribus, debita facultate munitis, in omnibus, cantilena scilicet et textu, ad amussim transumendus est.

Signa autem, quae *rhythmica* dicuntur, privata auctoritate in cantum gregorianum inducta, permittuntur, dummodo integra servetur notularum vis et ratio, quae in vaticanis libris cantus liturgici inveniuntur.

4. De instrumentis musicis et de campanis

A) Principia quaedam generalia

60. Circa usum instrumentorum musicorum in sacra Liturgia haec recolantur principia:

a) Attenta sacrae Liturgiae natura, sanctitate ac dignitate, cuiuscumque instrumenti musici usus per se quam maxime perfectus esse [650] deberet. Melius erit proinde concentum instrumentorum (sive unius organi, sive aliorum instrumentorum) penitus omittere, quam indecore peragere; et generatim melius erit aliquid, etsi circumscriptum, bene agere, quam ampliora moliri, quibus explendis apta media deficient.

b) Ratio deinde habenda est differentiae, quae *sacram* inter et *pro-Janam* musicam intercedit. Dantur enim instrumenta musica, quae natura sua et origine — uti organum classicum — ad Musicam sacram directe ordinantur; vel alia, quae ad usum liturgicum facile aptantur, ut quaedam instrumenta, quae nervis et arcu constant; alia e contra exstant instrumenta, quae, communi iudicio, adeo profanae musicae propria existimantur, ut sacro usui aptari omnino nequeant.

c) Denique ea tantum musica instrumenta in sacra Liturgia admittuntur, quae personali artificis actione tractantur, non autem quae modo mechanico seu automatico.

²³ *auth. S.R.C.* 4260: *Ephtm. lit.* 25 (1911) 260-262.

A.A.S. 38 (1946) 371-372; *Ephem. lit.* IP 56 (1947) 19-20.

Æ) De organo classico et instrumentis similibus

61. Praecipuum illudque solemne instrumentum musicum liturgicum Ecclesiae Latinae fuit et manet organum classicum, seu tubulatum.

62. Organum servitio liturgico destinatum, etsi parvum, ad artis normam sit confectum, iisque vocibus instructum, quae sacro usui conveniunt; prius quam in usum deducatur, rite sit benedictum; et qua res sacra, omni diligentia custodiatur.

63. Praeter organum classicum, usus quoque admittitur illius instrumenti, quod « harmonium » vocant; hac quidem condicione, ut vocum qualitate et sonitus amplitudine sacro usui respondeat.

64. Illud vero adsimulatum organum, quod « electrophonicum » vocant, inter actiones liturgicas ad tempus tolerari potest, cum opes non suppetant ad organum tubulatum, etsi parvum, comparandum. In singulis tamen casibus accedat oportet explicita Ordinarii loci licentia. Hic autem consulat prius Commissionem dioecesanam de Musica sacra aliosve in hac re viros peritos, qui ea omnia suadere studeant, quae tale instrumentum ad usum sacrum magis accommodatum reddant.

65. Modulatores instrumentorum, de quibus nn. 61-64, sufficienter peritos esse oportet in arte sonandi, sive ad sacros canius aut musicorum concentus comitandos, sive ad organum solum belle modulandum; quin immo, cum saepe saepius necesse sit, inter actiones liturgicas [651] sonos «ex tempore» reddere, qui variis momentis eiusdem actionis congruant, in legibus, quae organo et Musicae sacrae in genere praesunt, scientia et experientia versati esse debent.

Iidem modulatores instrumenta sibi concredita religiose custodire studeant. Quoties autem organo in sacris functionibus assident, conscii sibi sint de parte activa quam exercent ad gloriam Dei et in fidelium aedificationem.

66. Organi modulatio, sive actiones liturgicas prosequatur, sive pia exercitia, diligenti cura aptanda est temporis vel dici liturgici qualitati, ipsorumque rituum et exercitiorum naturae, necnon singulis eorum partibus.

67. Nisi antiqua consuetudo vel peculiaris aliqua ratio, ab Ordinario loci comprobanda, aliud suadeat, organum collocetur in proximitate altaris maioris, loco magis opportuno, at semper ita, ut cantores vel musici in suggestu consistentes, a fidelibus in aula ecclesiae adunatis conspici nequeant.

C) De Musica sacra instrumental!

68. In actionibus liturgicis, diebus praesertim solemnioribus, alia quoque instrumenta musica — in primis illa, quorum chordae parvo fricata arcu sonant, — praeter organum adhiberi possunt, una cum organo vel sine, in musico concentu aut ad cantum comitandum, legibus tamen stricte servatis quae ex principiis, supra propositis (n. 60), promanant, quaeque sunt:

a) Ut agatur de instrumentis musicis, quae usui sacro revera aptari possunt;

/») Sonitus horum instrumentorum tali modo et gravitate, ac quasi religiosa castitate eliciatur, ut omnis profanae musicae clangor evitetur et fidelium pietas foveatur;

c) Gmcentus magister, organicus et artifices, usum instrumentorum et leges Musicae sacrae bene calleant.

69. Locorum Ordinarii, ope praesertim Commissionis dioecesanae de Musica sacra, sedulo invigilent, ut haec de usu instrumentorum in sacra Liturgia praescripta reapse serventur; nec omittant, si casus ferat, peculiare de hac re tradere normas, condicionibus et probatis consuetudinibus aptatas.

D) De instrumentis musicis et de machinis « automaticis »

1652] 70. Instrumenta musica quae, ex communi iudicio et usu, profanae tantum musicae conveniunt, ab omni actione liturgica et a piis exercitiis omnino arceantur.

71. Usus instrumentorum et machinarum « automaticarum », uti sunt: autoorganum, grammophonium, radiophonium, dictaphonium seu magnetophonium. et alia eiusdem generis, in actionibus liturgicis et piis exercitiis, sive intra sive extra ecclesiam peragendis, absolute vetatur, etsi agatur tantum de sacris sermonibus vel Musica sacra transmittenda, vel de cantoribus aut fidelibus in cantu substituendis aut etiam sustentandis.

His tamen machinis uti licet, etiam in ecclesiis, sed extra actiones liturgicas et pia exercitia, cum agitur de audienda voce Summi Pontificis, Ordinarii loci, vel aliorum oratorum sacrorum; vel etiam ad fideles in doctrina christiana vel in cantu sacro aut religioso populari instituendos; denique ad populi cantum dirigendum et sustentandum in processionibus extra ecclesiam peragendis.

72. Instrumentis autem, quae « amplificatores » dicuntur, uti licet in actionibus quoque liturgicis et piis exercitiis, si agatur de amplificanda viva

voce sacerdotis celebrantis aut «commentatoris» vel aliorum, qui, iuxta rubricas vel c mandato rectoris ecclesiae, vocem edere possint.

73. Usus machinarum pro imaginibus proiciendis, praesertim vero carum quas «cinematographicas» vocant, sive proiectiones «mutae» sint sive «sonorae», in ecclesiis, quacumque de causa quamvis pia, religiosa aut benefica, strictissime vetatur.

Caveatur insuper ne, in aulis ad conventus et praesertim ad spectacula prope ecclesiam, vel, alio loco deficiente, subter ecclesiam exstruendis vel aptandis, aditus ex ipsis aulis ad ipsam ecclesiam pateat, neve strepitus ex iis proveniens sanctitatem et silentium loci sacri ullo modo perturbet.

£) De sacris actionibus ope juoio phoniae et televisionis
DIFFUNDENDIS

74. Ad actiones liturgicas vel pia exercitia, quae cum intra tum extra ecclesiam peraguntur, ope radiophoniae vel televisionis diffundenda, expressa requiritur Ordinarii loci licentia; quam ipse ne concedat, nisi prius sibi constet:

1653| a) Cantum et Musicam sacram, legibus sive liturgicis sive Musicae sacrae apprime respondere;

b) Insuper, si agatur de diffusionem televisifica, omnes, qui in functione sacra partem habent, ita bene instructos esse, ut celebratio rubricis plane conformis et omnino digna evadat.

Hanc licentiam modo habituali Ordinarius loci concedere potest pro transmissionibus regulariter ex eadem ecclesia perficiendis, si, omnibus perpensis, sibi constet omnia quae requiruntur diligenter servari.

75. Machinae ad diffusionem televisilicam perficiendam, quantum heri potest, in presbyterium ne inducantur; numquam vero ita prope altare collocentur, ut sacris ritibus impedimento sint.

Operatores insuper his machinis addicti illa gravitate se gerant, quae locum et ritum sacrum deceat, et pietatem adstantium minime perturbet, iis praesertim momentis, quae summam devotionem postulant.

76. Quae superiore articulo statuuntur, servanda sunt etiam ab illis artificibus, quos «photographos» vocant: et quidem maiore cum diligentia, attenta facilitate qua se et machinas quocumque transferre possunt.

77. Singuli ecclesiarum rectores curent, ut praescripta, de quibus nn. 75-76, fideliter servantur; locorum autem Ordinarii ne omittant accuratiores tradere normas, quas rerum adiuncta forte exigant.

78. Cum radiophonica transmissio natura sua postulet, ut auditores

illam sine interruptione sequi possint, in Missa radiophonice diffusa iuvat, ut sacerdos celebrans, praesertim si aliquis Missae «commentator» desit, verba illa, quae vi rubricarum *submissa voce* recitanda sunt, «voce *tantisper* elevata» pronuntiet; item ea quae *clara voce* dicenda sunt, «altius» proferat, ut audientes totam Missam commode sequi possint.

79. Iuvat denique ut, ante transmissionem sanctae Missae ope radiophonicae vel televisionis, auditores vel spectatores moneantur, talem Missae auditionem vel visionem, ad satisfaciendum praecepto de Sacro audiendo, non sufficere.

**F) De TEMPORE QUO INSTRUMENTORUM MUSICORUM SONUS
PROHIBETUR**

[654j 80. Quoniam organi et magis quoque aliorum instrumentorum sonus *ornamentum* constituit sacrae Liturgiae, usus idcirco eorundem instrumentorum temperandus est secundum gradum laetitiae, qua singuli dies vel tempora liturgica distinguuntur.

81. In omnibus ergo actionibus liturgicis, excepta tantum Benedictione eucharistica, sonus organi omniumque aliorum instrumentorum musicorum prohibetur:

a) Tempore Adventus, id est a primis Vesperis dominicae primae Adventus usque ad Nonam vigiliae Nativitatis Domini;

z) Tempore Quadragesimae et Passionis, id est a Matutino feriae quartae Cinerum usque ad hymnum *Gloria in excelsis Deo* in Missa solemni! Vigiliae paschalis;

c) Feriis et sabbato quatuor temporum Septembris, si Officium et Missa de iis fiant;

d) In omnibus Officiis et Missis defunctorum.

82. Sonus aliorum instrumentorum, praeter sonum organi, prohibetur insuper in dominicis in Septuagesima, Sexagesima et Quinquagesima feriisque has dominicas sequentibus.

83. Pro diebus tamen temporibusque ut supra prohibitis, sequentes statuuntur exceptiones:

a) *Organi et aliorum instrumentarium sonus* permittitur diebus festis de praecepto et feriatis (exceptis dominicis) necnon festis patroni principalis loci, tituli vel anniversarii dedicationis ecclesiae propriae et tituli aut fundatoris familiae religiosae; vel si solemnitas aliqua extraordinaria occurrat;

z) *Organi* tantum aut *harmonii sonus* permittitur in dominicis tertia Adventus et quarta Quadragesimae; necnon feria quinta infra heb-

domadam sanctam in Missa chrismatis, et ab initio Missae sollemnis vespertinae in «Cena Domini» usque ad finem hymni *Gloria in excelsis Deo*;

c) Item *organi* tantum aut *harmonii sonus* permittitur in Missa et in Vesperis, solummodo ad cantum sustentandum.

Ordinarii locorum has prohibitiones vel permissiones, secundum probatas locorum aut regionum consuetudines, pressius determinare possunt.

[655] 84. Per totum Triduum sacrum, idest a media nocte qua incipit feria quinta in Cena Domini usque ad hymnum *Gloria in excelsis Deo* in Missa sollemni Vigiliae paschalis, organum et harmonium omnino taceant, et ne ad cantum quidem sustentandum adhibeantur, salvo exceptionibus, quae supra, n. 83 *b*) statuuntur.

Sonus porro organi et harmonii hoc triduo prohibetur, sine ulla exceptione, et non obstante quacumque contraria consuetudine, etiam in piis exercitiis.

✱

85. Ne omittant ecclesiarum rectores, vel quorum interest, rationem illius liturgici silentii fidelibus debite explicare, neque obliviscantur curam adhibere, ut iisdem diebus vel temporibus ceterae quoque praescriptiones liturgicae *de altaribus non ornandis* pariter observentur.

G) De campanis

86. Perantiquum ac probatissimum campanarum usum in Ecclesia latina, omnes, quorum interest, religiose servare tenentur.

87. Campanae ad ecclesiarum usum ne adhibeantur, nisi prius sollemniter consecratae vel saltem benedictae fuerint; ex tunc autem ut res sacrae debita serventur cura.

88. Probatae consuetudines ac diversi modi campanas pulsandi, iuxta distinctos eiusdem sonitus fines, omni cura retineantur; neque omittant locorum Ordinarii traditas usualesque huius rei normas colligere, vel, ubi desint, praescribere.

89. Innovationes, quae ad id tendunt, ut campanae ipsae plenius edant sonum, vel ut earum pulsatio facilius evadat, ab Ordinariis locorum, audito peritorum voto, admitti possunt; in dubio autem, res huic S. Rituum Congregationi proponatur.

90. Praeter diversos consuetos et probatos modos sacras campanas pulsandi, de quibus supra n. 88, peculiare alicubi exstant apparatus plurimum campanularum in ipsa turri campanaria appensarum, quibus variae eduntur cantilenae et concentus, falsis campanularum ludus, qui commu-

niter «carillon» appellatur (germanice «Glockenspiel»), a quovis usu liturgico omnino excluditur. Campanulac autem ad talem usum destinatae, nec consecrari possunt, nec benedici iuxta solemnem Pontificalis Romani ritum, sed simplici tantummodo benedictione.

1656| 91. Totis viribus adnitendum est ut omnes ecclesiae, oratoria publica et semipublica, saltem una vel duabus, etsi parvis, campanis sint instructa; districte vero prohibetur, loco sacrarum campanarum, adhibere qualemcumque machinam vel instrumentum, ad campanarum sonum mechanice vel automaticae imitandum vel amplificandum; licet tamen huiusmodi machinis vel instrumentis uti, si iuxta superius statuta, ad modum «carillon» adhibeantur.

92. Ceterum praescripta can. 1169, 1185 et 612 Codicis Iuris Canonici ad amussim servantur.

5. De personis quae in musica sacra et sacra liturgia praecipuas partes habent

93. *Sacerdos celebrans* toti actioni liturgicae praeest.

Ceteri omnes actioni liturgicae modo sibi proprio participant. Proinde:

«) *Clerici*, qui modo et forma a rubricis statutis, seu qua clerici, actioni liturgicae intersunt, sive ministrorum sacrorum aut ministrorum minorum munere fungentes, sive etiam in choro seu in schola cantorum partem habentes, *servitium ministerial' proprium et directum exercent*, et quidem vi ordinationis aut assumptionis in statum clericalem.

b) *Laid autem participationem liturgicam actuosam praestant*, et quidem vi characteris baptismalis, quo fit, ut in sacrosancto quoque Missae Sacrificio, pro modo suo divinam victimam Deo Patri cum sacerdote offerant²⁵.

c) Laici vero masculini sexus, sive pueri sint, sive iuvenes aut viri, cum a competente auctoritate ecclesiastica ad ministerium altaris vel ad Musicam sacram exsequendam deputantur, si tale officium modo et forma a rubricis statutis peragant, *servitium ministeriale directum* quidem, sed *delegatum*, exercent, ea tamen condicione, si de cantu agatur, ut «chorum» seu «scholam cantorum» constituent.

94. Sacerdos celebrans et ministri sacri, praeter accuratam rubricarum observantiam, nitantur oportet, partes in cantu proferendas, recte, distincte et belle, quantum possunt absolvere.

-r' Cfr. Litterae encyclicae *Mystici Corporis Christi*, dici 29 Iunii anni 1943; A.A.S. 35 (1943) 232-233; Litterae encyclicae *Mediator Dei*, dici 20 Novembris anni 1947: A.A.S. 39 (1947) 555-556; *Ephem. ht.* 62 (1948) 28*.

95. Quotiescumque ad actionem liturgicam celebrandam personarum delectus fieri potest, praestat ut ii praeferantur, qui in cantu excellentiores [657] esse noscuntur; praesertim si agatur de actionibus liturgicis solemnioribus, et de iis quae aut cantum difficiliorem exigant, aut radio-phonice vel televisive transmittantur.

96. Actuosa fidelium participatio, praesertim sanctae Missae et quibusdam liturgicis actionibus magis implicatis, facilius obtineri poterit, si aliquis «commentator» interveniat, qui, momento opportuno paucisque verbis, ritus ipsos, aut sacerdotis celebrantis vel sacrorum ministrorum preces aut lectiones interpretetur, et externam fidelium participationem, eorum scilicet responsiones, preces et cantus, moderetur. Huiusmodi commentator admitti potest, servatis normis quae sequuntur:

ii) Convenit, ut munus commentatoris a sacerdote vel saltem a clerico absolvatur; his deficientibus, viro laico committi potest, christianis moribus commendato et de munere bene edocto. Mulieres vero numquam officio commentatoris fungi possunt; hoc unum permittitur, ut in casu necessitatis, mulier cantum aut preces fidelium quasi ducat.

b) Commentator, si sacerdos sit aut clericus, cotta sit indutus, et in presbyterio vel ad cancellos consistat, aut in ambone vel pulpito; si vero sit laicus, sistat coram fidelibus, opportuniore loco, sed extra presbyterium, vel pulpitum.

c) Explicationes et monitiones, a commentatore tradendae, scripto sint praeparatae, paucae, sobrietate perspicuae, tempore opportuno et voce moderata prolatae; orationibus sacerdotis celebrantis numquam superponantur; uno verbo: ita disponantur, ut fidelium pietati adiumento sint, non nocumento.

</) In moderandis fidelium preces, meminerit commentator praescriptorum, de quibus supra n. 14 c.

e) In locis ubi Sancta Sedes vulgarem Epistolae et Evangelii lectionem, post cantatum textum latinum, permiserit, nequit commentator, pro huiusmodi proclamatione. se celebranti, diacono, subdiacono vel lectori substituere (cfr. n. 16 c).

f) Commentator sacerdotis celebrantis rationem habeat et sacram actionem ita comitetur, ut haec nec retardari debeat nec interrumpi, adeo ut tota actio liturgica harmonica evadat, digna ac pia.

97. Omnes, qui in Musica sacra partem habent, ut sunt musicorum modulorum inventores, organici, chori magistri, cantores, aut etiam [658] artifices musici, ante omnia, quippe qui sacrae Liturgiae directe vel indirecte participant, ceteris fidelibus vitae christianae exemplo praecellant.

98. Idem, praeter memoratam fidei morumque christianorum praecellentiam, pro eorum condicione et liturgica participatione, in sacra Liturgia ac Musica sacra, maiore vel minore institutione ornati esse debent. Et quidem:

d) Auctores scu Musicae sacrae compositores, sat completam possideant ipsius sacrae Liturgiae scientiam, sub respectu historico, dogmatico scu doctrinali, practico seu rubricali; linguam quoque latinam calleant; in legibus denique artis Musicae sacrae simul ac profanae, et in historia musicae, profunde sint instituti.

/>) Organici quoque atque chori magistri sat amplam habeant sacrae Liturgiae scientiam et linguae latinae sufficientem cognitionem; denique propria quisque arte adeo sint instituti, ut officium suum digne et competenter exercere valeant.

c) Cantoribus etiam, sive pueri sint sive adulti, talis, pro eorum captu, praebeatur actionum liturgicarum et textuum quos canere debent, cognitio, ut ipsum cantum ea mentis intelligentia et cordis affectu possint promere, quem requirit servitutis eorum «rationabile obsequium». Edoceantur quoque, latina verba recte et distincte pronuntiare. Rectores ecclesiarum, vel quorum interest, sedulo invigilent, ut in loco, ubi cantores in ecclesia sistunt, bonus ordo et sincera regnet devotio.

r/) Artifices denique musici, Musicam sacram exsecuturi, non solum proprio quisque instrumento ad regulas artis sint experti, sed eius usum ad sacrae quoque Musicae leges bene aptare sciant, atque rerum liturgicarum tali cognitione sint instructi, ut externum artis exercitium cum devota pietate congrue valeant coniungere.

99. Valde optandum, ut ecclesiae cathédrales, et saltem ecclesiae paroeciales vel aliae maioris momenti, proprium habeant et stabilem «chorum» musicum scu «scholam cantorum», quae verum servitium ministeriale praestare possit ad normam articuli 93 *a* et *c*.

100. Sicubi vero talis chorus musicus constitui nequit, permittitur ut constituatur chorus fidelium, sive «mixtus», sive mulierum aut puellarum tantum. Huiusmodi vero chorus in proprio collocetur loco, extra presbyterium seu extra cancellos posito; viri autem a mulieribus [659] vel puellis seorsim consistant, quolibet sedulo vitato inconvenienti. Neque omittant locorum Ordinarii, hac de re praecisas edere normas, de quarum observantia rectores ecclesiarum respondere debeant²⁰.

²⁰ Cfr. *Decr. liturg. S.R.C.* 3*64, 4210, 4231, et Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*. A.A.S. 48 (1956) 23; *Ephem. lit.* 71 (1957) 51.

101. Optandum ac suadendum est ut organici, chori magistri, cantores, artifices musici alique servitio ecclesiae addicti, pietatis ac religionis studio operam suam pro amore Dei reddant, nullo interveniente stipendio. Quod si eandem operam gratis praestare nequeant, iustitia christiana aequae ac caritas postulant ut superiores ecclesiastici, iuxta varias ac probatas locorum consuetudines, servatis quoque legum civilium ordinationibus, iustam ipsis tribuant mercedem.

102. Convenit porro, ut locorum Ordinarii, audito quoque Commissionis de Musica sacra consilio, tabellam edant, in qua stipendium diversis personis superiore articulo nominatis tribuendum, pro universa dioecesi statuatur.

10i Oportet denique, ut pro iisdem personis ea omnia accurate disponantur, quae ad sic dictam « praevidentiam sociale » referuntur, servatis legibus civilibus, si exsistant, vel. his deficientibus, normis ab iisdem Ordinariis opportune edendis.

6. De musica sacra et sacra liturgia excolenda

A) De cleri et populi generali in Musica sacra et sacra Liturgia institutione

104. Musica sacra arctissime cum Liturgia connectitur; cantus vero sacer integre ad ipsam Liturgiam pertinet (n. 21); cantus denique religiosus popularis amplissime in piis exercitiis adhibetur, quandoque etiam in actionibus liturgicis (n. 19). Hinc facile evincitur, institutionem de Musica sacra deque sacra Liturgia separari non posse, utramque ad vitam christianam pertinere, mensura sane diversa, iuxta varios clericorum et fidelium status et ordines.

Omnes propterea quandam saltem institutionem de sacra Liturgia deque Musica sacra, proprio statui congruentem, adipiscantur oportet.

105. Naturalis caque primigenia christianae educationis schola est ipsa *familia christiana*, in qua pueruli sensim ducuntur ad fidem christianam [660] cognoscendam et exercendam. Adnitendum igitur, ut parvuli, pro eorum aetate et ratione, piis exercitiis et actionibus quoque liturgicis, praesertim Sacrificio Missae, participare addiscant, et cantum popularem religiosum, in familia et in ecclesia, cognoscere et adamare incipiant (cfr. *supra*, nn. 9, 51-53).

106. In *scholis* deinde, quae *primariae* aut *dementares* appellari solent, haec servantur:

i/) Si a catholicis regantur et proprias sequi possint ordinationes,

providendum est, ut pueri in scholis ipsis cantus populares et sacros plenius addiscant, praecipue vero, ut de sanet » Sacrificio Missae ac de modo eidem participandi, pro eorum captu, penitius instituantur, ac simpliciores cantilenas gregorianas decantare incipiant.

b) Si vero agatur de scholis publicis, legibus civilibus subiectis, studeant locorum Ordinarii aptas dare normas, quibus necessariae puerorum in sacra Liturgia et in cantu sacro educationi provideatur.

107. Quae de scholis primariis seu clementaribus statuuntur, magis adhuc urgenda sunt in *scholis mediis* seu *secundanis*, ut aiunt, quibus adulescentes maturitatem illam consequi deberent, quae ad vitam socialem et religiosam recte ducendam requiritur.

108. Educatio liturgica et musica hucusque descripta altius denique protrahenda est in *maximis* illis *litterarum scientiarumque institutis*, quae < universitates studiorum » appellantur. Summopere enim praestat, ut qui, altioribus studiis absolutis, ad graviora vitae socialis officia assumuntur, pleniorum quoque totius vitae christianae institutionem adepti sint. Adniantur proinde sacerdotes omnes, quorum curae studentes *uniuersitarii* quomodocumque commissi sunt, bos theoretice et practice ad penitiorem sacrae Liturgiae cognitionem et participationem conducere, adhibita etiam pro iisdem studentibus, prouti rerum adiuncta id permittant, illa sanctae Missae forma, de qua nn. 26 et 31.

109. Si quaedam sacrae Liturgiae et Musicae sacrae cognitio ab omnibus fidelibus requiritur, *iuvenes ad sacerdotium contendentes*, plenam solidamque institutionem, cum de sacra Liturgia universim, tum de cantu sacro consequantur oportet. Itaque ea omnia quae in lure canonico de hac re statuuntur (can. 1364, Γ, 5"; 1365 § 2), vel a competente auctoritate pressius ordinata habentur (cfr. praesertim Const. 1661] Apost. *Divini cultus* de Liturgia deque cantu gregoriano et Musica sacra cotidie magis provehendis, die 20 Decembris 1928)², adamussim servanda sunt, eorum ad quos spectat onerata conscientia.

110. Religiosis quoque utriusque sexus, necnon sodalibus Institutum saecularium, inde a probandatu cl novitiatu, progressiva ac solida institutio tradatur, tum de sacra Liturgia tum de cantu sacro.

Provideatur insuper, ut in communitatibus religiosis utriusque sexus et in collegiis ab ipsis dependentibus, idonei habeantur magistri, qui cantum sacrum docere, moderari ac comitari valeant.

Curent eorundem Religiosorum et Religiosarum Superiores ut in suis

communitatibus, non tantum selecti coetus, sed universi sodales sufficienter in cantu sacro exerceantur.

111. Sunt autem *ecclesiae*, quibus *natura sua* competit ut sacra Liturgia una cum Musica sacra peculiari decore ac splendore peragatur, ecclesiae nempe paroeciales maiores, collegiatae, cathédrales, abbatiales, vel religiosas, aut sanctuaria maiora. Qui ecclesiis huiusmodi addicti sunt, sive clerici, sive ministrantes, sive musici artifices, omni cura et sollicitudine adlaborent, ut se aptos et paratos reddant ad cantum sacrum et actiones liturgicas egregie peragendas.

112. Peculiaris denique ratio habenda est de sacra Liturgia et cantu sacro in *exteris Missionibus* introducendis et temperandis.

Distinguendum est in primis inter gentes humana cultura, quandoque millenaria eaque ditissima, praeditas, et gentes altiore cultura adhuc expertes.

His positis quaedam regulae generales prae oculis habendae sunt, scilicet:

e) Sacerdotes qui ad exterarum Missiones mittuntur, aptam de sacra Liturgia et cantu sacro institutionem habere debent.

b) Si agatur de gentibus qui propria cultura musica excellunt, studeant missionarii musicam quoque indigenam ad usum sacrum trahere, servatis servandis; pia praesertim exercitia ita disponere satagant, ut fideles indigenae propria quoque lingua vernacula et modulis genti suae accommodatis religiosum animum pandere valeant. Neque obliviscantur, ipsas gregorianas cantilenas, uti compertum habetur, facili modo quandoque ab indigenis cani posse, quippe quae saepius cum eorum cantilenis affinitatem quandam praescierant.

[662] r) Si agatur vero de gentibus minus cultis, ea quae supra sub littera b) proposita sunt, ita temperare oportet, ut peculiari illarum gentium captui et indoli aptentur. Ubi vero harum gentium vita familiaris et socialis magno sensu religioso imbuatur, sedulam missionarii impendant curam, ut eundem religiosum spiritum non solum non exstinguant, sed {Mitius, superstitionibus depulsis, ope praesertim piorum exercitiorum christianum reddant.

B) De institutis publicis et privatis Musicae sacrae provehendae

113. Parochi ecclesiarumque rectores diligenter curent, ut ad actiones liturgicas piaque exercitia peragenda, praesto sint pueri aut iuvenes aut etiam viri «ministrantes», pietate commendati, de caerimoniis bene edocti, et in cantu quoque sacro ac populari religioso salis exercitati.

114. Propius vero ad sacrum et popularem cantum refertur illud institutum, cui nomen «Pueri cantores», a Sancta Sede pluries laudatum²³.

Optandum profecto ac nitendum, ut omnes ecclesiae proprium habeant chorum puerorum cantorum, qui in sacra Liturgia et praesertim in arte bene et pie canendi egregie instituti sint.

115. Commendatur porro, ut in qualibet dioecesi institutum habeatur seu schola cantus et organi, in qua organici, chori magistri, cantores aut etiam artifices musici rite instituuntur.

Consultius quandoque erit, ut tale institutum a pluribus dioecesibus, consociatis viribus, erigatur. Nec omittant parochi vel ecclesiarum rectores, selectos iuvenes ad huiusmodi scholas dirigere eorumque studia opportune fovere.

116. Valde denique opportuna existimanda sunt altiora illa instituta sive academiae, quae ex professo ad Musicam sacram plenius excolendam ordinantur. Inter vero instituta huiusmodi principem locum tenet Pontificium Institutum Musicae sacrae, a sancto Pio X in Urbe conditum.

Locorum Ordinariis curae sit. aliquos sacerdotes, qui peculiari huius artis facultate et amore praediti sunt, ad praefata instituta mittere, praesertim vero ad urbanum Pontificium Institutum Musicae sacrae.

117. Praeter instituta ad Musicam sacram docendam ordinata, plures conditae fuerunt societates, quae sub nomine S. Gregorii Magni, aut [663] S. Caeciliae, aut aliorum sanctorum, variis modis eandem Musicam sacram excolere sibi proponunt. Ex harum societatum multiplicatione et ex earum consociatione, nationali aut etiam internationali, Musica sacra magna obtinere poterit emolumenta.

118. In unaquaque dioecesi peculiaris *Commissio de Musica sacra*, inde a temporibus s. Pii X, exsistere debet²⁴. Huius Commissionis socii, sive sacerdotes sint, sive laici, ab Ordinario loci nominandi sunt, qui viros seligat, in variis Musicae sacrae generibus doctrina et experientia peritos.

Nil prohibet quominus plurium dioecesium Ordinarii Commissionem communem constituent.

Quoniam vero Musica sacra arcte cum Liturgia, et haec cum Arte sacra connectitur, in unaquaque dioecesi *Commissiones* quoque insti-

²³ Constitutio apostolica *Diuni cultus*: A.A.S. 21 (1929) 28; *Ephem. Ut.* 43 (1929) 11; Litterae encyclicae *Musicae sacrae disciplina*: A.A.S. 48 (1956) 23; *Ephem. Ut.* 71 (1957) 51.

²⁴ Motu proprio *Tra le sollecitudini*, diei 22 Novembris 1903: A.S.S. 36 (1903-1904) n. 24; *Decr. auth. S.R.C.* 4121; *Ephem. Ut.* 18 (1904) 146.

tuendae sunt *de Arte sacrii*³⁰ et *de sacra Liturgia*³¹. Nil autem prohibet, immo quandoque consulendum, ut tres memoratae Commissiones non seorsim, sed una simul convenient et, collatis consiliis, communia negotia pertractare et solvere satagant.

Ceterum, Ordinarii locorum invigilent, ut praefatae Commissiones, prout rerum adiuncta postulaverint, crebrius convenient; desiderandum quoque, ut his conventibus Ordinarii ipsi quandoque praesideant.

Hanc de Musica sacra et de sacra Liturgia Instructionem, ab infra-scripto Cardinali S. R. C. Praefecto Ssmo Domino Nostro Pio Pp. XII subiectam, Sanctitas Sua in omnibus et singulis speciali modo approbare et auctoritate Sua confirmare dignata est, atque promulgari mandavit, ab omnibus ad quos spectat, sedulo servandam.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, ex aedibus Sacrae Rituum Congregationis, die festo sancti-Pii X, 3 Septembris anno 1958.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

L. Φ S.

t A. Carinei, Archiep. Seleuc., *a secretis*

³⁰ Litterae circulares Secretoriae Status dici 1 Septembris 1924, Prot. 34215; *Ephem. bt.* 58 (1924) 307-309.

³¹ Litterae encyclicae *Mediator Dei*, dici 20 Novembris 1947: 39 (1947) 561-562; *Ephem. ht.* 62 (1948) 32*-33..

IUS ET PRAXIS

SACRA CONGREGATIO DE SEMINARIIS ET STUDIORUM UNIVERSITATIBUS

DE LATINA LINGUA RITE EXCOLENDAM

Excellentissime Domine,

Latinam excolere linguam eandemque diligere sacrorum alumni per sacculorum decursum iustis probatisque institutis edocti sunt. Minime enim Te praeterire censemus — utpote sacrae tuae inventae rectam educationem pro viribus prosequentem — quantopere instent Ecclesiae praecepta, ut ad Sacerdotium contententes cum generatim humanis litteris tum praesertim Latino sermone sedulo imbuantur. Probe enim novimus hanc linguam esse Sacerdotis insigniter propriam, qua is uti iubetur cum Sacra exsequitur Christi vicem gerens apud Deum; non est dubium igitur quin ipsius muneris gratia ille non modo huius sermonis gnarus esse debeat, verum etiam peritus quam qui maxime.

At nostra aetate vulgata est opinio viros ecclesiasticos haud ita optimis artibus esse eruditos, quibus decessores anteactis temporibus omnium aestimationem sibi comparabant; quin etiam, saepe ac passim dici audimus non deesse sacerdotes sacris ordinibus recenter auctos, qui, ad Latinam linguam quod attinet, tanta inscitia laborent, ut eam non modo expedite loqui aut scribere inoffensis grammaticae legibus, sed etiam vel facillimum Latinitatis auctorem intelligere nequeant.

Quae sit huiusmodi rei causa, plane omnibus patebit, qui paulo perpenderit quomodo alumni nostri in praesens instituantur. Fatendum quidem est in nostris quoque Seminariis Latinae linguae studium multum esse imminutum, atque sacra Ephebea haud raro inclitam studiorum laudem amisisse, qua, litterarum cultum cum boni virtutisque amore egregie componendo, exemplo auctoritateque viguerunt: pro dolor! actas haec nostra nihil aliud vel pluris facere vel avidius cupere videtur, quam comoda vitae utilitatesque, atque non sine contemptu aspernari quod poliorum artium et litterarum navitatem pulchritudinemque redoleat.

Ne quis existimet nos plus dicere quam patiatur veritas, cum de Latinae linguae defectione in Seminariis nostris querimur, satis fuerit in medium quaedam proferre exempla quae huic Sacrae Congregationi comperta sunt. Etenim per Visitatores Apostolicos, qui nuper in singulis Nationibus de ratione studiorum penitus investigaverunt, factum est, ut de hac re tristissima nancisceremur testimonia. Quin imo non defuerunt qui, ingravescente malo commoti, sua sponte animum nostrum in negotium tanti momenti converterent, omnes ipso quo funguntur munere fide digni et omni exceptione maiores, hoc est Universitatum studiorum Praesides, Seminariorum Moderatores ac Magistri, nec non aliqui viri laici haud parvae auctoritatis impenseque de Ecclesiae bono solliciti.

At nos moverunt praesertim plurimorum Episcoporum interventus, qui fuse et iisdem fere verbis damna denuntiant Ecclesiae obventura, nisi opportuna aptaque remedia adhibeantur. Afflictam Latinae linguae sortem conquesti, eius ignorantiam potissimum deplorant, eo quod, hac de causa, nostrorum Ephebeorum alumni disciplinas philosophicas et theologicas minus colere videantur vel leviter tantum attingere. Nam Latinum sermonem nisi sacrorum alumni optime calleant — id quoque Exemi Praesules iure meritoque affirmant — Sanctorum Patrum scripta, Conciliorum definitiones cdictaque, Summorum Pontificum documenta. Theologorum sententiae, uno verbo, uberrima totius Traditionis monumenta divitias suas eis aperire non possunt.

Quapropter Sacra haec Congregatio tot tantique ponderis invitationes, quae undique ad eam pervenerunt, recipere non dubitavit: atque rem utilem simul et acceptam se facturam omnibus confisa, ut in libellum colligerentur decrevit documenta aliqua, quae Summi Pontifices nostro tempore propiores ad rem quod attinet luculentissime dederunt. Qui enim hoc parvum volumen evolverit, facile cernet quanta argumentorum vi Latina lingua nostris adolescentibus proponatur omni diligentia et cura perdiscenda. Summos Pontifices loquentes induximus, ut omnibus, ad quos pertinet, sine ulla ambiguitate pateat quid faciendum sit, ut quae eorum voce Ecclesia ipsa iubet, ad effectum studiosissime deducere non pigeat.

* Quo uberiora de Latinae linguae studio et usu argumenta Excellentissimis Ordinariis suppeditaret. Sacra Congregatio de Seminariis Studiorumque Universitatibus duo quoque **opuscula** ad eos misit, quibus titulus: I. *Summorum Pontificum cum de humanioribus litteris tum praesertim de latina lingua documenta praecipua*, II. *Il Latino lingua viva nella Chiesa*, in quo viri praeclari docte ac dilucide rem projionunt.

Ad Summorum autem Pontificum **documenta** quod attinet, haec quae sequuntui allata sunt: Plus IX, Epist. Encycl. *Singulari quidem*, 17 martii 1856 (*Enchiridion Clericorum*, n. 338); — Leo XIII, Epist. *Plane quidem*, 20 maii 1885 (*Ench. Cler.* nn. 461-465);

Quo plenius vero propositum assequamur, operae pretium est exponere quaenam sint **remedia** adhibenda, malo curando consentanea; quae sane ita deligenda sunt, ut sint pauca quidem numero, sed efficacitate validissima.

I - Dubitari non potest quin ad linguam Latinam in pristinum florem vigoremque restituendam, primum locum obtineat accurata **selectio Magistrorum**. Perspicuum est enim nullum huius disciplinae profectum esse sperandum usque dum magistri haudquaquam idonei huic operi addicti fuerint. Nam Visitatores Apostolici communi sententia affirmant ex hoc potissimum prodire valde dolenda consecutaria, quod scilicet huic disciplinae tradendae saepe saepius magistri praeponantur haud pares. Curent igitur Ordinarii, ut discipulos doctis praeceptoribus solummodo committant, iis in primis qui, cum altius ac diligentius apud Universitates studiorum in litteris elaboraverint, sint instituendi docendique periti; qui si desint, omni contentione eos parare enitantur.

II - Ad Latinum autem sermonem facilius penitusque ediscendum, Seminarii alumni inde a primis navandis litterarum studiis huius linguae rudimentis instituantur necesse est. Recta vero institutionis **m e t h o d u s** accurate seligatur oportet: quomodo scilicet tironibus haec disciplina sit impertienda, ut eam colant, diligant ac diligendo optime discant.

Sunt qui, severiorem sententiam secuti, nimis et temporis et curae philologicis pervestigationibus tribuant atque doctissimis quidem ac paene infinitis elucubrationibus discipulorum mentes referciant: quid mirum, si tantam doctrinae congeriem oscitanter accipiunt alumni atque fastidiunt?

Alii contra, quibusdam recentioribus instituendi praeceptis indulgendo. censent discipulis, paucis dicendi scribendique legibus acceptis, quam primum in lectionem optimorum Latinitatis **r\uctorum** esse incumbendum. Quo fit. ut discentes, necessariis rudimentis haud instructi, omne genus difficultatibus prohibeantur, quominus quae legant recte interpretari

Epist. Encycl. *Depuis le jour*. 8 sept. 1899 (*Ench. Cler.* nn. 593-596); — Pius X, Epist. S. C. Studiorum. *Vehementer sane*. 1 iulii 1908 (*Ench. Cler.* nn. 820-822); Epist. *Sollicitis Xolns*, 8 dec. 1910 (*Ench. Cler.* n. 849); Epist. *Votre lettre*. 10 iulii 1912 (*Ench. Cler.* n. 861); — Benedictus XV, Litt. S. C. de Semin. et Stud. Univ. *Vixdum Sacra Congregatio*, 5 octobris 1921 (*Ench. Cler.* n. 1125); — Pius XI. Epist. Ap. *Officiorum omnium*. 1 augusti 1922 (*Ench. Cler.* n. 1154); Epist. Ap. *Unigenitus Dei Filius*. 19 martii 1924 (*Ench. Cler.* nn. 1200-1202); — Pius XII, Epist. Encycl. *Mediator Dei*. 20 novembris 1947 (*A.A.S.* 39 (1947) 544 — Senn. *Magis quam*. 23 septembre 1951 (*A. A. S.* 43 [1951] 737); Scrm. *C'est une grande fête* 5 septembris 1951 (*A. A. S.* 49 [1957] 845-849).

valeant; quamobrem crebro accidit, ut pueri, vanis infructuosisque incep-
tis fatigati, animo ita deficient, ut desperent se id quod conantur assequi
}»sse.

Cum omne, quod finem et modum excedat, semper noceat, medium
iter tenere debemus: apta igitur et efficax illa nobis videtur alumnorum
institutio, quae — opera congruenter impensa grammaticae regulis verbo-
rumque constructioni ediscendis — crebris exercitationibus ad difficultates
evincendas et ad scriptores recte interpretandos gradatim perducatur.

Qui vero **Auctores** deligendi? Antiquitatis Romanae unis scripto-
ribus haud contentos nos esse oportet, sed etiam magni aestimandi sunt
totius Latinitatis Auctores, qui tum incorrupta verborum integritate con-
cinnaque oratione, tum dicendi genere ad aureae aetatis magistros iure ac-
cesserint. Latinus enim sermo numquam ita iacuit, ut aliquando cultores
egregios non invenerit non minus elegantia quam doctrina conspicuos. Ex
omnis aetatis igitur viris litteratis exemplum simul et incitamentum ca-
pian discipuli, qui hac ratione certis innixam argumentis hanc detegent
veritatem: linguam Latinam non esse mortuum quiddam vel exsanguem
saeculorum pulvere contextum ideoque ad vitae disciplinam prorsus inutile,
sed instrumentum atque sapientiae humanitatisque vehiculum, quibus Ec-
clesia duce et magistra, noster civilis cultus effictus et conformatus est:
eam igitur iure meritoque firmam etiam hodie servare vim et efficacitatem.

III - Postremo unum nobis valde commendandum restat, ut scilicet ad
linguam discendam iusta alumni concedatur facultas: ut enim eius prae-
cepta et usum calleant — cum praesertim haud parvae obstant difficultates
— multum temporis et laboris requiritur. Quid igitur dicendum de illis
studiorum rationibus (quas in quibusdam Seminariis vigere competimus),
quibus tam paucae numero horae praelectionum linguae Latinae studio
tribuuntur? Quidam excusationem afferunt quod maioribus necessitati-
bus cedere cogantur: aiunt enim alumnos, nisi rationem studiorum a ci-
vili potestate praestitutam sequantur, gradus academicos publice probatos
acquirere non posse. Quae tamen excusatio probari nequit. Nam Ecclesia
ad sacrorum alumnos rite instituendos, cum suos peculiare habeat ac pro-
sequatur fines, suis quoque utitur legibus, quibus nullo pacto se abdicare
potest; ceterum esse Seminaria, in quibus tirones et latine discant et gradus
academicos sibi comparent, omnibus compertum est.

Haec Tecum communicanda putavimus; eaque sane tanti momenti et
auctoritatis esse videntur, ut tuas mereantur curas sollicitudinesque quam
maximas. Pro certo quidem habemus, omnia in Tuo Seminario ita dispo-
situm iri, ut ad has normas hortationesque alacriter conformentur.

Qua freti spe, optima quaeque l ibi ex animo ominamur ac plurimam in Domino salutem dicimus.

Datum Romae, ex Aedibus Sancti Callisti, d. 27 m. Octobris, in festo D. N. Iesu Christi Regis, a. D. 1957.

I. Card. Pizzardo, *Praefectus*

L. >^S.

t C. Confalonieri, *a Secretis*

Valde laetamur S. C. de Seminariis Studiorumque Vniversitatibus attentionem revocasse super studium latinitatis, linguae sanctae Matris Ecclesiae: < Proprius Romanae Ecclesiae sermo latinus est, ait s. Pius X (Motu proprio Inter sollicitudines >, 20 nov. 1903: cfr. Documenta pontificia, p. 18, n. 7). Est sermo sacrae liturgiae: < ... itaque in solemnibus sacris liturgicis prohibentur omnino canius vulgari eloquio editi* (ibid.). Hoc principium inconcussum mansit hucusque, etsi, pro conditione temporum, quaedam factae sint exceptiones et concessiones in quibusdam ritibus (cf. Mediator Dei, ibidem, p. 118, n. 59).*

/litamen, pro dolor, amor et studium linguae latinae in dies imminuitur, etiam inter clericos, dum crescunt discrepantiae et spiritus nationales, et enervescit unitas corporis mystici Christi, quod in unicitate linguae robur magnum invenit. Hoc praecise volunt hostes Ecclesiae! Hoc satagunt vires tenebrae sectarum, cum hanc validissimam unitatem linguae, quam nulla societas humana assequi unquam potuit, rabide impugnent; bene enim sciunt firmum esse vinculum unitatis doctrinae et regiminis, et sanctam Ecclesiam supernationalem et supernaturalem in aevum manere societatem, quam divinus noster Conditor voluit.

Illam bene addiscant levitae sanctuarii. In regione omnino profana, inter doctos laicos, aestimatio atque studium linguae latinae novis instruitur incrementis, editionibus, congressibus, usu. Omnes alios antecedant seminariorum alumni et Ecclesiae administri, qui latino sermone quotidie conscriptos libros liturgicos volutant, et Deo cor et animam pandere adstringuntur hac nobilissima forma, qua sancti, qua martyres, qua tot generationes Christianorum laudes Deo persolverunt.

BIBLIA ET LITURGIA

I SALMI, PREGHIERA CRISTIANA

Il P. Adalbert Hamman O.F.M. inizia un suo articolo sulla preghiera di Gesù con queste parole: « *Non abolire, ma portare a compimento*. questa parola di Gesù si applica alla sua preghiera. Per quanto personale essa sia, è, come la sua natura umana, profondamente radicata nel popolo d'Israele. Nel Cristo, questo popolo di oranti trova adempita la preghiera della sua storia sacra. Continuità e compimento: tali sono le note essenziali che, dall'inizio, caratterizzano la preghiera di Gesù »¹* e termina con queste altre: « Gesù è la preghiera incarnata. La sua preghiera culmina in azione, come la storia d'Israele si compie nell'offerta del Calvario. Egli ha lasciato in testamento alla Chiesa, nel mistero eucaristico, in una medesima *actio*, la sua preghiera e il suo sacrificio »².

La Chiesa, prolungamento di Cristo, ha adottato il medesimo atteggiamento: usa i Salmi come testo di preghiera o si ispira largamente ad essi nei testi di propria creazione. La Bibbia, e i Salmi in particolare, sono stati fin dall'inizio il contenuto o la guida della preghiera pubblica della Chiesa. Basta considerare certe forme tra le più antiche che si sono abbastanza ben mantenute fino ai nostri giorni: la Vigilia pasquale; la prima parte dell'Azione liturgica dei Venerdì santo; certe Messe delle Quattro Tempora. In esse troviamo costantemente una struttura ternaria: lettura biblica; responsorio salmodico (tratto dai Salmi e dai Cantici della Bibbia); momenti di preghiera silenziosa che si concludono con l'orazione (« Collecta ») pronunciata dal celebrante. Parimenti in tutte le orazioni del Messale, del Breviario, del Rituale noi troviamo accenti, pensieri, parole di provenienza biblica³.

Quale è il principio teologico che ha guidato la Chiesa ad usare le preghiere dell'Antico Testamento?

Non mancano oggi di quelli che ragionano così: « Come posso io, *Cristiano*, recitare *come me* delle preghiere scaturite da uomini e da ambienti che, reli-

¹ *Im prière de Jésus*, in *Bible et Vie Chrétienne*, n. 10 (1955) 7.

L. cit., p. 21. Cf. pure P. Guichou, *Les Psaumes commentés par la Bible. Ps. 1-50* (— Coll. «L'Esprit Liturgique», 14). Paris 1958, pp. 13-16, dove pone in rilievo il fatto che Gesù, pur avendoci insegnato una sola formula di preghiera, il « Padre nostro », ci ha tuttavia indicato col suo esempio altre formule: i Salmi; recitandoli anche noi, potremo unirci alla preghiera di Cristo e continuarla.

³ Cf. L. Bower, *Les Psaumes dans la prière chrétienne traditionnelle*, in *Bible et Vie Chrétienne*, n. cit., pp. 22-35.

VOL. LXXIII

1959

FASC. I

EPHEMERIDES

E D I Z I O N I

LITURGICHE

VIA POMPEO MAGNO, 21 — ROMA (608)

INDEX TOMI LXXIII (1959)

I — DISSERTATIONES

Amiet R., Un « Comes » carolingien inédit de la Haute-Italie.....	335
Chavasse A., Le sacramentaire gélasien du VIIIe siècle.....	249
Coppo A., Luci cpifaniche nella terminologia dell'Antico e dei Nuovo Testamento .	318
De Soos B. M., Presence du mystère du salut dans la liturgie d'après Saint Leon .	116
Doit) A., Das Bcuroner Fragment-Doppelblatt Nr. 47 mit Vollständig ausgeschric- benen Texten cincs Lektions-Sakramentars.....	31
Froger J., Le Concile de Trente a-t-il prescrit de donner des explications en langue vulgaire pendant les ceremonies liturgiques?.....	81, 161
Huglo M., Un missel de Saint-Riquier — — — — —	402
Klessen O., De introductione argumenti baptismatis Christi in Vigiliam et festum Epiphaniae in Ecclesia Romana celebratum — — — — —	22
Kxiwald C., Officium et Missa de Conceptione et Nativitate B.M.V. secundum con- suetudinem veterem Zagrabiensem — — — — —	3
Limarii Les prefaces des dimanches après l'Epiphanie dans les sacramentaires gélasiens du VIIIe siècle	393
Molin J. B., L'« Oratio fidelium»: ses survivances	310
Radô P., De originibus liturgiae romanae in Hungaria saeculi XI	299
Tardif IL, Les textes liturgiques de la fête de Sainte Fare dans la tradition diocé- saine de Meaux.....	413

H — NOTAE

Biyssac G. M., Heures et devinettes.....	212
Boreixa P., L'cfusionc dei erisma.....	216
Brin'KTRINF J., Über den Freitag ais Feier- und Festtag — — — — —	136
CoMiiALüZiER F., Deux lettres de confraternité en faveur des Défunts — — —	49
— Un gclasien de Saint-Martial de Limoges — — — — —	425
Coppo A., Problemi antichi c nuovi della < Didache » in un rccentissimo studio . .	38
De Rosa V., Mons. Domenico Mallardo.....	145
Doyère P., Dom Emmanuel Flicotcaux (1882-1956) — — — — —	50
Gambfr Kl ., Hat Gregor d. Gr. cin Sakramentar verfasst? — — — — —	139
Halnni G., Un < Ordo Defunctorum » du Xe siècle — — — — —	431
Hollaardt A., A propos du Graduel < Locus iste » de la Messe de la Dédicace . .	206
Molis J. B., Pour une bibliographie des rituels.....	218
Raifa V., De latino et italico idiomate in liturgia.....	141

III — IUS ET PRAXIS

Acta Ioannis Pp, XXIII

7 r/ 17 apnhs 1959. — De lingua latina excolenda.....368

Suprema S. Congregatio S. Officii

27 itdii 1958. — Monitum de non inducendis mutationibus in materiam et formam sacramentorum 359

S. Congregatio de Propaganda Fide

27 februarit 1958. — Induira liturgica pro eccl. Provincia Agraensi (India) . . 370

S. Pa ENITENTIARIA APOSTOLICA

8 octobris 1958. — Dubia de recitatione radiophonica Rosarii B. M, V. . 369

Declaratio 225

IV — LITURGIA PASTORALIS

Braga C., Il III Corso di liturgia per professori.....435

Combaluzier F., Session annuelle du C. P. L.....442

V — RECENSIONES

Baldeschi G., Sacre ccrimonic, cdiz. IOu e IIft (Ai. *Bisagni*)..... 151

Bartoli L., Atlante liturgico: arredi vari (/ *B.*)..... 156

Benedictiones episcopales e libro Ponticali Ecclesiae S. Johannis Ultraicclensis (/ *B.*) 233

Bouman C. A., Communis oratio. Problemcn betreffende de Vroegste gcschiedenis van het christelijk smcckgcbcd (C. *Verwoerd*).....232

Bouyer L., La vic dc la liturgie. Une critique constructive du mouvement liturgique (*M. Bisagni*).....68

Breviarium Lincopcnscc, cdiz. Knut Peters (*E. Segelberg*).....58

Chavassec A., Le sacramentairc gclasien (Vaticanus Reg. 316) (*A. P. Frutaz*) . . 447

Cor Jesu. Commentationes in Lite. Enc. Pii Pp. XII «Haurietis aquas > (/ *Pizzoni*) . 380

Danielou L., Bibbia c liturgia (/ *B.*)..... 150

De Soos M. B.t Le mystère liturgique d'après Saint Leon le Grand (F. *Dell'Oro*) . 227

Dürig W., Pictas liturgica (V. *Raffo*) — — — — — 374

Ellard G., The Mass in transition (Ai. *Btsagni*).....60

Fischer IL, Eucharistiekatechesc und liturgische Erncucrung (Af. *Eis< gni*) . . 234

Flicoteaux E.» Feste di gloria: Avvento. Natale, **Epifania**.....66

— Il senso della **Quarcsima**..... 66

— Il trionfo di **Pasqua**.....66

— L'irraggiamento della **Pentecoste**.....66

Fortiscui A. -O'Connjll J. B., The Ceremonies of the Roman Rite described (/ *Bel-*

.....

Franceschini A. -Weber R.. Itinerarium Egeriae (//. Coppo) — — — 59

Gaillard L. Le solenoid pasquali. Itinerario liturgico per la quindicina pasquale
(/ . << .)..... 68

Grvn S., Psalmengebete im Lichte des N. Testamentes (G. Lôu/)..... 380

Herz M.. Sacrum commercium (P. Raffa)376

Janini J.. S. Sîricio y las Cuatro Temporas (L. Brou) — 378

Jenny H., Le mystère pascal dans l'année chrétienne (A/. Bisagni) — — — — 67

Jungmann L A., La celebrazione liturgica (Af. Bisagni) — — — — — 61

— La liturgia della Chiesa (L B.) 149

KislTkom B. J, Den Kateketiska undervisningen i Sverige under medeltidern (M.
Schramm).....152

Kolbe F., Hinauf nach Jerusalem, (B. Pttschmann) — — — — — 74

— Messansprachen für die Sonntage und Wochentage von Septuagesima bis Ostern
(B. Puschmann).....67

Lercaro Card G., A Small Liturgical Dictionary (/ . B.)..... 236

Liturgica 2 (= Scripta et documenta) (F. Bosch)..... 372

Liturgisch Woordenboek (= Encyclopaedia liturgica) (C. Verwoerd) 231

Lowe E., Codices latini antiquiores. A Palaeographical Guide to Latin Manuscript.

VIII. Germany (L. Brou).....451

Lurz W., Die neuen Rubriken des Missale Romanum (/ . B.).....62

Mazzotti M. La basilica di Sant'Apollinare in Classe (I). Balboni) 154

Mélanges en l'honneur de Mgr. M. Andrieu (Iz. Raffa)..... 54

Mohrmann C.. Études sur le latin des chrétiens (A. Coppo).....69

Montague G., Problems in the liturgy (A/. Bisagni)..... 6>

Moragas B. M., La Missa sintesi de la vita cristiana (AA B.) , 61

Moretti C., L'Avvento. Meditazioni quotidiane per laici (l. B.) 65

Parodi Bonaventura D'Arenzano, La catechesi di S. Ambrogio (/ . B.). 383

Parscii P., La grâce à la lumière de l'année liturgique: Sermons (A/.Bisagni) 235

Pierret R., Le classement méthodique des notes (F. Combaluzier) 454

Pontifical Rite of the restored Order of Holy Week (/ . B.) — — — — . 62

The Rites of Holy Week by F. McManus (/ . B.) — — — — — 62

Salmon P., Les «Tituli Psalmorum» des manuscrits latins (A/. Vanstcenkiste) 378

Saxer V., Le culte de Marie Madeleine en Occident des origines à la fin du moyen-
âge (F. Combaltaier)..... 455

Schnitzler Til, Meditazioni sulla Messa (/ . B.) — — — — — 149

Spicq C.» Agape dans le N. T. Analyse des textes, vol. I et II (G. Castellini) 230

Stewart IL. Lineamenti di storia della liturgia cristiana (Af. Bisagni) — — — — 60

Van Agt J., Jeûne eucharistique. Jeûne et abstinence.....69

VISMANS Tu. - Brinkuofi L.. Kritische Bibliographie der Liturgie (C. Verwoerd) 453

Wellisz E., The Music of the Byzantine Church (L. Brou)..... 457

Vi — NOTITIAE

Acta Sanctae Sedis

(Directio)

Indultum utendi praedicatione Adventus et SS. Sacramenti in dioecibus Belgii . . . 385

Facultas omittendi preces post Missam lectam quibusdam diocibus concessa . . . 385

Mutatio in Actu dedicationis humani generis Iesu Christo Regi	
Mutationes in oratione pro populo hebraico feria VI in Passione et Morte Domini .	458
B. Mana V. a Lapurdo, patrona Piaae Unionis Pastorum Italicorum — — — —	237
S. Laurentius a Brundusio. C., Doctor Ecclesiae universalis.....	458

Ang l i a -H i b e r n i a

(L. Brott)

Uste des articles liturgiques	71, 157
Congrès liturgique de Glcnstal.....	157
Troisième Conférence internationale d'études patristiques.....	157
The Andrews Diptych (J. Beckwith).....	71

Au s t r i a

Congressus internationales addictorum adsacrarium.....	385
V Congressus sacerdotalis	157
XIX Collatio Commissionis episcopalis liturgicae	72
Anlcitung zur Gestaltung der Kindermesse in Kirchenjahr (J. Glaser - K. Kam- melberger).....	72

Be l g i u m

Cinquantième anniversaire du mouvement liturgique	386» 458
Semaine d'Etude pour professeurs de liturgie a Louvain.....	385
La Croisade liturgique à l'Ecole et au Foyer	237
Constitutio Centri interdiocesani pastoralis liturgicae — — — — —	459

Ga l l i a

(F. Cornbaltizicr)

Mélanges S. Salaville.....	74
LTiymnaire de Murbach: VIIIC-IXC siècle (C. Vogel) — — — — —	237
Du catéchuménat à la confirmation (cah. 58 de <i>La Maison-Dieu</i>) — — — —	389
La Messe vue de la nef (J. Sainsaulicu).....	240
Cursus liturgiae cura « Centre d'Etudes et d'informations liturgiques » . . .	459
Cursus liturgicus pro anno 1958-1959	74
L'Abbave S. Wandrille de Fontanelle, cahiers 7, 8	74
Union fédérale française de musique sacrée	240
G. Chevrot, apôtre de la Pastorale liturgique	72

Ge r m a n i a

(B. Puschmann)

Bckenntnis zur Katholischen Kirche (K. Ilardt).....	390
Altce hornen- neue Wege. Bildband über moderne sakr.de Slickkunst	211

IUS ET PRAXIS

ACTA SANCTAE SEDIS

DE LINGUA LATINA EXCOLENDIA IUXTA MENTEM PAPAE IOANNIS XXIII

Dic 7 aprilis, in audientia concessa ad eos qui Congressui Ciceroniano Studiorum, ita Papa Ioannes XXIII de lingua latina alloquutus est¹²

<Proh dolor, sunt sat multi, qui mira progressionem artium abnormiter capti, latinitatis studia et alias id genus disciplinas repellere vel coercere sibi sumant, ut quam maxime calculis et rationibus dediti et machinatores novae aetatis sint cives. Hoc ipsa impellente necessitate, contrarium prosequendum iter esse putamus. Cum prorsus in animo id insideat, quod magis natura et dignitate hominis dignum sit, ardentius acquirendum est id quod animum colat et ornet, ne miseri mortales similiter ac eae, quas fabricantur, machinae, algidi, duri et amoris expertes exsistant >.

Pariter, dic 14 aprilis, loquens ad peregrinos Placentinos, ita dixit:

« Lo studio del latino è necessario e bello, anzi indispensabile, se vogliamo sempre più conoscerci tra di noi, farci sentire e comprenderci in nome di Cristo, in nome della Chiesa Cattolica Apostolica Romana. È il latino infatti che unisce, mentre le altre lingue, come le differenze di stirpi, di caratteri, di usi, pur degnissime di rispetto in rapporto ai problemi di vita economica, nei riferimenti al culto della civiltà cristiana e della vita pratica religiosa, sono motivi e pericoli di divisione e di contrasto ».

¹ *L'Osservatore Romano*, 9 apr. 1959.

² *L'Osservatore Romano*, 16 apr. 1959.

SUPREMA S. CONGREGATIO S. OFFICII

MONITUM DE NON INDUCENDIS MUTATIONIBUS
IN MATERIAM ET FORMAM SACRAMENTORUM¹

Supremae huic Sacrae Congregationi compertum est in translatione quadam in vulgarem sermonem Novi Ordinis Maioris Hebdomadae omissa esse verba «Mysterium Fidei» in forma consecrationis Calicis. Insuper relatum est quosdam sacerdotes eadem verba in ipsa Missa celebranda omittere.

Quare haec Suprema Congregatio monet nefas esse in rem tam sanctam immutationes inducere et editiones librorum liturgicorum mutilare vel interpolare (cfr. can. 1399, 10°).

Curent igitur Episcopi, ad mentem Commonitionis S. Officii diei 14 februarii 1958", ut praescripta sacrorum canonum de cultu divino stricte servantur atque sedulo advigilent ne quis audeat immutationem vel minimam in materiam et formam Sacramentorum inducere.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 24 iulii mensis anno 1958.

Arcturus De Jorio, *Notarius*

SACRA PAENITENTIARIA APOSTOLICA

(Officium de Indulgentiis)

DUBIA DE RECITATIONE RADIOPHONICA ROSARII B. M. V. ²

Sacrae Paenitentiariae Apostolicae dubia, quae sequuntur, pro opportuna solutione exhibita fuerunt:

1. Utrum fideles lucrari possint Indulgentias Rosario B. Mariae Virginis adnexas, si cum socio radiophonice tantum praesente illud recitent: et quatenus affirmative:

¹ JrA/ III>. *Sedis*, 50 (1958) 536.

² *Acta Ap. Sedis*, 50 (1958) 1H: *Ephem. Lit.*, 72 (1958) 136.

³ JrA *Ap. Sedis*, 50 (1958) 973.

2. Utrum fideles praefatas Indulgentias etiam lucrari valeant, si Rosarium B. Mariae Virginis alternis recitent dum pars precum radiophonice transmittitur quae hic et nunc ab aliqua persona non recitatur, sed disco vel filo sonoro aut alio instrumento antea impressa fuit.

Et Sacra Paenitentiaria Apostolica, die 9 maii 1958, propositis dubiis respondendum censuit:

Ad primum: *Affirmative*; ad secundum: *Negative*.

Datum Romae, c Sacra Paenitentiaria Apostolica, die 8 mensis octobris 1958.

S. CONGREGARIO DE PROPAGANDA FIDE

INDULTA LITURGICA PRO ECCLESIASTICA PROVINCIA AGRAENSI (INDIA) ¹

1. Ut in Missis paroecialibus cantatis vel lectis, ministri competentes vel ipse celebrans, post cantationem vel lectionem epistolae et evangelii latine, eadem immediate et versus populum lingua vernacula legere possint.

Affirmative.

2. Ut in Missis paroecialibus cantatis, *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus* et *Agnus Dei* a congregatione cantari possint lingua vernacula, post intonationem quidem latine a celebrante factam in casu *Gloria* et *Credo*.

Affirmative.

3. Ut omnes lectiones Sacrae Scripturae in Missis Iridui Sacri in lingua vernacula fieri possint, excepto solemni cantu Passionis quando habetur.

Affirmative.

4. Si indultum, de quo sub n. 3, non videtur expedire, ut saltem lectio Prophetiarum in Vigilia Paschali a celebrante vel a ministro competente semel in lingua vernacula fieri possit.

Nihil addendum est cum iam in tertia petitione inclusa sit.

5. Vertendi et in lingua vernacula recitandi omnes exorcismos in ritu Baptismi. Similiter in lingua vernacula vertendi et recitandi minorem

¹ Dic 24 febr. 1958. Prot. N. 4795/57; cfr. *The Clergy Monthly*, 22 (1958) 189-190; *Perwdicii*, 48 (1959) 102-104.

«Exorcismum in satanam et angelos apostatas» (Rit. Rom. Tit. XI, cap. III) et plures alias benedictiones Ritualis Romani, versione ab Episcopis probanda, sicut iam fuit facium pro parte eiusdem Ritualis.

Negative quoad exorcismos, affirmative quoad benedictiones.

6. Ut Sacra Congregatio Rituum benigne conficere dignetur formulam Rituali Romano addendam pro « Benedictione Instrumentorum Opificum » die prima maii in festo S. Joseph Opificis adhibendam; et ut ipsa, in lingua vernacula versa, uti liceat.

Donec aliter provideatur, adhibeatur benedictio «ad omnia».

7. Permittendi thurificationem in Missis lectis publicis diebus dominicis et festis cum aliqua solemnitate celebrandis, quando Missa cantari non potest, dummodo duo saltem ministrantes superpelliceo induti Missae inserviant.

Affirmative.

8. Ut episcopi Missam simpliciter cantatam aliquoties celebrare possint, sine sacerdotibus assistantibus.

Affirmative.

9. Dispensandi ad abstinentia feria sexta fideles pauperes qui raro tantum carnem edere possint.

Affirmative.

10. Binandi Missam in festis sequentibus: Purificationis B.V.M., Annuntiationis, S. Joseph Opificis, S. Cordis Iesu, Nativitatis B.V.M., Immaculatae Conceptionis et S. Francisci Xaverii.

Affirmative.

11. Dispensandi a forma substantiali Matrimonii in casu verae necessitatis et hanc facultatem Missionaries delegandi. — Petita facultas olim concessa est Ordinariis Sincensium a S. Congregatione Concilii, die 27 iulii 1908 (Cfr. Archiv. S. C. de Prop. Fide, N. 82980: 1908, collata cum respons. S.C. de Sacramentis, die 12 martii 1910, in *Acta Ap. Sedis* [1910], 199 ss.).

Ad S. Officium transmissa est.

rituale (ou rituel)	t. courant seulement après 1614; auparavant, il ne semble employé qu'en Italie; je connais seulement: *Brescia 1570 sq, *Irente 1583, *Bologne 1593, Padoue 1597; et le Rituale sacramentorum du cardinal Santori, daté 1584, mais en réalité imprimé seulement en 1602, et jamais publié.
ritus ecclesiastici sacerdotale	t. *Augsbourg 1580. t. du rituel de Castello à partir de 1554, du rituel-pastoral de Samarini (au moins à partir de la 2.ème éd. 1583), de Reims et suffragants 1585 sq, Bâle 1595, Paris 1601, *Saint-Brieuc 1605, *Brixen 1609, Meaux 1617, Rouen 1640; st. Constance 1597, Besançon 1619 sq.
sacra baptizandi institutio sacra institutio baptizandi	t. romain-vénitien 1571 sq. t. Rome (publié à Paris) 1575 sq, romain-lyonnais 1589 sq, Salisbury 1604.
sacramentale sacramentarium	t. *Hiéronymitains 1528, *Ferrare 1600 sq. t. *Uzès 1500, Grenoble 1549, *Cônïc 1557.
thesaurus sacerdotalis vade mecum sacerdotum	i. du rituel-pastoral de Samarini. t. d'un 'recueil imprimé en 1853 à Innsbruck (Oeniponte).

La Houssaye-en-Brie (S et M)

J. B. Molin

IUS ET PRAXIS

DECLARATIO

Nonnulla commentaria liturgica nuper evulgaverunt in quadam Abbatia aliquas innovationes in celebratione Missae cantatae, ex peculiari concessione competentis Auctoritatis, inductas esse.

Huius Missae cantatae celebratio ita describitur:

«Chorus antiphonam ad Introitum canit ingrediente celebrante, et plebs fidelium incipit *Kyrie*, dum celebrans una cum ministro preces ad pedes altaris recitat. Celebrans neque Introitum, neque *Kyrie* dicit. Intonato hymno *Gloria in excelsis* et inclinatione cruci facta, accedit ad scamnum ubi sedet, dum fidelium communitas canere pergit hymnum angelicum. Ad altare reversus, celebrans collectam dicit et rursus ad sedile vadit, dum lector epistolam legit et chorus decantat Graduale et Alleluia. Celebrans canit evangelium, *Credo* intonat et statim ad sedile se confert. Dicto *Oremus*, preces offertorii incipit, dum chorus antiphonam ad offertorium exscouitur. Expleta praefatione, celebrans se iungit fidelibus ad canendum *Sanctus - Benedictus*, ac tantum post expletum cantum, inchoat *Te igitur. Agnus Dei* a coctu fidelium canitur, dum celebrans, eius recitatione omissa, dicit orationes praeparatorias ante Communionem. Nulla oratio Communionem Sacerdotis a Communionem fidelium separat. Antiphona ad communionem cantatur a choro, dum sacra Communio distribuitur, sed non legitur a celebrante. Dicto *Ite, missa est* et benedictione impertita, celebrans signum crucis super altari a latere evangelii facit, et ultimum evangelium recitat ad sacrarium rediens ».

Cum competentem Auctoritatem apud Sacram Rituum Congregationem percontati simus, nobis constat nullam umquam concessionem factam esse, neque indultum aliquod, sive scripto sive « vivae vocis oraculo ». ad rem datum; ac proinde huiusmodi innovationes, etsi optimo animo inductas, fructum tantum inceptus privati aut non probatae interpretationis habendas esse.

n»». * t

Insuper nobis constat competentes Auctoritates magnopere dolere leges liturgicas, crebris monitis Auctoritatis ecclesiasticae posthabitis, ad usum minime deduci semper et ubique illa cum religiosa oboedientia, quae praescriptionibus S. Sedis debetur, quamque praecipue expostulat res tam sacra et tanti momenti.

Liturgia et Sacerdotium

Die 15 febr. 1959 Ioannes Papa XXIII, celebrata Missa, citi interluerunt alumni Collegii Pit Latini Americani et Collegii Pit Brasiliani, sermonem habuit, in quo egit; 1° de liturgia et sacerdotio; 2° de substantia praedicationis quadragesimalis, scilicet de spiritu paenitentiae; 3° de alta devotione erga Passionem Iesu Christi ex duabus causis profluente h
Quoad primum ita loquutus est:

< Il Sacerdote è fatto per la Liturgia: per viverla intensamente e farla vivere ai fedeli. Ciò è così vero che uno dei segni di vocazione nel bambino è l'attratt'va, il gusto che sente nell'imitare con frequenza le funzioni liturgiche. Quanti sacerdoti, da fanciulli, si sono costruiti un piccolo akare!

Ai giorni nostri si nota, nel campo liturgico, un gran movimento ricco di iniziative. È, indubbiamente, un segno di vitalità. La Chiesa, in linea di principio, non le respinge; le osserva prudentemente; non poche le approva. Nella gioventù tutti sentono incitamento a fare qualche cosa di diverso dall'antico, qualche cosa che rifletta la propria personalità. Tuttavia bisogna stare in guardia dalle esagerazioni: e occorre evitare il pericolo che si abbandonino le grandi linee fondamentali e classiche della Liturgia della Chiesa, come sono fissate nel Messale, nel Breviario e negli altri libri liturgici.

Al Sacerdote incombe l'insostituibile dovere di assimilarsi e sentire la Liturgia. Solo così potrà intondere eguale desiderio nei fedeli. Che cosa capita di osservare oggi? Non pochi cattolici, specie nelle grandi città, assistono alla S. Messa in maniera superficiale: sono presenti! materialmente in chiesa; ma ben poco conoscono del sublime Mistero che, per essi, si svolge sull'altare. Non così si onora degnamente il Signore. Ecco dunque un'attività mirabile che il Sacerdote deve esplicare, con profonda scienza, virtù e zelo: si da conferire al movimento liturgico una conquista trionfale; si da rendere i fedeli a lui affidati veramente partecipi di quel *regule Sacerdotium* a cui è chiamato il popolo cristiano.

Nella prima Domenica di Quaresima, la Chiesa ci presenta, tra l'altro, il Salmo 90: e *Oui habitat in adlutorio Altissimi*>. Che luce di Cielo, che fiducia e protezione per le anime, per le famiglie, per tutto il Corpo sociale!

Chi è con Iddio sta infinitamente meglio di chi è con l'uomo e col mondo. Benvenuti perciò cari giovani che, attraverso la loro formazione romana, lo studio, di scienza teologica e pastorale, si preparano ad essere degni Ministri di tanto Signore ».

1 *L'Osservatore Romano*. 18 febr. 1959.

Maria Bernard de Soos, *Le Mystère liturgique d'après saint Léon le Grand* (= Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen, Heft 34), Munster Westf., Aschendorff, 1958. In-8°, 152 pp.

La presenza e l'efficacia dei misteri della vita di Cristo nelle annuali celebrazioni liturgiche costituisce un problema intorno al quale da tempo si studia, si è scritto e si scrive tuttora. Nel suo aspetto speculativo esso venne studiato soprattutto dalla scuola di Maria Laach. in Germania, il cui rappresentante più insigne è stato Dom Odo Casci (1886-1948).

La dottrina cattolica, nell'insegnamento dei Dottori della Chiesa, riguardo tale problema, è stata chiaramente esposta da Pio XII nella enciclica *Mediator Dei* [Acta Ap. Sedis 39 | 1947| 577, 580-591).

In questo studio Dont Bernard de Soos ci présente, in tutta la sua ampiezza e profondità, la dottrina di s. Leone Magno (390-461) su tale argomento. In che modo cioè il grande Dottore intendeva, nei suoi *Sermoni*, la presenza e l'efficacia dei misteri della vita di Gesù celebrati nell'anno liturgico (p. 3).

L'avvio a svolgere l'argomento (c. I, pp. 22-27) è dato dal primo sermone di s. Leone su] Natale: *Salvator noster hodie natus est* (Sermo 21, 1). *Hodie* indica il *giorno anniversario del giorno storico in cui si è realizzato questo avvenimento della vita del Salvatore*. Perciò la festa annuale del Natale è un « memoriale » della nascita del Cristo, come la festa dell'Epifania o della Pentecoste è un anniversario della Sua manifestazione o della discesa dello Spirito Santo. Però non un memoriale «freddo», vuoto, «inerte», ma un memoriale che è rinnovazione del dono divino, che promana dall'avvenimento commemorato.

Questo anniversario o « memoria » si attua in una celebrazione annuale, in una festa. una festa-ricordo (c. II, pp. 28-51). Il fatto poi di celebrare in un determinato giorno il ricordo di un avvenimento passato della vita del Salvatore fa sì che tale celebrazione distingua questo giorno dagli altri in cui essa non ha luogo. La celebrazione dei misteri di Cristo appare quindi inscritta, « intarsiata » nel tempo, nell'unità di tempo che è l'anno: per cui il regolare succedersi dei giorni e dei mesi ci riporta ogni anno i misteri di Cristo.

La celebrazione annuale così intesa, a sua volta, si esprime in una celebrazione culturale, liturgica, esterna, resa a Dio. Al centro di tale atto sta l'Eucaristia. con essa rendiamo a Dio un omaggio culturale, in cui ricordiamo (memoriale) l'anniversario di un fatto della vita del Salvatore. Essendo l'Eucaristia al centro di ogni celebrazione (festa) liturgica, con la quale si commemora un avvenimento della vita di Gesù C., le feste liturgiche si diversificheranno tra loro per l'avvenimento che esse ricordano. Tale avvenimento è principalmente commemorato dalla lettura del Vangelo.

petentibus, de liturgia baptismi, de neophytis. In capite 3° disserit de programme sancti Doctoris et quidem, post considerationes generales, de catechesi morali, dogmatica et mystagogica.

Methodus eius catechesis exponitur in capite 4°. Episcopus utitur methodologia pastoralis in usu apud Ecclesiam inde a primis saeculis. Eius ratio simplex sed unitaria, essentialis et efficax, eo tendit ut mentem veritatibus christianis illuminet et voluntatem exercitiis asceticis instituat: haec omnia ut, gratia divina, formetur perfectus christianus; ut Christus nascatur in competentibus, in neophytis crescat et manifestetur; ut neophyti tamquam « boni milites Christi » in novitate vitae ambulent.

Catechesis ambrosiana adhuc ne nostra aetate valere potest? Utique, respondit Auctor: in ministerio enim catechetico sancti Doctoris eminent intuitio et zelus; quae dotes ei suggerebant nonnulla media didactica: 1) Usus S. Scripturae illamque familiarem catechizatis reddere; 2) inserere propriam vitam spiritualem fontibus pietatis et actionis liturgicae; 3) unire proprias aspirationes in Christo Iesu; 4) principiis theorico-practicis vere christianos formare; qua re 5) comprehendere atque se aptare conditioni psychologicae et « ambiente »; 6) cantu religioso uti tamquam expressione laetitiae et sensus familiaris communitatis; 7) propria sanctitate et exemplis doctrinam corroborare idemque opus Gratiae divinae vereri.

Concludimus verbis Rcv.mi Ceriani (*Presentazione*, p. IX): « Lector harum paginarum advertit necessitatem renovandi non solum nostram praedicationem, sed etiam nostram doctrinam theologiam, quae, una cum sanctitate sacerdotali, est conditio fundamentalis pro restauratione praedicationis verbi Dei, quae studio S. Scripturae et Traditionis cogitatur ac pietate, in sacra liturgia proprium centrum habente, vivitur ».

I. B.

NOTITIAE

Acta Sanctae Sedis.

Dic 3 martii 1959 a S. Rituum Congregatione concessum est dioecesis Belgii indultum utendi praefatione Adventus et SS. Sacramenti his conditionibus: 1) ut hac praefationes adhibeantur tantum ab iis qui ordine seu directorio dioeccsano utuntur et 2) ut praefatio Adventus dicatur a prima dominica Adventus usque ad diem 24 decembris in omnibus Missis non habentibus praefationem propriam. Praefatio SS. Sacramenti in Missa Corporis Christi et in Missis votivis SS. Sacramenti.

S. Rituum Congregatio, die 14 martii 1959, concessit archidioecesi Florentinae facultatem preces post Missam lectam Leonis XIII iussu imperatas, omittendi, in ecclesiis et oratoriis, tantum in iis Missis, in quibus sermo vel homilia habeatur (cfr. *Bollettino deliarcid. di Firenze*, 50 [1959] 92).

Eadem concessio data est archidicec. Bononiensi (vide *Ephem. Ut.* 70 [1956] 41-43 ubi huiusmodi concessio commentario illustratur).

Pariter dioecesi S. Flori (*Saint-Flour*, in Gallia) concessum est ut omittantur preces in Missis cum cantibus aut cum praedicatione.

Die prima aprilis 1958 S. Rituum Congregatio Exc.mo F. Miranda, episcopo auxiliari Toletano, responsum dedit circa functiones « vigiliis biblicoliturgicas » nuncupatas. Hae permittuntur his conditionibus: 1) cum sint (unctiones paraliturgicae, carum celebratio remittitur prudenti iudicio Ordinarii; 2) (unctio finienda est cum benedictione eucharistica; 3) insuper numquam substituere potest celebrationem vesperarum.

Austria.

Vindobonae, diebus 22-23 iulii, coadunati sunt e: ter 1000 addicti ad sacrarium (seu, ut dicitur, sacrista< international!, praeside Exc.mo Petro C. van Lierdc, pr lici, tractata sunt argumenta artem, musicam sacram, et res ad cultum spectantia.

Belgium.

Semaine d'Etude pour professeurs de liturgie à Lo juillet 1959, à l'abbaye du Mont César à Louvain s'est u d'étude pour professeurs de liturgie.

Sur la première: * *Missel* >, voir *Ephem. lit.* 68 (P conde: « *Rituel**, voir *Ephem. lit.* 69 (1955) 417; sur l. et .*Innée liturgique* >, voir *Ephem. lit.* 70 (1956) 391- < *Rites pontificaux**, voir *Ephem. lit.* 71 (1957) 458-4 « *Exposition de la Messe**, voir *Ephem. lit.* 72 (1958) 4

NOTITIAE

Acta Sanctae Sedis.

Officium et Missa S. Laurentii a Brundusio, C. D., approbatur a S. Rituum Congregatione die 8 iulii 1959, sequentis tenoris decreto:

«Die 19 martii 1959 Joannes Papa XXIII, per Apostolicas Litteras in forma Brevis, ex Sacrorum Rituum Congregationis consulto, sanctum Laurentium a Brundusio, confessorem, Ecclesiae doctorem declaravit atque confirmavit: cuiusque festum recolendum induisit die 21 iulii mensis, sub ritu duplici, cum Officio et Missa de Communi, praeter orationem et lectiones II nocturni proprias et approbatas» (*Acta Ap. Sedis*, 51 [1959] 592).

Die 18 iulii 1959 a S. Paenitentiarum Apostolica publici iuris factus est « Actus dedicationis humani generis Iesu Christo Regi ». Haec oratio eadem est ac illa a Summo Pontifice Pio XI approbata, cum quadam tantum variatione, scilicet ablata sunt nonnulla verba islamismum et populum hebraeum respicientia, idest a verbis « Rex esto eorum omnium, qui in 'cnebris ido'olatriac... » usque ad «lavacrum descendat». (*Acta Ap. Sedis*, 51 [1959] 595).

< lubente Summo Pontifice Ioanne XXIII, ab a. 1959 in orationibus sollemnibus, quae dicuntur Feria VI in Passione et Morte Domini, suppressa sunt verba « perfidi » et « perfidia » ac nonnullae mutationes factae sunt in oratione pro populo hebraico, ut sequitur:

« Oremus et pro Iudaeis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen a cordibus eorum; ut et ipsi agnoscant Iesum Christum Dominum nostrum». Oremus. Flectamus genua. Levate. Omnipotens sempiterne Deus, qui Iudaeos etiam a tua misericordia non repellis: exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcaecatione deferimus; ut, agnita veritatis tuae luce, quae Christus est, a suis tenebris eruantur. Per Dominum... ».

Anglia-Ilibernia.

Praecipui articuli ad liturgiam spectantes inveniuntur in sectione bibliographica huius fasciculi.

Belgium.

Quinquagesimus annus a fundatione motus liturgici digne commemoratus est in hebdomada liturgica Lovaniensi pro professoribus liturgiis (Cfr. *Ephem. Lit.* 73 [1959] 385-389). Historia huius motus, cuiusque impigri fundatoris describitur in fasciculo singulari commentarii *Les Questions liturgiques et paroissiales. Le cinquantenaire du mouvement liturgique* (No. 3-4, 1959, pp. 193-306), quarum tituli sequentes sunt:

O. Rousseau, O.S.B., *Autour du jubilé du mouvement liturgique, 1909-1959* (pp. 203-217); L. Beauduin, O.S.B., *La vraie piété de l'Eglise* (pp. 218-221);

R. Aubert, *Le Congrès de Malines de 1909* (pp. 222-237); B. Capelie, O.S.B., *Développement des Semaines liturgiques belges, 1927-1940* (pp. 238-242); A. G. Martimort, *Dom Lambert Beauduin et le Centre de Pastorale liturgique* (pp. 243-251); F. Vandenbroucke, O.S.B., *Aux origines du malaise liturgique* (pp. 252-270); B. Luykx, O. Pracm., *Prière de l'Eglise et participation active* (pp. 271-288); Ch. Moeller, *L'homme d'aujourd'hui devant la piété biblique et liturgique* (pp. 289-306).

•9 Constitutum est in hac Natione Centrum interdioeccsanum pastoralis liturgicae, cuius membra sunt: professores liturgiac in seminariis et deputati Jioecesani.

Gallia.

Etiam hoc anno cura sic dicti « *Centre d'Etudes et d'injormations liturgiques* » habebitur *Cursus liturgiac*, cuius programma ita enuntiatur: **Valeurs liturgiques fondamentales et réalisations pastorales.** Lectiones (n. 29) evolvuntur tribus partibus: I. *La sainte Liturgie, culte de l'Eglise*, II. *Les jonctions liturgiques*-, III. *La Liturgie, valeur de vie*. Ad Cursum admittuntur: sacerdotes, religiosi, laici, artifices et musici.

Pro informationibus scribatur ad: C.E.I.L. - 19, Rue de Varcne, Paris VII.

■9 In fasciculo 13-14 commentarii « *Eglise qui chante* » agitur de cantibus sive pro praeparatione sive pro collatione sacramenti confirmationis: cantus ad hoc sunt enim pauci et saepius inefficaces.

Fasciculus 15 eiusdem commentarii dicatur cantui laudis (*chant de louange*) et quidem: *La louange chrétienne* (P. Deiss); *Les chants liturgiques de louange* (M.-A. Rivière).

Germania.

Motus hturgicus — seu potius, ut dicitur in Germania, renovatio liturgica — commemorat hoc anno quinquagesimum sui natalis annum. Decursu huius temporis habetur non tantum renovatio liturgica iuxta spiritum liturgiac, sed revera renovatio ipsius liturgiac, idest reformatio. Ad hoc praecipue contulit actio liturgica Summi Pontificis Pii XII. In fasciculo XXIV commentarii « *Liturgie und Monchtum* » hic eventus commemoratur sequenti serie articulorum (*Liturgische Betvegung nach 50 Jahren*: Maria Laach, Hcft 24 [1959] 7-127). P. Emmanuel v. Severus, *Die liturgische Emeuerung: Bcdnnung und Ausblic^* (pp. 7-12); P. Olivier Rousseau, *Dom Lambert Beandum, die Liturgie und der Umonsgedan/^e: Zum ersten /ubilanm der Liturgischen Betuegung, 1909-1959* (pp. 13-24); Abt Basilius Ebcl. *Ausgangspuncte und Anliegen der religioten-liturgischen Emeuerung in ihren Anfängen* (pp. 25-40); B. Reetz, *Die Zielietzungen der liturgischen Emeuerung in der Gegentvart* (pp. 41-63); Altfrid Kassing, *Liturgie ais Begegnung m den Wandlungen der Heilsgeschichte* (pp. 64-87); P. Irenaeus Underberg, *Liturgie und liturgische Bewegung in ihrem Verhaltnis zur Gesellschaft und Geschichte* (pp. 88-102); P. Theodor Bogler, *Die liturgische Betuegung und die moderne kjrchliche Kunst* (pp. 103-111).

In fasciculo praecedenti eiusdem commentarii tractatur de vita monastica et de cultu liturgico (*Monchisches Leben und hturgischer Diensi*-, *ibid.*, 1958;

·Γ I

K>| 'I
lj. ·

I

VOL. I.XXIV

1960

FASC. I

EPHEMERIDES LITURGICAE

E D I Z I O N I

LITURGICHE

VIA POMPEO MAGNO, 21 — ROMA (60S)

INDEX TOMI LXXIV (1960)

I — DISSERTATIONES

Br a g a C., In novum Codicem rubricarum	217
Ca n a l J. M., Sobre el autor del antifonario Cisterciense — — — — —	36
Ch a v a s s e A., L'oeuvre littéraire de Maximien de Ravenne (546-553)	115
D f x l ' O r o F., il sacramentario di Ariberto.....	3
G a m b e r K l., Ein romisches Eucharistiegebet aus dem 4.-5. Jahrhundert	103
Le c l e r c q J., Formes anciennes de l'Office marial — — — — —	89
O l i v a r A., Sobre el « Capitulare lectionum » del Codice Vatic. Regin. Lat. 9	393
V o g h. C., Precision sur la date et l'ordonnance primitive du Pontifical romano-germanique.....	145
W a s n e r F., Literarische Zeugen für eine Föderation der Päpste im Mittelalter	409

II — NOTAE

Ant in' P., Pain, vin et paraliturgie de la Cène avant la mort	432
B u g n i n i A., « Ordo ad Synodum»	121
Ch a v a s s e A., Les fêtes de St. Pierre (29 juin) et de St. Paul (30 juin) au VIIe-VIIIe siècle.....	166
C o p p o A., Gli scavi della necropoli vaticana in una recentissima pubblicazione	128
F. C., Saint Symphorien d'Aulun. Textes liturgiques de son culte — — — — —	437
G a m b i r K l > « Missa >>> — Vaterlesungen innerhalb der Messe an Heiligenfesten in beneventanischen Mess- büchern	48 163
— Die Sonntagsmessen nach Pfingsten in Cod. VI 3J von Benevent — — — — —	428
K n i e w a l d C., De motu liturgico in Croatia — — — — —	439
T u r n e r D. IL, The Crowland Gradual: an English <i>bénédictine</i> manuscript	168

III — IL'S ET PRAXIS

Acta Ioannis PP. XXIII

25 <i>iidii</i> 1960. — Litterae Ap. Motu Proprio datae: Novum rubricarum Breviarii et Missalis romani corpus approbatur	258
---	-----

S. Rituum Congregatio

19 <i>man</i> 1959 et 27 <i>novembre</i> 1959. — Variationes in Missali et in Rituali romano in precibus pro ludacis	133
--	-----

8 <i>mln</i> 1959. — Officium et Missa S. Laurentii a Brundusio C. D.....	53
10 <i>iulii</i> 1959. — Dubia circa interpretationem Instructionis de Musica sacra . . .	457
9 <i>mariti</i> 1960. — Decretum <lc precibus post Missae celebrationem recitandi (<i>com-</i> <i>meniarium</i>)..... t	458
26 <i>mhi</i> 1960. — Decretum generale quo novus rubricarum Breviarii ac Missalis ro- mani Codex promulgatur	260
— Rubricae Breviarii et Missalis romani	261
<i>anno</i> 1960. — Ritus benedictionis civitatis < Brasiliac >>	455

Suprema S. Congregatio S. Officii

23 <i>decembris</i> 1959, — Privilegia pro dioecesibus Germaniae	56
---	----

Sacra Congregatio Concilii

3 <i>decembris</i> 1959. — Facultas anticipandi obligationem abstinentiae et iciunii per- vigilii Nativitatis Domini	55
--	----

IV — LITURGIA PASTORALIS

De Antonana G. M- Del movimiento liturgico espanol.....	181
L B., P. Agostino Gemelli.....	180
Puschmann B.. Collationes liturgicae in Germania 1958-1959	60
Vandenbrouke F., Dom L. Beauduin et le mouvement liturgique	183
Verwoed C., Semaine internationale deludes sur la liturgie en pays de mission . . .	175

V — PONTIFICIA ACADEMIA LITURGICA

Acta anni 1959	58
Quaestiones academicac propositae in annum 1959-1960	58

VI — RECENSIONES

Ablrcrombif N., The Life and Work of Edmund Bishop (<i>L. Brou</i>) — — — —	138
Adam A.» Firmung und Seelsorge (<i>Bisagni M.</i>).....	205
S. Ambrose, On the Sacraments (LB.).....	204
Anson P. F.. Fashions in Church Furnishings 1840-1940 (<i>L. Bron</i>) — — — —	470
Baur J., Volksfrommes Brauchtum Südtirols (<i>Bisagni AA</i>).....	207
Bouman C. A., Sacring and Crowning (<i>K Rafla</i>).....	77
Caminada C.. Catechesi domenicale. IV. La liturgia (<i>Btsugni M.</i>) — — — —	82
Chevalier Ph., St. Jean de la Croix docteur des âmes (<i>E Combaluzter</i>)	141
The Church Year. 19th North American Liturgical Week (LB. J.)	81
Consuetudines Fratrum vitae communis (LB.).....	201
Denis-Boulet, Le calendrier chrétien (LB.).....	80

Documenta Pontificia ad instaurationem liturgicam spectantia. IL Ab a. 1953 ad a. 1959 collegit notisque ornavit A. Bugnini (I. β.)	64
Emsir H., Schriften zur Verteidigung der Messe (P. Raffa)	
Farina M. - Fal sim R., La liturgia spiegata ai fedeli (Bisagni V)	138
Giût H., Palmcnweihe und Palmenprozcßion in der lateinischen Liturg (G. Low) — — — — —	466
Gromier L., Commentaire du « Caeremoniale episcoporum» (I. Nabuco)	135
Hanssens J.M., La liturgie d'Hippolyte (Iz. Raffa).....	194
Jongmann J.A., Liturgisches Erbe und pastorale Gegenwart (G. Low)	466
Kantorowicz E. H., Laudes regiae (F. Raffa).....	
King A.A., Liturgies of the Past (L. Brou) — — — — —	65
Lke a Yabar J.M., Pastoral liturgica en los documentos pontificios de Pio XII (I. Bellocchio).....	202
Lleuver J., Le sacerdoce dans le mystère du Christ (G. AL Castellini) .	
Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae ordinis anni circuli = Sacramentarium Gelasianum (Deshusses /.).....	461
— Konkordanztabellen (Deshusses /.).....	461
Liisel N., Les liturgies catholiques orientales par l'image (B. L.) .	469
Lombardi R., Escrcitazioni per un mondo migliore (Bisagni AL) — — — —	82
Lowe E. A., Codices latini antiquiores. IX. Germany (L. Brou)	198
Makcora C., Il Messale di Civatc (P. Borella).....	67
Martinez de Antonana G., La nueva disciplina sobre Musica sagrada \ Liturgia (Bisagni AL).....	211
— Ifacia la Misa perfectamentc oida (Bisagni AL).....	210
Martimort A.-G. - Picard F., Liturgie et musique (Bisagni M.)	211
Mohrmann Ch., Liturgical Latin: Its Origins and Character (L. Brou) — — —	67
Otiôsson R.A., S. Thorlaci episcopi officia rhythmica et proprium Missae in AM 241 A Folio (L. Brou).....	66
Piçcari T. M., Noi i memori. Ordinario della Messa (I. B.).....	69
Il piccolo Breviario per Religiosi e Laici (LB.).....	208
Raffa V., La liturgia delle Ore (D. Balboni).....	467
Sakramentartypen. Versuch einer Gruppierung der Handschriften und Fragmente bis zur Jahrtausendwende (Schmidt H).....	463
Schmaus M., Katholische Dogmatik. IV. Von den Letzten Dingen (I. Bellocchio) .	72
Scritti del Card. A. Ildcfonso Schuster (LB.).....	209
Sl.GIL.BIRG E., Masbuta. Studies in the Ritual of the Mandaean Baptism (V. Raffa) .	78
Smr /ik S., The Glagolitic or Roman-Slavonic Liturgy (A.D C.).....	201
Spiazzi R. - Mostini R., Maria e la Chicsa nell'arte (Bisagni Af.) — — — —	73
Thaliath J., The synod of Diamper (F. Raffa).....	83
Les themes spirituels du Missel romain (G. Low) — — — — —	468
Trimeloni L., Compendio di liturgia pratica (Bisagni Af.) — — — — —	64
Vies des Saints et des Bienheureux ...Tome XIII. Supplement. Table generale (I. Combaluzter).....	139

VII — NOTITIAE

Acta Sanctae Sedis

(Directio)

Membra et consultores Commissionis liturgicae pro Concilio Vaticano II .	472
Indultum celebrandi instauratam Vigiliam paschalem ipsa Dominica Resurrectionis ante lucem.....	472
Pium exercitium «Hora sancta» indulgentiis ditatur	213
Nuptialis anuli osculatio indulgentiis ditatur	142
Nominationes: II. Dante. F. Antonelli. A.-P. Frutaz. I. Low	54

Austria

XXI Collatio Commissionis liturgicae Austriacae.....	142
--	-----

Anglaterra-Hibernia

(L. Brou)

The Portiforium of Saint Wulstan	473
Langue vulgaire dans les sacrements	473
An Introduction to Anglo-Saxon Architecture and Sculpture (E. A. Fisher) . . .	473
English Collegiate Churches of the Middle Ages (G. H. Cook).....	473

BELGIUM

Volumes de la Collection « Bible et Vie chrétienne».....	213
--	-----

Gallia

(/.*. Combaluzier)

Etudes grégoriennes (t. III).....	82
Liber institutionum seu directorium Ecclesiae Foroiuliensis	84
Rythme et modalité: Cent ans de recherches solcsmiennes 1859*1959 (J. Claire) . . .	475
Les formes de la psalmodie dans les Eglises syriennes au IVe et Ve siècle . . . «	473
Gélase Ier: Lettre contre les Lupercales et dix-huit Messes du sacrement de l'Eucharistie (G. Pomares).....	474
Le Graduel psalmodié (Louis).....	213
Dictionnaire de la Bible (fasc. 32 du Supplément) — — — — — — —	213
Dictionnaire d'Histoire et de Géographie (fasc. 80-81)	213
Dictionnaire de Droit canonique (fasc. XXXVII-XXXVIII) — — — — —	85, 213
Dictionnaire de spiritualité ascétique et mystique (fasc. XXVI-XXVII) — — —	84
Bénédictine abbatiale de dom f. Gaillard	4/5

ACTA SANCTAE SEDIS

I

ACTA IOANNIS IT. XXIII

LITTERAE APOSTOLICAE MOTU PROPRIO DATAE

NOVUM RUBRICARUM BREVIARII ET MISSALIS ROMANI CORPUS APPROBATUR

Rubricarum instructum, quo publicus Ecclesiae cultus ordinatur ac regitur, Apostolica Sedes, inde praesertim a Concilio Tridentino, continenter studuit et pressius definire et perfectius ordinare. Pluribus itaque emendationibus, variationibus et additamentis decursu temporis introductis, totum rubricarum systema abunde succrevit, non semper vero systematico ordine servato, et non sine primitivae perspicuitatis ac simplicitatis detrimento.

Nil proinde mirum quod Decessor Noster, Pius Papa XII, fcl. ree, plurium Episcoporum precibus annuens, rubricas Breviarii ac Missalis Romani in quibusdam ad simpliciores formas esse redigendas consuevit, quod generali Decreto S. Rituum Congregationis diei 23 Martii anni 1955 fuit peractum.

Anno vero sequenti 1956, cum interim studia praeparatoria pro generali liturgica instauratione maturescerent, idem Decessor Noster Episcoporum mentem explorandam decrevit, circa Breviarii Romani liturgicam emendationem. Episcoporum autem responsionibus mature perpensis, quaestionem de generali ac systematica rubricarum Breviarii ac Missalis emendatione aggrediendam esse censuit, eamque peculiari illi commisit virorum peritorum Commissioni, cui generalis instaurationis liturgicae studia demandata fuerant.

[59·/] Nos autem, postquam, adspirante Deo, Concilium Oecumenicum coadunandum esse decrevimus, quid circa huiusmodi Praedecessoris Nostri inceptum agendum foret, haud semel recogitavimus. Re itaque diu ac mature examinata, in sententiam devenimus, altiora principia, generalem liturgicam instaurationem respicientia, in proximo Concilio Oecumenico Patribus esse proponenda; memoratam vero rubricarum Breviarii ac Missalis emendationem diutius non esse protrahendam. "

• *Acta Ap. Sedis*. 52 (1960) 593-734. — Numeri inter quadratas uncas, textui inserti, paginas commentarii *Acta Ap. Sedis* indicant.

Harum itaque rubricarum Breviarii ac Missalis Romani corpus, a peritis viris S. Rituum Congregationis praeparatum et a praefata Pontificia Commissione pro generali liturgica instauratione diligenter revisum, Nos ipsi, *motu proprio* et certa scientia, Apostolica Nostra Auctoritate, probandum censuimus, sequentia decernentes:

1) Novum rubricarum Breviarii ac Missalis Romani codicem, per tres partes digestum, scilicet: *Rubricae generales*, *Rubricae generales Breviarii Romani*, et *Rubricae generales Missalis Romani*, a Sacra Nostra Rituum Congregatione mox evulgandum, inde a die 1 Ianuarii proximi anni 1961, ab omnibus qui ritum romanum sequuntur, servandum esse praecipimus. Qui vero alium ritum Latinum observant, quamprimum sive novo rubricarum codici, sive Calendario se conformare tenentur, in iis omnibus, quae illi ritui stricte propria non sunt.

2) Eodem die 1 Ianuarii anni 1961 vigere cessant *Rubricae generales* Breviarii et Missalis Romani, necnon *Additiones et Variationes* in rubricis Breviarii et Missalis Romani, ad normam Bullae Praedecessoris Nostri S. Pii X *Divino afflatu*, quae hucusque his libris praepositae habentur. Pariter vigere cessat Decretum generale S. R. C. diei 23 Martii anni 1955 *De rubricis ad simpliciores formam redigendis*, in hac nova rubricarum redactione assumptum. Abrogantur denique eiusdem S. Congregationis decreta et ad dubia responsiones, quae cum nova hac rubricarum forma non conveniunt.

I

3) Item statuta, privilegia, indulta et consuetudines cuiuscumque generis. etiam saecularia et immemorabilia, immo specialissima atque individua mentione digna, quae his rubricis obstant, revocantur.

4) Librorum liturgicorum editores, rite a S. Sede approbati et admissi, novas parare possunt editiones Breviarii et Missalis Romani, iuxta novum rubricarum codicem dispositas; ad necessariam vero novarum editionum uniformitatem praecavendam, S. Rituum Congregatio peculiare tradat instructiones.

5) In novis Breviarii vel Missalis Romani editionibus, omissis rubricarum textibus de quibus n. 2, novarum rubricarum textus praeponantur, Breviario quidem *Rubricae generales* et *Rubricae generales Breviarii Romani*; Missali autem item *Rubricae generales* et *Rubricae generales Missalis Romani*.

(>) Omnes denique ad quos spectat quamprimum Calendaria et Propria. sive dioecessana sive religiosa, ad normam et mentem novae redactionis rubricarum et Calendarii conformari curent, a S. Rituum Congregatione approbanda.

His itaque firmiter statutis, muneri Nostro Apostolico consentaneum ducimus, nonnulla addere hortamenta,

Nova sane hac rubricarum dispositione, dum ex una parte universus rubricarum Breviarii et Missalis Romani instructus in meliorem formam est redactus, clariore ordine digestus et in unicum textum contractus, ex altera parte aliquae quoque introductae sunt peculiares modificationes, quibus Officium divinum paulisper contrahitur. Hoc siquidem quamplurimum Episcoporum erat in votis, intuitu praesertim multorum sacerdotum, qui in dies magis magisque pastoralibus sollicitudinibus onerantur. Hos autem et omnes qui Officio divino persolvendo tenentur, paterno hortamur animo, ut si quid in eodem divino Officio breviatur, hoc maiore diligentia ac devotione compensetur. Cum porro lectio quoque sanctorum Patrum aliquantisper quandoque minuatur, omnes enixe clericos hortamur, ut volumina Patrum, tanta sapientia ac pietate referta, assidue prae manibus legenda ac meditanda teneant.

Quae autem per Nostras has Litteras, motu proprio datas, decrevimus ac statuimus, rata atque firma sunt, contrariis quibuscumque libet minime obstantibus, peculiarissima quoque et individua mentione dignis.

Datum Romae, apud S. Petrum, die 25 mensis Iulii, anno 1960, Pontificatus Nostri secundo.

IOANNES PP. XXIII

II

SACRA CONGREGATIO RITUUM

DECRETUM GENERALE

QUO NOVUS RUBRICARUM BREVIARII AC MISSALIS ROMANI CODEX PROMULGATUR

1596j Novum rubricarum Breviarii ac Missalis romani codicem, quem Ssmus Dominus Joannes Papa XXIII, per Litteras Apostolicas *Rubricarum instructum*, die 25 iulii huius anni *motu proprio* elatus approbavit et huic S. Congregationi promulgandum mandavit, S. Rituum Congregatio, per hoc Decretum generale, et promulgat et promulgatum esse declarat, in novas Breviarii et Missalis romani editiones inserendum, et ab omnibus ad quos spectat, inde a die 1 ianuarii proximi anni 1961, servandum.

Uti autem libri liturgici qui in usu habentur adhuc adhiberi possint, rubricarum codici adduntur « Variationes » Breviariis et Missalibus necnon Martyrologio aptandis.

Ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 26 iulii anni 1960.

Ca i e t a n u s Card. C i c o g n a n i, Ep. Tusculanus, *Praefectus*

L. S.

Henricus Dante, *a secretis*

RUBRICAE BREVIARII ET MISSALIS ROMANI

PARS PRIMA

RUBRICAE GENERALES

Ca pu t I

NORMAE GENERALES

1597| 1. Rubricae quae sequuntur ritum romanum respiciunt.

2. Nomine calendarii veniunt tum calendarium in usum Ecclesiae universae, tum calendaria particularia.

λ Rubricae generales quae sequuntur, valent tam pro Breviario quam pro Missali. Ipsis tamen exceptiones dantur per particulares rubricas, quae aliquando in Breviario et in Missali ad normam harum rubricarum redactis occurrunt.

Ca pu t II

DE DIE LITURGICO IN GENERE

4. Dies liturgicus est dies sanctificatus actionibus liturgicis, praesertim Sacrificio eucharistico et publica Ecclesiae prece, id est Officio divino; et decurrit a media nocte ad mediam noctem.

5. Celebratio diei liturgici decurrit per se a Matutino ad Completorium. Sunt tamen dies solemniore, quorum Officium inchoatur a I Vesperis, die praecedenti.

Habetur denique celebratio liturgica non plena seu sola *commemoratio* in Officio et Missa diei liturgici currentis.

6. Singulis diebus fit aut de dominica, aut de feria, aut de vigilia, aut de festo, aut de octava, iuxta calendarium et praecedentiam dierum liturgicorum.

7. Praecedentia inter singulos dies liturgicos unice per peculiarem tabellam (n. 91|) determinatur.

8. Dies liturgici sunt primae, secundae, tertiae aut quartae classis.

Ca pu t III

DE DOMINICIS

[598| 9. Nomine dominicae intellegitur dies Domini initio cuiusque hebdomadae occurrens.

10. Dominicae sunt I aut II classis.

11. *Dominicae I classis* sunt:

a) I-IV Adventus;

z) I-IV Quadragesimae;

- c) I-II Passionis;
- d) dominica Resurrectionis seu Paschatis;
- e) dominica in albis;
- f) dominica Pentecostes.

Dominicae Paschatis et Pentecostes sunt pariter festa I classis cum octava.

12. Omnes aliae dominicae sunt // *classis*.

13. Officium dominicae incipit a I Vesperis, sabbato praecedenti, et explicit post Completorium dominicae.

14. Dominica celebratur suo die, iuxta rubricas. Officium et Missa dominicae impeditae nec anticipantur nec resumuntur.

15. *Dominica I classis*, in occurrentia, festis quibilibet praefertur.

Festum tamen Immaculae Conceptionis B. Mariae Virg. praefertur occurrenti dominicae Adventus.

Ad concurrentiam vero quod attinet, servetur norma, quae nn. 104-105 traditur.

16. *Dominica II classis*, in occurrentia, festis II classis praefertur. Attamen:

a) festum Domini I aut II classis, in dominica II classis occurrens, locum tenet ipsius dominicae cum omnibus iuribus et privilegiis: de dominica, proinde, nulla fit commemoratio;

b) dominica II classis praefertur Commemorationi omnium Fidelium defunctorum.

Ad concurrentiam vero quod attinet, servetur norma, quae nn. 104-105 traditur.

17. Dominica excludit, per se, assignationem perpetuam festorum. [599) Excipiuntur:

festum Ssmi Nominis Iesu, celebrandum dominica quae occurrit a die 2 ad 5 ianuarii (secus die 2 ianuarii);

b) festum S. Familiae Iesu, Mariae, Ioseph, celebrandum dominica prima post Epiphaniam;

c) festum Smae Trinitatis, celebrandum dominica prima post Pentecosten;

d) festum D. N. Iesu Christi Regis, celebrandum dominica ultima mensis octobris;

e) festa Domini I classis quae, in calendariis particularibus, dominicae II classis nunc assignantur.

Haec festa locum tenent dominicae occurrentis cum omnibus iuribus et privilegiis: de dominica, proinde, nulla fit commemoratio.

18. Dominicae post Epiphaniam quae, superveniente Septuagesima, impediuntur, transferuntur post dominicam XXIII post Pentecosten, hoc ordine:

a) si dominicae post Pentecosten fuerint 25, dominica XXIV erit quae inscribitur dominica VI post Epiphaniam; -1

b) si dominicae fuerint 26, dominica XXIV erit quae inscribitur V post Epiphaniam; et XXV, quae inscribitur VI;

d si dominicae fuerint 27, dominica XXIV erit quae inscribitur IV post Epiphaniam; XXV, quae inscribitur V; et XXVI, quae inscribitur VI;

<l| si dominicae fuerint 2K, dominica XXIV erit quae inscribitur III post Epiphaniam: XXV, quae inscribitur IV; XXVI, quae inscribitur V; et XXVII, quae inscribitur VI.

Ultimo tamen loco semper ponitur ea quae in ordine est XXIV post Pentecosten. omissis, si opus sit, ceteris, quae aliquando locum habere non possunt.

19. Dominica prima mensis ea intelligitur, quae prima occurrit in mense, scilicet a die primo ad septimum mensis; dominica autem ultima, quae diem primum mensis sequentis proxime praecedit.

Item ad computandam primam dominicam mensium augusti, septembris, octobris et novembris, ratione lectionum Scripturae occurrentis, ea dicitur prima dominica mensis, quae cadit a die primo ad septimum mensis.

20. Dominica I Adventus ea est, quae cadit die 30 novembris vel est ipsi proximior.

Ca pu t IV
DE FERIIS

[600] 21. Nomine feriae intelleguntur singuli dies hebdomadae, praeter do-

22.1-criae sunt primae, secundae, tertiae aut quartae classis.

23. *Feriae I classis* sunt:

- u) feria IV cinerum:
- b\ omnes feriae I hebdomadae sanctae.

Hae feriae festis quibuslibet praeferuntur, et nullam admittunt commemorationem, nisi unam privilegiatam.

24. *Feriae II classis* sunt:

- izl feriae Adventus a die 17 ad diem 23 decembris;
- /') feriae Quatuor Temporum Adventus, Quadragesimae et mensis septembris.

Hae feriae praefeiuntur festis particularibus II classis; si vero impediuntur, commemorari debent.

25. *Feriae III classis* sunt:

feriae Quadragesimae et Passionis, a feria V post cineres usque ad sabbatum ante dominicam II Passionis inclusive, superius non nominatae, quae praeferuntur festis III classis;

/') feriae Adventus usque ad diem 16 decembris inclusive, superius non nominatae, quae cedunt festis III classis.

1l ie feriae, si impediuntur, commemorari debent.

2(>. Omnes feriae, numeris 23-25 non nominatae, sunt *feriae IV classis*;

quae, si impediuntur, nunquam commemorantur.

27. Officium feriae incipit a Matutino et explicit per se post Completorium; Officium vero sabbati, excepto Officio sabbati sancti, explicit post Nonam.

B|
BS
^B
^B
^B
B>i
^B
^B
BH
B9
||9
fIB
'^B
Ij&fl
BH
K.®
·πΓI
MLn
B|
H ·
BKI
B H
BI·I
·||!
h* E
1IL
B?R
[ft

C a p u t V

DE VIGILIIS

[601] 28. Nomine vigiliae intellegitur dies liturgicus, qui aliquod festum praecedat, et rationem habet praeparationis ad illud.

Vigilia Paschatis vero, cum non sit dies liturgicus, modo sibi propdo, seu pervigilio, celebratur.

29. Vigiliae sunt primae, secundae aut tertiae classis.

30. *Vigiliae I classis* sunt:

vigilia Nativitatis Domini quae, in occurrentia, locum tenet dominicae IV Adventus, de qua, proinde, nulla fit commemoratio;

b) vigilia Pentecostes.

Hae vigiliae festis quibuscumque praefertur, et nullam admittunt commemorationem.

31. *Vigiliae II classis* sunt:

a) vigilia Ascensionis Domini;

b) vigilia Assumptionis B. Mariae Virg.;

c) vigilia Nativitatis S. Ioannis Baptistae;

d) vigilia Ss. Petri et Pauli Apostolorum.

Hae vigiliae praefertur diebus liturgicis III et IV classis; et, si impediuntur, commemorantur, iuxta rubricas.

32. *Vigilia III classis* est vigilia S. Laurentii.

Haec vigilia praefertur diebus liturgicis IV classis; et, si impeditur, commemoratur, iuxta rubricas.

33. Vigilia II aut III classis penitus omittitur, si occurrat in dominica quavis, aut in festo I classis, vel si festum cui praemittitur in alium diem transferri aut ad commemorationem reduci contingat.

34. Officium vigiliae incipit a Matutino et explicit quando initium habet Officium festi subsequentis.

C a p u t VI

DE FESTIS ET CALENDARIO

A) *De natura et proprietate festorum*

35. Nomine festi intellegitur dies liturgicus in quo cultus publicus Ecclesiae peculiari modo ad mysteria Domini recolenda, vel ad B. Mariam Virg., aut Angelos, aut Sanctos vel Beatos venerandos dirigitur.

[602] 36. Festa sunt primae, secundae aut tertiae classis.

37. Ratio celebrationis festorum haec est:

a) festa I classis inter dies solemniore adnumerantur, quorum Officium incipit a I Vesperis, die praecedenti;

b) festa II et III classis Officium habent quod per se decurrit a Matutino ad Completorium ipsius diei;

f) festa vero Domini II classis I Vesperas acquirunt, quoties, in occurrentia, locum tenent dominicae II classis.

38. *Festa sunt universalia aut particularia; particularia autem sunt propria aut indulta.*

39. *Festa universalia* ea sunt quae a Sancta Sede in calendario Ecclesiae universae inscribuntur.

Haec festa ab omnibus, qui ritum romanum sequuntur, celebrari debent, iuxta rubricas.

40. *Festa particularia* ea sunt quae ex iure aut ex induito Sanctae Sedis in calendariis particularibus inscribuntur.

Haec festa ab omnibus, qui illo calendario tenentur, celebrari debent, iuxta rubricas, et nonnisi ex speciali Sanctae Sedis induito e calendario expungi vel gradu mutari possunt.

41. *Festa particularia, ipso iure* in calendario inscribenda, sunt festa propria:

a) cuiusque nationis et regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis (n. 42);

b) cuiusque dioecesis seu territorii ecclesiastici cui praeficitur « Ordinarius loci » (n. 43);

c) cuiusque loci seu oppidi vel civitatis (n. 44);

d) cuiusque ecclesiae aut oratorii publici vel semipublici, quod locum tenet ecclesiae (n. 45);

e) cuiusque Ordinis seu Congregationis (n. 46).

42. *Festa propria cuiusque nationis et regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis* sunt:

a) festum Patroni principalis rite constituti (I classis);

b) festum Patroni secundarii rite constituti (II classis).

43. *Festa propria cuiusque dioecesis seu territorii ecclesiastici cui praeficitur « Ordinarius loci »* sunt:

a) festum Patroni principalis rite constituti (I classis);

[603] b) anniversarium Dedicationis ecclesiae cathedralis (I classis);

c) festum Patroni secundarii rite constituti (II classis);

d) festa Sanctorum et Beatorum, qui in Martyrologio vel eius Appendice rite sunt inscripti, qui ad diocesim peculiare habent relationes, ut sunt originis, commorationis longioris, obitus (II vel III classis, aut commemoratio)

44. *Festa propria cuiusque loci seu oppidi vel civitatis* sunt:

a) festum Patroni principalis rite constituti (I classis);

b) festum Patroni secundarii rite constituti (II classis).

45. *Festa propria cuiusque ecclesiae aut oratorii publici vel semipublici, quod locum tenet ecclesiae,* sunt:

a) anniversarium Dedicationis, si sint consecrata (I classis);

b) festum Tituli, si sint consecrata aut saltem solemniter benedicta (I classis);

c) festum Sancti, in Martyrologio vel eius Appendice rite descripti, cuius corpus ibi asservatur (II classis),

d) festum Beati, item in Martyrologio vel eius Appendice rite descripti, cuius corpus ibi asservatur (III classis).

46. *Festa propria cuiusque Ordinis seu Congregationis* sunt:

- a)* festum Tituli (I classis);
- b)* festum Fundatoris canonizati (I classis) vel beatificati (II classis);
- c)* festum Patroni principalis rite constituti totius Ordinis seu Congregationis, in universo Ordine vel Congregatione; aut Patroni principalis item rite constituti cuiusque provinciae religiosae, in singulis provinciis (I classis);
- d)* festum Patroni secundarii, ut supra (II classis);
- e)* festa Sanctorum et Beatorum, qui illius Ordinis vel Congregationis sodales fuerunt (II et III classis, aut commemoratio).

47. *Festa particularia indulta* sunt festa quae, ex induito Sanctae Sedis, in calendariis particularibus inscribuntur.

B) *De calendario et festis in eo inscribendis*

48. *Calendarium* est *universale* aut *particulare* seu *proprium*.

49. *Calendarium universale* est *calendarium* in usum Ecclesiae universae, quod Breviario ac Missali romano praeficitur.

50. *Calendarium particulare* seu *proprium* est *dioecesanum* aut *religiosum*: et conficitur inserendo *calendario* *universali* *festa particularia*.

[604] Huiusmodi autem *calendarium particulare* perpetuum conficiendum est respective ab *Ordinario* *loci* aut a *supremo Religionis Moderatore* de consilio sui *Capituli* vel *Consilii generalis*, et approbari debet a *S. Rituum Congregatione*.

51. *Calendarium dioecesanum* habet quaelibet *dioecesis* et quodlibet aliud *territorium ecclesiasticum* cui praeficitur « *Ordinarius loci* ».

52. In *calendario dioecesano*, praeter *festa universalia*, inscribi debent:

- a)* *festa propria* (n. 42) et *indulta* *universae nationi* et *regioni* seu *provinciae* sive *ecclesiasticae* sive *civili*;
- b)* *festa propria* (n. 43) et *indulta* *universae dioecesi*.

53. Super huiusmodi *calendario dioecesano* conficitur:

- a)* *calendarium* cuiusque *loci*, addendo *festa propria* (n. 44) et *indulta*;
- b)* *calendarium* cuiusque *ecclesiae* aut *oratorii*, item addendo *festa loci propria* (n. 44) et *indulta*, atque *festa ipsi ecclesiae propria* (n. 45) et *indulta*;
- c)* *calendarium Congregationum religiosarum* seu *Institutorum iuris pontificii*, quae ad recitationem *divini Officii* non obligantur: et *Congregationum iuris dioecsanis*, addendo *festa loci propria* (n. 44) et *indulta*; necnon et alia *ipsis propria* (nn. 45 et 46) et *indulta*.

54. *Calendarium religiosum* habent:

- a)* *Ordines regulares*, et *Moniales* ac *Sorores* eiusdem *Ordinis*, necnon *Tertiarii* eidem aggregati in *communi* *viventes* et *vota simplicia* *emittentes*;
- b)* *Congregationes religiosas* seu *Instituta* *utriusque sexus*, *iuris pontificii*, et sub *regimine* *unius praesidis generalis* *constituta*, si ad *recitationem* *divini Officii*, ex quovis *capite*, *tenentur*.

55. In calendario *religioso*, praeter festa universalia, inscribi debent festa propria (n. 46) et indulta ipsi Ordini seu Congregationi.

56. Super huiusmodi calendario *religioso* conficitur:

n) calendarium cuiusque provinciae religiosae, addendo festa propria (n. 46) et indulta;

b) calendarium cuiusque ecclesiae aut oratorii, item addendo festa propria (n. 45) et indulta, necnon et alia de quibus numero sequenti: quod calendarium vocatur etiam domus religiosae.

[605] 57. In singulis dioecesibus et locis, Religiosi, ii etiam qui alium ritum ac romanum sequuntur, celebrare tenentur, una cum clero dioecesano:

cz) festum Patroni principalis nationis, regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive chilis, dioecesis, loci seu oppidi vel civitatis (I classis);

l') anniversarium Dedicationis ecclesiae cathedralis (I classis);

c) alia festa actu feriata, si quae sint, eodem gradu quo in calendario dioecesano inscribuntur.

58. Religiosi, in celebrandis festis Sanctorum Ordinis seu Congregationis, quoad diem et Officium magis proprium, clero dioecesano se conformare tenentur, sicubi iidem Sancti tamquam Patroni principales (n. 57 a) recoluntur.

Item, si festa Sanctorum aut Beatorum alicuius Ordinis seu Congregationis gradu superiore aut Officio magis proprio a clero alicuius dioecesis vel loci celebrantur, ibidem etiam a Religiosis eiusdem Ordinis seu Congregationis eodem gradu superiore aut Officio magis proprio celebrari possunt, dummodo eadem festa, in utroque calendario, eodem die inscripta sint.

C) De festorum die proprio

59. Festa in calendaria iam inducta eo die celebrentur, quo nunc in calendariis inscripta inveniuntur.

60. Pro novis festis *universalibus* inducendis, haec servantur:

a) festa Sanctorum ordinarie diei natalicio assignentur, diei nempe quo Sanctus aeternae vitae natus est; hoc die ex qualibet causa impedito, eadem festa assignentur diei a S. Sede determinando, qui proinde habebitur tamquam dies quasi natalicius;

b) pro ceteris festis, dies a S. Sede assignabitur.

61. Pro novis festis *particularibus* inducendis, haec servantur:

#) festa propria Sanctorum vel Beatorum, ordinarie, ilici natalicio assignantur, nisi sit impeditus aut aliter a S. Sede dispositum sit. Festa tamen alicuius loci vel ecclesiae propria, quae etiam in calendario universali vel dioecesano vel religioso gradu quidem inferiore inscribuntur, eodem die celebranda sunt ac in calendario universali vel dioecesano vel religioso;

b) si dies natalicius ignoretur, festa assignentur, cum approbatione S. Sedis, dici qui, in calendario perpetuo dioecesano vel religioso, sit IV classis;

1606 l r) si vero dies natalicius perpetuo impediatur pro universa dioecesi vel Religione vel ecclesia propria, festa in tali calendario particulari, si sint I vel II classis, assignentur proximiori dici sequenti qui non sit I vel II classis;

si sint III classis, assignentur proximiori diei, qui ab aliis festis et Officiis paris aut superioris gradus liber existat;

d) festa particularia indulta inscribantur in calendario die a S. Sede in concessione assignato.

62. Sancti vel Beati qui in calendario, ex quavis ratione, unico festo inscribuntur, semper simul celebrantur prout in Breviario habetur, quoties eodem gradu sunt colendi, etsi unus aut aliqui eorum sint magis proprii.

Proinde:

si unus aut aliqui ex his Sanctis festo I classis essent colendi, fit Officium de his tantum, omissis sociis;

b) si unus aut aliqui ex his Sanctis vel Beatis essent magis proprii et gradu superiore essent colendi, fit integrum Officium de magis propriis, cum commemoratione sociorum.

Ca p u t VII

DE OCTAVIS

A) *De octavis in genere*

63. Octava est celebratio summorum festorum per octo dies continuos protracta.

64. Celebrantur tantum octavae Nativitatis Domini, Paschalis et Pentecostes, exclusis omnibus aliis, sive in calendario universali sive in calendariis particularibus.

65. Octavae sunt I aut II classis.

B) *De octavis I classis*

66. Octavae I classis sunt octavae Paschalis et Pentecostes. Dies infra has octavas sunt I classis.

C) *De octava II classis*

67. Octava II classis est octava Nativitatis Domini. Dies infra octavam sunt II classis; dies autem octavus est I classis.

(607) 68. Octava Nativitatis Domini modo peculiari ordinatur, scilicet:

a) die 26 decembris, fit festum S. Stephani Protomart. (II classis);

b) die 27 decembris, fit festum S. Ioannis Ap. et Evang. (II classis);

c) die 28 decembris, fit festum Ss. Innocentium Mart. (II classis);

d) die 29 decembris, fit commemoratio S. Thomae Episcopi et Mart.;

e) die 31 decembris, fit commemoratio S. Silvestri I Papae et Conf.;

/1 ex festis particularibus ea tantum admittuntur quae sunt I classis et in honorem Sanctorum qui in calendario universali his diebus inscribuntur, etsi tantum ad modum commemorationis; cetera transferuntur post octavam.

69. De dominica infra octavam Nativitatis Domini, quae scilicet a die

26 ad 31 decembris occurrit, semper fit Officium cum commemoratione festi forte occurrentis, iuxta rubricas, nisi dominica incidat in festum I classis: quo in casu, fit de festo cum commemoratione dominicae.

70. Normae peculiare pro ordinandis Officio et Missa infra octavam Nativitatis Domini inveniuntur in rubricis Breviarii et Missalis.

‡

Caput VIII

DE ANNI TEMPORIBUS

A) *De tempore Adventui*

¶1. Tempus sacri Adventus decurrit a I Vesperis dominicae I Adventus usque ad Nonam inclusive vigiliae Nativitatis Domini.

«

B) *De tempore natalicio*

72. Tempus natalicium decurrit a I Vesperis Nativitatis Domini usque ad diem 13 ianuarii inclusive.

Huiusmodi autem temporis spatium comprehendit:

a) *tempus Nativitatis** quod decurrit a I Vesperis Nativitatis Domini usque ad Nonam inclusive diei 5 ianuarii;

b) *tempus Epiphaniae*, quod decurrit a I Vesperis Epiphaniae Domini usque ad diem 13 ianuarii inclusive.

C) *De tempore Septuagesimae*

73. Tempus Septuagesimae decurrit a I Vesperis dominicae in Septuagesima usque post Completorium feria III hebdomadae Quinquagesimae.

D) *De tempore quadragesimali*

¶60S I 74. Tempus quadragesimale decurrit a Matutino feria IV cinerum usque ad Missam Vigiliae paschalis exclusive.

Uniusmodi autem temporis spatium comprehendit:

a) *tempus Quadragesimae*, quod decurrit a Matutino feria IV cinerum usque ad Nonam inclusive sabbati ante dominicam I Passionis;

b) *tempus Passionis*, quod decurrit a I Vesperis dominicae I Passionis usque ad Missam Vigiliae paschalis exclusive.

75. Hebdomada a dominica II Passionis seu in palmis usque ad Sabbatum sanctum inclusive dicitur *Hebdomada sancta*; tres autem ultimi dies eiusdem hebdomadae nomine *Tridui sacri* designamur.

E) *De tempore paschali*

76. Tempus paschale decurrit ab initio Missae Vigiliae paschalis usque ad Nonam inclusive sabbati in octava Pentecostes.

Huiusmodi autem temporis spatium comprehendit:

a) *tempus Paschalis*, quod decurrit ab initio Missae Vigiliae paschalis usque ad Nonam inclusive vigiliae Ascensionis Domini;

b) *tempus Ascensionis*, quod decurrit a I Vesperis Ascensionis Domini usque ad Nonam inclusive vigiliae Pentecostes;

c) *octavam Pentecostes*, quae decurrit a Missa vigiliae Pentecostes usque ad Nonam inclusive sabbati sequentis.

F) *De tempore « per annum »*

77. Tempus «per annum» decurrit a die 14 ianuarii usque ad Nonam sabbati ante dominicam in Septuagesima, et a I Vesperis festi Ssmae Trinitatis, id est dominicae I post Pentecosten, usque ad Nonam inclusive sabbati ante dominicam I Adventus.

Caput IX

DE SANCTA MARIA IN SABBATO

78. In sabbatis, in quibus occurrit Officium de feria IV classis, fit de sancta Maria in sabbato.

79. Officium sanctae Mariae in sabbato incipit a Matutino et explicit post Nonam.

Caput X

DE LITANIIS MAIORIBUS ET MINORIBUS

A) *De Litaniis maioribus*

[609] 80. Litaniae maiores assignatae sunt diei 25 aprilis; si vero eo die occurrit dominica Paschatis vel (si post Pascha, transferuntur in sequentem feriam III.

81. De Litaniis maioribus nihil fit in Officio, sed tantum in Missa. Earum autem commemoratio non est habenda commemoratio « de Tempore ».

81. iuxta ecclesiarum et locorum condiciones et consuetudines, cuius rei iudex est Ordinarius loci, hoc die fit processio, in qua dicuntur Litaniae Sanctorum (quae tamen non duplicantur) cum suis precibus.

83. Si autem processio fieri nequit, locorum Ordinarii instituant peculiares supplicationes, in quibus dicantur Litaniae Sanctorum et aliae preces in processione fieri solitae.

84. Omnes qui ad recitationem divini Officii obligantur, processioni vero aut aliis peculiaribus supplicationibus, de quibus numero praecedenti, non intersunt, tenentur dicere, hoc die, Litanias Sanctorum cum suis precibus, lingua latina.

85. Si Litaniae Sanctorum cum suis precibus, iuxta locorum consuetudinem, in processione vel aliis peculiaribus supplicationibus, lingua vernacula, una cum fidelibus dicuntur, ii qui ad recitationem divini Officii obligantur, et his supplicationibus rite intersunt, non tenentur has preces lingua latina iterare.

86. Missa de Rogationibus regulariter dicenda est expleta processione, iuxta ea quae in nn. 346-347 statuuntur. Convenit autem ut Missa de Rogationibus dicatur etiam post peculiare supplicationes, quae locum tenent processionis, etsi horis vespertinis peragantur.

B) *Dc Litaniis minoribus seu de Rogationibus*

87. Litaniae minores seu Rogationes, per se, assignantur feriis II, III et IV ante festum Ascensionis Domini.

Ordinariis autem locorum facultas tribuitur eas transferendi ad alios [610] tres dies continuos magis opportunos iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem.

88. De Litaniis minoribus nihil fit in Officio, sed tantum in Missa quae connectitur cum processione aut aliis peculiaribus supplicationibus.

89. Ad processionem aut alias peculiare supplicationes et Missam aut commemorationem quod attinet, servantur quae supra da Litaniis maioribus statuta sunt (nn. 81-83 et 86).

90. Litaniae Sanctorum cum suis precibus, his diebus, dicuntur tantum in processione aut aliis supplicationibus (cfr. n. 85). Proinde, qui ad recitationem divini Officii obligantur, processioni vero aut aliis peculiaribus supplicationibus non intersunt, non tenentur dicere, his diebus, Litanias Sanctorum cum suis precibus.

Ca pu t XI
DE PRAECEDENTIA DIERUM LITURGICORUM

91. Praecedentia dierum liturgicorum, sublatis quibuslibet aliis titulis vel normis, unice regitur ex sequenti

TABELLA DIERUM LITURGICORUM

SECUNDUM ORDINEM PRAECEDENTIAE DISPOSITA

Dies liturgies / classis

- 1. Eestum Nativitatis Domini, dominica Resurrectionis et dominica Pentecostes (1 classis cum octava).
- 2. Triduum sacrum.

MI

- B |

i

ffjH
f11.,
Hr H

I

I- "
π

B h

3. Festa Epiphaniae et Ascensionis Domini, Ssmac Trinitatis, Corporis Christi, Coniis Iesu et Christi Regis.
4. Festa Immaculatae Conceptionis et Assumptionis B. Mariae Virg.
5. Vigilia et dies octavus Nativitatis Domini.
6. Dominicae Adventus, Quadragesimae et Passionis, et dominica in albis.
7. Ferae I classis superius non nominatae, nempe: IV cinerum et II, III et IV Hebdomadae sanctae.
8. Commemoratio omnium Fidelium defunctorum, quae tamen locum cedit dominicae occurrenti.
9. Vigilia Pentecostes.
10. Dies infra octavas Paschatis et Pentecostes.
11. Festa I classis Ecclesiae universae superius non nominata.
12. Festa I classis *propria*, nempe:
 - 1) Festum Patroni principalis rite constituti: a) nationis, b) regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, c) dioecesis.
 - 2) Anniversarium Dedicationis ecclesiae cathedralis.
 - 3) Festum Patroni principalis rite constituti loci seu oppidi vel civitatis.
 - 4) Festum et anniversarium Dedicationis ecclesiae propriae, aut oratorii publici vel semipublici, quod locum tenet ecclesiae.
 - 5) Titulus ecclesiae propriae.
 - 6) Festum Tituli Ordinis seu Congregationis.
 - 7) Festum Fundatoris canonizati Ordinis seu Congregationis.
 - 8) Festum Patroni principalis rite constituti Ordinis seu Congregationis, et provinciae religiosae.
13. Festa *indulta* I classis, primum mobilia, deinde fixa.

Dies liturgici II classis

14. Festa Domini II classis, primum mobilia, deinde fixa.
15. Dominicae II classis.
16. Festa II classis Ecclesiae universae, quae non sunt Domini.
17. Dies infra octavam Nativitatis Domini.
18. Ferae II classis, nempe: Adventus a die 17 ad diem 23 decembris inclusive, et ferae Quatuor Temporum Adventus, Quadragesimae et mensis septembris. H
19. Festa *propria* II classis, nempe:
 - 1) Festum Patroni secundarii rite constituti: a) nationis, b) regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, c) dioecesis, d) loci seu oppidi vel civitatis.
 - 2) Festa Sanctorum aut Beatorum, de quibus n. 43 d.
 - 3) Festa Sanctorum alicui ecclesiae propria (n. 45 c).
 - 4) Festum Fundatoris beatificari Ordinis seu Congregationis (n. 46 b).
 - 5) Festum Patroni secundarii rite constituti Ordinis seu Congregationis et provinciae religiosae (n. 46 d). ^3
 - 6) Festa Sanctorum aut Beatorum, de quibus n. 46 e. i

l()) *indulta* n classis, primum mobilia, deinde fixa.

21. Vigiliae II classis.

, f

Diei liturgici III classis

liij?)] 22. Feriae Quadragesimae et Passionis, a feria V post cineres usque ad sabbatum ante dominicam II Passionis inclusive, exceptis feriis Quatuor Temporum.

23. Festa III classis, in calendariis particularibus inscripta, et quidem primum festa *propria*, nempe:

1) Festa Sanctorum aut Beatorum, de quibus n. 43 d.

2) Festa Beatorum alicui ecclesiae propria (n. 45//).

3) Festa Sanctorum aut Beatorum, de quibus n. 46 e; deinde festa *indulta*, primum mobilia, deinde fixa.

24. Festa III classis, in calendario Ecclesiae universae inscripta, primum mobilia, deinde fixa.

25. Feriae Adventus usque ad diem 16 decembris inclusive, exceptis feriis Quatuor Temporum.

26. Vigilia III classis.

Dies liturgici IV classis

27. Officium sanctae Mariae in sabbato.

28. Feriae IV classis.

Ca pu t XII

DE DIERUM LITURGICORUM OCCURRENTIA

92. *Occurrentia* dicitur occursus duorum vel plurium Officiorum uno eodemque die.

Occurrentia autem dicitur *accidentalis*, quando dies liturgicus mobilis et dies liturgicus fixus certis solummodo annorum intervallis simul occurrunt; *perpetua* vero quando duo dies liturgici quotannis simul occurrunt.

93. Effectus occurrentiae est, ut Officium diei liturgici gradus inferioris Officio gradus superioris cedat: quod fieri potest per minus nobilis omissionem, aut commemorationem, aut translationem, aut repositionem, prout numeris sequentibus indicatur.

94. Commemoratio die fixo statuta non transfertur vel reponitur cum festo transferendo vel reponendo, sed fit suo die vel omittitur, iuxta rubricas.

Ca pu t XIII

DE DIERUM LITURGICORUM OCCURRENTIA ACCIDENTALI
EORUMQUE TRANSLATIONE

[61?] 95. Ius translationis in alium diem ob occurrentiam accidentalem cum die liturgico, qui in tabella praecedentia superiorem obtinet locum, competit solummodo festis I classis. Alia festa, ab Officio gradus superioris accidentaliter impedita, aut commemorantur aut, eo anno, penitus omittuntur, iuxta rubricas.

Si vero duo festa eiusdem Divinae Personae aut duo festa eiusdem Sancti vel Beati simul occurrunt, fit de festo, quod in tabella praecedentiae superiorem obtinet locum, et aliud omittitur.

96. Festum I classis impeditum a die qui in tabella praecedentiae superiorem obtinet locum, transfertur in proximum sequentem diem qui non sit I vel II classis.

Attamen:

a) festum Annuntiationis B. Mariae Virg., quando est transferendum post Pascha, transfertur, tamquam in sedem propriam, in feriam II post dominicam in albis;

b) Commemoratio omnium Fidelium defunctorum, quando occurrit cum dominica, transfertur, tamquam in sedem propriam, in feriam II sequentem.

97. Si *eodem* die plura I classis simul occurrant, ipso die celebratur festum, quod in tabella praecedentiae superiorem obtinet locum; et alia transferuntur secundum ordinem quo in eadem tabella praecedentiae inscripta sunt.

98. Item, si plura festa I classis transferri contingat, quae *diebus subsequentibus* occurrunt, servetur ordo quo in tabella praecedentiae inscribuntur; in paritate autem Officium prius impeditum praecedit.

99. Festa translata sunt eiusdem gradus ac in sede propria.

Ca pu t XIV

DE DIERUM LITURGICORUM OCCURRENTIA PERPETUA
EORUMQUE REPOSITIONE

167·/ 100, Ius repositionis in alium diem, ob occurrentiam perpetuam cum die liturgico, qui in tabella praecedentiae superiorem obtinet locum, competit omnibus festis I et II classis, necnon festis particularibus III classis extra Adventum et Quadragesimam occurrentibus, quae in tota dioecesi vel in toto Ordine seu Congregatione vel in propria ecclesia impediuntur.

Festa autem III classis Ecclesiae universae, in aliquo calendario particulari, et festa III classis dioceseos vel Ordinis seu Congregationis, in aliquibus tantum ecclesiis perpetuo impedita, perpetuo aut commemorantur aut penitus omittuntur, iuxta rubricas.

101. Festa reponenda, si sint I vel II classis, assignentur proximiori diei

sequenti qui non sit I vel II classis; si sint III classis, assignentur proximiori dici sequenti, qui ab aliis Officiis paris aut superioris gradus liber exsistat.

102. Dies in quem festa perpetuo impedita reposita sunt, habetur tamquam dies proprius, in quo festum repositum celebratur sub eodem gradu ac in sede propria.

Caput XV

DE CONCURRENTIA DIERUM LITURGICORUM

103. Concurrentia dicitur concursus Vesperarum dici liturgici currentis cum I Vesperis diei liturgici subsequentis.

104. In concurrentia praeferuntur Vesperae diei liturgici classis superioris, et alterae commemorantur vel non, iuxta rubricas.

105. Quando vero dies liturgici, quorum Vesperae concurrunt, sunt eiusdem classis, dicuntur integrae secundae Vesperae de Officio currenti et fit commemoratio sequentis, iuxta rubricas.

Caput XVI

DE COMMEMORATIONIBUS

[6Z5j 106. Quae hic de commemorationibus statuuntur, valent tam pro Missa quam pro Officio, sive in concurrentia sive in concurrentia.

107. Commemorationes sunt aut *privilegiatae* aut *ordinariae*.

108. Commemorationes *privilegiatae* fiunt in Laudibus et in Vesperis necnon in omnibus Missis; commemorationes vero *ordinariae* fiunt tantum in Laudibus, in Missis conventualibus et in omnibus Missis lectis.

109. Commemorationes *privilegiatae* sunt commemorationes:

- a) de dominica;
- A) de die liturgico I classis;
- c) de diebus infra octavam Nativitatis Domini;
- d) de feriis Quatuor Temporum mensis septembris;
- e) de feriis Adventus, Quadragesimae et Passionis;
- /) de Litaniis maioribus, in Missa.

Omnes aliae commemorationes sunt commemorationes *ordinariae*.

110. In Officio et Missa S. Petri semper fit commemoratio S. Pauli, et **vkissim.** Haec commemoratio dicitur *inseparabilis*; et duae orationes adeo in unam **coalescere** censentur ut, in numero orationum computando, pro unica habeantur. Proinde:

a) *in Officio S. Petri aut S. Pauli*, oratio alterius Apostoli additur, ad **Lmdes ct** ad Vesperas, sub unica conclusione, orationi diei, absque antiphona **ct versu**:

b) in Missa *S. Petri aut S. Pauli*, oratio alterius Apostoli additur, sub unica conclusione, orationi diei;

c) quoties vero oratio unius Apostoli addenda est *ad modum commemorationis*, huic orationi additur altera immediate, ante omnes alias commemorationes.

111. Ratio admittendi commemorationes haec est:

a) in diebus liturgicis I classis et in Missis in cantu non conventualihus, nulla admittitur commemoratio, praeter unam privilegiatam;

b) in dominicis II classis, una tantum admittitur commemoratio, scilicet de festo II classis, quae tamen omittitur si commemoratio privilegiata facienda sit;

c) in aliis diebus liturgicis II classis, una tantum admittitur commemoratio, scilicet aut una privilegiata aut una ordinaria;

[676] *d)* in diebus liturgicis III et IV classis, duae tantum admittuntur commemorationes.

112. Ad commemorationes et orationes quod attinet, haec insuper servantur:

a) Officium, Missa aut commemoratio de aliquo festo vel mysterio unius Divinae Personae excludit commemorationem aut orationem de alio festo vel mysterio eiusdem Divinae Personae;

b) Officium, Missa aut commemoratio de dominica excludit commemorationem aut orationem de festo vel mysterio Domini, et vicissim;

c) Officium, Missa aut commemoratio de Tempore excludit aliam commemorationem de Tempore;

d) item, Officium, Missa aut commemoratio de B. Maria Virg., aut de aliquo Sancto vel Beato excludit aliam commemorationem aut orationem in qua eiusdem B. Mariae Virg., vel Sancti aut Beati intercessio imploretur: quod tamen non valet de oratione dominicae vel feriae, in qua fit invocatio eiusdem Sancti.

113. Commemoratio de Tempore fit primo loco. In admittendis et ordinandis aliis commemorationibus, servetur ordo tabellae praecedentiae.

114. Quaelibet commemoratio, quae numerum pro singulis diebus liturgicis statutum superet, omittitur.

Caput XVII

DE CONCLUSIONE ORATIONUM

115. Conclusio orationum tam in Missa quam in Officio haec est:

a) si oratio dirigitur ad Patrem, concluditur: *Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen;*

b) si oratio dirigitur ad Patrem, sed in eius principio fit mentio Filii, concluditur: *Per eundem Dominum nostrum*, etc., ut supra;

c) si oratio dirigitur ad Patrem, sed in fine ipsius fit mentio Filii,

concluditur: *Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritui Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen;*

i/l si oratio dirigitur ad Filium, concluditur: *Qui vivis et regnas [617] cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen;*

e) si in oratione facta est mentio Spiritus Sancti, in conclusione dicitur:... *in unitate eiusdem Spiritus Sancti, etc.*

116. Servandae sunt etiam aliae peculiares conclusiones in libris liturgicis quandoque notatae.

Ca pu t XVIII

DE COLORIBUS PARAMENTORUM

A) *De coloribus paramentorum in genere*

117. Paramenta altaris, celebrantis et ministrorum debent esse co'oris convenientis Officio et Missae diei aut alteri Missae celebrandae, secundum usum Romanae Ecclesiae, quae quinque coloribus uti consuevit: albo, rubro, viridi, violaceo et nigro.

Indulta tamen et consuetudines legitimae circa usum aliorum colorum in suo robore manent.

Sicubi vero in regionibus Missionum, ex probata et originali traditione gentis indigenae, significatio unius vel alterius coloris liturgici Ecclesiae Romanae cum significatione quae illis populis congenita est non congruit, Conferendae episcopali eiusdem regionis, vel maioris territorii, si ita magis conveniat, facultas datur, ut in locum coloris inepti alium colorem magis aptum substituant; hoc tamen non fiat inconsulta S. Rituum Congregatione.

118. Ad colorem paramentorum in Missis votivis lectis IV classis quod attinet, ea quae n. 323 traduntur, recolantur.

B) *De colore albo*

119. Colore albo utendum est in *Officio et Missa de Tempore*:

a) a festo Nativitatis Domini usque ad expletum tempus Epiphaniae:

b/ a Missa Vigiliae paschalis usque ad Missam vigiliae Pentecostes exclusive.

120. Adhibetur color albus in *Officio et Missa de festis*:

a) Domini, exceptis festis de mysteriis et instrumentis Passionis;

b/ B Mariae Virg., etiam in benedictione et processione candelarum

die 2 februarii:

[6/5] r) Ss. Angelorum;

d) Omnium Sanctorum (1 novembris);

e) Sanctorum non Martyrum:

f) S Ioannis Ap. et Ev. (2/decembris); Cathedrae S. Petri (22 februarii);

C nversionis S Pauli (25 ianuarii); Nativitatis S. Ioannis Baptistae (24 iunii).

121. Colorem album requirunt *Missae votivae*.

- u) quae respondent festis, de quibus numero praecedenti;
- z) de D. N. Iesu Christo, summo atque aeterno Sacerdote;
- c) de coronatione Summi Pontificis, et de anniversariis Summi Pontificis et Episcopi diocesani;
- d) « Pro Sponsis ».

122. Demum adhibetur color albus, feria V Hebdomadae sanctae, in Missa Chrismatis et in Missa in Cena Domini; necnon, a diacono, pro cantu praeconii paschalis et, a celebrante, ad renovationem promissionum baptismatis in Vigilia paschali.

C) *De colore rubro*

123. Rubro colore utendum est in *Officio et Missa de Tempore* a Missa vigiliae Pentecostes usque ad Nonam sabbati sequentis.

124. Item adhibetur color ruber in *Officio et Missa de festis*:

- a) mysteriorum et instrumentorum Passionis Domini;
- b) Sanctorum Apostolorum et Evangelistarum, in eorum die natalicio, excepto festo S. Iohannis (27 decembris);
- c) Commemorationis S. Pauli Apostoli (30 iunii);
- d) Commemorationis omnium Ss. Summorum Pontificum;
- e) Sanctorum Martyrum, quorum colitur aut martyrium, aut inventio, aut translatio;
- f) Sanctarum Reliquiarum.

125. Colorem rubrum requirunt *Missae votivae*:

- a) de Passione Domini;
- b) de Spiritu Sancto;
- c) fle Mysteriis et Sanctis, de quibus numero praecedenti;
- d) pro eligendo Summo Pontifice.

126. Demum adhibetur color ruber, dominica II Passionis seu in palmis, ad benedictionem et processionem ramorum.

D) *De colore viridi*

[6/9] 127. Color viridis adhibetur in *Officio et Missa de Tempore*:

- a) a die 14 ianuarii usque ad sabbatum ante Septuagesimam;
- b) a feria II post dominicam I post Pentecosten, usque ad sabbatum ante Adventum.

Excipiuntur feriae Quatuor Temporum mensis septembris et vigiliae II et III classis, extra tempus paschale.

E) *De colore violaceo*

128. Color violaceus adhibetur in *Officio et Missa de Tempore*:

- a) a dominica I Adventus usque ad vigiliam Nativitatis Domini inclusive;
- b) a dominica in Septuagesima usque ad Vigiliam paschalem, exceptis:

benedictione et processione ramorum in dominica II Passionis; Missa sive Chrismatis sive in Cena Domini feria V Hebdomadae sanctae; Actione liturgica (eria VI in Passione et Morte Domini usque ad Communionem exclusive; necnon cantu praeconii paschalis, pro diacono, et renovatione promissionum baptismatis, pro celebrante, in Vigilia paschali;

c) in feriis Quatuor Temporum mensis septembris;

<h in vigiliis II et III classis, extra tempus paschale.

129. Missae votivae, quae colorem violaceum requirunt, sunt:

u) Pro Fidei propagatione;

/b) Pro Ecclesiae defensione;

r) Pro unitate Ecclesiae;

r/ Tempore belli;

el Pro pace;

/I Pro vitanda mortalitate;

g) Pro remissione peccatorum;

h) Pro peregrinantibus et iter agentibus;

/) Pro infirmis;

/ Ad postulandam gratiam bene moriendi;

rn) Pro quacumque necessitate.

130. Adhibetur color violaceus etiam:

a) ad processionem et Missam in Litaniis maioribus et minoribus;

/;) ad benedictionem cinerum;

\620\ c) ad Communionem in Actione liturgica feriae VI in Passione et Morte Domini;

in Missis de Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, quae celebrantur tempore expositionis Ssmi Sacramenti pro oratione Quadraginta Horarum.

131. Paramenta *coloris rosacei* adhiberi possunt, dominica III Adventus et dominica IV Quadragesimae, sed in Officio et Missa diei dominici tantum.

F) *De colore nigro*

132. Nigro colore utendum est:

</) in Actione liturgica feriae VI in Passione et Morte Domini, usque ad Communionem exclusive;

b) in Officiis ac Missis defunctorum, excepto casu de quo supra, n. 130 d.

Ca pu t XIX

DE USU ET QUALITATE PARAMENTORUM

135 In Missa, sacerdos celebrans semper utitur plancta seu casula.

134 Episcopus, et alii qui usu Pontificalium gaudent, si solemniter cele-

Item, planetam super dalmaticam et tunicellam induit Episcopus, etiam in Missa lecta:

- a) in consecratione Episcopi;
- z) in collatione sacrorum Ordinum;
- c) in benedictione Abbatis;
- i) in benedictione Abbatissae;
- r) in benedictione et consecratione Virginum;
- /) in consecratione ecclesiae et altaris.

Attamen Episcopus alique de quibus supra, ex rationabili causa, a sumenda tunicella et dalmatica subter planetam abstinere possunt.

135. Pluviale adhibetur:

- a) in Officio Laudum et Vesperarum, quando solemniter dicuntur;
- b) in benedictionibus quae fiunt ad altare;
- c) in processionibus;
- [627] d) in absolute super cadaver aut super tumulum;
- e) in Missa pontificali, a presbytero assistente;
- /) ad < orationes solemnes > in Actione liturgica feriae VI in Passione et Morte Domini;
- g) in Vigilia paschali.

136. Cum celebrans utitur pluviali, numquam adhibet manipulum; et si pluviale haberi non potest, in benedictionibus quae fiunt ad altare, sacerdos stat in alba cum stola, sine planeta et manipulo.

137. Dalmatica et tunicella utuntur diaconus, respective subdiaconus, quando sacerdoti ministrant:

- a) in Missa;
- b) in benedictionibus ad altare;
- c) in processionibus.

Attamen cum sacerdos celebrans stat sine pluviali, etiam ministri stant sine dalmatica et tunicella.

Planctae plicatae et stola latior amplius non adhibentur.

PARS SECUNDA

RUBRICAE GENERALES BREVIARII ROMANI

Caput I

NORMAE GENERALES

[622] 138. Horae canonicae Breviarii romani sunt: Matutinum, Laudes, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vesperae et Completorium.

Ex his Matutinum, Laudes et Vesperae dicuntur *Horae maiores*: Prima, Tertia, Sexta, Nona et Completorium *Horae minores* appellantur. Completorium vero a rubricis plerumque separatim consideratur.

139. Obligatio dicendi divinum Officium comprehendit omnes Hora* cano-
nuas cursus quotidiani.

140. Officium divinum absolvitur aut *in choro*, aut *in communi*, aut *a solo*.

Dicitur autem *in choro*, si absolvitur a communitate per leges ecclesiasticas
thoro obligata; *in communi* sero, si idem fit a communitate, quae choro non
est adstricta.

141. Normae quae sequuntur valent tam pro absoluteione divini Officii
in choro vel *in communi* (etsi fiat a duabus vel tribus personis tantumI quam
pro absoluteione *a solo*, nisi aliter expresse caveatur.

Ca pu t II

DE TEMPORE DICENDI HORAS CANONICAS

142. Horae canonicae Officii divini ordinantur, ex earum constitutione, ad
sanctificationem diversarum horarum dici naturalis. Praestat, proinde, sive ad
diem revera sanctificandum sive ad ipsas Horas cum fructu spirituali recitandas,
ut in earum absoluteione, tempus servetur quod proxime accedat ad tempus
verum uniuscuiusque Horae canonicae.

[62?] 143. Attamen ad satisfaciendum obligationi divini Officii recitandi,
sufficit ut omnes Horae canonicae intra spatium vigintiquatuor horarum diei
dicantur.

144. *Matutinum*, ex iusta causa, horis postmeridianis diei praecedentis
anticipare licet, non tamen ante horam quartamdecimam.

145. *Laudes*, cum sint precatio matutina, *in choro* et *in communi* primo
mane dicuntur: quod convenienter servatur etiam in recitatione *a solo* facta.

146. *Vesperae*, etiam tempore Quadragesimae et Passionis, *in choro* et *in
communi*, horis postmeridianis dicuntur: quod convenienter senatur etiam
in recitatione *a solo* facta.

147. *Completerium*, ab omnibus qui ad recitationem divini Offici obligan-
tur. praesertim autem in familiis religiosis, valde opportune dicitur tamquam
ultima precatio in fine diei, etiam si, ob iustam causam. *Matutinum* diei se-
quentis iam anticipatum fuerit.

Hoc in casu, *Pater noster*, alias dicendum post versum *Adiutorium no-
strum*, omittitur et eius loco, *in choro* et *in communi*, fit examen conscientiae
per rationabile tempus protractum: deinde dicuntur *Confiteor* et reliqua, more
solito; quod convenienter servatur etiam in recitatione *a solo* facta.

Ca pu t III

DE CALENDARIO ADHIBENDO IN RECITATIONE DIVINI OFFICII

148 Officium divinum absolvendum est iuxta calendarium proprium vel,
eo deficiente, iuxta calendarium Ecclesiae universae, prout numeris sequen-
tibus indicatur.

149. *Beneficarii* sequi tenentur calendarium suae ecclesiae (n. 53 *b*).

150. *Clerici dioecesani* sequi debent calendarium ecclesiae vel oratorii cui stabiliter sunt addicti (n. 53 *b*)\ vel, si nulli ecclesiae vel oratorio sint stabiliter addicti, aut si extra suam dioecesim diutius versentur, calendarium suae dioecesis, additis festis loci in quo domicilium habent (n. 44), aut calendarium loci in quo commorantur.

f624] 151. *Religiosi* utriusque sexus *choro adstricti* servant calendarium suae domus (n. 56 *Z*); aut, quando choro intersunt in alia domo sui Ordinis, calendarium illius domus in qua actu versantur.

152. *Religiosi* calendarium proprium habentes, sed *choro non adstricti*, servant calendarium suae domus (n. 56 *b*); aut, si in alia domo suae Congregationis seu Instituti Officium in communi recitant, calendarium illius domus in qua actu versantur.

153. *Religiosi qui calendarium proprium non habent*, servant calendarium suae ecclesiae (n. 53 *b*), additis tamen festis propriis et induitis (n. 46).

154. In seminariis et collegiis clericorum dioecesanis, Religiosis commissis, pro absoluteione divini Officii in communi, sive a clericis sive a Religiosis qui una cum clericis Officium in communi dicunt, adhibendum est calendarium loci (n. 53 *a*), additis festis ecclesiae seminarii vel collegii (n. 45), data insuper facultate adiungendi festa Tituli necnon sancti Fundatoris Religiosorum quibus regimen seminarii commissum est.

155. In seminariis et collegiis clericorum interdioeccsanis, regionalibus, nationalibus et internationalibus, pro absoluteione divini Officii in communi, adhibendum est calendarium Ecclesiae universae, additis festis Patroni principalis nationis, regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, dioecesis, oppidi seu civitatis, anniversario Dedicationis ecclesiae cathedralis dioecesis et aliis festis actu feriatis, si quae sint, necnon festis ecclesiae seminarii vel collegii (n. 45).

Si autem huiusmodi seminariorum regimen Religiosis commissum sit, calendarium Ecclesiae universae adhibendum est etiam a Religiosis qui una cum clericis Officium in communi absolvunt, data tamen facultate addendi festa titidi Ordinis seu Congregationis necnon sancti Fundatoris Religiosorum quibus regimen seminarii commissum est.

156. In collegiis et domibus interprovincialibus, nationalibus et internationalibus Religiosorum, pro absoluteione divini Officii in choro vel in communi, adhibendum est calendarium proprium Ordinis seu Congregationis universae (n. 55), additis tantum festis propriae ecclesiae (n. 45) necnon festis de quibus n. 57.

157. Quivis tamen clericus dioeccsanus, aut quivis religiosus utriusque sexus. Officio divino quolibet titulo adstrictus, qui Officio participat *in choro* ve' *in communi* iuxta aliud calendarium aut alium ritum quam suum, hoc molo suo muneri, quoad hanc partem Officii, satisfacit. I

[625] Item cum quis Vesperis votivis alicuius solemnitatis externae participat, suo muneri, quoad hanc partem Officii, satisfacit, dummodo praedictae Vesperae integrae et servatis rubricis celebratae fuerint.

Caput IV

j)E ORDINANDO DIVINO OFFICIO

A) *De ordinando divino Officio in genere*

158. De extensione divini Officii pro singulis diebus liturgicis, supra dictum est, numeris scilicet 13, 27, 34, 37.

159. De qualitate divini Officii recitandi, et de ratione sumendi singulas Horarum partes, iuxta dierum liturgicorum diversitatem, infra nn. 165-177 dicetur.

160. Ratio dicendi singulas Horas habetur in Ordinario divini Officii.

161. *Matutinum cum tribus Nocturnis*, scilicet *novem psalmorum cum novem lectionibus* habent:

¶ festa I et II classis;

b) feriae Tridui sacri;

c) dies octavus Nativitatis Domini;

¶ Commemoratio omnium Fidelium defunctorum.

162. *Matutinum cum unico Nocturno novem psalmorum et trium lectionum* habent:

a) dominicae omnes, praeter dominicas Paschatis et Pentecostes;

b) omnes feriae, exceptis feriis Tridui sacri;

c) omnes vigiliae;

th festa III classis;

H dies infra octavam Nativitatis Domini;

/I Officium sanctae Mariae in sabbato.

163. *Matutinum cum unico Nocturno trium psalmorum et trium lectionum* habent dominicae Paschatis et Pentecostes et dies infra earum octavas.

164. Festa quae non habent I Vesperas et, ob quamlibet causam, iuxta rubricas eas acquirunt, omnia sumunt e II Vesperis, iis tantum exceptis, quae forte pro I Vesperis propria ponuntur.

B) *De Officio dominicali*

[626] 165. *Officium dominicale* competit diebus dominicis, in quibus non occurrat festum quod ipsi dominicae praeferatur.

Habent tamen peculiarem ordinationem Officii:

¶ dominicae Paschatis et Pentecostes;

b) dominica infra octavam Nativitatis Domini.

166. Officium dominicale ordinatur hoc modo:

m *Id I Vesperas*, omnia ut in Ordinario et Psalterio, sabbato praecedenti. iis exceptis quae propria assignantur.

/n *Completorium* subsequeris: de sabbato.

i l *Id Matutinum* imitatorium et hymnus ut in Ordinario vel Psalterio; antiphonae, psalmi et versus unici Nocturni, ut in Psalterio dominicae; absolutio *Exaudi*, benedictiones *///< nos, Divinum auxilium, Per euangelica*

dicta; lectiones prima et secunda, cum suis responsoriis, de Scriptura occurrenti (n. 220e); lectio tertia de homilia in evangelium diei (n. 220 b); hymnus *Te Deum*, qui omittitur in dominicis Adventus, et a dominica in Septuagesima usque ad dominicam II Passionis; quo in casu, dicitur tertium responsum.

d) *Ad Laudes*, antiphonae, nisi propriae assignentur, de Psalterio; psalmi e Psalterio dominicae, e I vel II schemate, iuxta diversitatem temporum (n. 197); capitulum, hymnus et versus, ut in Ordinario vel Psalterio aut Proprio de Tempore; reliqua ut in Proprio de Tempore.

e) *Ad Primam*, antiphona, nisi propria habeatur, et psalmi e Psalterio de dominica; capitulum et reliqua ut in Ordinario; lectio brevis de Tempore.

f) *Ad Tertiam, Sextam et Nonam*: omnia ut in Ordinario et Psalterio, iis exceptis quae propria assignantur.

g) *Ad II Vesperas*: omnia ut in Ordinario et Psalterio, iis exceptis quae propria assignantur.

h) *Completorium*: de dominica.

C) *De Officio festivo*

167. *Officium festivum* competit festis I classis; et ordinatur hoc modo:

a) *Ad I Vesperas*: omnia e Proprio vel Communi.

b) *Completorium* subsequens: de dominica.

c) *Ad Matutinum*: omnia e Proprio vel Communi; et dicitur hymnus *Te Deum*.

[627] d) *Ad Laudes*: omnia e Proprio vel Communi, cum psalmis de dominica, primo loco.

e) *Ad Primam*: antiphona prima e Laudibus; psalmi 113, 118 et 119; capitulum et reliqua, ut in Ordinario; lectio brevis de Tempore.

f) *Ad Tertiam, Sextam et Nonam*: antiphonae secunda, tertia et quinta e Laudibus, per ordinem; psalmi de dominica; reliqua e Proprio vel Communi.

g) *Ad II Vesperas*: omnia e Proprio vel Communi.

h) *Completorium*: de dominica.

D) *De Officio semifestivo*

168. *Officium semifestivum* competit festis II classis; et ordinatur hoc modo:

a) *Ad Matutinum, Laudes et Vesperas*: omnia ut in Officio festivo.

b) *Ad Primam*: antiphona et psalmi e Psalterio, de currenti hebdomadae die; capitulum et reliqua, ut in Ordinario; lectio brevis de Tempore.

c) *Ad Tertiam, Sextam et Nonam*: antiphonae et psalmi e Psalterio de currenti hebdomadae die; reliqua de festo, ut in Proprio vel Communi.

d) *Completorium*: de dominica.

E) *De Officio ordinario*

169. *Officium ordinarium* competit festis III classis necnon Officio sanctae Mariae in sabbato; et ordinatur hoc modo:

a) *Ad Matutinum*: invitorium et hymnus e Proprio vel Communi; antiphonae, psalmi et versus unici Nocturni c Psalterio de currenti hebdomadae die, nisi propria aut de Communi assignentur (n. 177); lectiones prima et secunda, cum suis responsoriis, de Scriptura, ut n. 221 a indicatur; lectio tertia de festo (n. 221 Z); et dicitur hymnus *Te Deum*.

b) *Ad Laudes et ad Vesperas*: antiphonae et psalmi ut in Psalterio de currenti hebdomadae die, nisi propria aut de Communi assignentur (n. 177); reliqua ut in Proprio vel Communi.

c) *Ad Primam*: antiphona et psalmi c Psalterio de currenti hebdomadae die; capitulum et reliqua, ut in Ordinario; lectio brevis de Tempore.

1620' d) *Ad Tertiam, Sextam et Nonam*: antiphonae et psalmi ut in Psalterio de currenti hebdomadae die; reliqua de festo, ut in Proprio vel Communi.

e) *Completorium*: de currenti hebdomadae die.

F) *De Officio feriatum*

170. *Officium feriatum* competit omnibus feriis et vigiliis, exceptis:

tf) Triduo sacro;

/d vigilia Nativitatis Domini.

171. *Officium feriale* ordinatur hoc modo:

a) *Ad Matutinum*: invitorium et hymnus c Psalterio vel Ordinario, iuxta diversitatem temporum; antiphonae, psalmi et versus unici Nocturni e Psalterio, de currenti hebdomadae die: *in feriis*, tres lectiones de Scriptura occurrenti vel de homilia in Evangelium dici cum suis responsoriis: *in vigiliis*, tres lectiones propriae de homilia cum responsoriis de feria currenti.

Hymnus *Te Deum* dicitur tantum in feriis temporis natalicii et paschalis; aliis temporibus dicitur tertium responsum.

b) *Ad Laudes et ad Vesperas*: omnia ut in Psalterio, de currenti hebdomadae die, et in Ordinario, iuxta diversitatem temporum, iis exceptis quae propria assignantur. In feriis, sumitur oratio propria si habeatur, secus de dominica praecedenti, nisi alia assignetur; in vigiliis autem dicitur oratio propria.

c) *Ad Primam*: antiphona, nisi propria assignetur, et psalmi e Psalterio, de currenti hebdomadae die; capitulum et reliqua, ut in Ordinario; lectio brevis de Tempore.

d) *Ad Tertiam, Sextam et Nonam*: antiphona, nisi propria assignetur, et psalmi c Psalterio de currenti hebdomadae die; capitulum et reliqua, ut in Ordinario, iuxta diversitatem temporum; oratio ut ad Laudes.

e) *Completorium*: de currenti hebdomadae die.

G) *De quibusdam peculiaritatibus in ordinando Officio divino*

172. *In dominicis Paschatis et Pentecostes*, et diebus infra earum octavas, ad Horas minores, dicuntur psalmi de dominica, ad Primam tamen ut in festis, scilicet psalmi 53, 118 1 et 1182.

[629] 173. *In Triduo sacro, in vigilia Nativitatis Domini, et in Officiis defunctorum*, Officium ordinatur iuxta speciales rubricas quae, suis locis, in Breviario inveniuntur.

174. *In festis Domini // classis*, quae in dominicis Septuagesimae, Sexagesimae aut Quinquagesimae occurrant, ad Horas minores sumuntur antiphonae et Laudibus, ut in Officio festivo, retentis tamen, ad Primam, psalmis de dominica, scilicet psalmis 117, 118' et 118 -.

175. *Diebus infra octavam Nativitatis Domini*, liberis a festis Sanctorum, Officium ordinatur hoc modo:

) *Matutinum* habet novem psalmos cum tribus lectionibus. Invitatorium, hymnus, antiphonae et psalmi dicuntur ut in festo Nativitatis; versus, ut in tertio Nocturno festi; tres vero lectiones de Scriptura occurrenti cum suis responsoriis, ut singulis diebus indicatur.

) *Ad Laudes*: omnia ut in festo Nativitatis Domini.

c) *Ad Horas minores* dicuntur antiphonae et psalmi de die currenti, ut in Psalterio; reliqua ut in festo Nativitatis.

d) *Ad Vesperas*, excepto die 31 decembris, antiphonae et psalmi sumuntur e II Vesperis dici Nativitatis; a capitulo autem fit de octava, ut in festo, nisi faciendum sit de sequenti dominica aut de sequenti festo I classis.

e) *Completorium*: de dominica.

176. *In dominica infra octavam Nativitatis Domini*, Officium ordinatur eodem modo ac aliis diebus infra octavam (n. 175), retentis iis quae propria habentur.

Ad lectiones vero Matutini quod attinet, haec servantur:

a) si dominica die 26, 27 aut 28 decembris occurrat, lectiones prima et secunda, cum suis responsoriis, sumuntur e primo Nocturno dici Nativitatis, modo in n. 221 indicato; tertia vero de homilia in evangelium dici (n. 220 b);

b) si aliis diebus occurrat, lectiones prima et secunda dicuntur de Scriptura occurrenti, et tertia de homilia in evangelium dici, ut in Officio dominicali! (n. 220).

177. In festis III classis, tam universalibus quam particularibus, quae ad certas Horas habent aut antiphonas proprias et psalmos de Communi, aut antiphonas proprias et psalmos specialiter assignatos, servantur rubricae particulares quae, in Breviario, suis locis occurrunt.

· ▲ ·

Caput V

DE DIVERSIS OFFICII PARTIBUS

A) *De initio et fine Horarum*

f6/0] 178. Horae canonicae sive *in choro*, sive *in communi* sive *a solo*, inchoantur absolute hoc modo:

a) *Matutinum* a versu *Domine, labia mea aperies*;

b) *Laudes, Horae minores et Vesperae*, a versu *Deus, in adiutorium meum intende*;

c) *Completorium* a versu *lube, domne (Domine), benedicere*.

179. Item Horae canonicae sive *in choro*, sive *in communi*, sive *a solo*, absolvuntur hoc modo:

a) *Matutinum* (si a Laudibus separetur), *Laudes, Tertia, Sexta, Nonae et Vesperae*: versu *Fidelium animae*;

b) *Prima*, benedictione *Dominus nos benedicat*;

c) *Completorium*, benedictione *Benedicat et custodiat*.

180. In officio Tridui sacri et defunctorum, Horae inchoantur et absolvuntur ut in Breviario notatur. Item, *Matutinum* festi Epiphaniae Domini modo proprio inchoatur.

B) *De conclusione Officii*

181. Cursus quotidianus divini Officii concluditur, post *Completorium*, antiphona B. Mariae V. cum suo versu ac oratione, et cum versu *Divinum auxilium*, exceptis Officiis Tridui sacri et defunctorum.

C) *De invitatorio*

182. Invitatorium cum psalmo 94, *Venite, exultemus*, dicitur, modo in Ordinario descripto, in initio *Matutini* cuiusque Officii, exceptis Officiis Tridui sacri, et festi Epiphaniae Domini.

183. In line invitatorii, tempore paschali, additur *Alleluia*, nisi iam habeatur.

184. Ratio sumendi invitatorium, iuxta diversitatem dierum liturgicorum, habetur supra, ubi agitur de ordinando Officio (nn. 165-177).

D) *De hymnis*

[6?/] 185. Hymni dicuntur in qualibet Hora, loco in Ordinario indicato. Omittuntur vero in *Matutino* Epiphaniae Domini, a *Matutino* feriae V in Cena Domini usque ad Nonam sabbati in albis, et in Officio defunctorum.

186. Ad Horas minores et ad *Completorium* semper dicuntur hymni in Ordinario pro iisdem Horis assignati, praeterquam in festo Pentecostes et infra octavam, ad *Tertiam*.

187. Hymni proprii, certis Horis assignati, numquam ad aliam Horam transferuntur.

188. Quilibet hymnus semper dicitur sub conclusione quae ipsi in Breviario assignatur, exclusa quavis conclusionis mutatione ratione festi vel Temporis.

189. Officium commemoratum numquam doxologiam propriam inducit in fine hymnorum Officii dici.

E) *De antiphonis*

190. Antiphonae dicuntur ad omnes Horas ante et post psalmos et cantica, una vel plures iuxta diversitatem Officii et Horarum, ut suis locis indicatur. Omittuntur vero, ad Horas minores et ad Completorium: in Triduo sacro, in dominica et per octavam Paschatis, et in Officio defunctorum diei 2 novembris.

191. Antiphonae dicuntur semper integrae ante et post psalmos et cantica, ad omnes Horas, tam maiores quam minores.

Asteriscus, qui post prima antiphonae verba notatur, indicat eousque intonationem esse producendam.

192. Antiphonae propriae certis Horis assignatae, si dici nequeunt, non transferuntur, sed omittuntur.

193. Antiphona *ad Magnificat* in I Vesperis dominicae primae mensis augusti, septembris, octobris et novembris ea est, quae in Breviario ante dominicam primam cuiusque mensis invenitur, et respondet libro sacrae Scripturae in dominica legendo.

[632 | 194. Ad Vesperas feriae VI, tempore paschali, pro antiphona *ad Magnificat* resumitur antiphona *ad Magnificat* e II Vesperis dominicae praecedentis.

195. In fine antiphonarum, tempore paschali, additur *Alleluia*, nisi iam habeatur. A Septuagesima autem usque ad Sabbatum sanctum, *Alleluia*, si forte in antiphonis occurrat, omittitur.

F) *De psalmis et canticis*

196. Psalmi, ad singulas Horas, sumuntur secundum normas de ordinando Officio iuxta diversitatem dierum liturgicorum (nn. 165-177).

197. Ad Matutinum feriae IV et, singulis hebdomadae diebus, ad Laudes, in Psalterio, duplex ponitur psalmorum schema.

.Alterum psalmorum schema adhibetur:

‹h in dominicis temporis Septuagesimae, Quadragesimae et Passionis;

b} in omnibus feriis temporis Adventus, Septuagesimae, Quadragesimae et Passionis, Quatuor Temporum septembris, et in vigiliis II et III classis extra tempus paschale.

Reliquis diebus, sumitur primum psalmorum schema.

198. Quando psalmus vel canticum incipit per eadem verba quibus constat antiphona, haec verba omittuntur, et psalmus vel canticum inchoatur ab eo verbo ante quod desinit antiphona, dummodo post antiphonam non sit addendum *Alleluia*.

199. Psalmus, qui in Hora cui specialiter assignatur dici nequit, non trans-
krtiir, sed omittitur. \

200. Cantica *Benedictu'*, *Magnificat* et *Nunc dimittis* dicuntur suo loco,
ut in Ordinario indicatur.

201. In fine psalmorum et canticorum, excepto cantico *Benedicite*, dicitur
Gloria Patri, quod omittitur per Triduum sacrum.

In Officio defunctorum tamen, loco versus *Gloria Patri* dicitur versus *Re-
quiem at Urnam*, ut suo loco notatur.

202. Astcriscus in versibus psalmorum et canticorum denotat pausam can-
tus vel recitationis *in choro* et *in commori* servandam.

G) *De symbolo athanasiano*

[6J?] 203. Symbolum athanasianum dicitur solummodo in festo Ssmae
Trinitatis, ad Primam, expletis psalmis, ante antiphonae repetitionem.

H) *De versibus*

204. Versus dicuntur ad Matutinum post repetitam antiphonam ultimi
psalmi cuiusque Nocturni. Ad Laudes vero et ad Vesperas versus dicitur
post hymnum; ad Horas minores et ad Completorium post responsorium breve.

205. In l riduo sacro, versus dicitur in singulis Nocturnis et Laudibus
tantum; in festo et per octavam Paschatis in solo Nocturno; in Officio defunc-
torum ad singulos Nocturnos, Laudes et Vesperas, ut suis lochs notatur.

206. Tempore paschali versibus additur *Alleluia*, nisi iam habeatur. Exci-
piuntur versus qui in Ordinario sine *Alleluia* ponuntur.

207. Ratio sumendi versus, iuxta diversitatem Officiorum et Horarum, ha-
betur supra, ubi agitur de ordinando divino Officio (nn. 165-177).

11 *De absolutionibus et benedictionibus ante lectiones*

208. Absolutio et benedictiones dicuntur, ad Matutinum, ante lectiones
cuiusque Nocturni, prout in Ordinario indicatur. Omittuntur in Officiis Tri-
dui sacri et defunctorum.

209. In Matutino Officii S. Mariae in sabbato ponuntur absolutio et bene-
dictiones propriae; item exstant benedictiones propriae in 111 Nocturno Ma-
tutini Nativitatis Domini.

210. Benedictiones propriae insatiabiles habentur ante lectionem brevem ad
Primam et ad Completorium.

L) *De lectionibus ad Matutinum*

1 - De lectionibus in genere

211 In fine cuiusque Nocturni dicuntur tres lectiones. Proinde Officia
cum tribus Nocturnis habent novem lectiones; Officia vero cum uno Noctur-
no 1res.

163^1 212. Nomine «Scripturae occurrentis » designantur lectiones sacrae

-X)

RVBRICAE BREVIARII ET MISSALIS ROMANI

Scripturae primo vel unico Nocturno assignatae et certo ordine per singulos dies in Proprio de Tempore dispositae.

213. Lectiones de Scriptura occurrenti, si die assignato dici nequeunt, omituntur, etsi agatur de initiis librorum, excepto initio Epistolae I ad Corinthios, quod, cum die 13 ianuarii occurrit dominica I post Epiphaniam, sabbato praecedenti legitur.

214. Officia commemorata non habent lectionem in Officio diei.

215. Lectiones de Scriptura leguntur cum titulo libri sacri e quo sumuntur, nisi aliter expresse notetur; item lectiones de sermone vel tractatu vel documento pontificio, cum titulo et nomine auctoris; similiter praeponitur nomen auctoris lectionibus de homilia in Evangelium diei.

216. In fine cuiusque lectionis dicitur: *Tu autem, Domine, miserere nobis*, cui respondetur *Deo gratias*: quae conclusio omittitur in Officiis Tridui sacri et defunctorum.

II - De lectionibus Officii trium Nocturnorum

217. Tres lectiones *primi Nocturni* sunt de Scriptura, et quidem:

- a) in *Officio festino et setnifestino*, aut propriae aut specialiter assignatae aut de Communi;
- b) in *Officiis Tridui sacri*, propriae.

218. Tres lectiones *secundi Nocturni* sunt:

- a) in *Officio festino et setnifestino*, de vita Sancti, aut de sermone vel tractatu dici assignato, ut in Proprio vel in Communi;

Si vero una vel duae tantum lectiones propriae aut assignatae habeantur, numerus ternarius completur lectionibus de Communi.

- b) in *Officiis Tridui sacri*, de sermone dici assignato.

219. Tres lectiones *tertii Nocturni* sunt:

- a) in *Officio festivo et semifestivo*, de homilia in Evangelium diei;
- b) in *Officiis Tridui sacri*, de Epistolis B. Pauli Apostoli, ut in Proprio.

III - De lectionibus Officii unius Nocturni

220. In *Officio dominicali*, ordo trium lectionum hic est:

- a) *Lectio prima et secunda* dicuntur de Scriptura occurrenti, ut in Proprio.

[635] Prima autem lectio Sacrae Scripturae ea est, quae in Breviario nunc ut prima notatur; altera vero efficitur ex secunda et tertia in unam coniunctis, omisso responsorio intermedio.

b) *Lectio tertia* dicitur de homilia in Evangelium dici; et sumitur ea quae nunc in Breviario ponitur tamquam prima tertii Nocturni.

221. In *Officio ordinario*, ordo trium lectionum hic est:

- a) *Lectio prima et secunda* dicuntur de Scriptura; et quidem ordinarie de Scriptura occurrenti, nisi propriae vel specialiter assignatae habeantur.

Prima autem lectio Sacrae Scripturae ea est, quae in Breviario ut prima notatur; altera vero efficitur ex secunda et tertia in unam coniunctis, omisso responsorio intermedio.

b) *Lectio tertia* dicitur de festo, scilicet propria, quae antea communiter vocabatur «contracta»; qua deficiente, dicuntur lectiones propriae (olim secundi Nocturni) simul coniunctae. Si vero festum careat lectionibus propriis, pro tertia lectione sumitur quarta de Communi.

222. In *Officio feriati*, ordo trium lectionum hic est:

ri) si agitur de *Officio vigiliae* vel *feriae cum homilia*, tres lectiones dicuntur de homilia in Evangelium dici;

b) si agitur de *Officio feriae sine homilia*, leguntur tres lectiones de Scriptura occurrenti, prout in Breviario exhibentur.

IV - De quibusdam peculiaritatibus circa lectiones

223. Lectiones Officii defunctorum modo proprio ordinantur, ut suis locis notatur.

224. Per octavas Paschalis et Pentecostes dicuntur tres lectiones de homilia in Evangelium dici.

225. Superveniente dominica in Septuagesima, lectiones dominicas et feriis post Epiphaniam assignatae, quae locum habere non possunt, eo anno penitus omittuntur. Idem valet de lectionibus dominicarum post Pentecosten, et de lectionibus feriarum, easdem dominicas sequentium, quae impediuntur superveniente prima dominica mensis augusti; necnon de lectionibus mensium augusti, septembris, octobris et novembres quae impediuntur superveniente prima dominica mensis sequentis, vel prima dominica Adventus.

M) De responsoriis post lectiones Matutini

I - De responsoriis in genere

[616] 226. Post quamlibet lectionem dicitur responsorium, praeterquam post ultimam, quando dicendus est hymnus *Te Deum*.

227. Responsoria adeo cum lectionibus connectuntur, ut eadem ratione ac lectiones sumenda sint, nisi aliter expresse caveatur.

228. Responsoria quae suo die dici nequeunt, non transferuntur, sed omittuntur.

229. Tempore paschali, in fine cuiuslibet responsorii, ante versum, additur *Alleluia*, nisi iam habeatur; minime vero additur *Alleluia* post versum.

230. In fine ultimi responsorii cuiusque Nocturni, post repetitam ultimam partem responsorii, dicitur *Gloria Patri*, et deinde iterum resumitur eadem ultima pars responsorii, nisi suo loco aliter notetur.

Attamen, in *Officio temporis Passionis*, in ultimo responsorio cuiusque Nocturni omittitur *Gloria Patri*, et eius loco resumitur integrum responsorium ab initio usque ad versum exclusive.

In *Officio defunctorum* autem, loco *Gloria Patri*, in ultimo responsorio cuiusque Nocturni, dicitur *Requiem aeternam*.

231. Peculiaritates in dicendis responsoriis forte occurrentes, suis locis indicantur.

II - De responsoriis in Officiis trium Nocturnorum

232. Responsoria *trium Nocturnorum* hac ratione ordinantur:

- i?) in *Officio festivo et semifestivo*, dicuntur propria aut de Communi;
- b) in *Officiis Tridui sacri*, dicuntur propria.

III - De responsoriis in Officiis unius Nocturni

233. In *Officio dominicali*, responsoria hoc modo ordinantur:

- a) primum, est responsorium quod ponitur post primam lectionem;
- b) secundum, est responsorium quod post tertiam lectionem olim inveniebatur. In fine huius responsorii omittitur *Gloria Patri* et repetitio ultimae partis responsorii, quando dicendum est tertium responsorium;
- 1637| c) tertium, quando dicendum occurrit, est responsorium quod post tertiam lectionem de homilia exstabat.

234. In *Officio ordinario* cum lectionibus de Scriptura occurrenti, responsoria hoc modo ordinantur:

- a) primum, est responsorium quod ponitur post primam lectionem;
- b) secundum, est responsorium quod post tertiam lectionem invenitur.

235. In *Officio ordinario* cum lectionibus de Scriptura propriis vel specialiter assignatis, responsoria dicuntur propria aut de Communi, eodem ordine ac supra (n. 234).

236. In *Officio feriali*, sive fiat de feria sive de vigilia, dicuntur responsoria de feria currenti, prout habentur in Proprio de Tempore.

N) De hymno Te Deum

237. Hymnus *Te Deum* dicitur ad Matutinum, post ultimam lectionem, loco noni vel tertii responsorii:

- i?) in dominica in albis, in dominica Pentecostes, et in Matutino dominicae Resurrectionis, quod recitatur ab iis qui Vigiliae paschali non interfuerunt;
- b) in dominicis II classis, exceptis dominicis in Septuagesima, in Sexagesima et in Quinquagesima;
- c) in omnibus festis;
- d) per octavas Nativitatis Domini, Paschalis et Pentecostes;
- r) in Officio feriali temporis natalicii et temporis paschalis;
- /) in vigiliis Ascensionis et Pentecostes;
- g) in Officio sanctae Mariae in sabbato.

238. Omittitur vero hymnus *Te Deum*.

- a) in Officiis de Tempore a dominica I Advenin', usque ad vigiliam Nativitatis Domini inclusive; et a dominica in Septuagesima usque ad Sabbatum sanctum inclusive;
- b) in vigiliis II et III classis, excepta vigilia Ascensionis Domini;
- r) in omnibus feriis per annum;
- d) in Officio defunctorum.

239. Quando hymnus *Te Deum* omittitur, eius loco dicitur nonum vel tertium responsorium.

(i) *Dc capitulis, et de lectione brevi ad Primam*

[618] 240. Capitulum dicitur ad omnes Horas, Matutino excepto, expletis psalmis cum suis antiphonis; ad Completorium autem post hymnum. Omittitur a Laudibus feriae V in Cena Domini usque ad Nonam sabbati in albis, et in Officio defunctorum.

241. Ad Primam semper dicitur capitulum *Regi saeculorum*-, et ad Completorium *Tu autem in nobis*. Ad alias Horas sumitur ex Ordinario vel Psalterio, et Proprio vel Communi, iuxta Officiorum diversitatem (nn. 165-177).

242. Lectio brevis ad Primam dicitur semper de Tempore, prout in Ordinario.

P) *De responsoriis brevibus Horarum minorum*

243. Responsoria brevia dicuntur ad Horas minores et ad Completorium post capitulum; omittuntur vero a feria V in Cena Domini usque ad Nonam sabbati in albis, et in Officio defunctorum.

244. Ad Primam, in responsorio *Christe, Fili Dei vivi*, versus *Qui sedes* mutatur iis in Officiis et anni temporibus pro quibus proprius assignatur; numquam tamen dicitur versus proprius festi commemorati.

Responsorium breve Completorii numquam mutatur. Ad Tertiam, Sextam et Nonam responsoria brevia sumuntur ex eodem loco ac capitula.

245. Quomodo responsoria brevia dicenda sint, sive extra tempus paschale sive tempore paschali, sive in Officio feriali temporis Passionis, in Ordinario indicatur. Extra tempus paschale, quamvis in aliquibus festis addenda sint duo *Alleluia* in fine responsorii brevis ante versum ad Tertiam, Sextam et Nonam, non ideo addenda sunt etiam ad Primam et ad Completorium.

Q) *De orationibus*

246. Oratio dicitur in fine cuiuslibet Horae, loco in Ordinario indicato. Excipitur Matutinum, quando una cum Laudibus recitatur.

247. Orationi praemittitur, in recitatione *in choro* vel *in communi*, *Dominus vobiscum*, cui respondetur *Et cum spiritu tuo*. In recitatione *a solo* facta, et ab iis qui in ordine diaconatus non sunt constituti, dicitur, nisi iam praecedat. *Domine, exaudi orationem meam* et respondetur [6⁹] *Et clamor meus ad te veniat*. Deinde dicitur *Oremus*, et subiungitur oratio.

Et sic in recitatione *a solo*, loco *Dominus vobiscum*, semper dicitur *Domine, exaudi orationem meam*, ut supra.

248. Ad Primam et ad Completorium oratio numquam mutatur, nisi in Officio Commemorationis omnium Fidelium defunctorum et, in Triduo sacro, ad Primam. Ad alias Horas, sumitur oratio quae ponitur ad Laudes; in feriis Quadragesimae et Passionis tamen, ad Vesperas, exstat oratio propria.

249. Oratio Officii diei semper dicitur sub sua conclusione, salvo praescripto n. 110 *a*. Orationes vero, quae ad commemorationes pertinent, concluduntur in ultima tantum; attamen *Oremus* dicitur ante quamlibet orationem.

R) *De commemorationibus*

250. Commemorationes fiunt iuxta normas in rubricis generalibus, nn. 106-114, datas.

251. Commemorationes ponuntur post orationem Officii diei; et fiunt per antiphonam quae ponitur respective *ad Benedictus* vel *ad Magnificat* in Officio commemorato, per versum qui eam praecedit et per orationem, salvo praescripto n. 110 *c*.

252. Ad faciendam commemorationem Officii dominicae, feriae et vigiliae Ascensionis, antiphona et versus sumuntur e Proprio de Tempore, Psalterio vel Ordinario, oratio autem e Proprio de Tempore; ad faciendam commemorationem vero octavae Nativitatis vel Officii Sanctorum, antiphona, versus et oratio sumuntur e Proprio vel Communi; ad faciendam demum commemorationem vigiliae II et III classis, antiphona et versus sumuntur c Psalterio, oratio autem e Proprio.

253. In faciendis commemorationibus, haec animadvertantur:

in eadem Hora numquam bis repetatur eadem antiphona;

b) in eadem commemoratione antiphona et versus numquam constant iisdem verbis.

254. Si in Laudibus una tantum facienda est commemoratio, et antiphona ac versus sumenda sunt ex eodem Communi unde sumpta sunt in Officio diei, pro commemoratione sumuntur antiphona ac versus e I Vesperis.

1670] 255. Si in Laudibus duae faciendae sunt commemorationes, et antiphona ac versus sumenda sunt ex eodem Communi:

a) pro prima commemoratione, sumuntur antiphona et versus e Laudibus;

b) pro altera, antiphona et versus e I Vesperis.

256. Si in Laudibus duae faciendae sunt commemorationes, et antiphona ac versus sumenda sunt ex eodem Communi unde sumpta sunt in Officio diei:

a) pro prima commemoratione, sumuntur antiphona et versus e I

b) pro altera, antiphona et versus c II Vesperis. -'ji

257. Ad ea quae nn. 253-256 habentur, animadvertatur:

u) si antiphona eadem sit in I et II Vesperis, pro altera commemoratione sumitur antiphona c Laudibus, vel demum prima antiphona tertii Nocturni;

b) textus antiphonae adhiberi potest, in eadem I hora, tamquam versus pro altera commemoratione, sumenda ex eodem Communi; ·H

c) antiphona *Euge, serve bone*, quae ponitur ad Laudes de Communi Confessoris Pontificis, censetur identica cum simili antiphona, quae habetur ad Laudes de Communi Confessoris non Pontificis. <<

258 Item, si eadem sit oratio festi de quo fit Officium et eius de quo

iit commemoratio, oratio pro commemoratione mutatur in alteram de eodem vel simili Communi.

259. Antiphonae et versus propriae, si in una Hora pro commemoratione adhiberi nequeunt, non transferuntur, sed omittuntur.

260. Preces dicuntur tantum in Officiis de Tempore, et quidem:

a) in Laudibus et Vesperis feriae IV et VI temporis Adventus, Quadragesimae et Passionis;

b) in Laudibus et Vesperis feriae IV et VI Quatuor Temporum mensis

c) in Laudibus sabbatorum Quatuor Temporum, excepto sabbato infra octavam Pentecostes.

Ca pu t VI

DE RATIONE. SIGNO CRUCIS SE MUNIENDI, STANDI, GENUFLECTENDI ET SEDENDI IN RECITATIONE DIVINI OFFICII

1677 | 261. Quae hic dicuntur de signo crucis et de corporis situ in recitatione divini Officii, valent pro recitatione *in choro* vel *in communi*; convenit vero ut hi qui *a solo* divinum Officium recitant, iis quae de signo crucis dicuntur se conforment.

262. Normae peculiare quae ad hebdomadarium et cantores spectant, in caeremoniarum libris inveniuntur; proinde hic ea tantum indicantur quae *chorales* in genere respiciunt.

263. Omnes signant se signo crucis a fronte ad pectus et ab humero sinistro ad dexterum:

a) in principio omnium Horarum, cum dicitur *Deus, in adiutorium*;

b) ad versum *Adiutorium nostrum*;

r) ad absolutionem *Indulgentiam* post *Confiteor* in Completorio:

(/I in principio canticorum *Benedictus, Magnificat* et *Aiwr dimittis*; benedictionem in fine Primae et Completorii:

/I ad versum *Divinum auxilium*, in fine divini Officii.

264. Signo crucis os sibi signant in principio .Matutini, ad verba *Domine, labia mea aperies*.

263. Signo crucis pectus sibi signant a l verba *Converte nos* in Completorio.

266 ()mnes stant:

a) in principio cuiusque Horae, donec primus versus primi psalmi inchoatus sit;

b) dum dicuntur hymni, et cantica evangelica;

c) *ad Matutinum* etiam ad invitatorium cum suo psalmo et ab expleta ultimi antiphona cuiusque. Nocturni usque ad primam benedictionem ante Ictio u s inclusive; et dum legitur textus evangelii ante homiliam;

ih ad Laudes et ad Vesperas etiam ab expleta antiphona post ultimum psalmum usque ad finem, nisi genuflectendum sit ad preces aut ad orationem, iuxta rubricas;

0) *ad Primam*, ab expleta antiphona usque ad finem, praeterquam ad lectionem Martyrologii, nisi genuflectendum sit ad orationes:

1) *ad Tertiam, Sextam et Nonam*, ab expleta antiphona usque ad finem, nisi genuflectendum sit ad orationem:

g) *ad Completorium*, ab expleta antiphona post psalmos usque ad finem, nisi genuflectendum sit ad orationem:

A) ad intonationem antiphonarum in Matutino, Laudibus et Vesperis cantatis, iuxta consuetudinem:

i) ad antiphonam finalem B. Mariae Virg., post Completorium, sabbato et dominica, etiam si non fit Officium de dominica, et toto tempore paschali.
267. Omnes genua flectunt:

λ) ad verba *Venite, adoremus et procidamus*, etc., in psalmo *Venite, exsultemus* in initio matutini;

A) ad versum *Te ergo quaesumus* in hymno *Te Deum*;

c) ad preces, quando dicendae sunt;

d) in Officio feriali Adventus, Quadragesimae et Passionis necnon Quatuor Temporum mensis septembris, et de vigiliis II et III classis, excepta vigilia Ascensionis, in omnibus Horis ad orationem et commemorationes forsan sequentes; hebdomadarius autem stat:

e) ad antiphonam finalem B. Mariae Virg., post Completorium, praeterquam sabbato et dominica et toto tempore paschali; hebdomadarius autem stat dum dicit orationem;

f) in quibusdam aliis peculiaribus adiunctis, quae suis locis notantur.
268. Omnes sedent:

in omni Hora, incepto primo versu primi psalmi, donec antiphona ultimi psalmi repetita sit;

b) ad lectiones cum suis responsoriis ad Matutinum, praeterquam dum legitur textus evangelii ante homiliam;

c) dum legitur Martyrologium, ad Primam, nisi aliter statuatur.

PARS TERTIA

RUBRICAE GENERALES MISSALIS ROMANI

Caput I

NOTIONES ET NORMAE GENERALES

(67?) 269. Sacrosanctum Missae Sacrificium, iuxta canones et rubricas celebratum, est actus ci'tus publici, nomine Christi et Ecclesiae Deo redditi. De nominatio proinde < Missae privatae > vitetur.

270. Missa cum Officio divino summum totius christiani cultus constituit; Missa proinde per se cum Officio dici concordare debet.

Dantur tamen etiam Missae extra ordinem Officii, scilicet votivae aut defunctorum.

271. Missarum species duae sunt: *Missa in cantu* et *Missa lecta*.

Missa dicitur *in cantu*, si sacerdos celebrans partes ab ipso iuxta rubricas uirtandas revera cantu profert; secus dicitur *lecta*.

Missa in cantu porro, si celebratur cum assistentia ministrorum sacrorum, appellatur *Missa solemnis*; si celebratur absque ministris sacris, vocatur *Missa cantata*.

Missa solemnis demum, quae ad Episcopo vel ab aliis facultatem habentibus celebratur cum solemnitatibus in libris liturgicis statutis, dicitur *Missa pontificalis*.

272. Missa, natura sua, postulat ut omnes adstantes, secundum modum sibi proprium, eidem participant.

Varios autem modos, quibus fideles sacrosancto Missae Sacrificio actuose participare possunt, ita oportet moderari, ut periculum cuiusvis abusum amoveatur, et praecipuus eiusdem participationis finis obtineatur, plenior scilicet Dei cultus et fidelium aedificatio.

De hac fidelium actiosa participatione fusius actum est in *Instructione de Musica sacra et sacra Liturgia* a S. Rituum Congregatione data die 3 septembris anni 1958.

273. Rubricae quae sequuntur valent tam pro Missis in cantu quam pro Missis lectis, nisi aliter expresse caveatur.

Caput II

DE CALENDARIO ADHIBENDO IN MISSAE CELEBRATIONE

1677] 274. Missa dicenda est iuxta calendarium aut ecclesiae vel oratorii in quo Missa celebratur, aut loci, aut ipsius sacerdotis celebrantis, aut Ecclesiae universae, prout infra exponitur.

275. *In ecclesia vel oratorio publico*, quilibet sacerdos, tam diocesanus quam religiosus, celebrare tenetur iuxta calendarium ipsius ecclesiae vel oratorii publici.

Idem servetur *in oratorio semipublico principali* seminarii, domus religiosae, collegii, nosocomii, carceris et similium.

276. *In oratoriis secundariis* seminarii, domus religiosae, collegii, nosocomii, carceris et similium, quilibet sacerdos sequi potest aut calendarium ipsius oratorii aut proprium.

277. *In oratoriis privatis*, et cum celebrat super altare portatile extra locum sacrum, quilibet sacerdos sequi potest aut calendarium loci (n. 53 a) aut proprium.

278. De festis Patroni principalis nationis, regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, dioecesis, oppidi seu civitatis, necnon de anniversario Dedicationis ecclesiae cathedralis et aliis festis actu feriatis, si quae sint, quilibet

sacerdos Missam celebrare debet, etiamsi secus calendarium proprium sequi posset.

279. Oratorium fixe constitutum *in navibus* est oratorium publicum: et in eo adhiberi debet calendarium Ecclesiae universae. Cum autem quis celebrat extra huiusmodi oratorium, super altare portable, adhibere potest vel calendarium Ecclesiae universae vel calendarium proprium. Idem facere potest qui legitime celebrat in itinere aereo, fluviali vel viae ferreae.

280. In seminariis et collegiis clericorum dioecesanis, Religiosis commissis; necnon in seminariis et collegiis clericorum interdioecesanis, regionalibus, nationalibus et internationalibus, etiam Religiosis commissis, idem adhibetur calendarium, quod praecipitur pro recitatione divini Officii in communi (nn. 154-155).

[645] 281. In collegiis et domibus interprovincialibus, nationalibus et internationalibus Religiosorum, adhibendum est calendarium proprium Ordinis seu Congregationis universae (n. 55), additis tantum festis de quibus n. 5/.

282. Calendarium *dioecesanum*, additis festis loci et ecclesiae vel oratorii propriis, adhiberi debet:

- rz) in ecclesiis cathedralibus, etsi Religiosis sint commissae;
- b) in ecclesiis et oratoriis propriis cleri dioecesani, etsi chorum Religiosorum adnexum habeant, qui cum ecclesia per crates tantum communicat;
- c) in ecclesiis et oratoriis Religiosorum utriusque sexus, qui calendarium proprium non habent, additis tamen festis ipsis propriis et induitis;
- d) in ecclesiis et oratoriis Religiosorum, quae clero dioeccsano commissae sunt, aut adnexum habent chorum Canonorum; non autem si ecclesia vel oratorium alicui sacerdoti in particulari est commissum;
- e) in ecclesia et oratorio principali seminarii, etsi Religiosis sit commissum, data tamen facultate addendi festa de quibus n. 154.

283. Calendarium *religiosum*, additis festis de quibus n. 57 atque festis ecclesiae vel oratorii propriis, adhiberi debet:

- izl in ecclesiis et oratoriis principalibus Religiosorum, qui calendarium proprium habent, etsi sint parocchialia;
- b) in ecclesiis et oratoriis cleri dioecesani, quae Religiosis commissae sunt, aut ipsis Religiosis inserviunt pro publica divini Officii recitatione, etsi sint parocchialia: non autem si ecclesia vel oratorium alicui Religioso in particulari est commissum;
- c) in ecclesiis et oratoriis Tertiariarum utriusque sexus, etsi solum Officium parvum B. Mariae Virg., recitent; ~j?-j
- d) in oratoriis secundariis seminarii Religiosis commissi, si haec oratoria ipsis Religiosis tantum inserviunt.

284. Sacerdos qui celebrat in ecclesia vel oratorio ubi ritus diversus viget, stare debet calendario ipsius ecclesiae vel oratorii quoad festa eorumque gradum, commemorationes et collectam imperatam. In ordinanda autem Missa, sumere debet et partes variabiles proprias illius ritus, retentis caeremoniis et Ordinario proprii ritus.

Caput 111

DE MISSA CONVENTUAL!

[676] 285. Nomine MLsac conventualis intelligitur Missa quae ab iis, qui per lego Ecclesiae choro adftringuntur, in coniunctione cum Officio divino quoti.lie celebranda est.

r, ■./*■ |

286. Singulis diebus una tantum dicenda est Missa conventualis, quae cum Officio in choro recitato concordare debet, exceptis diebus de quibus infra nn. 289-294.

J

Obligatio tamen alias Missas in choro celebrandi, ex piis foundationibus vel alia legitima causa, firma manet.

287. Missa conventualis dicenda est post Tertiam, nisi communitatis moderator. gravi de causa, eam post Sextam vel Nonam dicendam esse censuerit.

In vigilia Pentecostes, .Missa conventualis dicitur post Nonam.

288. Missa conventualis per se solemnis esse debet, vel saltem cantata. Ubi \cro per leges particulares vel per peculiaria indulta a solemnitate Missae in ihero dispensatum fuerit, convenit ut. Missae conventuali lectae chorales participationem liturgicam directam praestent, partes saltem Ordinarii Missae recitando. Porro iidem chorales prohibentur quominus, inter Missam conventua- lcm. Horas canonicas choraliter prosequantur.

28° In omnibus feriis IV classis, nisi aliter praescribatur, loco Missae conventualis Officio conformis, dici potest, cum commemoratione feriae occurrentis:

M I

rz| aut Missa quae respondet commemorationi in Officio diei forte oc- currenti:

I

A) aut Missa de Mysterio, Sancto vel Beato, cuius elogium eo dic habetur in Martyrologio vel cius Appendice pro respectivis Ecclesiis approbata:

I

I

c) aut una ex Missis votivis quae in Missali, pro Missa conventuali, per hebdomadam disponuntur;

I

I

I

d\ aut quaelibet alia Missa, quae tamquam votiva celebrari permittitur.

I

290. conventualis pro defunctis sacerdotibus, benefactoribus et aliis, excepto tempore natalicio et paschali:

I

I

1647| ii) dici debet, quolibet mense, excepto mense novembri, prima feria IV classis;

I

I

/u <lici potest, qualibet hebdomada, prima feria IV classis.

I

Sumitur Missa ¶ quotidiana » cum oratione Deus, ventae largitor.

■

291. In diebus Litaniarum tam maiorum quam minorum, ubi fit processio, aut fiunt aliae peculiare supplicationes, Missa conventualis dici debet de Rogationibus (nn. 346-347).

fl

■

■

292. In die coronationis Summi Pontificis, et in anniversariis eiusdem Sum- mi Pontificis et Episcopi dioecesani, in ecclesiis cathedralibus et collegiatis, pro Missa conventuali dicitur Missa cie ipsis anniversariis, iuxta nn. 362-363.

■

fl

■

293. In anniversario Episcopi proxime defuncti, necnon in anniversario quod infra o.tiduum omnium li lelium defunctorum celebratur pro animabus

B

ifl

omnium Episcoporum et ecclesiae cathedralis Canonorum defunctorum, in ipsa ecclesia cathedrali pro Missa conventuali dicitur Missa de iisdem anniversariis.

294. In anniversariis omnium defunctorum alicuius Capituli aut Ordinis seu Congregationis ad chorum obligatae, pro Missa conventuali dicitur Missa de iisdem anniversariis.

295. In Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, pro Missa conventuali adhibenda est Missa quae prima inscribitur hoc die; et chorales illi soli interessé tenentur.

296. In festo Nativitatis Domini, in choro dicuntur duae Missae conventuales, scilicet una in nocte et altera in die.

297. Cum Episcopus Missam solemniter celebrat, vel eidem assistit; aut cum in choro canitur Missa Officio non conformis, ratione alicuius solemnitatis externae, chorales huic Missae tantum interessé tenentur, etsi pro benefactoribus non applicetur, servata tamen lege de applicanda alia Missa per eum ad quem spectat.

Caput IV

DE MISSA IN DOMINICIS ET FERIIS

298. Omnes dominicae, sive I sive II classis, propriam Missam habent. Attamen dominicae post Epiphaniam, quae transferuntur inter dominicam XXIII et XXIV post Pentecosten, sumunt antiphonas ad Introitum, ad Offertorium et ad Communionem, necnon graduate et *Alleluia* cum suo versu a dominica XXIII post Pentecosten, retentis orationibus, epistola et evangelio propriis.

299. Item propriam Missam habent omnes feriae temporis Quadragesimae et Passionis necnon Quatuor Temporum Adventus et septembris. In reliquis feriis dicitur Missa dominicae praecedentis, cum qua pariter sumuntur orationes, quoties feria est commemoranda, nisi a rubricis aliter provisum sit.

300. In sabbatis Quatuor Temporum et in sabbato « Sitientes », Missa in qua Ordines sacri conferuntur dicenda est de sabbato, etiam festo I vel II classis occurrente.

Caput V

DE MISSIS FESTIVIS

301. Missa de festo, *sensu proprio*, intelligitur Missa de Mysterio, Sancto vel Beato quae celebratur secundum ordinem Officii.

302. *Sensu* autem *latiore*, dicuntur quoque Missae de festo: 'g
 a) Missa de festo III classis ab alio festo eiusdem gradus impedito;
 b) Missa de commemoratione in Officio dici occurrente; I

(I Missa de Mysterio, Sancto vel Beato, cuius elogium eo die habetur in Martyrologio vel eius Appendice pro respective Ecclesiis approbata.

303^A Missae festivae numero praecedenti recensitae omnibus iuribus liturgicis gaudent, ac si festum cum integro Officio celebraretur. Attamen:

a) Missa de festo III classis impedito dici potest suo die. solummodo si etiam festum impediens sit III classis;

b) Missa de commemoratione in Officio dici occurrente, et Missa de Mysterio, Sancto vel Beato, cuius elogium eo die habetur in Martyrologio vel eius Appendice pro respectivis Ecclesiis approbata, dici potest tantum si occurrit dies liturgicus IV classis.

304. Missae quae dicuntur festivae sensu latiore prohibentur in ecclesiis unam tantum Missam habentibus:

a) quoties urgeat onus Missae conventualis cui per alium sacerdotem satisfieri nequeat, nisi Missa, iuxta n. 289, tamquam conventualis dici possit;

\649| b) quoties diebus Litaniarum dicenda sit, iuxta rubricas, Missa de Rogationibus.

305. Ad formulam autem Missae festivae eligendam extra Missam conventualem, haec servantur:

ii) pro festis quae in Proprio Sanctorum habentur, sumitur Missa quae, suo die, in Missali indicatur. Attamen, loco Missae de Communi, sumi potest, ad libitum sacerdotis celebrantis, Missa propria de eodem festo, si habetur, inter Missas pro aliquibus locis:

b) pro festis quae in Proprio Sanctorum non habentur, sumitur Missa de Communi. Quoties in eodem Communi plures exstant formulae, electio fit ad libitum sacerdotis celebrantis. In singulis autem Communibus epistolae et evangelia, quae habentur sive in ipsis Missis sive ad calcem totius Communis, sumi possunt in qualibet Missa de eodem Communi.

Caput VI

DE MISSIS VOTIVIS

A) *De Mistis votivis in genere*

306. Nomine Missae votivae intellegitur Missa quae dicitur extra ordinem Officii vel commemorationum dici currentis, aut non est de Mysterio, vel Sancto eo die in Martyrologio elogium habente.

307. Missa votiva potest esse:

zz) de misteriis Domini;

b) de Beata Maria Virgine;

r) de Angelis

il) de Sanctis;

4.) ad diversa.

308. Tamquam Missae votivae, *de mysteriis Domini*, celebrari possunt:

a) in Ecclesia univcisa.

1) de Ssma Trinitate:

2) de Ssmo Nomine Iesu;

3) de Ssmo Corde Iesu;

4) de pretiosissimo Sanguine 1). N. 1. C.;

5) de Christo Rege;

[650] 6) de Ssmo Eucharistiae Sacramento;

7) de B. N. Iesu Christo, summo atque aeterno Sacerdote;

8) de sancta Cruce;

9) de Passione Domini;

10) de sancta Familia Iesu, Mariae, Ioseph;

11) de Spiritu Sancto:

b) in singulis ecclesiis, praeter Missas supra memoratas, omnes Missae de festis Domini quae in calendariis particularibus inscribuntur, et aliae Missae votivae specialiter concessae.

Celebrari tamen nequeunt, tamquam votivae, Missae quae referuntur ad mysteria vitae Domini.

309. *De Beata Maria Virgine* celebrari possunt, tamquam votivae:

a) in ecclesia universa, Missae quae pro sancta Maria in sabbato, iuxta temporum diversitatem, in Missali assignantur, necnon omnes Missae de festis B. Mariae Virg. quae in calendario universalis inscribuntur;

b) in singulis ecclesiis, praeter Missas supra memoratas, omnes Missae de festis B. Mariae Virg. quae in calendariis particularibus inscribuntur, et aliae Missae votivae specialiter concessae.

Partes variandae iuxta diversa anni tempora, in his Missis deficientes, sumuntur e Communi festorum B. Mariae Virg.

Celebrari tamen nequeunt, tamquam votivae, Missae quae referuntur ad mysteria vitae eiusdem B. Mariae Virginis, excepta Missa de eiusdem Immaculata Conceptione.

310. *De Angelis* celebrari possunt, tamquam votivae:

a) Missae de singulis festis Ss. Angelorum;

b) Missa votiva de Ss. Angelis feriae III assignata.

311. *De Sanctis* celebrari possunt, tamquam votivae, Missae de quolibet Sancto canonizato elogium habente in Martirologio romano, vel eius Appendice pro respectivis Ecclesiis approbata. **JBn**

312. *Missae votivae de Beatis* permittuntur, ex Apostolico Induito, unice in triduo quod in eorum honorem celebratur intra annum a beatificatione.

313. *Missae votivae ad diversa* habentur in Missali, vel eius Appendice pro aliqua ecclesia approbata, pro peculiaribus circumstantiis vel necessitatibus celebrandae.

[65/] 314. Pro Missa votiva de mysteriis Domini sumitur Missa de respectivo festo, nisi expresse indicetur aliam esse adhibendam; aut peculiaris Missa votiva.

315. Pro Missa votiva de B. Maria Virg., de Angelis et de Sanctis sumitur

Missa de respectivo festo, si in Missali habetur, sive in Proprio Sanctorum sive inter Missas pro aliquibus locis, nisi alia Missa tamquam votiva in Missali expresse indicetur.

Quodsi festum in Missali desit, sumitur Missa de Communi. Quoties in eodem Communi plures exstant formulae, electio fit ad libitum sacerdotis celebrantis. In singulis autem Communibus, epistolae et evangelia, quae habentur sive in ipsis Missis sive ad calcem totius Communis, sumi possunt in qualibet Missa de eo leni Communi.

Serventur tamen rubricae de mutandis nonnullis partibus vel verbis, iuxta anni tempora et iuxta qualitatem mere votivam huius Missae.

316. Pro aliqua peculiari necessitate, sumitur Missa votiva propria, si habetur in Missali; ea vero deficiente, sumitur « Missa pro quacumque necessitate », adhibitis, loco orationum huius Missae, orationibus necessitati occurrenti convenientibus, si inter « Orationes diversas » inveniuntur.

317. Quaevis Missa votiva de mysteriis Domini, de B. Maria Virg. vel Sancto, prohibetur quoties occurrit dies liturgicus I vel II classis in quo fit Officium de eadem Persona. Tunc, loco Missae votivae, dicenda est Missa de Officio occurrenti. Occurrente vero die liturgico III vel IV classis, eligi potest aut Missa de Officio diei aut Missa votiva, exclusa alterius commemoratione.

318. Oratio Missae votivae impeditae additur, sub unica conclusione, orationi Missae diei, solummodo si Missa votiva est I aut II classis, et modo ne occurrat dies sub nn. 1, 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitus.

De Missa votiva III classis impedita nihil fit in Missa de Officio occurrenti.

319. In admittendis et ordinandis orationibus in Missis votivis, serventur ea quae infra pro singulis Missarum votivarum classibus statuuntur (nn. 330 b, 343 A, 386 b, 389 /.).

320. De hymno angelico et de simbolo in Missis votivis dicitur suis locis, cum agitur de singulis Missarum votivarum classibus, et infra, nn. 431-432, et 475-476.

1652| 321. Sequentia, si qua habetur, in Missis votivis omittitur.

322. Praefatio dicitur quae cuique Missae votivae propria est; qua deficiente, dicitur praefatio de Tempore aut communis, iuxta normas generales.

323. Color paramentorum, in Missis votivis, debet esse cuique Missae conveniens; sed in Missis votivis lectis IV classis non conventualibus, adhiberi potest etiam color Officii diei, servato tamen colore violaceo et nigro unice pro Missis quibus per se competit.

324. Nisi in rubricis particularibus aliud statuatur, Missa votiva potest esse aut in cantu aut lecta.

325. Missae votivae sunt I, II, III aut IV classis; de singulis agitur numeris sequentibus.

326. Quaevis Missa votiva prohibetur in ecclesiis unam tantum Missam habentibus:

a) quoties urgeat onus Missae conventualis, cui per alium sacerdotem satisfieri nequeat, exceptis Missis votivis, quae certis diebus pro Missa conventuali; dici possunt (n. 289) aut debent (nn. 290-294);

- b)* dic 2 februarii, si Hat benedictio candelarum;
- c)* in Litaniis maioribus et minoribus, si dicenda sit Missa de Rogationibus (n. 346).

327. Quoties, in rubricis aut in peculiari induito, aliqua Missa indicatur tamquam votiva alicuius classis, ordinanda est iuxta normas et privilegia, quae pro eadem classe Missarum votivarum statuuntur.

B) *De Missis votivis ! classis*

I - De Missis votivis I classis in genere

328. Nomine Missae votivae I classis intellegitur Missa votiva quae celebrari permittitur omnibus diebus liturgicis, iis tantum exceptis qui sub nn. 1-8 in tabella praecedentiae recensentur, salvo praescripto n. 332.

329. Missae votivae I classis, a rubricis generalibus praevisae, sunt:

- a)* Missae de Dedicatione, in actu consecrationis ecclesiae (nn. 331-334);
- b)* Missae *in cantu* de Ssmo Eucharistiae Sacramento, in solemnioribus celebrationibus Congressus eucharistici (n. 335);
- [653] *c)* Missae *in cantu* de mysteriis Domini, B. Maria Virg., Sancto vel Beato, occasione celebrationis extraordinariae (n. 340 *a*).

330. Privilegia Missarum votivarum I classis sunt:

- a)* dicuntur cum *Gloria* et *Credo*;
- b)* excludunt omnes commemorationes non privilegiatas, et collectam ab Ordinario loci imperatam;
- c)* oratio Missae votivae impeditae additur sub unica conclusione orationi Missae diei currentis, modo ne occurrat dies sub nn. 1, 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitus;
- d)* si in cantu celebrantur, adhibetur tonus sollemnis.

II - De Missis Dedicationis in actu consecrationis ecclesiae

331. Ecclesiarum consecratio, quamvis omni die de iure fieri possit, opportunius tamen fit dominicis et festis diebus. Prohibetur vero in vigilia et festo Nativitatis Domini, in festis Epiphaniae et Ascensionis Domini, Corporis Christi, diebus a dominica II Passionis seu in palmis usque ad dominicam Resurrectionis inclusive, in dominica Pentecostes, necnon die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum.

332. Missa de Dedicatione in actu consecrationis ecclesiae vel oratorii est pars totius ritus consecrationis; proinde celebrari debet quoties ecclesia vel oratorium consecratur, etiam diebus quibus reliquae Missae votivae I classis prohibentur.

333. In Missa de Dedicatione in actu consecrationis ecclesiae additur, sub unica conclusione, oratio de Mysterio vel Sancto in cuius honorem ecclesia vel oratorium est consecratum, et nulla alia admittitur commemoratio, ne privilegiata quidem.

334. Aliae Missae quae in ecclesia vel oratorio, die consecrationis, expleto ritu, celebrantur, dici possunt de Dedicatione, tamquam votivae I classis.

111 De Missis in Congressibus eucharisticis

335. Singulis diebus Congressus eucharistici diocccsani, regionalis, nationalis et internationalis, Missa principalis, dummodo sit *in cantu*, celebrari potest de Ssmo Eucharistiae Sacramento, tamquam votiva I classis.

[657] 336. In ceteris publicis celebrationibus eorundem Congressuum, Missa de Ssmo Eucharistiae Sacramento celebrari potest tamquam votiva II classis.

337. Singuli sacerdotes qui Congressui eucharistico intersunt, celebrare possunt Missam de Ssmo Eucharistiae Sacramento, tamquam votivam III classis.

IV - De Missis votivis in quibusdam celebrationibus extraordinariis

338. Privilegia hac paragraphae indicata spectant ad Missas:

a) in triduo vel octiduo quod in honorem alicuius Sancti vel Beati, intra annum a canonizatione vel beatificatione, celebratur;

/d in quibusdam celebrationibus extraordinariis, per triduum vel octiduum perductis, occasione v. gr. saecularis recurrentiae. Excluduntur tamen celebrationes extraordinariae in honorem Beatorum.

339. Ad celebrationes peragendas, de quibus numero praecedenti, requiritur peculiare indultum Sanctae Sedis.

340. Singulis diebus harum celebrationum permittitur:

o) *unica Missa in cantu* de mysterio Domini. B. Maria Virg., Sancto vel Beato in cuius honorem celebrationes peraguntur, tamquam votiva I classis;

l'1 *omnes Missae lectae*, ut supra, tamquam votivae II classis.

C) De Missis votivis // classis

1 - De Missis votivis II classis in genere

341. Nomine Missae votivae II classis intellegitur Missa votiva quae celebrari permittitur omnibus diebus liturgicis II, III et IV classis.

Missa tamen pro Sponsis et Missa pro gratiarum actione in 25^a vel 50^a anniversario a celebratione matrimonii prohibentur omnibus diebus dominicis.

342. Missae votivae II classis, a rubricis generalibus praevisae, sunt:

α) Missa in solemni benedictione ecclesiae vel oratorii, et in consecratione altaris (n. 345);

b) Missa Rogationum in Litaniis tam maioribus quam minoribus (nn. 346-347);

c) Missae votivae occasione orationis Quadraginta Horarum aut alterius expositionis Sstni Sacramenti (nn. 348-355);

[655] d) Missae de solemnitate externa festorum (nn. 356-361);

d Missa in die coronationis Summi Pontificis et in anniversariis Papae et Episcopi diocccsani (nn. 362-365);

f) Missa pro re gravi et publica simul causa (nn. 366-368);

g) Missa «Pro Fidei propagatione» (n. 369);

h) Missae in quibusdam occasionibus peculiaribus (nn. 370-372);

i) Missa votivae in sanctuariis (nn. 373-377);

l) Missa votiva pro Sponsis et Missa pro gratiarum actione in 25^a et 50^a anniversario a celebratione matrimonii (nn. 378-382).

343. Privilegia Missarum votivarum II classis sunt:

al dicuntur cum *Gloria*, nisi adhibeatur color violaceus paramentorum; sed sine *Credo*, nisi ratione dominicae aut octavae occurrentis dicendum sit;

b) admittunt unam tantum commemorationem, et excludunt collectam ab Ordinario loci imperatam;

c) oratio Missae votivae impeditae additur, sub unica conclusione, orationi Missae diei, modo ne occurrat dies sub nn. 1, 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitus, salvo praescripto n. 380;

d) si in cantu celebrantur, adhibetur tonus sollemnis.

344. Missae votivae II classis reguntur normis generalibus n. 343 memoratis; quae autem sunt cuique Missae propria, infra indicantur.

II - De Missa votiva in solemni benedictione ecclesiae vel oratorii, et in consecratione altaris

345. In solemni benedictione ecclesiae vel oratorii, et in consecratione altaris, expleto ritu, dicitur, tamquam votiva H classis, Missa de Mysterio vel Sancto in cuius honorem ecclesia vel oratorium est benedictum, vel altare est consecratum.

III - De Missa Rogationum in Litaniis tam maioribus quam minoribus

346. In Litaniis tam maioribus quam minoribus (nn. 80-90), in ecclesiis in quibus habet processio vel, de mandato Ordinarii loci, peculiares celebrantur supplicationes (n. 83), dicitur, tamquam votiva II classis, Missa de Rogationibus (cfr. n. 86).

347. Missa Rogationum, vel Missa diei quae locum tenet Missae votivae impeditae, habetur tamquam pars totius actionis liturgicae; et dicitur [656] regulariter expleta processione, vel expictis aliis peculiaribus supplicationibus.

IV - De Missis votivis occasione orationis Quadraginta Horarum aut alterius expositionis Ssmi Sacramenti

348. Ad exponendum et reponendum Ssmum Sacramentum pro oratione Quadraginta Horarum, sive continua sive interrupta, in ipso altari expositionis celebratur, *in cantu*, tamquam votiva II classis, Missa de Ssmo Eucharistiae Sacramento. **I**

349. Dic medio expositionis, in altari ubi Ssmum Sacramentum non est expositum, celebrari potest *in cantu*, tamquam votiva II classis, aut Missa de Ssmo Eucharistiae Sacramento, aut alia Missa votiva peculiaribus necessitatibus loci accommodata. **I**

350. Diebus quibus Missae votivae IV classis a rubricis permittuntur, con

venii ut Missae, quae celebrantur in ecclesia in qua habetur oratio Quadraginta Horarum, sint ile Ssmo Eucharistiae Sacramento.

351. In Commemoratione omnium Fidelium defunctorum:

ii) expositio Ssrii Sacramenti sequatur, repositio vero praecedat Missam in cantu, vel principalem;

b) tempore expositionis, Missae de Officio dici dicuntur cum paramentis violaceis, et extra altare expositionis.

352. Die 2 februarii, feria IV cinerum et in dominica II Passionis seu in palmis, si lit benedictio candelarum, aut respective cinerum vel palmarum. Ssmum Sacramentum, pro oratione Quadraginta Horarum expositum, tempore benedictionis et processione vel impositionis cinerum, aut transfertur ad aliud altare in quo adoratio continuari possit absque detrimento pietatis fidelium. aut deponitur, et adoratio resumitur, expleta benedictione et processione vel cinerum impositione cum Missa. Quod convenienter servatur etiam in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, pro Missa principali diei et sequenti absolutione ad tumulum.

353. Ad exponendum Ssmum Sacramentum pro publica adoratione, quae per unum diem protrahitur, dici potest, tamquam votiva II classis, Missa de Ssmo Eucharistiae Sacramento.

354. Ad exponendum vero Ssmum Sacramentum pro publica adoratione, quae per aliquas tantum horas protrahitur, dicitur Missa de die, sine commemoratione Ssmi Sacramenti.

[657] Diebus tamen, quibus permittuntur Missae votivae IV classis, convenientius dicitur Missa de Ssmo Eucharistiae Sacramento.

355. In Missis quae durante adoratione, ex induito, ad altare expositionis celebrantur, additur, sub unica conclusione, oratio de Ssmo Eucharistiae Sacramento, modo ne occurrat dominica, nec Officium, Missa aut commemoratio fiat de Christo Domino.

V - De Missis votivis in solemnitate externa festorum

356. Nomine solemnitatis externae alicuius festi intellegitur celebratio ipsius festi absque Officio, in bonum fidelium, vel die quo festum impeditur, vel in dominica quando ipsum festum occurrit infra hebdomadam, vel alio statuto die.

357. Solemnitas externa alicui festo aut ipso iure competit, aut peculiari induito conceditur.

358. Solemnitas externa ipso iure competit dumtaxat:

a) festo Ssmi Cordis Iesu, in dominica III post Pentecosten;

b) festo B. Mariae Virg. a Rosario, in dominica I mensis octobris;

c) festis I aut II classis, quae cum quadam peculiari actione liturgica sunt connexa, si eadem actio liturgica. approbante Sancta Sede, in dominicam transfertur, pro ea tantum Missa, quae coniunctim cum praedicta actione liturgica celebratur;

d) festo Patroni principalis, rite constituti;

- e-) anniversario Dedicationis propriae ecclesiae;
- /) festo Tituli propriae ecclesiae;
- g) festo Tituli Ordinis scu Congregationis;
- A) festo Sancti Fundatoris Ordinis scu Congregationis;
- /) festis I et II classis, quae cum peculiari populi concursu celebrantur: cuius rei iudex est loci Ordinarius.

359. Solemnitas externa, si ipso iure competit, nec supra, n. 358, pro quibusdam solemnitatibus externis aliter statuatur, fieri potest aut ipso die quo festum impeditur, aut in dominica immediate praecedenti vel immediate sequenti Officium festi impediti, iuxta rubricas.

Si vero peculiari induito conceditur, solemnitas externa diei definito assignatur.

360. De festo cuius fit solemnitas externa, celebrari potest una Missa in cantu et altera lecta, vel duae Missae lectae, tamquam votivae II classis, excepto casu de quo n. 358 c.

[65SI 361. Solemnitate; externae per peculiare indultum quibusdam dioecibus, ecclesiis vel familiis religionis iam antea concessae, in vigore manent, ea tamen restrictione quo I diebus liturgicis I classis prohibeantur, et numquam plures quam duae Missae de eadem solemnitate celebrari possint.

VI - De Missa votiva in die coronationis Summi Pontificis et in anniversariis Papae et Episcopi dioccesani

362. *In die coronationis Summi Pontificis;*
in anniversario coronationis Summi Pontificis;
in anniversario aut electionis aut consecrationis aut translationis Episcopi dioccesani (semel scilicet, die ab ipso Episcopo eligendo), pro Missa conventual, in ecclesiis cathedralibus et collegiatis, dicitur Missa votiva propria, ad modum Missae votivae II classis.

363. Si autem haec Missa votiva impeditur, haec servantur:

a) si anniversarium coronationis Summi Pontificis *perpetuo* impeditur pro universa Ecclesia; aut si anniversarium Episcopi *perpetuo* impeditur pro universa dioecesi, fixe reponitur in proximiorum diem similiter non impeditum. Pariter reponitur anniversarium Episcopi dioccesani, si eodem die occurrat dies coronationis Summi Pontificis vel eiusdem anniversarium;

b) si *accidentaliter* tantum impediuntur a die sub nn. I, 2, 3, et 8 in tabella praecedentiae recensito, transferuntur in proximum diem qui non sit I classis.

364. Iisdem diebus, supra n. 362, recensitis, in omnibus ecclesiis et in omnibus Missis, praeter quam defunctorum, additur oratio pro Papa aut pro Episcopo, prout infra, n. 449, indicatur. Attamen haec oratio transfertur, quoties transfertur Missa votiva in ecclesiis cathedralibus et collegiatis.

365. Una Missa « In anniversario coronationis Papae » permittitur, de consensu Ordinarii loci, tamquam votiva II classis, in singulis ecclesiis, die quo peculiare aguntur celebrationes in honorem Summi Pontificis. V?

VII - De Missa votiva pro re gravi et publica simul causa

366. Nomine Missae votivae pro re gravi et publica simul causa intelligitur Missa quae, de mandato vel consensu Ordinarii loci, cum populi concursu celebratur, pro aliqua gravi necessitate vel utilitate spirituali vel temporali, quae communitatem vel notabilem ipsius partem afficit.

367. Missa votiva pro re gravi est unica in qualibet ecclesia; et sumitur Missa quae necessitati convenit, aut, ea deficiente, «Missa pro quacumque necessitate», iuxta ea quae supra, n. 316, indicantur.

368. Cum occurrit gravis necessitas aut publica calamitas, tempus autem Ordinarium loci adeundi non suppetit, paroebus Missam votivam, ut supra, n. 366, in sua paroecia statuere potest.

VIII - De Missa «Pro Fidei propagatione»

369. Una Missa «Pro Fidei propagatione» celebrari permittitur, tamquam votiva II classis, in singulis ecclesiis, die quo peculiares habentur celebrationes pro Missionibus, et occasione Congressus missionalis.

IX - De Missis votivis in quibusdam occasionibus peculiaribus

370. Missae de quibus agitur hac paragrapho, peculiares respiciunt celebrationes, coetibus quibusdam particularibus aut parti tantum fidelium proprias.

Peculiares autem huiusmodi celebrationes sunt:

a) *pro paroeciis*, initium et finis sacrae Missionis ad populum; iubilaea maiora paroeciae et parochi vel alterius sacerdotis in paroecia degentis; solemnes celebrationes extraordinariae, et similia;

b) *pro scholis, collegiis, seminariis et aliis institutis huius generis*: initium et finis anni scholaris; iubilaea extraordinaria, ut sunt quinquagesimum vel centesimum anniversarium ab eorum institutione;

c) *pro domibus religiosis*: solemnia vestitionis aut professionis; initium et finis Capituli generalis, provincialis; iubilaea maiora Religionis, provinciae, domus; vigesimum quintum vel quinquagesimum anniversarium a professione vel ordinatione sacerdotali sodalium;

d) *pro diversis coetibus*, uti sunt confraternitates, societates piae, uniones professionali et similia: conventus generales annui; conventus extraordinarii plurium coetuum eiusdem generis: iubilaea maiora et similia;

e) *pro domibus exercitiorum*: initium et finis cursus exercitiorum vel conventuum extraordinarii;

f) *pro nosocomiis, castris, carceribus et institutis similibus*: celebrationes extraordinariae religiosae, et aliae festivitates modo vel tempore extraordinario celebrandae.

371. Huiusmodi Missa, unica pro singulis occasionibus, est votiva II classis et celebratur aut de mandato aut de consensu respective Ordinarii.

372. Missa, his occasionibus celebranda, seligatur conveniens, iuxta occa-

sionum diversitatem, ex. gr. de Spiritu Sancto, pro gratiarum actione, de aliquo mysterio Domini, de B. Maria Virg., aut Sancto, aut inter Missas votivas ad diversa.

X - De Missis votivis in sanctuariis

373. Sanctuarii nomine venit ecclesia seu aedes sacra divino cultui publice exercendo dicata, quae ob peculiarem pietatis causam (ex. gr. ob imaginem sacram ibi veneratam, ob reliquiam ibi conditam, ob miraculum quod Deus ibi operatus sit, ob peculiarem indulgentiam ibi lucranda) a fidelibus constituitur meta peregrinationum ad gratias impetrandas vel vota solvenda.

374. Missae votivae, ex induito Sanctae Sedis, sanctuariis vel aliis piis locis concessae vel concedendae, sunt Missae votivae II classis.

375. Ad omnia altaria sanctuarii, Missa votiva celebrari potest singulis diebus quibus Missae votivae II classis permittuntur, sed solummodo a sacerdotibus peregrinis, aut quoties Missa dicitur in favorem peregrinantium.

376. Similiter, in piis locis, Missa votiva celebrari potest, ut votiva II classis, a sacerdotibus ipsum pium locum visitantibus.

377. Praeter casus nn. 375 et 376 recensitos, Missa votiva celebrari potest tantum ut votiva IV classis.

XI - De Missa votiva « Pro Sponsis » et de Missa pro gratiarum actione in 25° et 50° anniversario a celebratione matrimonii

378. Missa votiva «Pro Sponsis», vel saltem eius oratio in Missa dici impediens, permittitur quoties nuptiae celebrantur, sive extra tempus clausum, sive etiam tempore clauso, si loci Ordinarius, ex iuxta causa, solemnem nuptiarum benedictionem permiserit.

166/ 379. Praeter dies quibus Missae votivae II classis prohibentur, Missa «Pro Sponsis» prohibetur etiam dominicis diebus et quoties, iuxta n. 381 c, benedictio nuptialis dari nequit. II?

380. Quoties Missa « Pro Sponsis », non autem benedictio nuptialis, prohibetur, dicitur Missa de Officio dici, cuius oratione additur, sub unica constitutione, oratio Missae votivae impeditae iis etiam diebus quibus, iuxta n. 343 c, commemoratio Missae votivae II classis impeditae prohibetur; et in ea datur benedictio nuptialis more solito. '-jjk

Cum vero tam Missa « Pro Sponsis » quam benedictio nuptialis prohibentur, Missa una cum benedictione transferri potest in opportuniorem diem non impeditum, post celebratum matrimonium.

381. Quoad Missam « Pro Sponsis » et benedictionem nuptialem, haec insuper servantur:

</) benedictio nuptialis a Missa inseparabilis est. Proinde extra Missam dari nequit, nisi ex Apostolico Instituto; quo in casu, impertienda est iuxta formam. quae invenitur in Rituali romano, tit. VIII, cap. III; ' y|

b) benedictio nuptialis infra Missam dari debet a sacerdote qui Missam celebrat. etiamsi alius sacerdos matrimonio adstiterit;

r) benedictio nuptialis omittitur, si sponsi non sunt praesentes; et si uterque vel alteruter benedictionem iam acceperit, servata nihilominus, sicubi uncat, consuetudine benedictionem impertiendi, si hanc sibi tantum obtinuerit;

ih in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum et in Triduo sacro, prohibetur et Missa votiva et eius commemoratio in Missa dici, et benedictio nuptialis infra Missam.

382. Pro gratiarum actione in 25^a et 50^a anniversario a celebratione matrimonii. dici potest, ut votiva II classis, aut Missa de SSma Trinitate aut de B. Maria Virg., addita oratione pro gratiarum actione sub unica conclusione uim prima.

Missa finita, super coniuges dicuntur preces quae inveniuntur in Rituali Romano, tit. VII, cap. VII.

XII De aliis quibusdam Missis votivis II classis

383. Praeter Missas votivas II classis, numeris praecedentibus recensitas, revocare oportet Missas votivas lectas, quae permittuntur, tamquam votivae II classis, in celebrationibus Congressus eucharistici (n. 336), et in quibusdam celebrationibus extraordinariis (n. 340 *b*).

D) De Missis votivis III classis

1662| 384. Nomine Missae votivae III classis intellegitur Missa votiva quae celebrari potest diebus liturgicis III et IV classis.

385. Missae votivae III classis, a rubricis generalibus praevisae, sunt:

a) una Missa de D. N. Iesu Christo, summo atque aeterno Sacerdote, prima feria V vel primo sabbato cuiusque mensis, in ecclesiis et oratoriis in quibus peculiaria pietatis exercitia pro cleri sanctificatione, eo die peraguntur;

b) duae Missae de SSmo Corde Iesu, prima feria sexta cuiusque mensis. in ecclesiis et oratoriis in quibus peculiaria pietatis exercitia in honorem eiusdem SSini Cordis, eo die, peraguntur;

c) una Missa de Immaculato Corde B. Mariae Virginis, primo sabbato cuiusque mensis, in ecclesiis et oratoriis, in quibus peculiaria pietatis exercitia in honorem eiusdem Immaculati Cordis B. Mariae Virginis, eo die, peraguntur.

Illis addi debet Missa de SSimo Eucharistiae Sacramento, quae singulis sacerdotibus permittitur, diebus Congressus eucharistici (n. 337).

386. Ratio ordinandi Missas votivas III classis haec est:

1) dicuntur cum *Gloria; sed semper sine Credo;*

2) admittunt duas commemoraciones, aut unam commemorationem et .o Lim ab Ordinario loci imperatam;

- c) si in cantu celebrantur, adhibetur tonus sollemnis;
- d) quoties prohibentur, non commemorantur in Missa diei.

E) *De Missis cotinis IV classis*

387. Missa votiva IV classis est Missa votiva quae celebrari potest tantum diebus liturgicis IV classis.

388. Pro Missa votiva IV classis sumi potest quaelibet Missa, quae a rubricis tamquam votiva permittitur. Requiritur tamen iusta causa, scilicet sacerdotis celebrantis vel fidelium necessitas, utilitas aut devotio.

389. In ordinanda Missa votiva IV classis, haec servantur:

- a) non dicitur *Gloria*, nisi in Missis de Angelis, quocumque dic, et in Missis de B. Maria Virg., in sabbato;
- b) praeter orationem Missae, dici possunt duae aliae orationes, inter [663] quas adnumerandae sunt sive commemorationes de Officio diei aut in Officio diei occurrentes, sive collecta ab Ordinario loci imperata, sive oratio votiva;
- c) *Credo* semper omittitur;
- d) si in cantu celebrantur, adhibetur tonus ferialis.

Ca p u t VII

DE MISSIS DEFUNCTORUM

A) *De Missis defunctorum in genere*

390. Missae pro defunctis, quae celebrantur in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, sunt iuxta ordinem Officii; omnes aliae Missae pro defunctis sunt extra ordinem Officii. Λ

391. In Missis defunctorum nulla fit commemoratio de Officio dici currentis. 'HM

392. Missae defunctorum sunt I, II, III aut IV classis; de singulis agitur numeris sequentibus.

393. Quaevis Missa defunctorum, etiam exsequialis, prohibetur:

a) in ecclesiis et oratoriis ubi, quavis ratione, habeatur expositio Sacramenti, toto expositionis tempore. Excipiuntur Missae in die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum (n. 352); W

b) in ecclesiis unam tantum Missam habentibus, quoties urgeat onus Missae conventualis, cui per alium sacerdotem satisfieri nequeat; nisi ipsa Missa conventualis dici debeat aut possit pro defunctis;

c) in ecclesiis unam tantum Missam habentibus, die 2 februarii, et feria IV cinerum, si respective fit benedictio candelarum aut cinerum; et in Litanis maioribus et minoribus, si dicenda sit Missa de Rogationibus.

394. Prima Missa ex iis quae habentur in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, adhibitis orationibus propriis in Missali inter orationes diversas pro defunctis assignatis, sumitur:

ð) pro defunctis Summo Pontifice, Cardinalibus, Episcopis, et Sacerdotibus in omnibus Missis I, II et III classis;

l;) in anniversariis omnium defunctorum alicuius Ordinis vel Congregationis clericalis.

[667] 395. Missa quae inscribitur « In die obitus seu depositionis defuncti » dicitur pro defunctis non sacerdotibus:

- a) in Missa exsequiali;
- b) in Missis pro die obitus;
- c) in Missis post acceptum mortis nuntium;
- d) in ultima defuncti sepultura;
- e) in die III, VII et XXX, adhibitis tamen orationibus propriis.

396. Missa quae inscribitur « In anniversario defunctorum » sumitur in anniversariis defunctorum qui non sunt sacerdotes.

397. Missa « quotidiana » sumitur pro omnibus defunctis cuiusque ordinis vel gradus, extra dies supra recensitos.

398. Quoad orationes in Missis defunctorum, haec servantur:

a) omnes Missae defunctorum, sive in cantu sive lectae, per se dicuntur cum unica oratione, nisi oratio imperata pro defunctis, iuxta n. 458, addi debeat. vel oratio votiva pro defunctis, iuxta n. 464, addi possit;

b) in Missis defunctorum IV classis, si pro certis defunctis applicentur, dicitur oratio conveniens, ut in Missali inter orationes diversas pro defunctis; si applicentur pro defunctis in genere, vel designatio ignoretur, dicitur oratio *Fidelium*;

c) in Missis defunctorum prohibetur quaevis oratio, quae non est pro defunctis.

399. Sequentia *Dies irae*'.

a) dici debet tantum in Missis defunctorum I classis. Attamen in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, cum quis tres Missas sine intermissione celebrat, sequendam dicere debet tantum in Missa principali, secus in prima Missa: in aliis Missis, nisi sint in cantu, eam omittere potest;

b) omitti potest in Missis defunctorum II, III et IV classis.

400. Quaelibet Missa defunctorum potest esse aut in cantu aut lecta.

401. Absolutio super cadaver aut super tumulum:

- a) fieri debet post Missam exequialem;
- b) fieri potest post ceteras Missas defunctorum;
- r) fieri potest, ex rationabili causa, etiam post Missas quae non sunt defunctorum.

B) *De Missis defunctorum / classis*

I - De Missis defunctorum I classis in genere

402. Missae defunctorum I classis sunt:

- a) Missae in die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum;
- b) Missa exsequialis.

11 - De Missis in die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum

403. In die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum, quilibet sacerdos tres Missas celebrare potest, ut in Missali hoc die.

404. In dicendis Missis huius diei, haec servantur:

- a) qui unam dumtaxat Missam celebrat, primam adhibet; qui vero duas, primam et secundam;
- b) qui Missam in cantu vel conventualcm celebrat, primam adhibet, facta ei potestate anticipandae secundae et tertiae;
- r) qui plures Missas in cantu celebrat, in diversis ecclesiis, semper primam adhibere debet;
- d) si vero plures Missae, in eadem ecclesia, in cantu celebrantur, primum adhibeatur prima, deinde secunda et denique tertia.

III - De Missa exsequiali

405. Nomine Missae exsequialis intellegitur unica Missa pro defunctis, quae directe connectitur cum exsequiis alicuius defuncti.

Hacc Missa, per se, celebranda est praesente cadavere; celebrari vero potest etiam, rationabilem ob causam, absente vel iam sepulto.

406. Missa exsequialis prohibetur:

- a) diebus sub nn. 1, 2, 3, 4, 5 et 6 in tabella praecedentiae recensitis;
- b) diebus festis de praecepto, inter festa sub n. 11 in tabella praecedentiae comprehensis;
- c) in anniversario Dedicationis et in festo Tituli ecclesiae, in qua funus peragitur;
- d) in festo Patroni principalis oppidi vel civitatis;
- e) in festo Tituli et Sancti Fundatoris Ordinis seu Congregationis, ad quam pertinet ecclesia in qua funus peragitur.

407. Si Officium alicuius festi, de quo n. 406, iuxta rubricas, in alium diem accidentaliter transferendum sit, Missa exsequialis prohibetur die [666] quo festum impeditur ac permittitur die in quem transfertur Officium; si vero solemnitas externa alicuius festi fit in dominica, Missa exsequialis prohibetur die quo fit solemnitas externa, non autem die festo.

408. Quoties Missa exsequialis prohibetur, \cl, ob rationabilem causam, in ipso actu funeris celebrari nequit, transferri potest in proximiorum diem similiter non impeditum.

409. In Commemoratione omnium Fidelium defunctorum pro Missa exsequiali sumitur prima Missa dici cum orationibus pro respectivo defuncto in Missa exsequiali dicendis. Si vero prima Missa celebratur pro Officio diei, pro Missa exsequiali sumitur secunda, aut denique tertia.

C) *De Missis defunctorum II classis*

I - De Missis defunctorum II classis in genere

410. Missae defunctorum II classis sunt:

- «I Missae pro die obitus;
- b) Missa post acceptum mortis nuntium;
- j Missa in ultima defuncti sepultura.

411. Omnes Missae defunctorum II classis dicuntur ut in die obitus-
permittuntur autem dummodo:

- tz) pro ipso defuncto applicentur;
- b) non occurrat dies liturgicus I classis aut dominica quaevis.

Si Missa in die obitus dicitur ultra octiduum a die obitus scu sepulturae defuncti, in oratione et postcommunione omittitur adverbium *hodie*.

II - De Missis pro die obitus

412. Nomine «Missae pro die obitus» intelleguntur Missae quae pro aliquo defuncto celebrantur a die obitus usque ad diem sepulturae:

- d) sive in oratorio privato ipsius defuncti, dummodo cadaver sit physice praesens in domo;
- b) sive in ecclesia vel oratorio loci ubi defunctus obiit, sepelitur vel habuit domicilium;
- c) sive in ecclesia vel oratorio in quo celebratur Missa exsequialis, etsi a funere defuncti seiuncta.

III - De Missa post acceptum mortis nuntium

[667] 413. Nomine «Missae post acceptum mortis nuntium» intellegitur unica Missa quae pro aliquo defuncto dici potest in qualibet ecclesia vel oratorio, opportuniore die post acceptum mortis nuntium.

IV - De Missa in ultima defuncti sepultura

414. Nomine Missae in ultima defuncti sepultura intellegitur unica Missa, quae dici potest in ecclesia vel oratorio illius loci, ubi corpus defuncti iam humatum ad definitivam sepulturam defertur, eo ipso die eiusdem definitivae sepulturae.

D) *De Missis defunctorum III classis*

I - De Missis defunctorum III classis in genere

415. Missae defunctorum III classis sunt:

- a) Missa in die HI, VII et XXX ab obitu vel sepultura defuncti;
- b) Missa «in anniversario»;
- e) Missae defunctorum in ecclesiis et sacellis coemeterii;

d} Missae defunctorum intra octiduum Commemorationis omnium Fidelium defunctorum.

416. Missae defunctorum III classis prohibentur diebus liturgicis I et II classis; et adhibetur formula quae infra pro singulis Missis indicatur, nisi iuxta n. 394 prima Missa ex iis quae habentur in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum sumenda sit.

II - De Missa in die III, VII et XXX ab obitu vel sepultura

417. In die III, VII et XXX ab obitu vel sepultura defuncti computando, in qualibet ecclesia vel oratorio dici potest pro ipso defuncto *unica* Missa ut in die obitus, adhibitis orationibus propriis, quae in fine huius Missae inveniuntur.

Quoties haec Missa a rubricis impeditur, transferri potest in proximorem diem similiter non impeditum.

Huiusmodi Missae plures esse possunt diebus quibus Missae defunctorum IV classis permittuntur.

III - De Missa «in anniversario»

[665] 418. Anniversarium *stricte sumptum* intellegitur annuus recursus diei obitus aut sepulturae alicuius defuncti; *late sumptum* vero intellegitur aut anniversarium ex fundatione extra diem obitus vel sepulturae semel quolibet anno celebrandum, aut celebratio quae pro omnibus defunctis alicuius coctus, item semel quolibet anno, habetur, die aut ex fundatione vel consuetudine coctus statuto aut a coctu vel sacerdote celebrante statuendo. 4--&Û

419. His diebus, in qualibet ecclesia vel oratorio, permittitur *una* Missa quae dicenda est ut in anniversario; et quoties a rubricis prohibetur, transferri potest in proximorem diem similiter non impeditum.

Huiusmodi Missae plures esse possunt diebus quibus Missae defunctorum IV classis permittuntur.

IV - De Missis in ecclesiis et sacellis coemeterii

420. Nomine ecclesiae vel sacelli coemeterii intellegitur:

«I ecclesia vel oratorium publicum principale coemeterii, in quo actu cadavera sepeliuntur, dummodo huiusmodi ecclesia vel oratorium adnexum non habeat onus chorale aut curam animarum; ïtfii

b) sacellum alicuius particularis sepulcreti rite erecti intra fines coemeterii. Λ

421. Missae quae his locis celebrantur, dummodo pro defunctis applicentur, dici possunt de requie, adhibita «Missa quotidiana» cum oratione conveniente.

V - De Missis defunctorum intra octiduum Commemorationis
omnium Fidelium defunctorum

422. Intra octiduum a die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum inclusive computandum, omnes Missae, quae applicantur pro omnibus vel quibusdam defunctis, dici possunt de requie, adhibita Missa < quotidiana > cum oratione convenienti.

E) *De Missis defunctorum IV classis, seu « quotidianis »*

[669] 423. Missae defunctorum IV classis sunt aliae Missae defunctorum «quotidianae», quae celebrari possunt, loco Missae Officio diei respondentis, in feriis IV classis tantum, extra tempus natalicium.

Maxime convenit ut hae Missae defunctorum IV classis tunc tantum dicantur cum revera pro defunctis, aut in genere aut certo designatis, applicantur.

Ca p u t VIII

DE DIVERSIS MISSAE PARTIBUS

A) *De psalmo ludica me, Deus, confessione et altaris incensatione*

424. Psalmus *ludica me, Deus* cum sua antiphona, et confessio cum absolutione dicuntur, ante gradus altaris, in qualibet Missa sive in cantu sive lecta; omittuntur autem una cum sequentibus versibus et orationibus *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine*, in:

λ) Missa festi Purificationis B. Mariae Virg., quae sequitur benedictionem et processionem candelarum;

b) Missa feriae IV cinerum, quae dicitur post benedictionem et impositionem cinerum;

c) Missa dominicae II Passionis seu in palmis, quae sequitur benedictionem et processionem ramorum;

d) Missa Vigiliae paschalis;

e) Missa Rogationum, quae sequitur processionem Litaniarum tam maiorum quam minorum;

f) certis Missis, quae sequuntur quasdam consecrationes, ex rubricis Pontificalis romani.

425. Psalmus *ludica me, Deus* omittitur:

a) in Missis de Tempore, a dominica I Passionis usque ad feriam V in Cena Domini;

b) in Missis defunctorum.

426. Incensationes quae in Missa solemni fieri debent, fieri possunt etiam in omnibus Missis cantatis.

B) *De antiphona ad Introitum, et Kyrie, eleison*

427. Ad Introitum dicitur antiphona cum versu psalmi et *Gloria Patri*; atque, his expictis, repetitur antiphona.

[670] Dcest vero antiphona ad Introitum cum psalmo et *Gloria Patri* in Missa Vigiliae paschalis.

428. *Gloria Patri* ad Introitum omittitur in Missis de Tempore, a dominica I Passionis usque ad feriam V in Cena Domini, et in Missis defunctorum.

429. Tempore paschali antiphonac ad Introitum duplex additur *Alleluia*, nisi iam habeatur. E contra, in qualibet antiphona ad Introitum, *Alleluia* omittitur quoties Missa dicitur extra tempus paschale, nisi in quibusdam Missis aliter indicetur.

430. *Kyrie, eleison* dicitur novies post repetitam antiphonam ad Introitum, id est ter *Kyrie, eleison*, ter *Christe, eleison*, et ter *Kyrie, eleison*.

C) *De hymno Gloria in excelsis*

431. Hymnus *Gloria in excelsis* dicitur:

a) in Missis quae respondent Officio diei, quotiescumque ad Matutinum dictus est hymnus *Te Deum*;

b) in Missis festivis de quibus n. 302;

c) in Missis feriae V in Cena Domini, et in Missa Vigiliae paschalis;

J) in Missis votivis I, II et III classis, nisi adhibeatur color violaceus paramentorum;

r) in Missis votivis IV classis de Angelis, quocumque die, et de B. Maria Virg. quae in sabbato celebrantur.

432. Hymnus *Gloria in excelsis* omittitur:

o) in Missis quae respondent Officio diei, quando ad Matutinum omittitur hymnus *Te Deum*;

b) in omnibus Missis in quibus adhibetur color violaceus paramentorum;

c) in Missis votivis IV classis, iis exceptis de quibus n. 431 e;

d) in Missis defunctorum.

D) *De orationibus*

I - De orationibus in genere

433. Nomine orationum, in Missa, intellegi debent:

a) oratio Missae quae celebratur;

b) orationes Officii commemorati et alicuius commemorationis occurrentis;

[671 j c) aliae orationes a rubricis praescriptae (nn. 447-453);

d) oratio ab Ordinario loci imperata (nn. 454-460);

ηM

e) oratio votiva, quae certis diebus liturgicis dici potest ad libitum sacerdotis celebrantis (nn. 461-465).

434. Numero orationum pro singulis diebus liturgicis statuto complectun-

tur tam oratio Missae et commemorationes quam aliae orationes sive a rubricis praescriptae sive ab Ordinario imperatae sive votivae. Proinde, post orationem Missae:

a) in diebus liturgicis I classis, in Missis votivis I classis, et in Missis in cantu non conventualibus, nulla alia admittitur oratio, praeter orationem sub unica conclusione dicendam et unam commemorationem privilegiatam, salvo praescripto n. 333;

b) in dominicis II classis, nulla alia admittitur oratio, praeter commemorationem festi II classis, quae tamen omittitur si commemoratio privilegiata facienda sit;

c) in aliis diebus liturgicis II classis et in Missis votivis II classis una tantum alia admittitur oratio, scilicet aut una privilegiata aut una ordinaria;

c/| in diebus liturgicis III et IV classis et in Missis votivis III et IV classis duae tantum admittuntur orationes.

435. Quaelibet oratio, quae numerum pro singulis diebus liturgicis statutum superet, omittitur; profecto numerum ternarium orationum nullo praetextu excedere licet.

436. Oratio propria Missae semper dicitur sub sua conclusione, nisi ipsi alia oratio, sub eadem conclusione, iungenda sit, ut infra nn. 444-445 dicetur.

437. Sub altera conclusione semper dicuntur:

- a) commemorationes faciendae;
- b) oratio ab Ordinario loci imperata;
- c) oratio votiva.

438. Si duae orationes in prima aut in altera parte sint iisdem fere verbis compositae, oratio posterior:

- o) si est de Tempore, mutatur in aliam de sequenti dominica vel feria;
- b) si agitur de Sancto, mutatur in aliam de eodem vel simili Communi;
- c) si agitur de oratione imperata, omittitur.

[672] 439. In orationibus Officii translati vel repositi non sunt mutanda verba *hanc* vel *hodiernam* vel *praesentem diem*, aut similia.

440. Quoties in Missali dicenda occurrunt verba *Flectamus genua*, *Levate*, in Missa solemni a diacono, in ceteris Missis a celebrante proferenda sunt; et post *Flectamus genua*, omnes, una cum celebrante, flexis genibus, per aliquod temporis spatium in silentio orant; dicto *Levate*, omnes surgunt, et celebrans dicit orationem.

441. Ad qualitatem et numerum orationum in Missis defunctorum quod attinet, servantur ea quae n. 398 tradita sunt.

II - De orationibus in Missis cum pluribus lectionibus

442. In Missis cum pluribus lectionibus (nn. 467-468) commemorationes et aliae orationes ponuntur post orationem quae praecedit ultimam lectionem seu epistolam: et haec tantum oratio computatur ad numerum orationum definiendum.

443. Ad commemorandam feriam cuius Missa plures habet lectiones, sumitur prima oratio, scilicet ea quae dicta est in Laudibus.

III - De orationibus sub unica conclusione cum oratione Missae dicendis

444. Orationi Missae additur, sub unica conclusione, altera oratio, solummodo si agitur:

- a) de oratione rituali (n. 447);
- z) de oratione Missae votivae I aut II classis impeditae (nn. 330 c, 343 r);
- c) de alia oratione a rubricis expresse indicata aut concessa uti dicenda sub unica conclusione cum oratione Missae (nn. 110, 355, 449, 451, 453).

445. Sub unica conclusione cum oratione Missae una tantum dici potest alia oratio.

Si vero plures orationes, iuxta rubricas, sub unica conclusione cum oratione Missae essent dicendae, una tantum retinetur, secundum ordinem supra, n. 444, descriptum; reliquae omittuntur.

446. Oratio dicenda sub unica conclusione cum oratione Missae una cum illa computatur; et dicenda est etiam in Missis in cantu.

IV - De orationibus ritualibus

[673] 447. Nomine « orationis ritualis » intellegitur oratio dicenda in Missa quae cum sequentibus benedictionibus \e! consecrationibus connecitur:

- a) consecratione Episcopi,
- b) collatione sacrorum Ordinum,
- c) benedictione Abbatis,
- d) benedictione Abbatissae,
- e) benedictione et consecratione Virginum,
- f) benedictione coemeterii,
- g) reconciliatione ecclesiae,
- h) reconciliatione coemeterii.

Hae orationes, quae exstant inter Missas votivas *ad* diversa, semper addendae sunt, sub unica conclusione, orationi Missae.

448. In Missis in quibus additur oratio ritualis, excluduntur omnes aliae orationes, praeter commemorationes privilegiatas.

V - De orationibus in die coronationis Summi Pontificis et in anniversariis Papae et Episcopi dioecesani

449. In die coronationis Summi Pontificis et in anniversario eiusdem, necnon in anniversario aut electionis aut consecrationis aut translationis Episcopi dioecesani (semel scilicet, die ab ipso Episcopo eligendo), in omnibus Missis, praeterquam defunctorum, additur, sub unica conclusione cum oratione Missae, oratio *pro* Papa aut pro Episcopo, modo ne occurrat dies liturgicus sub n. 1. 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitus (cfr. n. 363).

450. Quoties impeditur, oratio pro Papa aut pro Episcopo transfertur in proximiorum diem similiter non impeditum, eodem modo ac transfertur Missa conventualis pro iisdem anniversariis, in ecclesiis cathedralibus et collegiatis (n. 364).

VI - De oratione pro seipso sacerdote in anniversario propriae Ordinationis sacerdotalis

451. In anniversario propriae Ordinationis sacerdotalis, quilibet sacerdos orationi Missae, sub unica conclusione, orationem pro seipso addere potest, modo ne occurrat dies liturgicus sub nn. 1, 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitus.

[674] 452. Quoties impeditur, oratio pro seipso sacerdote transferri potest in proximiorum diem similiter non impeditum.

VII - De oratione «Pro Fidei propagatione»

453. Paenultima dominica mensis octobris, aut alia ab Ordinario loci statuta <pro Missionibus>, in omnibus Missis, orationi Missae additur, sub unica conclusione, oratio pro Fidei propagatione, exceptis diebus sub n. 1, 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitis.

VIII - De oratione imperata

454. Nomine orationis imperatae intellegitur oratio, quam Ordinarius loci imperare potest, occurrente gravi et publica necessitate aut calamitate.

455. Tamquam imperata, ab Ordinario loci praescribi potest quaelibet oratio c Missis, quae tamquam votivae celebrari permittuntur, aut ex orationibus ad diversa, aut ex Missis et orationibus pro defunctis.

456. Maxime convenit ut Ordinarius loci orationem imperatam non modo stabili imponat, sed tantum ex causa revera gravi et per spatium quod tempus verae necessitatis non excedat.

457. Oratio imperata:

- a) una tantum esse potest;
- b) dici debet ab omnibus sacerdotibus Sacrum facientibus in ecclesiis et oratoriis, etiam exemptis, dioecesis;
- r) numquam dicitur sub unica conclusione cum oratione Missae, sed post commemorationes privilegiatas;

<!) prohibetur omnibus diebus liturgicis I et II classis, in Missis votivis I et II classis, in Missis in cantu et quoties commemorationes privilegiatae numerum pro singulis diebus liturgicis statutum compleverint.

458. Oratio imperata pro defunctis dicitur tantum in feriis IV classis, et in Missis votivis aut defunctorum lectis IV classis.

459. In publica calamitate aut necessitate, natura sua per longius tempus persistente (v. gr. bello, pestilentia et similibus), Ordinarius loci imponere qui-

dem potest orationem imperatam convenientem *pro toto tempore* infausti eventus; sed haec oratio:

tz) dicitur tantummodo feriis secunda, quarta et sexta;

b) prohibetur iisdem diebus et in Missis de quibus supra, n. 457 d.

[675] 460. Occurrente urgentiore, gravi et publica necessitate aut calamitate, nec tempus suppetat adeundi Ordinarium loci, parochus, intra fines suae paroeciae, etiam pro ecclesiis et oratoriis exemptis, statuere potest orationem convenientem dicendam per tres dies continuos. Haec oratio iisdem diebus et in iisdem Missis prohibetur ac oratio ab Ordinario loci imperata (n. 457 d); quae, si dicenda esset, omittitur.

IX - De oratione votiva

461. Quilibet sacerdos addere potest unam orationem ad libitum in omnibus Missis lectis non conventualibus diebus liturgicis IV classis.

462. Oratio votiva eligi potest aut ex Missis, quae tamquam votivae celebrari permittuntur, aut ex orationibus ad diversa, aut ex Missis et orationibus pro defunctis.

463. Haec oratio ponitur ultimo loco, post alias orationes, non autem excedere debet numerum ternarium orationum.

464. Oratio votiva pro defunctis addi potest in Missis lectis non conventualibus defunctorum IV classis.

465. In oratione *A cunctis*, nominari potest sive *T*itularis propriae ecclesiae, sive quilibet Patronus principalis, sive Fundator aut Titulus Ordinis seu Congregationis. Ceterum servantur rubricae quae, pro hac oratione, in Missali inveniuntur.

E) *De lectionibus et aliis usque ad Evangelium*

466. Post orationes dicitur Epistola; qua finita, respondetur *Deo gratias*.

467. Epistolae praemittitur una lectio:

a) in feriis IV Quatuor Temporum;

b) in feria IV hebdomadae IV Quadragesimae;

c) in feria IV Hebdomadae sanctae.

In fine huius lectionis respondetur *Deo gratias*.

468. Quinque lectiones praemittuntur Epistolae in sabbatis Quatuor Temporum; et in fine cuiusque lectionis, praeter quam post lectionem Danielis prophetae, respondetur *Deo gratias*. ■

In Missis conventualibus, et in Missis in quibus sacri Ordines con[676]f[r]untur, semper dici debent omnes lectiones cum suis orationibus et versibus; in ceteris Missis, sive in cantu sive lectis, dici potest tantum prima oratio, quam respondet O[ra]tio, cum *Flectamus genua*, si dicendum est, et prima lectio

ami suis versibus, deinde, dictis more solito *Dominai vobiscum, Et cum spiritu tuo* et *Oremus*, secunda oratio sine *Flectamus genua*, quam sequuntur aliae commemorationes forte occurrentes, et, omissis sequentibus lectionibus cum suis versibus et orationibus, statim subiungitur ultima lectio seu Epistola cum sequenti tractu et, sabbato post Pentecosten, cum sequentia.

469. Post Epistolam, dicitur graduate, *Alleluia* cum suis versibus, aut tractus, prout in Missali suo loco indicatur.

470. Sequentia dicitur ante ultimum *Alleluia* vel post tractum. Omittitur in Missis votivis. Ad sequentiam *Dies irae* quod attinet, servantur normae n. 399 traditae.

471. In principio Evangelii dicitur *Dominus vobiscum*, cui respondetur *Et cum spiritu tuo*; deinde: *Sequentia* (vel *Initium*) *sancti Evangelii secundum N.*, cui respondetur *Gloria tibi, Domine*; et in fine respondetur *Laus tibi, Christe*.

472. In Hebdomada sancta, ante tactionem historiae Passionis Domini non dicitur *Dominus vobiscum*, neque *Sequentia sancti Evangelii, Gloria tibi, Domine*, sed *Passio Domini nostri Iesu Christi secundum N.*, et in fine non respondetur *Laus tibi, Christe*.

473. In Missis in cantu, ea omnia, quae diaconus vel subdiaconus aut lector, vi proprii officii cantant vel tegunt, a celebrante omittuntur.

4/4. Post Evangelium, praesertim in dominicis et diebus festis de praecepto, habeatur, iuxta opportunitatem, brevis homilia ad populum.

Homilia vero, si fiat ab alio sacerdote ac celebrante, non superimponatur Missae celebrationi impediendo fidelium participationem: proinde, hoc in casu, Missae celebratio suspendatur, et tantummodo expleta homilia resumatur.

F) De symbolo

475. Post evangelium aut homiliam, dicitur symbolum:

a) in qualibet dominica, etsi eius Officium alicui festo locum cedat, vel Missa votiva II classis celebretur:

b) in festis I classis et in Missis votivis I classis;

c) in festis II classis Domini et B. Mariae Virg.;

1677| d) per octavas Nativitatis Domini, Paschalis et Pentecostes, etiam in festis occurrentibus et in Missis votivis;

e) in festis nataliciis Apostolorum et Evangelistarum, necnon in festis Cathedrae S. Petri et S. Barnabae Ap.

476. Non dicitur symbolum:

i) in Missis sive Chrismatis sive in Cena Domini, feria V Hebdomadae sanctae, et in Missa Vigiliae paschalis:

b) in festis II classis, iis exceptis quae supra, n. 475 c et e, recensentur;

(j in Missis votivis II classis;

7) in Missis festivis et votivis III et IV classis;

t) ratione alicuius commemorationis in Missa occurrentis;

j} jn Missis defunctorum.

G) *De antiphona ad Offertorium et de orationibus secretis*

4/7. Post symbolum vel, si non est dicendum, post evangelium aut horniam, dicitur *Dominus vobiscum* cui respondetur *Et cum spiritu tuo*, et *Oremus* deinde antiphona ad Offertorium, quae deest tantum in Missa Vigiliae paschalis.

478. Tempore paschali, antiphonae ad Offertorium additur *Alleluia*, nisi iam habeatur. Retinetur vero *Alleluia*, quod aliquando invenitur in fine antiphonae ad Offertorium, extra tempus paschale, praeterquam a Septuagesima ad Pascha.

479. Oblatio hostiae et calicis, et quae sequuntur, fiunt ut in Ordine Missae.

480. Oratio « secreta » dicitur secreto, absque *Dominus vobiscum* et *Oremus*. Tot vero dicuntur orationes secretae, quot dictae sunt orationes in initio Missae. Dicuntur eodem ordine et concluduntur ac aliae orationes.

481. Conclusio ultimae orationis secretae dicitur secreto usque ad verba *Per omnia saecula saeculorum*, quae clara voce proferuntur.

H) *De praefatione*

482. Praefatio dicitur quae cuique Missae propria est; qua deficiente, dicitur praefatio de Tempore, secus communis.

483. Nulla commemoratio, in Missa occurrens, praefationem propriam inducit.

[675] 484. *Praefatio de Nativitate Domini* dicitur:

«) tamquam *propria* in Missis de Nativitate Domini et de eiusdem octava, necnon in festo Purificationis B. Mariae Virg.;

b) tamquam de *Tempore*, infra octavam Nativitatis Domini, etiam in Missis quae secus praefationem propriam haberent, exceptis iis Missis quae praefationem propriam de divinis mysteriis vel Personis habent; et a die 2 ad 5 ianuarii.

485. *Praefatio de Epiphania Domini* dicitur:

f) tamquam *propria* in Missis de festo Epiphaniae et de Commemoratione Baptismatis D. N. Iesu Christi;

b) tamquam de *Tempore* diebus a 7 ad 13 ianuarii.

486. *Praefatio de Quadragesima* dicitur:

a) tamquam *propria* in Missis de Tempore a feria IV cinerum usque ad sabbatum ante dominicam I Passionis;

b) tamquam de *Tempore* in ceteris Missis quae celebrantur eodem tempore, et praefatione propria carent.

487. *Praefatio de sancta Cruce* dicitur:

a) tamquam *propria* in Missis de Tempore a dominica I Passionis usque ad feriam V in Cena Domini; in Missis tam festivis quam votivis de sancta Cruce, de Passione Domini et instrumentis Passionis Domini, de pretiosissimo Sanguine D. N. Iesu Christi, de Ssmo Redemptore;

b) tamquam de *Tempore* in omnibus Missis a dominica I Passionis usque ad feriam IV Hebdomadae sanctae, quae praefatione propria carent.

488. *Praefatio de Missa Chri matis* feria V in Cena Domini, in sua Missa.

489. *Praefatio paschalis* dicitur: .< >

a) tamquam *propria* in Missis de Tempore a Missa Vigiliae paschalis usque ad vigiliam Ascensionis Domini;

b) tamquam *de Tempore* in ceteris Missis quae celebrantur eodem tempore, et praefatione propria carent.

490. *Praefatio de Ascensione Domini* dicitur:

a) tamquam *propria* in festo Ascensionis Domini;

b) tamquam *de Tempore* in omnibus Missis a feria VI post Ascensionem usque ad feriam VI ante vigiliam Pentecostes, quae praefatione propria carent.

[679] 491. *Praefatio de Ssmo Corde Iesu* dicitur in Missis festivis et votivis de Ssmo Corde Iesu.

492. *Praefatio de D. N. Iesu Christo Rege* dicitur in Missis festivis et votivis de I. N. Iesu Christo Rege.

493. *Praefatio de Spiritu Sancto* dicitur:

a) tamquam *propria* in Missis de Tempore a vigilia Pentecostes usque ad subsequens sabbatum: et in Missis festivis et votivis de Spiritu Sancto;

b) tamquam *de Tempore* in ceteris Missis quae celebrantur eodem tempore, et praefatione propria carent.

494. *Praefatio de Ssma Trinitate* dicitur:

d) tamquam *propria*, in Missis de festo et votivis Ssmae Trinitatis;

b) tamquam *de Tempore* in dominicis Adventus, et in omnibus dominicis II classis, extra tempus natalicium et paschale.

495. *Praefatio de Beata Maria Virgine* dicitur in Missis festivis et votivis Beatae Mariae Virginis, praeterquam in festo Purificationis B. Mariae Virg.

496. *Praefatio de S. Ioseph* dicitur in Missis festivis et votivis S. Ioseph.

497. *Praefatio de Apostolis* dicitur in Missis festivis et votivis Apostolorum et Evangelistarum.

498. *Praefatio communis* dicitur in Missis quae praefatione propria carent, nec sumere debent praefationem de Tempore.

499. *Praefatio defunctorum* dicitur in Missis defunctorum.

I) De Canone Missae et aliis usque ad postcommunem

500. Post praefationem et *Sanctus* dicitur Canon Missae secreto, ut in Ordine Missae.

501. Quoties infra actionem *Communicantes*, *Hanc igitur* et *Oui pridie* variari contingit, suo loco in *propriis* Missis adnotatur.

Infra octavas Nativitatis Domini. Paschatis et Pentecostes *Communicantes* et *Hanc igitur* propria dicuntur quoque in Missis quae non sunt de octava, etiamsi praefatione propria gaudeant.

1680] 502. *Tempus proprium* sanctae Communionis fidelibus distribuendae est infra Missam, post Communionem sacerdotis celebrantis, qui ipsemet eam petentibus distribuat, nisi propter grandem communicantium numerum inveniatur, Ut ab alio vel aliis sacerdotibus adliuvetur.

Dedecet vero omnino, ut in eodem altari, in quo actu Missa celebratur, ab alio sacerdote sancta Communio distribuatur, extra tempus Communionis proprium.

Ex rationabili porro causa permittitur quoque, sanctam Communionem distribuere, immediate ante vel post Missam, imo etiam, extra Missam: quibus in casibus adhibetur forma in Rituali Romano praescripta, Tit. V, Cap. 11, nn. 1-10.

503. Quoties sancta Communio infra Missam distribuitur, celebrans, sumpto sacratissimo Sanguine, omissis confessione et absolutione, dictis tamen *Ecce Agnus Dei* et ter *Domine, non sum dignus*, immediate ad distributionem sanctae Eucharistiae procedit.

504. Expicto Canone et omnibus aliis usque ad Communionem, dicitur antiphona ad Communionem, cuius in fine, tempore paschali, additur *Alleluia*, nisi iam habeatur; retinetur vero *Alleluia*, quod aliquando invenitur in fine huius antiphonae, extra tempus paschale, praeter quam a Septuagesima ad Pascha.

505. Orationes post Communionem dicuntur eodem numero, modo et ordine ac orationes in principio Missae.

506. In Missis de feriis Quadragesimae et Passionis, excepto Triduo sacro, expleta ultima oratione post Communionem, additur *Oratio super populum*, quae dicitur semper sub sua conclusione, et cui praemittitur *Oremus. Humiliate capita vestra Deo*. Haec oratio dicenda est etiam cum tres orationes post Communionem iam praecesserint.

L) De conclusione Missae

507. In fine Missae dicitur *Ite, missa est*, cui respondetur *Deo gratias*.

Attamen:

a) in Missa vespertina in Cena Domini quam sequitur sollemnis repositio Ssmi Sacramenti, et in aliis Missis quas sequitur aliqua processio, dicitur *Benedicamus Domino*, cui respondetur *Deo gratias*: I

b) infra octavam Paschatis, in Missis de Tempore, ad *Ite, missa est* et ad sequens *Deo gratias* duplex additur *Alleluia*;

[657] c) in Missis defunctorum dicitur *Requiescant in pace*, cui respondetur *Arnen*. * 'EA

508. Dicto *Placeat*, datur benedictio, quae omittitur tantum cum dictum est *Benedicamus Domino* aut *Requiescant in pace*. JJj

509. Pro ultimo Evangelio, in quavis Missa, regulariter sumitur initium Evangelii secundum Iohannem.

Attamen in dominica II Passionis seu in palmis, in omnibus Missis quae non sequuntur benedictio et processionem ramorum dicitur ultimum Evangelium proprium.

510. Ultimum Evangelium penitus omittitur: 3RM

a) in Missis in quibus dictum est *Benedicamus Domino*, iuxta n. 507

b) in festo Nativitatis Domini, ad tertiam Missam;

- c) in dominica H Passionis scu in palmis, in Missa quae sequitur benedictionem et processionem ramorum,
- ⟨/⟩ in Missa Vigiliae paschalis;
- e) in Missis defunctorum, cum sequitur absolutio super tumulum;
- /I in certis Missis, quae sequuntur quasdam consecrationes, ex rubricis Pontificalis romani.

Ca pu t IX

DE HIS QUAE CLARA VOCE AUT SECRETO DICENDA SUNT IN MISSA

511. *In Missa lecta*, dicuntur clara voce:

- «) verba *In nomine Patris*, etc.; psalmus *Indica me, Deus*, cum sua antiphona; confessio et ea quae sequuntur usque ad *Oremus* inclusive; orationes vero *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine* dicuntur secreto;
- b) antiphona ad Introitum cum suo versu et *Gloria Patri* necnon *Kyrie eleison*;
- c) hymnus *Gloria in excelsis*;
- d) *Dominus vobiscum*, *Oremus*, *Flectamus genua-Levate*, orationes;
- e) lectiones, epistola, graduale, tractus, *Alleluia* cum suo versu, sequentia et Evangelium;
- f66'2| /) symbolum;
- g) *Dominus vobiscum*, *Oremus* et antiphona ad Offertorium, necnon verba *Orate, fratres'*,
- h) praefatio et *Sanctus-Benedictus*;
- i) verba *Nobis quoque peccatoribus*; oratio dominica cum sua praefatione; *Per omnia saecula saeculorum* et *Pax Domini sit semper vobiscum*; *Agnus Dei*, etc.; verba *Domine, non sum dignus* ante Communionem sacerdotis celebrantis; formulae ad Communionem fidelium; antiphona ad Communionem; *Dominus vobiscum* et postcommuniones; necnon verba *Humiliate capita vestra Deo* et oratio super populum;
- /) *Ite, missa est* vel *Benedicamus Domino* aut *Requiescant in pace*; benedictio et ultimum evangelium.

Cetera dicuntur secreto.

512. Sacerdos autem maxime curare debet ut ea quae clara voce dicenda sunt, **distincte** et apposite proferat, non admodum festinanter, ut advertere possit quae **leijit**, nec nimis morose, ne audientes taedio afficiat; neque etiam voce nimis elata, si in altari secundario celebrat, ne perturbet alios, qui fortasse in eadem ecclesia **tunc** temporis celebrant; neque tam submissa, ut a circumstantibus audiri non possit. Quae vero secreto dicenda sunt, ita pronuntiet, ut ipsemet se audiat, et a **circumstantibus** non audiatur.

513. *In Missa solemni*, celebrans:

- a) *dicit in cantu*: *Dominus vobiscum*, quoties occurrit, praeter quam in **versibus** post confessionem; orationes; *Oremus* ante antiphonam in versibus post

confessionem: orationes: *Oremus* ante antiphonam ad Offertorium, *Per omnia saecula saeculorum* cum praefatione: *Per omnia saecula saeculorum* cum *Pater noster* et sua praefatione: *Per omnia saecula saeculorum* cum *Pax Domini*,

b) *incipit in cantu: Gloria et Credo*, quando sunt dicenda;

c) *dicit clara voce* formulas ad Communionem fidelium et verba benedictionis in fine Missae;

d) *dicit voce convenienti* partes quibus ministri sacri respondere debent;

e) *dicit secreto* alia quae in Missa lecta dicuntur clara voce:

f) *omittit* ea quae a ministris sacris vel a lectore proferuntur.

514. *In Missis cantatis*, scilicet sine ministris sacris, celebrans tenetur servare ea quae numero praecedenti dicta sunt, et insuper tenetur partes ministris sacris proprias cantu proferre. Epistola a lectore cani potest. Quod si non cantetur a lectore, satius erit quod legatur [6[^]] sine cantu ab ipso celebrante, qui tamen potest epistolam more solito cantare.

515. *Tonus solemnis*, in cantu orationum, praefationis et orationis dominicae, adhibetur:

a) in dominicis;

b) in Missis festivis et in Missa de Officio S. Mariae in sabbato;

c) in vigiliis I classis;

d) feria V in Cena Domini et in Missa Vigiliae paschalis;

e) per octavas;

f) in Missis votivis I, II et III classis.

516. *Tonus ferialis* vero adhibetur:

a) in feriis;

b) in vigiliis II et III classis;

e) in Missis votivis IV classis;

d) in Missis defunctorum.

Caput X

DE ORDINE GENUFLECTENDI, SEDENDI ET STANDI IN MISSA

517. *In Missa lecta*, sacerdos celebrans genuflectit:

a) quoties aut in Ritu servando in celebratione Missae, aut in Ordine Missae, aut in Proprio cuiusque Missae, adnotatur ipsum genuflectere debere;

b) quando Sacramentum in altari discoopertum apparet, quoties ad medium altaris accedit vel e medio discedit.

518. *In Missis in cantu*, sacerdos celebrans genuflectit:

a) quoties ipsi genuflectendum est in Missa lecta. Sed ad verba quae ab aliis cantanda sunt, non genuflectit dum ipse illa verba legit, sed dum aut a ministris aut a choro, iuxta rubricas, cantu proferuntur;

b) ad verba autem *Et incarnatus est*, in symbolo, sacerdos celebrans semper genuflectit. Iam haec verba recitat; cum vero cantantur, si non sedet, iterum genua flectit: si autem sedet, non genuflectit, sed caput tantum profunde incli-

nat apertum, praeter quam in tribus Mis[654]sis Nativitatis Domini et in Missa Annuntiationis B. 5 Lariae Virg. in quibus, dum haec verba cantantur, omnes genua flectunt.

519. *Ministri*, in Missis in cantu, semper genuflectunt cum sacerdote celebrante, praeterquam subdiaconus tenens librum ad Evangelium, et acolythi tenentes candelabra, qui tunc non genuflectunt. Et cum diaconus cantat illa verba, ad quae est genuflectendum, ipse versus librum, celebrans et omnes alii versus altare genuflectunt. Ad Consecrationem vero ministri utrumque genu flectunt.

520. In choro, qui non sunt Praelati genua flectunt ad confessionem cum suo psalmo et ad benedictionem celebrantis in fine Missae. Praelati autem et Canonici, ad benedictionem, caput profunde inclinant.

521. Insuper omnes, etiam Praelati, in choro genua flectunt:

- a) ad Consecrationem;
- b) ad Communionem fidelium;
- c) in Missis feriarum rVlventus, Quadragesimae et Passionis, Quatuor Temporum mensis septembres, vigiliarum II et III classis extra tempus paschale, et in Missis defunctorum: ad orationes ante epistolam, dicto *Dominus vobiscum*, ab expleto *Sanctus* usque ad *Pater noster* cum sua praefatione exclusive; et ad orationes post Communionem et super populum;
- d) quoties cantantur a ministris vel a choro verba quae genuflexionem requirunt.

522. Item in choro omnes unum genu flectunt:

- tf) dum celebrans recitat verba symboli *Et incarnatus est* etc.;
- b) dum dicit verba ultimi Evangelii *Et Verbum caro factum est*.

523. In Missa solemni celebrans, medius inter diaconum et subdiaconum, sedere potest ad latus Epistolae, iuxta altare, dum cantantur *Eyene, eleison, Gloria tn excelsis*, sequentia et *Credo*, alio tempore stat ad altare, vel genuflectit, ut supra. Haec valent quoque in Missa cantata.

524. In choro non sedent qui actu cantant, reliqui autem sedere possunt:

- quando celebrans sedet;
- b) dum cantantur lectiones et epistola, graduale, tractus et *Alleluia* cum suo versu, et sequentia;
- [655] c) ab Offertorio usque ad incensationem chori vel, si chorus non incensatur, usque ad praefationem;

d) ab expleta Communionem usque ad *Dominus vobiscum* ante postcommunionem.

Ad alia stant vel genuflectunt, ut supra.

Caput XI

DE PRAEPARATIONE ALTARIS AD MISSAM

525. Altare, in quo sacrosanctum Missae Sacrificium celebrandum est, debet esse totum lapideum, rite consecratum; vel saltem habere debet tabulam lapideam, seu petram sacram, item rite consecratam, quae tam ampla sit ut hostiam

et maiorem partem calicis capiat; aut etiam, ex Induito Apostolico, *antimensium*, rite benedictum.

526. Altare cooperiatur tribus tobalcis, rite benedictis, quarum una ita oblonga sit ut, ad latera, usque ad terram pertingat.

527. Super altare adsit in medio Crux satis magna cum Crucifixo, et candelabra quae iuxta qualitatem Missae requiruntur, cum candelis accensis, hinc et inde in utroque eius latere. Ponantur insuper sic dictae « tabellae secretarum », sed pro tempore Missae tantum; et, ad latus Epistolae, cussinus, seu legile, Missali supponendum.

528. Ad latus Epistolae, super mensa ad hoc praeparata, parentur ampullae vini et aquae cum pelvicula et manutergio, necnon parva campanula, et patina pro fidelium Communionem.

529. Super altare nihil omnino ponatur, quod ad Missae sacrificium vel ipsius altaris ornatum non pertineat.

530. Usus accendendi cereum, prope altare, a Consecratione ad Communionem, ubi viget, servetur.

CALENDARIUM
BREVIARII ET MISSALIS ROMANI

IANUARIUS

[686]	1	OCTAVA NATIVITATIS DOMINI.....	Id.	
	2			
	3			
	4			
	5	Commemoratio S. Telesphori Papae et Mart.....	Comm.	
	6	IN EPIPHANIA DOMINI.....	Id.	
	7			
	8			
	9			
	10			
	11	Commemoratio S. Hygini Papae et Mart.....	Comm.	
	12			
	13	In Commemoratione Baptismatis D. N. I. C.....	II d.	
	14	S. Hilarii Ep., Conf. et Eccl. Doct.....	III d.	
		Commemoratio S. Felicis Presb. et Mart.		
	15	S. Pauli primi Eremitae, Conf.....	III d.	
		Commemoratio S. Mauri Abb.		
	16	S. Marcelli I Papae et Mart.....	III d.	
	17	S. Antonii Abb.....	III d.	
	18	Commemoratio S. Priscæ Virg. et Mart _ _ _ _ _	Comm.	
	19	Commemoratio Ss. Marii, Marthæ, Audifacis et Abachum Mm. .	Comm.	
		Commemoratio S. Cavuti Regis, Mart.		
	20	Ss. Fabiani Papae et Sebastiani Mm.....	III d.	
	21	S. Agnetis Virg. et Mart.....	III d.	
	22	Ss. Vincentii et Anastasii Mm.....	III d.	
	23	S. Raymundi de Penafort Conf.....	III cl.	
		Commemoratio S. Emerentianæ Virg. et Mart.		
	24	S. Timothei Ep. et Mart.	III d.	
	25	In Conversione S. Pauli Ap.....	III d.	
		[657] Commemoratio S. Petri Ap.		
	26	S. Polycarpi Ep. et Mart.	II d.	
	27	S. Iohannis Chrysostomi Ep., Conf. et Eccl. Doct.....	II d.	
	28	S. Petri Nolasci Conf.		II d.
		Commemoratio S. Agnetis Virg. et Mart. ree.mdo		
	29	S. Francisci Salesii Ep., Conf. et Eccl. Doct.....	III cl.	
	30	S. Martinæ Virg. et Mart.....	III cl.	

31	S. Ioannis Bosco Conf.....	III d
	Dominica inter octavam Nativitatis Domini ct Epiphaniam, vel, ea deficiente, die 2 ianuarii:	
	Sanctissimi Nominis Iesu	II d.
	Dominica I post Epiphaniam: S. Familia e, Iesu, Mariae, Joseph	II cl.

FEBRUARIUS

1	S. Ignatii Ep. ct Mart.....	III d.
2.	In Purificatione B. Mariae Virg. .	II d.
3	Commemoratio S. Blasii Ep. et Mart.	Comm.
4	S. Andrcae Corsini Ep. ct Coni. .	III d.
5	S. Agathae Virg. et Mart.....	III cl.
6	S. Titi Ep. ct Conf. — — — — — , Commemoratio S. Dorotheae Vtrg. et Mart.	III d.
7	S. Romualdi Abh.....	III d.
8	S. Ioannis de Matha Conf. . . .	III d.
9	S. Cyrilli Ep. Alex., Conf. ct Eccl. Doct. . Commemoratio S. Apolloniae Virg. et Mart.	III d.
10	S. Scholasticae Virg.....	III d.
11	In Apparitione B. Mariae Virg. Immaculatae . . . Virg., Con	III d.
12	Ss. Septem Fundatorum Ordinis Servorum B. Mari. fessorum	III cl.
13		
14	Commemoratio S. Valentini Presb. et Mart.	Comm.
15	Commemoratio St. Faustini et Iovitae Mm. . . , , ,	Comm.
16		
17		
18	Commemoratio S. Simeonis Ep- et Mart. .	Comm.
19		
20		
[6S8J 21		
22	Cathedra S. Petri Ap..... Commemoratio S. Pauli Ap.	II cl.
23	S. Petri Damiani Ep., Conf, ct Eccl. Doct.	III cl.
24	S. Matthiae Ap —	II cl.
25		
26		
27	S. Gabrielis a Virg. Perdolente, Conf. .	III cl.
28		

In anno bissextili mensis februiarius est dierum 29, et festum S. Matthiae celebratur die 25 februarii ac festum S. Gabrielis a Virg. Perdolente die 28 fe-

bruarii, et bis dicitur *Sexto Kalendas*, id est dic 24 et dic 25; et litera domini' calis, quae assumpta fuit in mense ianuario, mutetur in praecedentem: ut, si in ianuario litera dominicalis fuerit A, mutetur in praecedentem, quae est g, etc., et litera / bis servit, 24 et 25.

MARTIUS

3		
4	S. Casimiri Conf.....	III cl.
	<i>Commemoratio S. Lucii I Papae et Mart.</i>	
5		
6	Ss. Perpetuae et Felicitatis Mm.	III d.
7	S. Thomae de Aquino, Conf. et Eccl. Doct.	III cl.
8	S. Iohannis a Deo Conf.....	III cl.
9	S. Franciscac Romanae Vid.	III cl.
10	Ss. Quadraginta Martyrum	III cl.
11		
12	S. Gregorii I Papae, Conf. et Eccl. Doct. .	III cl.
13		
14		
15		
16		
17	S. Patricii Ep. et Conf.....	III cl.
18	S. Cyrilli Ep. Hierosolymitani, Conf. et Eccl. Doct.	III cl.
19	S. JOSEPH, SPONSI B. MARIAE VIRG., Conf. et Eccl. univ.	
	Patroni	I cl.
(60'9) 20		
21	S. Benedicti Abb.....	III cl.
22		
23		
24	S. Gabrielis Archang	III cl.
25	IN ANNUNTIATIONE B. MARIAE VIRG.....	I cl.
26		
27	S. Iohannis Damasceni, Conf. et Eccl. Doct. .	III cl.
28	S. Iohannis de Capistrano Conf	III cl.
29		
30		
31		
	Feria VI post Dominicam I Passionis: <i>Commemoratio Septem Dolorum B. Mariae Virg.</i>	Comm.

APRILIS

1		
2	S. Francisci de Paula Conf.....	III d.
3		
4	S. Isidori Ep., Conf. et Eccl. Doct.	III d.
5	S. Vincentii FerrerH Conf.....	III d.
6		
7		
8		
9		
10		
11	S. Leonis I Papae, Conf. ct Eccl. Doct.	III d.
12		
13	S. Hcrmenegildi Mart.....	III d.
14	S. Iustini Mart.....	III d.
	<i>Commemoratio Ss. Tiburtii, Valeriani et Maximi Mm.</i>	
15		
16		
17	<i>Commemoratio S. Aniceti I Papae et Mart.</i> — — — — —	Comm,
18		
19		
20		
21	S. Anselmi Ep., Conf. et Eccl. Doct.....	III d.
22	Ss. Soteris et Caii Pp. ct Mm.	III d.
[6901 23	<i>Commemoratio S. Georgii Mart.....</i>	Comm.
24	S. Fidelis de Sigmaringa Mart.....	III d.
25	Litania maior	
	S. Marci Evangelistae.....	H d.
26	Ss. Cleti et Marcellini Pp. et Mm.....	IU d.
27	S. Petri Canisii, Conf. ct Eccl. Doct.....	III cl.
28	S. Pauli a Cruce Conf.....	III d.
29	S. Petri Mart.....	III cl.
30	S. Catharinae Senensis Virg. — — — . . .	III d.

MAIUS

1	S. IOSEPH OPIFICIS, SPONSI B. MARIAE VIRG. Conf.	I d.
2	S. Athanasii Ep., Conf. et Eccl. Doct.	III d.
3	<i>Commemoratio Ss. Alexandri, Eventii et TA L /: w ' ac S' lu' venalis Ep. et Conf. " TheMt</i>	Comm.
4	S. Monicae Vid. — — — ,	III d.
	S. Pii V Papae et Conf.	III cl.
6		

CALENDARIUM BREVIARII ET MISSALIS ROMANI

7	S. Stanislai Ep. et Mart.	III cl.
8		
9	S. Gregorii Nazianzeni Ep., Conf. et Ecd. Doct.	III d.
10	S. Antonini Ep. et Conf. <i>Commemoratio Ss. Gordiani et Epimachi Mm.</i>	III d.
11	Ss. Philippi et Iacobi App.	II d.
12	Ss. Nerei, Achillei et Domitillae Virg., atque Pancratii, Mm.	III d.
13	S. Roberti Bellarmino Ep., Conf. et Eccl. Doct.	III d.
14	<i>Commemoratio S. Bontfalii Mart.</i>	Comm.
15	S. Ioannis Bapt. de la Salle Conf.	III d.
16	S. Ubaldi Ep. et Conf.	III d.
17	S. Paschali Baylon Conf.	III cL
18		
19	S. Petri Caelcstini Papae et Conf. <i>Commemoratio S. Pudentianae Virg.</i>	III cl.
20	S. Bernardini Senensis Conf.	III d.
21		
22		
23		
[69I\	24	
25	S. Gregorii Vil Papae et Conf. <i>Commemoratio S. Urbani I Papae et Mart.</i>	III cl.
26.	S. Philippi Ncrii Conf. <i>Commemoratio S. Eleutherii Papae et Mart.</i>	III cL
27	S. Bedae Venerabilis, Conf, et Eccl. Doct. <i>Commemoratio S. Ioanni< I Papae et Mart.</i>	III d.
28	S. Augustini Ep. et Conf.	III d.
29	S. Mariae Magdalenae de Pazzis Virg.	III cl.
30	<i>Commemoratio S. Felicis I Papae et Mart.</i>	Comm.
31	B. Mariae Virg. Reginae — — — — <i>Commemoratio S. Petronillae Virg.</i>	II d.

IUNIUS

	S. Anglae Mericiae Virg.	III d.
2	<i>Commemoratio Ss. Marcellini, Petri atque Erasmi Ep., Mm.</i>	Comm.
	S. Francisci Caracciolo Conf.	III cl.
	S. Bonifatii Ep. et Mart.	III cl.
6	S. Norberti Ep. et Conf.	III d.
8		
9	<i>Commemoratio Ss. Primi et Felicioni Mm.</i>	Comm.
10	S. Margaritae Rcg., Vid. — — — —	III d.

11	S. Barnabae Ap.	III d.
12	S. Iohannis a S. Facundo Conf. — — — — — <i>Commemoratio Ss. Basilidis, Cyrini, Naborts et Nazarii Mm.</i>	III d.
13	S. Antonii de Padua, Conf. et Eccl. Doct.	III d.
14	S. Basilio Magni Ep., Conf. et Eccl. Doct.....	in d.
15	<i>Commemoratio Ss. Viti, Modesti atque Crescentiae Mm.</i>	Comm.
16		
17	S. Gregorii Barbadici Ep. et Conf. — — — — —	III d.
18	S. Ephraem Syri Diaconi, Conf. et Eccl. Doct. . <i>Commemoratio Ss. Marci et Marcelliani Mm.</i>	III d.
19	S. Iulianae de Falconeriis Virg. — — — — — <i>Commemoratio Ss. Gervasii et Protasii Mm.</i>	III d.
20	<i>Commemoratio S. Silverii Papae et Mart. .</i>	Comm.
21	S. Aloisii Gonzagae Conf.	III d.
[692] 22	S. Paulini Ep. et Conf.....	III d.
23	Vigilia	II d.
24	IN NATIVITATE S. IOANNIS BAPTISTAE .	I d.
25	S. Gulielmi Abb.....*	III d.
26	Ss. Iohannis et Pauli Mm.....	III d.
27		
28	Vigilia*	II d.
29	SS. PETRI ET PAULI APP.....	I d.
30	In Commemoratione S. Pauli Ap.....*	III d.
	<i>Commemoratio S. Petri Ap.</i>	

IULIUS

1	PRETIOSISSIMI SANGUINIS D. N. I. C. .	
2	In Visitazione B. Mariae Virg. <i>Commemoratio Ss. Processii et Martiniani Mm.</i>	III cl.
3	S. Irenaei Ep. et Mart.....	
4		
5	S. Antonii Mariae Zaccaria Conf. .	III cl.
6		
7	Ss. Cyrilli et Methodii Epp. et Ce.....	III cl.
8	S. Elisabeth Rcg., Vid.....	III cl.
9		
10	Ss. Septem Fratrum Mm., ac Ss. Rufinae et Secundae Vv. et	III cl.
11	<i>Commemoratio S. Pii I Papae et Mart. .</i>	Comm.
12	S. Iohannis Gualberti Abb..... <i>Commemoratio Ss. Naboris et Felicis Mm.</i>	II! cl.
13		
14	S. Bonaventurae Ep., Conf. et Eccl. Doct. .	III cl.

15	S. Henrici Imperatoris, Conf.	III cl.
16	Commemoratio B. Mariae Virg. de Monte Carmelo		Comm.
17	Commemoratio S. Alexii Conf. - - - - -		Comm.
18	S. Camilli de Lellis Conf. . -		III cl.
	Commemoratio Ss. Symphorosae et septem eius filiorum Mm.		
19	S. Vincentii a Paulo Conf. . -		III cl.
20	S. Hieronymi Aemiliani Conf.		III cl.
	Commemoratio S. Margaritae Virg. et Mart.		
21	S. Laurentii de Brundusio, Conf. et Eccl. Doct.....		III cl.
	Commemoratio S. Praxedis Virg.		
[69J] 22	S. Mariae Magdalenae Poenitentis.....		III cl.
23	S. Apollinaris Ep. et Mart.....		III cl.
	Commemoratio S. Liborii Ep. et Conf.		
24	Commemoratio S. Christinae Virg. et Mart.....		Comm.
25	S. Iacobi Ap.....		II cl.
	Commemoratio S. Christophori Mart.		
26	S. Annae Matris B. Mariae Virg.....		II cl.
27	Commemoratio S. Pantaleonis Mart.....		Comm.
28	Ss. Nazarii et Celsi Mm., Victoris I Papae et Mart., ac Innocen- tium I Papae et Conf.....		III cl.
29	S. Marthae Virg.		III cl.
	Commemoratio Ss. Felicis, Simplicii, Faustini et Beatricis Mm.		
30	Commemoratio Ss. Abdon et Sennen Mm.....		Comm.
31	S. Ignatii Conf.....		III cl.

AUGUSTUS

1	Commemoratio Ss. Machabaeorum Mm.		Comm.
2	S. Alfonsi Mariae de Liguori Ep., Conf. et Eccl. Doct.		III cl.
	Commemoratio S. Stephani I Papae et Mart.		
3			
4	S. Dominici Conf.....		III cl.
5	In Dedicatione S. Mariae ad Nives		III cl.
6	In Transfiguratione D. N. I. C.		U cl.
	Commemoratio Ss. Xysti II Papae, Felicissimi et Agapiti Mm.		
7	S. Caecilianae Conf.....		III cl.
	Commemoratio S. Donati Ep. et Mart.		
8	S. Iohannis Mariae Vianney Conf.....		III d.
	Commemoratio Ss. Cyrilli, Largi et Smaragdi Mm.		
9	Vigilia << - - -		III cl.
	Commemoratio S. Romani Mart.		
10	S. Laurentii Mart.....		II cl.
11	Commemoratio Ss. Tiburtii et Susannae Virg., Mm.		Comm.

12	S. Clarae Virg.....	III cl.
13	<i>Commemoratio Ss. Hippolyti et Cassiani Mm.</i> .	Conim.
14	Vigilia	II d.
	<i>Commemoratio S. Eusebii Conf.</i>	
[694]	15 IN ASSUMPTIONE B. MARIAE VIRG.	I cl.
16	S. Ioachim, Patris B. Mariae Virg., Cone. .	II cl.
17	S. Hyacinthi Conf.....	HI cl.
18	<i>Commemoratio S. Agapiti Mart.</i>	Comm.
19	S. Ioannis Eudes Conf.....	HI cl.
20	S. Bernardi Abb., Conf. et Eccl. Doct. .	HI cl.
21	S. Ioannae Franciscæ Frémiot de Chantal Vid.	HI cl.
22	Immaculati Cordis B. Mariae Virg.	II d.
	<i>Commemoratio Ss. Timothei et Soc. Mm.</i>	
23	S. Philippi Benitii Conf.....	III cl.
24	S. Bartholomaei Ap.....	II cl.
25	S. Ludovici Regis, Conf.....	III cl.
26	<i>Commemoratio S. Zephyrini Papae et Mart.</i> .	Comm.
27	S. Iosephi Calasactii Conf.....	III cl.
28	S. Augustini Ep., Conf. et Eccl. Doct. .	III cl.
	<i>Commemoratio S. Hermetis Mart.</i>	
29	In Decollatione S. Ioannis Bapt.	III cl.
	<i>Commemoratio S. Sabinae Mart.</i>	
30	S. Rosae Limanae Virg.	III cl.
	<i>Commemoratio Ss. Felicis et Adaucti Mm.</i>	
31	S. Raymundi Nonnati Conf. — — — —	III cl.

SEPTEMBER

1	<i>Commemoratio S. Aegidii Abb.</i> .	. Comm.
	<i>Commemoratio Ss. duodecim Fratrum Mm.</i>	
2	S. Stephani Regis, Conf.	. III cl.
3	S. Pii X Papae et Conf	. III cl.
4		
5	S. Laurentii Iustiniani Ep. et Conf	. III cl.
6		
7		
8	In Nativitate B. Mariae Virg.	. II cl.
	<i>Commemoratio S. Hadriani Mart</i>	
9	<i>Commemoratio S. Gorgonii Mart.</i>	Comm-
10	S. Nicolai de Tolentino Conf	III cl.
11	<i>Comm^{io} Ss. Proth., Hyacinthi Mm</i>	. Comm.
12	Sanctissimi Nominis B. Mariae Virg	III cl.
[695]	14 In Exaltatione S. Crucis	II cl.

15 Septem Dolorum B. Mariae Virg.....	II d.
<i>Commemoratio S. Nicomedis Mart.</i>	
16 Ss. Cornelii Papae et Cypriani Ep., Mm.....	III cl.
<i>Commemoratio Ss. Euphemiae Virg., Luctae et Geminiani Mm.</i>	
17 <i>Commemoratio Impressionis Ss. Stigmatum S. Francisci Conf.</i>	Comm.
18 S. Iosephi de Cupertino Conf.....	III d.
19 Ss. Januarii Ep. et Sociorum Mm. »	III cl.
20 <i>Commemoratio Ss. Eustachtii et Sociorum, Mm.</i>	, Comm.
21 S. Matthaei Ap. et Evangelistae — — — —	. II d.
22 S. Thomae de Villanova Ep. et Conf.	. III cL
<i>Commemoratio Ss. Mauritii et Soc. Mm.</i>	
23 S. Lini Papae et Mart.....	III d.
<i>Commemoratio S. Theclae Virg. et Mart.</i>	
24 <i>Commemoratio B. Mariae Virg. de Mercede .</i>	. Comm.
25	
26 <i>Commemoratio Ss. Cypriani et Iustinae Virg., Mm. .</i>	. Comm.
17 Ss. Cosmae et Damiani Mm.....	. III cL
28 S. Wenceslai Ducis, Mart.....	. III cl.
29 IN DEDICATIONE S. MICHAËLIS ARCH..	I ci-
30 S. Hieronymi Presb., Conf. et Eccl. Doct.	lli cl.

OCTOBER

1 <i>Commemoratio S. Remigii Ep. et Conf. .</i>	. Comm.
2 Ss. Angelorum Custodum.....	. III cl.
3 S. Teresiae a Iesu Infante Virg.....	. III cl.
4 S. Francisci Conf.....	. III cl.
5 <i>Commemoratio Ss. Placidi et Sociorum Mm. .</i>	. Comm.
6 S. Brunonis Conf.....	. IIIcl.
7 B. Mariae Virg, a Rosario	II cl.
<i>Comemoratio S. Marci I Papae et Conf.</i>	
8 S. Biniittac Vid.....	III cL
<i>Commemoratio Ss. Sergii, Bacchi, Marcelli et Apuleii Mm.</i>	
9 S. Iohannis Leonard! Conf.....	III cl.
<i>Commemoratio Ss. Dionysii Ep., Rustici et Eleutherii Mm.</i>	
10 S. Francisci Borgiae Conf.....	III cl.
[696] II Maternitatis B. Mariae Virg	II cl.
12	
13 S. Eduardi Regis, Conf.....	III cl.
14 S. Callisti I Papae et Mart.....	III cl.
15 S. Teresiae Virg. —	III cl.
16 S. Hedwigis Vid.....	III cl.
17 S. Margaritae Mariae Alacoque Virg. — — — —	III cl.
18 S. Lucae Evangelistae .	II cl.

	19 S. Petri de Alcantara Conf.....	
20	S. Ioannis Cantii Conf.....	n» , 111
21	Commemoratio S. HHarionis Abb. Commemoratio Ss. Ūrsulae ac Soc. Vv. et Mm.	r <0п)п1.
22		
23	S. Antonii Mariae Claret Ep. ct Conf.....	III cl
24	R. Raphaelis Archang.....	III cl
25	Commemoratio Ss. Chrysanthi et Dariae Mm.....	Comm.
26	Commemoratio S. Evaristi Papae et Mart.....	Comm.
27		
28	Ss. Simonis et Iudae App.....	II cl.
29		
30		
31		
/	Dominica ultima Octobris: D. N. IESU CHRISTI REGIS	I cl.

NOVEMBER

1	OMNIUM SANCTORUM.....	I cl.
2	IN COMMEMORATIONE OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTO- RUM	1 d
3		
4	S. Caroli Ep. ct Conf..... Commemoratio Ss. Vitalis et Agricolae Mm.	III cl.
5		
6		
7		
8	Commemoratio Ss. Quatuor Coronatorum Mm.....	Comm.
9	In Dedicatione Archibasilicae Ss.mi Salvatoris Commemoratio S. Theodori Mart.	II d.
[6971 10	S. Andreae Avdlini Conf..... Commemoratio Ss. Tryphonis, Respicii et Nymphae Virg., Martyrum	III cl.
11	S. Martini Ep. ct Conf..... Commemoratio S. Mennae Mart.	III d.
12	S. Martini I Papae et Mart.....	III cl.
13	S. Didaci Conf.....	III d.
14	S. Iosaphat Ep. et Mart. — — — — — — — — —	HI d.
15	S. Alberti Magni Ep., Conf, ct Eccl. Doct	III cl.
16	S. Gcrtrudis Virg.....	III cl.
17	S. Gregorii Thaumaturgi Ep. et Conf.....	III cl.
18	In Dedicatione Basilicarum Ss. Petri ct Pauli App.....	III cl.
19	S. Elisabeth Vid..... Commemoratio S. Pontiani Papae et Mart.	III cl. Zj•

	RUBRICAE breviar ii et missalis ROM SM	H1
70 s. Felicis de Valois Conf. .	■	III cl.
21 In Praesentatione B. Manac Virg. .		III
77 S Caeciliae Virg. et Mart. .		III
V. S Clementis I Papae et Mart		III
24 S Ioannis a Cruce, Conf. et Eccl. Doc .		ni
Commemoratio S. Chrysogoni Mart.		III
25 S. Catharinae Virg. et Mart. .		III
76 S. Silvestri Abb.		
Commemoratio 5. Petri Alettanâr. Ep. et Mart.		
27		
7g		. Comm.
29 Commemoratio S. Saturnini Mart. .		II cl
30 S. Andreae Ap. *		

december

1		III
2 S. Bibianac Virg. ct Mart. .		III
3 S. Francisci Xaverii Conf. .		III
4 S. Petri Chrysologi Ep., Conf, et Eccl. Doct. .		
Commemoratio S. Barbarae Virg. et Mart.		Comm.
5 Commemoratio S. Sabbae Abb. .		III cl.
6 S. Nicolai Ep. ct Conf. .		III cl.
7 S. Ambrosii Ep., Conf. et Ecc . θ	B. MARIAE VIRG	
[693] IN CONCEPTIONE IMMACULAT/		Comm.
10 Commemoratio 5. <i>MeM</i> Papae “		III cl.
11 S. Damasi I Papae et Conf. .		III
12		
13 S. Luciae Virg. et Mart.		
14		III
15		
16 S. Eusebii Ep. et Mart. .		
17		
18		
19		II cl.
20		
21 S. Thoma e Ap. .		
22		

25	IN NATIVITATE DOMINI.....	I d. cum Octava	
	In secunda Missa: <i>Commemoratio S. Anastasiae Mart.</i>		
26	II dies infra octavam Nativitatis Domini. S. Stephani Protomart...	II cl.	
27	III dies infra octavam Nativitatis Domini. S. Ioannis Ap. et Evangelistae.....	II cl.	
28	IV dies infra octavam Nativitatis Domini. Ss. Innocentium Martyrum.....	II cl.	
29	De V die infra octavam Nativitatis Domini . <i>Commemoratio S. Thomae Ep. et Mart.</i>	II cl.	
30	De VI die infra octavam Nativitatis Domini .	II cl.	
31	De VII die infra octavam Nativitatis Domini . <i>Commemoratio S. Silvestri I Papae et Conf.</i>	II cl.	

TABELLAE DIERUM LITURGICORUM

DOMINICAE

Dominicae I classis

[699] Prima, secunda, tertia et quarta Adventus.
Prima, secunda, tertia et quarta Quadragesimae.
Prima et secunda Passionis.
Dominica Resurrectionis.
Dominica in albis.
Dominica Pentecostes.

Dominicae II classis

Omnes aliae dominicae, superius non nominatae.

FERIAE

Feriae I classis

Feria IV cinerum.
Omnes feriae Hebdomadae sanctae.

Feriae II classis

Feriae Adventus a die 17 ad diem 23 decembris.
Feriae Quatuor Temporum Adventus, Quadragesimae et mensis septembris.

Feriae III classis

Feriae Adventus usque ad diem 16 decembris inclusive, extra Quatuor Tempora.
Feriae Quadragesimae et Passionis, superius non nominatae.

Feriae IV classis

Omnes aliae feriae, superius non nominatae.

VIGILIAE

Vigiliae I classis

Vigilia Nativitatis Domini.

Vigilia Pentecostes.

Vigiliae II classis

[700] Vigilia Ascensionis Domini.

Vigilia Assumptionis B. Mariae Virg.

Vigilia Nativitatis S. Ioannis Bapt.

Vigilia Ss. Petri et Pauli App.

Vigilia III classis

Vigilia S. Laurentii Mart.

OCTAVAE

Octavae I classis

Octava Paschalis.

Octava Pentecostes.

Octava II classis

Octava Nativitatis Domini.

FESTA I CLASSIS

In calendario Ecclesiae universae

Nativitas Domini.

Epiphania Domini.

Pascha Resurrectionis.

Ascensio Domini.

Pentecostes.

Festum Ssmae Trinitatis.

Festum Ssmi Corporis C ir

Festum Ssmi Cordis Icsu.

Festum Pretiosissimi Sanguinis I). N. I. C.
 Festum D. N. I. C. Regis.
 Conceptio Immaculata B. Mariae Virg.
 Annuntiatio B. Mariae Virg.
 Assumptio B. Mariae Virg.
 Festum S. Ioseph, Sponsi B. Mariae Virg., Conf., Eccl. univ. Patroni.
 Festum S. Ioseph Opificis, Sponsi B. Mariae Virg., Conf.
 Dedicatio S. Michaelis Archangeli.
 Nativitas S. Ioannis Baptistae.
 Festum Ss. Petri et Pauli App.
 Festum Omnium Sanctorum.
[701] Alii dies liturgici I classis
 Dies octavus Nativitatis Domini.
 Commemoratio omnium Fidelium defunctorum.

IN CALENDARIIS PARTICULARIBUS

Festum Patroni principalis nationis, regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, dioecesis.
 Anniversarium Dedicationis ecclesiae cathedralis.
 Festum Patroni principalis loci seu oppidi vel civitatis.
 Anniversarium Dedicationis ecclesiae propriae.
 Titulus ecclesiae propriae.
 Festum Tituli Ordinis seu Congregationis.
 Festum Fundatoris canonizati Ordinis seu Congregationis.
 Festum Patroni principalis Ordinis seu Congregationis, et provinciae religiosae.
 Alia festa I classis propria et indulta, mobilia aut fixa.

FESTA II CLASSIS

IN CALENDARIO ECCLESIAE UNIVERSAE

Festum Ssmi Nominis Iesu.
 Festum S. Familiae Iesu, Mariae et Ioseph.
 Commemoratio Baptismatis D. N. I. C.
 Transfiguratio D. N. I. C.
 Festum Exaltationis S. Crucis.
 Dedicatio Archibasilicae Ssmi Salvatoris.
 Purificatio B. Mariae Virg.
 Festum B. Mariae Virg. Reginae.
 Visitatio B. Mariae Virg.
 Festum Immaculati Cordis B. Mariae Virg.
 Nativitas B. Mariae Virg.
 Festum septem dolorum B. Mariae Virg. mense septembri
 Festum B. Mariae Virg. a Rosario.

Festum Maternitatis B. Mariae Virg.

Festa natalicia Apostolorum et Evangelistarum, scilicet:

Festum S. Andreae (30 nov.).

Festum S. Thomae Ap. (21 dec.).

Festum S. Iohannis Ap. et Evangelistae (27 dec.).

Festum S. Matthiae Ap. (24 vel 25 febr.).

[702] Festum S. Marci Evangelistae (25 apr.).

Festum Ss. Philippi et Iacobi App. (11 maii).

Festum S. Iacobi Ap. (25 iulii).

Festum S. Bartholomaei Ap. (24 aug.).

Festum S. Matthaee Ap. et Evangelistae (21 sept.).

Festum S. Lucae Evangelistae (18 oct.).

Festum Ss. Simonis et Iudae App. (28 oct.).

Festum S. Stephani Protomart.

Festum Ss. Innocentium Mm.

Festum Cathedrae S. Petri Ap. (22 febr.).

Festum S. Annae, Matris B. Mariae Virg.

Festum S. Laurentii Mart.

Festum S. Iohachim, Patris B. Mariae Virg.

In calendariis particularibus

Festum Patroni secundarii nationis, regionis seu provinciae sive ecclesiasticae
sive civilis, dioecesis, civitatis vel oppidi.

Festum Fundatoris beatificati Ordinis seu Congregationis.

Festum Patroni secundarii Ordinis seu Congregationis, et provinciae religiosae.

Alia festa II classis propria et indulta, mobilia aut fixa.

VARIATIONES IN BREVIARIO ET MISSALI ROMANO

AD NORMAM NOVI CODICIS RUBRICARUM

Caput I

VARIATIONES IN CALENDARIO

[706] 1. Festa, quae tamquam *duplicia I classis* in calendariis indicantur, abhinc fiunt *festa I classis*.

2. Festa, quae tamquam *duplicia II classis* in calendariis indicantur, abhinc fiunt *festa II classis*.

3. Festa, quae tamquam *duplicia maiora* aut *minora*; et festa, quae tamquam *semiduplicia* (ab anno 1955 tamquam *simplicia*) in calendariis indicantur, abhinc fiunt *festa III classis*.

4. Festa, quae tamquam *simplicia* in calendariis indicantur, et anno 1955 ad *commemorationem* sunt reducta, inscribuntur tamquam *commemorationes*.

5. Ad commemorationem insuper reducuntur:

a) festum S. Georgii Mart. (23 aprilis);

b) festum B. Mariae Virg. de Monte Carmelo (16 iulii);

c) festum S. Alexii Conf. (17 iulii);

d) festum Ss. Cyriaci, Largi et Smaragdi Mm. (8 augusti);

e) festum impressionis Stigmatum S. Francisci (17 septembris);

f) festum Ss. Eustachii et Sociorum, Mm. (20 septembris);

g) festum B. Mariae Virg. de Mercede (24 septembris);

h) festum S. Thomae Ep. et Mart. (29 decembris);

i) festum S. Silvestri I Papae et Conf. (31 decembris);

l) festum septem dolorum B. Mariae Virg. (feria VI post dominicam I Passionis).

6. Fiunt dies liturgici I classis:

tf) Dies octavus Nativitatis Domini (1 ianuarii);

b) Commemoratio omnium Fidelium defunctorum (2 novembris), quae tamen locum cedere pergit dominicae occurrenti.

[707] 7. Fiunt dies liturgici II classis:

a) festum S. Familiae Iesu, Mariae, Ioseph (dominica I post Epiphaniam);

b) festum Cathedrae S. Petri Ap. (22 februarii);

r) festum Exaltationis S. Crucis (14 septembris).

8. E calendario expunguntur festa:

a) Cathedrae S. Petri Romae (18 ianuarii);

bl Inventionis S. Crucis (3 maii);

c) S. Iohannis ante Portam Latinam (6 maii);

d) Apparitionis S. Michaelis Archangeli (8 maii);

I IfEâ

<4^1

f) S. Leonis II (3 iulii);

/) S. Anacleti (13 iulii);

(,) S. Petri ad Vincula (1 augusti);

h) Inventionis S. Stephani (3 augusti).

hem. c calendario expungitur commemoratio S. Vitalis Mart. (28 aprilis).

9. In calendario inscribuntur festa:

rz) Commemorationis Baptismatis I. N. 1. C. (13 ianuarii);

b) S. Gregorii Barbadici Ep. et Conf. (17 iunii);

r) S. Antonii Mariae Claret Ep. et Conf. (23 octobris).

10. Transferuntur festa:

a) S. Irenaei, a die 28 iunii ad diem 3 iulii;

b) S. Ioannis Mariae Vianncy, a die 9 ad diem 8 augusti.

11. Commemoratio Ss. Sergii, Bacchi, Marcelli et Apulcii Mm. transfertur a die 7 ad diem 8 octobris.

12. Mutatur denominatio:

zz) festi Circumcisionis Domini, in «Octava Nativitatis Domini» (1 ia' nuarii);

b) festi Cathedrae S. Petri Ap. Antiochiae, in «Festum Cathedrae S. Petri Ap.» (22 februarii);

c) festi Ssmi Rosarii B. Mariae Virg., in «Festum B. Mariae Virg. a Rosario» (7 octobris).

Caput II

VARIATIONES IN ORDINARIO DIVINI OFFICII

¶ 13. Suffragium de omnibus Sanctis et commemoratio de Cruce abolentur.

14. Inter lectiones breves ad Primam, iuxta diversa anni Tempora, addantur sequentes:

a) *Tempore Nativitatis Domini*': Ipsi peribunt, tu autem permanebis; et omnes ut vestimentum veterascent: et velut amictum mutabis cos, et mutabuntur; tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient. Tu autem.

b) *Tempore Epiphaniae*: Omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annuntiantes. Tu autem.

c) *Tempore Ascensionis Domini*: Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? Hic Iesus qui assumptus est a vobis in caelum, sic veniet, quemadmodum vidistis cum euntem in caelum. Tu autem.

15. Indultum et indulgentiae, olim pro recitatione orationis *Sacrosanctae* concessa, antiphonae finali B. Mariae Virg. adnectuntur.

Ca pu t III

VARIATIONES IN PSALTERIO

16. Quando psalmi ad Laudes sumendi sunt e secundo schemate, ad Primam amplius non dicitur quartus psalmus, scilicet primus qui in Laudibus locum non habuit.

Item in dominica, si psalmi sumendi sunt e secundo schemate, loco psalmi 117, qui in Laudibus recitatur, ad Primam, dicitur psalmus 53, *Deus, in nomine tuo*.

17. Sabbato, quando ad Laudes alterum psalmorum schema recitandum occurrit, canticum Moysis *Auscultate, cadi* (Audite, cadi) dimittitur jwst versum *Petram, qua genuit te, neglexisti *, et oblitus es Dei factoris tui* (Deum qui te genuit dereliquisti, * et oblitus es Domini creatoris tui).

Ca pu t IV

VARIATIONES IN PROPRIO DE TEMPORE

[709] 18. Orationes pro diversitate Temporum abolentur.

19. Si vigilia Nativitatis Domini venerit in dominica, Officium ordinatur hoc modo:

a) *sabbato praecedenti, ad Vesperas*, omnia dicuntur ut in sabbato ante dominicam IV Adventus;

b) *ad Matutinum* dicitur unicum Nocturnum cum invitatorio de vigilia, hymno de Ordinario Adventus, novem antiphonis et novem psalmis de dominica tempore Adventus, versu et tribus lectionibus cum suis responsoriis de vigilia;

c) *ad Laudes* et *ad Horas minores* fit Officium festivum de vigilia, ut in Proprio, sine commemoratione dominicae.

20. In festo Nativitatis Domini et per octavam, ad Matutinum, Psalmus 88, *Gratias Dômini in cetérnum* ¶ *cantabo* (Misericordias Domini in æternum cantabo) qui occurrit in tertio Nocturno, dimittitur post versum *Ut luna qua manet in a-ternum * testis in cado fidelis* (Et thronus eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in æternum * et testis in cælo fidelis).

21. In festo Ss. Innocentium Mart. (28 decembris):

a) adhibetur color ruber paramentorum;

b) ad Matutinum, dicitur hymnus *De Teum-*,

c) in Missa, dicitur *Gloria in excelsis* et *Alleluia* cum suo versu.

22. Dies a 2 ad 5 ianuarii sunt feriae temporis Nativitatis Domini.

Ad Officium et Missam horum dierum quod attinet, haec animadvertantur:

a) *In Officio feriali*, antiphonae et psalmi, ad omnes Horas, et versus Nocturni sumuntur de currenti hebdomadae dic, ut in Psalterio; lectiones de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis, et dicitur *Te Deum-*, reliqua, una cum versu in responsorio brevi ad Primam, ut dic 1 ianuarii.

Missa dicitur ut die 1 ianuarii, cum *Gloria* et praefatione de Nativitate, sine *Credo* et *Communicantes* proprio.

b) *In festis*, his diebus forte occurrentibus, retinetur versus in responsorio brevi ad Primam, ut die 1 ianuarii, nisi habeatur proprius; sed nulla fit commemoratio feriae.

[710] 23. Dies a 7 ad 12 ianuarii sunt feriae temporis Epiphaniae Domini.

Ad Officium et Missam horum dierum quod attinet, haec animadvertantur:

a) *In Officio feriali*, antiphonae et psalmi, ad omnes Horas, et versus Nocturni sumuntur de currenti hebdomadae die, ut in Psalterio; lectiones de Scriptura occurrenti cum responsoriis de Epiphania, et dicitur *Te Deum* reliqua, una cum versu in responsorio brevi ad Primam, ut in festo Epiphaniae. Oratio dicitur ut in festo Epiphaniae; in feriis autem post dominicam I occurrentibus, de eadem dominica.

Diebus a 7 ad 12 ianuarii sumuntur etiam antiphonae ad *Benedictus* et ad *Magnificat*, quae singulis diebus propriae assignantur; die vero 12 ianuarii. ad *Magnificat*, resumitur antiphona ad *Magnificat* e II Vesperis Epiphaniae.

Missa dicitur ut in festo Epiphaniae; in feriis autem post dominicam I occurrentibus, de eadem dominica, cum *Gloria* et praefatione de Epiphania, sine *Credo* et *Communicantes* proprio.

b) *In festis*, his diebus occurrentibus, retinetur versus in responsorio brevi ad Primam de Epiphania Domini, nisi habeatur proprius; sed nulla fit commemoratio feriae.

24. Die 13 ianuarii fit *Commemoratio Baptismatis D. A. Iesu Christi* (II classis).

Ad Matutinum, Laudes, Vesperas et Completorium omnia dicuntur ut in festo Epiphaniae, sed Matutinum incipitur more solito, et in tertio Nocturno dicitur psalmus 86; lectiones trium Nocturnorum cum suis responsoriis, et oratio dicuntur ut die 13 ianuarii. Ad Horas minores dicuntur antiphonae et psalmi decurrenti hebdomadae die, reliqua ut in festo Epiphaniae, excepta oratione.

Missa dicitur prouti in Missali habetur, die 13 ianuarii.

Quod si occurrat eodem die dominica I post Epiphaniam, fit Officium de S. Familia, sine commemoratione Baptismatis Domini et sine commemoratione dominicae. Tunc initium Epistolae I ad Corinthios legitur sabbato praecedenti.

25. Peculiaria pietatis exercitia, quae cum populi concursu, feria VI post dominicam I Passionis, in honorem B. Mariae Virg. Matris dolorosae peragi consueverunt, continuari possunt. Permittuntur etiam eo die, duae Missae festivae de septem doloribus B. Mariae Virg.

[711] 26. Pro antiphona ad *Magnificat*, ad Vesperas feriae VI, tempore Paschalis, sumitur antiphona ad *Magnificat* quae habetur ad II Vesperas dominicae praecedentis.

27 Post Officium dominicae V post Pascha, in *Breviario* ponatur sequens rubri», a:

In Litaniis minoribus

Litaniae minores seu Rogationes per se assignantur feriis II, III et IV ante festum Ascensionis Domini.

Ordinariis autem locorum facultas tribuitur eas transferendi ad alios tres dies continuos magis opportunos iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem.

De Litaniis minoribus nihil fit in Officio.

Obligatio recitandi Litanias Sanctorum cum suis precibus, his diebus, urget tantum in processione aut aliis peculiaribus supplicationibus. Proinde, qui ad recitationem divini Officii obligantur, processioni vero aut aliis peculiaribus supplicationibus non intersunt, non tenentur dicere, his diebus, Litanias Sanctorum cum suis precibus.

In Missali autem, in Missa de Rogationibus, post epistolam, deleatur *Alleluia* cum suo versu, et eius loco ponatur graduate et *Alleluia* cum suo versu, necnon tractus, et *Alleluia* cum suis versibus, quae in Missa pro quacumque necessitate, iuxta diversa anni Tempora inveniuntur. Verba demum: *praefatio paschalif*, deleantur.

28. Feria II infra hebdomadam V post Pascha, omissis sectionibus de homilia in Evangelium Missae de Rogationibus, ponantur hac sectiones de Scriptura occurrenti:

De Epistola prima beati Petri Apostoli

*Lectio I**Cap. 2, 1-5*

Deponentes igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et invidias, et omnes detractiones, sicut modo geniti infantes, rationabile, sine dolo lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustastis, quoniam dulcis est Donimus. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem electum et honorilatum: et ipsi tamquam lapides vivi supcrædificamini, domus spiritufdis, sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Iesum Christum.

Resp. Dicant nunc, *ut adhuc hoc die.*

[772] *Lectio II**Cap. 2, 6-10*

Propter quod continet Scriptura: Ecce, pono in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum: et qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem lapis, quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli, et lapis offensionis, et petra scândali his, qui offendunt verbo, nec credunt in quo et positi sunt. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut virtûtes annuntietis eius, qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti.

13B

Resp. Cantate Domino, *ut adhuc hoc die.*

*Lectio in**Cap. 2, 11-17*

Carissimi: Obsecro vos tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversationem vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo, quod detrectant de vobis tamquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subiecti igitur estote omni humana: creaturæ propter Deum: sive regi quasi praecellenti, sive ducibus tamquam ab eo missis, ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut beneficientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite: Deum timete: regem honorificate.

In Officio feriali. Te Deum.

In Officio ordinario, resp.: Narrabo, ut adhuc hoc die.

Antiphonae ad *Benedictus* et ad *Magnificat* retinentur quae in Breviario nunc exstant.

29. Dies a feria VI post Ascensionem Domini usque ad vigiliam Pentecostes exclusive sunt feriae temporis Ascensionis.

Ad Officium et Missam horum dierum quod attinet, haec animadvertantur:

a) In Officio feriali, antiphonae et psalmi, ad omnes Horas, et versus Nocturni sumuntur de currenti hebdomadae die, ut in Psalterio pro tempore paschali; lectiones de Scriptura occurrenti, cum suis responsoriis, et dicitur *Te Deum*, reliqua, una cum versu in responsorio brevi ad Primam, ut in festo Ascensionis.

Missa dicitur ut in festo Ascensionis, cum *Gloria* et praefatione de Ascensione, sine *(.redo*, et *Communicantes* proprio.

b) In festis, his diebus occurrentibus, retinetur versus in responsorio brevi ad Primam de Ascensione, nisi habeatur proprius; sed nulla fit commemoratio feriae.

30. Dominica olim infra octavam Ascensionis inscribitur tantum < Dominica post Ascensionem ». Eius Officium ordinatur hoc modo:

partes Ordinarii sumuntur e festo Ascensionis sicut in feriis huius temporis; capitula vero, antiphonae ad *Benedictus* et ad *Magnificat*, et oratio sunt propria;

b) ad I Vesperas, psalmi de sabbato dicuntur sub antiphona *Alleluia, alleluia. alleluia*,

c) ad Nocturnum, Laudes et Vesperas, psalmi de dominica dicuntur sub antiphona, *Alleluia, alleluia, alleluia* de tempore paschali;

d) lectiones et responsoria unci Nocturni sumuntur propria, prouti exstant in Breviario.

31. Feria V ante vigiliam Pentecostes, tamquam lectiones de Scriptura occurrenti, dicantur lectiones de Epistola tertia beati Ioannis Ap., quae nunc in Breviario assignantur feriae VI sequenti; item, feria VI ante vigiliam Pentecostes,

lectiones de Epistola beati Iudae Ap., quae nunc in Breviario assignantur primo Nocturno vigiliae Pentecostes.

32. In vigilia Pentecostes dicitur Officium feriale, ut in Ordinario de tempore Ascensionis, cum tribus lectionibus de homilia in evangelium diei. Oratio autem ad Laudes et ad Horas sumitur e dominica post Ascensionem.

In Missa/i, deleantur prophetiae, benedictio fontis et litaniae. Omnes Missae incipiunt more solito, psalmo *ludica me, Deus*, et antiphona ad Introitum *Cum sanctificatus fuero*.

33. In festo Ssmi Corporis Christi, ad Primam, dicitur versus *Qui sedes ad dexteram Patris*.

Dominicae et dies, olim infra octavam Ssmi Corporis Christi et Ssmi Cordis Iesu, celebrantur per omnia sicut reliquae dominicae et feriae per annum.

Responsoria post lectiones de Scriptura, his dominicis et feriis, dicuntur de tempore post Pentecosten, ut in Breviario habentur dominica IV post Pentecosten et feriis subsequentibus.

f7H| 34. Peculiaria pietatis exercitia quae, cum populi concursu, diebus olim infra octavam Ssmi Corporis, ex traditione, celebrari consueverunt, continuari possunt. Ubi autem fit processio, his diebus, permittuntur duae Missae de Ss. Eucharistia, ad modum Missae votivae II classis.

35. Sabbato ante dominicam primam augusti, rubrica circa lectiones de Scriptura occurrenti, mutetur hoc modo:

Si prima dominica incidit a die 1 ad 3 augusti, tunc mensis habet quinque dominicas, et Scriptura occurrens legitur integra, ut in Breviario habetur.

Si vero prima dominica incidit in dies a 4 ad 7 augusti, mensis habet quatuor dominicas tantum, et de Scriptura occurrenti omittitur illa pars quae hebdomadae quintae assignata est.

36. Sabbato ante dominicam primam septembris, ponatur sequens rubrica:

Si prima dominica incidit in diem 1 vel 2 septembris, mensis habet quinque dominicas, et Scriptura occurrens absolvitur integra, ut in Breviario habetur.

Si vero prima dominica incidit in dies a 3 ad 7 septembris, tunc mensis habet quatuor dominicas tantum, et de Scriptura occurrenti omittitur illa pars quae hebdomadae quintae assignata est.

37. Ad Vesperas feriae IV et VI Quatuor Temporum mensis septembris, pro antiphona *ad Magnificat* repetitur antiphona quae, in iisdem feriis, habetur *ad Benedictus*.

38. Sabbato ante dominicam primam octobris, ponatur sequens rubrica:

Si prima dominica incidit in dies a 1 ad 3 octobris, mensis habet quinque dominicas, et Scriptura occurrens absolvitur integra, ut in Breviario habetur.

Si vero prima dominica incidit in dies a 4 ad 7 octobris, tunc mensis habet quatuor dominicas tantum, et de Scriptura occurrenti omittitur illa pars, quae tertiae hebdomadae assignata est. **I**

39. Sabbato ante primam dominicam novembris, ponatur sequens rubrica:

Si prima dominica incidit in dies 1 vel 2 novembris, mensis habet quidem quinque dominicas, ultima tamen est prima Adventus, ita ut pro Scriptura occur-

renti maneant quatuor tantum hebdomadae. Item [7/5] quatuor dominicas tantum habet mensis, si prima dominica incidit in dies a 3 ad 5 novembris. His in casibus, de Scriptura occurrenti omittitur illa pars, quae secundae hebdomadae assignata est.

Si vero prima dominica incidit in dies 6 vel 7 novembris, mensis habet quidem quatuor dominicas, ultima tamen est prima Adventus, ita ut pro Scriptura occurrenti maneant tres hebdomadae tantum. Hoc in casu, de Scriptura occurrenti omittitur illa pars quae primae et secundae hebdomadae assignata est.

Caput V

VARIATIONES IN PROPRIO SANCTORUM

40. In festis III classis, tam universalibus quam particularibus, quae ad Matutinum habent aut antiphonas proprias et psalmos de Communi, aut antiphonas proprias et psalmos specialiter assignatos, novem antiphonae et novem psalmi dicuntur continuatim cum unico versu tantum, qui invenitur post ultimam antiphonam.

41. In iisdem festis, de quibus numero praecedenti, duae lectiones de Scriptura sumuntur de Communi, olim I Nocturno assignatae, retentis primo et tertio e responsoriis propriis, quae in Breviario his festis assignata erant.

42. In festis III classis, tam universalibus quam particularibus, quae ad Matutinum habent tantum responsoria propria, dicuntur antiphonae et psalmi de feria currenti, cum duabus lectionibus de Scriptura occurrenti et primo ac tertio e responsoriis propriis, et tertia lectione propria, ut in aliis Officiis ordinariis.

43. In Conversione S. Pauli (25 ianuarii), ad Matutinum dicuntur tres lectiones de Actibus Apostolorum, quae olim primo Nocturno erant assignatae, cum primo et secundo responsorio ibidem notatis.

44. In festo S. Martinae (30 ianuarii), ad Matutinum dicitur hymnus *Martinat celebri* una cum altera parte *Non illam crucians'*, ad Laudes autem et ad Vesperas sumitur hymnus *Tu natale solum*.

45. In festo Purificationis B. Mariae Virg. (2 februarii):

a) in Breviario, ponatur, in initio, haec rubrica: Festum Purificationis B. Mariae Virg. habetur tamquam festum Domini.

b) in Missali, ad benedictionem candelarum, omittitur antiphona [716] *Exsurge* cum versu psalmi et *Gloria Patri*, necnon *Flectamus genua*-, et ante orationem sacerdos dicit tantum *Dominus vobiscum* et *Oremus*.

46. In festis S. Venantii (IS maii), S. Mariae Magdalenae Poenitentis (22 iulii) et S. Ioannis Cantii (20 octobris), ad Vesperas, dicitur hymnus qui nunc in Breviario assignatur I Vesperis.

¶17 Die 17 iunii, pro festo S. Gregorii Barbadici, ponantur hae partes propriae:

*¶.

Oratio

Deus, qui beatum Gregorium Confessorem tuum atque Pontificem pastoralis sollicitudine, et pauperum miseratione clarescere voluisti: concède propitius; ut, cuius merita celebramus, caritatis imitemur exempla. Per Dôminum.

Lectio III

Gregorius Barbadicus, Venetiis perantiqua familia ortus, utriusque iuris lauream in Archigymnasio Patavino magna cum laude est adeptus. Undevigesimum annum agens, cum ad Monasteriensem pacis Conventum profectus esset, legato pontificio Fabio Chisio adhortante, ecclesiastica* militia* nomen dare constituit. Sacris initiatus, ab eodem Chisio, Alexandri septimi nomine ad Pontificatum assumpto, Bergomatium episcopus primum, mox, Cardinalium Collegio cooptatus, ad sedem Patavinam eligitur. In episcopali munere obeûndo, sancto Carolo Borromao sibi exemplo proposito, ad extremum usque spiritum adlaborâvit ut, Sacrosancta Tridentina Synodi monitis et decretis innixus, evelleret vitia, virtutes induceret. In utraque dioecesi Seminarium amplificavit, Patavinum præsertim bibliotheca auxit ac typographia, qua libri quoque ederentur inter populos proximi Orientis vulgandi. Catecheticam instructionem enixe fovit, et singulos dioecesis pagos, docendo et hortando, alacer peragravit. Caritatis operibus ac vita sanctitate refulsit, in egenos et pauperes adeo liberalis ut domesticam quoque supellectilem, vestes ac lectum in eorum auxilium erogaverit. Denique, post brevem lethalem morbum, placide obdormivit in Domino decimo quarto Kalendas iulias, anno millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo. Quem, meritis ac virtutibus clarum, Clemens decimus tertius Beatorum, Ioannes vero vigesimus tertius Sanctorum nûmero accensuit.

Missa *Statuit*, de Communi Conf. Pont. 1 loco, cum oratione propria, ut supra.

[7/7] 48. Die 28 iunii, in vigilia Ss. Petri et Pauli App., lectiones de homilia in Evangelium diei sumuntur c festo S. Pii X (3 septembris).

49. In festo S. Irenaei Ep. et Mart. (3 iulii), ponatur sequens lectio propria:

Lectio III

Irenæus, non longe ab urbe Smyrna natus, iam inde a puero sese Polycârpo, Ioannis Evangelista: discipulo eidemque episcopo Smyrnæorum, tradiderat in disciplinam. Polycârpo in cælum martyrii gloria sublato, cum incredibili stidio flagraret discendi quæ dogmata depôsi loco custodienda ceteri accepissent, quos Apôtoli instituerant; horum quam potuit plures convénit, quæque ab iisdem audivit, memori mente tenuit, ea deinceps opportune advêrsus hæreses allaturus. In Galliam profectus, Ecclésiæ Lugdunensis presbyter a Photino episcopo est constitutus; cui cum successisset, tam feliciter munus ôbiit episcopatus, ut sapientia, oratione exemploque suo non modo brevi cives lugdunenses omnes, sed multos etiam aliarum Galliarum urbium incolas superstitionem atque errorem abiecissem, dedissequæ christianæ militia nomina viderit. Multa scripsit, quorum ma-

•na pars intercidit iniuria temporum. Exstant eius adversus hxreses libri quinque, in quorum tertio libro grave imprimis atque præclarum de Romana Ecclesia, deque illius episcoporum successidne, divina: traditioni fideli, perpetua, certissima custode, testimonium dixit. Atque ad hanc, dixit, Ecclésiā propter potioem principalitatem ncesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est eos qui sunt undique fideles. Martyrio coronatus, migravit in cadum anno salutis ducentesimo secūdo.

50. In Commemoratione B. Mariae Virg. de Monte Carmelo (16 iulii):

a) in *Breviario*, post orationem, ponatur sequens rubrica: Si Commemoratio B. Mariae Virg. de Monte Carmelo venerit in sabbato, fit quidem Officium de S. Maria in sabbato, sed antiphona *ad Benedictus*, et oratio ad omnes Horas dicuntur ut supra;

b) in *Missali* autem ponatur sequens rubrica: Si Commemoratio B. Mariae Virg. de Monte Carmelo venerit in sabbato, Missa dici potest aut de sancta Maria in sabbato, aut propria de Commemoratione B. Mariae Virg. de Monte Carmelo.

51. In festo S. Laurentii de Brundusio, Conf. et Eccl. Doct. (21 iulii), ponatur sequens lectio propria:

[7/<S']

Lectio III

Laurentius, Brundūsii in Apūlia natus, adulescens Ordinem Fratrum Minorum Capuccindrum ingressus, philosophiam ac theologiam penitus didicit, complures autem linguas et antiquas et recentiores cdlluit. Sacerdos inauguratus, prxdicandi munus suscepit, quod per totam fere Italiam aliisque Europa: regiones indefessus obivit. Singulari prudentia consiliiq̃ dono prxditus, universo Ordini regendo præfēctus est, et a Summis Pontificibus saepe adhibitus ad gravissimas obeundas legationes. Atque eius potissimum opera effectum est, ut principes christiani copias suas consociaverint contra ingruentes Turearum turmas: quibuscum exercitus christidnus in Hungāria congressus, Laurentio prxeunte cum cruce, milites ducésq̃ cohordnte, celeberrimam retulit victoriam. Inter tot vero tantaque negotia, religiosi hominis virtutes heroico modo coluit. Quidquid supererat temporis, orationi impendens, vitam interiorem cum externa actuositate mirifice coniunxit. Tandem OlisipOnc, quo a populo neapolitano orator ad regem Hispaniae missus fuerat, libertatis cristiānx et iustitix strenuus assertor. quasi in acie occūbuit anno millesimo sexcentesimo undevicesimo. Multa reliquit scripta ad fidem catholicam adversus hxreses defendendam, et ad sacras Litteras explanandas. Eum Leo Papa decimus tertius in Sanctorum numerum retulit, Ioannes vero Papa vigesimus tertius universx Ecclesiae Doctorem declaras it.

52. In festo Transfigurationis Domini (6 augusti) psalmus 88, *Gratias Domini in æternum cantabo* (Misericordias Ddmini in xternum cantabo) qui occurrit in tertio Nocturno, dimittitur post versum *Nam Domini est clipeus noster*, * *et Sancti Israēl Rex noster* (Quia Ddmini est assumptio nostra, . et sancti Israel regis nostri).

53 In festo S. Philippi Benitii Conf. (23 augusti), ponatur sequens lectio propria:

Lectio III

Philippus, c nobili Benitidrum familia Florentiae natus, singulari visiône a beatissima Virgine in Servorum suorum familiam, nuper institutam, est vocatus. Primum in Senarii montis antrum concessit, ubi âsperam quidem iugi corporis castigatione, sed Christi Domini cruciatuum meditatione, suavem duxit vitam; deinde per universam fere Europam magnamque Asia: partem sodalicia septem dolorum Dei Matris [7/9] instituit. Sui Ordinis Generalis invitus renuntiatus, divinae caritatis ardore vehementer accensus, plûrimas Italiæ urbes concursans, gliscentes in eis civium discordias composuit, multasque ad Romani Pontificis obedientiam revocavit, et perditissimos homines ad poenitentiam perduxit. Denique Tudcrti, anno millesimo ducentesimo octogesimo quinto, in Christi Domini e cruce pendentis amplexu, quem suum appellabat librum, sanctissime ex hac vita migravit. Eum Clemens decimus, Pontifex maximus, Sanctorum nûmero adseripsit.

54. In festo B. Mariae Virg. a Rosario (7 octobris), hymnus *Caelestis aulae nuntius*, qui in Breviario I Vesperis assignabatur, nisi I Vesperae alicubi dicendae sint, praemittitur hymno Matutini, omissa conclusione.

55. Pro festo S. Antonii Mariae Claret, ponantur hae partes propriae:

Oratio

Deus, qui beatum Antdnium Mariam Confessdrem tuum atque Pontificem, apostdlicis virtutibus sublimasti, et per eum novas in Ecclesia clericorum ac virginum familias collegisti: concede, quaesumus; ut, cius dirigentibus monitis ac suffragantibus meritis, animarum salutem quaerere iugiter studeamus. Per Dominum.

Lectio III

Antonius Maria Claret, Sallendi, in Hispania, piis honestisque parentibus natus, adolescens textoriam artem exercuit, sed dein, sacerdotio auctus, primum parœciâlê ministerium excoluit, pdstca vero Romam venit ut a Prop.igandæ Fidei Congregatione ad exteras missiones mitteretur. Sed, Deo disponente, Hispaniam revêrsus, missionarius apostdlicus Catalâuniam, et Fortunatas Insulas peragravit. Bonorum librorum scriptor fecundus, Congregatidnem quoque Filiorum Immaculati Cordis Mariae fundavit. Archiépiscopal! sedi Sancti Iacobi in Cuba præféctus, zelântis Pastoris virtûtibus mire effulsit; seminarium restituit, doctrinam et disciplinam clericdrum promovit, dpera socialia condidit, pro christiana filiarum institutione Sorores Docentes a Maria Immaculata instituit. Matriti demum accersitus, ut Hispaniarum Reginae a confessionibus et in gravissimis ecclesiasticis negotiis a consiliis esset, austeritatis omniûmq; virtutum eximium praebuit exemplar. In Vaticano Concilio Romani Pontificis infallibilitatem strenue defendit. Devotionem erga Sanctissimum Sacramentum et Cor Mariae Immaculatum 1720| eiusque Rosarium mirifice propagavit. Tandem, apud Fontem Frigidum, in Gallia, exsul moiitur, anno millesimo octingentesimo sep-

tuagcsimo. Quem, miraculis clarum. Pius Papa undecimus Beatdrum, Pius \cro duodecimus Sanctorum fastis adseripsit.

Missa *Sacerdotes tui*, de Communi Conf. Pont. II loco, cum oratione propria, ut supra.

56. In festo S. Raphaëlis Archangeli (24 octobris) ad Matutinum dicuntur tres lectiones de libro Tobiae, quae olim primo Nocturno erant assignatae, cum primo et secundo responsorio ibidem notatis.

57. In festo D. N. Iesu Christi Regis, in tertio Nocturno, altera pars psalmi 88 *Si dereliquerint filii eius* (Si autem dereliquerint filii eius) dimittitur post versum *Ut luna qua manet in atérnum, * testis in calo fidelis* (Et thronus eius sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in æternum, * et testis in cado fidelis).

58. Vesperae defunctorum, cum suo Completorio proprio, diei I novembris olim assignatae, transferuntur in Commemorationem omnium Fidelium defunctorum; seri si concurrant cum dominica, vel festo I classis, Officium Commemorationis omnium Fidelium defunctorum cessat post Nonam.

Celebratio tamen Vesperarum defunctorum post II Vesperas diei I novembris, quae pro pietate fidelium peragi consuevit, continuari potest, una cum aliis piis exercitiis forsitan consuetudine traditis, tamquam peculiare pietatis obsequium.

Ca pu t VI

VARIATIONES IN COMMUNI SANCTORUM

59. In hymno *Iste Confessor*, tertius versus erit semper *Meruit supremos laudis honores*.

60. In *Communi Dedicationis ecclesiae*, in initio, ponatur sequens rubrica: Festum Dedicationis ecclesiae est festum Domini.

In ipso die Dedicationis ecclesiae, dicitur Officium de die liturgico occurrenti usque ad Nonam.

Ante reliquias Sanctorum, in altari ecclesiae consecrandae includendas, si commode fieri potest, celebrantur Vigiliae, et cantetur vel dicatur Matutinum, cum tribus Nocturnis, in honorem Sanctorum Martyrum, [721] quorum reliquiae sunt recondendae. Invitentur quoque fideles ut his Vigiliis participant.

Qui vero Officio divino tenentur, obligationi suae satisfaciunt, pro Matutino, recitatione Nocturnorum in honorem Sanctorum Martyrum, in Vigiliis peracta.

A Vesperis ipsius dici Dedicationis, dicitur Officium de Dedicatione ecclesiae, quod protrahitur usque ad Completorium diei sequentis, et dicitur ad modum Officii festi I classis.

61. Officium votivum defunctorum, sive cum unico Nocturno, sive cum tribus recitetur, inchoatur semper cum invitatorio et suo psalmo; et, si dicitur pro defunctis in genere, concluditur cum oratione *Fidelium*.

Ca pu t VII

VARIATIONES IN MISSIS
ET ORATIONIBUS VOTIVIS AD DIVERSA

62. Missa votiva « Contra paganos » inscribatur « Missa pro Ecclesiae defensione »; Missa autem « Ad tollendum schisma » abhinc dicatur « Missa pro unitate Ecclesiae ».

63. Inter orationes « diversas », oratio « Pro Imperatore romano » deleatur, et eius loco ponatur sequens:

Pro res publicas moderantibus

Oratio

Omnipotens sempiterne Deus, in cuius manu sunt omnium potestates et omnium iura populorum: respice benignus aci eos, qui nos in potestate regunt; ut ubique terrarum, dextera tua protegente, et religionis integritas, et patriæ securitas indesinenter consistat. Per Dominum.

Secreta

Propitiare, Domine, preces et hostias famulorum tuorum, et propter nomen tuum patriæ defende rectores; ut salus servientium tibi principum, pax tuorum possit esse populorum. Per Dominum.

Postcommunio

Protege, Domine, famulos tuos subsidiis pacis; et corporis et spiritualibus enutrens alimentis, a cunctis hostibus redde securos. Per Dominum.

VARIATIONES IN MARTYROLOGIO ROMANO

Ca pu t I

VARIATIONES IN ELOGIIS FESTORUM
ET OFFICIORUM MOBILIIUM

[722] 1. Pro festo sanctae Familiae.

Rubrica quae praecedit elogium respiciens hoc festum, sic corrigatur.

Sabbato ante dominicam, quae occurrere potest a die 7 ad diem 13 ianuarii inclusive.

2, Pro dominica I Passionis.

Lemma et elogium mutetur hoc modo.

Sabbato ante dominicam primam Passionis.

Dominica prima Passionis.

3. Pro commemoratione septem dolorum B. Mariae Virg.

Lemma et elogium hoc modo mutetur.

Feria quinta post dominicam primam Passionis.

Commemoratio septem dolorum beatissimae Virginis Mariae.

4. Pro dominica II Passionis.

Lemma et elogium mutetur hoc modo'.

Sabbato ante dominicam secundam Passionis, seu in palmis.

Dominica secunda Passionis, seu in palmis, quando...

5. Pro litaniis maioribus.

Lemma mutetur hoc modo'.

Feria tertia infra octavam Paschae, quoties ipsum Pascha, vel secunda feria infra octavam Paschae, in diem 25 aprilis inciderit.

6. Feria tertia ante dominicam tertiam post Pascha.

Deleatur lemma et elogium, respiciens solemnitatem sancti Joseph.

7. Feria tertia ante dominicam quartam post Pascha.

Deleatur lemma et elogium, respiciens octavam solemnitatis sancti Ioseph.

[723] 8. Feria quarta infra octavam Ascensionis Domini.

Deleatur lemma et elogium, respiciens octavam Ascensionis Domini.

9. Feria quarta infra octavam sanctissimi Corporis Christi.

Deleatur lemma et elogium, respiciens octavam huius festivitatis.

10. Feria quinta infra octavam sacratissimi Cordis Iesu.

Deleatur lemma et elogium, respiciens octavam huius festi.

Ca pu t II

VARIATIONES IN CORPORE MARTYROLOGII

11. Kalendis Ianuarii (I ian.).

Primum elogium mutetur ut sequitur:

Octava Nativitatis Domini nostri Iesu Christi.

Secundo loco scribatur.

Circumcisio eiusdem Domini nostri Iesu Christi.

12. Quarto Nonas Ianuarii (2 ian.).

Deleatur primum elogium:

Octava sancti Stephani Protomartyris.

13. Tertio Nonas Ianuarii (3 ian.).

Deleatur primum elogium:

Octava sancti Iohannis, Apostoli et Evangelistae.

14. Pridie Nonas Ianuarii (4 ian.).

Deleatur primum elogium:

Octava sanctorum Innocentium Martyrum.

15. Nonis Ianuarii (5 ian.).

Deleatur primum elogium:

Vigilia Epiphaniae Domini.

16. Idibus Ianuarii (13 ian.).

Loco elogii: Octava Epiphaniae Domini, *ponatur* Commemoratio Baptismatis Domini nostri Iesu Christi.

[724] 17. Quintodecimo Kalendas Februarii (18 ian.).

Deleatur primum elogium:

'r

Cathedra sancti Petri Apostoli, qua primum Romae sedit.

Initium elogii sequentis ita incipiat:

Romae Passio sanctae Priscæ...

18. Sexto Kalendas Februarii (27 ian.).

In elogio sanctae Angelae Mericiae mutantur ultima verba ut sequitur:

Eius tamen festivitas Kalendis Iunii celebratur.

19. Octavo Kalendas Martii (22 febr.).

Loco primi elogii Antiochiae Cathedrae..., substituatur sequens:

Cathedra sancti Petri Apostoli, qua primum Romae sedit, *ex die 18 Ianuarii.*

20. Septimo Kalendas Martii (23 febr.).

Deleatur primum elogium:

Vigilia sancti Matthiae Apostoli.

In anno bissextili, legitur tantum:

Commemoratio plurimorum...

X
j H
t S
,iB

21. Quarto Kaléndas Mail (28 apr.).

Elogium S. Vitalis Martyris deleatur.

22. Kalendis Maii (1 maii).

Elogium Ss. Apostolorum Philippi et Iacobi transferatur in diem 11 eiusdem mensis, primo loco, et eius loco ponatur sequens'.

Sollemnitas sancti Ioseph opificis, Sponsi beatæ Mariæ Virginis, Confessoris, opificum Patroni.

In elogio S. Pii V dematur verbum item.

23. Quinto Nonas Maii (3 maii).

Elogium Inventionis S. Crucis ponatur, eodem die, ultimo loco.

In elogio Ss. Alexandri et sociorum, demantur verba Papæ primi.

24. Pridie Nonas Maii (6 maii).

Elogium S. Iohannis, Apostoli et Evangelistæ, ponatur eodem die, secundo loco.

25. Octavo Idus Maii (8 maii).

Elogium Apparitionis S. Michaelis ponatur, eodem die, ultimo loco.

[725] 26. Pridie Kaléndas Iunii (31 maii).

Primum elogium ponatur die sequenti, primo loco, et eius loco ponatur sequens.

Festum beatæ Mariæ Virginis Reginae.

27. Quintodecimo Kaléndas Iulii (17 iunii).

Primo loco ponatur sequens elogium'

Sancti Gregorii Barbadici, Cardinalis, Episcopi et Confessoris, cuius dies natalis sequenti die recensetur.

28. Quartodecimo Kaléndas Iulii (18 iunii).

Tertio loco ponatur hoc elogium:

Patavii Sancti Gregorii Barbadici, Veneti, Cardinalis et Bergomatis primum. deinde Patavinae dioceseos Episcopi, quem mira virtutum et pastoralis sapientiae laude conspicuum, Iohannes vigesimus tertius Sanctorum corona insignivit. Ipsius autem festum pridie huius diei celebratur.

29. Quarto Kaléndas Iulii (28 iunii).

In fine elogii S. Irenæi addatur:

Ipsius tamen festivitas quinto Nonas Iulii celebratur.

30. Kalendis Iulii (1 iulii).

Deleatur primum elogium:

Octava Nativitatis sancti Ioannis Baptistae.

31. Quinto Nonas Iulii (3 iulii).

Primo loco ponatur:

Sancti Irenaei, Episcopi et Martyris, qui migravit in caelum quarto Kalendas Iulii.

"Elogium natalis S. Leonis ponatur eodem die, sexto loco, id est, post Ss. Martyres Marcum et Mucianum.

32. Pridie Nonas Iulii (6 iulii).

Deleatur primum elogium:

Octava sanctorum Apostolorum Petri et Pauli.

33. Tertio Idus Iulii (13 iulii).

Elogium sancti Anacleti deleatur.

[726] 34. Decimo septimo Kalendas Augusti (16 iulii).

Initium primi elogii sic mutetur:

Commemoratio beatæ Mariae...

35. Duodecimo Kalendas Augusti (21 iulii).

I

Primo loco ponatur sequens elogium:

Sancti Laurentii de Brundusio, Confessoris et Ecclesiae Doctoris, ex Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum, qui sequenti die migravit in caelum.

36. Undecimo Kalendas Augusti (22 iulii).

; [Mj

Secundo loco ponatur hoc elogium:

*

Ulyssipone, in Lusitania, natalis sancti Laurentii de Brundusio, Confessoris, ex Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum, quem verbi Dei praedicatione, caelesti doctrina, pontificiis legationibus rebusque ad Dei gloriam et Ecclesiae utilitatem feliciter gestis praeclarum, Leo Papa decimus tertius Sanctorum fastis adscripsit, et Summus Pontifex Ioannes vigesimus tertius universalis Ecclesiae Doctorem declaravit, eiusque festum pridie huius diei celebrari iussit.

«

37. Nono Kalendas .Augusti (24 iulii).

Deleatur primum elogium:

Vigilia sancti Iacobi Apostoli.

38. Quarto Kalendas Augusti (29 iulii).

Elogium S. Felicis secundi deleatur.

Sequens elogium ita reformetur'.

Romae, via Portuensi, sanctorum Martyrum Felicis, Simplicii, Faustini et Beatrix, temporibus...

39. Kalendis Augusti (1 aug.).

Primum elogium ponatur ultimo loco, eodem die.

40. Tertio Nonas Augusti (3 aug.).

Elogium Inventionis S. Stephani, ultimo loco ponatur.

41. Pridie Nonas Augusti (4 aug.).

Elogium S. Ioannis Baptistae-Mariae Vianney {secundo loco} ita mutetur:

In vico Ars, ... quem Pius Papa Undecimus in Sanctorum numerum retulit, et omnium parochorum caelestem Patronum constituit. Ipsius tamen festum sexto Idus huius mensis recolitur.

42. Sexto Idus Augusti (8 aug.).

Primo loco ponatur elogium S. Ioannis Baptistae-Mariae Vianney, c sequenti die.

43. Sextodecimo Kalendas Septembris (17 aug.).

Deleatur primum elogium:

Octava sancti Laurentii Martyris.

44. Tertiodecimo Kalendas Septembris (20 aug.).

Secundo loco ponatur sequens elogium:

Romae depositio sancti Pii decimi, Papae et Confessoris, fidei integritatis et ecclesiasticae libertatis propugnatoris invicti, religionisque zelo insignis, cuius festum tertio Nonas septembris recolitur.

45. Undecimo Kalendas Septembris (22 aug.).

Deleatur tlogium:

Octava Assumptionis beatae Mariae Virginis.

In secundo elogio, quod fit primum, dematur verbum:

eiusdem.

46. Decimo Kalendas Septembris (23 aug.).

Deleatur primum elogium:

Vigilia sancti Bartholomaei Apostoli.

47. Tertio Nonas Septembris (3 sept.).

Primo loco ponatur hoc elogium:

Sancti Pii Papae decimi, cuius natalis dies tertiodccimo Kalendas septembris recensetur.

48. Decimo septimo Kalendas Octobris (15 sept.).

Deleatur primum elogium:

Octava Nativitatis beatæ Mariæ Virginis.

In sequenti elogio, quod fit primum, dematur verbum:
eiusdem.

49. Duodecimo Kalendas Octobris (20 sept.).

Deleatur primum elogium:

Vigilia sancti Matthæi, Apostoli et Evangelistæ.

{728} 50. Octavo Kalendas Octobris (24 sept.).

In primo elogio, loco vocabuli festum, dicatur Commemoratio.

51. Nonis Octobris (7 oct.).

Initium primi elogii ita mutetur:

Festum beatæ Mariæ Virginis a Rosario; itemque...

Tertio et quarto elogio addatur:

Eorum autem memoria sequenti die recolitur.

52. Octavo Idus Octobris (8 oct.).

Secundo loco ponatur hoc elogium:

Sanctorum Martyrum Sergii, Bacchi, Marcelli et r\pulcii, quorum dies natalis præcedenti die refertur.

53. Decimo Kalendas Novembris (23 oct.).

Primo loco ponatur sequens elogium:

Sancti Antonii Mariæ Claret, Episcopi et Confessoris, eius dies natalis sequenti die recensetur.

54. Nono Kalendas Novembris (24 oct.).

Elogium S. Antonii Mariæ Claret ponatur secundo loco. Vocabulum autem Montis Frigidi corrigatur in Fontis Frigidi. In fine addatur:

Ipsius autem festum pridie huius dici celebratur.

55. Sexto Kalendas Novembris (27 oct.).

Deleatur primum elogium:

Vigilia sanctorum Apostolorum Simonis et Iudæ.

H

-J

56. Pridie Kalendas Novembris (31 oct).

Deleatur primum elogium;
Vigilia omnium Sanctorum.

57. Sexto Idus Novembris (8 nov.).

Deleatur primum elogium:
Octava omnium Sanctorum.

58. Tertio Kalendas Decembris (29 nov.).

Deleatur primum elogium:
Vigilia sancti Andrae Apostoli.

[729] 59. Septimo Idus Decembris (7 dec.).

Deleatur primum elogium:
Vigilia Conceptionis Immaculatae beatae Mariae Virginis.

60. Decimo octavo Kalendas Ianuarii (15 dec.).

Deleatur primum elogium:
Octava Conceptionis Immaculatae beatae Mariae Virginis.

61. Tertiodccimo Kalendas Ianuarii (20 dec.).

Deleatur primum elogium:
Vigilia sancti Thomae Apostoli.

DECLARATIO

DE SERVANDIS IN CALENDARIIS PARTICULARIBUS INDE AB ANNO 1961

[730] Cum Summus Pontifex Ioannes XXIII per Suas Litteras Apostolicas « Rubricarum instructum » diei 25 iulii huius anni, *motu proprio* datas, statuerit ut « omnes ad quos spectat, quamprimum Calendaria et Propria, sive dioecesana sive religiosa, ad normam et mentem novae redactionis rubricarum et Calendarii conformari curent », haec S. Rituum Congregatio oportunas tradet instructiones circa Calendaria particularia et Officiorum atque Missarum Propria revisenda. Interim tamen opportunum ducit ea declarare quae, in calendariis particularibus, iam inde ab anno 1961, servanda erunt:

1. Ea omnia quae sub titulo « Variationes in Breviario et Missali romano ad normam novi codicis rubricarum » statuuntur, etiam in calendariis particularibus servanda sunt.

2. In calendariis, sive dioeccsanis sive religiosis, omnia festa particularia interim retineantur, quae nunc in iisdem calendariis inscripta inveniuntur.

3. Gradus eorundem festorum indicetur iuxta normas quae nn. 1-4 *Variationum* habentur.

4. Ad festa *propria* quod attinet, eorumque gradum, stricte serventur ea quae nn. 42-46 novi codicis rubricarum statuuntur.

5. Quoad festa a Religiosis celebranda, in singulis dioecsesibus, una cum clero dioeccsano, servetur praescriptum n. 57 novi codicis rubricarum.

6. Festa *universalia* quae, iuxta nn. 5 et 8 *Variationum*, aut ad commemorationem reducuntur aut e calendario expunguntur, interim retinentur in calendario particulari, si in eodem calendario tamquam festa duplicia I aut II classis inscripta habentur.

7. Si festa particularia III classis careant lectione propria, quae communiter «contracta» dicebatur, serventur ea quae n. 221 *b* novi codicis rubricarum indicantur.

[737 | 8. Episcopus dioecesanus statuatur diem in quo, iuxta nn. 362, 364 et 449 novi codicis rubricarum, in ecclesia cathedrali et in ecclesiis collegiatis, dicatur Missa de anniversario electionis ipsius Episcopi, et in omnibus ecclesiis dioecesis dicatur oratio pro Episcopo.

Ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 26 iulii anni 1960.

✠ Caietanus Card. Cicognani, Ep. Tusculanus, *Praefectus*

L S.

Henricus Dante, *a secretis*

ORDINATIONES

AD LIBRORUM LITURGICORUM EDITORES

circa editiones Breviarii ac Missalis romani
iuxta novum rubricarum codicem conficiendas

[7321 Sanctissimus Dominus Noster Ioannes Pp. XXIII, per Suas Litteras Rubricarum instructum», die 25 iulii huius anni 1960 *motu proprio* datas, mandavit ut S. Rituum Congregatio editoribus librorum liturgicorum rite approbatis - peculiares tradat instructiones» circa editiones Breviarii ac Missalis romani iuxta novum rubricarum codicem conficiendas.

Agitur enim de libris, quibus publicus Ecclesiae cultus ordinatur: consequitur. proinde, omnes editiones huiusmodi librorum in omnibus et per omnia, sive in textu sive in rubricis sive in ipsa cantus notatione, perfecte concordare debere cum exemplari authentico, quod ab hac S. Rituum Congregatione uti «typicum» declaratur.

Supremo igitur mandato obsecundans, haec S. Rituum Congregatio statuit:

1. Prouti in η. 4 praccitati *Motu proprio* edicitur, editores librorum liturgicorum, rite approbati et admissi, parare possunt novas Breviarii ac Missalis romani editiones, confectas iuxta novum rubricarum codicem, qui inde a die 1 ianuarii proximi anni 1961 vim habere incipiet.

2. *In parandis Breviarii romani editionibus*, haec servanda erunt:

a) Breviarium romanum edi poterit aut unico volumine comprehensum, quod communiter « Totum » appellatur, aut duobus voluminibus distinctum, quae simpliciter inscribentur « Tomus prior » et « Tomus alter ». Ex his autem, tomus prior partes comprehendat quae nunc in parte hiemali et verna exstant; alter autem quae in parte aestiva et autumnali.

b) *Partes introductorias* Breviarii romani, omnia scilicet quae Calendarium praecedunt, non licebit separatim ab ipso Breviario edere, sed primo saltem volumini erunt praeposendae.

[7Ji] c) Iuxta n. 5 *Motu proprio*, textus novi codicis rubricarum, Breviarium respiciens, scilicet *Rubricae generales* et *Rubricae generales Breviarii romani*, ipsi Breviario item praemittendus erit, nec licebit Breviarium absque huiusmodi textu imprimere; immo, si Breviarium pluribus disponatur voluminibus, singulis voluminibus integer rubricarum textus premittendus erit. Quod valet quoque de *Calendario*.

d) *Ordinarium divini Officii* quod dicitur, cum, vi novi codicis rubricarum, ex integro reficiendum sit, singulis editoribus directe a S. Rituum Congregatione, typis cussum, transmittetur; et erit integre, absque ulla mutatione vel breviatione, singulis Breviarii voluminibus inserendum. Nihil vero obstat quominus ipsi editores, in commodum utentium, partes Ordinarii in Psalterio aut in Proprio iterum imprimant; aut quominus ipsum Ordinarium non primo loco, sed inter Proprium de Tempore et Proprium Sanctorum interserant. Quod valet quoque de Psalterio disponendo inter diversas voluminis partes.

e) *Ad Psalterium quod attinet*, editores libere adhuc adhibere possunt aut psalmorum textum iuxta « vulgatam » editionem, aut secundum interpretationem quae iussu Pii Pp. XII admissa est.

f) *Rubricarum specialium textus*, suis locis in Psalterio ceterisque Breviarii partibus inserendus, cum singulis editoribus ab hac S. Congregatione communicabitur.

g) Abhinc ubi desinat editio typica Breviarii clare indicandum erit. Editoribus tamen licebit, post finem huiusmodi partis typicae, alias addere preces et formulas, ut de more, Breviario utentibus utiles, dummodo textus sint ab auctoritate ecclesiastica rite approbati.

3. *In parandis autem Missalis romani editionibus*, haec serventur:

a) Ea omnia quae supra de parandis Breviarii romani editionibus statuta sunt, praesertim de textu rubricarum et Calendario praemittendis, de textu rubricarum specialium ab hac S. Congregatione accipiendo, omnino valent in parandis novis Missalis romani editionibus.

b) Ordo Missae una cum Canone, pro opportunitate, inter Proprium de

c) Item, ubi desinat editio typica clare indicandum erit, quamvis, post huiusmodi partem typicam liceat alias addere partes utentibus utiles, modo, ut supra, sint ab ecclesiastica auctoritate rite approbatae.

4. Dignitas commercii librorum liturgicorum omnino exigit, ut editores rite approbati omnes, non ante iustum tempus, certatim, uti [734] dicitur, venditionem novarum editionum incipiant. Proinde, haec S. Congregatio strictim mandat ne venditio ante diem 20 decembris huius anni 1960 inchoetur, ita ut quaevis iniusta perturbatio vitetur.

5. Denique, *pro hac vice tantum*, haec S. Rituum Congregatio ius sibi exclusivum reservat, singulas editiones Breviarii ac Missalis romani, quae ad normam novi codicis rubricarum conficientur, examinandi et «typicae» conformes esse declarandi.

Imitantur porro editores qui a Sancta Sede ad editiones liturgicas imprimendas et evulgandas admissi sunt, ut quamprimum huic S. Rituum Congregationi proprium nomen et locum indicent, una cum licentiae testimonio, ut ab eadem S. Rituum Congregatione tempestive ea omnia recipere possint quae, iuxta *Motu proprio* et has ordinationes, praescribuntur.

Ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 26 iulii anni 1960.

✠ Caietanus Card. Cicognani, Ep. Tusculanus, *Praefectus*

L. ϕ S.

Henricus Dante, *a secretis*

SUMMARIUM si u RES PRIMARIAE IN CODICE RUBRICARUM
DESCRIPTAE ORDINE ALPHABETICO DIGESTAE .

Praenotanda

Manifestum est, in summano huiusmodi primaria tantum potuisse notari argumenta; atque hoc non nisi per notas et compendia, quae tamen faciliter reperiuntur, cum ordinarie de « terminis technicis », quae vocantur, atque omnibus notis, agitur.

Notetur porro, in hoc summario comprehendi solummodo argumenta, quae in codice rubricarum, et Variationibus in Breviario et Missali continentur, exclusis igitur documentis codicem praecedentibus et sequentibus, calendario, et rebus ad Martyrologium pertinentibus

Singulae evocationes sub uno vocabulo collatae, asterisco (·) separantur. Numeri ad currentes numeros codicis rubricarum referendi sunt, si praemittitur littera V, ad « Variationes in Breviario et Missali romano ».

Abbreviationes: O = Officium; M = Missa.

Absolutio super fcrctr. vel tumui. (M) quando fieri debeat aut possit: 401.	dicitur « Gloria in exc. » quovis die: 431 c.
Absolutio et benedictiones ante lectiones in Mat. (O): 208-210 * in O dominical!: 166 c.	Anniversarium coronationis Papae (M): Af. vot. convent. II cl. in ccd. cath. et colleg.: 262 · si impeditur: 263 · or. rot. in omn. eccl. et M.: 364 · dicitur sub unica conci.: 449 · si impeditur: 450.
«A cunctis» (M): de nominibus inserendis ad lilt. NN.: 465.	— Dedicationis Eccl. Cath.: fest. I cl. cuiusque diocc.: 43 b.
«An tollendum schisma» (M): titulus muratur in «Pro unitate Ecclesiae»: V 62.	----- propriae: fest. I cl. cuiusque cccl. consecratae: 45 a · habet ius ad solemn. ext.: 358 c.
Adventus: dominicae sunt I cl.: 11 a * feriae: usque ad 16 sunt III cl.: 25 b · a 17 ad 23 XII sunt II cl.: 24 a. — Vide Tempus .ddv.	— Electionis, Consfcr., Translat. Episcopi Dioecesiani (M.): Af. vot. convent. II cl. in cccl. cath. et coli.: 362 · si impeditur: 363 · or. vot. in omnibus cccl. et M.: 364 * dicitur sub unica conci.: 449 · si impeditur: 450.
«Alleluia» (O): in ant.: 195 · in versib. ad Mat.: 206 · in resp. post lect. in Mat.: 229 · in resp. brevi Horarum: 245.	— 25um vel 50um a celebratione matrimonii (M); M. vol. II d. (de Trin. vel B.MV), cum or. pro grat. act. sub unica conci.: 382 · preces peculiare iuxta Rit. Rom.: 382.
— (M) ad ant. ad Intr.: 429 · All. cum suis versibus: 469 · ad ant. ad Off. 278 · ad ant. ad Commun.: 504 · ad «Ite, missa est»: 507 b.	Annuntiatio B. M. V.: transi, post. Pascha (in casu): 96 a.
Altari (M) pro M. paratum: 525-530.	Antiminsivm (M): perm, ex induito ap.: 525.
Altari portatile (extra orat, fixum) (M): celebrans sequi potest calend. univ. vel pr.: 279.	
Ampullae (M) cum pdvicula: 528.	
Angeli (M): in M. vot. IV cl. de Ang.	

• Ille index editur in nostro commentario benigna concessione Moderatoris Domus Editorialis Vaticanae.

INDEX ANALYTICUS

- Antiphona:** 190-195 · (O) dicuntur semper integrae: 191 · ant. pr. non transferuntur: 192.
- ad Introitum (M): 427-429 · ad Offert.: 477 · ad Communionem: 504.
- finalis B. M. V. (O): 181.
- Antonius Maria Claret** (23 X): or. et lectio 3a, M.: V 55.
- Ascensio** I). N. I.: *vigilia*: II cl.: 31 a · *dom. dim* infra oct., O. et M.: V 50 * *feriae* Temp. Asc., O. et M.: quomodo facienda: 252 · fer. 5 cl 6 ante vig. Pent., Script, occ.: V 31.
- Assumptio** B. M. V.: *vigilia* II cl.: 31 b.
- Asteriscus**, in versibus ps. et eant.: indicat pausam cantus vel recitationis: 202.
- Beatus**: qui habuit relationes pcc. cum dioec.: fest. II vel III cl.: 43 d · qui vixit in Ord. vel Congr.: fest. II vel III cl.: 43 e * ubi servatur eius corpus: fest. III cl.: 45 d. · Fundator Ord. scu Congr.: ei competit fest. II cl.: 46 b * de B. non permittuntur M. votivae (cxc. in triduo Bcatif.: 338-340): 312.
- «**Benedicamus D.no**» (M): dicitur tantum in M. vesp. in Cena D.ni, quam sequitur rcp. Ss.mi, et in M., quas sequitur aliqua processio: 507 a.
- «**Bi x i d i c a t et c u s t o d i a t**»; sic conclud. CompL: 179 e.
- Binidicite**, scu canticum trium puer., in 1° schemate Laud.: in eius fine non dicitur «Gloria Patri...»: 201.
- Benedictio abbatis, abbatissae** (M): habetur or. ritualis: 447 e, d.
- **coemeterii** (M): habetur or. ritualis: 447.
- et **CON8ECR. MRGINUM** (M): habetur or. ritualis: 447 e.
- Benedictio nuptialis** (M); inseparabilis a M.; sed ex induito ap. extra M.: 381 a · danda a celebrante M.: 381 b · quando omittenda: 381 e * prohib. M. cl Ben. nupt. in Comm. Oo. Fd. dcf., Triduo s.: 381 e.
- Benedictio in uni Missae**: omitt. quando dictum est «Benedicamus D.no» (507 a), vel «Requiescant in pace»: 508.
- Benedictio sollemnis Eccl.** (oratorii) (M): M. vot. II cl.: 345.
- «**Benedictus**», canticum (O): 200.
- **antiphona ad B.**: commemor. ad Laud, fit per ant. ad Bened. (etc.): 251 · unde sumitur ant.: 252 · quomodo varianda in casu identitat. vel similitud.: 254-256.
- Beneficarie** (O): sequuntur calend. suae eccl. in O. absolv.: 149.
- Calendarium in genere**: *universale* definitio: 49 · est norma celebrationis: 7 · *particulare* (propr.) definitio: 50 · cui competit eius compositio; et cui approb.: 50 * *dioecesanum*: cui competit: 51 · quae continet: 51 * cui inservit: 53 · *religiosum*: cui competit: 54 · quae continet: 53 · cui inservit: 56.
- in **Officio**: in genere sequendum in O: in genere: 148 · beneficiarii: 149 * clerici dioeccsani: 150 · religiosi: 151-153, 156 · seminaria, collegia etc. (iuxta casum): 154-155.
- in **Missae**: sequendum in M.: 274-284 · in eccl. (orat.): 275 · in orat, secund.: 276 * in orat, priv.: 277 · in itinere (navis, aereo, via ferrea): 279 · in seminariis, collegiis etc. (cfr. 154-155) 280-281 * *dioecesanum* in M.: 282 · *religiosum* in M.: 283.
- **ratione Loci seu Territorii**: *Altare portat de* extra locum sacrum (M): cal. aut celebr. aut loci: 277 · — *carceres* (M): in orat, scmipubl. princip.: cal. orat.: 275 · in orat, secundar.: cal. aut celebr. aut orat.: 276 · — *collegia*: vide, pro casu, aut *domus religa* aut *seminaria*.
- *dioecesis, vel territorium*, cui praecst «**Ordin. loci**»: festa cal. inscribenda: a) universalialia; b) festa pr. et indulta nation., et region., scu provinc. sive civil, sive eccl.: e) festa pr. et indulta dioec.: "2 · testa «**ipso iure**» inscribenda: a) Patron, prine. (I cl.); Patron, secund. (II

INDEX ANALYTICUS

cl.): c) anniv. Dedic. cccl. cath. (I cl.); d) Sancti (I cl.), vel Beati (II cl.), qui cum dioec. peculiares habuit relationes: 41 b. 43 · (O) clerici dioecesani: d) in dioec.,nulli eccl. vel orat, stabiliter addicti, vel b) extra dioeccsim commorantes: cal. dioec., additis certis festis domicilii: 150 * — *ecclesia aut oratonuni publicum, vel semtpublicum*, quod locum tenet ecclesiae: cal. dioec. additis festis a) loci pr. et induit.; b) cccl. pr. et induit.: 53 b · festa cal. cccl. «ipso iure» inscribenda: a) festa particularia ipsius cccl.: b) anniv. Dedic. eccl. cath. (I cl.); r) titul. cccl. (I cl.); d) Sancti (II cl.) aut Beati (III cl.), cuius corpus in cccl. est conservatum, et qui in Martyrolog. aut eius Append., est inscriptum: 41 d. 45 · (O) ad cal. cccl. pr. tenentur: a) beneficiarii ipsius eccl.; b) clerici dioeccsani, cccl. stabiliter addicti: 149 · (M) sacerdos quilibet, ibi celebrans, sive sit dioeccsanus, sive relig.:

9 — *ecclesia cathedralis*, etiam si Religiosis commissa: cal. dioec., additis festis a) loci; b) ipsius cccl. cath. pr.: 282 a *eccl. clero dioec. commissa* (etsi chorum Religiosorum adnexam habeat): cal. dioec.: 282 b · — *eccl. cleri dioec., Religiosis commissa* (vel quae servit Relig. pro choro, etsi sit cccl. parocc.): cal. relig.: 283 b · — *eccl. religios., clero dioec. commissa* (aut cum choro Canoniceorum): cal. dioec.: 282 d · — *eccl. religios., qui pr. cal. habent*, etsi sit parocc.: cal. rei.: 283 a · — *eccl. Religios. qui pr. cal. non habent* (O): cal. cccl. pr., additis festis pr. et induit.: 153 · — — *cccl. Religios. utr. sex., qui pr. cal. non habent* (M): cal. dioec., additis festis pr. et induit.: 282 e * — *eccl. Tertiariorum* (M): cal. rei.: 283 e · — *domus religiosa* (cuius cccl. vel orat. publi, aut semipubl., quod locum tenet cccl.): cal. rei., additis festis e cal. dioec. iuxta n. 56 b: 57 · — *domas rei. utr. sex. choro adstrict.* (O): cal. dom. (foris; cal. domus in qua

actu versantur); item Relig. choro non districti (O): 151, 152 * — *domus (collegia) Religios. interprovincial., national., internat.*: cal. rd., additis cerris festis dioec. iuxta n. 56 b: 157 * in orator, semipubl. principali: cal. ipsius orat.: 275 • in orator, secundar.: cal. aut celebr. aut orator.: 276 · — *locus seu oppidum vel civitas*: cal. dioec., additis festis loci pr. et induit.: 53 · festa cal. loci «ipso iure» inscribenda; d) festa partie, loci: b) fest. Patron, prine. (I cl.); e) Patron, secund. (II cl.); 41 e, 44 · — *nosocomia*: in orator, semipubl. principal: cal. ipsius orat.: 275 · in orator, secundar.: cal. aut celebr. aut orat.: 276 · *natio et regio, seu provincia* sive civil, sive cccl.: festa in cal. < ipso iure » inscribenda: a) Patron, princip. (I cl.); Patron, secundar. (II cl.): 41 a, 42 * — *oratorium publicum aut semipublicum*: vide *ecclesia*. — *orator, privatum* (M): cal. aut celebr. aut loci: 277 · — *provincia*: vide *natio, provincia religa* cal. rei., additis festis pr. et induit.: 56 a · *regio*: vide *natio*. — *seminaria*: A) *dioecesana*: (M): cal. dioec.: 282 b · sem. dioec.. Religiosis commissa (O): in communi, cal. loci, additis festis a) cccl. seminarii; b) tituli et S. Fundat. Religios.: 154 · idem valet pro (M): 280 · in eccl. et orat, principali (M): cal. dioec., additis festis iuxta n. 154: 282 · in oratoriis secundar.. si Religiosis tantum servit, quibus commis*, est sem.: cal. rei.: 283 b · — B) *seminaria mterdioec., region., nation., internat.* (O): cal. Eccl. univers., additis festis a) Patron, prine, nat., reg. scu provinc. sive civil, sive cccl. (I cl.); b) Patron, pnne. dioec. (I cl.); c) Patron, princip. oppidi vel civitatis: d) anniver. Dcd. eccl. cath. in qua situm est seminar.; e) festa cccl. seminarii pr.: 155 · idem valet pro (M): 280.

Campanula parva (M): 528.

Candelabra (M). in altari, iuxta qualitat. M.: 527.

- Canon Missae:** 500.
- Canticum Moysis II (O):** sabb. in 2° schem. Laud., breviatur: V 17.
- Cantus (M):** tonus solemn.: 515 · ferialis: 516.
- Capitulum (O):** ubi dicitur: 240 · ubi omitti.: 241.
- Carceres:** M. vot. II cl. pro occas, peculiaribus: 370 f.
- Castra:** M. vot. II cl. pro occas, peculiaribus: 370 f.
- Cathedra S. Petri (22 II):** denominatio «Cath. S. P. Antiochiae» mutatur: V 12 · fit festum II cl.: V 7 b.
- Celebrationes extraordinariae (M):** quae: 338 * cum induito S. Sed.: 339 · M. vol. permissae: 340.
- Cereus (M):** prope altare, a Consecr. ad Commun.: 530.
- Christus Rex:** fest, assign, ult. dom. X: 17 d · (O) ps. 88 breviatur: V. 57.
— **Sacerdos (M):** unica M. vot. III cl., 1° fer. 5a vel 1° sabb. cuiusque mens., cum exercitiis piis: 385 a.
- Classis durum liturgicorum:** sunt 4: 8 · dominicarum, sunt 2: 11-12 · feriarum, sunt 4: 22 * vigiliarum, sunt 3: 29 · festorum. sunt 3: 36 · octavarum, sunt 2: 65 · Missarum votivarum, sunt 4: 325 * Missarum defunctorum, sunt 4: 391.
- Clerici dioicesani (O):** quale calcnd. sequi debeant: 150.
- Coetus diversi:** confraternitates. societates piae, uniones professionali: M. vot. II cl. in occas, peculiaribus: 370 d.
- Collegia et Seminaria cler. (diocc. vel relig.):** calendar, adhibendum in persolvendo O.: 154-156 · in celebranda M.: 280-281 · M. vol. II cl. in occas, peculiaribus: 370 b.
- Colores liturgici:** generalia: 117-118 · albus: 119-122 · ruber: 123-126 · viridis: 127 · violaceus: 128-131 · niger: 132 · substitui potest in Missionibus cuiusdam colori alius: 117 · in M. vot. IV cl.: 323.
- Commemoratio, definitio:** 5 · duo typi: privil. cl ordin.: 107 · quacnam privil., quatenam ordin.: 109 · quomodo fiunt: 108 · 9 numerus: 111 · comm. Ss. Petri aut Pauli vicissim: 110 · peculiaritates in comm.: 112 · ordo et ratio: 113 · omissio; 114 · 9 quid in casu occurr.: 94 ·
— (O): 250-259 · ubi et quomodo fiunt: 251 · quomodo in vig. et Temp. Ascens.; infra oct. Nat. D.ni; in O. Sanctorum; in vig. II et III cl.: 252.
— (M): 433 · 9 numerus: 434-435 · sub altera concii.: 437 a · 9 comm. feriae in M. cum pluribus lectionibus: 443.
— **Baptismatis D.ni (13 I):** O. et M.: V 24.
— **B. M. V. de Monte Carmelo (16 VII):** nova rubrica in Brev. et Miss.: V 50.
— **de; Cruce (O):** aboletur: V 13.
— «inseparabilis», scilicet S. Petri in fest. S. Pauli, et vice versa: 110 · 9 quomodo facienda in O: 110 a · * in M.: 110 b · quomodo, si aut S. Petr. aut S. Paul, reducuntur ad comm.: 110 c.
— **omnium Fidelium defunctorum:** dies lit. I cl., sed cedit dom. II cl.: 16 b · 9 quo in casu transfertur in fer. 2 scq.: 96 b · 9 (O): Mat. trium Noct. (9 ps. et 9 Ict.): 161 d · non habet ant. in Hor. minor, et in Compl.: 190 · 9 cessat post Non., si concurrit cum dom. vel fest. I cl.: V 58 · Vesp. cl Compl., usque nunc die XI dicenda, transferuntur in diem Comm. Oo. Fd. Def.: V 58 · (M): hoc die: 294 · 9 prohib. M. «Pro Spons.» et bened. nupt.: §81 d · expositio quadr. Hor. hoc die: 352.
- Commemorationes ex calcnd. expunctae:** V 8 · in alium diem translatae: V 11.
- Communicantis, Hanc igitur. Qui pridie (M):** quando variantur: 501.
- Communio sacra iudicium (M):** tempus proprium infra M., post Comm. celebrantis; — alius sacerdos iuvare potest celebrantem; — dedecet dare S. Comm. in eodem altari, in quo actu celebra-

- cur; — s. Comm. extra Missam: 502 · ritus Comm. infra M. (absque confess, et absol.): 503.
- Completorium (O): uti ultima precatio dici, in qua institui potest examen conscientiae: 147 * initium Horae: 178 c · finis: 179 c · benedictio pr. invariab. ante Ictet, brev.: 210.
- Conceptio Immaculata B. M. V.: fest. I d., praefertur in occur. dom. II Adv. (I cl.): 15.
- Concurrentia: definitio: 103 · quae Vesp. praefertur: 104 · quid in concurr. Vesp. eiusdem cl.: 105 · tabella concurr. et notanda: pag. 347.
- Conferentia episcopalis, in Missionibus; habet facultatem, colores liturg. ineptos mutare: 117.
- Congressus Eucharistici (M): M. principalis, vol. I cl.: 335 · M. in ceteris publicis celebrat.: M. vot. II cl.: 336 · singuli sacerdotes, M. vot. III cl.: 337. — Missionales (M): M. vot. II cl.: 369.
- Consecratio Episcopi (M): habet or. rituale: 447 a.
- «Contra paganos» (M): novus titulus: «Pro Ecclesiae defensione»: V 62.
- Conversio S. Pauli (O): lectiones ad Mat.: V 43.
- Cor Iesu: dom. et dies olim infra oct.; V 33 · solemnitas ext. de iure. dom. 3a post Pent.: 358 a · M. vot. III cl. (duae), prima fer. 6ft cuiusque mens., exercitia pia: 385 b.
- Cor Immaculatum B. M. V. (M): M. vot. III cl. (una), primo sabb. cuiusque mens., exercitia pia: 385 c.
- Coronatio Summi Pontificis (ipso die) (M): Af. vot. convent. II cl. in eccl. cath. et colleg.: 362 · si impeditur: 363 * in omnibus eccl. et M., or vot.: 364 · sub unica conclus.: 449 * si impeditur: 450. - Require etiam *Anniversarium Coronat. Papae*.
- Corpus Christi (O): ad Pnm. versus «Qui sedes»: V 33 · dom. et dies olim infra oct., O. et M.: V 33 · diebus olim infra oct.; peculiar, pietatis exercitia, processio etc.: duae M. vot. II cl. de SS. Eucharistia: V 34.
- Cruce in altari pro M. cum Crucifixo: 527.
- Cussinus pro Missali: 527.
- Dalmatica et Tunicella: pro Episcopo (facultas iis non utendi) 134 · pro diacono et subdiacono: 137.
- Didicatio Ecclesiae (ipso die): novae rubricae hoc die pro O. et M.: V 60 · est fest. Domini: V 60 · M. in actu Dedic. est M. vot. I cl.: 329 a · quibus diebus Dcd. eccl. permittitur: 331 · M. ad ipsum ritum Dcd. pertinet · 332 · orationes addendae: 333 · M. expicto ritu celebrandae: 334. — Quid in annivers., require sub vocabulo: *Anniv. Ded. eccl. cath., eccl. propriae*.
- Definitiones: *Calendar*, universale: 49 · particulare: 50 · *Commemoratio*: 5 9 *Concurrentia*: 103 · *Dies*: liturgicus: 4 · natalicius: 60 a · *Dominica*: 9 · prima (ultima) mensis: 19 · *Eccl. vel Sacell. coemeterii*: 420 · *Fena*: 21 * *lestum*: 35 · universale: 38 · particulare: 40 · part, indultum: 47 · *Missa*: 269 · conventualis: 285 · de festo sensu stricto: 301 · sensu lato: 302 · *Missae defunctorum*: 390 · defunctorum IV cl.: 423 · exsequialis: 405 · in anniversario dcf.: 418 · in ultima dcf. sepultura: 414 · post acceptum mortis nuntium: 413 · pro die obitus: 412 · *Missae votivae*: 306 · I cl.: 328 · II cl.: 341 · III cl.: 384 · IV cl.: 387 · *Occurrentia accidentalis*, perpetua: 92 · *Octava*: 63 · *Oratio*: imperata: 454 · in Missa: 433 · ritualis: 447 · *Sanctuarium*: 373 · *Scriptura occurrens*: 212 · *Solemnitas externa* festi · 356 · *Tempus propr. Communionis* fidelibus distribuendae: 402 · *Vigilia*: 28.
- «Dius, in ADiuroRiUM mium intfndf »: m initio Laud., Hor. min., Vesp.: 172 b.

Dies liturgicus: definitio: 4 * eius extensio: 5 · quatuor classes: 8.

Dies mensium determinati (signum 4- significat, indicari primum et ultimum diem jxjsibilem, secundum variationem diei Paschatis): *Januarius:* 2-5, in dom. (secus 2): fest. Ss. Nominis Iesu: 17 a, V 22 · 6-13: Temp. Epiphaniae: 17 b, V 23 · 12. si sabb., legitur init. Epist. I ad Cor.: 213 · 13: fest. Comm. Bapt. D. N. I. C.: V 9 a, V 24 · 4 14-19 II: Temp, per annum ante Septuag.: 77 • 4- 18 - 9 III: Temp. Septuag.: 73 * — *Februarius:* -f- 4 - 24 IV: Temp. Quadragesimalc: 74 · 4 - 10 IV: Temp. Quadragesimae: 74 a * — *Amrtius:* 4-8-24 IV: Temp. Passionis: 74 b * 4- 15 · 24 IV: Hebd. sancta: 75 * 4- 19-24 IV: Triduum sacr.: 75 · 4“ 22 - 12 VI: Temp. paschale: 76 · 4- 22 - 2 VI: Temp. Paschatis: 76 a * — *Aprilis:* 25: Litaniae maiores: 80 * 4- 27 - 29 IV / 30 V, 1, 2 VI: Rogationes seu Lit. minores: 87 V 27 · + 30 - 12 VI: Temp. Ascensionis: 76 b. V 29. 30 · — *Maius:* 4- 10 - 19 VI octava Pent.: 77 · 4- 17 - V - 20 VI, in dom. I post. Pent.: fest. Ss. Trinitatis: 17 c * — *October:* 4- 25 - 31. in dom. ult. mensis: fest. D. N. I. C. Regis: 17 d · — *November:* 4- 27 - 24 XII: Temp. Adventus: 71 · — *December:* 25 -13 I: Temp. natalicium: 72 * 25 - 5 I: Temp. Nativitatis: 72 a · 26 - 31: octava Nat. D.ni: ratio eam celebrandi: 68 · 26 - 31. in dom. infra oct. Nat. D.ni: ratio eam celebrandi: 69, 176.

«**Diis Missionum**» (M): M. vot. II cl.: 369.

Dies octavus Nativ. D. N. I. C. (I 1): mutata denominatione: V 12 a * fit dies lit I cl.: V 6 a.

«**Dies Papai**» (M): M. vot. II cl. occasione celebrationis peculiar. (consens. Ord. 1.): 365.

«**Divinum auxilium**»: cursus cotidian. divini Off. concluditur: 181.

«**Domine, exaudi orationem meam**»: in

C), loco « Dom. vobiscum », in récit, a solo, et a non-diaconibus: 247.

«**Domine, labia mea aperies**»: in initio Mat.: 178.

Dominica: definitio: 9 · duae classes. 10 · dom. I cl.: 11 · dom. II cl.: 12 · extensio O. dom.: 13 · dom. nec anticipari, nec resumí potest: 14 · prohib. assignatio festi cuique dom.: 17 · exceptiones: in calend. universali: 17 a-d · in calend. part.: 17 c * dom. I c II cl. (cxc. Pascha el Pent.) habent unicum Noct. (9 ps. et 3 lect.): 162 a · ordo et ratio O. dominicalis: 165-166. — M.: omitt. « ludica me. Deus ». in dom. I et II Pass.: 425 a · omitt. « ludica mc, Deus », confessio et abs., « Aufer, Oramus te ». in dom. II Pass., quae sequitur bcn. et proc, ram.: 424 c · omitt. «Gloria Patri» ad Introit., in dom. I et II Pass.: 428 · dicitur hymn. «Gloria in exc. », in dom. Temp. natalicii, paschalis, per ann. usque ad Septuag, et post Pent.: 413 a · omitt. in dom. Temp. Advent., Septuag., quadragesimalis: 457 d • symbolum semper dicitur (inhaeret ipsi dici dominico): 475 a * dicitur Praef. de Nat. D.ni. in dom. infra oct. eiusd.: 484 a • de Quadr., in dom. I-IV Quadr.: 486 a • de S. Cruce, in dom. I et II Pass.: 487 a • phaschalis, in dom. Paschalis, in dom. Pasch. et I-V post Pascha: 498 a · de Ascens. D.ni. in dom. post Ascens.: 490 b • de Ss. Trinit., in dom. Temp. Advent., per ann. ante Septuag. et post Pent, et Temp. Septuag.: 494 b · habent ult. Evang, pr. M. in dom. II Pass., quae non sequuntur bcn. et proc, ram.: 509 · omitt. ult. Evang, in dom. II Pass., in M. quae sequitur bcn. et proc, ram.: 510c.

— **mi bus determinatis adnexa:** dom. prima anni, 2-5 I (secus 2 I): fest. Ss. Norn. Iesu: 17 a · dom. prima post Epiph., 7-13 I: fest. S. Familiae: 17 b · dom. prima post Pent., 17V-20 VI: fest. Ss. Trinit.: 17 c · dom. ultima oct., 25-31 X: fest. D.N.I.C. Regis: 17 d · dom. prima Advent. 30 XI vel proximior die 27 XI-3XI1): 20.

Dominicae particularis: dom. prima mentis (quae cadit in dies a I ad 7): 19 · va* let etiam pro Script, occ. mensium VIII* XI: 9 · ultima dom. mensis: 19 9 prima dom. Adventus: 20 · dom. IV Adventus cedit vig. Nat. D.ni: 30 a · dom. infra oct. Nat. D.ni (vide etiam *Natiu. D.ni*): 69 · dom. 3-6 post Epiph. transferri possunt, ct quomodo, i>ost Pent.: 18 9 dom. II Pass.: expositio 40 - I lor. hoc die: 352 · omitt. « ludica me, Deus », conf, abs., < Aufer, Oramus te », in M., quae sequitur boned, et proc, ramorum: 424 c · ct omitt. ult. Evang. S. Ioann.: 510 c · in M. vero, quae non sequuntur bened. et proc., dicitur ult. Evang. pr.: 509 · dom. in albis, est I cl.: I l e · in prima dom. mensium VIII-XI, ant. ad Mago, in I Vesp. quacnam: 193.

— post Epiphaniam, quae celebrantur in sede propria, vel, pro casu, inde a dom. III, post Pont.: 18 · - (signum + indicat transi, post Pent.) *dom. I*: 7 - 13 I = fest. S. Familiae; *dom. II*: 14-20 I; *dom. III*: 21-27 I vel + 25-29 X, et tunc concurrat semper cum fest. Chr. Regis; *dom. IV*: 28 I - 3 II, vel + 30 X - 5 XI; diebus 30 et 31 X concurrat cum festo Chr. Regis; *dom. V*: 4 - 10 II, vel + 6-12 XI; *dom. VI*: II - 14 (15) II, vel + 13 - 19 XI: 18. 225, 298.

— POST Pivfecostex: *dom. I* = fest. Ss. Trinit.: 17 V - 20 VI; *dom. II*: 24 V - 27 VI; *dom. III*: 31 V - 4 VU; *dom. IV*: I VI - 11 VII; *dom. V*: 14 VI - 18 VII; *dom. VI*: 21 VI - 25 VII; *dom. VII*: 28 VI - 1 VIII; *dom. VIII*: 5 VII - 8 VIII; *dom. IX*: 12 VII - 15 VIII; *dom. X*: 19 VII - 22 VIII; *dom. XI*: 26 VII - 29 VIII; *dom. XII*: 2 VIII - 5 IX; *dom. XIII*: 9 VIII - 12 IX; *dom. XIV*: 16 VIII - 19 IX; *dom. XV*: 23 VIII - 26 IX; *dom. XVI*: 30 VIII - 3 X; *dom. XVII*: 6 IX - 10 X; *dom. XVIII*: 13 IX - 17 X; *dom. XIX*: 20 IX - 24 X; *dom. XX*: 27 IX - 31 X; *dom. XXI*: 4 X - 7 XI; *dom. XXII*: II X - 14 XI; *dom. XXIII*: 18 X - 21 XI; haec dom.. si cadit in d em 20 XI et simul

Pascha habetur die 24 IV. item, si cadi: in diem 21 XI ct simul Pascha habetur die 25 VI tunc est ultima post Pent., et, omissa formula dom. XXIII, ponitur form. dom. XXIV: *dom. XXIV*: 25 X * 26 XI; *dom. XXV*: 1 - 26 XI *dom. XXVI*: 8 - 26 XI; *dom. XXVII*: 15 - 26 XI; *dom. XXVIII*: 22 - 26 XI.

— mensium VIII, IX, X, XI. relate ad lectionem *Script, occur.*: *augusto*: dum. I - 3 — 5 hebd. = legitur Script, tota; dom. 4 - 7 = hebd. = omitt. hebd. 5: V 35 9 *Septembri*: dom. 1, 2 = 5 hebd. = legitur Script, tota; dom. 3 - 7 = hebd. 4 = omitt. hebd. 5: V 36 · *octobri*: dom. 1 - 3 = hebd. 5 = legitur Script, tota; dom. 4 - 7 = hebd. 4 = omitt. hebd. 3: V 38 · *novembri*: dom. 1 - 5 = pro Script, occur. 4 hebd. = omitt. hebd. 2; dom. 6, 7 = pro Script, occur. hebd. 3 = omitt. hebd. 1 ct 2: V 39.

Dominicae particulares: dom. Prima mensis (quae cadit in dies a I ad 7): 19 · valet etiam pro Script, occ. mensium VIII-XI: 19 * ultima dom. mensis: 19 · prima dom. Adventus: 20 * dom. I\ Adventus cedit vig. Nat. D.ni: 30 a · dom. infra oct. Nat. D.ni (vide etiam *Nativ. D.ni*): 69 9 dom. 3-6 post Epiph. transferri possunt, ct quomodo, post Pent.: 18 9 dom. II Pass.: expositio 40 - Hor. hoc die: 352 · omitt. « ludica me, Deus », conf. abs., « Aufer. Oramus te », in M., quae sequitur bened. et proc. ramorum: 424 c · *ct omitt. ult. Evang. S. Ioann.: 510 c · in M. vero, quae non sequuntur bened. et proc., dicitur ult. Evang. pr.: 509 · dom. in albis, est I cl.: 11 c · in pruna dom. mensium VIII-XI. ant. ad Magn. in I Vesp. quacnam: 193.

et Dominus nos benedicat»: sic conclud. Prima: 179 b.

« Dominus vobiscum » (O): dicendum ante rt nost orationes: 247 9 eius loco in récit, a solo, et a non-diaconibus, dicitur α Domine, exaudi... »: 247.

Domus exercitiorum: M. vot. II cl. in occas, peculiaribus: 370 e.

— *r i l i g i o s a*: eius calendarium, quale: 56 a
• *M. vol. II cl. in occas, peculiaribus*:
370 c.

Duplex I classis, fit festum I cl.: V 1.

— *II classis*, fit festum II cl.: V 2.

— *maius et minus*, fit fest. III cl.: V 3.

Epiphania Uni (O): Mat. habet initium
pr.: 180 · omitt. hymn.: 185 · feriae
Temp. Epiph., O. et M.: V 23.

Episcopus: require: *Anniversarittm elect...*,
Dalmatica et tunicella, Ordinarius loci.

Epistola (M): 466 · certis diebus praemit-
titur uni alia lectio: 467 · vel quinque
aliae Icet.: 468 · permittitur omiss. qua-
rundam lectionum in M. (cxc. convent,
et M. ordinationum): 468.

« *Eugi. servi boni* »: ant. pro comm, in
Laud, in Comm. Conf. Pont, identica
censetur cum ant. in Comm. Conf, non
Pont. 257 c.

Evangeliium (M): 471.

Exaltatio S. Crucis (14 IX): fit fest. II cl.:
V 7 c.

Examfn consecntiai (O): permittitur in
Compl., si dicitur uti ultima precatio
dici: 147.

Excêptionis in rubricis (O et M): dari
possunt, aliquando, ner rubr. particula-
res. suis locis appositas: 2.

Expositio Ssmi: «Quadragenta horarum»
(M): in exponendo et reponendo Ss.mo,
M. vot. II cl.: 348 · dic intermedio:
349 * in dic Comm. Oo. Fd. dcf.: 351 ·
dic 2 ll. fer. 4n cinerum, dom. II Pass.:
352.

— *p>r unum nu µ (M)*: M. vot. II cl.:
353.

— *pr. ALtQUV-S horas (M)*: M. dici: 354 ·
debus IV cl.. convenienter M. dc Ss.ma
Euch.: 354.

Familia (S.) Iinu, Mariai. lost pii: II cl.,
assignatur dom. ! post Epiph.: 17 b ·
in ecc. r. cum fest. Bapt. D.ni: V 24 ·
hoc in casu (O) legitur, sabb. praec.,
in Cum En. I ad Cor.: 213.

FfKiir 2!-27 · definitio: 21 · >uq̄ qua-

tuor classium: 22 · /er. / d. quoenam.
privilegia: 23 · /er. II cl., quoenam. pri-
vilegia: 24 · fer. III cl., quacnam. pri-
vilegia: 25 · fer. IV cl., quacnam: 26 ·
extensio O. ferialis: 27 ♦ ordo et ratio
O. ferialis: 1/O-1/1 · feriae omnes (cxc.
Trid. s.) habent Mat. unius Noct. (9 ps.
et 3 Icet.): 162 b.

— *particularis*: fer. 4» et 6® Temp. Ad-
vent.. Quadr., Pass., *habent preces*: ad
Laud, et Vesp.: 260 a · fer. Quat. Te np.
sept.: ad Laud, et Vesp.: 260 b · sabb.
Quat. Temp. (cxc. post Pent.): ad Laud:
260 c · — fer. Temp. Nat. D.ni: ordo et
ratio O et M.: V 22 · — fer Temp. Epi-
phan.z ordo et ratio O. et M.: V 23 · —
fer. dft an., I cl.: 23 a · in M., quae seq.
bened. et impos, cin.. omitt. « Judica
me, Deus ». conf. et abs.. « Aufer, Ora-
mus te»: 242 b · quid in expos. Ssmi
40-IIor. hoc dic: 352 9 — fer. 6u p^st
dom. ! Pass., permitt. duae M. fe.: in
hon. B. M. V. Matr. dolor., cum pecu),
exercitiis piis: V 25 · — fer. 5" in Cena
D.ni (M): «Gloria in excelsis» dicitur:
431 c · symbol, non dicitur: 476 a ·
< Benedicamus D.no » dicitur in M. vesp.,
si seq. repos. Ss.mi.: 507 a · in iisdem
M. omitt. ult. Evang.: 510 a · — feriae
6ac Temp. Pasch. (O): ant. ad Magn. su-
mitur e II Vesp. dom. praec.: 194. V 26 ·
fer 2n inf. hehd. 5tl post Pascha (O): no-
vae lectiones Script, occ.: V 28.

Ff.stum: definitio: 35 · classes tres: 36 ·
extensio celebrationis: 37 · dies proprius:
59-62 · festa universalis, definitio: 38 ·
festa particularia (propria), definitio: 39 9
festa part, (propr.) indulta. dcf.: 47 ·
— *festa oropria*: ecclesiae (orat.): 40 d a
quacnam: 45 · dioecesis (territ. eccl.):
41 b · quoenam: 43 · loci: 41 c · quac-
nam: II · nationis (reg., prov. civil.,
rclig.): 41 a 9 quacnam: 42 9 Ordinis
scu Congreu.: 10 c 9 quacnam: 46 9 fe-
sta dioec. et loci, a religiosis (etiam ri-
tus non rom.) celebrand*: 57 · — *festa*
I cl., habent Mat. trium *oct. (9 ps. et
9 Icet) 161 a * ordo et ratio Off. festi-
167 · festa D.ni I cl. dom. assignata:

- 17 c · in calend. part., assign, dom. 11 cl.:
 17 c * — /esta // cl.. habent Mat. trium
 Noct. (9 ps. et 9 lect.): 161 a · ordo et
 ratio Off. scmfest.: 168 · festa D.ni II cl.
 in dom. 11 cl.: 37 c * festa D.ni II cl. in
 dom. Sept.. Sex., Qinq. (O), in Hor.
 minoribus: 174 · festa I et II cl., cum
 peculiar, actione lit. connexa, ius habent
 ad sol. ext.: 358 c · festa I et II cl., cum
 peculiar. populi concursu (de iud. Ord. 1)
 ius habent ad solemn, ext.: 358 i · — /e-
 sta III cl.. habent Mat. unius Noct. (9 ps.
 et 3 lect.): 161 d · ordo et ratio Off.
 ordinarii; 169 · cum ant. pr. et ps. de
 Comm., vel cum ant. pr. et ps. pr.: 177,
 V 40 · Script, occ.; in iisdem festis:
 V 41 · si habent resp. pr., sed ant. et
 ps. de Comm.: V 42 · festa de quibus
 celebranda est M. in quovis calend.: 278
 — *Variationes m calendario univ.* circa
 festa: ad I cl. evecta: V 6 · ad II cl.
 evecta: V 7 · ad comm. reducta: V 5 ·
 c calend. expuncta: V 8 · in calend.
 inducta: V 9 · in alium diem translata:
 V 10 · quorum denominatio mutata est:
 V 12. - Ceterum requirantur festa sub
 proprio nomine.
- «Fidilium animai»: sic conclud. Mat.
 (separ.). Laud., lior, min., Vesp.: 179 a.
- «Flktamus genua - Levate» (M); oratio
 in silentio, flexis genibus, ubicumque
 occurrit; 440.
- Fundator Ord. scu Congr.; Beatus: ei com-
 petit fest. II cl.: 46 b.
- Sanctus (canonizatus): ei competit fest.
 I cl.: 46 b * et de iure solemn, ext.:
 358 h.
- Ginuilic eendum (O): 267 · (M); 517-529.
- <'Gloria in excelsis Dio» (M): quando
 dicendum: 431 · quando omitt.: 432.
- '•Gloria Patri etc. > (O): in fine ps. et
 cantic.: 201 * in fine ult. resjxms. cuius-
 epic Noct.: 230.
- Gradual*: (M): 469.
- GrigoriuS Barbadicus (Barbarigo) (17 VI):
 or. pr., lectio 3«, M.: V 4..
- Ib boomADA sancta: nomen: 75 · feriae
 I cl.: 23 b.
- Homilia in Evang. (O): in O. trium Noct,
 in III Noct.: 219 · in O. unius Noct.:
 in O. dom. (lectio 3A) 220 b · in O. fe-
 riali (lectiones 1-3): 222 a.
- ix Missa ad populum: habeatur, iuxta
 opportunitatem, praesertim dom. et fest.,
 infra M.: 474 · si alius sacerdos horn,
 habet, celebratio M. suspendenda est: 474.
- Horae canonicae: quae sunt: 138 · maio-
 res, minores. Compl.: 138 * relatio ad
 horas diei naturalis: 142 · tempus pro-
 pnum: 144-147.
- minoris: initium: 178 b · finis Ter-
 tiae, Sextae, Nonae: 179 a.
- Hymni (O): 185-189 · conclusiones non
 mutantur (scu non transferuntur in alias
 Horns): 188.
- Ixcinsatio (M); permittitur in omnibus M.
 cantatis: 426.
- Innocentes Martyres (28 XII): color ru-
 ber; dicitur, ad Mat., «Te Deum», et in
 M. «Gloria in exc. Deo», et «Alleluia»
 cum suo versu: V 21.
- Instructio di Musica Sacra et di Sacra
 Liturgia (S. R. C. 3-IX-1958): normae
 pro participatione activa fidelium: 272.
- Invitatorium (O): 182-184 · in O. vot.
 defunct, semper dicendum: V 61.
- Ioannes CantivS (20 X): de hymn, ad
 Vesp.: V 46.
- Ioannes M. Vianney (8 VIII): novus dies
 fest.: V 10.
- Irinaius H VII): novus dies fest: V 10 ·
 lectio 3H: V 49.
- «Isti conissor...» hymn. in Comm.
 Conf. Pont, et non Pont., tertius versus:
 «Meruit supremos...»: V 59.
- «Ite, missa ist»: quando dicitur: 507 ·
 additur «Alleluia»: 507 b.
- Iter aereum, iluviali, maritimum, via
 ierrea: in his itineribus, celebrans super
 altare portabile, potest sequi calend. univ.
 vel propr.: 279.
- «Ium, domni (domini), benedicere»: in
 init. Compl.: 178 c.
- «Iudha mi, Diis» (M), omitt. in M.

- dc Temp. Pass.: 425 a * in M. def.: 425 b.
- « Iudica me, Deus ». confessio et abs. (M): dicenda in qualibet M.: 424 · exceptiones: 424 a-f.
- « Iudica me, Deus », confessio et abs., (M): dicenda in qualibet M.: 424 · exceptiones: 424 a-f.
- « Iudica me. Deus », confessio et abs., «Aufer, Oramus te» (M): omitt. in certis M., quae sequuntur quasdam benedictiones, aliosque ritus, vel consecrationes (ex Pont. Rom.): 424 a-f.
- «Kyrie, eleison» (M): 430.
- Laudes (O): precatio matutina: 145 · anticipatio in choro, in comm., proh.; dicuntur primo mane, convenienter etiam a solo: 145 · initium: 178 b * 2uin schema psalmorum: 197 a, b · finis: 179 a.
- Laurentius, vig. III cl.: 32.
- a Brundusio (21 VII): Icet. 3n: V 51.
- Lectio brevis ad Primam: semper eadem, scii, dc Tempore: 242 · inducuntur novae: V 14.
- olim «contracta»: 221 b.
- Lektionen ad Matutinum: 211-225 · in I Noct.: 217 · in II Noct.: 218 · in III Noct.: 219 · in unico Noct.: in O. dom.: 220 · in O. ordinario: 221 · in O. feriati: 222.
- Legile pro Missali: 527.
- Litaniae maiores et minores: *maiores**, 80-86 · in O. nihil: 81 · processio: 82 · vel eius loco supplicationes peculiares: 83 * obligatio recitandi Litan. Sanet, cum suis precibus: 84 · lingua vernacula in proc.: 85 · M. hoc dic: 86. — *minores*: 87-90 · in O. nihil: 81 · per se assign, fenis 2. 3, 4 ante Ascens. D.ni: 87 · facultas Ord. 1. data, eas transferendi, et quomodo: 87 · processio, vel supplicationes pcc.: 89 · obligatio recitandi Litan. Sanet, in proc. vel suppi, tantum: 90 · rubrica peculiaris apponenda in Brev. et in Miss.: V 27. — *maiores et minores*: M. vot. II cl.: 346 · quae est pars totius actionis Iit.: 347 · in M., quae sequitur proc., omitt. «Iudica me, Deus», confess., abs.. «Aufer, Oramus te»: 424 c.
- Litaniae Sanctorum cum suis precibus (O): dicendae ab omnibus, ad O. citandum obligatis, die Litan. maiorum: 84 * dicendae ab iis tantum qui, diebus Litan. minorum, proc. vel supplie, pcc. intersunt: 90 · non duplicantur in proc. (aut supplie.) in Lit. maior, et min.: 82.
- Loca pia (M): vot. II cl.: 376 · IV cl.: 377.
- «Magnificat», canticum (O): 200.
- antiphona ad M.: pr. diebus 7 - 12 I: 23 a · in I Vesp. dominicae primae mensium VIII, IX, X, XI: 193 · in Vesp. feriae sextae Temp, paschal.: 194, V 26 · in feria IV et VI Quat. Temp, sept.: V 37 · commemoratio ad Vesp. fit per ant. ad Magn. (etc.): 251 · unde sumitur haec ant.: 252 · quomodo varianda in casu identitat. vel similitud.: 257.
- Manipulus: numquam cum pluviali: 136.
- Manutergium: 528.
- Marcus: vide *Litaniae maiores*.
- Maria Ss.ma (M): in M. vot. IV cl. dc ea, dicitur «Gloria in exc. Deo», in sabb.: 431 c.
- in sabbato: 78, 79 · habet O. unius Noct. (cum 9 ps. et 3 Icet.): 162 f · absolutionem et benedictiones pr.: 209 · ceterum O. ordinar.: 169.
- Maria Magdalena Paenit. (O): hymn, ad Vesp.: V 46.
- Martina (30 I) (O): de hymn, pr.: V 44.
- Matutinum: anticipatio: 144 · initium: 178 a · finis: 179 a · quibus diebus competit Mat. trium Noct. (9 ps. et 9 Icet.): 161 · unius Noct. (9 ps. et 3 lect.): 162 · unius Noct. (3 ps. et 3 lect.): 163. — De singulis partibus inspicuntur vocabula relativa.
- Mensa: ad latus altaris, pro ampullis, pellicula, manutergio, campanula, patina: 528.
- Missae: actus cultus pubi. Eccl.: 269 · denominatio «M. privata» vitanda: 269 · participatio fidelium 272 · coniunctio cum

- O. dici: 270 * — M. cantata: 270 * in cantu: 271 · in ea celebrans omittit quae a diac., subdiac., lect., vi proprii officii cant, vel legitur: 473 * solcmnis: 270 9 pontificalis: 270 9 — formulam pr. habent: dom. omnes: 298 * feriae Quadr. et Pass., fer. Quat. Temp. sept, et Adv.: 299 · in ceteris feriis adhibetur formula dom. pracc.: 299 9 — sacerdos ritus romani in eccl. ritus non romani: 284 ·.
- *conveχτυαλ*is: 285-297 · definitio: 285 * numerus pro dic: 286 * hora dicendi M. convent.: 287 · ritus: 288 · variae formulae admissae in fer. 4^oe IV cl.: 289 · pro dcf.: 290 · in Litan. maior, et minor, (cfr. 346-47): 291 · in die coron, et anniv. coron. Papae, in anniv. cleet., eonseer., translat. Episc.: 292, 362-363 9 in anniv. En. proxime dcf., infra octid. Oo. Fd. dcf., in eccl. cath.: 293 9 in anniv. dcf. Capituli, Ord. seu Congr.: 294 9 die Comm. Oo. Fd. dcf.: 295 · in Nativ. D.ni.: 296 · assistentia choralium M. non convent, certis occasionibus: 297.
- Missal defunctorum*: 390-423 · definitio: 390 (cfr. 270) · nihil de O. dici: 391 9 habent quatuor classes: 392 · quando et ubi proh.: 393 * formulae: 394-397 9 numerus orationum: 398 · sequentia: 399 ·.
- *m M. def.* omitt.: «Gloria Patri etc.» ad Introit.: 428 ♦ «Gloria in excelsis Deo»; 342 d · dicitur «Requiescant in pace»: 407 c 9 omitt. ult. Evang. S. Ioann., si sequitur absol. super fcrctr. vel tumui.: 510 c ·. — *Al. die Comm. Oo. Fd. def.*, quilibet sacerdos potest dicere 3 M.: 403 * de eligendis M. hoc die: 404 · de M. exsequiali hoc die: 409 *. — *M. exseqtualts*: definitur: 405 · prohib.: 406 9 quid in translat. festi, in solemn, exi. festi: 407 9 potest transferri: 408 9 quid in Comm. Oo. Fd. dcf.: 409. — *M. def. // r/.*: quae: 410 9 quibus condicionibus: 411 · pro dic obitus: definitur: 412 · ubi permittuntur: 412 · post acceptum nuntium mortis: definitur, ubi permittitur 413 · in ultima dcf. sepultura: definitur, ubi permitL: 414 · Af *def. HI cl.*. *cu.te*: 415 · quibus condicionibus: 416 ·
- in die 3°, 7M, 30a ab obitu vel sepult: unica M., ubi quibus condicionibus: 417 · in anniversario: anniv. stricte, late sumptum: 418 · unica M., ubi, quibus condicionibus: 419 · in eccl. et sacellis coemeterii: definitio cccL vel saeculi, *cocttl*: 420 · quibus condicionibus: 421 9 intra octiduum Comm. Oo. Fd. dcf.: 422 9 *M. def. IV cl.* (cotidianae) 423.
- *festivae*: sensu proprio: 301 * sensu latiore: 302 9 quibus diebus permissae: 303 ♦ quando proh.: 304 · formulae adhibendae: 305 in M. fest., quae respondet O. dici, dicitur «Gloria in exc Deo», si ad Mat, dictum fuerit «Te Deum»: 431 a · item in M. festis de quibus: 302.
- *votivae*: definitio: 306 (cfr. 270) 9 *speces*: 307 9 de mysteriis Dei, quae: 308 · formulae: 314 * de B. M. V.: quae: 309 · formulae: 315 * de Angelis, quae: 310 9 formulae: 315 9 de Sanctis, quae: 311 9 formulae: 315 · de Beatis, quae: 312 9 formulae: 315 9 «Ad diversa»: 313, 316 9 — quid, si impeditae: 317, 318 · de oratione M. fest, imped.: 318 9 sequentia omitt.: 312 9 quacnam praefatio; 323 9 color paramentorum adhibendus: 323 9 in M. vot. lect. IV* cl., quandoque color param, non est stricte *chscrw* 323 9 quid de M. vot. in eccl. unam tantum M. habentibus: 326 · — *M. iof. I cl.*: 328-330 9 definitur: 328 9 quacnam: 329 · privilegia: 330 · M. *vot. U cl.*: 341-344 * definitur: 341 · quacnam: 342 9 privilegia: 343 · Af *vot. III cl.*: 384-386 9 definitur: 384 · quacnam: 385 · ordinatio: 386 · in M. vot. I, II, III cl. dicitur «Gloria in exc. Deo», nisi sint in col. viol.: 431 d · M. *vot. IV cl.*: 387-389 9 definitio: 387 9 quacnam: 388 · ordinatio: 389.
- Moderator supremus religiosus*, cum suo Consilio, conficit calend. religiosum pr.: 50.
- Nativitas D.ni*: *vig/lia*: locum tenet dom. IV Advent, (in casu); 30 a, V 19 · Ordo et ratio O.: 173 * *festum*. (O) ps. 88

- breviatur: V 20 * in III Noct, habet bened. pr.: 209 · (M) dune M. convent.: 296 · in 3' M. omitt. ult. Evang. S. Ioan.: 5101) · *infra oct.*: peculiaritates: 68, 69 · *dont. infra oct.*: O.: 176 · *dies infra oct.*: O.: 175 · habent Mat. unius Noct. (9 ps. et 3 lect.): 161 c · comm. oct. quomodo fit.: 252 · *dies octavus* (I I): mutatur denominatio: V 12 a · evehitur ad I cl.: V 6 a · habet O. trium Noct. (9 ps. et 9 lect.): 161 c.
- Ioannis Bapt. (24 VI): vig. II cl.: 31c.
- Nomin. l.s.u.: assign, dom. inter 2-5 I (secus celebratur die 2 I): 17 a.
- Nona: vide: *Tertta, Sexta, Nona*.
- Nosocomia: M. vol. H cl. in occas, peculiaribus: 370 f.
- < Nunc dimittis », canticum: 200.
- Obligatio dicendi Off. div.: 139, 143 · in choro et in comm. satisfit per absolutio- nem iuxta aliud calend., vel iuxta alium ritum, vel per Ve\$ p. votivas; 157.
- Occasionis peculiares, quibus permitt. M. vot. II cl.: 370-372 9 hae occasiones respiciunt: paroecias; 370 a · scholas, collegia, seminaria et simii.: 370 b · domos religiosas: 370 c · coetus, confraternitates, societates pias, uniones professionales et simii.: 370 d 9 domos exercitiorum: 370 c · nosocomia, castra, carceres et simii.: 370 f.
- Occurrentia: definitio: 92 · est accidentalis vel perpetua: 92 · effectus occur.: 93 · commemorationes in casu occur.: 94 · tabella occur. pag. 346 · notanda in tabella: pag. 347.
- accidentalis: vide *Translatio*.
- perpetua: vide *Repositio*.
- Octava: definitur: 63 9 quatenam: 64 · classes duae: 65 · oct. I cl.: 66 · oct. II cl.: 67. — Singula require sub voce: *Nativitas D.m, Pascha, Pentecoste*.
- TiDVUM (M); occasione canonizationis. vel beatificationis: 338 a 9 occasione recur- rendae saecularis: 338 b · intra oct. Comm. Oo. Fd. deC: 422.
- Officium liturgicum: extensio pro singulis diebus lit.: 13, 27: 34; 37 · ordo et ratio pro singulis Horis exhibetur in Ordina- rio: 160 · species Officiorum: dominica- le: 166 · festivum: 167 · semifestivum: 168 · ordinarium: 169 · feriale: 171 9 peculiarities quaedam: 172 · de singulis partibus Officii: 178-260.
- Officium defunctorum: habet ordinatio- nem pr.: 173 9 initium et finis pr.: 189 * non habet hymnos: 185 9 ordo lectionum pr.: 223.
- divinum: coniunctum Missae: 270 9 obligatio: 139, 143 9 modus O. d. ab- solvendi: in choro, in communi, a solo: 140.
- Omnium Sanctorum (I XI): Vesp. def. ex pietate celebrandae: V 58.
- Oratio, orationes: conclusiones or.: 115- 116 · — m O.: in fine cuiuslibet Horae (exe. Mat. unito ad Laud.): 246 · unde sumitur: 248 · conclusio: 249 · de or. Ss. Petri vel Pauli in O. alterius: 110 a 9 — in M.: delinitur: 433 · species: 433 · numerus admissus: 434 · numerus ternarius numquam excedendus: 435 · de conclus, pr.: 436 9 de altera conclus.; 437 · quid si formulae identicae sint vel similes: 438 9 mutationes in O. translato vel reposito: 439 9 in M. cum pluribus lectionibus, ultima computatur ad nume- rum orationum definiendum; 442 9 in M. cum pluribus lectionibus, comm. et aliae orationes ponuntur post ultimam lect.: 142 * — orationes ad diversa: « Pro Imperatore Romano » aboletur, et poni- tur textus novus « Pro res publicas mo- derantibus V 63 · orationes pro di- versitate Temporum abolentur: V 18 9 orationes imperatae: definitio: 454 · quae- nam praescribi potest: 455 9 non vero modo stabili, sed tempore verae neces- sitatis; 456 · una tantum: 457 · a qui- bus dicenda: 157 b 9 ubinam dicenda; 457 c · quando prohib.; 457 d * pro de- functis: 458 · praescribi potest pro toto tempore infausti eventus»: 459 9 tunc, quando prohib.: 459 * etiam in M. de Dedic. eccl. m actu Dedic.x 333 * dicitur semper sub altera conclusione: 437 b, 457 c * orationes rituales: defini-

- do et tabella: 447 9 excludunt omnes alias or. praeter comm. priviL: 448 .
- orationes sub unica concitis*. 9 normae generales: 444-446 * ad altare expositionis: 355 . in M. vol. « Pro Sponsis » impedita: 380 . occasione 25l vel 50l anniv. a celebratione matrim., in M. vot. II cl.: JH2 . in anniv. Papae et Ep. diocc.: 149 . *oratio « Super populum »*: 506 . *oratio votiva*: permit, diebus lit. IV cl.: 461 9 quatenam orationes: 462 9 quo loco: 463 . pro defunctis: 464.
- Ordinarium div. Officii*: praebet rationem singulas Horas can. dicendi: 160.
- Ordinarius loci*: conficit calend. dioecesis (de consilio Capituli): 50 . praeter diocessim. territorium, cui praecst < Ord. I. », habet calend. « dioccesanum »: 51 . in Litan. maior, et minor. Ord. loci iudex est opportunitatis processiois, vel, eius loco, supplicationum peculiar.: 82-83 . facultate gaudet transferendi, pro opportunitate. Litan. min. in alios tres dies continuos: 87. 89 . iudex est circa solem, ext. festorum I et II cl. cum populi concursu: 358 i 9 eligat unum diem, sive suae elect., sive consecr., sive translate pro celebratione sui anniversarii: 362. 449 . M. vot. pro re gravi pendet a mandato vel consensu Ord. I: 366 9 item M. vot. II cl. in quibusdam occasionibus pccul.: 371 . praescribere potest or. imperatam (de qua vide sub voce *Oratio*, *Orationes ... or. imperata'*) 455-459. — Vide etiam: *Episcopus*.
- Ordinis Sacri* (M.): in M. sabb. Quat. Temp, et in sabb. « Sitientes », in qua S. Ord. conferuntur, dicenda est M. diei: 300 . in collatione Ss. Ord. habetur or. ritualis: 447 b.
- « *Pacim it viritatem* »: capitulum ad Primam aboletur: 241.
- Paroecia*: M. vol. II cl. in occas, peculiaribus: 370 a.
- Papa*, require ad voces; *Anniversarium coronat.*, *Coronario Stimm. Pont.*, *Dies Papae*.
- Parochus*: potest statuere M. vot. pro re gravi, certis condicionibus: 368 9 item or. imperatam per tres d'e\ dicendam: 460.
- Pascha: vigilia*: non est dies lit., celebratur «pervigilio»: 28 9 in M. omirr. «ludica me. Deus >. confess, et abs.. « Aufer. Oramus tes: 424 d 9 derst ant. ad Introit.: 427 . dicitur «Gloria in excelsis Deo»: 431 c . symbolum non dicitur: 476 b 9 omitt. ult. Evang. S. Ioann.: 510 d * *dom. Paschatis*: pariter est fest. I cl.: 11 d - *in dom. et per oct.* halatur O. cum unico Noct. (3 ps. et 3 leer.): 163 * de Floris min.: 172 . O. non habet ant. in Hor. min. et in Complet.; 190 . leguntur 3 lect. de hom. in Evang. dici: 224.
- Passio*: dominicae I et II Pass, sunt I cl.: H c . feriae temp. Pass, sunt III cl.: 25 a.
- Passio* (Evang.): 472.
- Patina*: pro Communionem fidei.: 528.
- Patronus principalis*: nationis, regionis, provinciae cis'll, aut eccl.: habet fest. I cl.: 42 a 9 dioecesis (terril, eccl.). item: 43 a . loci, oppidi, civitatis, item: 43 a . Ordinis seu Congreg., item: 46 c 9 fest. Patr. prine, habet ius ad solem, ext.: 358 d.
- *secundarius*: nationis, regionis, provinciae civil, aut eccl.: habet fest. II cl.: 42 b * dioecesis (terril, eccl.), item: 43 c . loci, oppidi, civitatis, item: 44 b . Ordinis seu Congr., item: 46 d.
- Pelvicula*. c(ampullae aquae et vini (M): 528.
- Pentecoste: vigilia*: est I cl.: 30 b 9 ordo et ratio O. et M.: V 32 9 M. convent, dicitur post Nonam: 287 . *dom Penfee.*: pariter esi festum I cl.: 11 f 9 *dom. et inf. oct.* habetur Mat. unius Noct. (3 ps. et 3 lect.): 163 9 ad Horas min.: 172 . ad Tertiam, hymn, pr.: 186 . per oct. dicuntur 4 lect. de hom. in Evang. dici: 224.
- Petrus, Paulus* (29 VI): vigilia est II cl.: 31 <l . lectiones de hom. >umuntur c festo S. Pii X (3 IX); V 48 . comm. in O. et M. unius in festo alterius: 110.
- Phiiippus Binitius* (23 VIII): lectio 3*: V 53.

- Planeta; usus** pro Episcopo: 134 * pro sacerdote: 133.
- **plicata**: aboletur: 137.
- Pluviale; usus**: 135, 136.
- Postcommunio**: 505.
- Praecedentia**: norma celebrationis dierum liturgicorum: 6, 7 · tabella pracc.: 91.
- Praefatio**: norma generalis: 482 · comm. non inducit prae. pr.: 483 · singulae praefationes: de Nat. D.ni 484 · de Epiphan. D.ni: 485 · de Quadrag.: 486 · de S. Cruce: 487 · de M. Chrismatis: 488 · paschalis: 489 · de Ascens. D.ni: 490 * de Ss. Corde Iesu: 491 · de D. N. I. C. Rege: 492 · de Spir. S.: 493 · de Ss.ma Trinitate: 494 · de B. M. V.: 495 · de S. Ioseph: 496 · de Apostolis: 497 · communis: 498 · defunctorum: 499.
- Precis (O)**: quando dicendae: 260.
- Prima**: quando ad Laud, adhibetur schema 2, non dicitur « quartus » ps.; et loco ps. 117 dicitur ps. 53 (ut in festis): V 16 · Capitulum « Regi sacculorum » semper dicitur, alio « Pacem et veritatem » deletio: 241 · versus in respons. hr. quomodo mutatur: 244 · in festo Corp. Chr.: versus « Qui sedes »: V 33 · bened. pr. ante Ict. brev. invariabilis: 210 · lectio brevis semper de Tempore: 242 · inducuntur novae l. br.: V. 14.
- < **Pro Ecclesias defensione** »: nova inscriptio M. « Contra paganos »: V 62.
- < **Pro Fidei propagatione** »: M. vot. II cl. qua occasione: 369 · oratio sub unica conci.: 453.
- < **Pro Imperatore Romano** »: or. ad diversa: eius loco novus textus « Pro res publicas moderantibus »: V 63.
- < **Pro hi gram it publica simul causa** » (M)s definitur: 366 · est M. vot. II cl.: 366 · unica in casu, quacnam: 367 · de mandato vel consensu Ord. I. et cum populi concursu: 366 · a parcho statuenda. quibus condicionibus: 368.
- < **Pro res publicas moderantibus** »: orationes ad div.: novus textus, loco « Pro Imperatore Romano »: V 63,
- < **Pro seipso sacerdote** »: or. vot. in an-niv. propriae ord. sac., sub unica conclusione: 451 · si impeditur: 452.
- < **Pro Sponsis** »: 378-382 · quando per-mitti.: 378 · quando prohib.; 379 · ora-tio M. vot. impeditae, sub unica conci, in M. Oficii dici: 380 · sed M. et bened. nupt. transferri possunt: 380. - Vide etiam *Benedictio nuptialis*.
- < **Pro unitati Ecclesiae** »: nova inscriptio M. « Ad tollendum schisma »: V 62.
- Psalmi in O.**: 196-201.
- Psalmi singuli** (in O): 53: dicitur ad Primam 1° loco, in dom. Pasch. et Pent., et per oct.: 172 a · item dicitur ad Primam 1° loco, in dominicis, in quib. adhib. in Laud, schema 2°m psalm.: V 16.
- 88: breviatur (vario modo) in festo Nat. D.ni et per oct.: V 20 · in festo Transfig. D.ni.: V 52 · in festo Chr. Regis: V 57.
- 94: dicendus, cum invii., in initio Mat. (exe. Trid. s., festo Epiph. D.ni): 182.
- 117: dicitur ad Primam. 1° loco, in festis D.ni II d., quae occurr. in dom. Sept.. Sex.. Quinqu.: 174.
- 118, 1; 118. 2: dicuntur ad Primam: (2° et 3° loco): in dom. Pasch. et Pent, et per oct.: 172 · in festis D.ni II cl. quae occurr. in dom. Sepi., Sex., Quinq.: 173 — (in M): 42: 424, 425.
- Purificatio B. M. V. (2 II)**: festum II cl. sed fest. D.ni: V 45 a · variatio in rubr. Missalis: V 45 b · (M) omitt. « ludica me. Deus ». conf. et abs., « Aufer. Ora-mus te », in M., quae scq. bened. et proc. candel.: 424 a · de expositione 40-Hor. hoc dic: 352.
- Quadragesima**: dom. sunt I cl.: II b · fer. sunt III cl.: 25 a. - Vide *Temp, qua-dragesinale*.
- Quatuor Tempora**: fer. Q. T. Adv.. Quadr. sept, sunt II cl.: 24 b * dicuntur preces: in Laud, et Vesp. fer 4n et 6ft Q. T. sepi.: 260 h · in Laud. sabb. Q. T. (exc. post Pent.): 260 b · adhibetur schema 2 ad Laudes (exc. Peni.): 197 b · in fer. 4^a et 6n Q. T. sept. ant. ad Ben. repetitur ad

- Ma«n.: V 37. — Quatuor Tempora poscant cadere in clics: Q. T. Advent.: 16 - 23 XII; Q. T. Quadrag.: 1111- 20 III; Q. T. Pent.: 13 V - 19 VI; Q. T. sept.: 18 - 27 IX (i. c. tertia hebd. sept., quae, propter novum ordinem dominicarum, tardius advenit).
- Qui sedes»: versus in resp. «Christe, Fili Dei vivi » ad Primam; quando mutatur: 21 · in festo Corp. Chr. dicitur: «Qui sedes»: V 33.
- Raphael (24 X): lectiones et resp. in Mat.: V 56.
- Reconcilia no coemeterii (M): habet or. ritualement: 447 h.
- ecclesiae (M.): habet or. ritualement: 447 g.
- «Regi saeculorum»: capit, ad Primam: dicitur semper, alio « Pacem et veritatem » deletio: 241.
- Religiosi utr. sex.: quodnam calend. sequi debeant in O.: 151-153 · quando et quomodo se conformari debeant vel possint calend. diocesano: 58.
- Repositio eesti: ius ad rcp.: 100 · quo reponendum: 101.
- «Requiem aeternam » (O): in O. dcf. in fine cuiusque ps. et eant. (loco « Gloria Patri etc »): 201 · in fine ult. respons. cuiusque Noct.: 230.
- «Requiescant in pace » (M): in M. dcf., loco «Ite. missa est»: 507 c.
- Responsoria post lect. in Mat.: 226-236 · resp. sequuntur lect.: 227 · non transferuntur: 228 · ubinam desumuntur: in O. fest. et scmifesi.: 232 · in O. dom.: 233 * in O. ordin.: 234-235 · in O. fer.: 236.
- post led. de Script, occ.: in dom. olim. infra oct. Corp. Chr. et Cord, Iesu: V 33.
- Responsorium breve: ubi dicitur; quando ornat.: 243 · *in Compl. semper idem dicitur: 244 * in variis Horis, ubi desumitur: 245.
- Ritus Romanus: novus rubricarum codex directe r. r. obligat: 1 * 39.
- Rex, a honores: vide *Litaniae maiores et minores*.
- Rosarii:m; B. M. V. a Rosario (7 X): denominatio festi mutatur: V 12 c 9 (O) de hymnis: V 54 * festum ius habet ad solemne, ext. in 1« dom. X: 38 b.
- Sabbatum: O. S. Mariae in iabb.; 78-79 · vide *Mana Ss.ma*.
- « Sacrosanctae », indultum et indulg., olim huic or. concessa, adnectuntur ane finali B. M. V.: V 15.
- Sanctificatio dil l per precationem O. div., per horas dici dispartita: 124.
- Sanctuarium: definitio: 373 * in eis permittitur M. vot. II cl.: 374-375 · indulta S. Sedu circa M. interpretanda ita, ut concessionem factae vel faciendae intellegantur tantum de M. vot. II cl.: 374 9 ad omnia altaria sanctuarii permitt. M. vol II cl., celebrandae a sacerdotibus peregrinis, vel in peregrinandum favorem: 375 · extra hunc casum permitti. M. vot. IV cl.: 377.
- Sanctus: ubi eius corpus asservatur, festum II cl.: 45 c · de S. permittuntur M. votivae: 306 d · de quibus Sanctis: 311 a qualis formula M.: 315 * quando sunt M. festivae sensu latiore: 302 · hac, quando permittuntur, quando impediuntur: 303-304 9 qualis formula adhibenda pro M.: 305.
- et Beatus, qui erat cuiusdam Ord. aut Congr.: fest. II aut III cl.: 46 c.
- et Beatus, qui cum dioecesi relationes peculiar, habuit: fest. II aut III cl.: 43 d.
- Scholae et Instituta similia: M. vot. in occas, peculiaribus: 370 b.
- Scriptura occurrens (O): quid sit: 212 * quando omitt.: 213 · sub quo titulo legenda: 215 * finis: 216 · quomodo formantur lectiones de Ser. occ. in O. unius Noct.: 220 a, 221 a · in mensibus VIII, IX, X, XI, ratione determinationis « primae » dom.: V 35, 36, 38-39.
- Secreta (M): 480.
- Secrete dicenda in M.: in M. lecta: 511 * in M. solemni: 513 · in M. cantata: 514.
- Sedendum: in O.: 268 · in M.: 523-524.
- Semiduplex (ab an. 1955 simplex): fit .fest. III cl.: V 3.
- Siminaria, vide *Collegia*.

Sequentia (M): 470.

Sexta: vide: *Tertia, Sexta, Nona*,

Signum Crucis (O): 261-265.

Simplex (usque ad an. 1955, deinceps comm.): manet comm.: V 4.

Solimnitas externa ustorum (M): definitio: 356 * est «dc iure»: 357-359 · aut «per indultum»: 357, 359 · quid de sol. ext. usque nunc concessa: 361.

Standum, in O.: 266 · in M.: 524.

Sifragium di omnibus Sanctis (O): aboletur: V 13.

Symbolum in M.: dicitur: 475 ♦ omitt.: 476.

— Athanasianum (O): dicitur in festo Ss.mac Trinit. tantum, ad Primam, post 3UI^o ps.: 203.

Tabella concurrentiae (O): pag. 347.

— occurriNTiAi (O): pag. 346 · notanda in his tabellis: pag. 347.

— Secretarum (M); 527.

«Te Deum» (O): quando dicitur: 237 · omittitur: 238 · eius loco ponitur 9uni vel 3um respons.: 239.

Tempus uturgicum: *T, Adventus*: 72 · in M. de Temp, color viol.: 128 a · in fer., ad Laud., adhibetur 2um schema psalm.: 197 b · omitt. «Te Deum»: 238 a · dicuntur preces ad Laud, cl Vesp. fer. 4a et 6tt: 260 a 9 in O. fer. genuflect, ad or. et comm.: 267 d · in fer. Quat. Temp, habetur formula pr. pro .M.: 299 · in dom. praef. de Ss.ma Trinit.: 494 · in fer. quando genuflect, in M.: 521. — *T. natalicium*: 72 · — *T. Nativitatis*: 72 a * in M. de Temp, color alb.: 119 a 9 praef. de Nat.: 484 · lectio brev. ad Primam, textus: V 14 a · in feriis T. Nat., quomodo ordinandum O. et M.: V 22. — *T. Epiphaniae*: 72 b · in M. de Temp, color alb.: 119 a 9 praef. Epiph.: 485 · lectio brevis ad Primam, textus: V 14 b · in feriis T. Epiph. quomodo ordinandum O. et M.: V 23. — *T. Septuagesimae*: 73 · in M. de Temp, color viol.; 128 b · in dom. et fer., in Laud., adhib. 2lⁿⁱ schema psalm.: 197 · omitt. «Te Deum»: 238 a. — *T. qua-*

dragesimale: 74 · in M. de Temp, color viol.: 128 b · omitt. «Te Deum»: 238 a. — 7'. *Quadragesimae*: 74 a · Vesp. dicuntur, in choro, in comm., horis postmerid. (convenienter etiam a solo): 146 · in dom. et fer., ad Laud., adhib. 2nm schema psalm.: 197 9 dicuntur preces in Laud, et Vesp. fer. 4n et 6ft: 260 a: · in O. fer. genuflectendum ad or. et comm.: 267 d * in feriis habetur M. pr.: 299 · praef. de Quadr.: 486 · in fer. or. «super populum»: 506 9 in fer. quando genuflect. in M.: 521. — *T. Passionis*: 74 b · Vesp. dicuntur, in choro, in comm., horis postmerid. (convenienter etiam a solo): 146 9 in dom. et fer., ad Laud., adhib. 2lⁿⁱ schema psalm.: 197 * advertenda in ultimo respons. ad Mat.: 230 ♦ dicuntur preces in Laud, et Vesp. fer. 1° et 6n: 260 a · in O. fer. genuflectendum ad or. et comm.: 267 d · in feriis habetur M. pr.: 299 · in M. de Temp. omitt. «Iudica me. Deus». et «Gloria Patri etc.» ad Introit.: 427 · praef. de s. Cruce: 487 * in fer. quando genuflect, in M.: 521. — *T. paschale*: 76 · in fer. sextis ani. ad «Magn.» desumitur ex II Vesp. dom. praec.: 194 9 standum ad ant. final. B. M. V.; 267 c · de *Alleluias* vide hanc vocem: — *T. Paschatis*: 76 a · in M. de Temp. color alb.: 119 b * praef. pasch.: 489. — *T. Ascensionis*: 76 b 9 in M. de Temp. color alb.; 119 b * praef. Asc.: 490 · lectio brevis ad Primam, textus: V 14 c 9 quomodo ordinand. O. et M.: V 29-31. — *T. Pentecostes* (i. e. octava): 76 c 9 in M. de Temo, color rubr.: 123 · praef. de Sp.r. S.: 493. — *T. «per annum s:* 77 · in M. de Temp. color vir.: 127 · in dom. praef. de Ss.ma Trinit.: 494,

Tertia, Sexta, Nona; in O. dominicali: 165 f · in O. fest.: 167 f 9 in O. semi-fest.: 168 c * in O. ordinario: 169 d · in O. fcriali: 171 d 9 capitulum: 240 9 responsorium breve: 243-245 9 oratio: 248.

Titulus Ecclesiæ propriae (consecratae

- vel. salt, bcncd.): festum I cl.: 45 b *
ius habet ad solemn, ext.: 358 f.
- **Ordinis** seu **Congregationis**: festum
I d.: 46 c · ius habet ad solemn, ext.:
358 g.
- Toralia** altaris: tria, rile bcnedica: 526.
- Transfiguratio** I.µ (6 VIH) (O): ps. 88
breviatur: V 52.
- Translatio**: ius ad translationem habent fe-
sta I cl. tant.: 95 · quid, si habeatur iden-
titas subiecti: 95 · quo transferendum:
96 · quid, si eodem die plura festa trans-
ferenda occurrant: 97 · si diebus se-
quentibus occurrant: 98.
- Triduum**, occasione canonizationis. vel bca-
tificationis: 338 a * occasione recurren-
dae saecularis: 338 b.
- **sacrum**: 75 · habet ordinem et ratio-
nem nr. O.: 173 * habet initium et finem
O. pr.: 180 9 non habet hymnos: 185 ·
habet Mat. trium Noct. (9 ps. et 9 Icet.):
161 b · non habet ant. in Hor. min. et
in Compl...: 185 · prohib. M. vot. < Pro
Sponsis » et benedict, nupt.: 381 d.
- Trinitas** Ss.ma: festum assign, dom. I post
Pent.: 17 c; ad Primam dicitur symb.
athanas.: 203.
- i Tu autem. D.ne, miserere nobis**. «Deo
gratias >, dicendum in fine cuiusque lec-
tionis in Mat. (exc, Tnd. \$. O. dcf.): 216
- Ultimum Evangelium** (M.): ordinare ini-
tium Evang. see. Ioann.: 509 · quando
omitt.: 510.
- Vfnantius** (18 V): de hymn, ad Vesp.:
V 46.
- Versus** ad Mat, (O): 204-207.
- Vesperae** (O): initium: 178 b · finish
179 a · dicendae in choro et in comm.
postmeridic; convenienter ita etiam a so-
lo: 146 · — I Vesp.: festa absque I Vesp..
quae eas acquirunt, ubi desumant
partes pr.: 164 ♦ in fer. 4* et 6a Quat.
Temp. sept, repetitur ant. ad Bened. etiam
ad Vesp.: V 37.
- Vigilia**: generalia: 28-34 · definitio: 28 ·
sunt tres classes: 29 * quacnam I cl.:
30 · quacnam II cl.: 31 · quacnam III cl.:
32 · extensio O.: 34 · habent O. feriale:
170-171 · habent Mat. unius Noct. (9 ps.
et 3 Icet.): 161 c · in vig. II cl III d.
(extra temp. pasch.) adhibetur, in Laud..
2 schema: 197 b * comm. vig. II et III cl..
quomodo facienda: 252.
- Vox clara** in M.: lecta: 511 * in M. so-
lemni: 513 * in M. cantata: 514 · de
modulatione vocis clarae: 512.

INDEX GENERALIS

	PAG.
<i>In nonum Codicem rubricarum</i> (C. Braga).....	217
 Litteraf Apostolical Ioannis PP. XXIII Motu Proprio datai : novum Rubrica- rum Breviarii et Missalis Romam Corpus approbatur — — — — —	258
Decretum generale S. Congregationis Rituum quo novûs Rubricarum Bre- viarii ac Missalis Romani Codex promulgatur — — — — —	260
 Rubricae Breviarii et Missalis Romam. Nn. 1-530	261
Pars prima: <i>Rubricae generales</i> . Nn. 1-137.....	261
I. Normae generales. Nn. 1-3.....	261
II. Dc dic liturgico in genere. Nn. 4-8.....	261
III. Dc dominicis. Nn. 9-20.....	261
IV. Dc feriis. Nn. 21-27.....	263
V. Dc vigiliis. Nn. 28-34	264
VI. Dc festis et calendario	
A) Dc natura ct proprietate festorum. Nn. 35-47 — — — — —	264
B) Dc calendario ct festis in eo inscribendis. Nn. 48-58 .	266
C) Dc festorum dic proprio. Nn. 59-62 — — — — —	267
VII. Dc octavis	
A) Dc octavis in genere. Nn. 63-65	268
B) Dc octavis I classis. N. 66 .	268
C) Dc octava II classis. Nn. 67-/0 — — — — —	268
VIII. Dc anni temporibus	
A) Dc tempore Adventus. N. 71 .	269
B) Dc tempore natalicio. N. 72.....	269
C) Dc tempore Septuagesimae. N. 73 .	269
D) Dc tempore quadragesimali. Nn. 74-75 — — — — —	269
E) Dc tempore paschali. N. 76 .	270
F) Dc tempore « per annum ». N. 77 .	270
IX. Dc sancta Maria in sabbato. Nn. 78-79 — — — — —	270
X. Dc Litaniis maioribus ct minoribus	
A) Dc Litaniis maioribus. Nn. 80-86 — — — — —	270
B) Dc Litaniis minoribus seu dc Rogationibus. Nn. 87-90 .	271
XI. Dc praecedentia dierum liturgicorum. N. 91 .	271
XII. Dc dierum liturgicorum occurrentia. Nn. 92-94 — — — — —	273
XIII. Dc dierum liturgicorum occurrentia accidentali corumquc translatione Nn. 95-99	274
XIV. Dc dierum liturgicorum occurrentia perpetua corumquc reposition Nn. 100-102	274
XV. Dc concurrentia dierum liturgicorum. N. 103-105 — — — — —	275
XVI. Dc commemorationibus. Nn. 106-114 — — — — —	275
XVII. Dc conclusione orationum. Nn. 115-116 — — — — —	276
XVIII. Dc coloribus paramentorum	
A) Dc coloribus paramentorum in genere. Nn. 117-118	277
B) Dc eoioire albo. Nn. 119-122 — — — — —	277
C) Dc eoioire rubro. Nn. 123-126 — — — — —	278

	INDEX GENERALIS	389
		J»A0.
	D) De colore viridi. N. 127	278
	E) De colore violaceo. Nn. 128-131 — — — — —	278
	E) De colore nigro. N. 132.....	279
XIX.	Dc usu ct qualitate paramentorum. Nn. 133-137 — — — —	279
Pars secunda:	<i>Rubricae generales Breviarii Romani.</i> Nn. 138-268 .	280
L	Normae generales. Nn. 138-141.....	280
II.	Dc tempore dicendi Horas canonicas. Nn. 142-147 — — — —	281
III.	De calendario adhibendo in recitatione divini Officii. Nn. 148-157	281
IV.	De ordinando divino Officio	
	.-/) Dc ordinando divino Officio in genere. Nn. 158-164	283
	B) De Officio dominicali. Nn. 165-166	283
	C) Dc Officio festivo. N. 167.....	284
	D) De Officio semifestivo. N. 168.....	284
	E) De Officio ordinario. N. 169.....	285
	/-) Dc Officio feriali. Nn. 170-171.....	285
	G) Dc quibusdam pcculiaritatibus in ordinando Officio divino Nn. 172-177	286
V.	Dc diversis Officii partibus	
	.-/) Dc initio et fine Horarum. Nn. 178-180	287
	B) Dc conclusione Officii. N. 181.....	287
	C) De invitatorio. Nn. 182-184	287
	D) Dc hymnis. Nn. 185-189	287
	E) De antiphonis. Nn. 190-195	288
	F) Dc psalmis ct canticis. Nn. 196-202	288
	G) De symbolo athanasiano. N. 203	289
	//) Dc versibus. Nn. 204-207 — — — —	289
	/) Dc absolutionibus ct benedictionibus ante lectiones. Nn. 208-210	289
	/.) Dc lectionibus ad Matutinum	
	I. De lectionibus in genere. Nn. 211-216	289
	II. Dc lectionibus Officii trium Nocturnorum. Nn. 217-219 .	290
	III. De lectionibus Officii unius Nocturni. Nn. 220-222 .	290
	IV. Dc quibusdam pcculiaritatibus circa lectiones. Nn. 223-225	291
	Af) Dc responsoriis post lectiones Matutini	
	I. Dc responsoriis in genere. Nn. 226-231 — — — —	291
	II. Dc responsoriis in Officiis trium Nocturnorum. N. 232 .	292
	III. Dc responsoriis in Officiis unius Nocturni. Nn. 233-236	292
	N) Dc hymno <i>Te Deum</i> . Nn. 237-239	292
	O) Dc capitulis, et dc lectione brevi ad Primam. Nn. 240-242 .	293
	/') Dc resjKinsoriis brevibus Horarum minorum. Nn. 243-245 .	293
	Q) Dc orationibus. Nn. 246-249	293
	R) Dc commemorationibus. N. 250-259	294
	5) Dc precibus. N. 260	295
VI.	Dc ratione signo crucis se muniendi, standi, genuccctendi ct sedendi recitatione divini Officii. Nn. 261-268	295
Pars tertia:	<i>Rubricae generales Missalis Romam.</i> Nn. 269-530 — — — —	296
I.	Notiones ct normae generales. Nn. 269-273	296
y	Dc calendario adhibendo in Missae celebratione. Nn. 274-284 .	297

		PAG.
III.	De Missa conventuali. Nn. 285-297 — — — —	299
IV.	De Missa in dominicis et feriis, Nn. 298-30(1.....	300
V.	De Missis festivis. Nn. 301-305	300
VI.	De Missis votivis	
	//) De Missis votivis in genere. Nn. 306-327	301
	B) De Missis votivis I classis	
	I. De Missis votivis I classis in genere. Nn. 328-330 .	304
	II. De Missis Dedicationis in actu consecrationis ecclesiae. Nn. 331-334.....	304
	III. De Missis in Congressibus eucharisticis. Nn. 335-337	305
	IV. De Missis votivis in quibusdam celebrationibus extraordinariis. Nn. 338-340	305
	C) De Missis votivis II classis	
	I. De Missis votivis II classis in genere. Nn. 341-344 .	305
	II. De Missa votiva in solemnibus benedictione ecclesiae vel oratorii, et in consecratione altaris. N. 345 .	306
	III. De Missa Rogationum in Litaniis tam maioribus quam minoribus. Nn. 346-347	306
	IV. De Missis votivis occasione orationis Quadraginta Horarum aut alterius expositionis Sacramenti. Nn. 348-355 .	306
	V. De Missis votivis in solemnitate externa festorum. Nn. 356-361	307
	VI. De Missa votiva in die coronationis Summi Pontificis et in anniversariis Papae et Episcopi dioecesanii. Nn. 362-365 .	308
	VII. De Missa votiva pro re gravi et publica simul causa Nn. 366-368 — — — — — — — — — —	309
	VIII. De Missa « Pro Fidei propagatione ». N. 369	309
	IX. De Missis votivis in quibusdam occasionibus peculiaribus Nn. 370-372 — — — — — — — — — —	309
	X. De Missis votivis in sanctuariis. Nn. 373-377 .	310
	XI. De Missa votiva « Pro Sponsis » et de Missa pro gratiarum actione in 25" et 50" anniversario a celebratione matrimonii Nn. 378-382	310
	XII. De aliis quibusdam Missis votivis II classis. N. 383 .	311
	D) De Missis votivis III classis. Nn. 384-386 — — — — —	311
	E) De Missis votivis IV classis. Nn. 387-389 — — — — —	312
VII.	De Missis defunctorum	
	A) De Missis defunctorum in genere. Nn. 390-401 .	312
	B) De Missis defunctorum I classis	
	I. De Missis defunctorum I classis in genere. N. 402	313
	II. De Missis in die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum. Nn. 403-404 — — — — — — — — — —	314
	III. De Missa exsequiali. Nn. 405-409 — — — — —	314
	C) De Missis defunctorum II classis	
	I. De Missis defunctorum II classis in genere. Nn. 410-411	315
	II. De Missis pro die obitus. N. 412 .	315
	III. De Missa post acceptum mortis nuntium. N. 413 .	315
	IV. De Missa in ultima defuncti sepultura. N. 414	315

	PAG.
J)) De Missis defunctorum III classis	
L De Missis defunctorum III classis in genere. Nn. 415-416 .	315
II. De Missa in die III. VU et XXX ab obitu vel sepultura. N. 417	316
III. De Missa «in anniversario». Nn. 118-419 .	316
IV. De Missis in ecclesiis et sacellis coemeterii. Nn. 420-421	316
V. De Missis defunctorum intra octiduum Commemorationis omnium Fidelium defunctorum. N. 422 — — — —	317
/.) De Missis defunctorum IV classis, seu «quotidianis». N. 423 .	317
VIII. De diversis Missae partibus	
J) De psalmo <i>Indica me, Deus</i> , confessione et altaris incensatione	
Nn. 424-426	317
B) De antiphona ad Introitum, et <i>Kyrie, eleison</i> . Nn. 427-430 .	318
C) De hymno <i>Gloria in excelsis</i> . Nn. 431-432 — — — —	318
D) De orationibus	
I. De orationibus in genere. Nn. 433-441.....	318
II. De orationibus in Missis cum pluribus lectionibus. Nn. 442-443	310
III. De orationibus sub unica conclusione cum oratione Missae dicendis. Nn. 444-446	320
IV. De orationibus ritualibus. Nn. 447-448 .	320
V. De orationibus in die coronationis Summi Pontificis et in anniversariis Papae et Episcopi diocessani. Nn. 449-450 .	320
VI. De oratione pro seipso sacerdote in anniversario propriae Ordinationis sacerdotalis. Nn. 451-452	321
VII. De oratione «Pro Fidei propagatione». N. 453 .	321
VIII. De oratione imperata. Nn. 454-460	321
IX. De oratione votiva. Nn. 461-465	322
E) De lectionibus et aliis usque ad Evangelium. Nn. 466-474 .	322
/.) De symbolo. Nn. 475-476	323
G) De antiphona ad Offertorium et de orationibus secretis. Nn. 477-481	324
//) De praefatione. Nn. 482-499	324
/I De Canone Missae et aliis usque ad postcommunionem. Nn. 500-506	325
/.) De conclusione Missae. Nn. 507-510 — — — — — —	326
IX De his quae clara voce aut secreto dicenda sunt in Missa. Nn. 511-516 .	327
X. De ordine genuflectendi, sedendi et standi in Missa. Nn. 517-524	328
XI. De praeparatione altaris ad Missam. Nn. 525-530 .	329

Ca m xosKn μ HiusisKti it Missa l is Ro m a m	
Januarius	331
Februarius	331
Martius	332
Aprilis	333
Maius .	334
Iunius	335
Iulius	336
Augustus .	337
September	338
October	339
Novem *	340
December	341

	PAG.
Tabella dierum liturgicorum	342
Tabella occurrentiae	346
Tabella concurrentiac	347
Variationes in Breviario et Missali Romano ad normam Codicis Rubricarum	
I. Variationes in calendario. Nn. 1.-12	348
II. Variationes in Ordinario divini Officii. Nn. 13-15 .	348
III. Variationes in Psalterio. Nn. 16-17 — — — — — — —	350
IV. Variationes in Proprio de Tempore. Nn. 18-39 — — — —	350
V. Variationes in Proprio Sanctorum. Nn. 40-58 — — — —	355
VI. Variationes in Communi Sanctorum. Nn. 59-61 — — — —	359
VII. Variationes in Missis et orationibus votivis ad diversa. Nn. 62-65 .	360
Variationes in Martyrologio Romano	
I. Variationes in elogiis festorum et Officiorum mobilium. Nn. 1-10	360
II. Variationes in corpore Martyrologii. Nn. 11-61 .	361
Declaratio de servandis in calendariis particularibus inde ab anno 1961 .	367
Ordinationes ad librorum liturgicorum editores circa editiones Breviarii ac Missalis Romani iuxta novum Rubricarum Codicem conficiendas	368
Summarium seu Res primariae in Codice Rubricarum descriptae ordine alphabetico digestae	
	Index generalis 388.....

Io seph Pizzoni, *Sponsor*

Imprimatur: A. Traglia, *Card. Provicarius*

Autorizzazionc del Tribunale di Roma, 27 gennaio 1951

Istituto Grafico Tiberino - Roma. Via Gaeia H

SOBRE EL « CAPITULARE LECTIONUM » DEL CODICE VATIC.
REGIN. LAT. 9.

Fdiis 1 et 2 codicis manuscript! Vatic. Regin. Lat. 9, sacculo VIII ut videtur exaratis, capitulare lectionum scu epistolarum per anni circulum inscriptus est. quod post multas variasque sententias nuper Nicolaus Gamber ecclesiae Ravennati assignare contendit. Quibusdam additamentis sciunctis, capitulare usum Ravennatem sacculi V exprimeret, quod ex comparatione cum sermonibus sancti Petri Chrysologi erueretur. Hanc sententiam Nicolai Gamber auctor omnino refellendam putat, quia coniectac affinitates capitulare inter et Chrysologi sermones nullius ponderis videntur. Sed et textus biblicus capitularis ab en quem sanctus Ecclesiae doctor Ravennas utebatur differt; festa aliqua quae Ravennae sacculo V agebantur capitulare ignorat, etc. Documentum liturgicum. de quo hic. est certe posterioris aetatis; ad ignotam ecclesiam Italiae septemtrionalis pertinet, forsitan Papiensem scu Ticinensem; plura de hoc asseverare iam non auderem. Obiter etiam iis quae a Gamber de Rotulo orationum de Adventu edita sunt adversatur auctor, qui orationes reapse de Adventu esse credit, et non de vigilia tantum Nativitatis Domini, et non tempore Petri Chrysologi com|x>sitae. sed recentiori aetate.

En los folios 1 y 2, segun la paginaciôn actual, del codice Vatic. Regin. lat. 9, se lee una lista de pericopes paulinas, la cual bien puede llamarse «capitulare lectionum per anni circulum»¹, pues es un indice de lecturas de las epistolas de san Pablo, para la misa, desde la vigilia de Navidad hasta el domingo «ante natalem domini». Los epigrafs son en numero de setenta y dos; los de las fiestas de los santos van intercalados entre los de las solemnidades «de tempore»². El primero en editar este documento litûrgico fue el cardenal Tommasi³, en 1691. El primero en proporcionar

¹ Asi lo llama Dom A. Wilhelm t, *Codices Reginenses Latini* [Bibliothecae Apostolicae Vaticanae codices manuscripti recensiti...]. *Tomus I codices 1-250* In Bibliotheca Vaticana 1937, p. 22.

² Hay que distinguir de la présente lista las tambien antiguas notas jK-ricopales en las margenes dei « corpus » de epistolas de san Pablo que ocupa los folios siguicnles dei Regin. 9; estas notas fueron editadas por Dom G. Morin, *Notes d'ancienne littérature chrétienne*. 6. *Les notes liturgiques du manuscrit Vatic. Regin. lat. 9. Iss Epitres de saint Paul*. en *Rer. bénéd.* 15 (1898) 104-106.

³ En *Antiqui libri missarum Romanae ecclesiae*, Roma 1691. Reimprimieron la parte en cuestion de esta obra Domingo Giorgi, *De liturgia Romani Pontificis in solemni celebratione missarum*, tomo III. Roma 1744, p. 227 s., y Antonio Francisco Vazzosi, en la ediciôn de *Opera omnia* de Josi Maria Tommasi, torno V, Roma 1750. pp. 424-427. Vazzosi apuntô las variantes de Giorgi, el cual reviso el manuscrite.

denza alla nuova iscrizione, anche se le più minute lettere delle mani precedenti! restavano ancora visibili (cf. tav. IV-VII; XI-XII).

Pensa invece ΓΑ. che, nel caso, si tratti di « intreccio » intenzionale, ed anzi di aggiunte posteriori dello scrivente, come si sforza di dimostrare (pp. 107-122). Era allora opportuna una indagine stratigrafica, che separasse cronologicamente i graffiti via via sovrapposti, si da individuare la mano e la *mens* dei rispettivi scriventi. Su questa base riusciva possibile una discussione: ma ΓΑ. non sembra avere avvertito un problema, che pone in crisi tutto il suo complesso sistematico interpretativo.

Nel quale, peraltro, non pare si tenga conto di un importante elemento di giudizio: la tecnica del graffito. Infatti, la mano che impugnava lo stilo, non sempre riusciva a frenare il proprio impulso nei limiti del tracciato, specie per le aste discendenti e trasversali. Il fatto è riscontrabile, per esempio, sulle pareti della *triclia* (S. Sebastiano), di cui ΓΑ. ci offre in fototipia un particolare (p. 153, fig. 45). Vari tratti grafici trascorrono parecchio oltre i limiti di spazio, consentiti alle rispettive lettere (/MULE ED PETRE PET/TE; ROGATE), fino a raddoppiarne talvolta la lunghezza o la larghezza (PETITE; ROGATE). Ma, si noti, senza intenzioni crittografiche o simboliche: quei graffiti si trovano su porzioni di parete, sgombre da altre scritture. I tratti esorbitanti, perciò, non incontrano altre lettere sul loro cammino.

Cosa che avviene, invece, sul « muro g », dove gli scriventi tracciavano i loro graffiti su scritture precedenti, e le intersezioni con le lettere di queste diventavano inevitabili. Pertanto, non direi che il fatto nasca dal « gusto delle cose artificiose e la propensione verso il mistero » (p. 91); né che esso attribuisca « valore simbolico a quasi tutte le lettere dell'alfabeto » (p. 93), oppure unisca « determinate lettere... per esprimere concetti mistici » (*ivi*), trasfigurando, inoltre, « certe lettere in altre, o in simboli cristiani, per manifestare contemporaneamente diversi pensieri » (m). Non lo direi, per l'ovvio pericolo di scivolare, dal solido terreno dell'obiettività critica, su quelle ingannevoli della fantasia.

Sono questi i rilievi che ritengo doveroso segnalare al lettore. Come si vede, essi non toccano la questione principale: la sepoltura dell'Apostolo nella necropoli vaticana. Giacché questa è singolarmente illuminata dalla trattazione dell'A., che davvero vi profonde i tesori della sua competenza e della sua esperienza. Perciò, come ho detto, anche il gran pubblico sarà grato all'A. della nuova pubblicazione.

Casale Monf., Piccolo Seminario Vescovile.

Angelo Coppo, C.M.

I US ET PRAXIS
ACTA SANCTAE SEDIS
SACRA RITUUM CONGREGATIO

VARIATIONES IN MISSALI ET IN RITUALI ROMANO
IN PRECIBUS PRO IUDAEIS

1. Die 19 maii 1959 S. Rituum Congregatio (Prot. U. 4/959) statuit mutationes faciendas esse in Missali romano in precibus pro *Conversione iudaeorum*, n. 8 orationum sollemnum, feria VI in Passione et Morte Domini.

Haec variatio communicata est Ordinariis locorum directe per Nuntios et Delegatos Apostolicos. Iuxta editionem Vaticanam Missalis romani variatio sic se habet:

Oremus et pro iudaeis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum: ut et ipsi agnoscant Iesum Christum Dominum nostrum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Omnipotens sempiterne Deus, qui iudaeos etiam a tua misericordia non repellis: exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcaecatione deferimus; ut agnita veritatis tuae luce, quae Christus est, a suis tenebris eruantur. Per eundem.

2. Die 27 novembres 1959 S. Congregatio Rituum (Prot. H. 10/959) decrevit abolendas esse sequentes formulas in Rituali romano, tit. II, cap. IV, n. 10: *Ordo Baptismi adultorum*, et cap. VI, n. 7: *Supplenda super adultum baptizatum*:

Et si Catechumenus venerit de gentilitatis errore seu de ethnicis et idololatriis, Sacerdos dicat:

Horresce idola, respue simulacra.

Si ex Hebraeis, dicat:

Horresce iudaicam perfidiam, respue Hebraicam superstitionem.

Si ex Mahumctanis, dicat:

Horresce Mahumeticam perfidiam, respue pravam sectam infidelitatis.

Si ex Haereticis, et in eius Baptismo debita forma servata non sit. dicat:

Horresce haereticam pravitatem, respue nefarias sectas impiorum Λ' .
exprimens proprio nomine sectam de qua venit.

Xotula. — 1) Quaestio de abolendis verbis *perfid*i et *perfidia* in oratione pro ludacis, feria VI in Passione et Morte Domini iam diu matura est. Occasione instaurationis Hebdomadae sanctae (a. 1955) res agitata est et per dimidium soluta: restituta fuit genuflexio, sed intacta manserunt verba illa, quae sensu originario exactissima erant, nunc autem «aurium offensiva» sunt. Tunc, rem commentantes, vora promimus tandem aliquando etiam verba illa posse mutari vel aboleri (cfr. A. Bugnini - C. Braga, *Ordo Hebdomadae sanctae instauratus*. Romae 1956, p. 115, nota 14). Sapienti consilio hoc factum est: de quo plures Summo Pontifici Ioanni XXIII grato animo plaudent.

2) Altera omissio est logica consequentia prioris mutationis. Adulti, qui bona fide per tot annos in propria religione vixerunt, christianam militiam amplectentes aegre ferunt de paterna religione tam cruda verba sibi esse proferenda.

Formulae illae, de cetero, non pertinent ad antiquissimum patrimonium ritus baptismi, nec peculiare habent momentum. Simplex ac pura omissio fuit optima solutio quaestionis.

ab

De studio sacrae liturgiae.

I giovani Seminarist! sicuramente troveranno nell'opera completa dei Guéranger, oppure in altre pubblicazioni più recenti, ad esempio quella del Righetti, in quattro volumi, una istruzione profonda e sostanziosa, circa la dottrina santa, la vita della Chiesa, la liturgia. Tutto ciò deve primariamente, insieme con l'applicazione alle scienze sacre, sugli altri studi; o meglio sulla ricerca di altre cose, che spesso possono attrarre gli occhi ed i sensi, ma non rappresentano quella che, invece, è l'essenza viva, la unione intima dell'anima con Cristo, dal punto di vista teologico, storico, e circa lo sviluppo del suo culto, della sua dottrina e del suo amore nel mondo » (Summus Pontifex Ioannes XXIII ad Alumnos Seminarii Maioris Romani: cfr. *L'Orservatore Romano*, die 28 febr 1960).

RECENSIONES

Mgr. Leon Gromier, *Commentaire du c Caeremoniale Episcoporum* ». Paris, * La Colombe, 1959. In-8°, 490 pp.

Le Cérémonial des Evêques est un livre difficile à lire, même pour les initiés. Il n'y a pas d'ordre. La façon de dire, le style, si vous voulez, est souvent vague et indécis; il y a même pas mal de contradictions, tandis que des choses de première importance sont traitées en passant comme par hasard. Ainsi pour arriver à savoir quelque chose sur la messe au faldistoire il vous faudra lire presque tout le volume. Il dira *episcopus legit — dicit — canit* sans distinction. La ponctuation est défectueuse, voire mauvaise.

C'est à cause de toutes ces difficultés que, depuis plus de trois siècles, trois auteurs seulement l'ont commenté: Catalanus, qui y fait des tours et des détours sans presque rien nous dire *ad rem*; Mgr. Bourget, qui ajoute ses observations personnelles, faites à Rome à l'occasion de la définition du dogme de l'immaculée Conception; et Mgr. De Hérdt, qui, par un tour de force, a essayé l'impossible ou presque: mettre d'accord le Cérémonial avec un vrai déluge de décrets de la Sacrée Congrégation des Rites.

Devant une telle situation, tous les auteurs de cérémonies, anciens et modernes, depuis Castaldi et Bauldry jusqu'à Martinucci et Le Vavasseur, ont cru prudent de laisser tout simplement de côté le *Caeremoniale Episcoporum* et d'exposer, à leur manière, les fonctions épiscopales.

L. G. a voulu suivre le *Caeremoniale*. Il en a eu le courage nécessaire et il a bien fait. C'est un témoin qui nous apporte des renseignements que l'on ne trouvera pas ailleurs, que lui seul connaît: il a étudié le CE comme aucun autre. Mais, à cause même de cette cascade d'informations, le commentaire de Mgr. Gromier est un livre, lui aussi, difficile à lire, et comme les tables des matières font défaut, il faudra souvent parcourir tout le volume, pour trouver ce (pie l'on cherche. Ainsi, à titre d'exemple, c'est au chapitre XIII du premier livre, qui traite du trône épiscopal, qu'on trouvera la préséance dans l'épiscopat. Chaque fois que l'occasion se présente L. G. ne manque pas de défendre les droits et les prérogatives des chapitres; ainsi quand il parle des difficultés d'ordre pratique pour que le vicaire général chanoine ait sa place au chapitre, il y consacre six bonnes pages. La décision de la Sacrée Congrégation du Concile du 17 mai 1919 «lèse la nature du chapitre». «Le vicaire général, dit-il, doit s'habiller comme prélat et prendre sa place hors du chapitre» (p. 141).

L. Gromier constate que le Cérémonial des Evêques ignore la queue à la soutane, «La soutane n'avait pas de queue à l'époque du CE (1600)». «Mais déjà en 1666 un texte officiel mentionne la queue à la soutane de l'évêque»

So hat sicher auch das « missa acta est » bzw. « missa est » den Sinn: Das Opfer ist vollendet, obwohl es eine Entlassungsformel darstellt und gerade hier die Bedeutung von missa = dimissio naheliegend ist.

6. « Missa secreta »

Es bleibt uns nur noch, einen Ausdruck zu erklären, der sich in mozarabischen Liturgiebüchern als Bezeichnung des Einsetzungsberichtes findet: « Missa secreta ».

Was « secreta » bedeutet, sagt eindeutig das Missale Gothicum, wenn hier das Gebet nach der Wandlung abwechselnd « post secreta » und « post mysterium » überschrieben wird (vgl. Formel 5, 31 bzw. 19 und 57). Secreta ist die Übersetzung des griechischen μυστήριον. Wenn unsere obige Deutung von missa = Opfer richtig ist, dann bedeutet missa secreta schlechthin « Opfermysterium ». Dabei ist secreta eine ebenso ungenaue Übersetzung von μυστήριον wie missa von προσφορά. Korrekter wäre der Ausdruck sacramentum fût μυστήριον.

In den gelasianischen Sakramentaren (und im Missale Romanum) wird mit secreta das Eingangsgebet zum Eucharistiegebet bezeichnet, das im gregorianischen Sakramentar die Überschrift « Super oblata » trägt. Ähnlich wie bei Praefatio dürfte auch bei der Übernahme von Secreta aus dem gallikanischen Liturgiebereich die ursprüngliche Bedeutung nicht mehr ganz verstanden worden sein.

Fassen wir zusammen: Wir müssen unterscheiden zwischen dem *Substantiv* missa = dimissio, verbunden mit dem Verbum fieri in der Bedeutung « Entlassung » am Schluss des Gottesdienstes — dieser Gebrauch von missa findet sich nicht allzu häufig und verschwindet vom 6. Jahrhundert an völlig — und weiterhin dem (ursprünglichen) *Participium Perfecti Passivi* missa = oblatio, verbunden mit den Verba agere, facere, celebrare, in der Bedeutung Opfer (προσφορά) ¹, Später ist damit die ganze Feier (missarum sollemnia) bezeichnet worden. Das eigentliche Kernstück, der Einsetzungsbericht, wurde dagegen vielfach missa secreta = Opfermysterium genannt.

Klaus Gamber

¹ Cnrklarhch ist die gelegentlich vorkommende Bedeutung von Missa = Lectio; z.B. in der Régula ad monachos des Caesarius von Arles: « ... duos nocturnos faciunt et très missas » (PL 57, 1102); vgl. M. Firotis, *Liber mozarabicus sacramentorum* (Paris 1912) 755 f.

I U S E T P R A X I S
A C T A S A N C T A E S E D I S
S A C R A R I T U U M C O N G R E G A T I O

OFFICIUM ETMISSA S. LAURENTII A BRUNDUSIO, C. D.,
ADPROBANTUR

I - Decretum

Vir totus apostolicus, potens in opere ac magister in sermone, sanctus Laurentius a Brundusio, Confessor, ex Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum, virtutibus meritisque clarus, a Summo Pontifice Leone Papa XIII inter sanctos caelites relatus, verbo praesertim innumerabilium animarum fidem aluit, pietatem fovit, doctrinam catholicam et Romanae Ecclesiae iura strenue defendit, christianam societatem valide tutatus est, atque in acerrimo certamine contra Protestantismi errores inito, intrepidus exstitit signifer. Eius scripta, nuper in lucem edita, quindecim amplis voluminibus collecta sunt, in quibus sermones continentur de variis argumentis; nempe de Beata Virgine Maria, de Tempore, de Sanctis, de Adventu, de Quadragesima, et commentarium in Genesim. In eis sanctus Laurentius eruditissimus apparet condonator, praeclarus theologus strenuusque apologeta. Iure merito igitur, instantibus quamplurimis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, Archiepiscopis, Episcopis, Religiosorum Ordinum et Congregationum Moderatoribus, quos inter Revmus Pater Administer Generalis Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum, aliisque doctissimis viris, Sanctissimus Dominus noster Ioannes Papa XXIII, per Apostolicas Litteras in forma Brevis die 19 Martii 1959 datas, ex Sacrorum Rituum Congregationis consulto, sanctum Laurentium a Brundusio, Confessorem. Ecclesiae Doctorem declaravit atque constituit: eiusque festum recolendum induisit die 21 Iulii mensis, sub ritu duplici, cum Officio et Missa de Communi, praeter Orationem et lectiones secundi Nocturni proprias et approbatas, uti in adiecto prostant exemplari. Servatis de cetero Rubricis aliisque de iure servandis. Quibuslibet contrariis non obstantibus.

Dic 8 Iulii 1959.

L. S.

C. Card. Cicognani, Praefectus
Henricus Dante, Pro-Secretarius

1 Decretum Urbis et Orbis, in Acta Ap. Sedis, 51 (1959) 592-594. 720.

II

II

II

M|

MI

MI

MI

MI

MfI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

MI

B|

H|1

i

R|

MI

I I

M||

MI

M|I

II - Officium

Dic 21 Iulii: S. LAURENTII A BRUNDUSIO C. 1).

duplex

In II Nocturno

Lectio IV

Laurentius, Brundusii in Apûlia honestis piisque parentibus natus, adulescens Ordinem Fratrum Minorum Capuccinorum ingressus, philosophiam ac theologiam penitus didicit, complures autem linguas et antiquas et recentiores calluit. Sacerdos inauguratus, praedicandi munus suscepit, quod deinceps per totam fere Italiam, aliasque Europae regiones indefessus obivit cum uberrimo .nimarum fructu. ludæos ev.ngeUzare a Summo Pontifice iussus, multos ex cis ad Christum convertit; quam plurimos aut ab hæresi servavit immunes, aut in eam iam prolapsos Ecclesiae catholicae restituit.

Lectio V

Singulari prudentia consiliique dono prarditus, primum nonnullis Provinciis religiosis, deinde universo Ordini regendo praefectus est. Quin etiam, cum esset propter easdem virtûtes Summis Pontificibus et populorum rectoribus ipsique imperatori acceptissimus, ab eis saepe adhibitus est ad gravissimas obeundas legationes. Atque eius potissimum opera effectum est, ut principes christiani, depôsis imer sc inimiciis, copias suas consociaverint contra ingruentes Turcârûm turmas; quibiiscum exercitus christiânus in Hungâria congressus Laurentio præcunte cum cruce, milites ducésque cohortante, celeberrimam retulit victoriam, cuius praecipuus auctor ipse non immerito indicatus est.

Lectio VI

Inter tot vero tantaque negotia, religiosi hominis virtutes heroico modo coluit. Quidquid supererat temporis orationi impendens, vitam interidrem cum externa actuositate mirifice coaiunxr. Christi passionem recolens et sacrum faciens ita afficiebatur, ut a lacrimis temperare non posset; Virginem quoque Deiparam, cui ômnia sua referebat accepta, unice diléxit. Tandem Olisipone, quo a populo Neapolitano orator ad regem Hispâniac missus fier.it, libertatis christianre et iustitiac strenuus assertor, quasi in acie occubuit anno millesimo sexcentesimo undevicesimo. Quem, in vita et post mortem a Deo supernis signis et mir.iculis insignitum, Leo Papa decimus tertius in Sanctorum numerum retulit. Multa reliquit scripta ad fidem catholicam adversus haereticos defendendam, et ad sacras Litteras explanandas, aut ad sanctos cxlites, in primis beatissimam Virginem Mariam, celebrandos. Eum Sum-

mus Pontifex Ioannes vigesimus tertius, c sacrorum Rituum Congregationis consulto, universalis Ecclesiae Doctorem declaravit.

III - Missa

Missa: «In medio Ecclesiae» de Communi Doctorum.

Oratio

Deus, qui ad ârdua quæque pio nominis tui gloria et animarum salûte beato Laurentio, Confessori tuo atque Doctori, spiritum sapientiae et fortitudinis contulisti: da nobis in eodem spiritu et agenda cogndscere; et cognita, eius intercessione, pericere. Per Dominum.

Elogia Martyrologio inserenda

Die 21 Iulii, primo loco'. Sancti Laurentii a Brundusio, Confessoris et Ecclesiae Doctoris, ex Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum, qui sequenti die migravit in caelum.

Die 22 Iulii, secundo loco'. Olisiponc, in Lusitania, natalis sancti Laurentii a Brundusio, Confessoris, ex Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum, quem verbi Dei praedicatione, caelesti doctrina, pontificiis legationibus, rebusque ad Dei gloriam et Ecclesiae utilitatem feliciter gestis praeclarum, Leo Papa decimus tertius Sanctorum fastis ascripsit, et Summus Pontifex Ioannes vigesimus tertius universalis Ecclesiae Doctorem declaravit, eiusque festum pridie huius diei celebrari iussit.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

DECRETUM: FACULTAS ANTICIPANDI OBLIGATIONEM ABSTINENTIAE ET IEIUNII PERVIGILII NATIVITATIS D. N. IESU CHRISTI

Plurimorum Episcoporum ex multis Nationibus volis obsecundans, SS.mus Dominus Noster Ioannes Pp. XXI¹, praesenti Sacrae Congregationis Concilii Decreto, gratiam deinceps anticipandi obligationem abstinentiae et ieiunii a die vigesima quarta, pervigilio Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi, ad diem vigesimam tertiam mensis Decembris omnibus orbis catholici fidelibus concedere dignatus est.

Datum Roma, die 3 Decembris 1959.

P. Card. Ciriaci, *Praefectus*

P. Palladini, *a Secretis*

¹ *Acta Ap. Sedis.* 51 (1959) 918.

SUPREMA S. CONGREGATIO S. OFFICII

PRIVILEGIA PRO DIOECESIBUS GERMANIAE ¹

Em.me ac Rev.mc Domine Mi Obs.me,

Mense novembri nuper elapso, Eminentia Tua Rev.ma, nomine Episcoporum Germaniae nonnulla dubia, competentiae causa, ad S. Officium retulit, quae exorta sunt ob normas datas per Instructionem a S. C. Rituum die 3 septembris h. a. editam de Musica Sacra et Sacra Liturgia, praesertim quoad modum adsistendi Missae lectae.

Re mature perpensa, Em.mi ac Rev.mi Patres huius Supremae S. Congregationis in Plenario Conventu F. IV, die 3 decembris 1958 habito, decreverunt:

« Privilegia per epistolam a Secretario Status Em.mo Cardinali Bertram die 24 decembris 1943 datam, qua prudenti arbitrio Ordinariorum locorum Germaniae remittebatur ordinatio modi Sacro adsistendi itemque ea omnia quae a S. Officio concessa sunt per epistolam die 6 maii 1955 datam in suo vigore permanere; ideoque eosdem Ordinarios praefatis privilegiis, etiam in posterum uti posse. Sedulo autem iidem Ordinarii invigilent ne in usu horum privilegiorum aliquid fiat aut irrepat quod limites tarumdem concessionum quomodocumque excedat ».

Quam decisionem Em.morum Patrum Summus Pontifex, in Audientia Fer. V, die 11 decembris, Pro-Secretario S. Officii concessa, benigne approbare dignatus est.

Velit ergo Eminentia Tua Rev.ma hoc decretum, quo meliore duxerit modo, cum coeteris Ordinariis locorum Germaniae communicare.

Hanc occasionem nactus Manus Tuas humiliter deosculor ac peculiare sensus venerationis Tibi pando meque profiteor.

Eminentiae Tuae Rev.mae
Addictissimum

✠ F. I. Card. Pizzardo, a secr.

¹ Epistola Em.mo Card. I. Frings, arch. Colonicensi, die 23 decembris 195X (Prot. n. 345 58): cf *Kirchlicher .-Imtsanzeiger fur die Diozese Trier*, vol. 103 (15 febr. 1959) Sr. 39. p. 41.

A d n o t a t i o n e s

Privilegia de quibus hic agitur circumscribuntur in septimo inciso epistolae a Secretario Status Em.mo Cardinali Bertram die 24 decembris 1943 datae, quod sic sonat:

Quod autem ad varios modos spectat Sacro assistendi, de quibus sermo est in litteris die 10 aprilis huius anni datis, iidem Emi Patres pro sua auctoritate statuendum esse putarunt, ut « usus tum Missae lectae coram fidelibus textum ex parte lingua germanica comitantibus (vulgo: *Gemeinschaftsmesse*), tum Missae lectae, cui fideles assistunt proferendo preces idoneas et carmina sacra lingua germanica (vulgo: *Betsingmесс*) » relinquatur prudenti iudicio Ordinariorum locorum, atque item, prae oculis habentes, quae tu ipse scribebas « de Missa cantata iuncta cum populi cantu in lingua germanica (vulgo: *deutsches Hochamt*) », Patres petitionem istorum Episcoporum admiserunt ita videlicet, ut « hic tertius modus per Germaniam iam a pluribus saeculis Honorans benignissime toleretur » (cl. *Ephem. Ut.* 62 [1948] 286 s.).

Concessionem S. Officii per epistolam die 6 maii 1955 relate ad Missam cantatam cantu germanico datae, in *Ephem. Ut.* 69 (1955) 395 s. exhibitae sunt.

Episcopi Germaniae autem in suis commentariis officialibus sequentem declarationem publicaverunt: « Instructiones Ordinariorum Germaniae relate ad Missam cantatam iunctam cum populi cantu lingua germanica. ad Missam lectam, cui fideles assistunt proferendo preces idoneas et carmina sacra lingua germanica et ad Missam lectam coram fidelibus textum ex parte lingua germanica comitantibus, sicut in diversis ordinationibus Episcoporum et in libris diocesanis precum ac cantuum statutae sunt, etiam post Instructionem S. Rituum Congregationis diei 3 septembris 1958 “De Musica sacra et sacra Liturgia” vigorem retinent (cf. nr. 13 r mcm.t; e Instructionis necnon decretum S. Officii diei 3 decembris 1958 communicatum in epistola S. O. Prot. N. 345 58 diei 23 decembris 1958 cum Em.mo Cardinali Iosepho Frings) » \

Ex epistola patet potestatem Ordinariorum sese extendere unice ad tres illos modos participationis, in suprarelata epistola ad Em.mum Card. Bertram descriptos; non ad omnes modos, qui conformari possent, participationis Missae sicut quidam benignissimam concessionem interpretari sunt.

B. P u s c h m a n n , S.A.C.

1 Ci. *Kirchlicher .hiitsanzeiger fair die Diozese Trier*, vol. 103 (15 febr. 1959) Nr. 10 p. 41.

y. Salus, prosperitas et pax huic civitati. R7. Et omnibus habitantibus in ea. V. Domine, exaudi orationem meam. R7. Et clamor meus ad te veniat, y. Dominus vobiscum. R7. Et cum spiritu tuo.

Ore m u s "

Omnipotens sempiterne Deus, qui in omni loco dominationis tuae totus assistis, totus operaris: adesto supplicationibus nostris, et huius civitatis esto protector; nulla hic nequitia contrariae potestatis obsistat, sed virtute Spiritus Sancti operante, fiat hic tibi semper purum servitium et devota libertas. Per Christum Dominum nostrum. R7. Arnen.

Celebrans intonat antiphonam sequentem, quam cantores proseguuntur:

Signum salutis pone, Domine, in loco isto: et non permittas introire Angelum percudentem.

Deinde schola canit psalmum 47: Magnus Dominus et laudabilis valde. Et canuntur solummodo vv. 1-4 et 15-18.

Psalmo inchoato, celebrans vadit per circuitum fori, in quo fit ritus benedictionis, sistit ad quattuor partes, et aspergit dicens:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Arnen.

Diaconus: *Nunc celebrans benedicit vexillo et clavibus civitatis.*

Postea, eadem formula, celebrans benedicit vexillo civitatis et claves symbolicas Urbis. »

Diaconus: *Celebrans rogat Deum ut regnet in hac Civitate capitali Nationis nostrae.*

y. Dominus vobiscum. R7. Et cum spiritu tuo.

Oremus✠

Omnipotens sempiterne Deus, Rex regum et Dominus dominantium, te supplices exoramus, ut novissimam hanc civitatem, totius reipublicae Brasilianae caput electum, benedicere et firmare digneris: ut, et qui hoc gubernio praesunt, iustitiam semper et libertatem prosequantur, et qui illi subduntur obtineant prosperitatem et pacem.

Deus, qui per immaculatam Unigeniti tui Matrem in nos famulos tuos gratiae tuae dona multiplicas: concede, propitius; ut, qui eiusdem Virginis laudes celebramus in terris, ipsius maternis precibus praemia consequi mereamur in coelis⁴. B

- Ex ritu Consecrationis ecclesiae.

3 Peculiariter compositum.

4 Oratio Missae H.M.V, « Aparccida », Patronae totius Brasilia[^]

Preces nostras, quaesumus, Domine, dementer exaudi: et, intercedentibus sanctis tuis Paulo Apostolo ac Petro de Alcantara', ab omni nos adversitate custodi. Per Christum Dominum nostrum. Iŷ. Amen.

Deinde celebrans sollemniter intonat hymnum Te Deum, quem schola alternatim cum populo concinit.

Deinde celebrans pontificalem benedictionem impertitur.

Celebrans.. Sit nomen Domini benedictum.

Et omnes discedunt in pace.

II

DUBIA CIRCA INTERPRETATIONEM INSTRUCTIONIS DE MUSICA SACRA

Exc.mus ac Rev.mus Dominus Aloisius Carli, episcopus Signinus, post editam *Instructionem de Musica sacra et sacra Liturgia*, diei 3 septembris 1958, S. Rituum Congregationi sequentia dubia pro opportuna enodatione humiliter exposuit, nimirum:

1) Utrum, nonobstante praescripto n. 76 eiusdem Instructionis, loci Ordinarius simpliciter prohibere valeat quominus imagines photographicae imprimi possint in ecclesiis, sive intra sive extra Actiones liturgicas piave exercitia.

2) Utrum, attenta praescriptione n. 100 eiusdem Instructionis, permitti possit ut musicus chorus « mixtus », sive mulierum aut puellarum tantum musicam sacram exsequatur in locis tralicio more statutis (vulgo « dalle cantorie tradizionali »), in extrema ecclesiae parte vel ad latus presbyterii positus.

3) An, ad mentem dictae Instructionis, n. 18, licitum sit cantum musicae sacrae in Actionibus lilurgicis perfici totum ab uno tantum cantore, vel ab una dumtaxat muliere.

4) Utrum, denique, intra unam eamdemque musicae sacrae compositionem a choro mixto vel ab homoganeo choro, sive sit hominum tantum sive mulierum, cantandam, permitti possit ut monodarius (= *un solistd*) vel monodaria (- *una solista*) tantum partem aliquam exsequatur.

Et S. eadem Rituum Congregatio, audito peculiaris Commissionis Liturgicae suffragio, reque mature perpensa, respondere censuit:

Ad I. *Affirmative.*

» S. Paulus apostolus et s. Petrus de Alcantara sunt pariter Compatroni Nationis Brasilianae.

Acl II. *Affirmative*, sed in loco proprio, extra presbyterium seu extra cancellos posito.

Ad III. *Negative*.

Ad IV. *Affirmative* quoad monodarium, *negative* quoad monodariam.

Atque ita rescripsit et declaravit, die 10 mensis iulii a. 1959.

C. Card. Cicognani, *Praefectus*

Henricus Dante, *Prosecretarius*

III

Romana et Aliarum

DECRETUM DE PRECIBUS POST MISSAE CELEBRATIONEM RECITANDIS.¹

A nonnullis locorum Ordinariis S. Rituum Congregationi quaesitum est, an Decretum n. 4305, diei 20 iunii 1913, quod permittit preces in fine Missae omitti posse quando Missa «cum aliqua solemnitate» celebratur, extendi possit etiam ad Missas sic dictas «dialogatas», quae fiunt iuxta Instructionem S. Rituum Congregationis, diei 3 septembris 1958, n. 31.

Et S. Rituum Congregatio, audito etiam Commissionis liturgicae suffragio, ita rescribendum censuit: *Affirmative, et ad mentem*.

Mens autem est: Preces sic dictas Leoninas omitti posse:

1) cum Missa celebretur pro Sponsis, aut occasione primae Communionis, Communionis generalis, sacrae Confirmationis, sacrae Ordinationis, vel religiosae Professionis;

2) cum Missam immediate ac rite subsequatur aliqua alia functio seu pium exercitium;

3) cum infra Missae celebrationem habeatur homilia;

4) cum fiat Missa dialogata, diebus dominicis et festis tantum;

5) Insuper locorum Ordinarii permittere possunt ut praedictae preces dicantur lingua vernacula, textu ab ipsis approbato.

Facta demum de iis omnibus Sanctissimo Domino nostro Iohanni Papae XXIII per infrascriptum S. Rituum Congregationis Cardinalem Prae-

¹ *Acta Ap. Sedis*, 52 (1960) 360.

fectum relatione, Sanctitas Sua S. ipsius Congregationis rescriptum probare et confirmare benigne dignata est. Quibuslibet contrariis non obstantibus.

Dic 9 martii anno 1960.

L. ✠ S.

✠ P. C. Card. Cicognani, Praefectus

Henricus Dante, a Secretis

De precibus omittendis post Missam *Ephem. lit.*² pluries egerunt; sed cum hoc decretum leges praecedentes compleat, opportunum est hic rursus de re tractare.

1. Duo sunt attendenda in concessione: 1) omissio precum post Missam; 2) recitatio precum lingua vulgari.

In decreto n. 4305 diei 20 iunii 1913 (cfr. *Ephem. lit.* 27 [1913] 451) concessa fuit facultas omittendi preces in Missis lectis «cum aliqua solemnitate» celebratis (v. gr., prima feria VI cuiusque mensis); decretum illud nunc fere verbotenus refertur, novis additis casibus.

2. De quam «solemnitate» agatur, bene indicatur in casibus clenchtis. Estne hic elenchus laxativus? Nullo morio nobis videtur. Non enim agitur tantum de solemnitate intrinseca ipsi ritui, ut patet, sed etiam de aliqua solemnitate extrinseca proveniente ex adiunctis, v. gr., ex eo quod fideles Missae participant «dialogando»; aut si locum habeat communio generalis. Huiusmodi casus multiplicari possent. Sic inter has Missas adnumerari certe licet Missa prima nco-sacerdotis, vel Missa recurrente 25° aut 50° natali ordinationis sacerdotalis.

3. Verba praesentis decreti (n. 2) «immediate ac rite» suntne stricte interpretanda iuxta eiusdem S.R.C. decretum 4305 «quin celebrans ab altari discedat»? ita ut sacerdos nequeat in sacristiam redire ad paramenia mutanda? Aliis verbis, locutio «immediate et rite» suntne ita stricte sumenda, ut non habeatur unio, si pauca momenta intercedant inter Missam et sequens pium exercitium aut aliquam functionem? Nostra sententia, legislator non ita stricte hoc praecipere voluit. In hac concessione enim omissa sunt verba decreti a. 1913, ubi dicebatur: «quin celebrans ab altari recedat». Praeterea post Missam saepe sacrista (saepius etiam monialis sacrario addicta) accendere debet candelas vel parare quae necessaria sunt ad subsequenlem functionem. Quae omnia commodius et decentius fiunt dum sacerdos. Missa finita et omissis precibus, redit in sacrarium et paramenia mutat.

4. «Functio seu pium exercitium» accipienda sunt iuxta normas Instructionis S.R.C. diei 3 septembris 1958. Praeter benedictionem cum Ss.mo Sacramento (quae est actio liturgica), functio potest esse recitatio precum pro triduo vel novendiali (cum vel absque benedictione cum Ss.mo), vel receptio sodalium in aliquam associationem, et similia.

² Cfr. *Ephem. Ut.* 69 (1955) 51-60, 287-289.

5. Homilia aut praedicatio, pro omittendis precibus, haberi debet « infra Missae celebrationem ». Sed nostro iudicio, idem valet si praedicatio³ immediate subsequatur.

6. Missa < dialogata » accipienda est iuxta Instructionem S.R.C.: sufficit per se etiam minimus gradus huius participationis, scilicet cum fideles « faciliora responsa liturgica reddunt » (Instr., n. 31^z). Insuper non in omnibus Missis < dialogatis » omittuntur preces, sed tantum in illis quae *diebus dominicis* et *festis* celebrantur.

7. Breviter, casus in quibus preces omitti possunt, ita numerari putamus:

- 1) Missa *in occasione* sacrae confirmationis;
- 2) Missa primae communionis;
- 3) Missa communionis generalis;
- 4) Missa ordinationis;
- 5) Missa professionis *vel vestitionis* religiosae;
- 6) Missa renovationis votorum clericalium;
- 7) Missa pro sponsis;
- 8) Missa neo-presbyteri;
- 9) Missa iubilaei;
- 10) Missa cui subsequatur aliqua functio seu pium exercitium;
- 11) Cum in celebratione Missae habetur homilia;
- 12) Missa *dialogata* », quae celebratur diebus dominicis et festis. (Festum accipiendum est sensu magis populari de festis I vel II classis vel cum quodam solemnitate celebratis).

8. Momentum pastorale⁴ huius concessionis inspicere potest in induito ad archidioecesis Bononiensem: « Attenta necessitate religiosae instructionis amplificandae et opportunitate celebrationis tempus non protrahendi ».

9. Preces leoninae recitari possunt lingua vulgari⁵, textu ab Ordinario loci approbato. Ita fideles illas dicentes, melius percipere possunt Ecclesiae intentionem, ad abtinendam nempe pacem pro christianis, qui persecutionem patiuntur, et fortitudinem contra « insidias diaboli » °.

10. De potestate circa has preces longe lateque disceptatum est. Iam ex se, obiective loquendo, patet preces Leoninas considerari oportere uti « pium exercitium » et hac ratione subici potestati Ordinarii. Attamen semel iterumque S. Rituum Congregatio leges de illis tulit, ita ut sufficiens haberetur ratio cur sacrum Consilium ritibus tuendis consideraverit Leoninas preces ut quid unum cum Missa et iurisdictioni S. Sedis directe subiaceret. Nunc res magis definita est: per se subjacent Episcoporum potestati, ut pia exercitia; attamen Episcopi nequeunt praecipere ut semper omittantur, sed limitibus a Sancta Sede statutis.

ab

³ Ita concessum erat archidioecesibus Bononiensi, Florentinae et aliis. In dioecesi S. Flori (St. Flour, in Gallia) preces omitti poterant in Missis « cum cantibus aut cum praedicatione ». |B*
⁴ Cfr. *Ephem. Ut.* 70 (1956) 41-43.

⁵ Huiusmodi concessio abhinc plures annos data est nonnullis Nationibus.

° Cfr. v. gr. verba Pii XI et Pii XII in *Ephem. Ut.* 69 (1955) 289.

RECENSIONES

Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae ordinis anni circuli (Cod. Vat. lat. 316, Paris Bibl. Nat. 7193, 41-56) = *Sacramentarium Gelasianum*, édité par L. Cunibert Mohlberg, O.S.B., en collaboration avec L. Eizenhofer, O.S.B., et P. Siffrin, O.S.B. (= *Rerum Ecclesiasticarum Documenta*, série «Fontes» η. IV). In-8° (18X25) XLIV-316 pp. et 10 H.T. Rome, Ed. Herder, 1960. — *Konl^ordanztabellen*, par P. Siffrin, O.S.B. (= *Rerum Ecclesiasticarum Documenta*, série «Subsidia Studiorum» n. 5, II). In-8° (13X21), XVI-224 pp. Rome, Ed. Herder, 1959.

Le *Vaticanus Reginensis lat. 316*, unique exemplaire conservé du sacramentaire dit «gélasic», est loin d'être un inconnu des historiens de la liturgie. Il a déjà été édité à plusieurs reprises depuis le XVIIe siècle, et il a fait l'objet d'études nombreuses et de plus en plus fouillées, jusqu'aux récents travaux de E. Bourque¹ et surtout de A. Chavasse².

Il est maintenant tout à fait certain que le sacramentaire gélasic tel (ou à peu près) qu'il nous a été conservé par le *Reginensis 316*, a joué un très grand rôle dans l'histoire de la liturgie, surtout parce qu'il a été une des sources principales du gélasic franc ou gélasic du VIIIe siècle. A travers ce dernier, par l'intermédiaire du Supplément d'Alcuin ou par d'autres voies, de très nombreux textes du gélasic ont passé dans le Missel, le Pontifical et le Rituel romains. C'est dire que l'histoire de nos livres liturgiques se rattache obligatoirement au *Reginensis 316* comme à l'une de ses sources essentielles, bien que non immédiates.

Jusqu'à présent, force était de se contenter de l'édition de Wilson (1894), dont on ne doit certes pas médire. L'érudit anglais avait réalisé un travail consciencieux et conforme à la critique de son temps. Ce qui rend toutefois incommode l'emploi de son édition, c'est que d'une part ses références aux textes parallèles des autres sacramentaires sont fort rudimentaires, et que d'autre part son texte est corrigé d'après certains manuscrits postérieurs (gélasiens du VIIIe siècle en général, mais non les plus proches de la source). La leçon authentique du manuscrit, lorsqu'elle a paru fautive, a été rejetée dans les notes, lesquelles sont malencontreusement groupées à la fin de chaque section. Or ces leçons, plus ou moins fautives, sont d'un très grand intérêt, puisqu'elles se retrouvent fort souvent dans les textes du VIIIe siècle. D'où la pressante nécessité d'une nouvelle édition.

¹ E. Bourque, *Etude sur les Sacramentaires romains*, I, Rome 19-19, ch. III.

- A. Chavasse, *Le Sacramentaire Gélasic*, Paris-Tournai 1958.

lizari possit, ecce quaestio principalis motus liturgici aevi moderni, et non tantum in patria nostra, sed etiam in universo orbe catholico 18

Interim pro dioecesibus in Republica Iugoslaviae Suprema S. Congregatio S. Officii, sicut patet c Litteris die 8 aprilis 1960 sub Prot. N. 210 60 ad Excellentissimum Dominum Franciscum Seper, archiepiscopum Zagrebicensem datis, in plenario Conventu feriae IV, die 31 martii 1960 habito, sequentia ad rem decrevit:

1. Quoad Missam lectam, ut fideles [in Iugoslavia], quo arctius sacerdoti Missae sacrificium offerenti se iungant, lingua vernacula Antiphonam ad *Introibo*, *Confiteor*, *Gloria in excelsis*, *Credo* (seu symbolum apostolicum), unam alteramve ex orationibus ad Offertorium, *Suscipiat*, *Sanctus* et *Benedictus*, *Pater noster* et *Agnus Dei*, necnon aliquas ex orationibus ante et post Communionem, litteraliter ex liturgicis textibus translatae, recitare valeant; itemque ut alii textus per « commentatorem », de quo in Instructione a S. Rituum Congregatione die 3 septembris 1958 edita, ex Liturgia in verbali versipne deprompti proferri possint, dummodo sacerdos totam celebrationem sola latina lingua peragat atque populus latine pariter eiusdem salutationibus et monitionibus respondeat.

2. Quoad Missam in cantu, ut fideles [in Iugoslavia], sacerdote celebrante omnia et singula latine proferente, atque populo eidem latine respondente, vulgari lingua cantica ad *Kyrie eleison*, *Gloria in excelsis*, *Credo*, *Sanctus* et *Benedictus*, necnon ad *Agnus Dei* canere valeant quae eorundem textuum liturgicorum vel traductionem praebeant vel saltem sensum exprimant. Hunc modum, tamen, celebrandi Missam in cantu non licet adhibere, in Missis Pontificalibus, in Missis cum ministris necnon in Conventualibus sive ecclesiarum cathedralium sive collegiatarum, neque in Seminariis. Excipitur insuper facultas vernacula lingua canendi partes proprias Missae. S. Officium, tamen, libenter concedit facultatem ut, postquam ipse sacerdos vel Ministri Epistolam et Evangelium per se vel per lectorem latine recitaverint, easdem lectiones vulgari sermone proclamant, tum in Missis lectis, tum in cantatis.

In laudem Nicctac de Remesiana Paulinus de Xola versus sequentes composuit:

*Orbis in muta regione per te
« Barbari » discunt resonare Christum
Corde Romano placidamque casti
Vivere pacem.*

Quae in votis sunt omnium nostrum.

Carolus Kniewald

P, Eximam ii. v. Sivers, *Die liturgische Erneuerung, Liturgische Bewegung nach 50 Jahren*, Maria Laach 1959. II. — Dr. Benedikt Reetz, O.S.B., Abt von Beuron, *Die Ziebetzungen der liturgischen Erneuerung in der Gegenwart*, Ib. 49.

I US ET PRAXIS
ACTA SANCTAE SEDIS
SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

RITUS BENEDICTIONIS CIVITATIS « BRASILIAE »

Die 21 mensis aprilis a. 1960 sollemniter inaugurata est civitas « Brasilia », caput totius reipublicae Brazilianae. Pro hac occasione composita est peculiaris formula benedictionis, qua usus est Card. Emmanuel Gonçalves Ccrejeira, archiepiscopus Ulissiponensis, Legatus Pontificius ad hanc caeremoniam complendam.

Ritus constat duabus partibus, quarum prior characterem potius purificatorium habet, altera vero impetratorium.

Textus sic se habet:

Legatus Pontificius, pluviali albo et mitra pretiosa indutus, una cum ministris paratis et cum omni clero, superpelliceis vestito, ad locum praestitutum pro benedictione se confert.

*Celebrans, mitra deposita, tono feriali, dicit: 1**

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R1. Qui fecit coelum et terram. V. Dominus vobiscum. Rz. Et cum spiritu tuo.

Oremus

Actiones nostras, quaesumus, Domine, aspirando praeveni et adiuvando proseguere, ut cuncta nostra oratio et operatio a te semper incipiat et per te coepta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. R1. Arnen.

Celebrans inchoat antiphonam sequentem, quam cantores proseguuntur:

Dominus aedificet nobis domum et custodiat civitatem.

Deinde schola canit psalmum 126: Nisi Dominus aedificaverit domum.

Repetita antiphona, celebrans, tono feriali, dicit:

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

1 Plura elementa desumpta sunt ex ritu Consecrationis ecclesiae, opportunis inductis variationibus.

λ7. Salus, prosperitas et pax huic civitati. R7. Et omnibus habitantibus in ea. V. Domine, exaudi orationem meam. R7. Et clamor meus ad te veniat, y. Dominus vobiscum. R7. Et cum spiritu tuo.

Oremus"

Omnipotens sempiterne Deus, qui in omni loco dominationis tuae totus assistis, totus operaris: adesto supplicationibus nostris, et huius civitatis esto protector; nulla hic nequitia contrariae potestatis obsistat, sed virtute Spiritus Sancti operante, fiat hic tibi semper purum servilium et devota libertas. Per Christum Dominum nostrum. R7. Arnen.

Celebrans intonat antiphonam sequentem, quam cantores proseguuntur.

Signum salutis pone, Domine, in loco isto: et non permittas introire Angelum percudentem.

Deinde schola canit psalmum 47: Magnus Dominus et laudabilis valde. Et canuntur solummodo vv. 1-4 et 15-18.

Psalmo inchoato, celebrans vadit per circuitum fori, in quo fit ritus benedictionis, sistit ad quattuor partes, et aspergit dicens:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Arnen.

Diaconus: *Nunc celebrans benedicit vexillo et clavibus civitatis.*

Postea, eadem formula, celebrans benedicit vexillo civitatis et claves Symbolicas Urbis. »

Diaconus: *Celebrans rogat Deum ut regnet in hac Civitate capitali Nationis nostrae.*

y. Dominus vobiscum. R7. Et cum spiritu tuo.

Oremus‡

Omnipotens sempiterne Deus, Rex regum et Dominus dominantium, te supplices exoramus, ut novissimam hanc civitatem, totius reipublicae Brasilianae caput electum, benedicere et firmare digneris: ut, et qui hoc gubernio praesunt, iustitiam semper et libertatem prosequantur, et qui illi subduntur obtineant prosperitatem et pacem.

Deus, qui per immaculatam Unigeniti tui Matrem in nos famulos tuos gratiae tuae dona multiplicas: concede, propitius; ut, qui eiusdem Virginis laudes celebramus in terris, ipsius maternis precibus praemia consequi mereamur in coelis 4.

- Ex ritu Consecrationis ecclesiae.

3 Peculiariter compositum.

4 Oratio Missae B.W.V. « Aparccida », Patronae totius Brasiliae.

Pieces nostras, quaesumus, Domine, clementer exaudi: ct, intercedentibus sanctis tuis Paulo Apostolo ac Petro de Alcantara⁵, ab omni nos adversitate custodi. Per Christum Dominum nostrum, ty. Amen.

Deinde celebrans sollemniter intonat hymnum Te Deum, quem schola alternatim cum populo concinit.

Deinde celebrans pontificalem benedictionem impertitur.

Celebrans: Sit nomen Domini benedictum.

Et omnes discedunt in pace.

II

DUBIA CIRCA INTERPRETATIONEM INSTRUCTIONIS DE MUSICA SACRA

Exc.mus ac Rev.mus Dominus Aloisius Carli, episcopus Signinus, post editam *Instructionem de Musica sacra et sacra Liturgia*, dici 3 Septembris 1958, S. Rituum Congregationi sequentia dubia pro opportuna enodatione humiliter exposuit, nimirum:

1) Utrum, nonobstante praescripto n. 76 eiusdem Instructionis, loci Ordinarius simpliciter prohibere valeat quominus imagines photographicae imprimi possint in ecclesiis, sive intra sive extra Actiones liturgicas piave exercitia.

2) Utrum, attenta praescriptione n. 100 eiusdem Instructionis, permitti possit ut musicus chorus «mixtus», sive mulierum aut puellarum tantum musicam sacram exsequatur in locis tralicio more statutis (vulgo «dalle cantorie tradizionali »), in extrema ecclesiae parte vel ad latus presbyterii positus.

3) An, ad mentem dictae Instructionis, n. 18, licitum sit cantum musicae sacrae in Actionibus liturgicis perfici totum ab uno tantum cantore, vel ab una dumtaxat muliere.

4) Utrum, denique, intra unam eandemque musicae sacrae compositionem a choro mixto vel ab homogeneo choro, sive sil hominum tantum sive mulierum, cantandam, permitti possit ut monodarius (= *un solista*) vel monodaria (— *una solista*) tantum pariem aliquam exsequatur.

Et S. eadem Rituum Congregatio, audito peculiaris Commissionis Liturgicae suffragio, reque mature perpensa, respondere censuit:

z\ d I. *Affirmative.*

⁵ S. Paulus apostolus et s. Petrus de Alcantara sunt pariter Compatroni Nationis Brasilianae.

ly

H

|

*

11'

|1|

|i|

i|

MI

1*1

NOTITIAE

Acta Sanctae Sedis.

Pontificia Commissio de sacra liturgia praeparatoria Concilii Oecumenici Vaticani II ita a Summo Pontifice Ioanne XXIII cōformata est:

Pr a e s e s: E. mus Card. Caietanus Cicognani, Ep. Tusculanus, S.R.C. Praefectus.

S e c r e t a r i e s: Rcv. mus P. Hannibal Bugnini, CM, commentarii « Ephemerides liturgicae » Director.

M e m b r a: Exemi DD.: Ioseph Gogue, archiepiscopus Basrensis Chaldaeorum; Carolus Rossi, episcopus Bugellensis; Ioannes Hervas y Benet, ep. tit. Doritanus, Ordinarius Cluniensis; Carolus Iustinus Calewaert, ep. Gandavensis; Francisais Zauner, ep. Linciensis; Henricus Jenny, ep. tit. Lycaonensis, auxiliaris Cameracensis; Ioseph Malula, ep. tit. Attanasensis, auxil. Leopoldopolitanus.

Rcv. mi D.: Ioachim Nabuco; Hyginus Angles; Joseph Pascher; Ioannes Fallani; Marius Righetti; Petrus Borella; Ioannes Schiavon; Carolus Knicwald; Ioannes O'Connell; Ioannes Quasten - Rcv. mi PP.: Bernardus Capelle, OSB; Ioseph Andreas Jungmann, SJ; Gregorius Martinez de Antoñana, CMF; Iulius Bcvilacqua, d.O.; Ioseph Pizzoni, CM.

C o n s u l t o r i s: Exc. mi DD.: Joseph Walsh, archiep. Tuamensis; Thaddaeus Paulus Zakrzewski, ep. Plocensis; Casimirus Joseph Kowalski, ep. Culmensis; Otto Spilbeck, ep. Misnensis:

Rcv. mi D.: Michael Pfliegler; Theodorus Schnitzler; Ioannes Wagner; Antonius Chavasse; Antonius Hanggi; Percy Jones; Petrus Jounel; Theodorus Klauscr, Fridericus McManus; Amatus-Georgius Martimort; Iairus Mejia Gomez; Ignatius Onativia; Valerius Vigorelli - Rcv. mi PP.: Bonifatius Luykx, O. Praem.; Ioannes B. Cannizzaro, OSB; Bernardus Botte, OSB; Eugenius Cardine, OSB; Godefridus Diekmann, OSB; Polycarpus Rado, OSB; Petrus SitTrin, OSB, Cyprianus Vagaggini, OSB; Anscarius Dirks, OP; Petrus-Maria Gv, OP; Ioannes Hoiinger, SJ; Hermannus Schmidt, SJ; Lucas Brinkhoff, Ol M; Marcellus Dubois, CSSR; Vincendus Kennedy, CSB; Henricus Kahlefeld, d.O.

Die 28 ianuarii 1959 S Rituum Congregatio concessit Exc. mo Episcopo Hildcsiensi indultum celebrandi Vigiliam paschalem mane Dominicae Resurrectionis. In induito, concesso ad triennium, dicitur: « Instaurata Vigilia paschalis peragi valet Dominica ipsa Resurrectionis ante lucem seu prima luce, ita ut Missa solemnis circa auroram incipiat ».

Similia indu ta data sunt dioecesibus: Sccoviensi, Osnabrugensi, Colonicnsi, et Vratislavicensi.

Anglia-Hibernia.

Langue vulgaire dans les Sacrements. — L'Archevêché de Westminster fait savoir dans les journaux catholiques qu'une large permission d'utiliser la langue anglaise dans l'administration de certains sacrements (principalement Baptême, Confirmation [par un prêtre, *in articulo mortis*], Mariage, Extrême Onction, etc.) a été récemment accordée par le Saint-Siège pour l'Angleterre et le Pays de Galles, et qu'une édition (*VExcerpta e Rituali Romano*) est en préparation pour paraître à l'automne prochain.

Livres récents.

La *Henry Bradshaw Society* publie son volume N° XC: *The Portiforium of Saint Wulstan* (Corpus Christi College Cambridge, MS. 391), Volume II, edited by Dom Anselm Hughes, monk of Nashdom Abbey. 1960, 99 pp. L'ouvrage contient, outre l'introduction, les Communs et les *Indices* de tout l'ensemble, et se termine par une série de 22 « Pre-Conquest Antiphons from the Portiforium of Saint Wulstan », notées en plain-chant: heureuse innovation de la H.B.S.

■ E. A. Fisher, *An Introduction to Anglo-Saxon Architecture & Sculpture*. London, Faber, 1959. 104 pp. 48 pl.

G. H. Cook, *English Collegiate Churches of the Middle Ages*. London, Phoenix House, 1959. 228 pp. -f- 56 photos et 33 plans.

(*Carte de l'Irlande Monastique au M. A.*). L'Ordnance Survey Office, Phoenix Park, Dublin, vient de publier une grande carte dépliant: « Map of Monastic Ireland », accompagnée d'un Index des localités, de plus de 15 pages. Elle est faite à la même échelle (1:625.000) et par le même auteur (Mr. R. Neville Hadcock, aidé de plusieurs spécialistes) qui a établi, voici quelques années, la Carte Monastique d'Angleterre avec l'aide de Dom David Knowles, en particulier. Prix: 7 y. 6 d.

Gallia.

■ formes de la psalmodie dans les Eglises syriennes au IVe et Veme siècle. — Le vendredi 20 mai 1960, à l'institut catholique de Paris, devant un jury de la Faculté de Théologie (P. Bouyer, Daniélou et Graffin) le P. Joseph Gélineau, angevin, présente comme thèse le travail de plusieurs années de lectures et d'étude: *Antiphona. Recherches sur les formes liturgiques de la psalmodie dans les Eglises syriennes des IVeme et Veme siècles*.

D'après les sources, définir et préciser chacun de ces mots n'est pas chose aisée: car sous les memes termes, prennent place différents objets, conceptions, usages où il importe d'essayer de voir clair.

L'auteur se borne à la Syrie, dans son extension géographique, et au cours de ces deux siècles de prospérité littéraire, alors que maints écrivains (grec et syriaque) présentent nombre de textes ou d'allusions liturgiques. Plusieurs de ces informations sont depuis longtemps utilisées par les érudits, notamment ceux des trois derniers siècles. Mais, là comme ailleurs, il est toujours bon de reprendre ces assertions pour les confronter avec les données nouvelles, offertes par les publications de l'érudition moderne: tels les tomes de la *Patrologia orientalis*, ceux du *Corpus oriental* de Louvain et nombre d'autres edi-

illustrans etiam duplicem Enc., necnon alios fontes liturgicos, praesertim ex Summorum Pontificum scriptis desumptos.

Agens de munere « commentatoris », A. animadvertit quam opportune, nostro tempore, admonitiones diaconales denuo ingredi in functiones liturgicas: ex quo sperare licet fructus copiosos, si omnia secundum spiritum a lege requisitum fient (p. 228).

Circa denominationem Missae (in cantu et lectae) adnotat (p. 236) adhuc exstare quamdam differentiam propriam « Missis in cantu vel votivis sollemnibus » (*Decr. simplifiait.* tit. III, 4 a et tit. V, 7): ex qua deducitur Missas esse solemnes ratione intrinseca, etsi non sint in cantu. Optandum sane est ut etiam haec exceptio in futura reformatione auferatur, simplificationis causa.

Lingua vulgaris in actionibus liturgicis admittitur tantum ex speciali concessione S. Sedis; proprio arbitrio non potest introduci in alias functiones, v.gr. in lectiones Passionis et prophetiarum Hebdomadae sanctae, sicut quidam censucrunt et in praxim deduxerunt (p. 42). In processionibus vero « liturgicis », quae scilicet in libris approbatis continentur, praeter linguam latinam, extra ecclesiam, permittitur in commodum fidelium etiam cantus lingua vulgari (p. 247).

Ad obtinendam « consciam et actuosam fidelium participationem » Missae, summopere necessaria est catechesis, quia « non ex mutatione linguae, neque ex inceptis plus minusve legitimis invenitur medium ad praesentes difficultates solvendas pro participatione actiosa et conscia, sed potius in intelligent!, opportuna et constanti catechesi “parvulorum petentium panem”, iuxta frequentem doctrinam pontificiam » (p. 267).

M. Bisagni

Acta Sanctae Sedis.

Decreto S. Paenitentiariae Apostolicae diei 13 augusti a. 1959 (cfr. *Acta Ap. Sedis*, 51 [1959] 656) fidelibus, qui pium exercitium, quod vulgo «Horam sanctam» vocant, privatim per integram horam peregerint, praeter partialem decem annorum indulgentiam, conceditur plenaria indulgentia, dummodo confessi ac sacra Synaxi refecti ad Summi Pontificis mentem preces fuderint.

Belgium.

In Collectione « Bible et Vie chrétienne » (Editions Casterman-Editions de Maredsous) prodierunt sequentia volumina: G.-M. Behler, O.P., *Les confessions de Jérémie* (in-8°, 108 pp.); H. Luhicska dc Lenval, *Trêve de Dieu* (in-8°, 144 pp.); Saint Irenée, *De la plénitude de Dieu: Textes choisis et présentés* par Roger Poelman (in-8°, 122 pp.); H. Van den Bussche, *Le discours d'adieu de Jésus* (in-8°, 160 pp.). Peculiaris momenti et novitatis etiam quoad liturgiam sunt adnotationes, reflexiones circa «Treguam Dei» (*Trêve de Dieu*): legantur quae scribuntur in capite 3° (*Rythme sacré*) circa horas precis publicae monachorum.

Gallia.

In fasciculis 80-81 commentarii «Dictionnaire d'Histoire et de Géographie ecclésiastiques» (Paris, Lelouzey et Ané, 1959) liturgistae interest voces: F.-J. Dölger (coll. 550-553); Dollinger (coll. 553-563); Domitilla: S. Domitilla et catacumbae (coll. 630-634); Dublin (coll. 830-939); Duchesne (coll. 965-984).

In fasciculis 37-38 «Dictionnaire de Droit canonique» (ibid.): Placentin (coll. 1-10); Police du culte (coll. 15-17); Pontife Romain (coll. 23-28); Pontificalia, insignia (coll. 28-33); Préfet apostolique (coll. 166-175); Prescription (coll. 178-194); Protonotaires apostoliques (coll. 389-396); Quatre-Temps (coll. 425-427); Raban Maur (coll. 447-450).

In fasciculo 32 «Dictionnaire de la Bible» (Supplément): Nom de Jésus (coll. 514-541), praesertim circa nomen Iesu in vita Ecclesiae (coll. 534-541); Nomen an (fête du) in: I. Aegypto antiquo; II. Religione sumerico-accadica; III. Iudaismo; IV. Israele (coll. 555-645); Offrande: iuxta linguam religiosam seu cultualem in A. T. et in doctrina rabbinica (coll. 684-688); Onction (coll. 702-732).

Adhuc multae paroeciae deficiunt scholis cantorum, nec fideles, etiam bonae voluntatis, discere possunt omnia propria dominicarum et festorum. Huic necessitati occurrens, Rev. Louis paravit librum canticorum in quo, ad simplificationem sive cantus sive canentium, eorum numerum redigit (*Le Graduel*

Acta Sanctae Sedis.

Nuptialis anuli osculatio indulgentiis ditatur. — « Ad amorem fidelitatemque coniugalem fovendam, Ioannes XXIII, Pont. Max., ...benigne concedere dignatus est ut qui coniuges, nuptialem uxoris anulum vel singulatim vel una simul pie deosculati, invocationem: “Annue nobis, Domine, ut Te diligentes, nos invicem diligamus et secundum tuam sanctam legem vivamus”, vel aliam similem devote recitaverint, partialem trecentorum dierum Indulgentiam semel in die celebrationis nuptiarum saltem corde contrito acquirere valeant ». (E. S. Pacnientiarum Apostolica, die 23 nov. 1959: *Acta Ap. Sedis*, 51 | 1959| 921; 52 | 1960) 621.

Austria.

XXI Collatio Commissionis Uturgicae Ausfriae in instituto Liturgico Salisburgensi die 18 novembris 1959 habita est, moderante Exc.mo F. Zauner, episcopo Lincensi, qui, aperiens sessionem, Rcv.do P.J.A. Jungmann gratulatus est, recurrente septuagesimo anno eius natalis.

P. F. Debray disserens de *Institutione civitatis ministrorum seu puerorum* exposuit momentum huius muneris, quod diaconatus appellati potest; quare ministrantes imbuendi sunt de eorum dignitate, animo recolentes pueros faciliter attrahi a rebus pulchris et nobilibus.

P. D. Zähringer loquutus est de *renovatione liturgica in Austria et in Germania*, suggerens considerationes et possibilitates ad obtinendum communem ordinationem seu laborem praesertim ut ad vitam revocetur cultus divinus cum maiore et actiosa participatione fidelium.

Parochus J. Schneider exposuit *experientias* habitas in dioecesi Gurcensi utendo «Collectione Rituum» Germaniae. Demum Exc.mus Zauner certiores fecit praesentes de caeremoniali communi, lingua germanica, pro celebratione solemnitatis Corporis Christi.

Etudes Grégoriennes. Abbaye de Solcsmcs (Sarthe), t. III, 200 pp. (23 X 31). — Publié par l'abbaye de Solcsmcs, ce « *Recueil d'Etudes d'ordre technique... sur toutes les questions qui intéressent l'art grégorien et la prière liturgique chantée* ». présente, en fin de 1959, son troisième volume (40 NF). Le premier, sorti en 1954 (cf. *Ephem. ht.* /2 | 1958| 241-242) est a 20 NF et le deuxième (cfr. *Ephem. ht.*, ibid.) à 30 NF.

De ces travaux la liste et les auteurs attestent et la technicité des problèmes et tout ensemble la valeur de leurs conclusions. D'autre part tableaux, illustrations documentaires, hors-texte, soulignent leur aspect solide et spécialisé. On sert *rend compte par le seul relevé du sommaire*: Joseph Gajard, O.S.B., *Lieux romain* » et « *Grégorien* ». (*Le répertoire primitif*) (pp. 7-26); Rafiael

Arnese, *Codici di origine francese della Biblioteca Nazionale di Napoli* (pp. 27-33); H. Gavel, *L'accentuation des mots du canon de la Messe dans un manuscrit d'Angers: ms. 91 du Xe siècle* (pp. 35-39); Georges Frenald, OSB, *Les témoins indirects du chant liturgique en usage à Rome aux IXe et Xe siècles* (pp. 41-74); Dominique Catta, OSB, *Le texte du répons «Descendit» [à Noël] dans les manuscrits* (pp. 75-82); Rév. Paul M. Arbogast, *The small punctum as isolated note in Codex Laon 239*. Thèse de l'institut pontifical de Musique sacrée (pp. 83-133); R. P. René Menard, *Note sur la mémorisation et l'improvisation dans le chant copte* (pp. 135-143); Eugène Cardine, *Neumes et Rythme: les coupures neumatiques* (pp. 145-154); Rembert Weakland, *The compositions of Hucbald [de Saint-Amand 840? f. Juin 930]* (pp. 155-162); Jacques Hourlier, *Le Bréviaire de Saint Taurin: Un livre liturgique clunisien à l'usage de l'Echelle-Saint-Aurin*. Paris B. N. Lai. 12601 (pp. 163-173).

Après ces *Etudes*, quinze recensions de musicologie et de paléographie musicales occupent les pages 177-194: problèmes notamment des chants vieux-romain et grégorien.

Enfin une *discographie* (pp. 195-198) signale, critique et apprécie cinq enregistrements de musique sacrée depuis la Renaissance (Josquin des Prés, Phillip de Monte, Nicolas Lebègue), la Messe de Tournai (polyphonie de 1330-1340), jusqu'à la musique d'orgue des Primitifs à la Renaissance, et celle de César Franck, en passant par deux Maîtres du XVIIe siècle: Vincent Lubeck (1656-1740) et Nicolas Bruhns (1665-1697).

Ce docte in-quarto atteste la valeur et le labeur de la Paléographie grégorienne de Solcsmcs.

F. COMBALUZIER, C.M.

Hispania.

Inter articulos alicuius momenti sacram liturgiam spectantes numerari oportet sequentes:

A. Segovia, S.J., *La iluminacion bautismal en el antiguo cristianismo*. (= Facultad Theologica Granatensis S.J., Granada 1958). — Optime et profunde dilucidat auctor sensum verborum « photismos », « photisma », etc., apud auctores antiquiores ante et post Christum natum. Significari in primis hac loquutione: «instructionem», «declarationem» probat. In christianismo vero «Revelationem» in se vel datam in catechesi praebaptismali, tandem vero ipso actu Baptismi.

J. Calveras, S.J., *La vida afectiva en el servicio divino segun las oraciones dei Misal Romano*, in *Manresa*, 30 (1958) 221-234. — Demonstrare conatur auctor etiam in oratione officiali Ecclesiae contineri perplurima elementa affectiva, quod quidem plurimi moderni negare videntur. Agitur de expositione potius polemica quam historica.

J. Janini, ?/? *Gelasiano (De Missarum sollempniis**, in *Hispania Sacra*, 11 (1958) 83-105. — Auctor proponit aliam designationem Sacramentariorum, praecipue ex eo quod conatur probare auctorem Sacramentarii Leoniani fuisse Papam Gelasium I. Difficultates Codicis Veronensis, uti pluralitas Missarum pro uno festo Missae pro peculiaribus circumstantiis etc., solvi possunt secundum auctorem attendendo ad finem sibi a Papa Gelasio propositum, nempe redi-

NOTITIAE

Acta Sanctae Sedis.

dominationes. — Dic 10 m. ian. 1960 Exc.mus Hcnricus Dante, Caeremoniarum Apostolicarum Praefectus, nominatus est Secretarius S.R.C.

Dic 22 novembris 1959 nominati sunt: Rev.mus P. Ferdinandus Antonelli, O.F.M., Promotor generalis Fidei; Rev.mus D. D. Amatus-Petrus Frutaz, Relator generalis Sectionis Historicae S.R.C. ct Rev.mus P. Ioseph Low, C.SS.R., alter Relator pro Scelione Historica eiusdem S.R.C.; dic 14 ianuarii 1960 Rev.mus Vitalis De Rosa, S.R.C. Consultor II^ce Sectionis pro s. liturgia.

Rev.mis praeclaris Viris, quorum consilio et opera « Ephemerides liturgiae iam diu laetantur, fausta quaeque ex corde ominamur.*

Gallia.

Uber Institutionum seu Directorium Ecclesiae foroiuliensis. — Parmi les anciens manuscrits liturgiques de l'Eglise de Fréjus (Var), on connaît le *Sacramentaire* du XIII s. (B. mun. l Fréjus, voir *Scriptorium*, t. XII, 1958, p. 269-275) et le *Bréviaire* du XV s. (Paris B. N. lat. 1261).

Entre ces deux témoins prend place le *Directorium*, récemment retrouve lors du transfert à Toulon des Archives de l'Evêché de Fréjus.

Une communication de Vabbé Victor Saxer analyse ce codex dans *Bulletin philologique et historique jusqu'à 1715*, année 1958, p. 147-154.

Ce manuscrit (138 sur 180 mm.) de 64 feuillets, parchemin, écrit sur deux colonnes, 29 lignes chacune, renferme, f. 2-60, les *Institutions* liturgiques de la cathédrale de Fréjus: *Ordinaire* pour la liturgie du temps ct celle du sanctoral. On y note, le 22 septembre, la dédicace de la cathédrale de Fréjus, ct, le 17 décembre, la fête de S. Léon, évêque de Fréjus.

Les f. 61r-62v donnent les Litanies des saints ct la prière *Pie et exaudibilis*. Les autres textes des f. 62T-63V présentent des additions des XIV-XVI s.

Mentionné dans un inventaire de 1382, ce manuscrit fut écrit au cours du XIV siècle. En effet, dans ses précisions sur les distributions pécuniaires aux chanoines ct dans scs rubriques sur le rite de diverses fêtes: les douze apôtres, les quatre évangélistes, les quatre docteurs de l'Eglise latine ct la Saint Léon, évêque de Fréjus, toutes solennités élevées au rang de fêtes doubles, le texte du *Directorium* reprend fidèlement les prescriptions liturgiques du 2 mai 1308, portées par le cadurcien Jacques Duèze, alors évêque de Fréjus (1300-1310), promu à Avignon (1310) et à Porto (1313), et devenu, du 7 août 1316 jusqu'au 4 décembre 1334, le pape Jean XXII.

F. COMBALVZIER, C.M.

◁ Typis Domus Edit. Beauchescnc prodiit fasciculus duplex XXVI-XXVH *Dictionnaire de spiritualité ascétique et mystique* (1959; in-4°, 385-896 coll). Vox *Eglise* (coll. 385-479) tractatur diffuse sub diversis aspectibus: de eius

figuris scu symbolis, de sensu Ecclesiae in traditione catholica apud Patres, tempore reformationis et saec. XIX. Motus liturgicus docuit fideles his ultimis annis doctrinam Corporis mystici et necessitatem orandi una cum Ecclesia et nomine Ecclesiae (col. 427). «Mysterium Ecclesiae» seu salutis universalis tractatur in coli. 468-479.

Legi possunt aliae voces: *Ennemis* (liturgia et hagiographia) et praesertim *Epiphanie* (etymologia, historia, momentum dogmaticum et spiri'uale).

In fasciculis 37 et 38 *Dictionnaire de Droit canonique* (Paris, Lctouzey) legi possunt sequentes voces ad rem liturgicam spectantes; *Pontifical*: historia descriptio, valor canonicus (coli. 28-33); *Pontificalia* (insignia): definitio, species, historia, codex et usus seu consuetudines (coli. 34-42).

Ilungaria.

Enchiridion Liturgiae Pastoralis seu Synthesis theologiae sacramentalis inscribitur opus quod Rev.mus P. Polycarpus Radô, O.S.B., S. Theologiae doctor ct professor in Facultate theol. Budapestinae, parat.

Praeprimis doctor professor historiam et fontes liturgiae indagat ac fructibus huius inquisitionis ubique utitur in suo opere. Qua professor scientiae biblicae per complures annos peritum se monstrat in exponendis locis S. Scripturae in re sacramentaria; insuper optime cognoscit scripta Patrum ct sic eius argumenta innixa sunt Traditioni.

Enchiridion tum clero iuniori, tum scrutatoribus liturgiae pastoralis certe proderit; curatoribus animarum datur synthesis quaestionum utilium quam maxime in ministerio pastorali.

Opus praesens sub no'tone liturgiae non solum, sacros ritus comprehendit, sed omnes actiones sacrales, quae ad Deum colendum et fideles sanctitate imbuendos contendunt. Tractantur omnes instaurationes quae, usque ad a. 1958, feliciter in lucem prodierunt, ac ubique commentario historico et rubrical! instructae sunt.

En summarium operis.
Pars generalis: I. Tractatus: Euchologia scu de lege orandi; II. T. Stilistica sacralis scu de ritibus ct caeremoniis in genere; III. T. Typologia sacralis seu de familiis cultus; IV. T. Scmasiologia sacralis seu de sacramentis in communi.

Pars specialis: I. De Ecclesia sacrificante; II. De Ecclesia orante; III. De augustissima Eucharistia ut est sacramentum; IV. De Baptismo; V. De Confirmatione; VI. De Poenitentia; VII. De Extrema Unctione; VIII. De sacramento Ordinis; IX. De Matrimonio; X. Hcortologia scu de Ecclesia sanctificante tempora; XI. De Ecclesia sanctificante spatium ct res seu Hierotopo.ogia ct paramantica.

Quilibet tractatus dividitur in plures partes.
Opus (in-4°, circa 2000 pp.), cuius pretium erit circa 10-12 Doll. USA, emi poterit sequenti inscriptione: Foapati Hivatal, Pannonhalma, Gyôr vm, Hungaria.

Italia.
Hymnus acathistos pulchra veste typographica et clara versione italica praesentatur a Domo Editorial! «Vita e Pensiero»: *Lode alla Vergme: inno*

VOL | XXV

1961

FASC. |

EPHEMERIDES LITURGICAE

E D I Z I O N I

LITURGICHE

VIA POMPEO MAGNO, 21 — ROMA (60S)

INDEX TOMI LXXV (1961)

I — DISSERTATIONES

Benoît-Castelli G., L'n processionnal anglais du XIVE siècle.....	281
Deshusses J., Le sacramentaire de Gellone dans son contexte	193
Lfmarié J. Textes epiphaniques d'Antiphonaires et Bréviaires du moyen âge . . .	3
Nussbaum O., De altarium ablutione.....	105
Pascher J., Die Bezichungen des monastischen Breviers zum Brevier Pius' V . . .	32/

II — NOTAE

Antin P., Ore lambere (hymne à Stc Madeleine).....	21
— Les « sartagines » du Martyrologe romain.....	133
Ashworth H., Dom L. Brou (+) — — — — — — — — — —	356
Balboni D., La catalogazione dei libri liturgici.....	223
Borella P., Dal sacramentario Gregoriano al Messale romano .	237
Brinktrim J., Zur Entstehung der Antiphonen der Matutin des Dreifaltigkeitsfeste	350
Combaluzier F., Le chanoine M. Briere	117
Coppo A., Le chant lit. d'après un recent ouvrage.....	139
— Ex lectionibus « unius summae diuinitatis ». vel « unius summaeque diuinitatis » utra videtur primaeva.....	211
F. C., Te Mariam laudamus.....	354
— Lazarizo	353
Gambir Kl., Das älteste Fragment des Comes des hl. Hieronymus .	214
— Kurze Biographie und Bibliographie von P. Alban Dold .	244

III — IL'S ET PRAXIS

S. Rituum Congregatio

24 februarii 1960. — Litaniae Pretios. Sanguinis D.N.I.C. approbantur — — —	54
3 man 1961. — Variationes in cantu in Missali. Kyriali. Graduit et Antiphonali (commentarium) — — — — — — — — — —	246
5 octobns 1960. — Ordinationes ad librorum liturgicorum editores circa novas Breviarii ac Missalis romani editiones (commentarium) — — — — 25. 401	
12 octobrif 1960. — Nova invocatio additur laudibus in blasphemiarum reparationem	56
28 decembru 1960. — Laudes non possunt anticipari nec in recitatione a solo » (adnotationer)	56

Decretum porro quo editiones singulorum Editorum «typicae conformes» declarantur, expediri potest tantummodo, quando ultimae partes totius voluminis, Breviarii aut Missalis, examinatae fuerint. Nihil impedit, quominus Editores, pro sua commoditate, specimina proprii Breviarii aut Missalis, per sectiones seu partes (at non nimis exiguas, ne examinis opus ultro protrahatur) mittant, duplici semper exemplari, ut iam innuimus. «Imprimi potest», quod haec S. Congregatio pro singulis sectionibus editori remittit, una cum eventualibus correctionibus fideliter exsequendis, non acquivalet approbationi definitiva, uti dictum est, in fine examinis concedendae.

Romae, die 5 oct. 1960.

Henricus Dante, S.R.C. *a secretis*

II

URBIS ET ORBIS: LITANIAE PRETIOSISSIMI SANGUINIS D. N. I. C., APPROBATAE ET IN RITUALI ROMANO INSERENDAE I

Pretiosissimi Sanguinis Agni immaculati Christi, quo redempti sumus, cultum in dies pie succrescere cupiens, Sanctissimus Dominus noster Ioannes Papa XXIII¹ supra relatas Litanias, a S. Rituum Congregatione descripto ordine digestas, approbare dignatus est, easdemque in vulgus edi atque in Rituali Romano, tit. XI, post Litanias Ss.mi Cordis Iesu, inseri ita induisit, ut in toto Orbe catholico a Christifidelibus cum private tum publice adhiberi valeant.

Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Dic 24 februarii 1960.

✠ C. Card Cicognani, *Praefectus*

L. œ s.

Henricus Dante, *a secretis*

Kyrie eleison...

Pater de caelis, Deus

miserere nobis

Fili, Redemptor mundi, Deus

Spiritus Sancte, Deus

Sancta Trinitas, unus Deus

¹ *Acta Ap. Sedis.* 52 (1960) 412-4B.

² «Vestigiis [igitur] Decessorum Nostrorum insistentes, ut pictas erga Pretiosissimum Sanguinem Agni Immaculati Christi magis magisque vigeret atque floreret, congruentes litanias, prout a Sacro Consilio legitimis ritibus tuendis ordine digestae sunt, adprobavimus. earumque recitationem cum privatam tum publicam, peculiaribus propositis Indulgentiis, universae Christianorum familiae commendavimus» (Ex Epistola Apostolica Ioannis XXIII *De cultu Pretiosissimi Sanguinis D.N.I.C. promovendo*).

Sanguis Christi, Unigeniti Patris aeterni
 Sanguis Christi, Verbi Dei incarnati
 Sanguis Christi, Novi et Aeterni Testamenti
 Sanguis Christi, in agonia decurrens in terram
 Sanguis Christi, in flagellatione profluens
 Sanguis Christi, in coronatione spinarum emanans
 Sanguis Christi, in Cruce effusus
 Sanguis Christi, pretium nostrae salutis
 Sanguis Christi, sine quo non fit remissio
 Sanguis Christi, in Eucharistia potus et lavacrum animarum
 Sanguis Christi, flumen misericordiae
 Sanguis Christi, victor Hemonum
 Sanguis Christi, fortitudo martyrum
 Sanguis Christi, virtus confessorum
 Sanguis Christi, germinans virgines
 Sanguis Christi, robur periclitantium
 Sanguis Christi, levamen laborantium
 Sanguis Christi, in fletu solatium
 Sanguis Christi, spes poenitendum
 Sanguis Christi, solamen morientium
 Sanguis Christi, pax et dulcedo cordium
 Sanguis Christi, pignus vitae aeternae
 Sanguis Christi, animas liberans de lacu Purgatorii
 Sanguis Christi, omni gloria et honore dignissimus

Agnus Dei...

V Redemisti nos, Domine, in sanguine tuo.

R/ Et fecisti nos Deo nostro regnum.

Oreinus. Omnipotens sempiternus Deus, qui unigenitum Filium tuum mundi Redemptorem constituisti, ac eius sanguine placari voluisti: concede, quaesumus, salutis nostrae pretium ita venerari, atque a praesentis vitae malis eius virtute defendi in terris, ut fructu perpetuo lactemur in caelis. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen³.

³ Summus Pontifex Ioannes XXIII sequentes indulgentias largiri dignatus est: 1) *partialem septem annorum* a christifidelibus saltem corde contrito acquirendam, si Litanias Pretiosissimi Sanguinis cum versiculo et oratione devote recitaverint; 2) *plenariam*, sub conditionibus, semel in mense ab ipsis lucranda, si quotidie per integrum mensem eandem recitationem pia mente persolverint. (*S. Paenitentiana Apostolica*, die 3 martii 1960, in *Acta Ap Sedis*, 52 (1960) 420).

III

URBIS ET ORBIS: LAUDIBUS IN BLASPHEMIARUM
REPARATIONEM NOVA ADDITUR INVOCATIO ¹

Sanctissimus Dominus noster Ioannes Divina Providentia Pp. XXIII in Audientia die 12 octobris mensis anno 1960 infrascripto Sacrorum Rituum Congregationis Cardinali Praefecto concessa, statuere benigne dignatus est, ut laudibus in blasphemiarum reparationem, quae incipiunt « Benedictus Deus » (italice « Dio sia benedetto »), addatur invocatio: « Benedictus Sanguis eius pretiosissimus » (italice: « Benedetto il suo preziosissimo Sangue »), et quidem post invocationem « Benedictum Cor eius sacratissimum ».

Quibuslibet contrariis nihil obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus S. Rituum Congregationis, die 12 mensis octobris, anno 1960.

Φ C. Card. Cicognani, Ep. Tusculanus, *Praefectus*

Henricus Dante, *a secretis*

IV

DECLARATIO: LAUDES NON POSSUNT ANTICIPARI
NEC IN RECITATIONE « A SOLO » ²

Cum circa interpretationem nn. 144 et 145 novi Codicis rubricarum dubium ortum sit utrum scilicet, post diem primum ianuarium anni 1961, Laudes inde a tempore postmeridiano dici praecedentis, in recitatione *a solo* facta, adhuc liceat anticipari, haec S.R.C., ne in re quae directe ad publicam Ecclesiae precationem pertinet remaneat incertitudo, necessarium esse duxit declarare:

1) N. 144 proprie et exclusive permittitur anticipatio Matutini, sive *in choro*, vel *in comuni*, aut *a solo*.

2) N. 145 proprie et exclusive statuitur, recitationem Laudum, *in choro* et *in comuni*, fieri posse tantummodo primo mane, id est, absque ulla anticipatione; recitationem vero *a solo*, quae similiter anticipari non licet, convenienter fieri eodem matutino tempore.

Romae, die 28 decembris 1960.

Henricus Dante, *Secretarius*

¹ *Actu*, lp. *Sedis*. 52 (1960) 987.

* Ex durio *L'Osservatore romano*, die 30 dcc. 1960.

Adnotationes. — Grato animo liturgiae cultores hanc declarationem acceperunt. *Primo*, quia plura periodica Rubricarum Codicem commentantia, numerum 145 *pro* et *contra* anticipationem Laudum interpretata sunt, non parvam facientes confusionem. Nec, revera, damnandi. Litra enim legis aliquatenus ambigue sonat. Declaratio finem ponit « incertitudini ». *Secundo*, quia declaratio providit ad salvandam *naturam* precationis liturgicae, potius quam meram iuridicam adimpletionem praecepti. Ita, sensim sine sensu, per morum illum providentialem, inde a decem annis auctoritative incoeptum, publicae praecationi Ecclesiae, post saecula progressivae denaturationis, restituitur intimus realisque sensus precis « horariac ».

Laudes, natura sua, sunt « precatio matutina ». Earum anticipatio salvaret praeceptum, non spiritum; e contra, earum absolutio, hora competenti propria, salvat et praeceptum et spiritum.

Quaestio non ponitur pro Matutino, quod est praecatio *nocturna*, et recte absolvi potest sive inchoante, sive mediante, sive declinante nocte.

Nec valet subsumere haberi iam horam Primae. Certe Prima est precatio matutina, sed sub diversa ratione ac Laudes. Laudes primigenie mane dicuntur et hoc directe respondet structurae precis liturgicae laudativae, quae coronat totum officium nocturnum. Prima, e contra, est sicut quoddam succedaneum, est pleno sensu hora « monastica », sive quoad originem sive quoad structuram. Est exacte « duplex » horae Laudum, etsi magis appropriate praeparet orantes ad cottidianum laborem; ita ut si aliquando contigerit Horas canonicas ad ulteriorem simplificationem quoad numerum et structuram subici, valde probabiliter Prima disparebit, priora sua elementa tradens Laudibus.

Dari potest quaedam difficultas aptationis, praesertim penes Communitates religiosas. In omni mutatione difficultates inveniuntur, quae aequo et sereno animo perpendendae et superandae sunt, salva semper lege Ecclesiae. Lex enim vel consuetudo particularis aptari debet legi generali Ecclesiae, non haec illi. Ita, in praesenti, cum Laudes sint « precatio matutina », optimo consilio dici vel cani possunt antequam pii sacerdotes vel religiosi et religiosae ad meditationem accedant. Et sic locum tenere possunt illarum precum, ex actibus fidei spei et caritatis, ex iaculatoriis et devotis orationibus, aliquando ample, compactarum, quae mane recitari solent. Si enim bene res perpendatur, de facili inspicitur eosdem sensus, qui inveniuntur in supradictis actibus piis, luculenter haberi in psalmis, hymnis et orationibus Laudum: magis synthetice, magis conculative, velate aliquando, sed etiam abundantius et propius. Per studium et crebram meditationem oportet uberem medullam invenire et attingere.

Ita paulatim liturgica instauratio gressus suos dirigit versus illam harmoniam inter privatam publicamque orationem, quam omnes rei liturgicae et pastoralis bene conscii vehementer longe auspiciantur.

ab

SUPREMAS. CONGREGATIO S. OFFICII

DECRETUM: DE COMMUNIONE HORIS VESPERTINIS ¹

Canon 867, par. 4, statuit S. Communionem distribuendam non esse extra horas quibus Missae sacrificium offerri potest, « nisi aliud rationabilis causa suadeat ».

Constitutione autem < Christus Dominus » dici 6 ianuarii 1953, mitigata disciplina circa ieiunium eucharisticum, concessa fuit locorum Ordinariis facultas permittendi, certis diebus, Missae celebrationem horis vespertinis (n. VI); et Instructione eidem Constitutioni a S. Officio adnexa declaratum fuit fideles ad S. Synaxim libere accedere posse *infra dictam Missam* vel *proxime ante* et *statim post*, servatis quoad ieiunium eucharisticum normis in praefata Constitutione statutis (n. 15).

Deinde *Monito* diei 22 martii 1955 confirmatum fuit huiusmodi concessionem factam fuisse « ad commune fidelium bonum », et ideo intra limites communis boni continendam esse.

Postea, Motu proprio « *Sacram Communionem**, diei 19 martii 1957, locorum Ordinariis facta fuit facultas permittendi celebrationem Missae vespertinae etiam < *quotidie, si bonum spirituale notabilis partis christifidelium id postulet* ».

Quibus conlatis actis cum textu canonis supra relati, propositum fuit dubium an adhuc in suo pleno vigore maneat ultima clausula paragraphi, ita ut quaevis rationabilis causa sufficiat ad petendam et distribuendam S. Communionem horis postmeridianis etiam independentem a Missae celebratione.

Cui dubio Suprema haec S. Congregatio respondendum censuit praefatam clausulam, licet formaliter non abrogatam, iam rarius applicari posse, cum, mitigata lege ieiunii eucharistici, difficilior huiusmodi rationabilis causa occurrat; attamen cum hoc excludi omnino nequeat, Missasquae vespertinas nec semper nec ubique celebrare possibile sit, locorum Ordinarii permittere poterunt ut quae in praefatis S. Sedis documentis statuta fuere quoad S. Communionis distributionem in Missis vespertinis, applicentur, ubi Missae non habeantur, etiam alicui sacrae functioni ab ipso loci Ordinario determinandae ac postmeridianis horis celebrandae in ecclesiis sive paroecialibus, sive non paroecialibus aut in oratoriis nosocomiorum, carcerum, collegiorum.

Hac sane concessione, dum bono communi amplius providetur, simul

¹ *Acta Ap. Sedit.* 52 (1960) 355-356.

consulitur ne animarum pastores frequentibus fidelium petitionibus praepediantur quominus hodierni apostolatus necessitatibus satisfacere valeant.

Flanc relatum Sibi Em.morum ac Rev.morum Patrum Supremae S. Congregationis S. Officii decisionem, in Conventu plenario feriae IV diei 16 martii 1960 editam, SS.mus D.nus N. D. Ioannes, Divina Providentia Papa XXIII, in Audientia Em.mo ac Rev.mo D.no Cardinali Secretario S. Officii, feria VI, die 18 martii impertita, confirmavit ac publicari iussit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 21 martii 1960.

Sebastianus Masala, *Notarius*

S. CONGREGATIO CONCILII

DECRETUM : NOVUS INDEX STATUITUR DIERUM FESTORUM QUIBUS INEST OBLIGATIO LITANDI SACRUM PRO POPULO¹

Cum in novas Rubricas Breviarii et Missalis editas post Litteras Apostolicas «Rubricarum instructum» diei 25 mensis iulii 1960 per Decretum Generale Sacrae Rituum Congregationis «Novum rubricarum Breviarii ac Missalis romani codicem» diei 26 mensis iulii 1960, quaedam variationes circa dies festos inductae fuerint, nonnulli Ordinarii locorum per varias Regiones constituti a Sacra Congregatione Concilii expostulaverunt ut, ad dubii atque perplexitatis occasionem auferendam circa dies, quibus est applicandum Sacrum pro populo, congrua aliqua ratio iniretur.

His itaque votis annuens, Sacra Congregatio Concilii, de mandato Summi Pontificis Ioannis XXIII feliciter Regnantis, indicem laxativum, qui sequitur, festorum, quibus, iuxta praescripta canonum 339 § 1 et 446 § 1 Codicis Iuris Canonici, in universa Ecclesia a die 1 ianuarii 1961 inest obligatio litandi Sacrum pro populo, conficiendum statuit; idest:

Festa de praepcepto

Dominicae I et II Classis.

Alia Festa I Classis in Calendario Ecclesiae Universae:

1) Nativitas Domini - 2) Dies octavus Nativitatis Domini - 3) Epiphania Domini - 4) Ascensio Domini - 5) Festum SS.mi Corporis Christi -

¹ *Acta Af>. Sedis*, 52 (1960) 985-986.

6) Conceptio Immaculata B. Mariae Virginis - 7) Assumptio B. Mariae Virginis - 8) Festum S. Ioseph, Sponsi B. M. V. - 9) Festum Ss. Petri et Pauli Apostolorum - 10) Festum Omnium Sanctorum.

Festa de non praecepto

I Classis in Calendario Ecclesiae Universae:

1) Festum SS.mi Cordis Iesu - 2) Festum Pretiosissimi Sanguinis D.N.I.C. - 3) Annuntiatio B. Mariae Virginis - 4) Festum Sancti Ioseph Opificis - 5) Dedicatio S. Michaelis Archangeli - 6) Nativitas S. Iohannis Baptistae.

I Classis in Calendariis particularibus:

7) Festum Patroni principalis Nationis - 8) Festum Patroni principalis Regionis seu Provinciae sive ecclesiasticae sive civilis - 9) Festum Patroni Dioecesis - 10) Anniversarium Dedicationis Ecclesiae Cathedralis - 11) Festum Patroni principalis loci seu oppidi vel civitatis - 12) Anniversarium Dedicationis Ecclesiae propriae - 13) Titulus Ecclesiae propriae.

II Classis:

14) Nativitas B. Mariae Virginis - 15) Purificatio B. Mariae Virginis — Festa natalicia Apostolorum et Evangelistarum, scilicet - 16) Festum S. Andreae - 17) Festum S. Thomae - 18) Festum S. Iohannis - 19) Festum S. Mathiae - 20) Festum S. Marci - 21) Festum Ss. Philippi et Iacobi - 22) Festum S. Iacobi - 23) Festum S. Bartholomaei - 24) Festum S. Matthaei - 25) Festum S. Lucae - 26) Festum Ss. Simonis et Iudae.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, die 3 decembris 1960.

P. Card. Ciriaci, *Praefectus*

P. Palladini, *a Secretis*

II

DECRETUM: DE SERVITIO CHORALI NOVO RUBRICARUM CODICI ACCOMMODANDO»

In Litteris Apostolicis «Rubricarum instructum» dici 25 mensis iulii 1960 ad num. 3) edicatur: «Item statuta, privilegia, indulta et consuetudines cuiuscumque generis, etiam saecularia et immemorabilia, immo specialis-

Alia festa / classis in Calendario Ecclesiae universae

1) Nativitas Domini	1) Nativitas Domini
2) Dies Octavus Nativ. D.	2) Circumcisio Domini
3) Epiphania Domini	3) Epiphania Domini
4) Ascensio Domini	4) Ascensio Domini
5) SS. Corporis Christi	5) SS. Corporis Christi
6) Conceptio Imm. B.M.V,	6) Conceptio Imm. B.M.V.
7) Assumptio B.M.V.	7) Assumptio B.M.V.
8) S. Joseph, Sponsi B.M.V.	8) S. Ioseph, Sponsi B.M.V.
9) Ss. Petri et Pauli App.	9) Ss. Petri et Pauli App.
10) Omnium Sanctorum	10) Omnium Sanctorum

Festa non de praecepto

/ classis in Calendario Ecclesiae universae

11) SS. Cordis Iesu	11) Annuntiatio B.M.V.
12) Pretiosissimi Sanguinis D.N.I.C.	12) Solemnitas S. Ioseph
13) Annuntiatio B.M.V.	13) Dedicatio S. Michaelis Arch.
14) S. Ioseph. Opificis	14) Nativitas S. Ioannis Bapt.
15) Dedicatio S. Michaelis Arch.	15) FERIA II post Pascha
16) Nativitas S. Ioannis Bapt.	16) FERIA III post Pascha
	17) FERIA II post Pentecosten
	18) FERIA III post Pentecosten.

I classis in Calendariis particularibus

17) Festum Patroni principalis Nationis	19) Festum Patroni Nationis
18) Festum Patroni principalis Regionis seu
Provinciae sive eccl. sive civilis	
19) Festum Patroni dioecesis	
20) Anniv. Dedicat. Eccl. Calh.	
21) Festum Patroni principalis loci seu oppidi
vel civitatis	20) Festum Patroni loci
22) Anniv. Dedicat. Eccl. propriae	
23) Titulus Ecclesiae propriae	

// classis in Calendario Ecclesiae universae

24) Nativitas B.M.V.	21) Nativitas B.M.V.
25) Purificatio B.M.V.	22) Purificatio B.M.V.

Festa natalicia Apostolorum et Evangelistarum

26) S. Andreac	23) S. Andreac
27) S. Thomae	24) S. Thomae
28) S. Ioannis	25) S. Ioannis
29) S. Matthiae	26) S. Matthiae
30) S. Marci	
31) Ss. Philippi et Iacobi	27) Ss. Philippi et Iacobi
32) S. Iacobi	28) S. Iacobi
33) S. Bartholomaci	29) S. Bartolomaci
34) S. Matthaeci	30) S. Matthaeci
35) S. Lucae	

36) Ss. Simonis et Iudae

51) Ss. Simonis et Iudae

32) Inventionis S. Crucis

33) S. Stephani Protomart.

34) S. Laurentii M.

35) S. Silvestri Pp. C.

36) S. Annae, Matris B.M.V.

Quodnam ergo discrimen inter duos elenchos?

1. — Ex festis II classis, praeter festa Apostolorum, retenta sunt tantummodo festa Nativitatis et Purificationis B.M.V.

2. — Applicatio Missae sublata est in sequentibus diebus liturgicis:

d) in feriis II et III post dominicas Paschatis et Pentecostes;

b) in festo Inventionis S. Crucis (nunc etiam e calendario Eccl. univer. sublato);

c) in festo S. Annae Matris B.M.V.;

J) in festo S. Laurentii martyris;

e) in festo S. Stephani Protomartyris;

/) in festo Ss. Innocentium martyrum;

g) in festo S. Silvestri Pp. C.

3. — Applicatio Missae ex novo habetur in his festis:

a) SS. Cordis Iesu (antea quamvis festum feriatis aequiparatum, non applicabatur Missa pro populo);

b) Pretiosissimi Sanguinis D.N.I.C. (erat quidem festum I classis, sed secundarium);

c) S. Ioseph Opificis: olim Missa non applicabatur in solemnitate S. Ioseph, patroni Ecclesiae, feria IV infra hebdomadam II post octavam Paschae);

d) in *omnibus festis* Patronorum principalium. Si ergo *plures Patroni* habentur, plures Missae pro populo applicari debent. Idem valet pro Compatronis seu, ut dicitur, pro Patronis aequae principalibus; applicatio Missae multiplicatur: Compatroni principales seu aequae principales gaudent de iuribus liturgicis sicut Patroni.

e) Res omnino nova est applicatio Missae in anniversario Dedicationis sive Ecclesiae cathedralis sive Ecclesiae propriae, sicut in festo tituli. Haec innovatio certe eo tendit ut fideles strictius festis propriae Ecclesiae (paroecliae) et Ecclesiae Matris (cathedralis) jungantur. Fideles enim nostra aetate non amplius festum Dedicationis Ecclesiae eiusque anniversarium intelligunt: quapropter hac dispositione animarum pastores medium habent commodum populum monendi de hac gratia cumque invitandi ut Missae pro ipso celebratae intersit.

4. — Non exstat amplius distinctio inter festa feriata et non feriata, sicut in iure liturgico usque ad a. 1960. Nunc sunt feriata festa quae plene celebrantur cum obligatione Missae assistendi et vacandi a laboribus.

5. — Elenchus est, ut dicitur, *taxativus*, scilicet obligat tantum in festis novo decreto comprehensis; excluduntur ergo alia festa particularia, in quibus antea Missa applicari debebatur.

Concessionem scu induira S. Congregationis Concilii pro nonnullis dioecibus ad reducendum numerum festorum pro Missae applicatione ita in suo rotare manent, quatenus non obstant novis rubricis: sunt enim exceptiones ad tempus datae.

II. — Alterum Decretum reformationem servitii choralis respicit. Cum haec materia ita ampla et complexa sit, Commissio locorum Ordinariis munus committit revisendi Statuta capitularia atque abrogandi ea omnia quae novis rubricis non sunt conformia, sicut, v. gr., recitatio Laudum sero: Laudes enim cum sint « precatio matutina » (n. 145 novi Codicis) non amplius anticipari possunt.

Concessionem circa reductionem servitii choralis datae ut chorales liberius curae animarum vacarent, cum sint indolis administrativae, adhuc in suo robore manent, quatenus conformes novo Codici.

Quare: recitatio Vesperarum et Completorii non amplius anticipari debent horis antemeridianis, sed dicenda post meridiem, secus petenda a S. Sede dispensatio.

Rite Commissio admonet Capitulares ut novae petitiones redigantur ad normam novi Codicis.

Quod ad reductionem servitii choralis attinet, petitiones faciendae sunt iuxta tabellam dierum liturgicorum: sic dies maioris momenti et solemnitatis, retineantur et, in casu, reducantur alii dies minoris momenti et gradus.

Locorum Ordinarii antequam novae petitiones ad S. Sedem mittantur, illas perlegant ut in omnibus conformes sint novis rubricis.

IN NOVUM RUBRICARUM CODICEM

In hac rubrica dubia resolvimus ad nos transmissa circa interpretationem unius alteriusve articuli novi Codicis Rubricarum. Responsa, quae subsignantur, uni eorum auctori adscribenda sunt; de iis quae non subsignantur, « Ephe-meridum » Directio respondet.

Numeri marginales articulos « Codicis » indicant.

Ad < Motu proprio >. < Altiora principia... in proximo Concilio Oecum-nico »... Ergo ulterior adhuc erit instauratio?

R. — Omnibus patet praesentem instauracionem esse solummodo rubricalem. Praeter rubricas etiam *textus* instauracione indigent. Quid mirum, proinde, si dicitur *post* Concilium haberi novam instauracionem? Ponenda est corona huic primae instauracioni. Sed quandonam? Cum dicitur « *post* » Concilium indicatur *terminus a quo*, non *terminus ad quem*. Instauratio textuum est res longe difficilior quam instauratio rubricarum; ac proinde multos requirit annos studii, inquisitionis et laboris.

140. *Quid venit sub nomine < communitatis »?*

R. — Ille, in rubricis, intelligitur sive «communitas» proprie et per se, quae constituitur constitutionibus et re coetus, sive, *latiori sensu*, coadunatio duarum vel plurium personarum ad aliquid una simul agendum. Ita plures sacerdotes, qui conveniunt ut spirituales animi collationem habeant, vel divinum officium persolvant, constituunt communitatem.

401 c. 5/ *post Missam non de requie fit absolutio ad tumultum (iuxta 510 c), omittiturne ultimum euangelium?*

R. — Videtur respondendum esse *negative*. Nam hoc in casu Missa et absolutio sunt duae functiones distinctae, occasionaliter et per accidens iuxtapositae; utraque proinde integre celebranda. Cum, contra, fit absolutio ad tumultum post Missam de requie, absolutio est complementum et corona naturalis Missae, et tunc omissio ultimi evangelii plane convenit.

456. *Potestne Ordinarius orationem tempore indefinito imperare?*

R. — *Negative*. Codex enim commendat valde explicitè («maxime convenit») ut Ordinarius orationem imperatam non imponat «modo stabili» et, hac ratione, clara est legislatoris intentio reprobandi et corrigendi consuetudinem, pluribus in locis invectam, imponendi orationes imperatas certis anni temporibus, vel certis mensibus, ita ut in Ordine dioecesano, vel in sacristiis haberetur elenchus omnium orationum dicendarum, pro toto anno. Ita oratio imperata omni vi et dignitate destituitur. *Nunc* oratio imperata duplici conditioni subest: 1) imperari nequit nisi «pro re gravi et publica necessitate aut calamitate» (n. 454); 2) imperari nequit nisi «per spatium quod tempus verae necessitatis non excedat», ex. gr. per tres aut novem dies; si necessitas persistat, Ordinarius illam, novo actu, iterare potest. Quod si tempus calamitatis longius protrahitur — uti bellum, siccitas, ingentes pluviae — tunc oratio imperata longius persistere potest, sed dicitur solummodo *ter* in hebdomada (n. 459 α).

Haec omnia modo absoluto excludunt Ordinarium, ordinaria potestate, imponere posse «per totum annum» et ad tempus indefinitum orationem imperatam.

510. *An adhuc dicendae sint preces «Leoninae»?*

R. — *Absque dubio*. Nihil enim de hac re mutatum est. In novo Rubricarum Codice non nominantur, quia preces illae non pertinent ad Missam, sed sunt «pium exercitium» *post* Missae celebrationem peragendum, ergo Missae adnexum, cui per positivam ecclesiasticam dispositionem omnes sacerdotes obligantur, salvo casibus praevisionis in decreto SRC, diei 3 madi 1960 (cf. *Ephem. ht.* 74 [1960] 458-460).

510 a. *An omittatur ultimum euangelium cum statim post Missam datur Benedictio eucharistica?*

R. — *Negative*. Ultimum euangelium omittitur solummodo, casibus laxative indicatis in toto numero 510. Quoad num. 507 a, ad quem remittit num. 510 a, clare dicitur ultimum euangelium omittendum esse quando sequitur aliqua processio eucharistica vel non, minime vero cum sequitur aliqua alia functio, etsi sit eucharistica (expositio, benedictio, sacra Communio).

■
H
H
M
H
|
II
II
II
II
II
II
II
■
II
■
■
■
I
■
I
I
I
I
I
I
I

IUS ET PRAXIS
ACTA SANCTAE SEDIS
SACRA RITUUM CONGREGATIO

VARIATIONES IN CANTU
IN MISSALI, KYRIALI, GRADUALI, ET ANTIPHONALI

*Dii 9 man huius anni, S. R. C. cum Editoribus Pontificiis communicavit
« Variationes in cantu in Missali, in Kyriah, Graduali et Antiphonali », quae in
novas editiones librorum liturgicorum inducendae sunt, ad normam et mentem
Codicis rubricarum. Hac Variationes sequuntur Ordinationes ad eosdem Edi-
tores datas sive pro Breviario sive pro Missali romano, quarum primam partem
in primo fasciculo huius anni, in nostro Periodico, divulgavimus.*

*En ergo Variationes quas S.R.C. edidit, una cum brevi commentario,
quando opus est ad rem clariorem reddendam. Textus authenticus mutationum
imprimitur caractere ordinario, textus vero commentarii datur literis inclinatis.*

ORDO MISSAE

I. Ioni « Gloria in excelsis Deo »

*lexus Ordinis Missae quatuor exhibebat tonos pro incipiendo hymno an-
gelico: et Udem quatuor toni sunt, qui iam inveniuntur in Missali S. Pii I.
anni 1570. Revera, anno 1907, postquam parata est editio typica Gradualis et
Kyrtalis romani, editus est et fasciculus continens « Cantus Missalis romani »
in quo. ad intonationem hymni Gloria in excelsis indicantur quindecim toni,
respondente* quindecim Missis cum Gloria in Kyriali exstantibus; qui, de fado,
in editionibus Missalis inde ab anno 1908 impressis videri possunt, sicut et in
manualibus caeremoniarum. At editio typica Missalis anni 1920 hos quindecim
tonos* denuo dimisit, retentis tantum quatuor tonis, inde a Missali S. Pii I
traditionalibus*. A. Barin, in suo commentario ad novum Missale adnotat:*

1 Romae, Typi» Vaticanis, 1907.

- Cfr. Mak t i n u c » i Ming Him, Manuale sacrarum caeremoniarum, pars I (1912), vol. II.
pp. 310-311.

i Sono sopprtsse le quindici intonazioni del Gloria in excelsis, uhimamente inscrite ne! Messaie e che non sappiamo quanto venissero osservate in pratica :!.*

Hanc parvam notitiam initio memorati sumus, ne ad illam iterum redeamus cum agitur de tonis Credo atque Ite, missa est et Benedicamus Domino, pro qnibus idem occurrit anno 1907 et anno 1920.

Juxta novas dispositiones, quindecim intonations hymni angelici, quae m Kyriali inveniuntur, in duas partes distribuuntur, quarum prima erit inserenda in Ordine Missae et refert unam mtonationem pro quolibet gradu dierum liturgicorum in quibus dicitur Gloria; altera vero ponitur inter cantus ad libitum m fine Missalis.

En ergo quomodo disponuntur toni hymni Gloria in excelsis iuxta editiones Missalis romani hucusque vigentes et iuxta editiones in posterum conficiendas.

iuxta novas editiones MR

iuxta anteriores editiones MR

I. Tempore paschali (Missa I)	
II. In festis I classis I (Missa II)	
III. In festis II classis I (Missa IV)	1. In duplicibus et solcmnibus diebus
IV. In festis B. Mariae Virg. (Missa IX)	II. In Missis B. Mariae Virg.
V. In dominicis per annum (Missa XII)	III. In dominicis et in testis semiduplicibus, atque infra octavas, quae non sint B. Mariae Virg.
VI. In festis III classis (Missa XII)	IV. In festis simplicibus
VII. In commemorationibus et feriis temporis natalicii (Missa XV)	

№. Denominationes, quae singulis tonis apponuntur, respondent titulis Missarum Kyrialis romani, noviter inductis per has Variationes, mfenus recensitis.

2. Toni « Credo »

In anterioribus editionibus Missalis romani unicus exhibebatur tonus ad incipiendum Credo, scilicet tonus, qui in Kyriali proprius est schematum I, H et IV. In luturis editionibus apponendus erit etiam tonus schematis III: quod quidem tam anno 1907 statutum fuerat, et anno 1920 postea correctum.

3. Praefationes

Datur tonus solemnus praefationis propriae Missae chrismatis pro feria I in Cena Domini. Textus immutatus remanet, sed atiquomodo corrigitur mendum Ordinis Hebdomadae sanctae instaurati, m que) datur tonus feriatas eiusdem

3 L. Bar ix, // messale romane) nlormalo da Piq X promulgato da Benedetto XV. Roma, Ediz. * Ephcm. lit. 1920, p. 96.

praefationis, desumptus materialiter tantum e ritu consecrationis chrismatis in Pontificali romano, unde eadem praefatio derivatur.

Necessitas huius aptationis provenit e n. 5J5s\ Codicis rubricarum, in ejuo statuitur tonum solemnem esse adhibendum feria 1z in Cena Domini.

4. Toni « Ite, missa est »

Variationes hanc sectionem respicientes, aliae sunt characteris mere technici, scilicet inductae a variationibus in titulis Missarum Kyrialis romani, aliae autem sunt characteris rubricatis, scilicet provenientes a novis dispositionibus circa rationem dicendi Ite, missa est in fine Missae. Haec altera pars respicit dominicas et ferias tempons Adventus, Septuagesimae, Quadragesimae et Passionis, necnon vigiliis, et ferias per annum, in quibus antea dicebatur Benedicamus Domino
En schema comparativum distributionis tonorum pro Ite, missa est

<i>iuxta novas editiones MR</i>	<i>iuxta anteriores editiones MR</i>
I A Missa Vigiliae paschalis usque ad sabbatum in albis inclusive (= <i>Ite, missa est</i> cum duplici <i>Alleluia</i>)	I. Tempore paschali, hoc est a Missa Sabbati sancti usque ad sabbatum in albis inclusive in Missis de Tempore
II Ab octava Paschae ad sabbatum IV Temporum Pentecostes inclusive (Missa I)	
III. In festis I classis I et 2 (Missae II et III)	II. In festis solemnibus
IV In festis II classis I (Missa IV)	III. In festis duplicibus
V. In festis B. Mariae Virg. (Missae IX et X)	IV. In Missis B. Mariae Virg.
VI. In dominicis per annum et tempore Septuagesimae (Missa XII)	V. In dominicis infra annum, in istis semiduplicibus et infra octavas, quae non sint B. Mariae
VII. In festis III classis I (Missa XIP)	
VIII In dominicis tempore Adventus, Quadragesimae et Passionis, in Missis de commemoratione in Officio occurrente, in omnibus feriis extra tempus paschale, in vigiliis II et III classis et in Missa Rogationum. N.B. Hic tonus adhiberi potest ad libitum in omnibus Missis in quibus cantatur <i>Ite, missa est</i> sine <i>Alleluia</i> ,	VI. In festis simplicibus.

5/ huiusmodi toni Ite, missa est cum tonis hymni angelici comparentur, invenitur perfecta congruentia: uterque eadem tonus ex eadem Missa pro iisdem thebus liturgieis derivatur.

Si autem cum tonis in Ordine Missae antea exstantibus novi comparantur, quid novum invenitur in tono qui ponitur octavo loco. Ipsi eadem additur rubrica: « Hic tonus adhiberi potest ad libitum in omnibus Missis in quibus cantatur Ite, missa, est sine Alleluia ». Quae dispositio practica optime favet actuosae fidei participationi: modo enim facilis et syllabica a fidelibus optime addisci et eam potest. Notetur quod hic tonus respondet schemati illius Missae brevis quod Instructio de Musica sacra (n. 25b) ab omnibus addiscendum vult.

5. Toni «Benedicamus Domino»

Cum, iuxta novas rubricas, casus in quibus dicendum occurrit Benedicamus Domino sat rari sint, ponitur tantum tonus solemnis, olim proprius Missae Hymni Kyriali, cui additur, ad libitum adhibendus, alius tonus simplex, proprius olim Missae. Kyrialis, qui respondet tono simpliciori pro Ite, missa est, item ad libitum eligendus.

6. In Missis defunctorum

Idem et unicus servatus tonus traditionalis pro cantando Requiescant in pace, qui uim habetur sive in Missa/i sive in aliis partibus Officii defunctorum.

CANTUS AD LIBITUM

1. Toni «Gloria in excelsis Deo»

Hic praebentur intonationes hymni angelici iuxta schemata Missarum Kyrialis, quae in Ordine Missae insertae non inveniuntur, hoc ordine dispositi

- I. In festis I classis 2 = Missa III
- II In festis II classis 2, 3, 4 et 5 = Missae V, VI, VII et VIII.
- III In festis B. Mariae Virg. 2 = Missa X
- IV. In festis III classis 2 et 3 = Missae XIII et XIV
- V Adduntur deinde intonationes trium schematum cantus hymni angelici, qui inter « cantus ad libitum » in Kyriali inseruntur.

2. Praefationes in tono solemniore

Toni sequentes adhiberi nequeunt in Missis in quibus tonus ferialis assignatur. Hic ponantur praefationes ut antea ».

3. Toni « Ite, missa est »

Sicut pro Gloria in excelsis, hic referuntur toni pro Ite, missa est ex vanis Missis Kyrialis, qui m Ordine Missae non sunt iam inserti, videlicet:

- I. In festis I classis 3 = Missa H
- II. In festis II classis 2, 3, 4 et 5 = Missa V, VI, VII er VIII
- III. In festis III classis 2 ct 3 — Missa XIII et XIV

4. Ad aspersionem aquae benedictae
(extra tempus paschale)

Ut antea.

VARIATIONES IN KYRIALI

I. In rubricis

- 1. Dematur *Benedicamus Domino* post omnes Missas.
- 2. Eius loco, post Missas XVI, XVII, XVIII, ponatur: *eAte, missa est*, ut in Missa XV ».
- 3. In Missa XV, post *Ite Missa est* ponatur rubrica: « Hic tonus adhiberi potest ad libitum in omnibus Missis, in quibus cantatur *Ite, missa est* sine *Alleluia* ».
- 4. Post Missam XVIII disjunction ponatur:

BENEDICAMUS DOMINO

Quando post Missam sequitur aliqua processio, loco *Ite, missa est* cantatur: ici ponuntur duo toni pro cantu *Benedicamus Domino*, qui in Ordine Missae inserti sunt, videlicet tonus e Missa II et tonus e Missa XVIII).

2. In titulis

Hat variationes respiciunt tantum assignationem singularum Missarum Kyrialis diversis diebus liturgicis, ad normam et mentem codicis rubricarum, secundum novas denominationes ct divisiones dierum liturgicarum.

Tituli antiqui

- I. Tempore paschali
- II. In festis solemnibus 1
- III. In festis solemnibus 2
- IV. In festis duplicibus 1
- V. In festis duplicibus 2
- VI. In festis duplicibus 3
- VII In festis duplicibus 4

Novi tituli

- I. Tempore paschali
- II. In festis I classis 1
- III. In festis I classis 2
- IV. In festis II classis 1
- V. In festis II classis 2
- VI. In festis II classis 3
- VII. In festis II classis 4

VIII. In festis duplicibus 5

- IX. In festis B. Mariae
- X. In festis B. Mariae
- XI. In dominicis infra annum
- XII. In festis semiduplicibus 1
- XIII. In festis semiduplicibus 2
- XIV. Infra octavas quae non sunt BMV
- XV. In festis simplicibus

XVI. In feriis per annum

XVII In dominicis Advent, et Quadi.

XVIII. In feriis Adventus, et Quadra- gesimae, in vigiliis, etc.

Vili. In festis II classis 5

- IX. In festis B. Mariae Virg. 1
- X. In festis B. Mariae Virg. 2
- XI. In dominicis per annum ct tem- pore Septuagesimae
- XII. In festis III classis. 1
- XIII. In festis III classis 2
- XIV. In festis III classis 3
- XV. In commemorationibus ct in feriis temporis natalicii
- XVI. In feriis per annum ct tempore Septuagesimae
- XVII. In dominicis Adventus, Qua- dragesimae et Passionis
- XVIII. In feriis Adventus, Quadra- gesimae, Passionis et Quatuor Temporum septembris ac in vigiliis extra tempus paschale

VARIATIONES IN GRADUALI

1. In Litanis minoribus extra tempus paschale

.hit. ad Introitum. Exaudivit de templo sancio suo vocem meam: ei clamor meus in conspectu eius introivit in aures eius.

In *Ant. ad Offertorium, Alleluia* inter parenthesim ponatur, cum indi- ctione *T. P.*

Ant. ad Communionem sumatur c Missa votiva *Pro remissione peccatorum.*

Pro *gradual/, tractu* et *Alleluia* cum suis versibus ad Missam votivam *Pro iiHiiciiniqui necessitate* remittatur.

Hae dispositiones derivantur ex n. 87 Codicis rubricarum, iuxta quem Ordinariis locorum facultas tribuitur eas transferendi ad alios tres dies conti- nuos magis opportunos iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem .b. Providetur, proinde, ut pro temporibus extra T. P. adsint omnes partes propriae pro Missa Rogationum, quia in Graduait haec inscribitur unice pro tempore paschali. Ad textus autem eligendos iam providerat n. 27 Variatio- num in Breviario et Missali romano.

2. In Missa votiva de Spiritu Sancto

Tempore paschali, antiphona ad Introitum *Spiritus Domini*, ut in festo Pentecostes.

Extra tempus paschale:

(*Hic ponatur antiphona quae tam exstat, deleta rubrica m fine posita*).

Antiphona ad Offertorium *Confirma*, ut in festo Pentecostes.
Post Septuagesimam:
(Hic ponatur antiphona, quae tam exstat, deleta rubrica in fine posita).
Antiphona ad Communionem *Factus est*, ut in festo Pentecostes.
Post Septuagesimam:
(Hic ponatur antiphona, quae iam exstat, deleta rubrica m fine posita).

Iuxta has variationes, in omnibus anni temporibus, extra Septuagesimam et Quadragesimam, m fine antiphonae ad Offertorium et in antiphona ad Communionem retinetur Alleluia, sicut in festo Pentecostes. Quod adsit Alleluia in fine harum anUphonarum non est mirandum, quia iam invenitur in aliis anu-phonis eiusdem generis. Ratio mutationis est characteris mere technici, scilicet nrdims musicatis, ad complendam et non amputandam melodiam, sicut accideret auferendo, praesertim m corpore antiphonae ad Communionem, Alleluia.

VARIATIONES IN ANTIPHONALI

I. Toni «Benedicamus Domino»

Hac variationes respiciunt assignationem tonorum versus Benedicamus Domino ad Laudes et ad Vesperas ad diversos dies Hturgicos, iuxta novam ipso-rum dierum denominationem post editum Codicem rubricarum. Quid simile ac <upra occurrit pro tonis hymni angelici in Missa, pro Ite, missa est atque pro titulis Missarum in Kyriali.

En schema comparativum:

<i>Tituli antiqui</i>	<i>Nou/ tituli</i>
I. In festis solemnibus	I. In festis I classis N.B. In dominica Resurrectionis et per totam octavam usque ad Laudes sabbati in albis inclusive dicitur V. <i>Benedicamus Domino, alleluia, alleluia</i> , ut proprio loco in Antiphonario notatur.
II. In festis duplicibus	H. In festis II classis et in dominica ac diebus infra octavam Nativi-tatis
III. In festis scmiduplicibus, in vig. Epiphaniae, in dominicis infra oct. Nativ., Epiph. et Corporis Christi, et diebus infra octavas quae non sunt B.M.V. (praeter octavas Paschae. Ascensionis et Pentecostes)	III. In festis III classis

[V. In festis B. Mariae Virg.
V. In dominicis per annum et in dom. Sept., Sex. et Quinq.

VIII. In dominicis Adventus et Quadr.

VI. In festis simplicibus

VII. In feriis extra T.P.

– (cfr. tonum qui invenitur in An-tiphonali ad I Vesperas dominicae in albis).

IV. In festis B. Mariae Virg.
V. In dominicis

1. Per annum et tempore Sept.
2. Tempore Adventus, Quadra-gesimae et Passionis

VI. In feriis
1. Per annum, ac tempore natali-cio et Septuagesimae
2. Tempore Adventus, Quadrage-simae et Passionis, in vigiliis extra tempus paschale ac in feriis IX Temporum mensis

VII. Tempore paschali
Per totum tempus paschale, a do-minica in albis, in Officio de Tem-pore sive dominicali sive feriat, tonus sequens adhibetur.
In festo Ascensionis et in festo Pentecostes cantatur ut in festis I classis.

Variationes in cantu hymnorum

Ad Horas minores, toni hymnorum aliquibus festis proprii demantur. Toni ;utem unicuique tempori assignati tan-tum in Officiis de Tempore cantandi sunt; reliqua tamen festa tonos secun-dum solemnitatis gradum positos sem-per servant.
Ad Horas maiores, unusquisque hymnus suum tonum servat omni tem-pore: non datur iam tonus proprius de Tempore pro hymnis Horarum maiorum. Proinde tempore Nativitatis hymni S. Stephani, S. Ioannis Ap. et Ev. canuntur tono, qui datur in Com-muni. Idem servatur tempore paschali: hymni vero Apostolorum, qui tempori paschali sunt proprii, tonum quem ha-bent, servam.

1. Ad Matutinum, Laudes et Ve-speras, hymni sempre cantandi sunt in tono assignato, vel in uno ex assignatis si plures ponuntur ad libitum. Exci-pitur tantum Tempus a Nativitate ad Epiphaniam decurrens, et tempus pa-schale usque ad Pentecosten: in qui-bus omnes hymni (eiusdem metri) etiam in Officio Sanctorum cantandi sunt in tonis pro tempore propriis, ut in suis locis ponuntur, nisi aliter no-tetur.
2. Hymni vero Horarum, i. e. Pri-mae, Tertiae, Sextae, Nonae et Com-pletorii, cantantur per annum in uno ex tribus tonis communibus in Psal-terio positis, pro qualitate diei vel festi, nisi aliter notetur.
Ratione vero temporis currentis, i. e.

Adventus, Nativitatis Domini, Quadragesimae, Passionis, Paschalis, hymni Horarum cantandi sunt in tonis pro tempore assignatis, etiam in festis occurrentibus, nisi aliter notetur. (In festis tamen I et II classis infra Adventum vel Quadragesimam sumi potest, ad Primam, Tertiam, Sextam et Nonam, tonus pro festis maioribus in Psalterio assignatus).

In festis quae habent doxologiam propriam, tonus specialis assignatur pro Horis et Completorio; si insuper habent octavam, idem tonus servandus est ad easdem Horas per totam octavam, etiam in festis Sanctorum occurrentibus, nisi aliter notetur. Sed ad Matutinum. Laudes et Vesperas festorum quae occurrunt, tonus solitus servatur, etiam si mutanda sit doxologia.

Posthac antiphonae integrae imprimantur ante et post psalmos et cantica, ad omnes Horas, tam maiores quam minores.

Ad Vesperas dominicae notanda est inchoatio primi psalmi, quae fit a secundo versiculo, idest: « Donec ponam inimicos tuos... ».

Etiam variationes modo recensitae originem ducunt a normis et spiritu Codicis rubricarum. Etenim mutatio melodiae in hymnis Horarum tam maiorum quam minorum, ut plurimum, derivabatur a mutatione doxologiae, quae propria occurreret festo aut tempori. Sublata nunc huiusmodi mutatione, nulla adest ratio cur tonus hymni variandus sit. Ita, ad Horas maiores « unusquisque hymnus suum tonum servat omni tempore », sicut a quolibet hymnus semper dicitur sub conclusione quae ipsi in Breviario assignatur » (CR, n. 188). Ad Horas minores autem servantur toni proprii pro diversis temporibus assignati, sed tantum in Officiis de tempore; sicut servantur toni pro variis festorum gradibus assignati, sed tantum in Officiis de festis occurrentibus.

Citima dispositio respondet n. 191 Codicis rubricarum: « Antiphonae dicuntur semper integrae ante et post psalmos et cantica, ad omnes Horas, tam maiores quam minores ».

Indicatio autem intonationis ps. 109, Dixit Dominus, a secundo versiculo incipiendae congruit rubricae quae exstat in Breviario romano post antiphonam Dixit Dominus: e Et non repetitur in psalmo: quod semper fit, quando antiphona incipit a primis psalmi vel canticis verbis. Et psalmus et canticum tunc incipitur sub eo verbo, ante quod desinit antiphona... ». biota tamen hanc indicationem respicere psalmum iuxta textum Vulgatae editionis, in quo antiphona respondet integro primo versui psalmi. In versione vero iussu Pii XII edita, inchoatio psalmi jacienda erit inde ab asterisco primi versus, quia textus antiphonae respondet solummodo primae parti primi versus psalmi.

C. Braga, C.M.

IN NOVUM RUBRICARUM CODICEM

78. *In sabbatis in quibus occurrit officium de feria IV classis fit de s. Maria in sabbato: quaeritur utrum in iisdem sabbatis celebrari possit Missa quotidiana defunctorum?*

R. — *Negative*, iuxta n. 423, ubi dicitur: « Missae defunctorum IV classis... celebrari possunt... in feriis IV classis tantum »: non ergo alio die liturgico IV classis, scilicet cum fit Officium S. Mariae in sabbato. Datur enim clara distinctio cum Missis votivis IV classis, quae expresse permittuntur non tantum in feriis, sed et diebus liturgicis IV classis (n. 387).

147. *In nostra ecclesia Cathedrali recitatio Matutini terminatur hora 1630. Canonici censent non convenire tunc recitare Completorium, quod « valde opportune dicitur tamquam ultima precatio diei* [naturalis, et non liturgici], cum adhuc supersint ad minus 5 horae actuositatis et laboris. Quid faciendum in casu?*

R. — Convenit petere indultum dicendi Completorium a solo, non in choro. Tali enim modo servatur apprime natura « horaria » partium Officii divini in die, et etiam natura aliquo modo « individualis » huius Horae.

247. *In recitatione Officii a solo facta, loco « Dominus vobiscum » dicitur « Domine exaudi*: quaeritur, an per analogiam omitti debeat « Dominus vobiscum » quando Sacramenta vel Sacramentalia a sacerdote solo administrantur, et etiam in variis benedictionibus Ritualis a solo sacerdote peragendis?*

R. — *Negative*, cum novus Codex rubricarum respiciat solummodo Breviarium et Missale Romanum.

473. *« In Missa in cantu, ea omnia quae diaconus vel subdiaconus aut lutor, vi proprii officii cantant vel legunt, a celebranti omittuntur ». Quaeritur utrum celebrans debeat manere ad altare an possit adire sedilia, sicut fit in Halomada sancta. Et, si stat ad altare dum legitur epistola, potestne se vertere ad subdiaconum?*

R. — *Negative ad omnia*. Sacerdos manet ad altare conversus ad latus epistolae. In Codice expresse dicitur quando sacerdos potest sedere: « dum can-

tantur *Kyrie, eleison, Gloria ni excelsis*, sequentia et *Credo**, alio tempore *slat ad attart* » (n. 523).

Ritus hebdomadae sanctae est peculiaris pro hoc tempore, nee ad alios casus applicari potest.

Insuper « Ritus servandus in celebratione Missae » non est abolitus a Codice, et usque dum revisioni subiciatur, adhuc servandus est (cfr. *Motu Proprio* « Rubricarum instructum », n. 2).

510e. *Ultimum euangelium penitus omittitur in Missis defunctorum cum sequitur absolutio super tumulum: quaeritur an eadem norma servanda sit a) quando fit absolutio supra pannum nigrum super pavementum extensum; b) quando sacerdos qui dat absolutionem alius est ac celebrans Missam.*

R. — *AffirmatiTe* ad utrumque. Etenim: a) pannus niger in omnibus substituit tumulum, iuxta *Caeremoniale Episcoporum* (l. II, cap. 11, n. 11-12); b) Actio liturgica unica computatur, etsi alius est qui Missam celebrat, alius vero qui absolutionem dat: quod, de cetero, est tantummodo exceptio bene determinata a legislatione vigenti.

513 b. *Celebrans in Missa in cantu potestne canere cum populo more gregoriano Gloria, Credo, ita ut statim post intonationem ad sedilia pergat, omit-tens eorum recitationem?*

R. — *Minime*. N. 517/? Codicis habet: « (Sacerdos) incipit in cantu » {*Gloria, Credo*}, sed inferius ad litteram c eiusdem numeri dicitur: « dicit secreto alia quae in Missa lecta dicuntur clara voce », scilicet, iuxta n. 511: « In Missa lecta dicuntur clara voce: ... c) hymnus *Gloria*, symbolum ».

Etiam hic adnotare oportet: « Ritus servandus » adhuc vigere, nec fas esse cuilibet ad proprium arbitrium caeremonias Missae mutare.

Item dicendum de casibus similibus, v. gr. de canendo *Sanctus* una cum fidelibus, etc.

Quot genuflexiones sunt faciendae a celebrante, quando communicare debet cum particulis in ipsa Missa consecratis?

R. — *Una* tantum. Equidem cum non amplius habeantur *Misereatur* et *indulgentiam*, cessat ratio duas vel tres genuflexiones perficiendi. Proinde celebrans, sumpto pretioso Sanguine, si consecraverit particulas super corporali positas, genuflectit, ponit particulas super patenam, se vertit ad fideles dicens: *Ecce Ignus Dei*. Si vero consecraverit particulas in pyxide, sumpto pretioso Sanguine, pyxidem discooperit, genuflectit et se vertit ad populum.

Quid in « Ordine divini Officii » intelligendum sit pro « Ad Horas ant. et pss. de ferta » cum Tempore Quadragesimae cf Passionis celebratur festum novem lectionum?

R. — Hoc in casu sumendae sunt Antiphonae per annum iuxta rubricam positam post hymnum ad Primam feriae II in parte verna Breviarii: « Antiphonae extra Tempus paschale, in hac et aliis feriis ad Primam, Tertiam, Sextam et Nonam appositae, dicuntur semper in festis novem lectionum, quae Tempore Quadragesimae et Passionis celebrantur, quando iuxta Rubricas sumendi sunt psalmi de feria ».

Rubricae Breviarii et Missae Romae, et documenta adnexa cum Indice analytico. *Editio maior*, Cilla del Vaticano, Libreria Editrice Vaticana, 1960. In 8°, 160 pp. - *Editio minor*, Roma, Edizioni liturgiche, 1960. In-16°, 183 pp.

Duplex editio a Typis Pol. Vaticanis excusa, continens textum officialem cum adnexis documentis et indice analytico, quem P. Low diligenter et concinne exaravit. Duae formae, *maior* ad modum « Actorum Apost. Sedis », *minor* ad modum « Ordinis divini Officii pro Ecclesia universa » sunt ad commodum utentium: sed omnino eadem sunt quoad rem contentam.

(C. Braga, C.M., in *novum Codicem*.

Excerptum ex *Ephem. ht.* 1960, fasc. VI. Introductio perspicue et scite elaborata putiores tangit quaestiones sub aspectu iuridico et pastorali. Claritatis, peritiae, perfectae rei tractatae cognitionis dotes oriuntur ex diuturno labore ab auctore habito in socia adlaboratione ad novum Codicem parandum.

// *nuovo Codice di rubriche del Breviario e del Messale Romano*. Traduzione dei P. D. Urbano Biribo, O.S.B. Commento del P. Carlo Braga, C.M. l. l. alapia, Rixista liturgica Editrice, 1960. In-8°, 132 pp.

»
Paginae referunt textum trium relationum habituum Coetus Liturgici Nationis Italicae, mense septembri 1960. Materia resonat stilum praecedentis operis. Lectio plana et scientibus suavis.

L Nouveau Code des Rubriques du Bréviaire et du Missel Romain, par Aimé-Georges Martimort et Pierre Jounel. *La Maison-Dieu*, n. 63 bis, Paris, 1960. In-8°, 224 pp.

Inter commentaria in novum Rubricarum codicem, hic fasciculus periodici Centri Pastoralis liturgicae Parisiensis principem tenet locum. Et gratulamur et corde cum Auctoribus sive ob tempestivitatem praeparationis sive ob expositionis serenitatem, quam huc illuc, adnotatiunculae leviorum umbrarum, non perturbant.

Praecedunt tres dissertationes. Can. Martimort agit de organisatione temporis liturgici (pp. 1-26), de mutationibus circa Officium divinum (pp. 26-38) et circa Missam (pp. 39-62). 1). Jounel adnotationes sternit circa cultum Sanctorum (pp. 63-87).

Sequitur textus integer, lingua gallica exaratus, novi Codicis.

/ W. Lurz, *Einführung in die Neuen Rubriken des Römischen Breviers und Missale*. München, Verlag Franz X. Seitz, 1960. In-16°, XVIII-103 pp.

Commentarium novarum rubricarum optimae notae. Non datur textus novi Codicis verbotenus, sed *interpretatus*. Dr. Lurz, in regionibus linguae germanicae notus ob suas publicationes rubricatas, unus fuit ex viris peritis, quibus demandatum est onus examinandi schemata novi Codicis in periodo praepara-

Li *Vit* d'Hilarion par Jérôme, vers 390, présente les expressions suivantes: « pedes... lambere » (17. PL 23, éd. 1845, col. 35 C); « iacbat in stratu eius et quasi calens (comme s'il était encore chaud du corps d'Antoine) adhuc cubile deosculabatur » (31, col. 45 B); « plantas eius lacrimis rigans » (38, col. 49 A).

Notons un dernier texte qui montre la nuance de recherche anxieuse et d'avidité passionnée que connote le mot *lambere*. Nous le prenons dans le Missel romain, *Dt delectibus in celebratione missarum occurrentibus*, X, 12: « Si per negligentiam aliquid de sanguine Christi ceciderit, si quidem super terram seu super tabulam, lingua lambatur ». (Sur le Précieux Sang, cf. lettre apost. *Inde a primis* dans *L'Osservatore* 2 juillet 1960; litanies indulgenciées, décrets 24 février et 3 mars, dans A.A.S. 1960, p. 412-3, 420).

Cette enquête aboutit donc, croyons-nous, à trouver dans une lettre célèbre de S. Jérôme, ici d'un « maniérisme baroque »⁹, la source assez probable de la formule curieuse de notre hymne, métaphore poétique employée déjà par Perse. Elle n'a rien de spécifiquement chrétien, et a été choisie pour marquer le zèle, l'ardeur de deux saintes femmes pour le Christ. Jérôme a-t-il voulu éviter le mot *osculator*, qui aurait une tonalité religieuse païenne? ¹⁰. Mais il emploie sans scrupule *deosculari* dans *Hilarion* 31.

Une iconographie de Ste Madeleine baisant les pieds du Sauveur serait ici déplacée. Signalons seulement une scène analogue dans l'ouvrage de J. Lafontaine, *Peintures médiévales dans le temple dit de la Fortune virile à Rome*, Bruxelles-Rome, 1959 (Etudes de Philo), d'archéol. et d'hist. anc. publ. par l'Inst. hist. belge de Rome, t. 6), p. 35-6, 38, fig. 8, p. 39, pl. XI et XVI: S. Basile debout avec une femme pelotonnée devant son pied droit, qu'elle tient dans sa main pour le baiser.

Paul Antin, O.S.B.

Ligugé.

⁹ Chr. Mohrmanx, dans *Recherches augustimennes*, t. I. Paris, 1958, p. 43. Voir son article *La langue et le style de la poésie chrétienne*, dans *Rev. des Etudes lat.* t. 25, 1947, p. 280-297 ou dans son recueil *Etudes sur le latin des chrétiens*, Rome, 1958. p. 151-168.

¹⁰ Silius, *Aen.* 1, 256: « osculum religionis esse ».

IUS ET PRAXIS
ACTA SANCTAE SEDIS
SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

ORDINATIONES

AD LIBRORUM LITURGICORUM EDITORES
CIRCA NOVAS BREVIARII AC MISSALIS ROMANI EDITIONES

*Cum expositionem nostram in novum Codicem rubricarum, hisce in < Ephe-
meridibus », protulimus, bremer etiam innuimus Ordinationibus a S.R.C. Edi-
toribus librorum liturgicorum datis pro editionibus Breviarii et Missalis rornant,
iuxta novum rubricarum corpus conficiendis. Textus enim harum Ordinatio-
num normas generaliores complet iam antea, die 26 iulii anni 1960, ab eadem
S.R.C. datas et in Commentario officiali evulgatas, cum contineat sive alias
normas generales sive particulares indicationes ad singulas rubricas librorum
liturgicorum novis rubricarum Codicis praescriptionibus aptandas.*

*Cum enim editio typica, ab Editoribus iuxta praxim fideliter transcribenda,
nondum m lucem prodierit, necesse erat ut ipsa S.R.C. normas praeberet, secun-
dum praescriptum Litterarum .7postallearum Rubricarum instructum, quibus
necessaria uniformitas in libris liturgicis obtineretur.*

*Gratum ergo nos esse facturos putamus lectoribus nostris si ipsis textum
harum Ordinationum praebeamus, qui directe ab ipsa S.R.C. cum Editoribus
est communicatus, quin publici iuris fuerit jactus. Ex his enim Ordinationibus
quisque lineas generales novorum librorum liturgicorum cognoscere poterit, et
laborem inspicere quem suscipere oportuit ut et ipsi libri liturgici novo rubri-
carum corpori aptarentur.*

*Pro hac vice, partem praebebimus, quae Breviarium romanum respicit,
ctuus< primo indicem integre transcribimus.*

Pars prima. Normae generales (nn. 1-4)

Pars secunda. De Breviario romano

Caput I. De iis quae in Breviario exstare debent (n. 5)

Caput II. De titulo Breviarii romani (n. 6)

Caput III. De partibus introductoriis (nn. 7-9)

Caput IV. De Ordinario divini Officii (n. 10)

Caput V. De Psalterio Breviarii romani

A) Normae generales (nn. 11-17)

B) Varianda in Psalterio dominicae (nn. 18-37)

- C) Varianda in Psalterio feriae II (nn. 38-49)
- D) Varianda in Psalterio feriae III (n. 50)
- E) Varianda in Psalterio feriae IV (nn. 51-54)
- F) Varianda in Psalterio feriae V (n. 55)
- G) Varianda in Psalterio feriae VI (n. 56)
- H) Varianda in Psalterio sabbati (nn. 57-63)

Caput VI. De disponendis diversis Officiis

- A) Normae generales (nn. 64-69)
- B) De disponendo Officio dominicae (nn. 70-73)
- C) De disponendo Officio feriae (nn. 74-79)
- D) De disponendo Officio festorum I classis (n. 80)
- E) De disponendo Officio festorum II classis (n. 81)
- F) De disponendo Officio festorum III classis (n. 82)
- G) De disponendis commemorationibus (n. 83)
- H) De disponendo Officio vigiliae (n. 84)

Caput VII. De Proprio de Tempore

- A) De tempore Adventus (nn. 85-105)
- B) De tempore Nativitatis (nn. 106-136)
- C) De tempore Epiphaniae (nn. 137-157)
- 1» De tempore per annum ante Septuagesimam (nn. 158-159)
- E) De tempore Septuagesimae (nn. 160-170)
- F) De tempore quadragesimali (nn. 171-187)
- G) De tempore Paschatis (nn. 188-199)
- H) De tempore Ascensionis (nn. 200-208)
- I) De Pentecoste (nn. 210-211)
- L) De tempore per annum (nn. 212-248)

Caput VIII. De Proprio Sanctorum (nn. 249-321)

Caput IX. De Communi Sanctorum (nn. 322-338)

Caput X. De Officio S. Mariae in sabbato (n. 339)

Caput XI. De Officio parvo B. Mariae Virginis (n. 340)

Caput XII. De Officio defunctorum (n. 341)

Caput XIII. De psalmis gradualibus et poenitentialibus, ac de Litaniis Sanctorum (n. 342)

Caput XIV. De Comuni Sanctorum pro aliquibus locis (n. 343)

Caput XV. De appendice ad Breviarium romanum (nn. 344-347).

autem utilitatis limites excedamus eas tantum partes praebebimus, quae lineas generales siit noti Breviarii sive novi Missalis produnt; minutas vero indicationes, quae continent variationes in singulas rubricas inducendas omitimus, cum saepius tam breviter sint redactae, ut intellegi nequeant, nisi prae mambu' habeatur textus libri liturgici ad quem singulae variationes remittunt.

Ratio ergo procedendi in tradendo textu Ordinationum haec erit:

al textus officialis Ordinationum literis ordinariis scribetur, singulis partibus. Numerum praemittendo qui respondet numeris in indice indicatis;

b) *partes, quae scribuntur Uteris italicis et intra parentheses quadras includuntur, a nobis redactae sunt ad textum immediate perspicuum reddendum, quin ad Breviarium ve! Missale sit recurrendum;*

c) *ad calcem cuiusque paginae, cum necessitas occurret, paucas adnotationes addemus, quae textus intellegentiam faciliorem reddant et magis apertam.*

Praeterea, prae oculis habendae erunt aliae Ordinationes ad Editores die 26 iulii anni 1960 datae, et quae publici iuris factae sunt in Commentario officiali, quae hic non referuntur.

Summus Pontifex Ioannes XXIII, per Suas Litteras Apostolicas «Rubricarum instructum» dici 25 iulii anni 1960¹, quibus novus rubricarum Codex approbatur, disposuit ut haec S. Rituum Congregatio Editoribus librorum liturgicorum rite approbatis et admissis opportunas traderet instructiones ad novas Breviarii ac Missalis romani editiones uniformiter disponendas necessarias.

Huic supremae voluntati obsecundans, haec S. Congregatio iam *Ordinationes* quasdam edidit, die 26 iulii anni huius, quae in fasciculo «Acta Apostolicae Sedis» dici 15 augusti nuper elapsi, una cum novo rubricarum Codice promulgatae sunt. Quae normae ideo publici iuris sunt factae, ut etiam a revisoribus cognoscantur, quibus, in posterum, officium erit declarandi editiones librorum liturgicorum conformes esse editioni typicae: et ne quis forsán miretur si, in diversis editionibus, partes libri liturgici diversum aliquando obtinent locum, quasi huiusmodi dispositio privatum editoris inceptum exstaret. [...]

Meminerint editores, approbationem librorum liturgicorum. *pro hac vice* 2, directe a S. Rituum Congregatione esse expetendam: ipsos proinde duo saltem exemplaria textus examinandi transmittere debere. [...]

PARS PRIMA

NORMAE GENERALES

1. In libris liturgicis edendis, ante omnia prae oculis habenda est ipsius *libri liturgia dignitas* et obsequium quod, hoc modo, praestatur Matri Ecclesiae in parandis voluminibus quae ad divinum Officium persolvendum et ad altaris ministerium inserviunt.

Consequitur proinde, Editorum esse, huiusmodi libros in omni sua parte perfectos et decoros sacerdotibus tradere.

2. Una cum dignitate libri liturgici, valde quoque attendendum est ad *utentis commoditatem*. Editoribus enim liberum est omnia consilia et subsidia adhibere, quibus usus libri liturgici et facilius et magis acceptus evadat.

¹ *Icta Jf>. Sedis*, 52 (1960) 593-595; *Ephem. ht.* 74 (1960) 258-260. In iisdem fasciculis, [K]st *Motu proprio*, inveniuntur etiam *Codex rubricarum*, necnon *Variationes in Breviario et Missali romano* et *Ordinationes ad librorum liturgicorum Editores*, dici 26 iulii 1960.

2 Cum nondum exstet editio «typica», ab Editoribus transcribenda. S.R.C. ad uniformitatem obtinendam in diversis editionibus, ius revisionis liturgicae. Ordinariis loci commissae. *pro hac vice*, sibi reservavit. In futuris vero editionibus, satis erit ut ipsi Editores directe approbationem petant ab Ordinario loci, cuius erit testari de conformitate cum editione typica.

Cum porro, vi novi Codicis rubricarum, mensura voluminis Breviarii ro-
mani valde sit deminuta, nitendum est ut quod spatium acquiritur ex multa-
rum partium omissione, hoc in digniorem et magis commodam textus dispo-
sitionem commutetur.

3. Ad modum scribendi quod attinet, *initio verborum*, *litteras maiuseulas*
vel *minuscultas*, servetur norma generalis linguae latinac, qua, initio verborum,
ordinarie adhibetur littera minuscula. Praeter nomina sive personarum sive loco-
rum, quae semper literis maiusculis scribuntur, pauca tantum alia verba quae
consideranda sunt tamquam « denominationes » seu « termini technici » qua-
rundam rerum liturgicarum, literis maiusculis in initio distinguantur.

Ceterum textus novi Codicis rubricarum sat clare resciat quid de usu
majuscularum vel minuscularum, initio verborum, faciendum sit⁴

4. Item, circa modum rectae *scripturae vocabulorum*, haec notentur:

a) littera « j » aboletur, et eius loco adhibeatur semper littera « i »;

b) in toto Breviarii corpore assumatur orthographia qua utitur versio
latina psalmorum iussu Pii Papae XII edita, prouti habetur in editione typica
Vaticana anni 1956*.

Pars secunda

DE BREVIARIO ROMANO

Caput I

De iis quae in Breviario exstare debent

5. Partes quae Breviarium romanum componunt sunt:

1. Titulus
2. Decretum circa uniformitatem cum editione typica
3. Bulla Pii V (in extenso)
4. Bulla Pii X (in extenso)
5. Motu proprio « Ircotidianis precibus » Pii XII (tantum in editionibus cum
psalmorum versione iussu ipsius Pontificis edita)
6. Motu proprio « Rubricarum instructum » Ioannis XXIII
7. Decretum generale S.R.C. « Novum rubricarum Codicem »
8. Rubricae generales

¹ Hacc norma iam in praxim deducta fuerat anno 1956, in Ordine Hebdomadae sanctae
instaurato, et Editoribus significata cum ipsis sunt transmissae variationes pro Breviario et
Missali, Hebdomadam sanctam respicientes (cfr. *Ephem. Iu.* 70 (1956] -H3). Remanent
proinde cum littera *maiuscula* verba: Breviarium, Missale, Psalterium, Ordinarium, Horae
necnon nomen cuiusque Horae canonicae, cetera autem verba, ut sunt feria, vigilia, festum,
psalmus, antiphona, oratio, littera *minuscula* scribentur.

⁴ Est principium statutum ad oblinendam uniformitatem in scribendis iisdem verbis
eodem modo per totum Breviarium. Nonnulli Editores in praecedentibus editionibus, hoc iam
fecerant suo marte.

9. Rubricae generales Breviarii romani
- K). De anno et eius partibus
11. Tabula paschalis antiqua reformata
12. Tabula paschalis nova reformata
13. Tabula temporaria festorum mobilium
14. Calendarium Breviarii romani
15. Tabellae dierum liturgicorum
16. Indulgentiae pro recitatione divini Officii concessae
17. Ordinarium divini Officii
18. Psalterium Breviarii romani per omnes ac singulos hebdomadae dies dispositum
19. Proprium de Tempore
20. Proprium Sanctorum
21. Commune Sanctorum
22. Officium sanctae Mariae in sabbato
23. Officium parvum B. Mariae Virginis
24. Officium defunctorum
25. Psalmi graduales
26. Septem psalmi poenitentiales cum Litiis
27. Commune Sanctorum pro aliquibus locis

Caput II

De titulo Breviarii romani

6. Titulus Breviarii romani sic efformetur:

- a) Breviarium romanum ex decreto Ss. Concilii Tridentini restitutum Summorum Pontificum cura recognitum:
- b) *Pro qualitate editionis addatur:* Cum textu psalmorum *vel:* e Vulgata Bibliorum editione *vel:* e versione Pii XII auctoritate edita:
- e) *Item, pro qualitate editionis:* Totum *vel* Tomus prior *aut* Tomus alter:
- d) *.dc demum:* Editio iuxta typicam.

Caput III

De partibus introductoriis

7. Partes, quae introductoriae Breviarii romani vocantur, illae sunt quae supra (n. 5) sub nn. 2-16 indicantur.

8. Omnes hae partes praecedere debent editionem Breviarii romani unico volumine digesti. Si vero Breviarium duobus voluminibus disponatur, omnes partes introductoriae priori volumini sunt praemittendae; alteri vero sufficit ut praemittantur partes sub nn. 2, 8-9, et 13-16 recensitae.

5 Proinde amplius non licebit has partes separatim edere in fasciculo, qui Breviarii voluminibus additur, sed cum ipsis non ligatur, ad mensuram ipsius Breviarii aliquatenus mi-

9 Textus indulgentiarum in volumine Breviarii scribendus erit sequens:

De indulgentiis pro recitatione divini Officii concessis

I) Clericis, in sacris constitutis, qui integrum divinum Officium, quamvis in partes distributum, coram sanctissimo Sacramento, sive publicae adorationi exposito sive in tabernaculo adservato, devote recitaverint, conceditur:

Indulgentia plenaria, si praeterea sacramentalem confessionem instituerint, ad eucharisticum Convivium accesserint et ad mentem Summi Pontificis oraverint (Pius Pp. XI, 23 octobris 1930).

Iis vero, qui divinum Officium coram sanctissimo Sacramento, ut supra, ex pane tantum recitaverint, conceditur:

Indulgentia quingentorum dierum pro unaquaque Hora canonica (Pius Pp. XI, 18 maii 1933).

Iisdem autem clericis, qui divinum Officium in alias preces commutatum rite obtinuerint, si preces eiusmodi coram sanctissimo Sacramento, uti supra, devote recitaverint, conceditur:

Indulgentia plenaria, additis sacramentali confessione, sacra Communionem et oratione ad mentem Summi Pontificis (Pius Pp. XI, 7 novembris 1932).

2l Indultum et indulgentiae, olim pro recitatione orationis *Sacrosanctae* concessa, antiphonae finali B. Mariae Virginis adnectuntur.

Proinde, iis qui dictas antiphonas finales B. Mariae Virginis recitaverint, conceditur:

Indulgentia trium annorum (Pius Pp. XI, 1 decembris 1933).

Praeterea, clericis in sacris constitutis et sacerdotibus Summus Pontifex Leo X defectus et culpas, in recitando divino Officio ex humana fragilitate contractas, induisit.

Caput IV

De Ordinario divini Officii

10. Post partes introductorias, ponatur Ordinarium divini Officii, nisi editor praeferat ipsum Ordinarium inter Proprium de Tempore et Proprium Sanctorum, una cum Psalterio, disponere.

Textus Ordinarii, ut iam in Ordinationibus dici 26 iulii dictum est, Editoribus transmittetur iam typis impressus; et ab ipsis erit « integre, absque ulla mutatione vel breviatione, singulis Breviarii voluminibus inserendum ».

nuendam. Et ratio datur a necessitate ut quivis clericus Officium persolvens prae oculis habere jxmit textum rubricarum, quo suam precationem, in dubio, recte ordinare possit. Hanc dispositionem iam continebant *Ordinationes* dici 26 iulii 1960. in n. 2b.

* Momentum Ordinarii, in hac nova Breviarii editione in eo est quod normae pro ordinandis singulis Horis in ipso tantum continentur. Hinc etiam cura quo Ordinarium integre est reffectum et clariore ordine dispositum. Duabus partibus constabit, quarum prior « Pars generali » denominata, rubricas quae ordinant singulas Horas divini Officii continebit; altera vero. M.U Pars specialis 3. partes proprias colliget cuiusque Temporis, ad quam recurendum

Quae tamen norma ita accipienda est:

a) Ordinarium integre erit praeponendum editioni Breviarii romani unico volumine comprehensi;

b) item, integre Ordinarium erit praemittendum priori volumini editionis Breviarii duobus voluminibus dispositi; in altero vero volumine, quod solummodo tempus per annum comprehendit, sufficiet describere integre partem quae « Ordinarium » stricto sensu vocatur, et deinde illam partem quae ad tempus per annum pertinet, omissis partibus aliorum Temporum, quae in eo volumine non occurrunt.

Caput V

De Psalterio Breviarii romani

A) Normae generales

11. Deleatur *Pater, Ave* et *Credo* ante singulas Horas.

12. Antiphonae semper integrae ponantur ante et post psalmos, ad omnes Horas, tam maiores quam minores.

13. Ad Matutinum, novem antiphonae et novem psalmi ponantur continuatim. Proinde:

a) loco tituli «In I Nocturno», ponatur «Ad Nocturnum»;

b) deleantur tituli «In II Nocturno» et «In III Nocturno»;

c) deleantur versus post I et II Nocturnum;

d) deleantur antiphonae pro tempore paschali ante II et III Nocturnum;

e) post antiphonam quae sequitur nonum psalmum ponantur versus, omnium anni Temporum proprii.

14. In rubrica, alteri psalmorum schemati, necnon ultimis tribus psalmis ad Nocturnum feria IV praeposita, loco «in vigiliis communibus», ponatur «in vigiliis I et III classis».

15. In feriis, ad Primam, auferatur quartus psalmus cum rubrica quae ipsum praecedit.

16. Singulis antiphonis, quibus praeponebatur rubrica *Per annum*, apponatur sequens: «Extra tempus paschale».

17. In rubricis, in quibus occurrit, denominatio *Hebdomada maior* mutetur in «Hebdomada sancta»; *Dominica palmarum* in «Dominica II Passionis seu in palmis»; *Dominica Passionis* in «Dominica I Passionis»; *feria VI in Parasceue* in «Feria VI in Passione et Morte Domini».

B) Varianda in Psalterio dominicae

18-19. *Omittuntur.*

20. f....] — Antiphonae *Beatus vir* ceterisque antiphonis praeponatur; «Extra Adventum et tempus paschale».

erit tamquam ad Commune, in Officio feriah, quin necessario hac partes quotidie in Psalterio referantur. — De dispositione Ordinarii iam fusius locuti sumus, cum egimus de novo Cœlicae rubricarum (cfr. *Ephem. lit.* 74 [1960] 251-252).

— Rubrica *Et non repetitur* ponatur ad II Vesperas dominicae, post antiphonam *Dixit Dominus*.

— Antiphonae *Alleluia, lapis revolutus est* praeponatur e Tempore Paschatis >; deinde ponatur: «Tempore Ascensionis: Ant. Alleluia, alleluia, alleluia >".

V 21. [*Versus unici Nocturni*] s:

— Per annum et tempore Septuagesimae:

V Prae venerunt oculi mei ad te diluculo.

R' Ut meditarer eloquia tua, Domine.

— Tempore Adventus:

y Ex Sion species decoris eius.

R~~7~~ Deus noster manifeste veniet.

— Tempore Quadragesimae:

V Ipse liberavit me de laqueo venantium.

TF Et a verbo aspero.

— Tempore Passionis:

V Erue a framea, Deus, animam meam.

R[†] Et de manu canis unicam meam.

— Tempore Paschatis:

y Surrexit Dominus de sepulcro, alleluia.

Rr Qui pro nobis pependit in ligno, alleluia.

4 Cum psalmi Nocturni, tempore paschali, sub una dicantur antiphona, remanet in Psalterio dominicae tantummodo antiphona olim primo Nocturno assignata, dum aliae duae. *Ille-Itud, quem quaeris mulier* et *Alleluia, noli flere*, cadunt. Antiphona tamen *Alleluia, lapis revolutus est* adhibetur tantum tempore Paschatis. Pro tempore Ascensionis assignatur, etiam ad Matutinum dominicae, antiphona ordinaria pro tempore paschali, scilicet *Alleluia, alleluia, alleluia*. Hoc factum est ex necessitate non ponendi in eodem Officio partes quae directe agunt de Resurrectione (ant.) et partes quae directe agunt de Ascensione (versus). Haec norma nihil aliud est quam applicatio practica n. 30r *Variationum*.

s Pars revera nova, inter innovationes inducendas in Psalterium, sunt normae circa versus dicendos in fine Nocturni. Assignatio horum versuum, modo quo in Psalterio refertur, habetur in Ordinario divini Officii, quod invenitur in novis Breviariis; et facta est iuxta traditionem hucusque vigentem, scilicet:

a) pro tempore per annum, et aliis temporibus, quibus Ordinarium per annum adhibetur. versus sumitur qui olim tertio Nocturno erat assignatus, et qui respondet ultimo psalmo recitato;

b) pro alius anni temporibus habetur versus proprius, aut iam antea in Ordinario exsistens, aut noviter assignatus ex eodem Officio e quo etiam sumuntur aliae partes Ordinarii pro temporibus noviter constitutis. Insuper haec assignatio facta est iuxta normam traditionalem. qua scilicet versus primi Nocturni dicitur dominica, feria II et V; versus secundi Nocturni dicitur feria III et VI; versus demum tertii Nocturni feria IV et sabbato.

— Tempore Ascensionis:

y Ascendit Deus in jubilatione, alleluia.

Rr Et Dominus in voce tubae, alleluia.

22-24. *Omittuntur.*

25. [Rubrica de psalmis de dominica ad Laudes, sumendis etiam in aliis Officiis, sic efformatur]:

« Psalmi cum cantico de dominica superius apposti dicuntur etiam, sub antiphonis Officio diei congruentibus, in vigilia, dominica infra octavam et die octavo Nativitatis Domini, infra octavas Nativitatis Domini, Paschatis et Pentecostes, in festis I et II classis, et in festis III classis antiphonis propriis ad Laudes gaudentibus ».

26-27. *Omittuntur.*

28. [Rubrica de psalmis dicendis ad Primam in Officio dominicae, cum ad Laudes sumitur alterum psalmorum schema, et in Officio festivo, sic efformatur]: In dominicis a Septuagesima usque ad dominicam II Passionis inclusive, in vigilia et die octavo Nativitatis Domini, in Triduo sacro, in festis I classis, diebus infra octavas Paschatis et Pentecostes, ad Primam, Tertiam, Sextam et Nonam dicuntur psalmi de dominica sub antiphonis Officio dici congruentibus, nisi aliter suo loco notetur; sed ad Primam, loco psalmi 117 *Gratias agite*, dicitur sequens [psalmus 53, *Deus, in nomine tuo*].

29-33. *Omittuntur.* [Ad Primam (n. 26), Tertiam (n. 31), Sextam (n. 32) et Nonam (n. 33) antiphona quae antea apponebatur per annum, dicenda indicatur etiam tempore natalicio].

34. [Ad II Vesperas dominicae] antiphonae *Dixit Dominus* praeponatur: «Extra Adventum et tempus paschale». — Postea ponatur rubrica *Et non repetitur*. quae olim habebatur post antiphonam *Beatus vir*. ad Matutinum.

35-36. *Omittuntur.*

37. [Rubrica de psalmis de dominica ad Completorium, sumendis etiam in aliis Officiis, sic efformatur]:

Psalmi de dominica superius apposti dicuntur ad Completorium etiam Triduo sacro atque in festo et per octavam Paschatis usque ad feriam VI inclusive, servato quidem ritu, qui in Proprio de Tempore indicatur; itemque dicuntur, adhibita simul antiphona iuxta diversitatem temporum assignata, infra octavas Nativitatis Domini et Pentecostes, atque in festis I et II classis.

38-39. *Omittuntur.*

C) Varianda in Psalterio feriae II

40. Post antiphonam *Exaltabo te*, ponatur:

— In Officio feriali per annum et tempore Septuagesimae, necnon in festis extra tempus paschale:

V Psallite Domino sancti eius.

R7 Et confitemini memoriae sanctitatis eius.

— In Officio feriali tempore Adventus:

y Ex Sion species decoris eius.

R' Deus noster manifeste veniet.

— In Officio feriali tempore Nativitatis:

y Tamquam sponsus.

R' Dominus procedens de thalamo suo.

— In Officio feriali tempore Epiphaniae:

y Omni* terra adoret te, et psallat tibi.

R Psalmum dicat nomini tuo, Domine.

— In Officio feriali tempore Quadragesimae:

y Ipse liberavit me de laqueo venantium.

R' Et a verbo aspero.

— In Officio feriali tempore Passionis:

y Erue a framea, Deus, animam meam.

R' Et de manu canis unicam meam.

Tempore paschali

Ant. Alleluia, alleluia, alleluia.

— In Officio feriali et in festis, tempore Paschatis:

y Surrexit Dominus de sepulcro, alleluia.

R' Qui pro nobis pependit in ligno, alleluia.

— In Officio feriali et in festis, tempore Ascensionis:

y Ascendit Deus in jubilatione, alleluia.

R' Et Dominus in voce tubae, alleluia.

Reliqua ut in Ordinario.

41-49. *Omittuntur.*

D) Varianda in Psalterio feriae III

50. Ista antiphonam *Amove, Domine*, ponatur

— In Officio feriali per annum c. tempore Septuagesimae, necnon in festis
i tempus paschale:

y Deus, ne sileas a me, remitte mihi.

R' Quoniam incola ego sum apud te, et peregrinus.

— In Officio feriali tempore Adventus:

y Emitte Agnum, Domine, dominatorem terrae.

Rr De petra deserti ad montem filiae Sion.

— In Officio feriali tempore Nativitatis:

y Speciosus forma prae filiis hominum.

R' Diffusa est gratia in labiis tuis.

— In Officio feriali tempore Epiphaniae:

V Reges Tharsis et insulae munera offerent,

fŷ Reges Arabum et Saba dona adducent.

— In Officio feriali tempore Quadragesimae:

y Scapulis suis obumbrabit tibi,

R' Et sub pennis eius sperabis.

— In Officio feriali tempore Passionis:

y De ore Iconis libera me, Domine.

R Et a cornibus unicornium humilitatem meam.

Tempore paschali

Ant. Alleluia, alleluia, alleluia.

— In Officio feriali et in festis, tempore Paschatis:

y Surrexit Dominus vere, alleluia.

R Et apparuit Simoni, alleluia.

— In Officio feriali et in festis, tempore Ascensionis:

y Ascendens Christus in altum, alleluia.

R Captivam duxit captivitatem, alleluia.

Reliqua ut in Ordinario.

E) Varianda in Psalterio feriae IV

51. [Rubrica ante tres ultimos psalmos Nocturni, olim primo schemati respondentes, sic efformatur]: In feriis per annum extra vigilias et Quatuor Tempora septembres occurrentibus, in feriis temporis natalicii et paschalis, in vigiliis Nativitatis Domini et Ascensionis^o, et in festis quolibet anni tempore celebrandis, cum ad Laudes non dicitur psalmus 50 *Miserere*.

52. Post antiphonam *Acceptabis sacrificium* ponatur:

— In Officio feriali per annum, necnon in festis extra tempus paschale:

y Auditui meo dabis gaudium et laetitiam.

R Et exsultabunt ossa humiliata.

— In Officio feriali tempore Nativitatis:

y Notum fecit Dominus, alleluia.

R Salutare suum, alleluia.

— In Officio feriali tempore Epiphaniae:

y Adorate Dominum, alleluia.

R In aula sancta eius, alleluia.

^o In vigilia Ascensionis, de facto, dicitur Officium de feria temporis paschalis, sed indicatio explicita necessaria erat, cum habeatur etiam in Codice rubricarum (n. 70: *de ordinando Officio jenaë*). ratione diversae naturae dierum liturgicorum. Idem dicendum circa n. 54.

Tempore paschali

Ant. Alleluia, alleluia, alleluia.

— In Officio feriali et in festis tempore Paschatis:

V Gavisi sunt discipuli, alleluia.

R' Viso Domino, alleluia.

— In Officio feriali et in festis tempore Ascensionis:

V Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, alleluia.

R7 Deum meum et Deum vestrum, alleluia.

Reliqua ut in Ordinario.

53. *In fine alterius schematis trium posteriorum psalmorum* | Post antiphonam *Intellegite, qui obliviscimini Deum*, ponatur:

— In Officio feriali per annum, tempore Septuagesimae et feria IV cinerum:

V Sacrificium laudis honorificabit me.

I>' Et illic iter, quo ostendam illi salutare Dei.

— In Officio feriali tempore Adventus:

y Egredietur Dominus de loco sancto suo.

R' Veniet, ut salvet populum suum.

— In Officio feriali tempore Quadragesimae:

y Scuto circumdabit te veritas eius.

R7 Non timebis a timore nocturno.

— In Officio feriali tempore Passionis:

y Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam.

R7 Et cum viris sanguinum vitam meam.

Reliqua ut in Ordinario.

54. Rubrica priori Laudum schemati praeposita sic emendetur: « In feriis per annum, extra vigilias et Quatuor Tempora septembris occurrentibus, in feriis temporis natalicii et paschalis, in vigilia Ascensionis, atque in festis quolibet anni tempore celebrandis ».

F) *Varianda in Psalterio feriae V*

55. Post antiphonam *Quaerite Dominum*, ponantur versus ante lectiones ut supra pro feria II (n. 40), excepto versu:

— In Officio feriali per annum, tempore Septuagesimae, feria V post cineres, nccnon in festis extra tempus paschale:

y Laudabo nomen Dei cum cantico.

R' Et magnificabo cum in laude.

G) *Varianda in Psalterio feriae VI*

56. Post antiphonam *il"« taceas*, ponantur versus ante lectiones ut supra feria III, excepto versu:

— In Officio feriali per annum, tempore Septuagesimae, feria VI post cineres, necnon in festis extra tempus paschale:

y Cognoscant quia nomen tibi Dominus.

R' Tu solus Altissimus super omnem terram.

H) *Varianda in Psalterio sabbati*

57. Post antiphonam *Videbunt recti*, ponatur:

— In Officio feriali per annum, sabbato post cineres, necnon in festis et in Officio S. Mariae in sabbato, extra tempus paschale:

y Exaltent Dominum in ecclesia plebis.

R' Et in cathedra seniorum laudent cum.

— In Officio feriali tempore Adventus:

y Egredietur Dominus de loco sancto suo.

R' Veniet ut salvet populum suum.

— In Officio feriali tempore Quadragesimae:

y Scuto circumdabit te veritas eius.

Rr Non timebis a terrore nocturno.

— In Officio feriali tempore Passionis:

V Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam.

Rr Et cum viris sanguinum vitam meam.

Tempore paschali

Ant. Alleluia, alleluia, alleluia.

— In festis et in Officio S. Mariae in sabbato, tempore Paschatis:

y Gavisi sunt discipuli, alleluia.

R' Viso Domino, alleluia.

— In festis et in Officio S. Mariae in sabbato, tempore Ascensionis, necnon in vigilia Pentecostes:

y Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, alleluia.

R' Deum meum et Deum vestrum, alleluia.

58. Rubrica ante primum Laudum schema sic innovetur: « In festis quolibet anni tempore celebrandis, in Officio S. Mariae in sabbato, et in vigilia Pentecostes » 10.

59. Titulus *Ad Vesperas* mutetur in «Ad I Vesperas dominicae»¹¹.

60-63. *Omittuntur*.

¹⁰ Indicatio vigiliae Pentecostes, hoc loco, in praecedenti rubrica non habebatur, cum ad Laudes huius dici antea dicendae essent antiphonae de dominica infra octavam Ascensionis cum psalmis de dominica.

¹¹ Quod respondet dispositioni n. 71a, iuxta quam ea omnia quae antea apponebantur pro VcsjK-ris sabbati, ponenda sunt sub titulo « Ad I Vesperas » inter partes ipsius Officii dominicae.

Caput VI

De disponendis diversis Officiis

A) Normae generales

64. Gradus dierum liturgicorum corrigantur secundum Calendarium et tabellas subséquentes.

Indicatio autem gradus ponenda est ad quemlibet diem liturgicum, feriis IV classis minime exceptis ²§.

Item denominatio dierum liturgicorum, aliquando, corrigenda est ad normam novi textus rubricarum (v. gr., nomina dierum Hebdomadae sanctae).

65. Indicatio Horarum divini Officii uniformiter fiat hoc modo: Ad I Vesperas, Ad Matutinum, Ad Laudes > Ad II Vesperas.

Titulus Ad Laudes et Ad Vesperas in omnibus diebus liturgicis ponendus est, etsi agatur tantum de indicanda aliqua commemoratione in Officio dici occurrente, vel de indicanda antiphona ad *Benedictus* vel ad *Magnificat* requirenda in alia parte Breviarii³.

66. Indicatio capitis et versus libri S. Scripturae ponatur ante singulas lectiones.

67. Textus proprii alicuius diei liturgici vel alicuius Temporis semper suo loco sunt scribendi, etsi postea, commoditatis causa, iterum in Psalterio aut in Communi scribantur u.

68. Demantur rubricae doxologiam hymnorum respicientes, v. gr. *Haec conclusio numquam mutatur. Sic concluduntur hymni eiusdem metri*, et similes.

69. Item demantur rubricae respicientes translationem antiphonarum, lectionum et responsoriorum.

*- Hucusque gradus celebrationis liturgicae feriae numquam fuerat indicatus in Breviario, cum omnes feriae essent et gradus et ritus simplicis. Nunc autem, cum feriae sint diversae classis, oportet ut illas etiam ex hac parte distinguere, ad praecedentiam dierum liturgicorum clarius perspiciendam.

Hoc evenire potest, v. gr., in feriis hebdomadae quartae Adventus, cum sub titulo *Vesperas* indicandum tantummodo occurrit: «Ad Magnificat, ant. O»; aut infra octavam Nativitatis, cum indicanda occurrit, ad Laudes, commemoratio S. Thomae (29 dec.) aut S. Silvestri (31 dec.).

Hoc consulitur a necessitate inveniendi textus alicui Officio proprios directe suo loco. Quod accidere potest, v. gr., relate ad antiphonas proprias ultimae hebdomadae Adventus pro Laudibus et Horis minoribus, quae, in nonnullis Breviariis, inveniebantur dispersae in Psalterio singulis diebus et singulis Horis, quibus dicendae occurrunt, relictæ vero suo loco, in Proprio de Tempore, rubrica tantum illarum recitationem disponente. Idem accidit pro antiphona octava Matutini diei 28 decembris, quae apponebatur aliquando directe in Communi. minime vero in Proprio, in festo Ss. Innocentium.

B) *Dc disponendo Officio dominicae*

70. Pro qualibet dominica ponatur:

r/) nomen, literis magnitudinis convenientis, ita ut initium Officii dominicae (praesertim I classis) perspicue dignoscatur;

/?) gradus;

c) sub titulo respectivac Horae, omnes partes ipsi propriae.

71. In disponendo Officio dominicarum a I Adventus usque ad festum SS.mae Trinitatis:

a) sub titulo *Ad I Vesperas* ea ponantur quae olim in Vesperis sabbati antecedentis inveniebantur;

b) sub titulo *Ad Matutinum* ea sequantur quae ad eandem Horam pertinent, id est tres lectiones hac ratione dispositae:

— prima lectio ea est quae tamquam prima in Breviario exstat, cum suo responsorio;

— secunda lectio efficitur ex secunda et tertia in unam coniunctis, omisso responsorio intermedio. In titulo huius lectionis recte indicetur caput et versus libri S. Scripturae (v. gr. pro dominica I Adventus: Cap. 1, 4-9; pro dominica IV Adventus: Cap. 35, 7-10; 41, 1-4).

Secundum responsorium est, quod nunc post tertiam lectionem invenitur; in dominicis Adventus, necnon a Septuagesima usque ad dominicam II Passionis inclusive, huic responsorio dematur *Gloria Patri* et iteratio alterius partis responsorii.

— tamquam tertia lectio, ponitur quae nunc ut septima indicatur; post hanc lectionem, temporibus Adventus, Septuagesimae, Quadragesimae et Passionis, ponatur ultimum responsorium Matutini: in ceteris *Te Deum laudamus*.

Reliqua omnia, quae in Matutino inveniuntur, omittantur.

c) deinde sub titulo *Ad Laudes* ponantur partes huius Horae propriae, etiamsi sint tantum antiphona ad *Benedictus* et oratio. Versus quoque, etsi sit de Ordinario, numquam omittatur¹⁵.

d) sub respectivis titulis, ponantur quae sunt propria Primae, Tertiae, Sextae et Nonae, si exstent.

e) tandem, sub titulo *Ad II Vesperas*, exhibeantur partes propriae, etsi agatur tantum de antiphona ad *Magnificat*. Versus quoque, etsi sit de Ordinario, numquam omittatur.

72. In disponendo Officio dominicarum a II ad XI post Pentecosten. et a I augusti ad V novembris:

a) sub titulo *Ad I Vesperas* ponatur antiphona ad *Magnificat*, quae olim in Vesperis sabbati antecedentis inveniebatur, cum rubrica « Oratio, quae contingit in ordine dominicarum, ut infra ».

¹⁵ Eadem norma pro aliis quoque Officiis disponendis occurrit; cl eo fine apponitur ut commemoratio horum Officiorum facilius evadat, cum prae manibus directe habeantur omnia elementa quae sunt necessaria.

ℤ) sub titulo *Ad Matutinum* ponantur:

— lectio prima et secunda, ut supra (n. 71 *b*) indicatur;

— pro tertia lectione, a dominica II ad XI post Pentecosten, ponatur rubrica: < Lectio tertia de homilia in Evangelium huius dominicae »; pro dominicis autem a I augusti ad V novembres, rubrica: « Lectio tertia de homilia in Evangelium occurrentis dominicae post Pentecosten ».

e) deinde ponatur rubrica: «Ad Laudes et ad II Vesperas in ordine dominicarum, ut infra ».

73. In disponendo Officio dominicarum a II ad XXIV post Pentecosten:

d) sub titulo *Ad I Vesperas* ponatur rubrica: « Antiphona ad *Magnificat*, quae contingit in ordine dominicarum, ut supra »; deinde oratio dominicae propria;

b) sub titulo *Ad Matutinum* ponatur sequens rubrica: « Lectio prima et secunda de Scriptura occurrenti »; deinde lectio tertia, scilicet quae nunc ut septima indicatur;

e) sub titulo *Ad Laudes et Ad II Vesperas*, ponatur respective antiphona ad *Benedictus* et ad *Magnificat*. Versus quoque, etsi sit de Ordinario, numquam omittatur.

C) *De disponendo Officio feriae*

74. Sub titulo *Ad Matutinum*, ponantur, pro qualibet feria, tres lectiones cum respectivis responsoriis, aut de Scriptura occurrenti, aut de homilia.

75. Rubrica, quae aliquando invenitur post secundum responsorium *In octavis et festis ritus simplicis...*, deleatur. In feriis tamen temporis paschalis, ponatur sequens: «In officio feriali: Gloria Patri» cum repetitione alterius partis responsorii.

76. Ante secundam lectionem de Scriptura, excepta quarta hebdomada Adventus, ponatur sequens rubrica: « In Officio ordinario, lectio secunda efficitur ex secunda et tertia in unam coniunctis, omisso responsorio intermedio » 10.

In feriis temporis Paschatis, post tertiam lectionem loco rubricae *In Officiis novem lectionum* ponatur: < In Officio ordinario ».

In feriis autem temporis Ascensionis, ante tertium responsorium ponatur: « In Officio feriali: Te Deum

In Officio ordinario: ».

Deinde scribatur tertium responsorium.

77. In sabbatis extra Adventum in quibus habentur lectiones de Scriptura, lectio secunda et tertia coniungantur in unam, omisso responsorio intermedio; et in titulo attendatur ad rectam indicationem capitis et versuum libri S. Scripturae Responsorium autem huius lectionis est quod nunc ut tertium invenitur.

Huimodi rubrica in quarta hebdomada Adventus non apponitur, quia feriae huius hebdomadae .unt semper II classis, et proinde numquam in ipsis fiet Officium ordinarium, quod requirat comunctionem secundae et tertiae lectionis de sacra Scriptura.

Deinde ponatur rubrica: *1* Lectio tertia de Officio festi aut S. Mariae in sabbato ».

In sabbatis autem sequentibus dominicas a I ad VI post Pentecosten, necnon dominicas I et II augusti, post primum responsorium, sequens ponatur rubrica: «Secundum responsorium dicendum in vigiliis», et deinde responsorium quod nunc post secundam lectionem invenitur 1718

78. Sub titulo *Ad Laudes* et *Ad Vesperas* ponantur respective, quando propria occurrunt, antiphona ad *Magnificat* vel ad *Benedictus*, necnon oratio. Versus quoque, etsi sit de Ordinario, numquam omittatur.

79. In feriis, in quibus dicendae sunt preces, post antiphonam ad *Benedictus* et ad *Magnificat*, ponatur rubrica: «Et dicuntur preces».

D) *De disponendo Officio festorum I classis*

80. In festis I classis omnia disponuntur ut iam in Breviario exstant, iis tantum exceptis quae, iuxta normas generales et indicationes particulares, corrigenda sunt.

E) *De disponendo Officio festorum II classis*

81. In disponendo Officio festorum II classis:

12) *I Vesperae*:

— ponantur cum omnibus partibus propriis pro festis Domini, sub hoc titulo «*Ad I Vesperas*, quando festum occurrit in dominica, vel celebratur gradu I classis » 18:

— item, ponantur, quando propria adsunt, antiphonae psalmorum vel hymnus, sub hoc titulo « *Ad I Vesperas*, sicubi festum celebratur gradu I classis » 10:

— auferantur vero ab omnibus aliis festis II classis. Versus tamen et antiphona ad *Magnificat*, si propria exstent, ponantur in II Vesperis sub rubrica: « *Ad I Vesperas*, sicubi dicendae occurrunt ».

b) Sub titulo *Ad Matutinum* ponantur omnia quae tria Nocturna respiciunt, ut iam in Breviario habetur.

r) Sub titulo *Ad Laudes* ponantur omnes partes propriae. Si antiphonae

17 Agitur de hebdomadibus in quibus occurrere possunt vigiliae II et III classis. Proinde secundum responsorium necessarium est, ut tria habeantur pro tribus lectionibus de homilia in Evangelium dici. Aliis enim sabbatis totius anni, alterum responsorium de Scriptura occurrenti numquam dicitur, quia aut fit de festo aut de S. Maria in sabbato.

18 Nam huiusmodi festum I Vesperas acquirit quando occurrit in dominica, cuius locum tenet (cfr. *Codex rubricarum*, n. 37c).

1,1 Est dispositio tantummodo practica. ut habeantur partes propriae, diversae a II Vesperis, cum festum celebratur gradu I classis. Cum viro diversitas habetur tantum in versu et antiphona ad *Magnificat*, sufficit has partes ponere, suo loco, ad II Vesperas.

psalmorum propriae sunt, ante ipsas auferantur verba: « et per Horas ». Versus et antiphona ad *Benedictus* semper scribantur, etsi sint de Communi.

Si facienda sit commemoratio alicuius Sancti, post orationem Officii diei, uniformiter ponatur rubrica: «Et fit commemoratio S...»; deinde convenienter ponuntur, in extenso, antiphona, versus et oratio.

Pro commemorationibus de Tempore indicandis, servantur rubricae quae iam in Breviario habentur.

d) Partes propriae Primae, Tertiae, Sextae et Nonae, si exstent, sub titulo respective Horae collocentur.

c) Denique, sub titulo *Ad Vesperas* semper ponantur versus, antiphona ad *Magnificat* (etsi c Communi sumpta), necnon aliae partes propriae forte assignatae.

Commemorationes de Tempore indicentur ut supra, ad Laudes.

/) Pro omnibus festis II classis, *semper* ponantur sequentes indicationes:

— Post primam antiphonam de Laudibus: «Psalmi de dominica, 1 loco».

— In fine Laudum: «Ad Horas minores, antiphona et psalmi de feria currenti»: nisi agatur de festo Domini II classis: tunc enim, in fine Laudum, ita erit scribendum: « Ad Horas minores, antiphona et psalmi de currenti dic ».

— Post Vesperas: « Completorium de dominica » 20.

F) *De disponendo Officio festorum III classis.*

82. In disponendo Officio festorum III classis:

tf) Omnia demantur quae 1 Vesperas respiciunt.

b) Sub titulo *Ad Matutinum* ponatur regulariter lectio III de festo. Attamen:

— In festis S. Martinac (30 ian.J, Ss. Septem Fundatorum (12 febr.), S. Hermengildi (13 apr.l, S. Venantii (18 maii), S. Julianae de Falconcriis (19 iun.), Ss. Cyrilli et Methodii (7 iul.), S. Elisabeth Reg. (8 iul.), S. Tereciac (15 oct.), et S. Ioannis Cantii (20 oct.) praeponantur etiam invitatorium et hymnus: et ante lectionem de festo scribatui quoque titulus *Ad Nocturnum*.

— In festo Ss. Ioannis et Pauli (26 iunii) tertiae lectioni praeponatur sequens rubrica: « Lectiones prima et secunda de Scriptura occurrenti cum sequentibus responsoriis »; et deinde scribantur primum et secundum responsorium 21.

— In festis S. Mariae Magdalenac (22 iulii), Decollationis S. Ioannis Bapt. (29 aug.), S. Clementis (23 nov.) et S. Luciae (13 dec.) tertiae lectioni praeponatur sequens rubrica: « Lectiones prima et secunda de Scriptura occurrenti cum sequentibus responsoriis »: Ponantur primum et tertium responsorium.

-° Indicationes necessariae ad recte et facile ordinandum Officium semifestivum, iuxta n. 168 Codicis rubricarum.

Applicatio singularis n. 42 *Variationum*, qui occurrit pro festis in *alinea* sequenti indicatis. Sumuntur primum et secundum responsorium, loco primi et tertii, quia haec duo tantum «unt propria; dum tertium est de Communi.

— In festo S. Barnabae (11 iun.) ponantur tres lectiones propriae, scilicet duae de Scriptura, ratione n. 221 Codicis rubricarum statuta, et tertia historica.

— In festis S. Agnetis (21 ian.), Conv. S. Pauli (25 ian.), S. Agathae (5 febr.), Apparitionis B.M.V. Imm. (11 febr.), Comm. S. Pauli (30 iun.), Ss. Angelorum Custodum (2 oct.), S. Raphaëlis Arch. (24 oct.), S. Martini (11 nov.), S. Caeciliae (22 nov.), una cum invitatorio et hymno ponantur antiphonae una cum psalmis et versu, necnon lectiones cum suis responsoriis, ut nn. 40, 41, 43, 56 *Variationum* statutum est²².

c) In Laudibus, Horis et Vesperis omnia disponantur ut supra pro Officiis II classis statutum est.

G) *De disponendis commemorationibus*

83. Diebus, quibus, iuxta ordinem, commemoratio fieri debet de Sancto in feria, post indicationem diei et Sancti, ponatur vox « commemoratio » et titulus *Ad Laudes*. Deinde ponatur (convenienter in extenso) antiphona, versus et oratio.

H) *De disponendo Officio vigiliae*

84. Officium vigiliae disponitur ut in Breviario exstat, iis exceptis quae, iuxta normas generales et indicationes particulares, mutanda sunt.

²² Ex his dispositionibus eruitur interpretatio n. 22 D Codicis rubricarum, circa significationem locutionis « lectiones propriae » et « lectiones specialiter assignatae ». Et quidem:

a) *lectiones propriae* illae sunt intellegendae, quae sunt *strictae propriae*, scilicet quae directe de Mysterio vel Sancto agunt (cfr. festum Conversionis S. Pauli, festum S. Barnabae, etc.). Ergo lectiones *propriae* idem non sunt ac lectiones *appropriatae*, ut antea habebatur in festo S. Mariae Magdalenae (*Canticum canticorum*) aut in Decollatione S. Ioannis Baptistae (*Ieremias*) etc.;

b) *lectiones specialiter assignatae* illae sunt quae pro quibusdam festis assignantur extra ordinem lectionum de Scriptura occurrenti; et quidem, in genere, de Communi aut specialiter selectae. Quod accidit semper in Officio ordinario cum Matutino antiphonis et psalmis propriis donato.

In pravi, ergo. Officium ordinarium semper habebit lectiones de Scriptura occurrenti, praeter quam:

— ad Matutinum quod antiphonis et psalmis propriis gaudeat. Tunc enim lectiones semper erunt *specialiter assignatae*, ad aequalitatem cum Matutino festivo, in quo antiphonis et psalmis propriis aut de Communi semper respondent lectiones extra ordinem Scripturae occurrentis, scilicet lectiones aut propriae aut specialiter assignatae;

— et ad Matutinum cum antiphonis et psalmis de feria currenti, sed de festo quod habeat lectiones *strictae proprias*. Quod, in Breviario romano, unice occurrit in festo S. Barnabae Apostoli.

Caput VII

De proprio de tempore

A) De tempore Adventus

85. Sub titulo generali «Proprium de Tempore», ponatur titulus minor: Tempus Adventus²³.

86-104. *Omittuntur.*

105. [*Post Nonam vigiliae Nativitatis Domini ponatur sequens rubrica*].
 < Post Nonam explicit tempus Adventus et incipit tempus natalicium ».

B) De tempore Nativitatis

106. Titulo festi [*Nativitatis Domini*] praeponatur sequens titulus generalis: « Tempus Nativitatis »; et sub titulo festi sic scribatur: « I classis cum octava II classis ».

107. [*Ante secundam lectionem Matutini Nativitatis Domini ponitur sequens rubrica*]. «In Officio dominicae infra octavam Nativitatis Domini, diebus 26 aut 27 aut 28 occurrente, lectio secunda efficitur ex his, secunda et tertia, in unam coniunctis, omisso responsorio intermedio ».

108-109. *Omittuntur.*

110. [*Rubrica de psalmis ad II Vesperas Nativitatis, dicendis quotidie per octavam, sic corrigitur*]. Psalmi praecedentes cum suis antiphonis dicuntur, per totam octavam Nativitatis, in Vesperis cuiuslibet Officii, praeterquam dici octavi Nativitatis (diebus 31 decembris et 1 ianuarii); a capitulo fit de Officio currenti, nisi faciendum sit de sequenti Officio nobiliori²⁴.

Officium de dominica infra octavam Nativitatis ponatur inter diem 25 et diem 26 decembris²⁵.

111. *Omittitur.*

112. Si pro S. Stephano et S. Ioanne hymni integre scribantur, ponatur doxologia de Comuni.

113-117. *Omittuntur.*

118. Demptis omnibus rubricis post Vesperas Ss. Innocentium positis, haec ponatur: «Diebus 29, 30 et 31 decembris Officium hoc modo ordinatur». Hic scribantur quae in n. 175 novi Codicis rubricarum exstant.

Haec indicatio, noviter nunc in Breviarium inducta, clarius annum liturgicum distinguit, non in successione festorum tantum, sed et diversorum Temporum.

Similis dispositio iam tamen praecedentibus rubricis exstabat; sed hoc loco est determinatio *pace* sa normae generalioris n. 70 Codicis rubricarum: < Normae peculiares pro ordinandis Officio et Missa infra octavam Nativitatis Domini inveniuntur in rubricis Breviarii et Missalis ».

²⁵ Ratio habetur in eo quod, iuxta novas rubricas, dominica in occurrentia praefertur festis Comitum Christi.

119. [Pro ordinando Matutino dominicae infra octavam Nativitatis sequens ponitur rubrica]: «Matutinum habet novem psalmos cum tribus lectionibus. Invitatorium, hymnus, antiphonae et psalmi dicuntur ut in festo Nativitatis; versus ut in III Nocturno festi,

« Si dominica die 26 aut 27 aut 28 occurrit, lectiones prima et secunda, cum suis responsoriis sumuntur et I Nocturno dici Nativitatis; tertia vero de homilia in Evangelium dici.

«Si diebus 29 aut 30 aut 31 occurrit, lectiones prima et secunda dicuntur de Scriptura occurrenti, et tertia de homilia in Evangelium dici ».

120-135. *Omittuntur.*

136. Diebus 2, 3, 4, 5 ianuarii, post indicationem dici, ponantur tres lectiones de Epistola ad Romanos cum suis responsoriis.

Ante secundam lectionem ponatur rubrica de qua in n. 76 harum *Ordinationum*.

Post secundum responsorium haec ponatur rubrica: « In Officio feriali: *Gloria Patri* una cum altera parte responsorii.

Lectionem III haec sequantur:

«In Officio feriali: Te Deum.

In Officio ordinario: », et deinde ponatur textus responsorii.

Dic 5 ianuarii, post lectiones ponatur: « Ad Laudes fit commemoratio S. Telesphori Pp. M. ant. ... » (Textus integri).

Reliqua omnia his diebus exstantia deleantur.

C) De tempore Epiphaniae

137. [Post partes proprias diei 5 ianuarii] ponatur haec rubrica: «Post Nonam explicit tempus Nativitatis, et incipit tempus Epiphaniae».

138. Ante verba *Dic 6 ianuarii* ponatur titulus: «Tempus Epiphaniae».

139-153. *Omittuntur.*

154. \...In fine Officii diei 13 ianuarii, demptis rubricis nunc exstantibus, ponitur]: «Post Completorium dici 13 ianuarii explicit tempus Epiphaniae, et incipit tempus per annum ante Septuagesimam». [...]

Lectiones de initio epistolae ad Corinthios sub die 12 ianuarii ponantur.

155. *Omittitur.*

156. Responsoria a feria II ad feriam VI (*hebdomadae I post Epiphaniam*) sic disponantur:

a) post lectionem I: Ante diem 13 ian.: R' *Tria sunt*, Die 13 ian.: R' *Hodie*, Post diem 13 ian.: *Domine* (vel aliud cuique feriae proprium);

b) post lectionem II: Usque ad diem 13 ian.: R' *In columbae*, cum additione: In Officio feriali: *Gloria Patri. Hic est*, Post diem 13 ian.: Rr *Deus* (vel aliud cuique feriae proprium);

c) post lectionem III: Usque ad diem 13 ian.: In Officio feriali: *Te Digni'* In Officio festi: Rr *Reges*, post diem 13 ian.: R' *A dextris* (vel aliud cuique feriae proprium).

Ante lectionem II ponatur rubrica de qua n. 76 harum *Ordinationum*.

157. Responsoria sabbati [*eiusdem hebdomadae*] sic disponantur:

a) post lectionem I: Dic 13 ian.: *Hodie*., Post diem 13 ian.: R7 *Domine*.,

b) post lectionem II: Dic 13 ian.: R' *In columbae*;

c) post lectionem III: Dic 13 ian.: R' *Reges*; Post diem 13 ian.:

R7 *Velociter*.

Ante lectionem II ponatur rubrica de qua n. 76 harum *Ordinationum*.

D) *De tempore per annum ante Septuagesimam*

158. Post R' *Velociter* [*sabbato ante dominicam II post Epiphaniam*] hacc ponatur rubrica: « Si sequens dominica vel alia post Epiphaniam, Septuagesima superveniente, impediatur, praetermittitur una cum lectionibus sequentibus, etiamsi de ea nihil fiat post Pentecosten ».

159. *Omittitur*.

E) *De tempore Septuagesimae*

160. Post R' *Velociter* [*sabbato ante dominicam in Septuagesima*] ponatur hacc rubrica: « Post Nonam explicit tempus per annum ante Septuagesimam, et incipit tempus Septuagesimae ».

Deinde apponatur titulus: «Tempus Septuagesimae».

161-162. *Omittuntur*.

163. [Rubricae de psalmis dicendis ad Primam in dominicis Septuagesimae, Sexagesimae et Quinquagesimae, sic cfformalur]: «Psalmi 53 *Deus in nomine*, 118' *Reati quorum* et 118 - *Rene fac*, ut in Psalterio, qui dicuntur etiam in dominicis sequentibus, usque ad dominicam II Passionis inclusive».

164-169. *Omittuntur*.

170. [*Post ant. ad Magnificat feriae IU infra hebdomadam Quinquagesimae ponenda est rubrica*]: Post Completorium feriae III hebdomadae Quinquagesimae explicit tempus Septuagesimae, et incipit tempus quadragesimale ».

F) *De tempore quadragesimali: a) de tempore Quadragesimae*

171. Ante indicationem dici cinerum ponatur titulus «Tempus Quadragesimae ».

172-174. *Omittuntur*.

F) *De tempore quadragesimali: b) de tempore Passionis*

175. Post orationem [*Laudum sabbati hebdomadae IV Quadragesimae*] ponatur hacc rubrica: « Post Nonam explicit tempus Quadragesimae, et incipit tempus Passionis ».

Deinde ponatur hic titulus: «Tempus Passionis».

176-181. *Omittuntur*.

182. † *Rubricae de tempore recitandi Matutinum et Laudes in Triduo sacro mutantur iuxta dispositionem novi Codicis rubricarum ita ut Laudes semper mane dici debeant.*

Textus Vesperarum transfertur a feria V in Cena Domini ad Sabbatum sanctum 2e; et feria V in Cena Domini, sub titulo Ad Vesperas ponitur rubrica]:

«Omnia dicuntur ut in Sabbato sancto, praeter sequentia: *Ponantur: Ant. † Calicem...: Ant. ad Magn. Cenantibus autem illis; [et rubrica de conclusione Vesperarum. — Eadem elementa ponuntur etiam feria VI in Passione et Morte Domini].*

183. \ *Completorium pro Triduo sacro sic disponitur]:* Post rubricam *Completorium*, omnia sic disponantur:

Ubi. iuxta rubricas, *Completorium* dicitur tamquam ultima diei precatio, in qua iit examen conscientiae, tunc, si recitatur in choro vel in communi, moderator chori vel communitatis, signo dato, indicat initiandum esse examen conscientiae; quo absoluto, dicitur *Confiteor*, et fiunt reliqua ut infra.

Confiteor. Misereatur. Indulgentiam.

Psalmi de dominica sine antiphonis.

Canticum *Nunc dimittis* sine antiphona.

Deinde dicitur, flexis genibus, antiphona *Christus*.

Pater noster, totum sub silentio.

Postea, clara voce, sine *Oremus* subiungitur:

Hic ponatur in extenso oratio *Visita*., in fine ponitur « Et sub silentio concluditur: *Per Dominum*.

Deinde omnes surgunt et cum silentio discedunt.

184-187. *Omittuntur.*

G) *De tempore paschali*

188. .Ante *Ad Completorium [Sabbati sancti]* ponatur haec rubrica: «.Ante Missam Vigiliae paschalis explicit tempus Passionis, et ab initio eiusdem Missae incipit tempus paschale».

189. [*Officio dominicae Resurrectionis*] Praemittatur titulus: «Tempus Paschalis ». Gradus sic indicetur: «I classis cum octava I classis ».

190-197. *Omittuntur.*

199. † *Post orationem Laudum vigiliae Ascensionis]* Apponatur hacc rubrica: «Post Nonam explicit tempus Paschatis, et incipit tempus Ascensionis ».

H) *De tempore Ascensionis*

200. † *Officio festi Ascensionis Domini]* Praeponatur titulus « Tempus Ascensionis ».

201-207. *Omittuntur.*

20 Qui; revera dicendae occurrunt tantum Sabbato sancto, dum duabus feriis praecedentibus, substituuntur actionibus liturgicis propriis horum dierum.

208. \Pro ordinando Matutino vigiliae Pentecostes] Sub titulo «Ad Matutinum > hacc ponantur:

< Invitatorium *Alleluia, Christum Dominum* et hymnus *Aeterne Rex*. ut in Ordinario.

< Psalmi de sabbato, sub antiphona et cum versu de tempore Ascensionis ut in Psalterio».

Deinde ponantur lectiones olim III Nocturno assignatae (lectio I, lectio II, lectio III).

209. \Pro ordinandis Laudibus et Horis vigiliae Pentecostes ponitur haec rubrica]: «Ad Laudes et per Horas antiphona et psalmi de sabbato, reliqua ut in Ordinario temporis Ascensionis, oratio dominicae praecedentis ».

Et adiungatur hacc nova rubrica: «Post Nonam explicit tempus Ascensionis ».

I) De Pentecoste

210. Post titulum [Mr/] ponatur «I classis cum octava I classis».

211. *Omittitur.*

L) De tempore per annum

212. [Ante indicationem festi *Ssmae Trinitatis*] praeponatur titulus: «Tempus per annum ».

\In Officio autem *Ssmae Trinitatis*] Deleatur rubrica *Et fit commemoratio dominicae*, una cum sequentibus ant., versu et oratione, corumque loco hacc ponatur: « Et non fit commemoratio dominicae ».

213. Lectio VIII \festi *Ssmae Trinitatis*] desinit post verba *prohibet appellari*. Post R' *Duo Seraphim* ponatur lectio IX, quae comprehendit reliquam partem lectionis VIII a verbis *Denique Patrem* usque ad finem.

214-220. *Omittuntur.*

221. Monitum de dominicis II-XI post Pentecosten.

Ad dispositionem rubricarum et textuum pro dominicis a 2^a usque ad 11^a,ⁿ post Pentecosten, servantur ea quae in *lus Ordinationibus*, sub nn. 70-73 posita sunt.

Nihil tamen impedit, quominus, pro dom. 2^a usque ad dom. 6^a,^m inclusive, quae quovis anno ante primam dom. mensis augusti cadunt, ea omnia, quae ad has dominicas pertinent, *unico loco* exhibeantur, scilicet in prima serie dominicarum et hebdomadarum, ubi continentur lectiones de Scriptura currenti (et, pro dom. hucusque lectiones 11 Noct.). Hoc in casu altera series dominicarum (cum homiliis ceterisque textibus propriis), initium habebit a dom. septima tantum.

In omnibus porro dominicis, inde a septima usque ad 11^{am} incl., ante titulum † Ad I Vesperas», ponatur haec rubrica (in singulis dominicis repetenda): « Si hacc dominica mense augusto occurrat, sumuntur antiphona ac lectiones

respectivae dominicae et hebdomadae mensis augusti, omissis ceteris de libris Regum ».

222-229. *Omittuntur.*

230. Post titulum *Dominica V augusti*, hacc ponatur rubrica: «Si huic dominicae locus non sit, praetermittitur una cum sua hebdomada ».

231. Post titulum *Dominica I septembres*, ponatur rubrica quae in n. 36 *Variationum* invenitur.

232-236. *Omittuntur.*

237. Post titulum *Dominica I octobris* ponatur rubrica quae in n. 38 *Variationum* invenitur.

238. Post titulum *Dominica III octobris* hacc ponatur rubrica: «Si hacc dominica a die 18 ad diem 21 octobris occurrat, praetermittitur una cum sua hebdomada, cuiusque loco ponitur dominica IV ».

239-240. *Omittuntur.*

241. Post titulum *Dominica I novembres* ponatur rubrica quae in n. 39 *Variationum* invenitur.

242. Post titulum *Dominica II novembres*, haec ponatur rubrica: « Haec dominica una cum sua hebdomada semper praetermittitur, cum ei locus numquam fieri possit, iuxta superiorem rubricam [*Variationes*, n. 39].

243-247. *Omittuntur.*

248. Maneat titulus *Dominica III quae superfuit post Epiphaniam* et eius oratio; cetera omnia demantur.

Ponatur vero, post orationem, hacc rubrica: « Reliqua, huic dominicae propria, omittuntur, cum si post Pentecosten resumenda sit, semper occurrat cum festo D. N. Iesu Christi Regis ».

Caput VIII

De proprio Sanctorum

249-260. *Omittuntur.*

261. Post Laudes [festi Purificationis B.M.V.] ponantur rubricae sequentes: « r\ d I loras antiphonae et psalmi de feria currenti; ad Primam in responsorio brevi versus *Oui natus es de Maria Virgine*.

Quando hoc festum occurrit in dominicis in Septuagesima, aut Sexagesima, aut Quinquagesima, ad Horas sumuntur antiphonae de Laudibus, psalmi vero de dominica, retentis tamen ad Primam psalmis 117, 118 et 118“.

262. In festis III classis a die 5 februarii ad diem 9 martii deleantur rubricae commemorationem feriae Quadragesimae statuantes 21.

Variationes nn. 262, 268 et 274 inductae circa commemorationes feriae temporis quadragesimalis dimanant ex mutata norma praecedentiae dierum liturgicorum. Nam antea festa

263-267. *Omittuntur.*

268. Pro omnibus festis III classis, a die 10 martii ad diem 28 martii occurrentibus, retineatur indicatio consueta diei, Sancti et classis; sed ponatur tantum commemoratio ad Laudes, his verbis: «Tempore quadragesimali fit commemoratio in Laudibus tantum».

269-273. *Omittuntur.*

274. In omnibus festis III classis a die 2 ad diem 14 aprilis tollantur rubricae commemorationem feriae quadragesimalis statuantes.

275-292. *Omittuntur.*

293. [*Officium vigiliae S. Laurentii disponitur hoc modo*]: Post titulum *Ad Matutinum* ponatur rubrica: < Lectiones de homilia in evangelium *Si quis vult* de Communi unius Martyris 2 loco, aim responsoriis tamen feriae currentis, ut in Proprio de Tempore ».

Post titulum *Ad Vesperas* ponatur: «Omnia ut in Psalterio feriae currentis, cum oratione vigiliae, ut supra ad Laudes».

294-311. *Omittuntur.*

312. [In festo D.N. Iesu Christi Regis] lectio VIII explicit verbis *sive Iudaeis esset adversum*. Lectio IX efficitur ex altera parte lectionis a verbis *Poterrat autem*.

313-314. *Omittuntur.*

315. Vesperae et Completorium Commemorationis omnium Fidelium defunctorum transferuntur post Nonam diei 2 novembris.

[*Ante Completorium ponitur rubrica, quae habetur ante Completorium feriae V in Cena Domini: cfr. supra, n. 183*].

316. *Omittitur.*

317. Pro commemoratione Ss. Mart. Vitalis et Agricolae et Ss. Quatuor Coronatorum ponatur versus *Exsultabunt*TM.

318-321. *Omittuntur.*

Caput IX

De Communi Sanctorum

322. Quod ad primas Vesperas attinet, haec servantur:

In quovis Communi *semper* notandae sunt I Vesperae, cum in festis I classis occurrant. *Minimum quod exigitur*, hoc est, ut ponatur titulus «Ad I Vesperas»; subter titulum scribatur: «Quoties festum sit I classis». Deinde indicari

• duplicia › praeferenda erant feriis < simplicibus » temporis quadragesimalis; nunc vero caedem fertae, cum sint III classis, praeferuntur festis eiusdem gradus.

28 Scilicet versus proprius Laudum de Communi plurimorum Martyrum. Antea habebatur versus *LaicUtmim* (c I Vesperis eiusdem Communis), quia versus Laudum adhibebatur pro commemoratione octavae omnium Sanctorum.

debent: unde sumenda sint antiphonae, psalmi, capitulum, hymnus, versus, antiphona ad Magnif. (remittendo, prout casus fert, ad Laudes, vel ad II Vesperas). Non exigitur autem, ut textus *proprii* pro I Vesperis ponantur hoc loco: sufficit, eos inserere in II Vesperis. Manet editoribus plena libertas, ad I Vesperas adducere etiam textus occurrentes.

323. Post titulum *Ad Laudes*, verba *et per Horas* inter parenthesim ponantur. — Quod servatur in omnibus Communibus.

324. Post Laudes haec ponatur rubrica: «Si festum sit I classis, ad Horas antiphonae de Laudibus, psalmi de dominica, ad Primam tamen ut in festis. Secus, antiphona et psalmi de currenti hebdomadae die». — Quod servatur in omnibus Communibus.

325. *Omittitur.*

326. [*Doxologia Iesu, tibi sit gloria, qui victor in caelum redis, in Comuni Apostolorum et in Comuni Martyrum tempore paschali, retinetur una cum doxologia Deo Patri*].

327. *Omittitur.*

328. [*Omnia responsoria post lectiones de homilia in Evangelium in Comuni Summorum Pontificum*] demi possunt; in casu, post VII et VIII lectionem ponatur rubrica: «Responsorium conveniens».

329-334. *Omittuntur.*

335. Post lectiones II Nocturni [*7^{le} Comuni Doctorum*] responsoria substitui possunt hac rubrica: «Responsorium conveniens», post unamquamque lectionem ponenda.

336-338. *Omittuntur.*

Caput X

De Officio S. Mariae in sabbato

339. [*Veteri rubricae circa dies quibus est dicendum Officium S. Mariae in sabbato substituitur textus e n. 78 Codicis rubricarum derivatus*]. «Omnibus sabbatis IV classis fit Officium de sancta Maria in sabbato, in quo, sumptis antiphonis et psalmis de sabbato, reliqua dicuntur ut infra ».

I Vesperae demantur [...].

Caput XI

De Officio parvo B. Mariae Virginis

340. In parvo Officio B. Mariae Virg.:

- a) non dicitur *Ave Maria* initio Horarum;
- b) commemoratio de Sanctis supprimitur;

- r) Vesperae et Completorium ponantur in fine Officii;
- J) ante orationem non dicitur *Kyrie, Christe, Kyrie*,
- r) Horae concluduntur ut in divino Officio versibus *Dominus vobiscum*, vel *Domine, exaudi, Benedicamus Domino, Fidelium animae*;
- f) item Completorium concluditur benedictione *Benedicat et custodiat*, quam sequuntur antiphonae finales cum suis versu et oratione, necnon versus *Divinum auxilium*;
- g) antiphonae integrae dicuntur ante et post psalmos ad omnes Horas.

Caput XII

De Officio defunctorum

341. [.....] Vesperae ponantur post Laudes; orationes, proinde, scribantur in Laudibus.

Psalmus 145 *[post Vesperas]* et psalmus 129 *[post Laudes]* demantur

Caput XIII

De psalmis gradualibus et poenitentialibus, ac de Litanis Sanctorum

342. Titulus sic perficiatur: « Septem psalmi poenitenciales cum Litanis Sanctorum ac suis precibus ».

[Secunda rubrica ante psalmos] sic mutatur: «Litaniae Sanctorum, sine psalmis poenitentialibus, sed cum suis precibus, dicendae sunt in Litanis maioribus et minoribus, iuxta proprias rubricas, nec duplicantur, nec anticipari possunt de sero.

Antiphona *Ne reminiscaris* ponitur integra.

Titulus *[ante Litanias]* sic efformetur: «Litaniae Sanctorum cum suis precibus ».

Caput XIV

De Communi Sanctorum pro aliquibus locis

343. Post Litanias Sanctorum cum suis precibus ponendae sunt « Communia Sanctorum pro aliquis locis ».

In his servantur quae supra ad nn. 322-324 statuta sunt.

Cum sero haec Communia rarius adhibeantur, psalmi Nocturnorum (si libet) numero tantum ac primo versu allegari possunt, remittendo ad textum plenum in corpore Breviarii positum. Typis quoque minoris mensurae scribi possunt.

Caput XV

De appendice ad Breviarium romanum

344. Iuxta probatam consuetudinem Breviariorum, post textum authenticum Breviarii, adduntur variae partes: preces, formulae, aliaeque similis generis, ad utentium commoditatem et pietatem fovendam.

Haec consuetudo omnino servetur; tantummodo certus ordo in ponendis his partibus necessario adhibeatur iuxta normam quae hic proponitur.

345. Titulus, partium post « Breviarium » sequentium hic erit: « Appendix ad Breviarium romanum ».

346. Partes quae scribi possunt, hoc ordine et sub his titulis ponantur:

I. Excerpta ex Missali romano.

ex. gr. Preces ante et post Missam.

II. Excerpta ex Rituali romano.

Illis excerptis addatur semper locus, ex quo in Rituali desumpta sunt, et, ubi occurrit, indicatio indulgentiarum, cum loco in « Enchiridion indulgentiarum » convenienti.

ex. gr. Ordo ad faciendam aquam benedictam.

Ordo Communionis infirmorum.

Ordo Extremae Unctionis.

Ordo commendationis animae.

Benedictio mensae.

Itinerarium clericorum.

Litaniae approbatae.

Benedictiones variae.

Formulae variae.

III. Preces diversae.

347. «*Imprimatur* » pro Appendice ad Breviarium requiratur a competenti Curia dioecesana, et ponatur, post Appendicem, ante indicem generalem totius voluminis.

Monitum generale

Ne oriantur interpretationes erratae, haec S. Rituum Congregatio ad num. 5 « Ordinationum ad librorum liturgicorum Editores » (*Acta Apostolicae Sedis*, 52 [1960] 734) haec animadvertit:

Examen, de quo in praedicto numero, extenditur *unice* ad observantiam Codicis rubricarum aliarumque praescriptionum circa methodum et formam parandi novas editiones Breviarii et Missalis romani, non vero ad corrigendas mendas typographicas huiusmodi, de quibus respondent redactores et revisores singulorum Editorum.

Decretum porro quo editiones singulorum Editorum «typicae conformes» declarantur, expediri potest tantummodo, quando ultimae partes totius voluminis, Breviarii aut Missalis, examinatae fuerint. Nihil impedit, quominus Editores, pro sua commoditate, specimina proprii Breviarii aut Missalis, per sectiones seu partes (at non nimis exiguas, ne examinis opus ultro protrahatur) mittant, duplici semper exemplari, ut iam innuimus. «Imprimi potest», quod haec S. Congregatio pro singulis sectionibus editori remittit, una cum eventualibus correctionibus fideliter exsequendis, non aequivalet approbationi definitiva, uti dictum est, in fine examinis concedendae.

Romae, die 5 oct. 1960.

Henricus Dante, S.R.C. a secretis

II

URBIS ET ORBIS: LITANIAE PRETIOSISSIMI SANGUINIS D. N. I. C., APPROBATAE ET IN RITUALI ROMANO INSERENDAE¹

Pretiosissimi Sanguinis Agni immaculati Christi, quo redempti sumus, cultum in dies pie succrescere cupiens, Sanctissimus Dominus noster Ioannes Papa XXIII - supra relatas Litanias, a S. Rituum Congregatione descripto ordine digestas, approbare dignatus est, easdemque in vulgus edi atque in Rituali Romano, tit. XI, post Litanias Ss.mi Cordis Iesu, inseri ita induisit, ut in toto Orbe catholico a Christifidelibus cum private tum publice adhiberi valeant.

Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Die 24 februarii 1960.

✠ C. Card. Cicognani, Praefectus

L.*S.

Henricus Dante, a secretis

Kyrie eleison...

Pater de caelis, Deus

miserere nobis

Fili. Redemptor mundi, Deus

Spiritus Sancte, Deus

Sancta Trinitas, unus Deus

¹ Acta Ap. Sedis, 52 (1960) 412-413.

² «Vestigiis (igitur] Decessorum Nostrorum insistentes, ut pictas erga Pretiosissimum Sanguinem Agni Immaculati Christi magis magisque vigeret atque floreret, congruentes litanias. prout a Sacro Consilio legitimis ritibus tuendis ordine digestae sunt, adprobavimus. earumque recitationem cum privatam tum publicam, peculiaribus propositis Indulgentiis, universae christianorum familiae commendavimus» (Ex Epistola Apostolica Ioannis XXIII De cultu Pretiosissimi Sanguinis D.N.I.C. promovendo).

Sanguis Christi, Unigeniti Patris aeterni	salva	nos
Sanguis Christi, Verbi Dei incarnati	»	>
Sanguis Christi, Novi et Aeterni Testamenti	>	>
Sanguis Christi, in agonia decurrens in terram	>	>
Sanguis Christi, in flagellatione profluens	>	>
Sanguis Christi, in coronatione spinarum emanans	>	»
Sanguis Christi, in Cruce effusus	»	>
Sanguis Christi, pretium nostrae salutis	>	>
Sanguis Christi, sine quo non fit remissio	>	>
Sanguis Christi, in Eucharistia potus et lavacrum animarum	>	»
Sanguis Christi, flumen misericordiae	»	»
Sanguis Christi, victor demonum	>	>
Sanguis Christi, fortitudo martyrum	>	>
Sanguis Christi, virtus confessorum	>	»
Sanguis Christi, germinans virgines	>	>
Sanguis Christi, robur periclitantium	»	>
Sanguis Christi, levamen laborantium	»	>
Sanguis Christi, in fletu solatium	>	»
Sanguis Christi, spes poenitentium	»	»
Sanguis Christi, solamen moriendum	»	>
Sanguis Christi, pax et dulcedo cordium	»	>
Sanguis Christi, pignus vitae aeternae	»	»
Sanguis Christi, animas liberans de lacu Purgatorii	»	>
Sanguis Christi, omni gloria et honore dignissimus	>	>

Agnus Dei...

V Redemisti nos, Domine, in sanguine tuo.

R7 Et fecisti nos Deo nostro regnum.

Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui unigenitum Filium tuum mundi Redemptorem constituisti, ac eius sanguine placari voluisti: concede, quae sumus, salutis nostrae pretium ita venerari, atque a praesentis vitae malis eius virtute defendi in terris, ut fructu perpetuo laetemur in caelis. Per cumdem Christum Dominum nostrum. Amen³.

³ Summus Pontifex Ioannes XXIII sequentes indulgentias largiri dignatus est: 1) *partialem septem annorum* a christifidelibus saltem corde contrito acquirendam, si Litanias Pretiosissimi Sanguinis cum versiculo et oratione devote recitaverint; 2) *plenariam*, suctis conditionibus, semel in mense ab ipsis lucranda, si quotidie per integrum mensem eandem recitationem pia mente persolverint. (*S. Paenitentiana Apostolica*, die 3 martii 1960, in *Acta Ap. Sedis*, 52 (1960) 420).

Cardinal Spellman of Neti' Yorl(: « Holy Week in the very heart of the Church's year and the most important week in the life of our parish. In the memorate in the most solemn way the mighty deeds of salvation which God liturgy of Holy Thursday, Good Friday, and the Easter Vigil, we shall commemorate in the most solemn way the mighty deeds of salvation which God wrought for us in the first Holy Week... Through the sacramental rites, Christ our Head will unite us, the members of His Body, with His death and resurrection, so that there will take place in us, too, a passover from death to a life lived with Him in God.

« That great work of Christ, powerful though it is, calls for our cooperation. All our parishioners should take an active part in the celebration by answering, singing, joining in the processions, offering and receiving... Above all, the Easter Vigil should stand out as the supreme feast of the parish, when all our parishioners come together as God's holy people, their consciences cleansed from sin, to give expression to their gratitude for the glorious triumph completing the sacrifice of our risen Savior. The attendance at the Easter Vigil should surpass even that at the Midnight Mass of Christmas, for Easter is the goal of Christmas, as it is of Holy Thursday and of Good Friday... On this common anniversary of our Baptisms, Confirmations, and first communions, we shall revive the grace of these sacraments of our Christian initiation by renewing our covenant with Christ in the fervent reception of the Easter Communion. The truly fervent celebration of Holy Week will be the unique source of a spiritual renewal for our parish that the Church means it to be ».

Philip T. Weller

Canada.

In commentario «Cahiers de Joséphologie » (vol. IX, η. 1, pp. 1-74) tractatur de inserendo nomine S Ioseph precibus Missae. Sequentes articuli habentur: 1. *L'aspect historique', pétitions et répons* (pp. 4-31); 2. *L'aspect liturgique', difficultés et solutions* (pp. 32-45); 3. *L'aspect doctrinale: enseignements et actes pontificaux* (pp. 46-71); *Conclusion: la question d'opportunité* (pp. 72-74).

Difficultates, quae videntur opponi huic insertioni, haud facile sunt spernendae. Praeter alia, insertio essetne elementum unionis vel maioris divisionis cum fratribus separatis Orientis et Occidentis?

Iaponia.

In periodico « Asia » (12 [1960] 155-156) L. Nagae indicat libros liturgicos et devotionis popularis qui hucusque in Iaponia in lucem prodierunt et ostendit defectus in iisdem libris occurrentes.

Ioseph Pizzoni, Sponsor

Imprimatur: A. Traglia, Card. Promcarius

Autorizzazione del Tribunale di Roma, 2, gennaio 1951

htitulo Grafico Tiberino · Roma, Via Gaeta 14

I US ET PRAXIS
ACTA SANCTAE SEDIS
SACRA RITUUM CONGREGATIO

»

ORDINATIONES
AD LIBRORUM LITURGICORUM EDITORES CIRCA NOVAS
BREVIARII AC MISSALIS ROMANI EDITIONES

In primo fasciculo nostri Commentarii, hoc anno, eam partem evulgavimus Ordinationum, quas S.R.C. ad Editores direxit, pro novis Breviarii romani editionibus disponendis.

En nunc altera pars earundem Ordinationum, quae Missali respiciunt, et cuius primo indicem transcribimus.

Pars prima. Normae generales (nn. 1-4).

Pars secunda. De Breviario romano (nn. 5-347).

Pars tertia. De Missali romano.

Praemonenda (nn. 348-349).

Caput I. De iis quae in Missali romano exstare debent (n. 350).

Caput II. De titulo Missalis romani (n. 351).

Caput III. De partibus introductoriis (nn. 352-356).

Caput IV. De Proprio de Tempore.

A) De tempore Adventus (nn. 357-366).

B) De tempore Nativitatis (nn. 367-387).

C) De tempore Epiphaniae (nn. 388-393).

D) De tempore per annum ante Septuagesimam (nn. 394-395).

E) De tempore Septuagesimae (nn. 396-398).

F) De tempore quadragesimali (nn. 399-429).

G) De tempore paschali (nn. 430-453).

II) De tempore per annum post Pentecosten (nn. 454-471).

Caput V. De Proprio Sanctorum (nn. 472-540).

Caput VI. De Communi Sanctorum (nn. 541-555).

• Caput VII. De Missis votivis et orationibus diversis.

A) De Missis votivis (nn. 556-570)

B) De orationibus diversis (n. 571).

Caput VIII. Missae et orationes pro defunctis.

Ordo absolutionis praesente et absente corpore (nn. 572-584).

Caput IX. Proprium Sanctorum pro aliquibus locis (nn. 585-654).

Caput X. Commune Sanctorum pro aliquibus locis (n. 655).

Caput XI. Ordo ad faciendam et aspergendam aquam benedictam (nn. 656-659).

Caput XII. Cantus a libitum (nn. 660-661).

Caput XIII. De Appendice ad Missale romanum (nn. 662-665).

Caput XIV. Ritus servandus in celebratione Missae (nn. 666-711).

Caput XV. Variationes in partibus introductoriis (nn. 712-716).

Caput XVI. De Ordine Missae (nn. 717-755).

Caput XVII. De defectibus in celebratione Missae occurrentibus (nn. 756-777).

Ne autem utilitatis limites excedamus, sicut iam fecimus pro Ordinationibus Breviarium respicientibus, eas tantum partes exhibebimus, quae lineas generales novi Missalis produnt; minutas vero indicationes, quae continent variationes in singulas rubricas inducendas omittimus, cum saepius tam breviter sint redactae, ut intellegi nequeant, nisi prae manibus habeatur textus libri liturgici ad quem singulae variationes remittunt. Ab hac tamen norma partem excipimus, quae variationes refert inducendas in Ritus servandum et in Ordinem Missae, harum variationum peculiari attenta natura.

Ratio ergo procedendi in tradendo textu Ordinationum haec erit:

a) *textus officialis Ordinationum literis ordinariis scribetur, singulis partibus numerum praemittendo qui respondet numero in indice dato;*

b) *partes, quae scribuntur literis italicis et inter parentheses quadras includuntur, a nobis redactae sunt ad textum immediate perspicuum reddendum, quin ad Missale recurrendum sit;*

c) *ad calcem cuiusque paginae, cum necessitas occurret, paucas adnotationes addimus, quae textus intellegentiam faciliorem reddant et magis apertam.*

Praeterea prae oculis habendae erunt aliae Ordinationes ad Editores die 26 iulii 1960 datae, et quae publici turis factae sunt in Commentario officiali, quae hic non referuntur.

Pars tertia

DE MISSALI ROMANO

Praemonenda

348. Ea omnia quae in « Normis generalibus » harum *Ordinationum* (nn. 1-3) proposita sunt, valent — sicut ipse textus innuit — etiam de Missali romano recudendo.

349. Addere volumus alias quasdam normas, editionum Missalis proprias.

a) E Missali romano deleantur ea omnia quae ex praescriptis Decreti generalis anni 1955 et ex rubricis novis huius anni 1960 amplius non habent

locum, mi ex. gr. ea quae de vigiliis et octavis suppressis, de orationibus iuxta anni tempora olim dicendis, ponuntur,

b) Apponantur singulis diebus liturgicis denominationes novae classis cui pertinent, et reformatur, ubi casus fert, ipsorum dierum nomina.

c) Diebus quibus, iuxta novum ordinem, commemoratio fieri debeat de Sancto *in jeriu*, post indicationem diei et Sancti, ponatur vox « Commemoratio »; deinde ponatur indicatio Missae convenientis, remittendo ad Commune, vel exhibendo propriam vel partes ipsius proprias.

d) In toto Missali adhibeantur sequentes modi dicendi, ubi occurrunt: Antiphona ad Introitum, Antiphona ad Offertorium; Antiphona ad Communionem ».

e) Item, in omni Missa, quae per extensum datur, maioris textus claritatis causa, strictim servetur spatium unius saltem lineae inter has partes:

- inter orationem (orationes) et lectionem;
- inter graduale (tractum etc.) et Evangelium;
- inter secretam et antiphonam ad Communionem.

f) Orationes (aliaeve partes, forsitan occurrentes) quae ad commemorationem (commemorationes) pertinent, vel ad Missas votivas inserviunt, ita scribantur, ut, relate ad textus proprios Missae, per spatium unius vel duarum litterarum retractentur.

g) Curetur quam maxime ut evitetur necessitas folium vertendi, dum dicenda est antiphona ad Introitum, oratio, secreta, postcommunio, vel alia precatio quam celebrans extensis manibus recitare debet.

h) Singulis praefationibus servetur pagina propria integra.

i) Canon Missae incipiat absolute, seu absque praemissa quadam imagine, sive « idtimac Cena » sive alius rei; sufficit traditionalis imago Crucifixi ad paginam sinistram posita.

Caput I

De iis quae in Missali exstare debent

350. Partes quae Missale Romanum componunt sunt:

1. Titulus
2. Decretum circa uniformitatem cum editione typica
3. Bulla Pii V (in extenso)
4. Bulla Clementis VIII (in extenso)
5. Bulla Urbani VIII (in extenso)
6. Motu proprio «Rubricarum instructum» Ioannis XXIII
7. Decretum generale S.R.C. « Novum rubricarum »
8. Rubricae generales
 - Rubricae generales Breviarii romani - (hic omittuntur).
9. Rubricae generales Missalis romani
10. De anno et eius partibus

11. Tabula paschalis antiqua reformata
12. Tabula paschalis nova reformata
13. Tabula temporaria festorum mobilium
14. Calendarium Missalis romani
15. Ritus servandus in celebratione Missae
16. De defectibus in celebratione Missae occurrentibus
17. Praeparatio ad Missam
18. Gratiarum actio post Missam
19. Ordo incensationis oblatarum et altaris
20. Proprium de Tempore
21. Ordinarium Missae
22. Proprium Sanctorum
23. Commune Sanctorum
24. Missae votivae:
 - I. Missae votivae quae loco conventualis de feria quartae classis in choro suffici possunt.
 - II. Missae votivae ad diversa.
 - III. Orationes diversae dicendae ad libitum iuxta rubricas.
25. Missae defunctorum
 - Orationes diversae pro defunctis
26. Proprium Sanctorum pro aliquibus locis ubi ex induito S. Sedis concessum est
27. Commune Sanctorum pro aliquibus locis.

Caput II

De titulo Missalis romani

351. Titulus Missalis romani sic efformetur:

MISSALE ROMANUM

ex Decreto Ss. Concilii Tridentini restitutum
Summorum Pontificum cura recognitum
Editio iuxta typicam

Caput III

De partibus introductoriis

352. Partes quae « introductoriae » Missalis romani vocantur, aliae non sunt nisi quae supra n. 350 (1-19) indicantur.

353. Omnes hae partes praecedere debent ipso volumini Missalis, nec licet omnino, eas a volumine Missalis seiunctas edere, etiamsi agatur de editionibus quas * manuales » vocant.

- 354-356. *Omittuntur.*

Caput IV

De Proprio de Tempore

A) *De tempore Adventus*

357. Sub titulo generali *Proprium de Tempore*, ponatur titulus minor:
«Tempus Adventus ».

358. \Rubrica de modo dicendi Introitum sic emendatur]: «Hic modus repetendi antiphonam ad Introitum servatur per totum annum».

359. [*In Missa dominicae I Adventus*] rubrica *Credo* sic emendetur: «Credo. quod dicitur in qualibet dominica, etsi eius Officium alicui festo locum cedat, vel Missa votiva II classis celebretur: non dicitur autem in feriis, quando adhibetur Missa dominicae praecedentis ».

— Rubrica *Praefatio* sic emendetur: « Praefatio de Ss.ma Trinitate, quae dicitur tamquam de Tempore in dominicis Adventus et in omnibus dominicis]] classis, extra tempus natalicium et paschale; non vero in feriis, quando adhibetur Missa harum dominicarum, sed tunc dicitur praefatio communis ».

360. [*In fine Missae dominicae I Adventus*] rubrica *Dicitur Benedicamus*
deleatur.

— Loco rubricae *Quum tempore Adventus* ponatur rubrica: « Dc feriis Adventus iit commemoratio in omnibus Missis, tam in cantu quam lectis » '.

361. *Un Missa feriae IV Quatuor Temporum Adventus*], loco rubricae *Post Kyrie* inseratur nova rubrica: «Quoties dicenda sunt verba *Plectamus genua, Levate*, proferenda sunt in Missa solemni a diacono, in ceteris Missis a celebrante; et post *Plectamus genua*, omnes, una cum celebrante, flexis genibus. per aliquod temporis spatium in silentio orant; dicto *Levate*, omnes surgunt, et celebrans dicit orationem ».

Notetur insuper, semel pro semper: Ad *Plectamus genua* deleatur littera « R »; cum abhinc *Plectamus genua* et *Levate* ah eodem proferenda sint, *la-vate* non amplius ut responsorium censeri potest; ideo littera « R » ante *Levate* deleatur.

— Post primam orationem inseritur rubrica:

« Praecedens oratio sine *Plectamus genua* sumitur ad commemorandam feri-
am IV Quatuor Temporum».

362. |*In eadem Missa feria IV O7*| post orationem *Festina* inseritur rubrica: « Et dicuntur aliae orationes forte occurrentes ».

¶ Illie sequitur alia rubrica, iam antea in Missali exstans, de Missa dicenda infra hebdomadam, quando occurrit Oflicium de feria, quae Missam propriam non habet; et de sumendis orationibus dominicae praecedentis, ad feriam, infra hebdomadam, commemorandam. si orationes proprias non habet.

Ilaec ultima determinatio, cum in Missali clare habeatur, dempta est c. n. 299 Codicis rubricarum per *Declarationem* S.R.C. dici 27 maii 1961 (cfr. *Ephem. lit.* 75 [1961] 366).

363. «Sabbato Quatuor Temporum Adventus — II classis — Statio ad S. Petrum ».

In omnibus sabbatis Iⁿ 1 cmp., commoditatis causa, duplex forma Missae *in extenso* exprimatur, forma scilicet longior, et forma brevior². Scribatur proinde:

« *Forma Missae longior* »

« Haec forma adhibenda est in Missa conventuali et in Missa, in qua Ordines³ conferuntur: in ceteris Missis adhiberi potest forma brevior, ut infra».

«In sabbato Quatuor Temporum Missa, in qua Ordines conferuntur, dicenda est de sabbato, etiam festo I vel II classis occurrente, et in ea additur oratio ritualis «In collatione Ordinum» sub unica conclusione cum oratione quae sequitur *Dominus vobiscum*, et omittuntur omnes commemorationes, nisi sint privilegiatae ».

— Post orationem *Deus, qui conspicis* inseritur rubrica:

« Praecedens oratio sine *Flectamus genua* sumitur ad commemorandum sabbatum Quatuor Temporum ».

364. \In eadem Missa sabbati OT| post orationem *Deus, qui tribus* inseritur rubrica:

« Et dicuntur aliae orationes forte occurrentes ».

365. \Post Missam sabbati QT, forma longiore, additur]'.

« *Forma Missae brevior* »

« Haec forma adhiberi potest extra Missam conventualem et Missam in qua Ordines conferuntur ».

Tota Missa ponatur *in extenso*.

Antiphona ad Introitum, prima oratio ut supra.

— Post orationem *Deus, qui conspicis* inseritur rubrica:

« Praecedens oratio sine *Flectamus genua* sumitur ad commemorandum sabbatum Quatuor Temporum ».

Deinde prima lectio cum suo graduale.

Post graduale *A summo caelo* inseritur:

« Hic dicitur *Dominus vobiscum*, sine *Flectamus genua*.

Oratio. *Oremus. Concede, quaesumus*.

« Et dicuntur aliae orationes forte occurrentes ».

s Lectio Epistolae. Fratres: Rogamus vos»; reliqua omnia ut in Missa sabbati Quatuor Temporum.

- Distinctio haec duplicis formae Missae sabbatorum QT nihil aliud est quam applicatio n. 468 Codicis rubricarum, in commodum utentium facta.

3 Cum agitur de Ordinibus conferendis, novae rubricae Missalis regulariter locutionem adhibent « Ordines », numquam vero « sacri Ordines ». Sic et oratio ritualis semper indicatur tamquam oratio « In collatione Ordinum », dum, e contra, Codex rubricarum antiquam inscriptionem refert « In collatione *sacrorum* Ordinum ». Vox « *sacrorum* » evidenter ablata est ad indicandum huiusmodi orationem esse dicendam etsi Ordines minores tantum, non vero tunc solum cum Ordines maiores, seu *sacri* sensu iuridico, conferuntur. Φ

366. [/« *fine Missae dominicae IV Adventus*], rubrica *Si visfflia* sic emendetur: « Si vigilia Nativitatis Domini venerit in dominica, totum Officium Missae fit de vigilia, sine commemoratione dominicae ».

i
1
F'

B) *De tempore Nativitatis*

367. Titulo festi Nativitatis Domini praeponatur sequens titulus generalis: « Tempus Nativitatis ». Postea: « In Nativitate Domini - I classis cum octava 11 classis».

I
I
j.
■ I

Deinde inseratur rubrica:

« In festo Nativitatis Domini quivis sacerdos tres Missas celebrare potest. De agendis, si sacerdos eodem die duas vel tres Missas celebret, vide *Ritum servandum in celebratione Missae* ».

)
i

368. Rubrica *Praefatio de Nativitate* sic emendetur:

« Praefatio de Nativitate Domini, quae dicitur

1° tamquam propria in Missis de Nativitate Domini et de eiusdem octava; et

2° tamquam de Tempore, infra octavam Nativitatis Domini, etiam in Missis, quae secus praefationem propriam haberent, exceptis iis Missis, quae praefationem propriam de divinis mysteriis vel Personis habent; et insuper a die 2 ad 5 ianuarii in Missis, quae non habent praefationem propriam ».

i

369-371. *Omittuntur.*

372. [*In fine tertiae Missae Nativitatis Domini*], rubrica *Si qua* sic emendetur: « Si qua, infra octavam Nativitatis Domini, dicenda sit Missa votiva de Christo Domino, sumitur Missa *Puer natus est nobis*, quae habetur infra, post diem 28 decembris».

i
i
i
I

373-375. *Omittuntur.*

.

376. In Missa Ss. Innocentium rubrica *Non dicitur Gloria in excelsis*, et rubrica *Sequens Alleluia* deleantur.

Loco rubricae *Tractus non dicitur*, ponatur rubrica:

'f < «■

«In Missis votivis post Septuagesimam, omissis *Alleluia*, et versu sequenti, dicitur tractus *Effuderunt*.

Loco rubricae *In Missis votivis* ponatur rubrica:

j *; I

« Tempore autem paschali omittitur graduate, et eius loco dicitur: *Alleluia, alleluia*. V Ps. 112, 1 *Laudate, pueri* etc.».

* , ia
>

377-383. *Omittuntur.*

384. [*Post Missam diei 1 ianuarii*], rubrica *Dominica a die* deleatur et eius loc > ponatur rubrica:

. J

« De dominica, si occurrat a die 2 ad diem 5 ianuarii, nihil fit; eius locum tenet festum Ss.mi Nominis Iesu, cum omnibus iuribus et privilegiis dominicae⁴.

L

⁴ Cum Officium Ss.mi Nominis Iesu integre locum teneat dominicae, cum omnibus ipsius iuribus et privilegiis, occurrente tali dominica festo 1 classis quod non sit Domini, dominica commemoratur per elementa desumpta ex Officio Ss.mi Nominis Iesu.

Diebus ferialibus a 2 ad 5 ianuarii Missa dicitur ut die 1 ianuarii, cum *Gloria* et praefatione de Nativitate, sine *Credo* et *Communicantes* proprio». 385-387. *Omittuntur*.

C) *De tempore Epiphaniae.*

388. Titulo festi [*Epiphaniae*] praeponatur sequens titulus generalis: « Tempus Epiphaniae ».

[*In Missa festi Epiphaniae*], rubrica *Praefatio et Communicantes* sic emendetur: Praefatio de Epiphania Domini, quae dicitur tamquam propria in Missis de festo Epiphaniae et de Commemoratione Baptismatis D. N. Iesu Christi, et tamquam de Tempore diebus a 7 ad 13 ianuarii, in Missis quae praefatione propria carent.

Communicantes sero proprium de Epiphania Domini dicitur tantum in ipso die festo Epiphaniae » 5.

389. [*In fine Missae festi Epiphaniae*], rubrica *Infra octavam* deleatur, et eius loco ponatur sequens rubrica:

« De dominica 1 post Epiphaniam suo die nihil fit, sed eius locum tenet festum Sanctae Familiae Iesu, Mariae, Ioseph, cum omnibus iuribus et privilegiis dominicae.

Diebus ferialibus a 7 ad 12 ianuarii ante dominicam 1 post Epiphaniam occurrentibus, dicitur Missa de festo Epiphaniae; post eandem dominicam vero Missa de eadem dominica *In excelso throno*, ut infra, cum *Gloria* et praefatione de Epiphania, sine *Credo* et *Communicantes* proprio ».

390-393. *Omittuntur*.

D) *De tempore per annum ante Septuagesimam.*

394. Titulo dominicae praeponatur titulus generalis: « Tempus per annum ante Septuagesimam ».

395. *Omittitur*.

E) *De tempore Septuagesimae.*

396. Titulo dominicae praeponatur sequens titulus generalis: « Tempus Septuagesimae ».

397-398. *Omittuntur*.

Idem dicendum et pro festo S. Familiae, dominica 1 post Epiphaniam (cfr. infra. n. 389). M

· Ergo non in dominica sequenti, quando alicubi fit solemnitas externa festi Epiphaniae.

F) *De tempore quadragenali.*

a) *De tempore Quadragesimae.*

399. Titulo feriae praeponatur titulus generalis: «Tempus Quadragesimae». Deinde: «Feria IV cinerum - I classis ».

Post titulum diei titulus minor scribatur: « Dr. benedictione cinerum ».

400. Rubrica *In choro, dicta Nona*, incipiat cum verbis: « Sacerdos indutus ».

Prima pars rubricae: *Deinde sacerdos* scribatur: « Deinde sacerdos, ad latus epistolae... ».

In fine orationis *Omnipotens ... qui Ninivitis* ponatur, in extenso, conclusio brevis: « Per Christum Dominum nostrum. R7. Arnen»[§].

Ante rubricam *Deinde dignior* ponatur titulus: « De impositione cinerum ».

401. Post orationem *Concede* [in fine impositionis cinerum] haec ponatur rubrica: « Si solemnis benedictio cinerum tardioribus horis fiat, licet primo mane cineres benedicere forma simplici ", absque cantu, ordine supradescipto. Item eadem forma adhiberi potest ubi ministri sacri vel cantores haberi nequeant ».

° Mutatio haec invenietur etiam infra ad benedictionem et processionem palmarum (n. 416) et candelarum (n. 484) necnon ad benedictionem et aspersionem aquae benedictae (n. 656). Ita In praxim uniformiter deducitur principium, iuxta quod conclusio orationum longior assumitur tantum in Missa et in Oficio, conclusio vero brevior in omnibus aliis

‡ In hac rubrica duo nova continentur:

¶/ possibilitas benedicendi cineres iam ante Missam principalem dici, quae celebratur tantum tardioribus horis, in commodum fidelium, qui tali Missae intéressé nequeunt.

Iuxta decretum S.R.C. n. 2704 ad V, cineres iam benedicti imponi poterant fidelibus etiam in line aliarum Missarum, immo etiam independents a Missae celebratione, sed necesse semper erat ut specialis acuo liturgica, sive in forma solemni sive in forma simplici. sed semper cum Missae celebratione coniuncta, praecessisset. Et hoc. sub aspectu practice) et pastoralis, non semper utilitati aut bono fidelium congruebat.

Ex nova dispositione, benedictioni quae connectitur cum Missa principali semper praecedere potest, etiam sine Missa, primis horis dici, alia benedictio, forma simplici peragenda, sine cantu, sed servatis omnibus aliis elementis, ita ut cineres fidelibus petentibus imponi possint, sive ante vel post Missas quae celebrantur, sive extra Missam.

Retinetur insuper facultas iterandi eandem benedictionem, de Ordinarii loci consensu, iis m ecclesiis in quibus Missa vespertina cum magno populi concursu celebratur.

¶/ extensio ritus simplicis (idest formae descriptae in *Memoriali rituum* Benedicti XI^H) ad omnes ecclesias et ad omnia oratoria, iure communi, absque necessitate peculiaris indulti Sanctae Sedis. Memoriale enim rituum, per se, solis ecclesiis paroccialibus comjxrtebat. absque speciali concessione.

Eadem extensio ritus simplicis ad omnes ecclesias et ad omnia oratoria facta iam fuerat pro sacris actionibus Hebdomadae sanctae per Ordinem instauratum; nunc ad diem cinerum et ad festum Purificationis H.M.V. (cfr. infra, n. 484g) extenditur.

F

H

IHD

■ M

tB'

M H

i l

EB

IH

9HSj

H I

lm u

S|K

jfj D

F.

. \

.UbA

« Benedictio cinerum, quae semel, mane, ante Missam principalem peracta est, ante Missam vespertinam iterari potest, de Ordinarii loci facultate, in ecclesiis, ubi Missa vespertina cum magno fidelium concursu celebrari solet ».

Postea sequens titulus:

« De Missa » (deleta rubrica *Deinde sequitur Missa*).

« Statio ad S. Sabinam ».

Postea haec sequatur rubrica: « In Missa quae benedictionem cinerum sequitur, omittuntur psalmus *ludica me, Deus* cum sua antiphona, necnon confessio cum absolutione, versibus sequentibus atque orationibus *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine*.

« Sacerdos igitur cum ad altare accesserit, statim illud ascendit et osculatur in medio ».

402-405. *Omittuntur*.

406-409. [*Exhibentur normae pro disponenda duplici forma, longiore et breviori, Missae sabbati Quatuor Temporum Quadragesimae, sicut supra pro sabbato QT Adventus, nn. 363-365*].

410. Ante Missam [*sabbati * Sitientes* »] inseritur rubrica:

« Missa, in qua hoc sabbato Ordines conferuntur, dicenda est de sabbato, etiam festo I et II classis occurrente, et in ea additur oratio ritualis « In collatione Ordinum » sub unica conclusione cum oratione Missae, et omittuntur omnes commemorationes, nisi sint privilegiatae ».

411. *Omittitur*.

b) *De tempore Passionis*.

412. Titulo dominicae [«Dominica I Passionis»] praeponatur titulus generalis: « Tempus Passionis ».

413-415. *Omittuntur*.

416. Pro titulo generali [*ante dominicam II Passionis*] scribatur: «Hebdomada sancta ».

[*Ad benedictionem palmarum*], in fine orationis *Benedic* ponatur, in extenso. conclusio brevis: « Per Christum Dominum nostrum. R7. Amen ».

In fine orationis *Domine, Iesu Christe* [*ad complendam processionem ramorum*] ponatur, in extenso, conclusio brevis: «Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. R7. Amen ».

417-419. *Omittuntur*.

420. Praefatio Chrismatis collocetur inter praefationes in *Ordine Missae*, suo loco, ut in Codice rubricarum, n. 488, ponitur. Adhibeatur autem tonus sollemnis.

421-423. *Omittuntur*.

424. [*Rubrica de dicendo psalmo 21 ad denudationem altarium, feria V in Cena Domini, sic completur*].

« Clerici, si adsunt, proseguuntur recitationem huius psalmi, usque dum

altarium denudatio peracta sit; alioquin celebrans dicat antiphonam et primi tantum versum psalmi ante denudationem altaris maioris ».

i ;
< |
i

425. Feria VI in Pass, et Morte Domini (n. 6), oratio *Dei, qui peccati* in altera parte sic corrigatur: « ...sicut imaginem terreni, naturae necessitate portavimus, ita imaginem caelestis, gratiae sanctificatione portemus. Per eundem Christum Dominum nostrum¹ ».

426. Textus precationum pro Iudaeis sic emendetur¹⁰: < Oremus et pro Iudaeis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum: ut et ipsi agnoscant Iesum Christum Dominum nostrum.

i ' |
|
|

Oremus.

Flectamus genua.

Levate.

|
H . i

Omnipotens sempiterne Deus, qui Iudaeos etiam a tua misericordia non repellis; exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcaccatione deferimus; ut, agnita veritatis tuae luce, quae Christus est, a suis tenebris eruantur. Per eundem ».

427-429. *Omittuntur.*

G) *De tempore paschali.*

430. Ante Missam Vigiliae paschalis titulus praemittatur: « Tempus Paschatis ».

I'

Rubrica *Privata Missae* sic emendetur: < Celebratio solius Missae Vigiliae paschalis sine caeremoniis praecedentibus interdicitur ».

431. *Omittitur.*

432. Rubrica [*post* *Ite, missa est cum duplici Alleluia*] sic mutetur: « Et sic dicitur usque ad sabbatum in albis inclusive, in Missis de Tempore ».

433. *Omittitur.*

I I

434. Post titulum « In Litanis maioribus et minoribus », [*ante Missam Rogationum*], veteribus rubricis demptis, novae inducantur:

B

« Litaniae maiores assignatae sunt diei 25 aprilis; si vero eo die occurrit

⁸ Textus huius rubricae desumitur c *Ritu simplici Ordinis Hebdomadae sanctae*, Feria V in Cena Domini, cap. III, n. 21.

⁹ Circa lectionem textus huius orationis, ipsius originem et variationes in libris liturgicis mediae aetatis, cfr. commentarium quod praebuimus in tradendo Ordine Hebdomadae sanctae instaurato (*Ephem. ht.* 70 [1956] 171).

Haec variatio iam statuta erat a S.R.C. die 19 martii 1959 (Prot. V. 4/959) et Ordinariis locorum communicata fuerat directe per Nuntios et Delegatos Apostolicos (cfr. *Ephem. ht.* 71 [1960] 133). His Ordinationibus, textus prima vice Missale ingreditur.

Quaestio de abolendis verbis *perfidit* et *perfidia* in textu orationis pro conversione Iudaeorum agitata fuerat occasione instauracionis Hebdomadae sanctae, sed tunc minime soluta. Restituta enim tantum fuerat invitatio *Flectamus genua* et precatio sub silentio; verba autem relictas fuerant, sed sensu proprio etymologico accipienda (cf. *Ephem. lit.* 70 [1956]

dominica Paschatis vel feria II post Pascha, transferuntur in sequentem feriam III.

c Litaniae minores seu Rogationes, per se, assignantur feriis II, III et IV ante festum Ascensionis Domini. Ordinariis autem locorum facultas tribuitur cas transferendi ad alios tres dies continuos magis opportunos, iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem.

c In Litaniis maioribus statio ad S. Petrum. Et in minoribus ante Ascensionem: feria II Rogationum, statio ad S. Mariam Maiorem; feria III, statio ad S. Iohannem in Laterano; feria IV, statio ad S. Petrum.

« Iuxta ecclesiarum et locorum consuetudines et condiciones, cuius rei index est Ordinarius loci, his diebus fit processio, in qua dicuntur Litaniae Sanctorum (quae tamen non duplicantur) cum suis precibus.

« Si autem processio fieri nequeat, locorum Ordinarii peculiare supplicationes instituant, in quibus dicantur Litaniae Sanctorum et aliae preces in processione fieri solitae.

« In Litaniis tam maioribus quam minoribus, in ecclesiis in quibus fit processio vel, de mandato Ordinarii loci, peculiare celebrantur supplicationes, dicitur, tamquam votiva II classis, Missa de Rogationibus.

« Missa Rogationum, vel Missa dici quae locum tenet Missae votivae impeditae, habetur tamquam pars totius actionis liturgicae, et dicitur regulariter expectata processione. Convenit autem ut Missa de Rogationibus dicatur etiam post peculiare supplicationes, quae locum tenent processionis, etsi horis vespertinis peragantur.

« In Missi, quae processionem vel alias supplicationes 11 sequitur, omittuntur psalmus *Indica me, Deus* cum sua antiphona, necnon confessio cum absolutione, versibus sequentibus atque orationibus *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine*.

« Sacerdos igitur cum ad altare accesserit, statim illud ascendit et osculatur in medio.

«Aliae Missae de Rogationibus prohibentur».

435. Ab antiphona ad Introitum [*Missae Rogationum* | tria *Alleluia* demantur; in fine vero inter parentheses scribatur: «Tempore paschali: *Alleluia, alitluta* » 12.

A rubrica *In hac Missa* demantur verba *neque Credo*.

436. [*In Missa Rogationum* \ deleta *Alleluia* cum suo versu, haec ponantur: «Tempore paschali >:

11 Hoc modo perficitur, et magis exactus redditur textus n. 424 e Codicis rubricarum. in quo mentio non fiebat de peculiaribus illis supplicationibus, quae locum tenent processionis, quando fieri nequit.

1- Missa de Rogationibus, ex nn. 435-437, disponitur tamquam Missa votiva ordinaria, ita ut adhibeo valeat quolibet anni tempore, iuxta normas illius temporis proprias. Ad supplendos *textus* graduales, tractus et versus alleluatici, iam *Variationes* anni 1960 statuerunt sumendas esse *partes respectivas* c Missa pro quacumque necessitate.

Has omnes variationes iam *praebuimus* etiam inter variationes in cantu (cfr. *Ephem. ht.* 75 [1961] 251).

Hic ponantur *Alleluia*, *alleluia* cum suis versibus, e Missa votiva pro quacumque necessitate.

«Extra tempus paschale »:

Dein ponantur graduate, *Alleluia* cum suo versu, et tractus, ex eadem Missa votiva.

437. Post antiphonas ad Offertorium et ad Communionem [*Missae Rogationum*], *Alleluia* inter parenthesim ponatur, praeposita rubrica e Tempore paschali ».

Rubrica « Praefatio paschalis, iuxta rubricas » auferatur.

438-439. *Omittuntur*.

440. Titulo festi |*Ascensionis*| praeponatur sequens titulus generalis: « Tempus Ascensionis ».

441. Rubrica]post Evangelium [*Missae Ascensionis*] sic mutetur: «Dicto Evangelio, exstinguitur cereus paschalis », ceteris demptis.

Rubrica « *Praefatio et Communicantes* » sic mutetur: « Praelatio de Ascensione Domini, quae dicitur tamquam propria in Missa de Ascensione Domini, et tamquam de Tempore a feria VI post Ascensionem usque ad feriam VI ante vigiliam Pentecostes; in Missis quae praefatione propria carent.

« *Communicantes* vero proprium de Ascensione Domini dicitur tantum in ipso die festo Ascensionis ».

Rubricae « *Infra octavam* » haec substituitur: « Diebus a feria VI post Ascensionem usque ad feriam VI ante vigiliam Pentecostes inclusive, dicitur Missa de festo Ascensionis, cum *Gloria* et praefatione de Ascensione, sine *Credo* et *Communicantes* proprio ».

442-449. *Omittuntur*.

450. «Sabbato Quatuor Temporum Pentecostes — I classis — Statio ad S. Petrum ».

Deinde inseritur:

« *Forma Missae longior* »

« Haec forma adhibenda est in Missa conventuali et in Missa in qua Ordines conferuntur; in ceteris Missis adhiberi potest forma brevior, ut infra.

« In sabbato Quatuor Temporum Missa in qua Ordines conferuntur dicenda est de sabbato, et in ea additur oratio ritualis “In collatione Ordinum sub unica conclusione cum oratione quae sequitur *Pax vobis*, et omittuntur omnes commemorationes ».

451. Post orationem *Mentibus* ponatur rubrica: «Praecedens oratio sumitur ad commemorandum sabbatum Quatuor Temporum ».

452. Post orationem *Deus, qui tribus* inseritur rubrica Et huic orationi additur altera oratio sub unica conclusione forte dicenda ».

453. Post hanc Missam, ante rubricam *Post Missam exspirat tempus paschale*, addatur:

« *Forma Missae brevior* »

« Haec forma adhiberi potest extra Missam conventualem et Missam in qua Ordines conferuntur ».

Tota Missa ponatur in extenso:

Antiphona ad Introitum, prima oratio, ut supra.

Post orationem *Mentibus* inseratur rubrica: « Praecedens oratio sumitur ad commemorandum sabbatum Quatuor Temporum ».

Deinde prima lectio cum suo versu.

Postea inseratur:

« Hic dicitur *Gloria in excelsis*. Deinde V *Dominus vobiscum*. R⁷ *Et cum spiritu tuo*.

« *Oremus*. Oratio.

« *Illo nos igne*.

« Et huic orationi additur altera oratio sub unica conclusione forte dicenda ».

« *Lectio Epistolae... Fratres: Iustificati* ».

« *Alleluia, Alleluia*. (Hic genuflectitur) V *Veni, Sancte Spiritus... accende* ».

« *Sequentia* ».

« *Veni, Sancte Spiritus... gaudium. Amen. Alleluia* l³ ».

Evangelium et reliqua, ut in Missa sabbati Quatuor Temporum.

H) *De tempore per annum post Pentecosten*

454. In titulo festi sequens titulus generalis praeponatur: « Tempus per annum post Pentecosten ».

455-461. *Omittuntur*.

462. In fine Missae festi Corporis Christi}, loco rubricae *Infra octavam* hacc ponatur: « Septem sequentibus diebus, ubi fit processio, permittuntur duae Missae de SS. Eucharistia (...)^u, ad modum Missae votivae II classis ».

463-467. *Omittuntur*.

468-469. [*Exhibentur normae de ordinanda duplici forma Missae, longiore et brevior, sabbati OT seplembris*].

470. *Omittitur*.

471. A tabula orationum, si ponatur, auferantur orationes de S. Maria necnon pro omnibus fidelibus defunctis. Editores alias orationes addere possunt ad arbitrium, c Missis votivis desumptas, v.g. de SS. Sacramento, Pro Fidei propagatione, etc...

1,1 Forma brevior Missae sabbati QT Pentecostes redigitur in similitudinem Missae feriae IV praecedentis, non tantum quoad numerum lectionum, sed et quoad formam cantuum. Ita. derogando iis quae in n. 468 Codicis rubricarum statuuntur, et iuxta quae, post alteram lectionem, dici deberet tractus cum Sequentia, sine *Alleluia*, ponitur versus *Veni, Sancte Spiritus* cum duplici *Alleluia*, et Sequentia, quae item clauditur cum *Alleluia*, ut in festo.

14 Hae Missae de Eucharistia tamen non sunt sumendae c festo Corporis Christi, sed e Missis votivis: proinde sine *Alleluia* ad Antiphonas ad Introitum, ad Offertorium et ad Communionem, et sine Sequentia. In textu enim huius rubricae aperte hoc edicitur, cum ponatur etiam, inter parentheses, indicatio paginae pro requirenda Missa.

Caput V

De Proprio Sanctorum

Praenotanda: 1) Iterum meminisse sufficiat delenda esse ea omnia quae respiciunt:

- a) orationes pro diversitate temporum assignatas;
- b) Missas convntualcs;
- c) Missas ad libitum de feria vel de festo;
- d) ultimum Evangelium speciale;
- e) octavas;
- f) vigiliis suppressas vel anticipatas.

2) Sedulo serventur quae de festis suppressis vel translatis nn. 8, 9, 10, 11 *Variationum [diœt 26 iulii 1960]* statuta sunt.

3) In disponendis tractu, necnon *Alleluia* cum versibus temporis paschalis pro Missis votivis, adhibeantur rubricae quae in festo Immaculae Conceptionis B. Mariae Virg. inveniuntur.

Cum indicationes quae in hoc capite traduntur sint nimis particulares, eas omittimus, his tantum exceptis:

472. Rubrica *Missae*, [quae exstat immediate post titulum huius partis] sic explicit: « Itcmq̃ loco antiphonae ad Introitum *Gaudeamus*, dicitur antiphona e respective Communi. Omittuntur *Alleluia* quae in antiphona ad Introitum forte inveniuntur. *Alleluia* autem quae aliquando exstat in antiphonis ad Offertorium et ad Communionem, omittitur tantum a Septuagesima ad Pascha ».

484. i) *Immediate post titulum festi Purificationis B.M.V. ponatur]*.

« Festum Purificationis B. Mariae Virg. habetur tamquam festum Domini ».

b) Dein hic titulus minor: « *De benedictione candelarum* ».

Initium rubricae *Finita Tertia* ita emendetur: « Sacerdos indutus pluviali albo, vel sine casula, cum ministris similiter indutis, procedit ad benedicendas candelas, in medio ante altare vel ad latus Epistolae positas... ».

c) In fine orationis *Domine, sancte* ponatur, in extenso, conclusio brevis: « Qui tecum vivit et regnat in saecula saeculorum. R1 Amen ».

In fine orationis *Omnipotens* ponatur, in extenso, conclusio brevis: « Per eundem Christum Dominum nostrum. R1 Amen ».

In fine orationis *Domine Iesu Christe* ponatur, in extenso, conclusio brevis: « Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. R1 Amen ».

d) Rubrica *Finitis orationibus* in duas partes dividatur: Ante verba *Tum dignior* titulus minor inseratur: « *De distributione candelarum* ».

In rubrica *Tum dignior*, verba « nec osculatur manum illius » necnon « candelam et manum celebrantis osculantibus » deleantur.

e) Post primum versum cantici *Nunc dimittis* ita scribatur:

Et repetitur antiphona: « Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuae Israel ».

< Quia viderunt oculi mei 0 salutare tuum ».

Et repetitur antiphona: e Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuae Israel ».

c Quod parasti ° ante faciem omnium populorum ».

Et repetitur antiphona: « Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuae Israel ».

Quae si non sufficiant, repetantur quousque distributio finiatur: et clauditur cum:

< Gloria Patri, et Filio, ° et Spiritui Sancto ».

Et repetitur antiphona: « Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuae Israel ».

« Sicut erat in principio, et nunc, et semper, ° et in saecula saeculorum. Arnen ».

Et repetitur antiphona: « Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuae Israel ».

His expletis, sacerdos dicit:

« y. Dominus vobiscum. R' Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio. *Exaudi...* ».

/) Post orationem *Exaudi* ponatur titulus « De processione ». Sequens rubrica incipit verbis: « Primo celebrans... ».

g) Sublatis rubricis *Finita processione* et *Hodie*, ponatur rubrica: « Si candelarum benedictio et processio, ob defectum ministrorum sacrorum, forma solemni fieri nequeat, licet formam simplicem adhibere, etiam absque cantu, dummodo tres saltem ministrantes celebranti inserviant»; deinde titulus minor « De Missa » et rubrica: « Finita processione, celebrans et ministri accipiunt paramenta pro Missa. In Missa quae benedictionem candelarum sequitur, omituntur psalmus *Indica me, Deus* cum sua antiphona, necnon confessio cum absolutione, versibus sequentibus atque orationibus *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine*. Sacerdos igitur cum ad altare accesserit, statim illud ascendit et osculatur in medio. Candelae in manibus tenentur ad Evangelium, et toto Canone ».

506. Orationes pro commemoratione S. Urbani I Pp. M. [*die 25 maii* c 2° loco sumantur ir*.

Caput VI

De Communi Sanctorum

541. Demp̄tis titulo et Missa «In vigiliis Apostolorum* serventur tantum duae rubricae finales.

542-544. *Omittuntur*.

Hucusque oratio sumebatur c primo loco, secreti autem et postcommunio c secundo, quia udem textus c primo schemate adhibebantur in Missa S. Gregorii VII. quae solummodo orationem propriam habet. Nunc autem, ad res simplices reddendas, tres orationes omnes e secundo schemate sumuntur.

H<>c principium facilius applicationem invenire potest in novis Propriis conficiendis.

545. [*In Missa tie Dedicatione ecclesiae*]:

a) Post titulum ponatur rubrica: « Festum Dedicationis ecclesiae est festum Domini ».

b) orationes ita disponantur:

« 1. In anniversario Dedicationis, oratio *Deus, qui nobis...**.

« 2. In ipso die Dedicationis, oratio *Deus, qui invisibiliter...* ».

Similiter disponantur orationes secretae et postcommuniones.

546-547. *Omittuntur.*

548. (*Post Missam de Dedicatione ecclesiae*], sublati rubricis *In ipsa Dedicatione ecclesiae, Per octavam, In die Dedicationis altaris*, una cum tribus sequentibus orationibus, ponantur nn. 332, 333, 334, 345 rubricarum Codicis.

549. Titulus [*primae Missae de S. Maria in sabbato*] sic mutetur: «*Tempore Adventus* ». Sequens rubrica deleatur ie.

550. [*Post inscriptionem secundae Missae de S. Maria in sabbato*], rubrica *A sabbato* expungatur.

551. Titulus [*tertia Missae de S. Maria in sabbato*] sic mutetur: «*A die 3 februarii usque ad feriam iv Hebdomadae sanctae*». Sequens rubrica dematur.

552. Titulus [*quartae Missae de S. Maria in sabbato*] ita mutetur: «*Tempore pasuali* ». Sequens rubrica auferatur.

553. Titulus [*quintae Missae de S. Maria in sabbato*] sic mutetur: «*A festo SS. Trinitatis usque ad sabbatum ante dominicam I Adventus* ». Sequens rubrica deleatur.

554-555. *Omittuntur.*

Caput VII

De Missis votivis et orationibus diversis

A) *De Missis votivis*

556. Tituli et rubrica ita reformatur:

Missae votivae

I

Missae votivae de mysteriis Domini aut de Angelis vel Sanctis
singulis hebdomadae diebus dispositae 17

« Sequentes Missae votivae, quamquam omnibus hebdomadae diebus non impeditis dici possunt, convenienter tamen, saltem in choro, dicuntur die

1,5 Titulo enim sic efformato» sequens rubrica superflua evadit, cum nihil aliud quam ca. quae in titulo iam habentur, referat. Idem valet pro numeris sequentibus.

17 Titulus piaccedens huius sectionis Missarum votivarum mutatus est, ita ut in eo nulla amplius fiat mentio Missae conventualis. Iuxta novas rubricas enim, in choro eligi potest, pro Missa conventuali. quaelibet Missa, quae tamquam votiva celebrari potest Retinetur assignatio diversis hebdomadae diebus, ut antea, facta ratione peculiaris illius devotionis, quam pictas christiana singulis diebus attribuit, sed non obligatorie sequenda.

assignato ». [*Hic praebetur textus Missarum votivarum pro singulis hebdomadae diebus. Missa de Ss.mo Corde Iesu ponitur etiam inter Missas votivas, post Missam de Passione Domini; in Proprio autem de Tempore, Missa ponitur absque partibus quae unice Missam votivam respiciunt*].

557. *Omittitur.*

558. [*In fine Missarum votivarum per hebdomadam*] rubrica *Extra Missam* sic mutetur: « Quolibet die a rubricis non impedito dici possunt, cum in chorum extra chorum, etiam aliae Missae quae, iuxta rubricas, tamquam votivae permittuntur ».

559. *Missae votivae ad diversa numero progressivo currenti signentur et inscribantur ut sequitur* 18:

1. Pro eligendo Summo Pontifice.
2. In die coronationis Papae et in eius anniversario.
3. In consecratione Episcopi.
4. In anniversario Episcopi.
5. In collatione Ordinum.
6. In benedictione Abbatis.
7. In benedictione Abbatissae.
8. In benedictione et consecratione Virginum.
9. In benedictione coemeterii.
10. In reconciliatione ecclesiae vel coemeterii.
11. Pro sponsis.
12. In 25° et 50° anniversario a celebratione matrimonii.
13. In die professionis Religiosorum.
14. In die professionis Religiosarum.
15. Ad vocationes ecclesiasticas petendas.
16. Ad vocationes ecclesiasticas servandas.
17. Ad vocationes religiosas petendas et fovendas.
18. Pro Fidei propagatione.
19. Pro Ecclesiae defensione.
20. Pro Ecclesiae unitate.
21. Tempore belli.

Is Tituli Missarum votivarum ad diversa in paucis tantum a praecedentibus discrepant, et in his quae necessaria sunt, ut novis rubricis conformentur, ita, ex. gr., Missae in die coronationis (non amplius electionis) Papae et in eius anniversario; In anniversario (sine alia specificatione, cum inter tres dies anniversarios electio fieri jvossit) Episcopi. Tituli Missarum pro Ecclesiae defensione et pro Ecclesiae unitate iam mutati erant per *Variationes* dici 26 iulii 1961.

In titulo Missae pro peregrinantibus et iter agentibus, additur < et profugis », mentio licet peregrinorum illorum, qui nota sunt quodammodo peculiaris nostrae huius aetatis.

Seriei harum Missarum, antea in Missali exstantium, adduntur Missa in 25° et 50° anniversario a celebratione Matrimonii, quae a Rituali romano praevидetur (tit. VIII, cat). VII η I) et insuper duae Missae in die professionis Religiosorum et Religiosarum, necnon tres Missae pro vocationibus sacerdotalibus et religiosis. Hac ultimae nuperrime a S.R.C. sunt approbatae; et colore albo sunt celebrandae.

22. Pro pace.
23. Tempore mortalitatis.
24. Pro remissione peccatorum.
25. Pro peregrinantibus, iter agentibus et profugis.
26. Pro infirmis.
27. Ad postulandam gratiam bene moriendi.
28. Pro quacumque necessitate.
29. Pro gratiarum actione.

560. [*Post titulum Missae in anniversario Papae*] rubrica *In die* sic mutetur: « In die coronationis Papae et in eius anniversario, pro Missa conventuali, in ecclesiis cathedralibus et collegiatis dicitur, tamquam votiva II classis, sequens Missa.

« Praeterea una Missa permittitur, de consensu Ordinarii loci, tamquam votiva II classis, in singulis ecclesiis, die quo peculiares aguntur celebrationes in honorem Summi Pontificis ».

561. [*In Missa de anniversario Papae*] rubrica *Praejatio de Apostolis* deleatur.

562. [*Post titulum Missae In consecratione Episcopi*] rubrica *Missa* sic compleatur: «...sequentes orationes; aliae commemorationes, praeter privilegatas, excluduntur; infra Actionem dicitur *Hanc igitur* ut infra ».

563. [*Post titulum Missae de anniversario Episcopi*] rubrica *In anniversario* sic mutetur: « In anniversario aut electionis aut consecrationis aut translationis Episcopi dioecessani (semel scilicet, die ab Episcopo eligendo), pro Missa conventuali, in ecclesiis cathedralibus et collegiatis dicitur, tamquam votiva II classis, sequens Missa ».

564. Rubrica ante orationes Missarum nn. 5, 6, 7, 8, 9, 10 ita compleantur: «...sequentes orationes; aliae commemorationes, praeter privilegatas, excluduntur ».

565. Rubrica *Si sollemnis [initio Missae pro Sponsis]* ita corrigatur: «Si sollemnis benedictio nuptiarum, intra Missam, facienda sit die dominico et die I classis, dicitur Missa de Officio occurrenti, cum commemoratione sequentis Missae pro sponsis, sub unica conclusione, etiam diebus in quibus commemoratio Missae votivae impeditae prohibetur; et in ea datur benedictio nuptialis more solito.

Si autem sollemnis benedictio nuptiarum, intra Missam, facienda sit aliis diebus, dicitur sequens Missa votiva pro sponsis.

In Commemoratione omnium Fidelium defunctorum et Triduo sacro prohibetur sive Missa votiva, sive eius commemoratio in Missa diei, sive benedictio nuptialis infra Missam.

Cum vero tam Missa pro sponsis quam benedictio nuptialis prohibetur, Missa una cum benedictione transferri potest in opportuniorem diem non impeditum, post celebratum matrimonium ».

566. Ante orationem *Deus Abraham*, rubrica ita inchoetur: « Dicto *Ite, missa est*, sacerdos antequam populo benedicat...». Rubrica *Montant (In fini Missae pro Sponsis)* sic emendetur: « Moneat eos sacerdos gravi sermone ut,

in Dei timore manentes et alterutrum diligentes, mutuam fidem et coniugalem castitatem servant, atque prolem in catholica religione sedulo instituant. Postea cos aspergat aqua benedicta, et dicto *Placeat tibi, sancta Trinitas*, det benedictionem; et legat, ut solitum est, initium Evangelii secundum Iohannem ».

567. Postea, sub n. 12, ponatur titulus « In 25° et 50^a anniversario a celebratione matrimonii », cum sequenti rubrica: « Pro gratiarum actione in 25^a et 50^a anniversario a celebratione matrimonii, dici potest, ut votiva II classis, Missa aut de Ss.ma Trinitate aut de B. Maria Virg., addita oratione pro gratiarum actione sub unica conclusione cum prima.

« Diebus I classis et dominicis haec Missa votiva prohibetur; tunc enim oratio pro gratiarum actione addi potest Missae diei, modo ne occurrant festa Nativitatis et Epiphaniae Domini, Triduum sacrum, dominica Resurrectionis, festum Ascensionis Domini, dominica Pentecostes, festa SS. Trinitatis, Corporis Christi, Cordis Iesu et Christi Regis, necnon Commemoratio omnium Fidelium defunctorum.

« Missa finita, super coniuges dicuntur preces quae inveniuntur in Rituali romano ».

568. Missa ad postulandam gratiam Spiritus Sancti deleatur, cum tres orationes positae sint in Missa Spiritus Sancti.

569-570. *Omittuntur.*

B) *De orationibus diversis*

571. A titulo generali demantur verba *dicendae ad libitum iuxta rubricas*. Orationes ita disponantur, cum suis numeris et titulis

1. Ad poscenda suffragia Sanctorum.

2. Alia oratio ut supra.

Rubrica *In praefata [post orationem A cunctis]* emendetur ut sequitur, ac immediate post titulum ponatur.

1,1 In his orationibus diversis duae exstant variationes, si cum schemate praecedenti Missalis componantur:

a) *Novus ordo* qui considerat prius simplicem invocationem Sanctorum; deinde Ecclesiam universam (Pro libertate Ecclesiae, Pro omni gradu Ecclesiae), personas ecclesiasticas iuxta earum dignitatem (Papa, Praelati, Episcopus, sacerdos), auctoritates civiles, universam communitatem fidelium et varias ipsius necessitates aut utilitates.

A) *Variatio in titulis*, ita ut nonnullae orationes, hodiernis conditionibus aptius respondeant. sicut factum est in titulis Missarum votivarum, aut tenoris magis generalis evadant, et ita diversis oportunitatibus melius aptari possint. Ita, v.gr.. *Contra persecutores Ecclesiae* factum est *Pro libertate Ecclesiae*; *Pro concordia in congregatione serranda* redditur simpliciter *Pro concordia servanda*; *Contra persecutores et male agentes* est *Pro defensione ab hostibus*; etc.

Ita, hae orationes, antiquae in textu, novis necessitatibus temporum accommodantur, ut semper actus evadant.

Nomter inductae sunt in hoc schema orationes pro Episcopo (et respectiva Missa) et pro res publicas moderantibus (loco orationis pro Imperatore sacri romani imperii).

« In sequenti oratione et in eius postcommunione, ad litteram N., sacerdos nominare potest, ad arbitrium suum: *a)* sive Titularem ecclesiae in qua celebrat; *b)* sive Patronum principalem nationis, vel regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, vel dioecesis, vel oppidi seu civitatis; *c)* sive, si est religiosus. Fundatorem canonizatum vel Titulum vel Patronum principalem Ordinis seu Congregationis aut Provinciae.

«Titulus autem, sive ecclesiae sive Religionis, nominari nequit, si agatur de Persona divina vel Mysterio Domini. Insuper sive Titulus sive Patronus nominari nequit, si sit B. Maria Virgo, aut de ipso Titulo vel Patrono dicatur Missa aut facta sit commemoratio, aut illius nomen in eadem oratione *A cunctis* expressum sit.

« Nomina Angelorum aut S. Iohannis Baptistae, si fuerint Titulares aut Patroni, praeponuntur nomini S. Ioseph.

« Si vero Missa vel commemoratio fuerint de S. Ioseph aut de sanctis Apostolis Petro et Paulo, verba quae eos respiciunt omittuntur ».

3. Pro libertate Ecclesiae. Hic ponatur oratio hucusque sub n. 10 (*Ecdesine*). Praemittatur rubrica: « Dicitur nequit in Missa dominicae XXIII post Pentecosten ».

4. Pro omni gradu Ecclesiae (*olim n. 3*).

5. Pro Papa (*olim n. 4*).

6. Pro Praelatis et Congregationibus eis commissis (*olim n. 7*).

7. Pro Episcopo. Orationes sumantur e Missa votiva pro eiusdem anniversario. Praemittatur rubrica: « Dicitur nequit si oratio pro Papa recitata sit ».

8. Pro seipso sacerdote (*olim n. 20*). Huic orationi praemittantur nn. 451 et 452 rubricarum Codicis.

9. Pro reipublicis moderantibus. Orationes in n. 62 *Variationum* exhibentur. Attamen secreta ita corrigatur: « Propitiare, Domine, precibus et hostiis famulorum tuorum, et propter nomen tuum patriae defende rectores; ut salus servientium tibi principum, pax tuorum possit esse populorum. Per Dominum ». Oratio pro Imperatore (*olim n. 5*) deleatur.

10. Pro rege.

11. Pro familia (*olim n. 8*).

12. Pro concordia servanda (*olim n. 9*).

13. Pro defensione ab hostibus (*olim n. 77*).

14. 15. 16. 17. 18. 19. Ut olim.

20. Pro quacumque necessitate (*olim n. 12*). Rubrica sic emendetur: Dicitur nequit in Missa dominicae XXII post Pentecosten.

21. In quacumque tribulatione (*olim n. 13*).

22. Ad petendam compunctionem cordis (*olim n. 21*).

23. Pro remissione peccatorum (*olim n. 22*). Oratio pro publice paenitentibus (*olim n. 23*) deleatur.

24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. Ut olim.

32. Pro captivis. Formulae prius ponantur in plurali, deinde in singulari.

33. 34. 35. Ut olim.

Caput VIII

Missae et orationes pro defunctis

Ordo absolutionis praesente et absente corpore

572. Rubricae *Pro dejuncto* et *Idem servatur [initio Missarum pro dejunctis]* auferantur, eorumque loco ponatur n. 394 rubricarum Codicis.

In omnibus Missis defunctorum, loco «Antiphona ad Offertorium» et «Antiphona ad Communionem», scribatur: «Responsorium ad Offertorium» et «Responsorium ad Communionem».

573. Post titulum Missae *In die obitus seu depositionis defuncti*, ponatur rubrica: «Sequens Missa dicitur pro defunctis non sacerdotibus:

e) In Missa exsequiali;

b) In Missis pro die obitus;

e) In Missis post acceptum mortis nuntium;

d) In ultima defuncti sepultura;

c) In die III, VII et XXX, adhibitis tamen orationibus propriis».

574. *[In Missa pro die obitus]*, post titulum *Sequentia* scribatur: « (de precepto in Missa exsequiali) ».

575. Orationes in die III, VII et XXX inserantur post orationes Missae praecedentis, sub rubrica: « In die tertio, septimo et trigesimo ».

576. Titulo *[Missae in anniversario dejunctorum]* addatur: «qui non sint sacerdotes ».

577. *[Ante orationem in Missa cotidiana]*, rubrica *Si Missa* ita emendetur: « Si Missa applicetur pro certis defunctis, dicitur oratio conveniens, ut infra inter orationes diversas pro defunctis; si applicetur pro defunctis in genere, vel designatio ignoretur, dicitur sequens oratio ». Hic ponatur oratio *Fidelium* tantum, sublatis orationibus *Deus, qui inter apostolicos* et *Deus, veniae*, retenta superscriptione «Pro omnibus fidelibus defunctis».

578. Orationes diversae pro defunctis ita disponantur cum suis numeris et titulis²⁰:

1. Pro defuncto Summo Pontifice.

2. Pro defunctis Episcopis et sacerdotibus. Orationes *Deus, qui inter apostolicos*, etc. qui exstabant in Missa « cotidiana ».

3. 4. Ut olim. Oratio n. 5 deleatur.

5. Pro defuncto Episcopo (olim n. 2).

6. Altera oratio *[pro defuncto Episcopo]*.

7. Pro defuncto sacerdote.

²⁰ In hoc schemate orationum diversarum pro defunctis haec tantum mutata sunt: inserta 1^a oratio pro defunctis Episcopis et sacerdotibus, olim prima dicenda in Missa cotidiana: Al deleta est oratio pro Cardinali diacono, qui in ordine presbyteratus non fuerit constitutus, cum casus, iuxta vigentem disciplinam canonicam, amplius evenire non possit.

Reliquae orationes ut antea manserunt, quibusdam tantum adiectis determinationibus rubricalibus.

8. Altera oratio [pro defuncto sacerdote].	
9. Pro uno defuncto. Post orationem, haec ponatur rubrica: «Si dici contingat altera oratio pro uno defuncto, dicitur oratio sequens, n. 10, mutato genere ».	v-
Rubrica <i>Si pro pluribus</i> ita amplificetur: « Si pro pluribus, etiam sexus diversi, orationes dicuntur ut infra».	
Postcommunione haec sequatur rubrica: « Pro uno defuncto et una defuncta, (piorum nomina ignorentur, dicitur oratio ut supra, adhibitis verbis <i>famuli et famulae tuae</i> ».	.<?
10. Pro una defuncta. Post orationem, haec ponatur rubrica: «Si dici contingat altera oratio pro una defuncta, dicitur oratio praecedens, n. 9, mutato genere ».	H
11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. Ut olim.	
579. Ritus absolutionis super cadavere inscribatur: « Ordo absolutionis... »21.	m
Rubrica <i>Finita Missa</i> ita inchoetur: «Finita Missa exsequiali, ultimo Evangelio omisso, celebrans, depositis casula seu plancta et manipulo in plano ad latus Epistolae... ».	M
580. <i>Omittitur.</i>	
581. Rubrica <i>Deinde, etiamsi corpus</i> , necnon antiphona <i>Ego sum</i> una cum cantico immediate ponantur post antiphonam <i>In paradisum</i> .	
Antiphona <i>Ego sum</i> integra ante canticum ponatur.	M
Post canticum ponatur rubrica: « Ac, si longitudo itineris postulaverit, dicatur psalmus <i>De profundis</i> et alii psalmi ex Officio defunctorum, et in fine cuiuslibet psalmi dicitur: <i>Requiem aeternam dona ei, Domine</i> .	H
« Ad ingressum coemeterii repetitur antiphona <i>Ego sum</i> , ut supra ». Postea ponatur oratio ad benedicendum sepulcrum, cum suis rubricis.	■
582. Tandem omnia addantur a verbis «Postea sacerdos dicit: <i>Kyrie, eleison...</i> » usque ad verba «Anima eius... requiescat in pace. Rr Arnen». Cetera demantur.	■ A IS
583. Ritus absolutionis absente cadavere inscribatur: « Ordo absolutionis... ».	
21 Ritus exsequiarum in sua altera parte, post Missam, haec refert mutata: a) Antiphona <i>Ego sum</i> una cum cantico <i>Benedictus</i> dicuntur in itinere ab ecclesia ad coemeterium, non iuxtaquam ad coemeterium perventum fuerit et sepulchrum benedictum. Insuper, expleto cantico <i>Benedictus</i> , ante repetitionem antiphonae, adduntur alii psalmi ex Officio defunctorum, prout longitudo itineris postulat. Hoc lit m similitudinem dispositionis quae habetur pro prima parte itineris, a domo defuncti ad ecclesiam. In Rituali cum unice antiphona <i>In paradisum</i> invenitur, quia adhuc coemeterium consideratur circa ecclesiam: quod generaliter non accidit in nostris urbibus. b) Totus ritus absolvitur (etiam in absolutione ad tumulum) per versum <i>Anima eius et animae omnium fidelium defunctorum</i> , demptis antiphona <i>Si iniquitates</i> , psalmo <i>De profundis</i> et precibus ac oratione subsequentibus, ita ut universus ritus absolvatur aut in coemeterio aut in ecclesia. Si vero absolutio pro omnibus defunctis facta sit, omittitur etiam versus <i>Anima eius</i> (cfr. infra, n. 684).	d C S. I ' I I j Xw1 9 AW/ » H-£fi j i H j « j II : V ' † JHI

A rubrica *Hic ritus* demantur verba *pro defunctis adultis, tam clericis quam laicis*.

Rubrica *Post Missam* ita inchoetur: « Si absolutio immediate Missam defunctorum sequitur, in ea ultimum Evangelium omittitur. Post Missam, celebrans deponit planctam seu casulam et manipulum in plano ad latus Epistolae... ».

584. Ritus absolutionis explicit verbis *Anima eius... requiescant in pace*. R* *Arnen*. Reliqua omittuntur.

Pose versum *Anima eius*, haec ponatur rubrica: « Versus supradictus omittitur si absolutio pro omnibus fidelibus defunctis facta fuerit ».

Caput IX

Pr o p r i u m S a n c t o r u m p r o a l i q u i b u s l o c i s

585. A titulo demantur verba ubi *ex induito S. Sedis concessum est*.

Post titulum vero haec ponatur rubrica: « Infrascriptae Missae de Mysterio vel Sancto elogium in Martyrologio eo dic habente, dici possunt ut festivae ubicumque, ad libitum sacerdotis, iuxta rubricas. Similiter huiusmodi Missae dici possunt etiam ut votivae, nisi aliqua expresse excipiatur ».

586. Sequens Missae expungantur²²:

- H. In translatione almae domus B.M.V. (10 dec.);
- t 2. In exspectatione partus B.M.V. (18 dec.);
- 3. In desponsatione B.M.V. cum S. Ioseph (23 ian.);
- (4. Fugae D.N.I.C. in Aegyptum (17 febr.);
- /5. Orationis D.N.I.C. (fer. III post dom. Septuagesimae);
- / 6. In Commemoratione Passionis D.N.I.C. (fer. III post dom. Sexagesimae);
- t/ 7. S. Spineae Coronae D.N.I.C. (Fer. VI post cineres);
- 4/8. Ss. Lanceae et Clavorum D.N.I.C. (fer. VI post dom. I Quadr.);
- z 9. Ss. Sindonis D.N.I.C. (fer. VI post dom. II Quadr.);
- / 10. Ss. Quinque Vulnerum D.N.I.C. (fer. VI post dom. III Quadr.);
- 11. Pretiosissimi Sanguinis D.N.I.C. (fer. VI post dom. IV Quadr.);
- 12. S. Iohannis Nepomuceni Mart. (16 maii);
- /13. Eucharistici Cordis D.N.I.C. (fer. V post oct. Corporis Christi);
- ,14. Humilitatis B.M.V. (17 iulii);
- 15. S. Philumcnac Virg. Mart. (11 aug.);
- 16. Puritatis B.M.V. (16 oct.).

i_____

²² Sunt Missae respondentes iis testis quae, ad normam n. 33 Instructionis pro revisione calendariorum particularium, ibi tantum retineri possunt ubi peculiares habentur rationes *locales*, non simpliciter rationes *devotionis*. Cum ergo sint tam locales, sufficiet ut in singulis Propriis inserantur.

In his habetur etiam Missa S. Philumcnac. c quolibet calendario expungendae, et Missa S. Iohannis Nepomuceni.

587 Sequentes Missae inserantur, hactenus in Proprio Sanctorum Ecclesiae universae exstantes

1. Inventio S. Crucis (3 maii);
2. S. Ioannis Ap. et Ev. ante Portam Latinam (6 maii);
3. Apparitio S. Michaelis Arch. (8 maii);
4. S. Petri ad Vincula (1 aug.);
5. Inventio S. Stephani (3 aug.).

588. Sequentes Missae noviter inducantur^{2*}:

A) Missae Sanctorum qui in calendario universali inscribuntur:

1. S. Ambrosii Ep. Conf. Doct. (7 dec.);
2. S. Francisci Salesii Ep. Conf. Doc. (29 ian.);
3. S. Benedicti Abb. (21 martii);
4. S. Antonii de Padua Conf. Doct. (13 iunii);
5. S. Vincent» a Paulo Conf. (19 iunii);
6. S. Ioannis Mariae Vianney Conf. (8 aug.);
7. S. Bernardi Abb. Doct. (20 aug.);
8. S. Augustini Ep. Conf. Doct. (28 aug.);
9. S. Teresiae Virg. (15 oct.);
10. S. Caroli Ep. Conf. (4 nov.);
11. S. Ioannis a Cruce Conf. Doct. (24 nov.).

B) Missae Sanctorum qui in calendario universali non inscribuntur:

1. S. Gasparis del Bufalo Conf. (3 ian.);
2. S. Franciscae Xaveriac Cabrini Virg. (3 ian.);
3. S. Ludovicae de Marillac Vid. (15 martii);
4. S. Petri Chanel Mart. (28 apr.);
5. S. Ludovici Mariae Grignon a Montfort Conf. (28 apr.);
6. S. Iosephi Benedicti Cottolengo Conf. (29 apr.);
7. S. Dominici Savio Conf. (6 maii);
8. S. Iosephi Cafasso Conf. (27 iunii);
9. S. Mariae Goretti Virg. Mart. (6 iulii);
10. Ss. Ioannis, Isaaci et Soc. Mart. (26 sept.).

in Missis quae iam exstant in Missali pro aliquibus locis, hae habentur variationes]:

a) Festum S. Margaritae de Cortona, die 21 februarii ponatur.

23 Ille Missae ad festa pertinentes quae, post editum Codicem rubricarum, e calendario universali expuncta sunt, hic transferuntur e corpore Missalis et servantur, quia alicubi adhiberi possunt, si horum festorum solemnitate suo die servare necessarium repncatur, iuxta n. 34</ Instructionis pro revisione calendariorum particularium.

21 Agitur sub littera /f) de Sanctis, qui magni momenti pro Ecclesia universa habentur, quibus in Proprio Sanctorum Missa de Communi, quibusdam clementis exceptis, assignatur. Sub littera vero Æ) comprehenduntur Sancti recentiores, quorum festum satis diffusum est, et. in genere, Patroni alicuius coctus, per totum orbem, sunt constituti.

7] Ab oratione B.M.V. a Bono Consilio verba « eiusque speciosam Imaginem mira apparitione clarificare dignatus es » deleantur.

e) Missa S. Catharinae Fliscac Adurnac ad diem 15 sept, transferatur K 589-654. *Omittuntur.*

Caput X

Commune Sanctorum pro aliquibus locis

655. A titulo demantur verba *iuxta decretum S.R.C. diti 22 maii 1914.*

Post titulum vero haec ponatur rubrica: « Infrascriptae Missae adhiberi possunt tantum ubi peculiare Commune concessum est ».

Caput XI

Ordo ad faciendam et aspergendam aquam benedictam

656. In Ordine ad faciendam aquam benedictam-'5: a) In oratione *Immensam* verba *et sanctificare* deleantur; in fine ponatur conclusio brevis: « Per Christum Dominum nostrum. R7 Amen ».

b) Eadem conclusio brevis ponatur in fine orationis *Deus, qui, ad saltitem.*

c) Rubrica *Hic ter* ita emendetur: « Hic mittat sal in aquam in modum crucis, dicendo: ».

d) In fine orationis *Deus, invictae* conclusio brevis ponatur.

657. A rubrica [*quae describit modum faciendi aspersionem*] deleantur postrema verba « dicens submissa voce cum ministris psalmum *Miserere mei, Deus* ».

658. Titulus **Temporis Passionis** dematur. Sequens rubrica ita inchoetur: «Tempore Passionis non dicitur...».

659. [Rubrica *de aspersione in die Paschalis*] ita scribatur: «Dominica Resurrectionis, ubi est fons baptismalis, fit aspersione cum aqua in Vigilia paschali benedicta, et ante infusionem oleorum separata ».

In Online ad faciendam aquam benedictam habetur aptatio textus rubricarum ad novas denominationes temporum liturgicorum; applicatio normae de adhibenda uniformiter conclusione brevi orationum extra Missam et Officium; ablatio verbi *sanctificare* ab oratione *Immensam*, iuxta principium in novam editionem secundi libri Pontificalis romani inductum de servando unice verbum *benedicere* in orationibus benedictionum, sublati aliis terminis duplicativis. ut sunt *sanctificare et consecrare*, quae retinentur unice cum agitur de vera consecratione; unica (non trina) immissio salis in aquam cum unico crucis signo. Reliqua immutata manserunt.

In aspergenda autem eadem aqua benedicta, antiphona *Asperges me* et psalmus cantatur a cantoribus, quin ab ipso celebrante cum ministris dicenda sint.

660. |.\7>z'/ textus pro aliquibus cantibus Missalis romani inveniuntur in lascictdo « Variationes in cantu in Missali, Kyriali, Graduaict et Antiphonali2^ >].

661. In line scribatur: «Finis editionis typicae».

| I
fl,
|

Caput XIII

De appendice ad Missals romanum

H|

662. Iuxta probatam consuetudinem, post authenticum textum Missalis, addi possunt excerpta ex Rituali et Pontificali romano, ad utentium commoditatem.

663. Titulus partium post Missale sequentium hic erit: « Appendix ad Missale romanum ».

|

664. Partes quae addi possunt hoc ordine et sub his titulis ponantur:

I j

I. - Excerpta ex Rituali romano, v.g. benedictio sacerdotalium indumentorum, benedictio pallae, corporalis, benedictio ad omnia.

1
K

II. - Excerpta ex Pontificali romano, v.g. Consecratio calicis et patenae, Confirmationis ordo.

H I
<< ! i

665. «Imprimatur» pro Appendice ad Missale petatur a competenti Curia diocesana, et ponatur, post Appendicem, ante indicem generalem totius voluminis.

H , J

ai | β

Caput XIV

■ I

Ritus servandus in celebratione Missae

·> f>

Variationes quas « Ritus servandus in novis Missalis romani editionibus prae se fert, sunt levioris momenti, et eas possumus breviter ita restringere:

' |
' ■ ii

tf) Quaedam terminologiam tantum respiciunt et determinationes assumunt quas Codex rubricarum recenter in usum induxit. Ita, v.gr., < antiphona ad Introitum, ad Offertorium, ad Communionem »; Missa lecta; denominationes ttmporum et dierum liturgicorum, praesertim quae respiciunt Hebdomadam sanctam, etc.

I
J
j

b) Quaedam aliae inducunt disciplinam per Codicem rubricarum statutam, ut, v.gr., cum agitur de omittendis precibus ad pedes altaris (n 671), de modo dicendi Flectamus genua (nn. 678-679), de modo se gerendi celebrantis dum canitur Epistola (n. 681), de incensationibus in Missa cantata (nn. 675, 684, >89, 693), de conclusione Missae (nn. 702-706), etc.

2® Cfr. Ephem. ht. 75 (1961) 246-255.

r) Aliae quasdam leviores simplificationes practicas inducunt, *quin tamen mutationes alicuius momenti statuuntur. Hae sunt, v.gr. rubricae de precibus pro praeparatione (n. 668) aut pro gratiarum actione (n. 705) ad Missam; de capitis inclinatione ad nomen Iesu, Mariae vel Sancti de quo dicitur Missa vel fit commemoratio; de modo extendendi manus ad orationes, etc.*

d] Aliae denique expresse nonnulla minoris momenti abrogant, quae, de facto, iam in desuetudinem abierunt, *ut, v.gr., usus bireti in accessu ad altare vel in recessu ab eo, usus induendi paramenia sacra supra superpelliceum.*

Ex his nobis videtur posse colligi, intentionem S.R.C. non fuisse aliquas mutationes in Ritum servandum inducere, quae aliquo modo potuissent rationem celebrandi funditus tangere, sed et textum ipsius concordare cum reliquis textibus rubricarum nunc vigentibus, et, quoad fieri potest, nonnullas utiles simplificationes accipere. Haec omnia apertius patebunt, si quis textum novum et veterem inter se comparare voluerit, quos proinde simul proponimus.

666. Ubiqumque occurrit, verbo *cornu* substituatur *latus*.

667. In scribendis litteris maiuscolis et minuscolis, ratio sequenda est in rubricarum Codicem inducta.

I - De praeparatione sacerdotis celebraturi

668. N. 1 ita inchoetur: « Sacerdos Missam celebraturus orationi aliquantulum vacet, precibus inferius positis, ad libitum **adhibitis** Deinde... ».

1. Sacerdos celebraturus Missam, praevia Confessione sacramentali, quando opus est, et saltem Matutino cum Laudibus absoluto, orationi aliquantulum vacet; et Orationes inferius positas pro temporis opportunitate dicat. Deinde...

669. In n. 2 verba haec deleantur: « si sit Praelatus saecularis supra rochetum, si sit Praelatus regularis vel alius sacerdos saecularis, supra superpelliceum, si commode haberi potest, alioquin sine eo super vestes communes ».

670. Ad n. 3 haec addantur: « Postremo sacerdos accipit planctam et, convenienter, caput tegit ».

N. 4 ita inchoetur: « Si celebrans sit Episcopus, vel Cardinalis, vel Abbas habens usum pontificalium, non ducit stolam... ».

4. Si Celebrans sit Episcopus, vel Abbas, ut supra, non ducit Stolum ante pectus...

.. Hoc modo, funditus solvitur quaestio de obligatione dicendi preces in Missali positae ad praeparationem et gratiarum actionem. Notae sunt disceptationes inter rubricistas aliquando vigentes, iuxta quas una pars obligatoria erat, alia vero non. (Cfr. *Ephem, lit*, 46 [1952] 500-501; *Ephem. ht. I. P.* 52 (191K) 132-133 et 61 (1947] 75-76; item *Collect mea \fet hhrnenshi*, 32 (1947] 41-44). Tota quaestio fundabatur in titulo ipsis orationibus praeposito: nunc et lex clara est et titulus ipse, iuxta hanc claritatem, corrigitur.

Idem dicatur de obligatione recitandi saltem Matutinum cum Laudibus ante Missam.

In fine, verba «Postremo sacerdos accipit planctam» demantur.

N. 5 ita inchoetur: « Si sit Episcopus, vel alius, ut supra, et solemniter celebret... ».

5. « Si sit Episcopus, vel Abbas, ut supra, habens usum pontificalium, et solemniter celebret... ».

II - *De ingressu sacerdotis ad altare*

671. In n. 1 verba e capite cooperto » deleantur.

...et facta reuerentia Cruci, vel imagini illi, quae in sacristia erit, *capite cooperto* accedit ad altare...

N. 4 sic incipit: « Collocato calice in altari, accedit ad latus Epistolae, et Missale super cussino aperit. Deinde... ».

4. Collocato Calice in Altari, accedit ad cornu Epistolae, Missale super cussino aperit, reperit Missam, et signacula suis locis accommodat. Deinde rediens ad medium Altaris...

In n. 6, loco *Abbas*, scribatur *alius*.

III - *De initio Missae*

672. In n. 6 verba «a dominica Passionis usque ad Sabbatum sanctum exclusive» ita mutantur: «a dominica I Passionis usque ad feriam V in Cena Domini inclusive».

673. Novus n. 12 addatur: « Aliquando psalmus *ludica me, Deus*, cum sua antiphona, confessio cum absolutione, versus sequentes atque orationes *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine*, omittenda sunt, ad normam n. 424 rubricarum. His in casibus, celebrans, facta altari debita reverentia, illud ascendit nihil dicens, et disposito calice, a se osculatur, item nihil dicens; deinde, nisi fiat incensatio altaris, in latere Epistolae incipit antiphonam ad Introitum, ut infra.

I

sj I

IV - *De antiphona ad Introitum, Kyrie, eleison et Gloria in excelsis*

kftl I

674. In n. 2 haec mutantur:

?

a) loco «Introitum Missae», scribatur «antiphonam ad Introitum»;

b) deleantur verba *versus crucem* |w *facienda inclinatione ad Gloria Patri* |;

.?.*; I

c) loco «repetit Introitum, non signat se, ut prius, et repetito», scribatur «repetit antiphonam ad Introitum, non signat se, ut prius, et ea repetita ».

' |

675. Novus n. 8 addatur: « In Missis cantatis, si incensationes fiant, celebrans se gerit ut supra pro Missa solemni dictum est; in fine a ministrante incensatur ».

J

l

V - *Di oratione*

676. In n. 1, loco «dicit vocc praedicta », scribatur « dicit clara vo-
co; et deleatur verbum *cruci*. Et ita
concludatur: «...tum manus ante pec-
tus extendit²⁸, digitis simul iunctis,
et orationem dicit. Cum dicit *Per
Dominum*, manus iungit, casque
usque ad finem iunctas tenet. Si oratio
concludatur *Qui tecum* vel *Qui vivis*,
manus iungit cum dicit *In unitate* ».

677. N. 2 ita mutetur: « Cum in
oratione, vel alibi in Missa, pronun-
tiatur nomen *Iesu* vel *Mariae*, item-
que cum exprimitur nomen Sancti vel
Beati de quo dicitur Missa aut fit com-
memoratio, vel Summi Pontificis, sa-
cerdos caput inclinatur. Si plures oratio-
nes sint dicendae, idem in eis, in vocc,
extensione manuum, et capitis inclina-
tione, quod supra dictum est, observa-
tur²¹ ».

...dicit vocc praedicta: *Dominus vo-
biscum...* Caputque *cruci* inclinans...
Cum dicit: per *Dominum nostrum*,
iungit manus, easque iunctas tenet
usque ad finem. Si aliter concluditur
Oratio, *Qui tecum* vel *Qui vivis*, cum
dicit: *in unitate*, iungit manus.

2. Cum nominatur nomen *Iesu*,
caput versus Crucem inclinatur: quod
etiam facit cum nominatur in Episto-
la. Et similiter ubicumque nominatur
nomen B. Mariae, vel Sanctorum de
quibus dicitur Missa, vel fit Comme-
moratio: item in Oratione pro Papa,
quando nominatur, semper caput in-
clinatur, non tamen versus Crucem; nisi
in loco principali Altaris habeatur si-
mulacrum vel imago B. M. V. aut
Sancti, ad quam caput inclinatur. Si
plures Orationes sint dicendae, idem in
eis, in voce, extensione manuum, et
capitis inclinatione, quod supra dictum
est, observatur.

28 Abrogatur stricta delimitatio extensionis et altitudinis manuum in textu anteriore
i praevisa. Est flexibilitas rubricae quae aliquam personalitatem admittit in gestibus faciendis,
quin ita stricte delimitentur ut quis eos mechanice tantum agere debeat aut agere videatur.
Illa eadem norma applicatur ad manuum extensionem in dialogo praefationis (cfr. n. 687).

21 Simplificatur modus inclinandi caput, duabus rationibus: a) nulla sit distinctio
circa magis vel minus profundam capitis inclinationem; dicitur enim simpliciter: *caput
inclinatur*; b) inclinatio non amplius praescribitur facienda versus crucem (ad nomen Iesu)
aut versus librum aut imaginem Sancti (quoties exstaret super altare). Ergo inclinatio regu-
lariter facienda semper erit versus librum.

Simplificatio et commoditas huius dispositionis facile percipi poterit, si solummodo
attendatur, v.gr., ad textum *Communicantes* festi Nativitatis Domini et ad inclinationes nunc
versus crucem nunc versus librum in eo faciendas.

Utile forsitan fuisse et unam rubricam statuere de ratione se inclinandi ad quasdam pre-
ces, quae simpliciter diceret celebrantem aut ministros tales preces *inclinatos* proferre. Minet
enim adhuc distinctio inter inclinationem profundam et aliam, quam rubricistae mediam
vocant. Aliquid personalitati relinquere malum non fuisset; et textus, praesertim commen-
tarii rubricarum, faciliores et clariores evasissent.

678. N. 4 sic emendetur: « Quoties in Missa dicenda occurrunt verba *Flectamus genua. Levate*, sacerdos, dicto in medio altaris *Kyrie, eleison*, revertitur ad latus Epistolae, ubi stans ante librum, extensis et iunctis ante pectus manibus, caput inclinans, dicit: *Oremus*, ac deinde: *Flectamus genua*; et illico, manibus super altare extensis, ut se ipsum sustineat, utrumque genu flectit ac, iunctis manibus, per aliquod temporis spatium in silentio orat; deinde dicit: *Levate*, surgit, et manibus extensis, dicit orationem. Lectionem sequentem eodem modo legit, ut infra de Epistola dicetur».

679. N. 5 ita scribatur: « In Missa solemni cum dicitur *Dominus vobiscum* et oratio, diaconus et subdiaconus stant retro post celebrantem. *Flectamus genua* et *Levate* cantantur a diacono; celebrans omnesque alii utrumque genu flectunt, atque orant ut supra dictum est. Diaconus cantat *Flectamus genua* antequam genua flectat, *Levate* autem priusquam surgat.

4. In Quatuor Temporibus, vel alias, quando dicenda sunt plures Orationes cum Prophetiis, dicto *Kyrie, eleison*, in medio Altaris, revertitur ad cornu Epistola, ubi stans ante librum, extensis et iunctis ante pectus manibus, caput Cruci inclinans, dicit: *Oremus, Flectamus genua*; et illico, manibus super Altare extensis, ut se ipsum ad Altare sustineat, genuflectit. Et sine mora surgens, eadem voce ministro respondente: *Levate*, manibus extensis dicit Orationem, ut supra, et in conclusione eas jungit. Dum autem legit Prophetias, tenet manus super librum, vel Altare positas, ut mox dicetur de Epistola.

5. In Missa solemni cum dicitur *Dominus vobiscum* et Oratio. Diaconus et Subdiaconus stant retro post Celebrantem. *Flectamus genua* dicitur a Diacono, a Subdiacono vero *Levate*, illo primum genuflectente, hoc primum surgente; Celebrans vero non genuflectit.

VI - De Epistola, graduat et aliis usque ad Offertorium

680. In η. I. ubi dicitur ~ si privatim celebret», scribatur: «in Missis lectis ».

681. N. 4 ita scribatur: « In Missa solemni subdiaconus circa finem ultimae orationis accipit ambabus manibus librum Epistolarum, deferens illum supra pectus, et, facta altari gemiflexione in medio, vadit ad partem Epistolae contra altare, et cantat Epistolam.

4. In Missa solemni Subdiaconus... cantat Epistolam, quam etiam Celebrans interim submissa voce legit, assistente sibi Diacono a dextris, et item Graduate, Tractum, etc» usque ad *Munda cor meum*. Epistola cantata, Subdiaconus facit iterum genuflexio-

quam celebrans sedens auscultat³⁰. Epistola cantata, celebrans redit ad iibrum, et subdiaconus facit iterum genuflexionem in medio ac vadit ad celebrantem, et genuflectens osculatur eius manum, et ab eo benedicitur, praeterquam in Missis defunctorum. Deinde celebrans legit, submissa voce, graduate, etc., usque ad *Munda cor meum* exclusive ».

682. N. 5 sic inchoetur: « Postea celebrans in medio altaris expectat donec subdiaconus missale in latere Evangelii collocaverit et diaconus librum Evangeliorum in medio altaris deposuerit; deinde incensum imponit et benedicit more solito. Postea diaconus, genuflexus in supremo gradu, inclinatus dicit *Munda cor meum...* ».

Circa finem autem verba *versus altare* [cum agitur de capite inclinando a celebrante] deleantur.

683. N. 6 ita claudatur: « ...cantetur antiphona ad Offertorium ».

684. N. 8 ita reformetur: « In Missis cantatis Epistola a ministrante canipotest; secus sufficit ut legatur a celebrante, qui tamen potest Epistolam more solito canere. Si incensationes fiant, celebrans antequam dicat *Munda cor meum*, in medio altaris incensum ponit et benedicit, et post verba *Sequentia* vel *Initium sancti Evangelii* etc. ter missale incensat; postquam autem Evangelium cantaverit, celebrans non incensatur ».

nem /Vitari in medio, ac redit ad Celebrantem, et genuflectens osculatur eius manum, et ab eo benedicitur, praeterquam in Missis Defunctorum.

5. Postea idem Subdiaconus accipit Missale Celebrantis, defert ad cornu Evangelii in Altari, et ibi ministrat Celebranti, qui in medio Altaris submissa voce dicto *Munda cor meum*, etc., et deinde lecto Evangelio, quod in fine non osculatur, delato etiam per Diaconum libro Evangeliorum ad Altare, imponit incensum in thuribulum. Postea Diaconus genuflexus ante Altare dicit: *Munda cor meum...*

8. Si quandoque Celebrans cantat iMissam sine Diacono et Subdiacono, Epistolam cantet in loco consueto aliquis Lector Superpellicco indutus, qui in fine non osculatur manum Celebrantis; Evangelium autem cantat ipse Celebrans ad cornu Evangelii, qui et in fine Missae cantet *Ite, missa est*, vel *Benedicamus Domino*, aut *Requiescant in pace*, pro temporis diversitate.

³⁰ Ita solvitur quaestio de loco sumendo a celebrante et a diacono dum canitur Epistola. Applicatur enim norma iam in sacris Actionibus Hebdomadae sanctae accepta, iuxta quam lectiones *omnes sedentes* auscultant. Reliqua vero, quae a celebrante fiunt vel leguntur, ad altare servantur.

VII - *De Offertorio et aliis usque ad Canonem*

685. N. 1 sic inchoetur: « Dicto symbolo, vel, si non sit dicendum, post Evangelium *vel homiliam*'''', celebrans altare osculatur in medio...». Versus finem scribatur: «dicit antiphonam ad Offertorium... ».

N. 2 ita inchoetur: « Antiphona ad Offertorium absoluta... ».

686. N. 6 in fine ita scribatur: «...et in Missis de Tempore a dominica I Passionis usque ad feriam V in Cena Domini inclusive ».

687. N. 8 ita emendetur: « In conclusione autem ultimae secretae... manus elevat hinc inde ante pectus extensas. Cum dicit *Gratias agamus*, manus iungit; cum dicit *Domino Deo nostro*, oculos elevat, et statim... prosequitur praefationem. Cum dicit *Sanctus*, iunctis ante pectus manibus, et inclinatus eadem voce prosequitur, ministro interim... ».

8. Pervento autem in conclusione ultima: Secreta? ad verba illa: *Per omnia saecula saeculorum* exclusive, Sacerdos stans in medio Altaris, depositis super eo manibus hinc inde extensis, dicit convenienti et intelligibili voce Praefationem. Cum dicit: *Sursum corda*, elevat manus hinc inde extensas usque ad pectus; ita ut palma unius manus respiciat alteram. Cum dicit: *Gratias agamus Domino*, jungit manus; cum dicit: *Deo nostro*, oculos elevat, et statim Cruci caput inclinatur. Responso: *Dignum et justum est*, elevatis et extensis ut prius manibus, prosequitur Praefationem propriam, vel communem, ut tempus requirit. Cum dicit: *Sanctus*, iunctis ante pectus manibus, et inclinatus voce mediocri prosequitur, Ministro interim parvam campanulam pulsante. Cum dicit: *Benedictus qui venit in nomine Domini*, etc. erigit se, et signum Crucis sibi producit a fronte ad pectus.

688. Versus finem n. 9 demantur verba « et feria VI in Parasceve ».

689. In fine n. 10 addatur: « In Missa cantata, si incensationes fiant, celebrans se gerit ut in Missa solemni, et in fine incensatur a ministrante, qui postea incensat clerum quoque et populum ».

[*Ordo incensationis altane, quod commodè circuii potest, erit sequens:*

Praemissa crucis (et reliquiarum seu imaginum) incensatione, fiunt 22 ductus, quorum nn. 1-3 et 14-16 supra mensam altaris, nn. autem 4-13 et 17-22 infra et ex latere. *Ita significatur ex tabula quae continet talem ordinem incensationis, apponenda initio Missalis*].

31 Inductio verborum « vd homiliam » revocat dispositionem n. 174 Codicis rubricarum circa interruptionem Missae, cum homilia fit per sacerdotem, qui non est celebrans.

Vili - *De Canone Missae usque ad Consecrationem*

690. In n. 2, verba «in propria dioecesi» sic mutantur: «dioecesis in qua Sacrum facit ».

691. Initio n. 4, loco «caput Cruci inclinatur», scribatur: «caput inclinatur».

I 692. A n. 5, verba « stans capite inclinato » deleantur.

A n. 7, verba « et capite inclinato » deleantur.

A n. 6 verba demantur: « accenso prius intorticio... communicandi in Missa ».

Altera periodus sic incipit: « Minister paulo ante Consecrationem campanulae signo fideles moneat. Deinde dum celebrans elevat hostiam, manu sinistra elevat... ».

6. Reposita Hostia consecrata super Corporale, genuflexus ipsam veneratur: si adsit vas aliarum Hostiarum, Patena vel Palla cooperit, ut supra. Interim dum Celebrans elevat Hostiam, accenso prius intorticio (quod non exstinguitur, nisi postquam Sacerdos Sanguinem sumpserit, vel alios communicaverit, si qui erunt communicandi in Missa), Minister manu sinistra elevat fimbrias posteriores Placenta, ne ipsum Celebrantem impediatur in elevatione brachiorum: quod et facit in elevatione Calicis; et manu dextera pulsatur campanulam ter ad unamquamque elevationem, vel continue quousque Sacerdos deponat Hostiam super Corporale, et similiter postmodum ad elevationem Calicis.

693. N. S in fine ita scribatur: «...absque benedictione; quod servatur etiam in Missis cantatis in quibus incensationes fiunt. Deposito calice, diaconus redit ad librum, nisi alius assistat. Ceteri surgunt et stant in locis suis ».

... Thuriferarius genuflexus in cornu Epistola ter incensat Hostiam, cum elevatur, et similiter Calicem, posito incenso in thuribulo absque benedictione. Reposito Calice, Diaconus redit ad librum, nisi alius assistat. Ceteri surgunt, et stant in locis suis.

IX - *De Canone post Consecrationem usque ad orationem dominicam*

694. X. 2 ita inchoetur: «Cum dicit *Memento etiam, Domine...**.

X - *De oratione dominica et aliis usque ad factam Communionem*

695. Versus finem n. 2, loco « capite inclinato », scribatur: « inclinatus ».

696. Dematur prima periodus n. 5: « Si vero... reponit in calicem ».

697. N. 6 ita reformetur: < Si qui sunt communicandi in Missa, paulo antea ministrans campanulac signo cos moneat 32. Sacerdos autem, post sumptionem Sanguinis, calicem parum ad latus Evangelii collocat, intra tamen corporale, et palla tegit. Deinde: si particulae super corporale consecratae sint, facta genuflexione, eas super patenam ponit; si particulae in eadem Missa intra pyxidem consecratae sunt, pyxidem collocat in medio corporali, eam discooperit et genuflectit; si vero administrandae sunt particulae iam antea consecratae, aperto tabernaculo, genuflectit, pyxidem extrahit et discooperit. Postea accipit manu sinistra pyxidem seu patenam... *in vitam aeternam. Amen* ».

Postremae periodo praemittatur: « Deinde dicit secreto: *Quod ore sumpsimus, Domine*, etc. et se purificat dicens: *Corpus tuum, Domine, quod sumpsi*, etc. et alia facit ut supra ».

6. Si qui sunt communicandi in Missa, Sacerdos post sumptionem Sanguinis. antequam se purificet, facta genuflexione, ponat particulas consecratas in Pyxide, vel, si pauci sint communicandi. super Patenam, nisi a principio positae fuerint in Pyxide seu alio Calice. Interim Minister ante eos extendit linteum seu velum album, et pro eis facit Confessionem, dicens: *Confiteor Deo*, etc. Tum Sacerdos iterum genuflectit. et manibus junctis vertens se ad populum in cornu Evangelii, dicit: *Misereatur vestri, et Indulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum vestrorum*, etc., et manu dextera facit signum Crucis super eos. Postea genuflectens, accipit manu sinistra Pyxidem seu Patenam cum Sacramento, dextera vero sumit unam particulam, quam inter pollicem et indicem tenet aliquantulum elevatam super Pyxidem seu Patenam, et conversus ad communicandos in medio Altaris, dicit: *Ecce Agnus Dei, vae qui tollit peccata mundi*. Deinde dicit: *Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum die verbo, et sanabitur anima mea*. Quibus verbis tertio repetitis, accedit ad eorum dexteram, hoc est, ad latus Epistola:, et unicuique porrigit Sacra-

3- Ablata confessione cum sua absolutione, necesse fuit et rationem se gerendi celebrantis denuo ordinare ad Communionem tidclium, praesertim autem quoad numerum gentilexionum quae occurrunt in sumendo ex altari Sacramento, coque deponendo. Retento principio genuflectendi antequam Sacramentum tangatur et postquam tactum fuerit, *unica* retinetur genuflexio ante communionem et *linthea* ipsa absoluta. Ita per modum unius consideratur sumptio pyxidis ex tabernaculo, eius depositio super altare et ipsius discooperitio: amplius enim non habetur necessitas altera et tertia vice genuflectendi, cum celebrans ad fideles pro absolutione se convertere non debeat. Item per modum unius consideratur depositio pyxidis super altare, expleta communione, eius cooperitio et repositio in tabernaculum. *hi praxi ergo gentilexionibus erit tantum una vice cum ostiolum tabernaculi aperitur et altera vice cum clauditur*, ceteris intermediis genuflexionibus demptis. Idem, et quidem magis logice, cum Sacramentum non ex tabernaculo sumendum est. sed bibitur in altari in ipsa Xlissa consecratum

698. N. 7 sic efficiatur: « Fidelibus communicatis, celebrans ad altare revertitur. Deinde: si particulae super corporale positae erant, extergit illud cum patena, et si qua in eo fuerint fragmenta, in calicem immittit: si particulae in pyxide inveniuntur, eam super corporale deponit, cooperit, in tabernaculo reponit, genuflectit et ostium claudit. Postea in calicem immittit fragmenta quae forte inveniuntur in patina sub mento communicantium apposita. Si in altari desit tabernaculum, et pyxis cum particulis consecratis super altare maneat usque ad finem Missae, ea servantur quae feria V in Cena Domini praescribuntur versus finem Missae ».

699. N. 9 ita claudatur: « ... communicet diaconum et subdiaconum, deinde ceteros per ordinem. Inierim a choro canitur antiphona ad Communionem ».

mentum faciens cum eo signum Crucis super Pyxidem vel Patenam, et simul dicens: *Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.*

Omnibus communicatis, revertitur ad Altare, nihil dicens: et non dat eis benedictionem, quia illam daturus est in fine Missae. Si particulae positae erant super Corporale, extergit illud cum Patena, et si qua in eo fuerint fragmenta, in Calicem immittit. Deinde dicit secreto: *Quod ore sumpsimus, Domine, etc.*, et se purificat, dicens: *Corpus tuum, Domine, quod sumpsi, etc.*, et alia facit ut supra. Minister autem dextera manu tenens vas cum vino et aqua, sinistra vero mappulam, aliquanto post Sacerdotem eis porrigit purificationem, et mappulam ad os abstergendum.

7. Si in Altari remaneant particulae: in Calice, seu in alio vase usque ad finem Missae, servantur ea, quae in Feria V Cœnæ Domini praescribuntur circa finem Missae.

9. ...Si in Missa solcmni fiat Communio, omnia servantur, ut supra, sed prius communicet Diaconum et Subdiaconum, deinde alios per ordinem: et Diaconus purificationem eis ministret. Interim a Choro cantatur Antiphona quae dicitur *Communio*.

XI - De antiphona ad Communionem et orationibus post Communionem

700. In n. 1 verba «antiphonam quae dicitur Communio», ita mutantur: « antiphonam ad Communionem ». Versus medium scribatur: « ... eisdem modo. numero et ordine, ut dictae sunt orationes initio Missae. Quibus finitis... ».

701. N. 2 ita inchoetur: « In Quadragesima autem a feria IV cinerum usque ad feriam IV Hebdomadae sanctae, in Missa feriae, postquam... ».

702. N. 3 haec addantur: « In Missis cantatis *Ite, missa est* vel *Benedicamus Domino* vel *Requiescant in pace* ab ipso celebrante canuntur ».

XII - De benedictione in fine Missae et Euangelio S. Iohanni

703. N. 1 ita inchoetur: « Dicto *Ite, missa est*, vel *Benedicamus Domino*, vel *Requiescant in pace*, celebrans ante medium altaris stans innetis manibus super eo, inclinatus dicit secreto... ».

704. N. 4 substituatur: « In Missis in quibus dictum est *Benedicamus Domino* vel *Requiescant in pace*, celebrans non dat benedictionem, sed, dicto *Placeat tibi, sancta Trinitas*, ut supra, et altari osculato, si dicendum sit ultimum Euangelium, accedit ad latus Euangelii, ibique dicit initium Euangelii secundum Iohannem *In principio* ».

705. N. 5 ita inchoetur: « Si vero ultimum Euangelium omittendum sit, iuxta rubricas, celebrans, data benedictione, vel, si etiam benedictio omitenda sit, osculato altari, recedit ».

706. Initio n. 6 demantur verba «exstinguuntur per ministrum candelae: interim ».

In fine ita scribatur: «...canticum *Benedicite*, vel alias preces quas mauerit. Postquam paramenta deposuerit, gratiarum actionem per temporis spatium conveniens protrahit, preces infrascriptas persolvens, vel alias pro sua devotione ».

707. A n. 7 verba demantur: « vel alio, ut supra, subdiacono libro ministrante, si opus est ».

1. Dicto *Ite, missa est*, vel *Benedicamus Domino*, ut supra, Celebrans ante medium Altaris stans junctis manibus super eo, et capite inclinato, dicit secreto: *Placeat tibi, sancta Trinitas*, etc. Quo dicto...

4. Si autem celebras it pro Defunctis, dicto *Placeat tibi, sancta Trinitas*, ut supra, et osculato Altari, accedit ad cornu Euangelii, et dicit Euangelium S. Iohannis, praetermissa benedictione, qua: in Missis Defunctorum non datur.

5. Finito Euangelio in fine Missae, si celebravit coram Summo Pontifice, Cardinale, et Legato Sedis Apostolicae, vel Patriarcha, Archiepiscopo et Episcopo, convertit se ad illum coram quo ex praedictis celebravit, et facit reverentiam convenientem. Si non celebravit coram aliquo praedictorum. huiusmodi reverentiam praetermittit.

6. Quibus omnibus absolutis, exstinguuntur [per Ministrum candelae: ...redit ad Sacristiam, interim dicens Antiphonam *Trium puerorum* et Canticum *Benedicite*. Si vero sit dimissurus paramenta apud Akare ubi celebravit, finito Euangelio praedicto, ibidem illis se exuit, et dicit Antiphonam *Trium puerorum* cum Cantico et aliis Orationibus, ut suo loco ponuntur.

7. In Missa solcmni Celebrans, eadem voce et modo quo in Missis privatis, semel tantum benedicit populo, nisi sit Episcopus, vel Abbas, ut infra: et dicto Euangelio secundum Iohannem, vel alio, ut supra, ministrante Sulxlia-

cono librum, si opus est, discedit cum Ministris ordine et modo quo venerat.

708. N. 8 ita scribatur: « Episcopus autem, vel Cardinalis, vel Abbas habens usum pontificalium, ter benedicit populo, etiam in Missis lectis ».

8. Episcopus autem, vel Abbas, ter benedicit populo, etiam in Missis privatis.

XIII - *De his quae omittuntur in Missa defunctorum*

709. N. 1 ita inchoetur: « In Missa defunctorum... incipit antiphonam ad introitum... quasi aliquem benedicens, sinistra super altare posita. Non dicitur *Gloria Patri*... nec osculatur librum in fine, nec dicit *Per euangelica dicta*. Non dicitur *Credo*... ».

1. In Missa pro Defunctis ante Confessionem non dicitur Psalmus *Judica me, Deus*, sed pronuntiata Antiphona *Introibo ad altare Dei*, et responso a Ministro: *Ad Deum, qui Ictificat*, etc., dicitur *y Adjutorium nostrum*, et Confessio, cum reliquis ut supra. Cum Celebrans ad Altare incipit Introitum, non signat se, sed, manu dextera extensa, quasi aliquem benedicens. Non dicitur: *Gloria Patri*, sed post Psalmum repetitur: *Requiem aeternam*: nec dicitur *Gloria in excelsis*, nec *Alleluja*, nec *lube, Domine benedicere*, nec *Dominus sit in corde meo*; nec osculatur librum in fine. Non dicitur *Credo*...

710. N. 4 deleatur.

711. Sequens novus titulus inseratur:

XIV - *De agendis, si sacerdos bis vel ter eodem die celebret* 33

« 1. Sacerdos, qui in festo Nativitatis Domini vel in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum, duas vel tres Missas sine intermissione, id est quin ab altari discedat, celebrat:

e) In prima et secunda Missa, si aliam sit immediate celebraturus, sumpto

33 Normae de agendis cum sacerdos bis vel ter eodem die celebrat, in Rituali romano exstantes, rationabiliter in Ritus servandum assumuntur, ad maiorem commoditatem celebrantis, qui ita eas prae manibus facilius habere poterit. Textus nihil novi continet, quod non habeatur in viginti disciplina de ieiunio eucharistico.

divino Sanguine, calicem nec purificat nec abstergit, sed cum ponit super corporale et palla tegit. Deinde iunctis manibus dicit: *Quod ore sumpsimus*, et postea in vase cum aqua parato digitos abluit, dicens: *Corpus tuum, Domine*, et abstergit. Ilis peractis, calicem super corporale adhuc manentem, deducta palla, iterum disponit et cooperit, uti moris est, scilicet purificatorio linteo, deinde patena cum hostia consecranda, et palla, ac demum velo. Calix vero extra corporale ne statuatur. Si per inadvertentiam ablutiones cum vino sumpserit, celebrare nihilominus potest secundam et tertiam Missam etiam ante tres horas, si necessarium sit. De cetero Missa more solito completur.

b) In secunda et tertia Missa, si aliam Missam immediate antea celebraverit, ad Offertorium, ablato velo a calice, hunc parumper versus latus Epistolae collocat, intra tamen corporale; factaque hostiae oblatione, calicem purificatorio non abstergit, sed cum intra corporale relinquens, leviter elevat, vinumque et aquam eidem infundit, ipsumque calicem, nullatenus ab intus abtersum, offert. Cetera omnia more solito peraguntur.

2. Sacerdos qui plures Missas cum intermissione celebrat, prioribus in Missis duas ablutiones a rubricis praescriptas sumere debet. Si sequentem Missam ante tres horas celebraturus sit, aqua tantum in ablutionibus adhibenda est; si vero per inadvertentiam vinum quoque sumpserit, sequentem Missam nihilominus etiam ante tres horas celebrare potest, si necesse sit ».

Caput XV

Varia iignes in ceteris partibus introductoris

712. [*Rubrica de duplicandis antiphonis in festis duplicibus, ad psalmos praeparationis et gratiarum actionis, deletur*].

713. [*Versus Dominus vobiscum in precibus post psalmos praeparationis et gratiarum actionis deletur*].

714. Titulus « Orationes dicendae ab Episcopo quando private celebrat » sic corrigatur: « Orationes dicendae ab Episcopo quando non in pontificalibus celebrat ».

715. Titulo « Gratiarum actio post Missam » addatur: « pro opportunitate sacerdotis facienda ». Deleatur vero titulus « Orationes pro opportunitate sacerdotis dicendae ».

716. In « De anno et eius partibus », rubrica *Quatuor Tempora* sic concludatur: « ... post dominicam Pentecostes, post dominicam III Septembris ».

Quatuor Tempora celebrantur quarta et sexta feria ac sabbato post tertiam dominicam Adventus, post primam dominicam Quadragesimae, post dominicam Pentecostes, *post festum Exaltationi sanctae Crucis*.

Caput XV

De ordine Missae

717. In fine rubricae *Sacerdos* addatur: « nisi peculiari rubrica aliter statuatur ».

718. Rubrica *In Missis* ita inchoetur: « In Missis defunctorum, et in Missis de Tempore a dominica I Passionis usque ad feriam V in Cena Domini inclusive, omittitur... ».

719. Rubrica *In Missa solemni* sic emendetur: « In Missa solemni, quae non sit defunctorum, celebrans, antequam incipiat antiphonam ad Introitum, benedicit incensum... signans se signo crucis, incipit antiphonam ad Introitum: qua finita... ».

720. Toni « Gloria in excelsis » cum suis rubricis, ut in peculiari libello³.

721. Rubrica *His finitis* sic emendetur: « His finitis, si Missa est solemnis, diaconus librum Evangeliorum deponit super medium altaris, et, nisi sit Missa defunctorum, celebrans benedicit... ».

Sacerdos paratus cum ingreditur ad Altare, facta illi debita reverentia, signat se signo Crucis a fronte ad pectus, et clara voce dicit: In nomine...

In Missis Defunctorum, et in Missis de Tempore a Dominica Passionis usque ad Sabbatum sanctum exclusive, omittitur Psalmus *Judica me*.

In Missa solemni, celebrans, antequam legat Introitum, benedicit incensum... Deinde celebrans signans se signo crucis incipit Introitum: quo finito...

His finitis, si est Missa solemnis, Diaconus deponit librum Evangeliorum super medium Altaris, et Celebrans benedicit incensum, ut supra: deinde Diaconus genuflexus ante Altare, manibus iunctis, dicit:

722. Toni « Credo », cum suis rubricis, ut in peculiari libello 3 .

723. Rubrica *Deinde osculatur* ita emendetur: « Deinde osculatur... Postea dicit *Oremus* et antiphonam ad Offertorium. Qua dicta, si est Missa solemnis, diaconus porrigit celebranti patenam cum hostia: secus sacerdos ipse... ».³⁵

Deinde osculatur Altare, et versus ad populum dicit: *V Dôminus vobiscum*. R" *Et cum spiritu tuo*. Postea dicit: *Orémus*, et Offertorium. Quo dicto, si est Missa solemnis, Diaconus porrigit Celebranti Patenam cum Hostia: si privata, Sacerdos ipse accipit Patenam cum Hostia, quam offert, dicit:

•H Variationes in Ordine Missae, quae quixlammodo derivantur a variationibus in Ritu servandum, nihil omnino novi continent, quod iam non inveniatur in Codice rubricarum praevisum. Sunt ergo tantummodo ipsius aptatio ad leges rubricates nunc vigentes.

35 Cfr. *Epheni. lit.* 75 (1961) 246-247.

3« Cfr. *Epheni. lit.* 75 (1961) 247.

724. In rubrica *Deinde faciens*, Deinde faciens Crucem cum ea-
loco « vel si privata est Missa », scri- dem Patena, deponit Hostiam super
batur: «\cl si Missa sine sacris mi- Corporale. Diaconus ministrat vinum,
nistris celebratur ».

725. A rubrica *Et, accepto* adicc- Et, accepto thuribulo a Diacono,
tivum *generalibus* dematur. incensat oblata, modo in Rubricis ge-
neralibus praescripto, dicens:

726. *¶hi disponendis praefationibus ct Canone* |, ad mentem revocentur
praescriptiones n. 349, g, h, i, harum Ordinationum (*cfr. supra, pag. 403*).

727. Titulus: «Praefationes in tono solemni».

Rubrica: «Tonus solemnis adhibetur:

- a) in dominicis;
- b) in Missis festivis ct in Missis de Oflicio S. Mariae in sabbato;
- r) in vigiliis I classis;
- d) feria V in Cena Domini et in Missa Vigiliae paschalis;
- e) per octavas;
- /) in Missis votivis I, II et III classis».

728. In omnibus praefationibus, cum occurrit, ita semper scribatur: «...Do-
mine, sancte Pater, omnipotens aeternae Deus... ».

729-737. *Omittuntur. Continent tantum variationes unius alteriusve verbi,
praesertim quoad Temporum denominationes.*

738. Titulus: « Praefationes in tono feriali ».

Rubrica: « Tonus ferialis adhibetur:

- a) in feriis;
- b) in vigiliis II et III classis;
- c) in Missis votivis IV classis;
- d) in Missis defunctorum ».

739-740. *Omittuntur.*

741. Post titulos singularum praefationum, rubrica ponatur uniuscuiusque
praefationis propria, ex rubricarum Codice desumpta (nn. 484-499).

742. *Omittitur.*

743. Rubricae *Finita* [*ad initium Canonis*] addatur adverbium « secreto»³⁷.

744-745. *Omittuntur.*

746. A rubrica *Tenens* [*immediate ante verba consecrationis panis*] adver-
bium « secrete » tollatur.

747. In rubrica *Profert*, [*immediate ante verba consecrationis calicis*] loco
« continue ct secrete », scribatur « ct continue ».

37 Ita textus rubricae concordatur cum textu respective tituli Ritus servandi: « Finita
praefatione... incipit Canonem, secreto dicens: Te igitur... ». Posito insuper hoc loco verbo
e secreto » quod totum Canonem respicit, superfluum evadit illud repetere ad verba utriusque
consecrationis, unde expungitur (nn. 711. 746 ct 747).

A rubrica *Ouibus verbis [immediate post verba consecrationis calicis]* adverbium « secrete » expungatur.

748. [*lb oratione dominica usque ad ultimum Evangelium*] superscriptio paginarum erit: « Ordo Missae ».

749. Rubrica *Sequens cantus [ante alterum schema cantus orationis dominicae]* sic mutetur: «Sequens tonus adhibetur in feriis, in vigiliis II et III classis, in Missis votivis IV classis, et in Missis defunctorum».

750. [*Ante «Ite, missa est >*], rubrica ita emendetur: «dicit *Ite, missa est* vel, si aliqua liturgica processio sequatur. *Benedicamus Domino* ».

751. Toni «Ite, missa est» et «Benedicamus Domino» cum suis rubricis, ut in peculiari libello lſ.

752. Rubrica *Dicto Ite, missa est* sic inchoetur: «Tunc celebrans inclinat se... ».

Dicto Ite, Missa est, vel Benedicamus Domino, sacerdos inclinat se ante medium Altaris...

753. Rubrica *Deinde sacerdos* inchoetur: « Deinde sacerdos in latere... ».

Deinde sacerdos in cornu Evangelii, junctis manibus dicit:

754. Rubrica *In Missis* sic emendetur: « In Missis in quibus dictum est *Benedicamus Domino* vel *Requiescant in pace*, non datur benedictio, sed dicto *Placeat* et osculato altari, celebrans legit, si dicendum sit, Evangelium S. Iohannis >.

In Missis defunctorum non datur benedictio, sed dicto *Requiescant in pace*, dicit: *Placeat tibi, sancta Trinitas*, deinde, osculato altari, legit Evangelium sancti Iohannis.

755. Rubrica *Finito* deleatur³⁸.

Finito Evangelio sancti Iohannis, discedens ab altari, pro gratiarum actione dicit ant. *Trium puerorum*, cum reliquis, ut habetur in principio Missalis.

Caput XVII

De defectibus in celebratione Missae occurrentibus *

III. - De defectu panis

756. 5 - Verba « vel alii sumendam tradat > deleantur.

5. Si id adverterit post consecrationem, etiam post illius Hostia: summptionem, posita alia, faciat oblationem, ut supra, et a consecratione incipiat, sci-38

38 Cir. *Ephem. ht.* 75 (1961) 24H-249.

Cfr. supra, nota 27.

*° Etum tractatus de defectibus nihil vere novi prae m. fert, cum sit solummodo aptatio

licet ab illis verbis: *Qui pridie quam pateretur*; et illam priorem si non sumpsit,umat post sumptionem Corporis et Sanguinis, *vel alii sumendam tradat*, vel alicubi rexcrcnter conser-vct...

j
|
|
31
I

757. 7 - Verba «aut miraculo» deleantur.

7. Si Hostia consecrata dispareat, vel casu aliquo, ut vento *aut mira-culo*, vel ab aliquo animali accepta, et nequeat reperiri; tunc altera consecre-tur ab eo loco incipiendo: *Qui pridie quam pateretur*, facta ejus prius obla-tione, ut supra.

758. 8 - Novus numerus addendus: «Casibus de quibus supra 5-7, ele-vatio Sacramenti omittatur, cl omnia fiant vitando, quantum fieri potest, fide-lium scandalum vel admirationem ».

IV - De defectu vini

759. 5 - Altera periodus «Vel. si Missa... » expungatur.

5. Si hoc advertat post sumptio-nem Corporis, vel hujusmodi aquar, apponat aliam Hostiam iterum conse-cranda, et vinum cum aqua in Ca-lice, offerat utrumque, et consecret, etumat, quamvis non sit jejunos. Vel, si Missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scanda-lum poterit apponere vinum cum aqua, et facta oblatione ut supra, consecrare, ac statim sumere, et prosequi cetera.

760. 6 - Novus numerus inserendus: «Casibus de quibus supra 3-5, ele-vatio Sacramenti omittatur, et omnia fiant vitando, quantum fieri potest, fide-lium scandalum vel admirationem ».

Numeri 6, 7, 8 fiunt 7, 8, 9.

V - De defectibus formae

761. 1 - Postrema periodus sic mu-tetur: « Si vero aliquid adderet vel detraberet, quod significationem... ».

... Si vero aliquid adderet, quod significationem non mutaret, confice-ret quidem, sed gravissime peccaret.

textus antecedentis ad disciplinam canonicam et moralem hodie vigentem, et ad illum spi-ritum maioris simplicitatis, quem generaliter hodie desideramus.

Necessarium ergo non erit singula commentari, cum quis facile possit, ex comparatione utriusque textus, et variationes conspiciere et rationes mutationis perspicere.

VII - *De dejectu intentionis*

762. 1 - Initio, loco « nisi quae videt », scribatur « nisi quae super corporale sunt ».

In fine, scribatur: < quas ante se super corporale ad consecrandum positas habet ».

763. 3 - Sic scribatur: « Si vero relictas sit hostia integra consecrata, eam in tabernaculo cum aliis reponat; si hoc fieri nequit, eamumat ».

1. Si quis non intendit conficere, sed delusorie aliquid agere: item si aliqua? Hostiar ex oblivione remaneant in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua Hostia lateat, cum non intendat consecrare *nisi quer videt*., atque ideo quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet, scilicet consecrandi eas omnes *quas ante se ad consecrandum positas habet*.

3. Si vero relictas sit Hostia integra consecrata, eam in Tabernaculo cum aliis reponat: si hoc fieri nequit, sequenti Sacerdoti ibi celebraturo, in Altari supra Corporale decenter operam, sumendam una cum altera quam est consecraturus, relinquat: vel, si neutrum horum fieri possit, in ipso Calice seu Patena decenter conservet, quousque vel in Tabernaculo reponatur, vel ab altero sumatur; quod si non habeat quomodo honeste conservetur, potest eam ipsemet sumere.

VIII - *De defectibus dispositionis animae*

764. Ceteris demptis, hic novus numerus ponatur: « Si quis in peccato mortali aut aliqua poena ecclesiastica impeditus, celebret, conficit quidem Sacramentum, sed gravissime peccat ».

IX - *De dejectibus dispositionis corporis*

765. 1 - « Si sacerdos ante Missam non sit ieunus per tres saltem horas quoad cibum solidum et potum alcoholicum, et per unam saltem horam quoad potum non alcoholicum, non potest celebrare. Aquae tamen sumptione ieiunium non frangitur ».

766. 2 - « Infirmi, quamvis non decumbant, potum non alcoholicum, et veras ac proprias medicinas, sive liquidas sive solidas, ante Missae celebrationem sine temporis limite sumere possunt ».

767. 3 - « Enixe invitantur sacerdotes qui id praestare valeant, ut venerandam ac vetustam eucharistici ieiunii formam ante Missam servant».

768. Cetera in tit. IX demantur.

X - *Dc defectibus in ministerio ipso occurrentibus*

769. 1 - « Possunt etiam defectus occurrere in ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut, si celebretur in loco non sacro, vel legitime non deputato, vel in altari non consecrato, vel tribus mappis non cooperto; si non adsint luminaria cerea; si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab una hora ante auroram usque ad unam horam post meridiem communiter, nisi pro quibusdam Missis aliud tempus statutum sit, vel Ordinarius loci quasdam Missas etiam horis vesperinis permiserit; si omittat aliquid ex vestibus sacerdotalibus; si vestes... ».

770. 5 - Verba « et fiat nausea Sacerdoti » necnon ultima periodus « Si autem » deleantur.

771. 6 - Sic scribatur: « Si aliquid venenosum ceciderit in calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio calice aqua pleno, ita ut species vini dissolvantur; et huiusmodi aqua in sacrarium proiciatur. Aliud autem vinum

1. Possunt etiam defectus occurrere in ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: ut, si celebretur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo, vel in Altari non consecrato, vel tribus mappis non cooperto: si non adsint luminaria cerea; si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora usque ad meridiem communiter: si Celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit; si omittat aliquid ex vestibus sacerdotalibus; si vestes...

5. Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in Calicem ante consecrationem, projiciat vinum in locum decentem, et aliud ponat in Calice, misceat parum aqua?, offerat, ut supra, et prosequatur Missam: si post consecrationem ceciderit musca aut aliquid ejusmodi, *et fiat nausea Sacerdoti*, extrahat eam, et lavet cum vino, finita Missa comburat, et combustio ac lotio huiusmodi in sacrarium projiciatur. *Si autem non fuerit ei nausea nec ullum periculum timeat, sumat cum Sanguine.*

6. Si aliquid venenosum ceciderit in Calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio Calice, et aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum; et, finita Missa. Sanguis repositus in panno lineo, vel stупpa tam-

cum aqua apponendum est dentio consecrandum >.

772. 7 - c Si aliquid venenatum contigerit hostiam consecratam, tunc alteram consecret, et sumat eo modo quo dictum est, et illa mittatur in calicem aqua plenum, ut supra n. 6 de sanguine dictum est ».

773. 8 - In fine ita scribatur: < vel infundat aquam, et sumat ».

774. 10 - Ita inchoetur: « Si hostia consecrata dilabatur... ».

775. 12 - Ita reformetur: « Si aliquid de Sanguine Christi ceciderit, si aliqua tantum gutta effusa est, sufficit ut super eas parum aquae fundatur, purificatorio postea abstergenda; secus vero corporale vel tabulca vel locus, meliore quo fieri potest modo lavetur, et aqua postea in sacrarium mittatur ».

776. 14 - Ita reformetur: < Si quis evomat Eucharistiam, vomitus colliga-

diu servetur, donec species vini fuerint desiccata., et tunc stappa comburatur, et combustio in sacrarium projiciatur.

7. Si aliquid venenatum contigerit Hostiam consecratam, tunc alteram consecret, et sumat eo modo quo dictum est, et illa servetur in Tabernaculo loco separato, donec species corrumpantur, et corruptæ deinde mittantur in sacrarium.

8. Si sumendo Sanguinem, particula remanserit in Calice, digito ad labium Calicis eam adducat, et sumat ante purificationem, vel infundat vinum, et sumat.

10. Si propter frigus, vel negligentiam Hostia consecrata dilabatur in Calicem, propterea nihil est reiterandum; sed Sacerdos Missam prosequatur, faciendo caeremonias et signa...

12. Si per negligentiam aliquid de Sanguine Christi ceciderit, si quidem Super terram seu super tabulam, lingua lambatur, et locus ipse radatur quantum satis est, et abrasio comburatur; cinis vero in sacrarium recondatur. Si vero super lapidem Altaris ceciderit, sorbeat Sacerdos stillam, et locus bene abluatur, et ablutio in sacrarium projiciatur. Si super linteum Altaris, et ad aliud linteum stilla pervenerit; si usque ad tertium: linteamina ter abluantur ubi stilla ceciderit, Calice supposito, et aqua ablutionis in sacrarium projiciatur. Quod si in ipso solum Corporali, aut si in vestibis ipsis Sacerdotalibus ceciderit, debet similiter abluere, et ablutio in sacrarium projici. Si in substrato pedibus panno, vel tapeto, bene abluatur, ut supra.

14. Si Sacerdos evomat Eucharistiam, si species integra: appareant, re-

tur et in aliquem decentem locum mittatur ».

777. 15 - Sic reformandum: «Si hostia consecrata, vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reverenter accipiat et parum aquae in locum ubi cecidit fundatur et purificatorio abstergetur. Si cadat super vestes, non est necesse ut indumentum abluatur. Si super vestes mulieris cadat, ipsa particulam accipiat et sumat».

reverenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecrata: caute separentur, et in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, et postea in sacrarium projiciantur. Quod si species non appareant, comburatur vomitus, et cineres in sacrarium mittantur.

15. Si Hostia consecrata, vel aliqua ejus particula dilabatur in terram, reverenter accipiat, et locus ubi cecidit, mundetur et aliquantulum abradatur, et pulvis seu abrasio hujusmodi in sacrarium immittatur. Si ceciderit extra Corporale in mappam, seu alio quovis modo in aliquod linteum, mappa vel linteum hujusmodi diligenter lavetur, et lotio ipsa in sacrarium effundatur.

M O X I T I M

Subséquentes editiones, sive Missalis sive Breviarii romani, ad normam can. 1390, praevia scilicet attestazione Ordinarii loci in quo praedicti libri imprimuntur aut publici iuris fiunt, de concordantia cum editionibus « typicis » eorundem librorum liturgicorum, imprimantur.

Hae Ordinationes successive, per partes, ad Editores librorum liturgicorum transmissae sunt a S. Rituum Congregatione inde a mense novembri 1960 usque ad mensem decembrem 1961. huius autem Missalis romani editiones mense aprilis proximo in promptu erunt.

C. B r a g a , C.M.

contexte il n'est pas même question du Nom divin. Par contre, on connaît des disciples du Christ, persécutés à cause de leur profession et de leur nom de chrétiens: cela se passait toujours à Rome, mais un demi siècle auparavant, d'après le témoignage du martyr St. Justin (f 167 env.), dont les raisonnements sont bien connus ». Du reste, même chez Plin, au début de ce siècle, le *crimt* de christianisme se présentait sous cet aspect: « *nec mediocriter haesitavi... nomen ipsum etiam si flagitiis carcat, an flagitia cohaerentia nomini puniantur* (Lettres, 10, 96: η. 22 Kir ch).

En dehors de ces méprises, ce sont les opinions de M.lle Corbin sur le caractère de la musique liturgique avant la notation écrite, qui inspirent les plus grandes réserves: étant dérivé du judaïsme, le chant d'Eglise se serait maintenu fidèle à ses origines sémitiques, même dans la modalité grégorienne. C'est pourquoi, l'auteur est d'avis qu'en ce temps-là on ne composait pas, mais plutôt on transmettait des formules traditionnelles (pp. 65; 174; 206). Toutefois, il faut le dire, du patrimoine mélodique datant de cette période, notre ouvrage ne connaît absolument rien, puisque les sources n'en soufflent mot. Il est vrai qu'il en appelle à l'analyse des pièces du répertoire grégorien: mais comment les attribuer aux premiers siècles du christianisme? Ce serait donner comme certain, ce qui doit être encore prouvé.

Voilà les principales observations que suggère la lecture de l'ouvrage. Parfois, peut-être, ont-elles été trop minutieuses: mais je crois devoir signaler le danger de ne pas contrôler sur les sources. C'est d'ailleurs, ce que nous rappelle ça et là M.lle Corbin, et même en des termes sévères: « on veut être précis dans ces domaines où l'on sait peu de choses; on ferait mieux d'être exact » (p. 121). Au total, ce ne sont pas ces observations qui empêchent le lecteur de lui être reconnaissant pour son travail. Le thème dans lequel elle s'est embarquée demeure fort compliqué. De plus, c'est certainement un acte de courage que de l'avoir mis à la portée d'un public, écarté jusqu'à présent de ces problèmes.

Mais c'est la conclusion, surtout, qu'il faut mettre en relief: c'est là que, après la présentation de "Eglise conquérant sa musique, M.lle Corbin nous fait comprendre que cette conquête n'est pas réelle, si le chrétien n'entre pas dans son esprit. Aussi bien faut-il remercier l'auteur pour la franchise avec laquelle, par sa plume, elle donne tout bonnement son avis sur la musique d'Eglise: « Ce que nous cherchons à l'église, ce n'est pas le tableau démarqué du monde ou nous vivons entre la radio, les vedettes, la presse et le courrier du cœur. Nous désirons vivement y trouver le climat qui nous aide à prier. Il est inutile et dangereux de transporter dans le domaine liturgique le matériel sonore qui évoque tout cet *appareil profane*» (p. 277). Voilà bien une leçon de pastorale pratique: il serait dommage de l'oublier.

Angelo Coppo, C.M.

" St. Justin, I. *Apol.* 4. 'Ὄνοματό μὲν οὖν προσωνυμία οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν κρίνεται ἀνευ τῶν ὑποπιπτουσῶν τῷ ὀνοματι πράξεων ἐπεὶ, ὅσον γε ἐκ τοῦ κατηγορουμένου ἡμῶν ὀνόματό χρηστότατοι ὑπάρχουσιν. 'D. R. BvISO, *patres tpologicas Griegof*, Madrid, 1954, p. 184; c'est le texte de Rausches).

IUS ET PRAXIS

ACTA SANCTAE SEDIS

SACRA RITUUM CONGREGATIO

INSTRUCTIO

DE CALENDARIIS PARTICULARIBUS ET OFFICIORUM AC MISSARUM PROPRIIS AD NORMAM ET MENTEM CODICIS RUBRICARUM REVISENDIS

Ad rubricarum Codicem in praxim deducendum, Summus Pontifex Ioannes XXIII in Motu Proprio *Rubricarum instructum* diei 25 iulii 1960 statuit, ut « omnes ad quos spectat, quam primum calendaria et Propria, sive dioecesana sive religiosa, *ad normam et mentem* novae redactionis rubricarum et calendarii conformari curent, a S. Rituum Congregatione approbanda »

Quasi prima quaedam accommodatio, nonnullae normae, iam inde ab anno 1961 servandae, per *Declarationem* huius S. Dicasterii dispositae sunt¹. Restat ut opportuna tradantur instructiones circa calendaria particularia et Officiorum ac Missarum Propria *secundum litteram simul ac mentem* rubricarum novarum congruo modo revisenda, uti in citata Declaratione enuntiatur est.

Caput I

NORMAE GENERALES

1. Ex rubricarum Codice, quaedam principia generalia praelucent, quae etiam in calendariis et Officiorum atque Missarum Propriis, cum dioecesanis tum religiosis, servanda sunt, scilicet:

a) Proprium de Tempore, quo nempe totum Redemptionis mysterium colitur, super cetera Officia et Missas praecurrentia gaudet;

b) praecipua B. Mariae Virginis et Sanctorum festa Ecclesiae universae, festis particularibus praeferenda sunt;

• *Acta Ap. Sedis*, 53 (1961) 168-180.

¹ *Acta Ap. Sedis*, 52 (1960) 595; *Ephem. ht.* 73 (1960) 259.

- *Acta In. Sedis*, 52 (1960) 730-731; *Ephem. ht.* 73 (1960) 367-368.

c) festa particularia secundum momentum ipsis proprium ordinentur et celebrentur;

d) simplicitati, recto ordini et curae pastoralis postulatis provideatur.

2. Quamvis conveniat ut quaevis dioecesis suum calendarium et Proprium Officiorum atque Missarum habeat, aliquando tamen commendanda sunt calendaria et Propria, universae provinciae aut regioni aut nationi, vel etiam latiori ditioni communia, eorum quorum interest, socia adlaboratione paranda.

Quod principium, aequa ratione, servari potest etiam in calendariis religiosis, pro pluribus provinciis eiusdem ditionis civilis.

3. Revisionis opus, *Motu proprio* ita iubente (n. 6), « quamprimum » erit explendum.

4. Ad calendaria et Propria revisenda Ordinarii viros seligant rei liturgicae, historicae et hagiographicae peritos, qui munus sibi creditum competenter explere valeant.

5. Calendaria particularia et Officiorum atque Missarum Propria ad hanc S. Congregationem iribus saltem exemplaribus nitide exaratis mittantur, addito quoque exemplari calendarii et Officiorum atque Missarum Proprii praecedentis. In universo insuper opere transmittendo:

a) breviter sed perspicue rationes exponantur, ob quas singulae mutationes inductae sunt, praesertim si a normis, quae in hac instructione exponuntur, discrepent;

b) indicetur quoque, cum agitur de Officiis vel Missis novis, quacnam partes ex aliis Officiis vel Missis iam approbatis sumantur, quacnam vero sint noviter confectae.

DE FESTORUM NUMERO ET EXTENSIONE

6. Festa particularia, ipso iure in calendariis inscribenda, quae *propria* vocantur, rubricarum Codex nn. 41-46 recenset.

Numerus festorum quae *indidta* vocantur (Codex n. 47) opportune limitandus est; ut vetera servantur vel nova inducantur, peculiares rationes exstare debent.

7. In praeparando vel revisendo calendario dioecesano aut religioso, ea servantur quae nn. 43 *d* et 46 *e* Codicis rubricarum, de festis Sanctorum et Beatorum in calendariis propriis inscribendis statuuntur. Assumantur igitur vel servantur festa tantummodo Sanctorum et Beatorum, qui cum dioecesi aut Religione rationes *peculiares* habuere, et congruus

proponatur gradus celebrationis liturgicae, qui necessitudini respondeat Sancti vel Beati cum dioecesi aut Religione (cfr. infra nn. 16-20).

8. Festa, ratione dominationis politicae vel particularis devotionis olim inducta, quae nunc ad dioecesim vel Religionem nullam vel minimi momenti servant relationem, expungantur.

9. Dari possunt alia festa, quae nunc, propter mutationes confinium, panis tantum alicuius dioecesis vel nationis aut regionis stricte propria sunt: haec festa iis tantum in territoriis celebrentur, quorum revera sunt propria.

10. Festa quae in honorem alicuius Sancti vel Beati celebrantur ratione reliquiarum, iuxta n. 45 c cl d Codicis rubricarum, retinenda sunt gradu competenti in ea tantum ecclesia vel oratorio in quo corpus (non autem reliquia tantum, etsi insignis) eiusdem Sancti vel Beati asservatur; minime vero in calendario universae dioecesis vel Religionis, nisi ex alio titulo retinenda sint.

11. Principium generale esto unumquemque Sanctum vel Mysterium *uno* tantum festo celebrari. Exceptiones nihilominus admittuntur, quas et calendarium ipsum universale admittit, scilicet cum agitur de facto vel relatione vere singulari celebrandis de eodem Mysterio vel eodem Sancto: quod contingere potest in festis Translationis, vel Inventionis, vel Patronicii, aliove simili.

Exinde vero pluribus festis Patronus principalis. Titularis et Fundator tantum coli possunt. Huiusmodi tamen festa secundaria, nisi supprimantur, ad modum commemorationis celebrentur.

12. Eiusdem Sancti vel Mysterii *recordationes periodicae* per Officium et Missam aut ad modum commemorationis, si quae exstent, supprimantur.

13. Nihil obstat quominus duo Sancti vel Beati non Martyres, aut plures Martyres uno festo recolantur, si speciales rationes id suadeant; quo in casu adhibeatur etiam Commune plurium Confessorum Pontificum vel non Pontificum, aut plurium Virginum vel non Virginum.

14. Praestat insuper ut e calendariis dioecesanis, quae pluribus Sanctis et Beatis decorantur, e Martyribus vel Episcopis priorum temporum, de quibus praeter nomen parum vel nihil historice constat, festa horum Sanctorum expungantur; festum vero omnium Martyrum vel Episcoporum dioecesis instituatur, illustrioribus tantum Martyribus et Episcopis, de quibus historice constet, particulari festo seorsim celebratis.

15. In calendariis religiosis Sancti vel Beati eiusdem Religionis congruum habeant cultum. Quando vero aliqua Religio pluribus Sanctis et Beatis decoratur, cavendum est ne calendarium universae Religionis plus aequo gravetur. Quapropter:

u) haberi potest in primis festum omnium Sanctorum ei Beatorum eiusdem Religionis;

/») singulari festo celebrentur tantummodo Sancti vel aliqui Beati, qui peculiare momentum praescierant pro universa Religione;

c) de ceteris Sanctis et Beatis, iuxta momentum quod habent in historia Religionis, fieri potest, aut festum in provincia eiusdem Sancti vel Beati, cum commemoratione in universa Religione; aut, si agatur de minoribus Beatis, festum in loco ubi eorum reliquiae asservantur, cum commemoratione in provincia tantum.

Ca pi t III

DE FESTORUM GRADU

16. Festa in calendariis particularibus gradu I vel II classis inscribenda, a Codice rubricarum nn. 42-46 expresse designantur.

17. Praeter festa I et II classis Ecclesiae universae, et festa propria, quibus vi rubricarum idem gradus competii, paucissima tantum alia festa earundem classium in singulis calendariis admittenda sunt.

Hoc ut concedi possit, rationes *omnino peculiares* requiruntur, indolis liturgicae, historicae, pastoralis.

18. Ex littera et mente rubricarum Codicis plane deducitur, III classem ordinarium esse gradum, apprime convenientem Sanctis et Beatis aut Mysteriis vel 'Fitulis, quibus gradus superior, ut supra n. 17, non competat, aut sola commemoratio, ut infra nn. 19 et 20, non sufficiat.

19. Neglegenda prorsus non est commemoratio, sane pro compositione calendariorum magni momenti; commemoratio enim ea ratione statuta est, ut exonerentur quodammodo sive calendarium universale, sive calendaria particularia, celebrationibus liturgicis adeo onusta, ut quandoque celebratio plurium festorum Ecclesiae universae praepediatur. Proinde curandum est, ut rationabilis et conveniens commemorationum usus fiat.

20. Saepius pro *tota* dioecesi, regione, provincia (ecclesiastica, religiosa, civili), natione, Religione, omnino sufficit commemoratio vel festum III classis, cum *determinato* loco, dioecesi, provincia, regione, gradus altior magis appareat opportunus. Hac prudenter adhibita distinctione, celebrationum particularium onus aliquantum alleviabitur et calendaria peculiari- bus necessitatibus et opportunitatibus magis accommodabuntur.

C a p u t IV

DE FESTORUM DIE

21. Serventur quae rubricarum Codex nn. 59-62 hac de re statuit. Attamen, quoad fieri potest:

a) festa propria, quae in universa quoque Ecclesia coluntur, eodem die celebrentur quo in calendario universali inscribuntur;

b) Sanctorum festa propria, quae in calendario universali non inveniuntur, die natalicio celebrentur.

22. Dies, quibus plerumque tempus quadragesimalis et octava Paschalis occurrit, itemque dies a 17 ad 23 decembris, a novis festis particularibus liberi maneant; quod ad festa particularia, his diebus iam statuta, attinet, ordinarie recolantur ad modum commemorationis, sicut fit pro festis universalibus, nisi magis conveniat ut unum alterumve festum peculiaris momenti ad aliud tempus transferatur.

23. Festa olim alicui dominicae perpetuo assignata:

n) si sint festa Domini I classis, dominicae II classis assignata, nihil innovetur (Codex n. 17 e);

b) si in calendario universali inveniuntur, eo die celebrentur quo in eodem calendario inscribuntur;

c) si in calendario universali non inveniuntur, alius opportunior dies seligatur.

24. Festa particularia B. Mariae Virginis, olim diei 31 maii affixa, diei 8 eiusdem mensis assignentur.

25. Secundum n. 100 Codicis rubricarum, festa III classis Ecclesiae universae cum festo particulari occurrentia, perpetuo commemorantur aut omittuntur. Attamen:

a) festum universale III classis, in honorem Sancti qui magni momenti fuit pro tota Ecclesia, etiam in calendariis particularibus suo die celebretur; festum vero particulare III classis eodem die occurrens in proximam diem liberum reponatur;

b) si vero festum III classis Ecclesiae universae, quod sit magni momenti, cum festo particulari classis superioris occurrat, festum universale transferatur;

t) si aliquod festum particulare I classis, extra diem proprium, assignatum sit diei in quo postea calendarium universale festum II classis exceperit, festum particulare in alium diem transferatur.

26. In Propriis transmittendis, semper indicentur dies natalicii Sanctorum, dies quo singula lesta hucusque celebrata sunt, necnon rationes pro hoc die retinendo vel mutando.

Caput V

DE QUIBUSDAM FESTIS PARTICULARIBUS IN SPECIE

A) *De Patronorum festis*

27. Patronus principalis aut secundarius seu minus principalis, «rite constitutus», unice intellegitur Patronus *sensu proprio*, id est Sanctus (numquam Beatus) *formaliter* uti Patronus secundum S. Rituum Congregationis antiquam praxim electus ac constitutus, vel ex immemorabili traditione acceptus: huic tantum proinde peculiaris liturgica celebratio a rubricis statuta competit.

28. Patronus *principalis* cuiusque loci, vel dioecesis, etc., regulariter unus tantum sit; quandoque alter tantum Sanctus Patronus *aeque principalis* addi potest, cum iisdem iuribus et obligationibus ac Patronus principalis. Itemque cuiusque loci, vel dioecesis, etc., duo tantum Patroni *secundarii* admittuntur.

29. Patroni, sive principales sive secundarii, olim constituti propter regimina aut regna quae iam desierunt, itemque Patroni olim propter extraordinaria rerum adiuncta. v. g. pestem, bellum, aliamve calamitatem, vel propter devotionem specialem nunc remissam electi, exinde uti tales liturgice amplius ne colantur.

30. Ut Patroni Religionis vel provinciae religiosae iuribus liturgicis gaudeant, unice S. Rituum Congregatio concedit, nisi hac liturgica ratione ab immemorabili colantur. Huiusmodi tamen celebratio Patronis singulorum domuum religiosarum, si qui extent, minime conceditur.

31. Alii cuiuscumque generis Patroni, praeter eos de quibus superioribus numeris actum est, Patroni *sensu latiore* considerandi sunt, merae *pietatis causa* propositi, absque ullo liturgico privilegio.

B) *De festis quae communiter < devotionis* vocantur*

32. Haec festa, inde a Media Aetate, e privata devotione in publicum Ecclesiae cultum inducta, in calendariis particularibus nimis multiplicata sunt.

In his igitur calendariis huiusmodi festa tunc tantum retineantur, cum rationes *vere peculiares* id postulent.

33. Ex his festis « devotionis » sequentia c calendariis expungantur, quae ut plurimum in aliis festis aut anni temporibus iam recoluntur, vel cum aliquo tantum loco particulari relationem habent, scilicet:

In translatione almae domus B. Mariae V. (10 decembris);

In exspectatione partus B. Mariae V. (18 decembris);
 In desponsatione B. Mariae V. cum S. Ioseph (23 ianuarii);
 Fugae 1). N. I. C. in Aegyptum (17 februarii);
 Orationis D. N. I. C. (fer. III post dom. Septuagesimae);
 In Commemoratione Passionis D. N. I. C. (fer. III post dom. Sexagesimae);
 S. Spineae Coronae D. N. I. C. (fer. VI post cineres);
 Ss. Lanceae et Clavorum D. N. I. C. (fer. VI post dom. I Quadragesimae);
 Ss. Sindonis D. N. I. C. (fer. VI post dom. II Quadragesimae);
 Ss. Quinque Vulnerum D. N. I. C. (fer. VI post dom. III Quadragesimae);
 Pretiosissimi Sanguinis 1). N. I. C. (fer. VI post dom. IV Quadragesimae);
 Eucharistici Cordis Iesu (fer. V post octavam Corporis Christi);
 Humilitatis B. Mariae V. (17 iulii);
 Puritatis B. Mariae V. (16 octobris).
 Huiusmodi vero festa retineri possunt si cum aliquo loco speciali necessitudine connectuntur.
 Festum autem S. Philumenae V. et M. (11 augusti) e quolibet calendario expungatur.

(S) *De festis e calendario universali expunctis*

34. Circa festa quae vi n. 8 *Variationum in Breviario et Missali romano* ad normam Codicis rubricarum e calendario universali expuncta sunt, pro calendariis particularibus haec pressius statuuntur:

a) festum S. Anacleti, quolibet titulo et gradu celebretur, transferatur in diem 26 aprilis, sub recto nomine S. Clcti;

b) festum S. Vitalis transfertur in diem 4 novembris, una cum S. Agricola;

c) festum Cathedrae S. Petri unice die 22 februarii celebrandum est;

d) praestat ut festa sub n. 8 *b. c, d, g, et h* recensita, etsi alicubi tamquam Patronus principalis vel Titulus ecclesiae habeantur, transferantur ad festa principalia, scilicet:

festum Inventionis S. Crucis, a die 3 maii ad diem 14 septembres;

festum S. Iohannis ante Portam Latinam, a die 6 maii ad diem 27 decembris;

festum Apparitionis S. Michaelis Arch., a die 8 maii ad diem 29 septembris;

festum S. Petri ad Vincula, a die 1 augusti ad diem 29 iunii;

festum Inventionis S. Stephani, a die 3 augusti ad diem 26 decembris.

Eadem autem festa retineri possunt dic quo hucusque celebrata sunt, si rationes *omnino* singulares id suadeant, et nisi sufficiat eo die sollemnitate tantum externam, ad normam nn. 359 et 360 Codicis rubricarum assignare. Qua de re peculiare petatur indultum, ut sive festum sive sollemnitas externa in calendario inscribatur.

Capitulum VI

DE TEXTIBUS IN OFFICIIS

35. In parandis vel revisendis lectionibus historicis festorum cuiusvis classis, haec servantur:

a) breves et sobriae sint; unaquaeque lectio amplitudinem ne excedat ordinariam lectionum Breviarii, quarum pleraeque plus quam centum et viginti verbis non constant;

b) sermonis genus emendatum facileque evadat;

c) loca communia vitentur; falsa aut minus apta demantur vel emendantur; si autem notitiae certae fere vel omnino desint, lectiones de Comuni assignentur, vel alius textus e sermonibus Patrum magis conveniens seligatur.

36. Veritati historicae non tantum in lectionibus provideatur, sed etiam in antiphonis, responsoriis, hymnis aliisque Officii partibus, si quae propriae exstent; secus eadem partes de Comuni sumantur.

37. In festis III classis:

a) si Matutinum antiphonis propriis gaudeat, circa lectiones primam et secundam ea servantur quae nn. 40 et 41 *Variationum* statuuntur;

b) si vero Matutinum antiphonas proprias non habeat, lectiones prima et secunda sumantur de Scriptura occurrenti, nisi forte lectiones exstent *stricte propriae*, scilicet quae directe de Mystério vel Sancto agant: quo in casu etiam responsoria sumuntur de festo, idest propria vel de Comuni;

r) si responsoria tantum propria sint, dicuntur lectiones de Scriptura occurrenti, cum responsoriis festi, iuxta n. 42 *Variationum*.

38. In festis III classis lectio III unici Nocturni est semper de festo, et quidem:

a) si una tantum lectio historica vel « contracta » exstabat, haec retineatur;

b) si duae vel tres lectiones historicae aderant, una nova lectio conficiatur;

c) si vero sermo habebatur, tantum lectio olim quarta, scilicet prima II Nocturni servetur, vel alius textus c sermonibus Patrum magis conveniens seligatur.

39. Ad hymnos quod attinet:

a) si quattuor hymni diversi exstent, qui omnes continuatim vitam Sancti illustrent, et festum I classis non sit, primus (olim I Vesperis assignatus) hymno Matutini praemittatur, omissa conclusione; si breviari possunt, una alterave strophæ omittatur; si coniungi nequeunt, utpote diversi metri vel non historici, unus auferatur;

b) si duo vel tres hymni adsint, opportuniore modo disponantur; si festum I classis sit, ordinarie idem hymnus ad utrasque Vesperas adhibeatur.

Caput VII

DE OFFICIIS ET MISSIS DISPONENDIS

A) Normae generales pro Officiis

40. Post titulum festi, eius gradus indicetur (I vel II vel III classis aut Commemoratio).

41. Nominatio Horarum uniformiter hoc modo fiat: «Ad I Vesperas», «Ad Matutinum», «Ad Laudes», «Ad II Vesperas», etc. Singuli Nocturni sic indicentur: «In I Nocturno», etc.

42. Caput et versus libri S. Scripturae ante singulas lectiones significantur.

43. Rubricae hymnorum doxologiam respicientes demantur, v. g.: «Hæc conclusio numquam mutatur», «Sic concluduntur hymni eiusdem metri », et similia.

44. In litteris maiusculis et minusculis scribendis, critérium, quo rubricarum Codex utitur, omnino retineatur.

45. In omnibus Officiis, ad Laudes et ad Vesperas, sub respective titulo, semper ponenda sunt, etiamsi de Communi sumpta, versus, antiphona ad *Benedictus* vel ad *Magnificat*, et oratio.

Ante alias Horas titulus ponatur, si partes propriae adsint, vel commoditatis causa repetantur.

46. Si facienda sit commemoratio alicuius Sancti, post orationem diei uniformiter ponatur rubrica: «Et fit commemoratio S... »; deinde ponantur. convenienter in extenso, antiphona, versus et oratio.

Pro commemoratione de Tempore indicanda, serventur rubricae quae iam in Breviario exstant.

B) *Normae particulares pro singulis Officiis*

47. *In festis I classis* omnia disponantur ut iam in Breviariis et Propriis exstant, iis exceptis quae vi rubricarum Codicis vel huius Instructionis mutanda sunt.

48. *In festis II classis*, I Vesperae :

a) ponantur cum partibus propriis pro festis Domini quae occurrere possunt in dominica II classis, sub hoc titulo «Ad I Vesperas, quando festum occurrit in dominica vel celebratur gradu I classis»;

b) item ponantur, si propriae exstent, antiphonae psalmorum vel hymnus, sub hoc titulo «Ad I Vesperas, sicubi festum celebratur gradu I classis »;

c) auferantur vero ab omnibus aliis festis II classis; versus tamen et antiphona ad *Magnificat*, si proprio exstent, in II Vesperis ponantur sub rubrica «Ad I Vesperas, sicubi dicendae occurrunt».

49. Si, *in festis III classis*, ad Matutinum, invitatorium et hymnus in extenso ponuntur, post hymnum addatur titulus «Ad Nocturnum».

50. In festis antiphonis propriis ad Laudes gaudentibus, post primam antiphonam ponatur rubrica «Psalmi de dominica»; si Officium ab Adventu ad Pentecosten celebrari contingat, addatur insuper « 1° loco ».

51. *In festis II classis*, si Laudes saltem a capitulo in extenso scribuntur, in fine ipsarum ponatur rubrica «Ad Horas minores antiphona et psalmi de feria currenti». In festis vero Domini quae in dominica II classis occurrere possunt, in fine Laudum ponatur rubrica « Ad Horas minores antiphona et psalmi de currenti die ». In fine Vesperarum ponatur rubrica « Completorium de dominica ».

52. *In festis III classis* cum antiphonis propriis ad Laudes et ad Vesperas, in fine Laudum haec ponatur rubrica « Ad Horas minores antiphona et psalmi de feria currenti »; in fine vero Vesperarum: « Completorium de feria ».

53. Diebus, quibus commemoratio facienda est de Sancto in feria, post indicationem diei et Sancti, ponatur vox « Commemoratio » et titulus «Ad Laudes ». Deinde ponantur, convenienter in extenso, antiphona. versus et oratio.

C) *De Missis disponendis*

54. In Missis quae per extensum ponuntur, maioris claritatis causa, spatium unius saltem lineae servetur inter has partes:

- a) inter orationem (orationes) et Epistolam;
- b) inter gradualc (tractum...) et Evangelium;
- r) inter secretam et antiphonam ad Communionem.

55. Sequentes locutiones adhibeantur: «Antiphona ad Introitum, antiphona ad Oilcrtorium, antiphona ad Communionem».

56. Orationes quae ad commemorationem pertinent, nccnon partes quae unice pro Missis votivis inserviunt, ita scribantur, ut relate ad textus proprios Missae, per spatium unius vel duarum litterarum retractentur.

57. Quam maxime curandum est ut necessitas folium vertendi vitetur, cum dicenda sunt oratio, secreta, postcommunio vel alia precatio quam celebrans extensis manibus recitare debet.

58. Diebus, quibus commemoratio facienda est de Sancto in feria, post indicationem dici et Sancti, ponatur vox «Commemoratio»; deinde indicatio Missae convenientis, remittendo ad Commune, vel Missam exhibendo propriam vel partes ipsius proprias.

Ca pu t VIII

DE PRIVILEGIIS ET INDULTIS IN RE LITURGICA

A) *De privilegiis et induitis in genere*

59. Privilegia et indulta qtiæ rubricarum Codici obstant, revocata sunt {*Motu proprio*, n. 3). Si quis tamen Ordinarius necessarium censuerit unum alterumve ex his privilegiis et induitis iterum renovare, opportunas mittat petitiones, rationibus adductis, quae id suadere videantur.

60. Privilegia autem et indulta quae rubricarum Codici non obstant, m suo robore perseverant; attamen nccesse erit ut et ipsa ad normam et mentem Codicis aptentur, quo securius servari queant.

61. Proinde curae sit uniuscuiusque Ordinarii elenchum privilegiorum de rc liturgica, una cum calendario et Officiorum atque Missarum Proprio, ad hanc S. Congregationem transmittere, pro opportuna revisione aut renovatione, addito quoque exemplari praecedentis concessionis.

62. Praestat deinde ut, in Propriis typis imprimendis, addatur quoque elenchus privilegiorum liturgicorum, ut prae manibus sit cuique eodem Proprio utenti.

B) *De privilegiis et induitis circa Missas votivas*

63. Concessionem praecedentes Missarum votivarum pro solemnitatibus externis nccnon pro sanctuariis et locis piis, in suo robore manent,

sed praescriptionibus rubricarum Codicis (nn. 358 c, 359, 361 et 373-377) ad unguem accommodanda sunt.

64. Ceterae Missarum votivarum concessionibus, quovis modo vel quavis auctoritate factae, vi n. 3 in *Motu proprio* «Rubricarum instructum» abrogatae sunt.

65. Missarum votivarum concessionibus iterum renovantur vel ex novo conceduntur tantum ob rationes peculiares publicae necessitatis vel publicae devotionis.

Huiusmodi Missae votivae, si quae concedentur:

- a) gradu III classis potiuntur;
- b) toto Adventus, Quadragesimae et Passionis tempore prohibentur;
- r) eodem die una vel duae tantum admittuntur.

Summus vero Pontifex Ioannes Papa XXIII, in Audientia dici 8 mensis februarii anni 1961, infrascripto Cardinali S. Rituum Congregationis Praefecto concessa, hanc Instructionem in omnibus et per omnia approbare dignatus est, sanxit ut eam omnes, ad quos spectat, diligenter exsequantur.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 14 februarii 1961.

CAIETANUS Card. CICOGNANI, Ep. Tusculanus, *Praefectus*

L. kp S.

Henricus Dante, *n secretis*

ADNOTATIONES

Natura et finis huius Instructionis clare indicatur in eius parte introductoria: agitur de documento, quod Codicem rubricarum complet et in praxim deducit, in iis quae calendaria particularia et Officiorum atque Missarum Propria spectant pro ipsorum conformatione cum calendario universali post editum novum rubricarum corpus. Hinc quaedam principia, quae calendario universali praesunt, pressius determinantur et casibus definitis clare accommodantur, ut mens quae instaurationem liturgicam regit bene perspiciatur. Facilior ita atque uniformis evadet Proprii cuiusque dioecesis et Religionis aptatio.

Transitoria quaedam accommodatio facta iam fuerat, pro anno 1961 per peculiarem *Decretalium* S.R.C., quae invenitur inter documenta rubricarum Codici adnexa. Vis tamen huius Declarationis temporanea erat, donec ipsa S.R.C. normas peculiares et bene definitas tradidisset, quae opus revisionis regerent. A «lit enim promulgationis novi corporis rubricarum ad diem in quo

vigere incoepit, parum temporis exstabat, et insufficiens ut conformatio calendariorum particularium et Propriorum fieri posset. Tale opus certe, pro omnibus dioecesibus et Religionibus, ne mensibus quidem anni 1961 perfici poterit, praesertim si agitur de investigationibus exsequendis, aut de aliis quaestionibus particularibus solvendis. Hoc in casu videntur esse adhuc servandae normae in *Declaratione* diei 26 iulii 1960 expressae, donec approbatio novi calendarii et novi Proprii obtineatur. Permanent enim adhuc eadem circumstantiae, quae *Declarationi*, pro anno 1961 evulgatae, originem dederunt.

I - Normae generales

Numero primo Instructionis principia quaedam in mentem revocamus, quae iam universae liturgicae instaurationi praesunt, quae in Propriis applicanda sunt, et quidem magna cum attentione, ne universum opus teratur. Difficultates enim in iis principiis ad praxim deducendis in calendario universali non inveniuntur, sed in calendariis particularibus oriri possunt, si Sanctorum aut «devotionis» festis nimis graventur, aut etiam si eorundem festorum gradus plus aequo augeatur. Ita, v. gr., revocatur principium de praeceminentia Proprii de Tempore: quod quodammodo destrueretur, si durante Adventu aut Quadragesima festa particularia apponerentur, quae Officia de Tempore impediant (cfr. n. 22). Item memoratur principium de praecedentia tribuenda praecipuis festis universalibus: cui contrairi potest, si festa particularia talibus diebus assignarentur, ut festa universalis transferri deberent (cfr. n. 25). Mens enim legislatoris est ut calendarium particulare necessitatibus sive liturgicis sive pastoralibus ordinis universalis accommodetur: et hoc fit praecise in ponendis festis particularibus, praesertim alicuius momenti, diebus quibus celebratio festorum universalium, saltem principaliorum, non impediatur, etsi sint III classis tantum.

Alia duo principia generalia, quae memorantur, magni item sunt momenti, ut omnia recte ordinentur. Praestat enim ut gradus conveniens singulis festis tribuatur, illum indebite non augendo ob rationes erroneae devotionis et pietatis, aut sub specie necessitatis pastoralis. Rectus ordo enim et postulata ipsius necessitatis pastoralis fundamento positivo fulciri debent, non unice fundamento valde personali alicuius formae pietatis aut devotionis popularis minus ordinatae. Liturgia enim finem sibi proponit Deum colendi et fidelium animos sanctificandi: quod ut obtineatur rectus ordo est servandus.

2. N. 51 Codicis rubricarum statuit ut calendarium proprium habeat quaelibet dioecesis et quodlibet aliud territorium ecclesiasticum cui praeficitur « Ordinarius loci ». Quod necessarium est, cum quaelibet dioecesis aliqua festa omnino sibi propria habeat, ut, v. gr., Anniversarium Dedicationis ecclesiae cathedralis, festa Patronorum etc. At idea Proprii dioecesani cum aliis dioecesibus incommunicabilis, nostris diebus, obsoleta videtur. Est quidem dioecesis quid in se et a se subsistens; sed talis individualitas omnino incommunicabilis superatur, in praxi, per constitutionem Conferendarum Episcopaliū sive regionalium sive nationalium, ita ut ordinatio actionis pastoralis fiat modo magis uniformis. Efformatio autem alicuius Proprii, quod sit commune pluribus dioe-

ACTA SANCTAE SEDIS

SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

INSTRUCTIO

PRO SACERDOTE INFIRMO VEL CAECUTIENTE CIRCA MISSARUM
VOTIVARUM CELEBRATIONEM EIDEM APOSTOLICO INDULTO
CONCESSAM

I - Praenotanda

1. Sacerdos infirmus vel caecutiens, seu visivae potentiae debilitate, sive accidentaliter sive habitualiter, laborans, a Sancta Sede dispensationem oblinere potest celebrandi, iuxta normas inferius expositas, aut aliquam Missam ex votivis, aut Missam «quotidianam» defunctorum.

2. Conditiones huiusmodi privilegii ad amussim observandae sunt.

3. Si, durante privilegio, sacerdos caecutiens, plane caecus evadat, novum indultum a S. Congregatione de disciplina Sacramentorum obtinere debet; coque obtento, sub gravi tenetur uti adsistentia alterius sacerdotis vel diaconi.

II - Normae de Missis votivis

A) *Quae Missae votivae dici possint*

4. Sacerdos dispensatus dicere potest:

a) aut Missam *Salve, sancta Parens*, ut in Communi festorum B. Mariae Virg., quovis anni tempore;

b) aut Missam votivam de B. Maria Virg. pro diversitate temporum assignatam;

c) aut aliam Missam, quae tamquam votiva celebrari permittitur, iuxta nn. 306-316 Codicis rubricarum.

B) *Otiando Missa votiva dicenda sit*

5. Missa votiva dici potest quovis anni tempore; dici vero debet omnibus et singulis diebus, in quibus non permittuntur Missae defunctorum.

6. In Triduo sacro, sacerdos omnino a celebrando abstinebit.

7. In festo Nativitatis Domini, tres Missas dicere potest.

C) *Quo colore utendum sit*

8. Si sacerdos infirmus vel caecutiens privatim celebret, semper colore albo uti potest.

Si vero in ecclesia aut oratorio publico vel semipublico celebret adhibere potest colorem vel Missae votivae vel Officio diei conformem.

D) *Quomodo Missa ordinanda sit*

9. Hymnus *Gloria in excelsis Deo*, dici debet semper nisi adhibeatur color violaceus paramentorum.

10. Regulariter dicitur unica *oratio*. Attamen fas est sacerdoti orationes addere, quae a rubricis praescribuntur vel permittuntur.

11. *Symbolum dicitur*:

a) quotiescumque dicendum est in Missa diei currentis;

b) si Missa celebratur ad modum Missae votivae I classis.

12. In qualibet Missa votiva dicitur praefatio communis, praeterquam in Missis de B. Maria Virgine, in quibus sumitur praefatio propria, adhibitis tamen semper verbis *Et te in Veneratione*.

13. Si Missa sit in cantu, tonus adhibetur solemnis vel solennialis, prout gradus dici currentis vel Missae votivae requirit.

III - Normae de Missis defunctorum

14. Missa defunctorum dici potest diebus a rubricis permissis. Adhiberi tamen potest semper Missa «cotidiana», etiamsi Missa sit I, II vel III classis.

15. In Missa «quotidiana» unica semper dicitur oratio, nempe *Fidelium*. Eligi tamen potest et alia magis conveniens; et, si agitur de Missa lecta IV classis, addi potest et alia oratio ad libitum eligenda.

16. Missa «quotidiana» adhiberi potest, et quidem ter si placuerit, in Commemoratione omnium Fidelium defunctorum.

17. Ad sequendam *Dies irae* sacerdos numquam tenetur. Attamen si

Missam I classis cantet, licet ipse sequentium non legat, chorus eam cantare non omittat.

Summus autem Pontifex Ioannes Pp. XXIII, in Audientia diei 12 aprilis 1961, hanc Instructionem in omnibus approbare dignatus est; atque sanxit ut ab omnibus, ad quos spectat, fideliter servetur.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 15 aprilis 1961.

C. Card. C i c o g n a n i, *Praefectus*

L. ☐ S.

H. Dante, *a Secretis*

Adnotat i o n e s. — Peroportune S.R.C., edito Codice rubricarum, normas pro sacerdote infirmo vel caecutiente denuo revidit. Praesens Instructio differt in nonnullis ab Instructione data a. 1921 (cfr. *Rituale Romanum*, tit. V, cap. VI, a. 1952) et ab alia promulgata die 15 decembris a. 1957 (cfr. *Acta Ap. Sedis*, 50 [1958] 51-54). Cum variationes inter has tres editiones eiusdem Instructionis sint alicuius momenti, hic quaedam animadversiones referuntur ut appareat maior simplificatio in recenti documento. Claritatis causa adnotationes numeros ipsius Instructionis sequuntur.

1. — Normae Instructionis anni 1921 sacerdotem tantum caecutientem respiciebant, ipsi facultatem tribuendo utendi formula Missae quam memoriter dicere posset, absque fatigatione. Anno 1957 et hodierna Instructione haec facultas extenditur quoque in favorem sacerdotis infirmi, idest sacerdotis qui visiva potentia utique gaudet, sed debilitate ita laborat ut etiam Missam Officio dici conformem legere ipsi grave onus evadat.

3. — Sacerdos, plane caecus, tenetur adsisti in Missa celebranda, a sacerdote vel a *diacono*; prius mentio habebatur tantum de sacerdote.

4. — Haec paragraphus maiores refert variationes, si cum praecedentibus textibus Instructionis comparetur. Concessio anterior enim unice Missam quintam inter votivas de B.M.V. considerabat, et facultative ad alias quatuor formulas votivas de eadem B.M.V., extendebatur si sacerdos tantae adhuc esset potentiae visivae ut eas legere posset.

Nunc vero concessio tripertita evadit:

fl) loco quintae formulae c Missis votivis sumenda edicitur Missa de Communi festorum B.M.V., quae quidem quintae formulae votivae respondet, sed refert etiam partes variandas iuxta diversa anni tempora, scilicet. Graduate, Tractum A versus alleluiaticos;

Z») conceditur etiam electio inter quinque formulas votivas de B.M.V. pro anni temporibus:

c) ac demum datur possibilitas seligendi inter omnes Missas, quas tamquam votivas Codex rubricarum (nn. 306-316) celebrare permittit.

Haec maior largitas in facultate eligendi formulam Missae votivae certe facta est potius in favorem sacerdotis infirmi. Sacerdos enim caecutiens, utpote speciali Missali necessitatem habens, non semper tali facultate uti potuerit. At certe nonnullae aliae Missae votivae, opportune selectae, et forsan in foliis separatis editae in commodum cuiusque celebrantis peculiari Missali in usum caecutientium addi poterunt. E contra sacerdos infirmus, sed facultate visiva non laborans, c. selectione plurium formularum, spiritum liturgicum melius colere poterit, v. gr. formulam eligendo, quae naturae temporis liturgici aptius respondeat.

8. — Color paramentorum potest esse semper albus, si privatim celebretur: sed datur facultas utendi colore conformi Officio dici, cum scilicet sacerdos celebrat in ecclesia aut oratorio publico vel semipublico. Est norma nova: ratio est clara: applicatur in hoc casu, aliquo modo, n. 323 Codicis rubricarum.

9. — Magna simplificatio introducta est circa recitationem hymni angelici, nam: numquam adest obligatio illum recitandi; qui quidem hymnus dici semper «potest» (exceptis in Missis colore violaceo celebratis), sed non «debet».

10. — In Instructione a. 1921, in Missis votivis celebratis in festis ritus semiduplicis et simplicis addebantur in Missis de B.M.V. orationes de Spiritu Sancto et contra persecutores Ecclesiae aut pro Papa: a. 1957 *absolute* una tantum oratio praescribebatur. Nunc vero *regulariter* unica tantum oratio dicitur, sed tribuitur potestas addendi orationes, quae a rubricis praescribuntur (ex. gr. oratio Officii diei currentis, in anniversariis Summi Pontificis vel Episcopi diocessani, aut collecta ab Ordinario imperata) vel a rubricis permittuntur (ita oratio in anniversario propriae ordinationis, aut alia ad libitum iuxta Codicem: nn. 461-462).

11. — Dispositio circa recitationem Symboli est clara. Sed animadverti potest (ni fallimur) hac paragrapha sacerdotem infirmum vel caecutientem *teneri* dicere *Credo* diebus praescriptis ab Instructione, dum c. contra non ita fit pro recitatione *Gloria in excelsis*, quod dici *potest* (non debet) semper, nisi adhibeatur color violaceus paramentorum.

12. — Praefatio communis, quae faciliter discitur, recitatur in qualibet Missa; in Missis vero de beata Virgine dicitur praefatio de eadem Virgine, sed semper cum eodem embolismo *Et te in veneratione*.

14. — Etiam pro Missis defunctorum datur amplior facultas eligendi formulam, quae opportunitati respondet. Statuitur enim ut, praeter Missam «quotidianam» eligi possint etiam aliae formulae. Quod quidem certe potius est in favorem sacerdotis solummodo infirmi, etiamsi cedere etiam possit in favorem caecutientis, praesertim vero cum Missa est solemnis, quando scilicet lectiones seu partes quae revera in Missis defunctorum mutantur, a celebrante non dicuntur.

15. — Anno 1921 in Missis quotidianis dicendae erant tres orationes: a. vero 1957 unica oratio. Nunc dicitur semper unica oratio, quae est «Fidelium» vel alia conveniens: attamen in Missis votivis IV classis addi potest alia oratio *ad libitum* celebrantis. Quae norma respondet alii, quae supra proponitur pro orationibus in Missis votivis.

II

DECLARATIO DE COMMEMORATIONE FERIAE IV CLASSIS¹

(Cum huic S. Rituum Congregationi nonnulla dubia oblata sint circa commemorationem feriae IV classis tum in Missis festivis sensu latiore tum in Missis votivis, haec eadem S. Congregatio, ad maiorem simplicitatem obtinendam in universa materia de commemorationibus, declarandum esse censuit: feriam IV classis numquam esse commemorandam in Missis tum festivis tum votivis ne conventualibus quidem.

Statuit proinde ut in Codice rubricarum sequentia mutantur:

a) n. 26 scribatur: «Omnes feriae, nn. 23-25 non nominatae, sunt feriae IV classis; quae numquam commemorantur».

b) n. 289 in initio scribatur: «In omnibus feriis IV classis ... dici potest, sine commemoratione feriae».

c) Altera pars n. 299 ita scribatur: «In reliquis feriis dicitur Missa dominicae praecedentis, nisi a rubricis aliter provisum sit ».

Romae, ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 27 maii 1961.

H. D a n t e, *a Secretis*

C. Card. C i c o g n a n i, Ep. Tusculan., *Praefectus*

Adnotatio. — Dubium, de quo in Declaratione, ortum erat ex interpretatione n. 303 Codicis rubricarum: ibi enim dicitur: « Missae festivae numero praecedenti recensitae (scilicet Missae de commemoratione in Officio dici occurrente et Missae de Mystério, Sancto. Beato, cuius c'ogium eo die habetur in Martyrologio vel eius Appendice pro respectivis Ecclesiis approbata) *omnibus iuribus liturgicis* gaudent, ac si festum cum integro Officio celebraretur ».

Verba « omnibus iuribus liturgicis... » indicare videbantur has Missas festivas sensu latiore celebrare deberi absque commemoratione feriae. Attamen, iuxta n. 289, in his Missis feriae commemorandae sunt. Exinde redactorcs calendariorum non eiusdem sententiae fuere, sed alius aliter in hac re ordinem Missae disponebat.

Nunc sero « ad maiorem simplicitatem obtinendam » res auctoritate S.R.C. definita est: feria IV classis numquam commemoratur in Missis sive festivis sive votivis, etsi conventualibus. Quae quidem maior simplicitas, praesertim in Missis votivis, tum conventualibus cum pro devotione sacerdotis vel fidelium celebratis, obtinetur, auferendo ex ipsis commemorationem feriae IV classis.

¹ *Acta Ap. Sedis*, 53 (1961) 388.

III

FORMULA PRO BENEDICTIONE VEHICULI « CINEMOBILI »
NUNCUPATI

V Adiutorium... Qui fecit...

V Dominus... R⁷ Et cum...

Oremus. — Omnipotens sempiterne Deus, qui ad Tui nominis gloriam et ad humani generis utilitatem opera manuum hominum ordinari voluisti, super has machinas, normis per viam eundi vulgandis destinatas, benedictionis Tuae gratiam effunde.

Discant carum ope famuli Tui viam pedibus gradientes, discant vehiculo utentes, prudentiam, vigilantiam, timorem Tui, ut omni securitate, Suae aliorumque incolumitati prospicere valeant. Ne eis noceant, Domine, difficultas itineris, corporis fatigatio, temeritas velociter properantium. Caveant mentis inconsiderantiam, tarditatem molestam. Et quemadmodum Tobiae filio Archangelum Raphaclem comitem adiunxisti in via, ita Angelorum ministerio fideles Tuos libera ab omnibus corporis et animae periculis, ut recte coram Te ambulantes in terris, ad portum salutis aeternae pervenire mereantur. Per Christum Dominum Nostrum. Amen.

Notula. — Die 9 augusti 1961 Summus Pontifex Ioannes XXIII nova formula benedixit quadraginta machinas destinatas ad diffundenda cinematographia, normas Codicis viae illustrantia.

Hoc perutili incepto Gubernii Italici, cives ubique docentur observare disciplinam in usu viae, sive illam pedestrim, sive automataria raeda percurrant.

Sanctitas Sua, in sermone habito ad auctores huius incepti, in memoriam revocavit praeceptum decalogi « Non occides », explanans novam formulam liturgicam benedictionis.

DOCUMENTA

DE COMPOSITIONE CANDELARUM PRO SACRIS FUNCTIONIBUS

Ad Decretum S.R.C. dati 13 decembris 1957 (cfr. Ephern. lit. 72 [795<\$] 131-132) «de parte cerae apum aut olei in candelis in usum Hurgicum adhibenda in praxim traducendum. Conferentia Episcopalis Italica sequentes normas statuit, quae approbationi praeviae eiusdem S.R.C. submisit.*

1 Cfr. diarium *L'Osservatore Romano* diei 10 augusti 1961.

Questa Sacra Congregazione non ha mancato di esaminare attentamente le proposte che l'Assemblea Generale della C.E.I. [Commissione episcopale per l'Italia] ha presentato a questo Dicastero per determinare la percentuale di olio o di cera d'api per la lampada del SS. Sacramento, il cero pasquale e le candele della S. Messa e le altre funzioni liturgiche.

In considerazione delle attuali particolari circostanze, e nell'intento di provvedere alla dignità del culto divino, questa Sacra Congregazione ha disposto, per l'Italia, quanto segue:

1. Per la S. Messa, il cero pasquale e la lampada al SS.mo Sacramento, la percentuale di pura cera d'api, in tutto il complesso della candela, sia almeno del 10%. Se per la lampada del SS.mo si usa l'olio, esso sia di puro olio di oliva.

2. Per le altre funzioni liturgiche, e per qualsiasi candela da usarsi in Chiesa, la percentuale sia del 5%.

3. Le candele così dette votive sono da escludersi dall'uso sacro.

4. Le altre materie ammesse (paraffina ad alto punto di fusione, stearina, ceresina, ozocerite e altre cere indurenti vegetali o minerali) siano di materie prime, scelte e totalmente raffinate. Sono assolutamente esclusi i sevi o altri grassi animali.

5. Ogni candela di qualunque tipo deve essere garantita da un timbro a fuoco portante il nome del fabbricante e la percentuale di cera d'api contenuta.

Se in seguito le circostanze dovessero mutare, sarà cura di questa Congregazione di rivedere le presenti disposizioni.

Roma, 3 febbraio 1961.

Gaetano Card. Cicognani, *Prejeto*

LITURGIA PASTORALIS

HEBDOMADAE LITURGICAE NATIONALES ITALICAE

I. - Hebdomada liturgica pastoralis

(Calari, diebus 5-12 martii 1961)

Desiderio Exc.mi Archiepiscopi Calaritani, Hebdomada liturgica pastoralis nationalis habita est in urbe Calaritana super thema « Sacramenta », ut fideles magis magisque illa cognoscant cisque participant ad hauriendam gratiam dix inani ab eis promanantem.

Quam opportune per tre dies sessionibus studiorum, ipsis reservatis, plurimi interfuerunt sacerdotes. Argumenta tractata pro clero fuerunt: *Theologia et liturgia sacramentorum* (Rev. M. Magrassi, OSB); *de pauca cognitione inter fideles vitae sacramentorum* (Mgr D. Bondioli); *evolutio historica liturgiae sacramentariae* (Rev. R. Falsini, OEM); *thesauri doctrinae dogmaticae, moralis et asceticae qui continentur in sacramentis* (Rev.mus Abbas Dc Vincendis); *tres caractères sacramentales relate ad cultum christianam* (Exc.mus C. Rossi, CAL praeses).

Sermones peculiare ad sanctimoniales habuit Rev.mus Abbas B. Cignitti, qui de doctrina et efficacia sacramentorum in vita religiosa egit.

Pro personis excultioribus et magistris loquuti sunt Exc.mus I. Castellano, Mgr Bondioli et clarus vir Corrias, Regionis Sardiniae praeses.

Congressus pro Parvo Clero coadunavit circa 700 pueros.

Pro populo in omnibus ecclesiis civitatis quotidie instructiones et sermones habiti sunt mane et sero: praeterea mane fideles, moderante aliquo sacerdote, actuose celebrationi Missae participaverunt, quam postea meditatio de doctrina sacramentorum sequebatur.

Hebdomada pastoralis calaritana optimum exitum habuit et sperare licet ut fideles per maiorem et profundiorum cognitionem liturgiae, vitam christianam maiore fervore vivant fructuosa receptione sacramentorum Ecclesiae.

II. - XII hebdomada liturgica nationalis ITALICA

(Assisii, diebus 3-7 iulii 1961)

Quasi complementum argumenti praeteriti anni circa initiationem christianam, hoc anno evolutum est thema de Confirmatione.

Praesente Emano Card. Protectore C.dL, iacoho Lercaro, archiepiscopo Bo-

Concessionibus scu indulta S. Congregationis Concilii pro nonnullis dioecibus ad reducendum numerum festorum pro Missae applicatione ita in suo robore manent, quatenus non obstant novis rubricis: sunt enim exceptiones ad tempus datae.

II. — Alterum Decretum reformationem servitii choralis respicit. Cum haec materia ita ampla et complexa sit, Commissio locorum Ordinariis munus committit revisendi Statuta capitularia atque abrogandi ea omnia quae novis rubricis non sunt conformia, sicut, v. gr., recitatio Laudum sero: Laudes enim cum sint precatio matutina » (n. 145 novi Codicis) non amplius anticipari possunt.

Concessionibus circa reductionem servitii choralis datae ut chorales liberius curae animarum vacarent, cum sint indolis administrativae, adhuc in suo robore manent, quatenus conformes novo Codici.

Quare: recitatio Vesperarum et Completorii non amplius anticipari debent horis antemeridianis, sed dicenda post meridiem, secus petenda a S. Sede dispensatio.

Rite Commissio admonet Capitulates ut novae petitiones redigantur ad normam novi Codicis.

Quod ad reductionem servitii choralis attinet, petitiones faciendae sunt iuxta tabellam dierum liturgicorum: sic dies maioris momenti et solemnitatis, retineantur et, in casu, reducantur alii dies minoris momenti et gratius.

Locorum Ordinarii antequam novae petitiones ad S. Sedem mittantur, illas perlegant ut in omnibus conformes sint novis rubricis.

IN NOVUM RUBRICARUM CODICEM

In hac rubrica dubia resolvimus ad nos transmissa circa interpretationem unius alteriusve articuli novi Codicis Rubricarum. Responsa, quae subsignantur, uni eorum auctori adscribenda sunt; de iis quae non subsignantur, e. Ephemeridum > Directio respondet.

Numeri marginales articulos « Codicis » indicant.

Ad « Motu proprio >. « Altiora principia... in proximo Concilio Oecumenico »... Ergo ulterior adhuc erit instauratio?

R. — Omnibus patet praesentem instauracionem esse solummodo rubricalem. Praeter rubricas etiam *textus* instauracione indigent. Quid mirum, proinde, si dicitur *post* Concilium haberi novam instauracionem? Ponenda est corona huic primae instauracioni. Sed quandonam? Cum dicitur « *post* » Concilium indicatur *terminus a quo*, non *terminus ad quem*. Instauratio textuum est res longe difficilior quam instauratio rubricarum; ac proinde multos requirit annos studii, inquisitionis et laboris.

140. *Quid venit sub nomine < communitatis »?*

R. — Hic, in rubricis, intelligitur sive «communitas» proprie et per se, quae constituitur constitutionibus et regulis cuiusdam familiae religiosae vel coetus, sive, *latiori sensu*, coadunatio duarum vel plurium personarum ad aliquid una simul agendum. Ita plures sacerdotes, qui conveniunt ut spiritualem animi collationem habeant, vel dixinum officium persolvant, constituunt communitatem.

401 c. *Si post Missam non de requie fit absolutio ad tumultum (iuxta n. 510 e), omittiturne ultimum euangelium?*

R. — Videtur respondendum esse *negative*. Nam hoc in casu Missa et absolutio sunt duae functiones distinctae, occasionaliter et per accidens iuxtapositae; utraque proinde integre celebranda. Cum, e contra, fit absolutio ad tumultum post Missam de requie, absolutio est complementum et corona naturalis Missae, et tunc omissio ultimi evangelii plane convenit.

456. *Potestne Ordinarius orationem tempore indefinito imperare?*

R. — *Negative*. Codex enim commendat valde explicitè («maxime convenit») ut Ordinarius orationem imperatam non imponat * morio stabili» et. hac ratione, clara est legislatoris intentio reprobandi et corrigendi consuetudinem, pluribus in locis invectam, imponendi orationes imperatas certis anni temporibus, vel certis mensibus, ita ut in Ordine dioecesano, vel in sacristiis haberetur elenchus omnium orationum dicendarum, pro toto anno. Ita oratio imperata omni vi et dignitate destituitur. *Nunc* oratio imperata duplici conditioni subest: 1) imperari nequit nisi «pro re gravi et publica necessitate aut calamitate» (n. 454); 2) imperari nequit nisi «per spatium quod tempus verae necessitatis non excedat», ex. gr. per tres aut novem dies; si necessitas persistat. Ordinarius illam, novo actu, iterare potest. Quod si tempus calamitatis longius protrahitur — uti bellum, siccitas, ingentes pluviae — tunc oratio imperata longius persistere potest, sed dicitur solummodo *ter* in hebdomada (n. 459 ai).

Haec omnia modo absoluto excludunt Ordinarium, ordinaria potestate, imponere posse «per totum annum» et ad tempus indefinitum orationem imperatam.

510. *An adhuc dicendae sint preces * Leoninae *?*

R. — *Absque dubio*. Nihil enim de hac re mutatum est. In novo Rubricarum Codice non nominantur, quia preces illae non pertinent ad Missam, sed sunt «pium exercitium» post Missae celebrationem peragendum, ergo Missae adnexum, cui per positivam ecclesiasticam dispositionem omnes sacerdotes obii gantur, salvo casibus praevisionis in decreto SRC, diei 3 martii 1960 (cf. *Ephem. lit.* 74 | 1960 | 458-460).

510 a. *An omittatur ultimum euangelium cum statim post Missam datur Benedictio eucharistica?*

R. — *Negative*. Ultimum euangelium omittitur solummodo, casibus taxative indicatis in toto numero 510. Quoad num. 507 a, ad quem remittit num. 510 a, *clare* dicitur ultimum euangelium omittendum esse quando sequitur aliqua processio eucharistica vel non, minime vero cum sequitur aliqua alia functio, *etsi* sit eucharistica (expositio, benedictio, sacra Communio).

3. Toni < Ite, missa est >

Sicut pro Gloria in excelsis, hic reteruntur tom pro Ite. missa est ex variis Missis Kyrialis, qui in Ordine Missae non sunt mm inserti, videlicet:

- i. In festis I classis 3 = Missa II
- II. In festis II classis 2, 3, 4 et 5 = Missa V, VI, VII et VIII
- III. In festis III classis 2 et 3 = Missa XIII et XIV

4. Ad aspersionem aquae benedictae
(extra tempus paschale)

Ut antea.

VARIATIONES IN KYRIALI

I. In rubricis

- 1. Dematur *Benedicamus Domino* post omnes Missas.
- 2. Eius loco, post Missas XVI, XVII, XVIII, ponatur: « *Ite, missa est*, ut in Missa XV ».
- 3. In Missa XV, post *Ite Missa est* ponatur rubrica: « Hic tonus adhiberi potest ad libitum in omnibus Missis, in quibus cantatur *Ite, missa est* sine *Alleluia* ».
- 4. Post Missam XVIII disiunctim ponatur:

BENEDICAMUS DOMINO

Quando post Missam sequitur aliqua processio, loco *he, missa est* cantatur: let ponuntur duo toni pro cantu *Benedicamus Domino*, qui in Ordine Missae inserti sunt, videlicet tonus c Missa II et tonus c Missa XVIII).

2. In titulis

Hae variationes respiciunt tantum assignationem singularum Missarum Kyrialis diversis diebus hturgicis, ad normam et mentem codicis rubricarum, secundum novas denominationes et divisiones dierum liturgicorum.

Tituli antiqui

- I. Tempore paschali
- II. In festis solemnibus 1
- III. In festis solemnibus 2
- IV. In festis duplicibus 1
- V. In festis duplicibus 2
- VI. In festis duplicibus 3
- VII. In festis duplicibus 4

Novi tituli

- I. Tempore paschali
- II. In festis I classis 1
- III. In festis I classis 2
- IV. In festis II classis 1
- V. In festis II classis 2
- VI. In festis II classis 3
- VII. In festis II classis 4

- VIII. In festis duplicibus 5
- IX. In festis B. Mariae Virg. 1
- X. In festis B. Mariae Virg. 2
- XI. In dominicis infra annum
- XII. In festis semiduplicibus 1
- XIII. In festis semiduplicibus 2
- XIV. Infra octavas quae non sunt BMV
- XV. In festis simplicibus
- XVI. In feriis per annum
- XVII. In dominicis Advent, et Quadr.
- XVIII. In feriis Adventus, et Quadragesima, in vigiliis, etc.
- VIII. In festis II classis 5
- IX. In festis B. Mariae Virg. 1
- X. In festis B. Mariae Virg. 2
- XI. In dominicis per annum et tempore Septuagesimae
- XII. In festis III classis. 1
- XIII. In festis III classis 2
- XIV. In festis III classis 3
- XV. In commemorationibus et in feriis temporis natalicii
- XVI. In feriis per annum et tempore Septuagesimae
- XVII. In dominicis Adventus, Quadagesimae et Passionis
- XVIII. In feriis Adventus, Quadagesimae, Passionis et Quatuor Temporum septembris ac in vigiliis extra tempus paschale

VARIATIONES IN GRADUALI

In Litanis minoribus EXTRA TEMPUS PASCHALI.

Ant. ad Introitum. Exaudivit de templo sancto suo vocem meam: et clamor meus in conspectu eius introivit in aures eius.

In *Ant. ad Offertorium, Alleluia* inter parenthesim ponatur, cum indicatione *T. P.*

Ant. ad Communionem sumatur c Missa votiva *Pro remissione peccatorum.*

Pro *graduait, tractu* et *Alleluia* cum suis versibus ad Missam votivam *Pro quacumque necessitate* remittatur.

Hae dispositiones derivantur ex n. 87 Codicis rubricarum, iuxta quem Ordinariis locorum facultas tribuitur eas transferendi ad alios tres dies continuos magis opportunos iuxta regionum diversitatem aut consuetudinem aut necessitatem ». Providetur, proinde, ut pro temporibus extra T.P. adsint omnes partes propriae pro Missa Rogationum, quia in Graduali hac inscribitur unice pro tempore paschali. Ad textus autem eligendos iam providerat n. 27 Variatio-
num in Breviario et Missali romano.

2. In Missa votiva de Spiritu Sancto

Tempore paschali, antiphona ad Introitum *Spiritus Domini*, ut in festo Pentecostes.

Extra tempus paschale:

(*Hic ponatur antiphona quae iam exstat, deleta rubrica in fine posita*).

Antiphona ad Offertorium *Confirma*, ut in festo Pentecostes.

Past Septuagesimam:

{Hic ponatur antiphona, quae iam exstat, deleta rubrica in fine posita}.

Antiphona ad Communionem *Factus est*, ut in festo Pentecostes.

Post Septuagesimam:

(Hic ponatur antiphona, quae iam exstat, deleta rubrica in fine posita).

Iuxta has variationes, in omnibus anni temporibus, extra Septuagesimam et Quadragesimam, in fini antiphonae ad Offertorium et in antiphona ad Communionem retinetur Alleluia, sicut in festo Pentecostes. Quod adsit Alleluia in fine harum antiphonarum non est mirandum, quia iam invenitur in aliis antiphonis eiusdem generis. Ratio mutationis est characteris mere technici, scilicet ordini musicalis, ad complendam et non amputandam melodiam, sicut accideret auferendo, praesertim in corpore antiphonae ad Communionem, Alleluia.*

VARIATIONES IN ANTIPHONALI

1. Toni «Benedicamus Domino»

Hae variationes respiciunt assignationem tonorum versus Benedicamus Domino ad Laudes et ad Vesperas ad diversos dies Uturgicos, iuxta novam ipsorum durum denominationem post editum Codicem rubricarum. Quid simile ac supra occurrit pro tonis hymni angelici in Missa, pro Ire, missa est atque pro titulis Missarum in Kyriali.

En schema comparativum:

Tituli antiqui

Novi tituli

I. In festis solemnibus	1. In festis I classis
N.B. In dominica Resurrectionis et per totam octavam usque ad Laudes sabbati in albis inclusive dicitur V. <i>Benedicamus Domino, alleluia, alleluia</i> , ut proprio loco in Antiphonario notatur.
II. In festis duplicibus	H. In festis II classis et in dominica ac diebus infra octavam Nativitatis
III. In festis semiduplicibus, in vig. Epiphaniae, in dominicis infra oct. Nativ., Epiph. et Corporis Christi, et diebus infra octavas quae non sunt B.M.V. (praeter octavas Paschae. Ascensionis et Pentecostes)	III. In festis III classis

IV. In festis B. Mariae Virg.

V. In dominicis per annum et in dom. Sept., Sex. et Quinq.

VIII. In dominicis Adventus et Quadr.

VI. In festis simplicibus

VII. In feriis extra T.P.

— (cfr. tonum qui invenitur in Antiphonali ad I Vesperas dominicae in albis).

IV. In festis B. Mariae Virg.

V. In dominicis

1. Per annum et tempore Sept.
2. Tempore Adventus, Quadragesimae et Passionis

VI. In feriis

1. Per annum, ac tempore natalicio et Septuagesimae
2. Tempore Adventus, Quadragesimae et Passionis, in vigiliis extra tempus paschale ac in feriis IX Temporum mensis septembris

VII. Tempore paschali

Per totum tempus paschale, a dominica in albis, in Officio de Tempore sive dominicali sive feriali, tonus sequens adhibetur.

In festo Ascensionis et in festo Pentecostes cantatur ut in festis I classis.

VARIATIONES IN CANTU HYMNORUM

Ad Horas minores, toni hymnorum aliquibus festis proprii demantur. Toni autem unicuique temporis assignari tantum in Officiis de Tempore cantandi sunt; reliqua tamen festa tonos secundum solemnitatis gradum positos semper servant.

Ad Horas maiores, unusquisque hymnus suum tonum servat omni tempore: non datur iam tonus proprius de Tempore pro hymnis Horarum maiorum. Proinde tempore Nativitatis hymni S. Stephani, S. Ioannis Ap. et Ev. canuntur tono, qui datur in Comuni. Idem servatur tempore paschali: hymni vero Apostolorum, qui temporis paschali sunt proprii, tonum quem habent, servant.

I. Ad Matutinum, Laudes et Vesperas, hymni semper cantandi sunt in tono assignato, vel in uno ex assignatis si plures ponuntur ad libitum. Excipitur tantum Tempus a Nativitate ad Epiphaniam decurrens, et tempus paschale usque ad Pentecosten: in quibus omnes hymni (eiusdem metri) etiam in Officio Sanctorum cantandi sunt in tonis pro tempore propriis, ut in suis locis ponuntur, nisi aliter notetur.

2. Hymni vero Horarum, i. e. Primae, Tertiae, Sextae, Nonae et Completorii, cantantur per annum in uno ex tribus tonis communibus in Psalterio positus, pro qualitate diei vel festi, nisi aliter notetur.

Ratione vero temporis currentis, i. e.

Adventus, Nativitaris Domini, Quadragesimae, Passionis, Paschalis, hymni Horarum cantandi sunt in tonis pro tempore assignatis, etiam in festis occurrentibus, nisi aliter notetur. (In festis tamen I et II classis infra Adventum vel Quadragesimam sumi potest, ad Primam, Tertiam, Sextam et Nonam, tonus pro festis maioribus in Psalterio assignatus).

In festis quae habent doxologiam propriam, tonus specialis assignatur pro Horis et Completorio; si insuper habent octavam, idem tonus servandus est ad easdem Horas per totam octavam, etiam in festis Sanctorum occurrentibus, nisi aliter notetur. Sed ad Matutinum, Laudes et Vesperas festorum quae occurrunt, tonus solitus servatur, etiam si mutanda sit doxologia.

Posthac antiphonae integrae imprimantur ante et post psalmos et cantica, ad omnes Horas, tam maiores quam minores.

Ad Vesperas dominicae notanda est inchoatio primi psalmi, quae fit a secundo versiculo, idest: < Donec ponam inimicos tuos... >.

H

Etiam variationes modo recensitae originem ducunt e normis et spiritu Codicis rubricarum. Etenim mutatio modorum in hymnis Horarum tam maiorum quam minorum, ut plurimum, derivabatur a mutatione doxologiae, quae propria occurreret festo aut tempon. Sublata nunc huiusmodi mutatione, nulla adest ratio cur tonus hymni variandus sit. ha, ad Horas maiores « unusquisque hymnus suum tonum servat omni tempore », sicut « quilibet hymnus semper dicitur sub conclusione quae ipsi in Breviario assignatur » (CR, n. 188). Ad Horas minores autem servantur toni proprii pro diversis temporibus assignati, sed tantum in Officiis de tempore; sicut servantur toni pro variis festorum gradibus assignati, sed tantum in Officiis de festis occurrentibus.

Ultima dispositio respondet n. 191 Codicis rubricarum: « Antiphonae dicuntur semper integrae ante et post psalmos et cantica, ad omnes Horas, tam maiores quam minores ».

Indicatio autem intonationis ps. 109, Dixit Dominus, a secundo versiculo incipiendae congruit rubricae quae exstat in Breviario romano post antiphonam Dixit Dominus: « Et non repetitur in psalmo: quod semper fit, quando antiphona incipit a primis psalmi Ve! cantici verbis. Et psalmus et canticum tunc incipitur ab eo verbo, ante quod desinit antiphona... ». Nota tamen hanc indicationem respicere psalmum iuxta textum Vulgatae editionis, in quo antiphona respondet integro primo versui psalmi. In versionibus vero iussu Pii XII edita, inchoatio psalmi facienda erit inde ab aslerisco primi versus, quia textus antiphonae respondet solummodo primae parti primi versus psalmi.

C. Braga, C.M.

IN NOVUM RUBRICARUM CODICEM

78. *In sabbatis in quibus occurrit officium de feria IV classis fit de s. Maria in sabbato: quaeritur utrum in iisdem sabbatis celebrari possit Missa quotidiana defunctorum?*

R. — *Negative*, iuxta n. 423, ubi dicitur: « Missae defunctorum IV classis... celebrari possunt... in feriis IV classis tantum »; non ergo alio die liturgico IV classis, scilicet cum sit Officium S. Mariae in sabbato. Datur enim clara distinctio cum Missis votivis IV classis, quae expresse permittuntur non tantum in feriis, sed et *diebus* liturgicis IV classis (n. 387).

147. *In nostra ecclesia Cathedrali recitatio Matutini terminatur hora 16,10. Canonici censent non convenire tunc recitare Completorium, quod « valde opportune dicitur tamquam ultima precatio diei » (naturalis, et non liturgici], cum adhuc supersint ad minus 5 horae actuositatis et laboris. Quid faciendum in casu?*

R. — Convenit petere indultum dicendi Completorium a solo, non in choro. Tali enim modo servatur apprime natura « horaria » partium Officii divini in die, et etiam natura aliquo modo « individualis » huius Horae.

247. *In recitatione Officii a solo facta, loco « Dominus vobiscum » dicitur i Domine exaudi»: quaeritur, an per analogiam omitti debeat « Dominus vobiscum » quando Sacramenta ve! Sacramentalia a sacerdote solo administrantur, et etiam in variis benedictionibus Ritualis a solo sacerdote peragendis?*

R. — *Negative*, cum novus Codex rubricarum respiciat solummodo Breviarium et Missale Romanum.

473. *« In Missa in cantu, ea omnia quae diaconus ve! subdiaconus aut lector, vi proprii officii cantant vel legunt, a celebrante omittuntur ». Quaeritur utrum celebrans debeat manere ad altare an possit adire sedilia, sicut fit in Hecdomada sancta. Et, si stat ad altare dum legitur epistola, possint se vertere ad subdiaconum?*

R. — *Negative ad omnia*. Sacerdos manet ad altare conversus ad latum epistolae. In Codice expresse dicitur quando sacerdos potest sedere: « dum can-

tantur *Kyrie, eleison, Gloria in cretins*, sequentia et (*dido. alio tempore ant ad altare* » (n. 523).

Ritus hebdomadae sanctae est peculiaris pio htx tempore, nec ad alios c.ism applicari potest.

Insuper < Ritus servandus in celebratione Missae » non c.st abolutus .l Q, dice, ct usque dum rc\isioni subieiatur, adlun servandus est (cfr *Motu Proprio* « Rubricarum instructum >, n. 2).

510c. *Ultimum euangelium penitus omittitur in Missis defunctorum cum sequitur absolutio super tumulum: quaeritur an eadem norma servanda sit aj quando fit absolutio supra pannum nigrum super pavinuntutn extensum; bi quando sacerdos qui dat absolutionem alius est ac celebrans Missam.*

R. — *Affirmative* ad utrumque. Etenim: <| pannus niger in omnibus substituit tumulum, iuxta *Caeremoniale Episcoporum* (I. II, cap. II, η. II 12); A) Actio liturgica unica computatur, etsi alius est qui Missam celebrat, alius vero qui absolutionem dat: quod, dc cetero, est tantummodo exceptio bene determinata a legislatione vigenti.

513 b. *Celebrans m Missa in cantu pott-tnt canere cum populo mort grc goriano Gloria, Credo, ita ut statim post intonationcm ad sedilia pergat, omittens eorum recitationem?*

R. — *Minime*, N. 517Z> Codicis habet: < (Sacerdos) incipit in cantu {Gloria, Credo}, sed inferius ad literam e eiusdem numeri dicitur: «dicit secreto alia quae in Missa lecta dicuntur clara voce», scilicet, iuxta n. 511: «In Missa lecta dicuntur clara voce: ... c) hymnus *Gloria*, symbolum >.

Etiam hic adnotare oportet: «Ritum servandum» adhuc vigere, nec (as esse cuilibet ad proprium arbitrium caeremonias Missae mutare.

Item dicendum de casibus similibus, v. gr. dc canendo *Sanctus* una cum fidelibus, etc.

Quot genuflcxiones sunt faciendae a celebrante, quando communicare debet cum particulis in ipsa Missa consecratis?

R. — *Una* tantum. Equidem cum non amplius habeantur *Misereatur* et *indulgentiam*, cessat ratio duas vel tres genuflcxiones perficiendi. Proinde celebrans, sumpto pretioso Sanguine, si consecraverit particulas super corporali positas, genuflect», ponit particulas super patenam, se vertit ad fideles dicens *Eccc Agnus Dei*. Si vero consecraverit particulas in pvxide, sumpto pretioso Sanguine, pyxidem discooperit, genuflectit et se vertit ad populum.

*Quid in * Ordine divini Officit » inteUigendutn sit pro Ad Horas ant ct pss. dc feria* cum Tempore Quadragesimae st Passionis celebratur festum novem lectionum?*

R. — Hoc in casu sumendae sunt Antiphonae per annum iuxta rubricam positam post hymnum ad Primam feriae II in parte verna Breviarii: «Anuphonae extra Tempus paschale, in hac et aliis feriis ad Primam, Tertiam. Sextam et Nonam appositae, dicuntur semper in festis novem lectionum, quae Tempore Quadragesimae et Passionis celebrantur, quando iuxta Rubricas sumendi sunt psalmi dc feria ».

4k:

LIBRARIUM S. HILARI (ODICI RIBR\RLM>

Rubricae Hrevtant ft Mtssaln Romani, « document iurr, fr ;iCf analy
tiro. *Editio mator*, (ilia 'id Vatic ano, LiLrer , Edj»ri<c Van. *■». \'*H
In M", 160 pp *Ethno minor*, Roma, Edi/ioni I'urgj-'- 1960 Jr. 16. w. ;

Duplex editio .i Typis Pol Vain mis excusa, con'mens lexrum oficulcm
aim adnexis documentis et indice annlytico, quem P Lou diligenter et .or.imr.e
curavit. Duae formae, *maior* a l modum c Artorum Apost. Sed .>. *mi»or* ad
modum Ordinis divini Offici pro Ecclesia uni ervi > sun. ad comn^dum
urentium: sed omnino eaedem sunt quoad rem contentam

(. Bkaga, C.M., *In novum Codicem*

Excerptum ex *Ephem. ht.* 1960, tax VI Introducto j>crsp:cuc ei e c ...
lorata potiores tangit quaestiones sub adspectu luridico ct pistura Cbr.ta:
peritiae, perfectae rei tractatae cognitionis dotes oriuntur ex 'liuturno ■>'r b
\uctore habito in socia adlaboratione ad novum Codicem parandum

// *nuoi'0 C.oihct dl rubriche de! breviario t det Me- ale Romur.o.* Tr.. u < c.
del P. D. Urbano Biribô, O.S.B Commento del P. Carlo Brag . (M
linalpia, Ris ista liturgica Editrice, 1960. ln-8", 132 pp.

Paginae referunt textum trium relationum habitarum Coetui Lûurg Na-
tional! Italico, mense septembri 1960. Materia resonat 'filum praecedent:' cru-
sculi. Lectio plana et scientibus suavis.

/x *Nouveau (.ode des Rubrique du Bréviaire et du Mive Romain.* ru. l \irr»c
Georges Martimort et Pierre Jounel *La Via^on-D/eu*, n. 63 bu. p.;ns,
ln-8", 224 pp.

Inter commentaria in novum Rubricarum codicem, hk taxiculus p< u
dici Centri Pastoralis liturgicae Parisiensis principem tenet locum E: grarubmur
ex corde cum Auctoribus sise ob tempestis itatem praeparationis sise cQs <\;x
'itionis serenitatem, quam huc illuc, adnotatiunculac les iorum umbrarum, ion
perturbant.

Praecedunt tres dissertationes. Can. Martimort agit de organisatio e te-v
poris liturgici (pp. 1-26), de mutationibus circa Officium divinum Ipp. 26-38»
et circa Missam (pp. Î9-62). D. Jounel adnotationc' sternit cire.: cu ium S. ;k
torum (pp. 63 87).

Sequitur textus integer, lingua gallica exaratus, nos i Codici'

\W Lt rz, *Emführung m die Xeuen Rubn{rn de> Ra miti be Rretit.^ una*
Missale. München, Verlag Franz X Scit/, 1%0. In 16". W'111 103 pp

('ommentarium novarum rubricarum optimae notae Non datu textus io\i
Codicis seibotcnus, sed *interpretatus*. Dt Lui/, in regionibus linguae germani
cjc notus ob suas publicationes rubricales, unus luit ex viris peritis, quibus
demandatum est onus examinandi schemata nos i Codicis in jvriotio praepara

VOL. I.XXVI

1962

FASC. I

EPHEMERIDES LITURGICAE

E D I Z I O N I

LITURGICHE

VIA POMPEO MAGNO, 21 — ROMA (60S)

INDEX TOMI LXXVI (1962)

I — DISSERTATIONES

Amift R., La Messe «pro unitate Ecclesiae ».....	296
Becqubt J., La liturgie de l'Ordre de Grandmont	146
Braga C., In secundani partem Pontificalis romani	201
Enoüt L. E., De Virginum consecratione quaestiones selectae	3
Gazeau R., La reforme du calendrier	389
Meersseman G. G., Preghiere per la pace, per l'unione di tutti i cristiani e per il Con- cilio composte da Pietro de Soto nel 1558	134
Pascher J., «Konzelebration» bei der ülweihe am Gründonnerstag ni der rôniischen Überlieferung?.....	285
Stevens O., Gedanken zur Kalenderrreform.....	418

II — NOTAE

nt, Ricordo del P. Capelle	50
Combaluzier F., Paul Doncoeur et la liturgie (1880-1961).....	165
— Liturgie et vocabulaire de latin chrétien	162
Del Ton L, Praefatio de SS. Eucharistia	52
Gamber Kl., Fragment eines mittellitalicnischen Plenarmissale aus dem 8. Jahrhundert	335
Lemarié J., Homélie carolingienne ou médiévale sur le baptême du Seigneur	342
Molin J.-B.» Les prières du prône en Italie	39
Raffa V., S. Paulinus Nolanus auctor sacramentarii Gelasiani primigeni?	345
Vandenbroucke F., Dom Bernard Capelle, abbé du Mont-César (1884-1961) — — —	43

III — IUS ET PRAXIS

S. Rituum Congregatio

13 aprilis 1961. — Decretum: Editio typica Pontificalis romani emendati (<i>auninciifariinn</i>)	210
3 augusti 1961. — Communicatio circa festa Patronorum Italiae	177
13 decembris 1961. — Translatio festi SS. Cordis Iesu (<i>aditotatio</i>).....	177
2 ianuarii 1962. — Declaratio circa dubia quae in rubricarum codice interpretando orta sunt (<i>adnotatio</i>).....	179
2 ianuarii 1962. — Declaratio circa editionem typicam partis secundae Pontificalis ro- mani (<i>adnotatio</i>).....	182
Missae votivae: in die professionis Religiosorum; in die professionis Religiosarum; ad vocationes ecclesiasticas petendas; ad vocationes ecclesiasticas servandas; ad vocatio- nes religiosas petendas et fovendas (<i>adnotationes</i>).....	167
16 aprilis 1962. — Decretum generale: Ordo Baptismi adultorum (<i>amimaitarium</i>)	423

Suprema S. Congregatio S. Officii

2/ octobris 1961. — Communio infirmis administranda horis postmeridianis (*adnotatio*) . 183

IV — PASTORALIS LITURGICA

Alrora Instituta studiis liturgicis provehendis:	
— * Pontificium Institutum liturgicum >>.....	53
— L’Institut supérieur de liturgie de Paris	54
— Nova sedes Instituti liturgici Trevirensis	56
V Cursus liturgiae pro professoribus seminariorum et scholasnecatum theologicorum	349
XIII hebdomada liturgica nationals italica	350
IVe Congrès national du C.P.L.	352
IXe semaine d’étude pour professeurs de liturgie.....	354
Peregrinatio internat. * luvenum ministrantium >>.....	454
VI Congressus univ. cultui divino addictorum	457
Normae de s. Liturgia et de Musica s. in arch. Bononiensi	458

V — LITURGIA ET MUSICA

Epistola « Ineunda laudatio» Ioannis Pp. XXIII (<i>adnotationes</i>).....	58
Pontificia allocutio (<i>adnotationes</i>).....	61

VI — RECENSIONES

Abate G., Il primitivo Breviario francscano (E. <i>Cattaneo</i>).....	84
Alarie R., Au service du l’autel. Guide du servant de Messe (L B.)	93
Amiot Fm Le mystère de l’autel (M. <i>Bisagni</i>).....	193
Andrieu M.. Les Ordines romani du haut moyen-âge IV. Les textes (Ordines XXV XLIX). V. Les textes (Ordo L) (P. <i>Borclla</i>).....	69
Breydy M., L’Office divin dans l’Eglise syro-maroiüte (L. <i>Betta</i>) .	378
Chaldaïschcs Brevier. Ordinarium des ostsyrischen Stundengebets (J D.C.)	380
Czerwik S., Homilia paschalis apud Patres usque ad sacculum quintum (LB.)	365
CoF.BERGH C., Le sacramentaire Gélasien, ancien, une compilation de deres romanisant de VII siècle (R. <i>Falsini</i>).....	376.....
La domenica. Aspetti stonci. liturgici e pastorali (Al. <i>Bisagni</i>).....	92
Ogresse J. - Lanne E. - Capellf B., Un témoin archaïque de la liturgie copte de S. Basile (L. <i>Betta</i>).....	378.....
Iaisini R.t Padre Gemelli e la rinascita liturgica in Italia (L B.) .	95
Fernandez Ogueta J.. Liturgia de los tiempos nuevos (L B.).....	466
Iischir IL, Catechesi cucaristica e rinnovamento liturgico (AL <i>Bisagni</i>) .	91

PONTIFICALE ROMANUM

PAKS SECUNDA

EDITIO TYPICA EMENDATA

DECRETUM

Pontificale romanum inter libros liturgicos potioris momenti ture connumeratur: exhibet enim sacros ritus actionesque solenniores, quas splendidiore caeremoniarum apparatu peragere iis tantum licet, qui sacro Episcopali munere fruuntur.

In secunda autem parte huius sacri libri illae exstant consecrationes et benedictiones rerum, pontificali ritu peragenda, quae, saeculorum decursu, ex simplici saepius actione, ad adeo ampliorem formam plurimis caeremoniis confertam pervenerunt, ut nonnumquam sensus obuius actionis sacrae, nimia quasi ornamentorum opulentia, in quibusdam partibus obscuratus appareret.

Temporibus ergo nostris, ad antecedentia tam profunde mutatis, atque singulorum rituum origine et significatione melius cognitis, legitimum natum est desiderium, potiores sacras actiones in hac secunda parte Pontificalis romani descriptas opportune revisendi et ad simpliciores quandam formam reducendi, ita ut fidelibus et facilius eveniat ad illas participatio, et earum profundae significationis intelligentia.

Ita factum est ut Summus Pontifex Pius XII, fel. ree., instaurationem liturgicam huius partis Pontificalis romani illi Commissioni peritorum virorum commiserit, quam ad alios similes labores iam antea instituerat, Ioannes vero Pp. XXIII opus a Decessore inceptum continuari ac perfici iussit, atque tandem expletum Ipse recognovit et approbavit, duabus emendationibus, contra praescripta Iuris Canonici, explicite inductis, nempe: obligationem ieiunii, quod ecclesiae consecrationem praecedere deberet (can. 1166, § 2), mitigando; et indulgentias ab Episcopo in ecclesiae vel altaris consecratione concedendas (can. 1166, § 3) noviter disponendo.

Sic denique Pontificalis romani liber secundus, Typis Polyglottis Vaticanis decore impressus, in lucem profertur, atque vi huius S. Rituum Congregationis decreti uti editio « typica » eiusdem secundi libri declaratur, cui omnes editores, ad libros liturgicos edendos rite admissi, in propriis editionibus ad unguem se conformare tenentur.

Romae, ex aedibus S. R. C., die 13 aprilis 1961.

I

C. Card. (f nGNANi, S.R.C., Praefectus

L. ✠ S.

H Date, a secretis

DE BENEDICTIONE ET IMPOSITIONE PRIMARI Lapidis

1. Prunus nucleus rituum ad benedicendum et imponendum primarium lapidem pro ecclesiae aedificatione legitur in PRCur (pp. 420-421): «Primo benedicatur aqua. Deinde dicuntur psalmi penitentiales, deinde letanie... Tertio benedicatur lapis. Posn nodum ponitur in loco suo. Deinde cantatur *Salve regina* alta voce . Textus orationis ad benedicendum lapidem est: « Bcne^dic, domine, creaturam istam lapidis, ut sit remedium salutare generi humano et praesta, per invocationem nominis tui, ut quicumque ad hanc ecclesiam edificandam et perficiendam pura mente auxilium dederint, corporis sanitatem et animae medelam percipiant. Per . Ut facile videri potest, est aptatio orationis pro benedictione « ad omnia ».

2. Ritus autem iam bene dispositus invenitur in PDur (pp. 451-455) cum omnibus elementis et formulis, quae etiam ad PR transierunt. En schema PDur et PR:

I. Dispositiones rubricatae (nn. 1-2).

II. Aspersio loci ubi altare esse debet: benedictio aquae; aspersio cum ant. *Signum salutis* et ps. 83 *Quam dilecta*; oratio *Domine Deus, qui licet caelo et terra non capiaris* (nn. 3-5).

III. Benedictio lapidis: versus *Adiutoriimi, Sit nomen, Lapidem, Tu es Petrus, Gloria Patri*; orationes *Domine Iesu Christe, fili Dei m'i'i* et *Domine sancte*; aspersio lapidis et impressio crucis per singulas partes; oratio *Benedic, Domine, creaturam istam lapillis* (nn. 6-9).

IV. Impositio lapidis: litaniae cum oratione *Actiones nostras*, depositio lapidis in fundamento cum ant. *Mane surgens Iacob* et ps. 126 *Nisi Dominus*; formula *In fide Iesu Christi*; aspersio lapidis iam collocati cum ant. *Asperges me* et ps. 50 *Miserere* (nn. 10-13).

V. Aspersio fundamentorum; a) *prima pars*- Ant. *O quam metuendus est cum ps. 86 Fundamenta*; *Oremus. Flectamus genua. Oratio Omnipotens et misericors Deus qui sacerdotibus rnis* (nn. 14-15).

b) *secunda pars*: Ant. *Pax aeterna. Oremus. Flectamus genua. Oratio Omnipotentem Deum, fratres carissimi* (nn. 16-17).

c) *tertia pars*: Ant. *Bene fundata est cum ps. 121 Laetatus sum. Oremus. Flectamus gcmia. Oratio Deus, qui ex omni coaptatione iustorum* (nn. 18-19).

VI. Conclusio: Hymnus *Ieni, Creator* cum orationibus *Descendat et Deus, qm in omni loco dominationis*. Hortatio ad populum et concessio indulgentiae. Benedictio Pontificis. Missa (nn. 20-26).

3. Ritus instauratus elementa essentialia PDur retinet, sed ordine magis perspicuo et sine repetitionibus disponit. Primo enim fit aspersio loci in quo ecclesia erit aedificanda, quasi ad eius separationem ab usu profano significandam, deinde benedicatur lapis et collocatur, quasi initium totius operis.

ORDO AD BENEDICENDUM ET IMPONENDUM PRIMARIUM LAPIDEM PRO ECCLESIAE AEDIFICATIONE

QUO TEMPORE PRIMARIUS LAPIS IMPONI POSSIT

1 Benedictio et impositio primarii lapidis pro ecclesiae aedificatione quolibet die et hora peragi potest.

Paranda pro sacra actione

2. Fundamenta ecclesiae sint aperta aut saltem bene delineata.
3. In loco ubi altare maius esse debet, figatur crux lignea convenientis altitudinis.
4. Pro sacra actione vero parentur:
 - 1) lapis primarius, qui debet esse quadratus et angularis, una cum cæmento et instrumentis ad ipsum in fundamentis collocandum; adsit quoque cæmentarius, qui lapidem ipsum in fundamentis coaptet;
 - 2) vas aquae benedictae <ordinaria: 12 cum aspersorio de herba hyssopi, si haberi potest;
 - 3) duo intorticia pro acolythis, et crux processionalis;
 - 4) amictus, alba cingulum, stola et pluviale albi coloris, necnon mitra auri-phrygiata et baculus pastoralis pro Pontifice; item amictus, alba, cingulum pro diacono et subdiacono, necnon stola albi coloris pro diacono;
 - 5) faldistorium ornatum, super tapete, ante crucem ligneam.
 - 6) Provideatur denique quod ecclesiae fundamenta possint libere circumiri.

De PRÆPARATIONE PASTORALI

5. Curent denique parochus vel alii ad quos spectat, ut fideles, quorum usui ecclesia aedificabitur, debita imbuantur erga suam ecclesiam devotione, et tempestive non tantum moneantur de benedictione et impositione primarii lapidis, sed de ipsis ritibus et eorum significatione opportune edoceantur. Praestat denique ut ipsi fideles invitentur ad opem suam sponte ac libenter suppeditandam in ecclesiae aedificatione ipsiusque decore augendo 2. jjs

1 Benedictio aquae ad aspergendum locum ecclesiae aedificandae fit ante ipsam actionem sacram, non in ipso ritu, ut antea praevidebat PR: nihil autem dicitur de possibilitate inserendi hanc benedictionem immediate antequam aqua benedicta adhibeatur, ut fit in ritu dedicationis ecclesiae. Ceterum hic adhibenda est aqua benedicta «ordinaria», quae semper praesto est, dum in ecclesiae aut altaris consecratione requiritur aqua «gregoriana», quae proinde ad hoc paranda est.

2 Tria suggeruntur inculcanda in pastoralis institutione fidelium: devotio erga propriam ecclesiam, tamquam domum familiae spiritualis et locum conventus populi Dei; natura et significatio rituum quos Ecclesia adhibet in rituali benedictionis et impositionis primarii lapidis*, et cooperatio directa sive ut ecclesia materialiter aedificanda, sive in ipsius decore augendo.

Pars prima

LUSTRATIO LOCI IN QUO ECCLESIA FUNDATUR

6. Pontifex, hora competenti, accedit ad locum ecclesiae aedificandae, ubi, adiuvantibus diacono et subdiacono, suis paramentis iam indutis, assumit amictum, albam, cingulum, stolam, et pluviale albi coloris.

7. Assumpta deinde mitra et accepto baculo, praeeruntibus acolythis cum intorticiis¹ accensis et cruce, et clero, vadit cum ministris ante crucem positam in loco ubi altare esse debet, atque, depositis baculo et mitra, stans, inchoat, et omnes prosequuntur:

V. Deus, in adiutoriuni⁴. Gloria Patri.

8. Quo expleto, Pontifex, mitram in capite tenens, aspergit, nihil dicens -, locum in quo crux posita est; praecedentibus deinde acolythis cum cruce et intorticiis accensis, atque clero, circuit aspergendo fundamenta ecclesiae, nihil dicens, incipiendo retro crucem, procedens a sinistris, et rediens ad locum unde discessit⁶.

Interim schola cantat:

/b/f. Signum salutis pone, Domine Iesu Christe, in loco isto: et non permittas introire Angelum percutientem.

/k 47 Magnus Dominus et laudabilis nimis⁷.

Haec eadem capita instructionis, debite accommodata, ante quamlibet partem Pontificalis proponuntur. Γ: i

¹ Non candelabris: et hoc ad maiorem commoditatem, sive quia intorticia facilius portantur per spatium temporis satis amplum, et dum stant, acolythi possunt illa in terra deponere, sive quia, dum acolythi ambulant, eorum flamma minus facile exstinguitur.

⁴ Formulae, in novis ritibus, seliguntur et momento convenientes quo proteruntur et quae fidelium participationem fovere possint. Ita omnes ritus per *Dei adiutorii* invocationem incipiuntur versu *Dc///, in adiutoriuni*, et per laudem Deo oblatam concluduntur *Benedicamus Domino*.

¹ Abrogatur dispositio PR, quae habetur etiam in Missali et in Caeremoniali Episcoporum, dicendi ant. /l/pcrje/ *me*. Haec enim antiphona, si bene congruit cum agitur de personis aspergendis, minus bene aptatur rebus inanimalis, propter anthropomorphismum exaggeratum quem inducit. Ceterum, ipsa aspersio cum aqua exorcizata est iam actus benedictionis, independenter a formula quae illam comitetur. Hoc iam factum erat in Ordine Hebdomadae sanctae instaurato, et nunc applicatur in tota secunda parte PRE.

⁶ Aspersio loci in quo ecclesia aedificabitur fit unico tractu, prius in loco in quo crux posita est, et in quo postea altare extruetur, deinde per fundamenta saltem dehneata. Procedit autem Pontifex nihil dicens, et ita ut partem quam aspergere debet ad suam dexteram habeat.

⁷ In PR hoc momento canebatur ps. 83 *Quam dilecta tabernacula tua*: erat laudatio ecclesiae, tabernaculi Dei et loci fidei habitationis ex parte hominis fidelis. Sed revera hoc Dei tabernaculum adhuc non subsistit. PRE inducit ps. 47, qui loquitur de potentia Dei in monte sancto et in civitate sancta, quique melius videtur congruere cum actione Pontificis, qui limites novi huius montis Dei circumdat et quasi complectitur (cfr. vers. 13-14): quae idea melius et verius in nova psalmorum versione exprimitur: «Perlustrate Sion, et circuite eam, numerate turres eius. Considerate propugnacula eius, percurrite arces eius... ».

*i*Post binos psalmi versi/s] Repetitur antiphona, si accessse fuerit.

Non dicitur *Chria Patri*, sed repetitur antiphona.

Quæ si non sufficiant, repetantur quousque aspersio finiatur; si autem finiatur prius, abrumpitur psalmus et repetitur antiphona.

9. Expleto circuitu, Pontifex, stans ante crucem, facie ad locum ecclesiæ ædificandæ conversus, depositis aspersorio et mitra, tono feriali ac inanibus innētis dicit:

V. Dominus vobiscuin.

Cui omnes respondent:

RT. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens et misericors Deus, qui sacerdotibus tuis [PRsXII, pp. 179-180, n. 15]«.

Pars secunda

BENEDICTIO PRIMARII LAPIDIS

10. Acceptis mitra et baculo, Pontifex accedit ad locum ubi lapis ponendus est, ibique depositis baculo et mitra, stans, lapidem ipsum benedicit, tono feriali ac manibus iunctis dicens:

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Omnes R;. Qui fecit cælum et terram.

V. Dominus vobiscuin.

Omnes R.'. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Iesu Christe, Fili Dei vivi, qui es lapis angularis de monte sine manibus excisus, et immutabile fun- damentum, hunc lapidem collocan- dum in tuo nomine <i>coijjiriii</i> ⁹ ; et	Domine Iesu Christe, tdi Dei vivi, <i>qui es verus omnipotensque Deus,</i> <i>splendor et ymago Patris et vita eterna,</i> qui es lapis angularis de monte sine manibus excisus et immutabile fun-
---	--

;
L

s Ut textus aptius respondeat actioni iam expletae, verba *visitaturi sumus et benedicturi sumus* mutata sunt in *visitavimus et benediximus*.

⁹ Vox loco *conferimus* invenitur in nonnullis codicibus PDur. ut ipse Andrieu in notis indicat; et certo melius respondet formae orationis.

tu, qui es principium et finis, sis, quaesumus, principium et incrementum et consummatio ipsius operis, quod debet ad laudem et gloriam tui nominis inchoari. Qui vivis et regnas in sæcula saeculorum.

Rr. Amen.

damentum, hunc lapidem collocandum in tuo nomine conferimus, et tu, qui es principium et finis, *in quo principio Dens Pater ab initio cuncta creavit*, sis, quesumus, principium et incrementum et consummatio ipsius operis, quod debet ad laudem et gloriam tui nominis inchoari. Qui cum patre [PDur, p. 452, n. 6].

Tunc aspergit lapidem ipsum aqua benedicta, nihil dicens.

11. Iuxta locorum consuetudines, legi potest instrumentum benedictionis primi lapidis et initii ecclesia., ab Episcopo et aliis, de clero et laicis, quos invitari decet, subsignandum, et una cum primario lapide in fundamentis postea includendum.

Post lectionem instrumenti, aliquis cantus popularis peragi potest.

Pars tertia

IMPOSITIO PRIMARII LAPIDIS

12. Pontifex, stans cum mitra et baculo, tangit et ponit ipsum primarium lapidem in fundamento, dicens:

In fide Iesu Christi collocamus lapidem istum primarium [PDur, p. 453, n. 12] '0.

13. Deinde cæmentarius locat ipsum lapidem cum caemento; postea Pontifex spargit aquam benedictam super ipsum lapidem, nihil dicens, et ad faldistorium revertitur.

Interim schola cantat:

.4h1 Dominus aedificet nobis domum, et custodiat civitatem 11.

Ps. 126 Nisi Dominus.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

14. Expleto psalmo et repetita antiphona. Pontifex, deposita mitra, stans ante crucem, facie ad locum ecclesiæ ædificandæ conversus, tono feriali ac manibus innatis dicit:

i" Textus ad litteram refert formulam PDur. Attamen deletum est triplex signum eruas ad nomen SS.mae Trinitatis. Formula ergo unico tractu proferenda est a Pontifice, dum manum dexteram super lapidem tenet.

n In PR caneatur, ante ps. 126. ant. *Mane surgens Iacob'*, ipsi nunc substituitur ant. quae ab ipso psalmo sumitur, quae invenitur in Psalterio, ad Vesperas feriae 111.

V. Dominus vobiscum.

Omnes R". Et cum spiritu tuo.

In hac oratione ad litteram N. nominetur Sanctus ille, in cuius honorem ac nomen ecclesia fundatur. Verba vero *beati* Λ'. *intercedentibus meritis* omittuntur si ecclesia in honorem alicuius mysterii ædificatur.

Oremus.

Domine Deus, qui licet cælo et terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, ubi nomen tuum *inciter* invocetur, locum hunc, quæsumus, beati N. intercedentibus mentis, visita et, per infusionem gratix tuæ, ab omni inquinamento purifica, purificatumque conserva; et, qui dilecti tui David devotionem in filii sui Salomonis opere complevisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris. Per Christum Dominum nostrum. R". Arnen.

Domine Deus, qui licet celo et terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, ubi nomen tuum invocetur, locum hunc, quesumus, *beate Marie 12 semper virginis et beati N. martiris vel confessoris tui, in cuius honorem atque nomen presens Inudabitur ecclesia, omniumque sanctorum* intercedentibus meritis, visita et, per infusionem gratie tue, ab omni inquinamento purifica purificatumque conserva et, qui dilecti tui David devotionem in filii sui Salomonis opere complevisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris, *effuqiantque hinc omnes nequitie spirituales*. Per. [PDur, p. 452, n. 5].

Et statim Pontifex addit:

Dominus vobiscum.

R*. Et cum spiritu tuo.

Diaconus nero cantat:

y. Benedicamus Domino.

Et omnes respondent:

R1. Deo gratias.

Pontifex demum dat benedictionem solemnem, concedit indulgentias et, depositis paramentis sacris, vadit in pace.

12 Mentio B.M.V. in textu huius orationis dentitur, memoria servata illius tantum Sancti, in cuius honorem nova ecclesia aedificabitur. Idem factum est in formulis consecrationis ecclesiae et altaris, in quas nomen B.M.V. a Durando inductum fuerat.

In textu PRE retinetur in locutione « ubi nomen tuum *iugiter* invocetur », verbum *inciter* quod exstabat in PR-

DE ECCLESIAE DEDICATIONE

Historia ritualis pro ecclesiarum dedeatione quatuor periodis considerari potest, scilicet: in ritu romano primaevo, in ritu gallicano, in ritu romano-gallicano scu «composito», et demum in Pontificali romano. Cum impossibile sit minute universani historiam huius ritus breviter conscribere, sufficiat, pro singulis periodis, fentes indicare, et elementa quae in ipsis sunt manifestare, ita ut quis facile videre possit evolutionem ritus usque ad Pontificale romanum.

K*'
hE
ml

I. In ritu romano primaevo

Quomodo Romana Ecclesia nova templa dedicare consueverit, haec testantur documenta:

H
H
H
■
β
E
H

1. S. Ambrosii *Epistola XXII ad Marcellinatn* (5 apr. 386): cum sanctus Episcopus basilicam, quam fideles «Ambrosianam» appellabant, sine reliquiis inaugurasse^ plures petierunt ut solemnna dedicationis perageret, sicut pro basilica «Romana · iam fecerat, corpora sanctorum in ea deponendo. Quod s. Ambrosius fecit, postquam ss. Gervasii et Protasii reliquias invenit [PL 16, 1019-1026].

Ⓜ

2. Pp. Vigili *Epistola ad Profuturum* (a. 538), cuius pars nostrum argumentum respiciens haec est: ¶ IV. De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedicatione quid sit observandum. De fabrica vero cuiuslibet ecclesiae, si diruta fuerit, ct si in eo loee consecrationis solemnitas debeat iterari, in quo sanctuaria non fuerunt, nihil indicamus officere, si per eam minime aqua cxorcidiata iactetur: quia consecrationem cuiuslibet ecclesiae, in qua sanctuaria non ponuntur, celebritatem tantum scimus esse missarum. Et ideo, si qua sanctorum basilica a fundamentis etiam fuerit innovata. sine aliqua dubitatione, cum m ea missarum fuerit celebrata solemnitas, totius sancti- ficatio consecrationis implebitur. Si vero sanctuaria quae habebat abla.a sint, rursus eorum repositione ct missarum solemnitate reverentiam sanctificationis accipiat » [PL 84. 832].

3. *Liber diurnus Romanorum Pontificum* 1, qui, pluribus in formulis, Missae celebra- tionem memorat uti elementum princeps ct necessarium: «sacrosanctis mysteriis consecrare» (n. 10); «celebrantur sacrificia veneranda Missarum» (n. 15).

4. *Sacramentarium GrcgOrianuin*, quod elementa praebet Missae in ecclesiae dedi- catione. Tres quoque orationes hanc Missae formulam praecedunt, quibus est titulus: Oratio quando levantur reliquie (*Aufer a nobis*). Oratio in dedicatione ecclesiae {*Do- mum tuam*); Oratio post velatum altare {*Descendat*).

i H l o e r s t e r , *Liber diurnus Romanorum Pontificum*, Bern 1958.

5. *Ordo Romanus XLII* (saec. VIII), qui sic ritus dedicationis describit: Pontifex accedit ad locum ubi reliquiae paratae erant et eas processionaliter ducit usque ad portam novae ecclesiae (nn. 1-2), quam ingreditur cum ministris tantum (3) et parat aquam exorcizatam (4-5) cum qua altare abluit (6). Facta litania, reliquiae portantur ad altare (7-9); Pontifex mittit chrisma per quatuor angulos sepulcri et deponit reliquias cum tribus partibus corporis Domini et tribus granis incensi et ponit tabulam cum oratione *Deus qui ex omni coaptatione sanctorum* (10-13); signat cum chrismate tabulam sepulcri et quatuor angulos altaris (14-15 et 18); et velatur altare cum oratione *Descendat* (16). Sequitur aspersionis ecclesiae (17) et Missa (19-20).

Summatim, ex his documentis, colligere possumus:

- a) Usque ad saec. VI, ecclesia unice per Missae celebrationem dedicabatur, quamvis, quibusdam in adiunctis, depositio quoque reliquiarum accedere posset.
- b) Horum duorum elementorum compositio fit in OKXLII, ita ut unicum ritum constituent.

11. In RITU GALLICANO

Gallicanum ritum ad ecclesiam dedicandam testantur sequentes fontes:

1. *Missale Francorum* (saec. VIII) in quo elementa leguntur quae pertinent ad altans consecrationem: a) oratio ad aquam exorcizatam cum vino *Creator et conservator Immani generis* (n. 56); b) praefatio consecrationis altaris *Dei Patris omnipotentis misericordiam*, una cum rubrica de aspersione altaris super quatuor angulos, septies circum, et ad basim, necnon de oblatione incensi super altare (n. 57); c) benedictio altaris *Deus omnipotens, in cuius honorem* (n. 58); d) benedictiones pro sacra suppellectile (nn. 60-68).

2. *Sacramentarium Gelasianum* (Kcginen. 316 saec. VIII) his elementis ad altare consecrandum praemittit formulas ad ecclesiam dedicandam. Eius ritus proinde est: a) Orationes in dedicatione basilicae novae *Deus qui loca nomini tuo dicata* (n. 689) et Consecratio basilicae *Deus, sanctificationum omnipotens dominator* (n. 690). b) Pro consecratione altaris eadem elementa exstant ac in Gaf, scilicet oratio *Creator et conservator humani generis* ad aquam exorcizatam parandam (n. 691), benedictio altaris *Dei Patris omnipotentis misericordiam* (n. 693) et «benediccionis altaris sive consecrationem · *Deus omnipotens in cuius honore* (n. 694), ac deinde formulae pro benedicenda sacra suppellectile, c) Sequitur Missa, in duplici schemate, in quibus leguntur orationes *Magnificare* (n. 704) et *Detis, qui ex omni coaptatione* (n. 710).

3. *Sacramentarium Fngolismense* (saec. VIII ex.) inter potiora « Gelasiana » saec. VIII, omnia elementa resumendo quae in GeV inveniuntur sive pro dedicatione basilicae (nn. 2021-2022) sive pro consecratione altaris (nn. 2023-2026), ipsis praemittit *Ordo consecrationis basilicae novae* (n. 2020), qui praebet descriptionem caeremoniarum dedicationis. Textus Missae dedicationis non sequuntur immediate ritum consecrationis, ut in GeV (nn. 2129-2140).

4. *Sacramentarium Gillonensi* (ca. /80) ritum GcA assumit, at parum auctum:

inchoat enim oratione *Magnificare* e rituali de salis, aquae et vini benedictione, et sequuntur deinde benedictio basilicae (e GeV) et consecratio altans (c Gaf).

5. Ritum ad ecclesiam dedicandam auctiorem praebet *Ordo XL1*, qui inscribitur -Ordo quomodo ecclesia debeat dedicari». Complexus rituum hic est:

a) *Ingressus in ecclesiam eiusque possessio*: ante ostium clausum canitur: *Tollite portas* cum psalmo (n. 1).; Episcopus cum baculo percutit ostium, coque aperto dicit: *Pax huic domui* (n. 2). Fit litania in ingressu, quae concluditur cum *Flectamus genua* et oratione *Magnificare* (nn. 3-4). Sequitur scriptio alphabeti (n. 5).

h) *Dedicatio ecclesiae*: benedictio aquae cum sale et cinere (nn. 6-10); aspersio mensae altaris super quatuor angulos (n. 11); triplex aspersio in circuitu altaris et parietum ecclesiae, dum canuntur antiphonae *Asperges me*, *Exsurgat Deus* et *Qui habitat* cum respectivis psalmis (n. 12). Interim per duos vel tres ministros fit aspersio externa ecclesiae (n. 13). Sequitur aspersio pavimenti in modum crucis cum ant. *Domus mea* et versu *Xarrabo nomen tuum* et *Gloria Patri* (n. 14) ac demum ecclesiae dedicatio per orationes *Deus, qui loca* et *Deus, sanctificationum* (nn. 15-16). Aqua vero benedicta quae remansit funditur ad basim altaris, dum canitur ant. *Introibo* (n. 17).

c) *Consecratio altaris*: post oblationem incensi fit triplex unctio altaris, prima et altera vice cum oleo sanctificato et tertia vice cum chrismate. Canuntur respective ant. *Erexit iacob* cum ps. *Quinni dilecta* (n. 18), *Sanctificavit* cum ps. *Deus noster refugium* (n. 20), *Ecce odor* cum ps. *Fundamenta* (n. 21). Sequuntur consecratio ecclesiae (n. 22), crematio incensi super altare (n. 23), monitio *Dei omnipotentis* (n. 24), oratio *Deus omnipotens in cuius honorem* (n. 25) ac demum ant. *Confirma* cum *Gloria* (n. 26).

d) *Benedictio sacrae supellectilis* « sicut in Sacramentorum continetur » (n. 27).

e) *Depositio reliquiarum*: fit translatio e loco ubi reliquiae positae fuerunt « laudes decantando cum crucibus et turibus et luminibus multis » (n. 28) et deponuntur in altari canendo *Exsultabunt sancti in gloria* cum ipso psalmo (n. 29).

f) *Delatio altaris et Missae litatio* (n. 30-31).

Harum fontium compositio ita ab Andrieu explanatur: saec. VII exeunte. per regiones Gallicanae liturgiae diffundebatur breve rituale, seu Ordo, cui titulus « Consecratio altaris ». Hoc rituale est in Gaf, atque paulo auctum in GeV sub titulo « Oratio in dedicatione basilicae novae ». Rituale subsequuntur Missae « In dedicatione ». Rituale GeV integrum invenitur in GeA et in GcG at emendatum. Denique rituale gallicanum de altaris consecratione et GeV adhibita sunt ad ORXLI conscribendum.

Nuper autem Chavasse¹ disserens de momento ritualis Gaf ad altare consecrandum et ritualis romano-gallicani (kV ad ecclesiam dedicandam, affirmat liturgiam Gallicanam habuisse peculiarem Ordinem de ecclesiae dedicatione, qui in GeA repetitur, quique constat rubricis GeA et orationibus Gaf. Proinde Ordo GeA et ora-

² M. Andrieu, *Ordines romani*, vol. IV. pp. 320-332.

³ A. Chavasse, *Le Sacramentaire Gallican*, Paris 1957, pp. 40-45.

ciones Gaf unum ordinem constituunt, scii, antiquum Ordinem Gallicanum de altaris consecratione, qui saec. VII-VIII in Gallia in usu erat.

Summatim ergo: Ecclesiae dedicatio in liturgia Gallicana praecipue per altaris consecrationem fiebat. Saec. VIII-IX accessit ritus dedicationis templi, qui in GeV invenitur. Duae orationes GeV totum hunc ritum constituunt, quem altaris consecratio sequitur cum formulis Gaf. Hic ritus auctus, transcriptus in GeA et GeG, cum quibusdam mutationibus postea redit in ORXLI, qui uti romano-gallicanus haberi potest.

III. In r i t u c o m p o s i t o

Praecipui fontes, qui « compositionem » elementorum liturgiae gallicanae et romanac, in rituali de ecclesiae dedicatione testantur, sunt:

1. *ORXLII* (saec. VIII ex.) qui inscribitur « Incipit ad reliquias levandas sive deducendas seu condendas», et cuius elementa sunt: *a)* Reliquiarum translatio ad novam ecclesiam (nn. 1-4); *b)* altaris praeparatio (n. 5); *c)* Reliquiarum depositio (mi. 6-14); *d)* sanctificatio altaris eiusdemque velatio. Missa in dedicatione (nn. 15-18)

2. Primus textus liturgiae compositae de ecclesiae dedicatione, servato temporis ordine, est *Sacramentarium Drogonis* (825-855), in quo sunt ORXLI et ORXLII egregie coniuncti. En partes ritus:

a) *Reliquiarum translatio*: celebratis vigiliis, benedicitur aqua cum chrismate et fit litania, quae concluditur orationibus *Aufer a nobis* et *Fac nos, Domine*. Sequitur processio cum reliquiis ad novam ecclesiam, dum canitur ant. *Cum iucunditate*, claudenda oratione *Deus, qui c.v. omni coaptatione*.

b) *Ecclesiae dedicatio*: 1) triplex circuitus ecclesiae extrinsecus cum reliquiis, dum pontifex aspergit parietes, et canitur ant. *Asperges* cum suo psalmo. Triplex pulsatio dicendo *Îollite portas*. 2) Ingressus reliquiarum post tertiam pulsationem ostii, dum canitur ant. *Ambulate, sancti Dei* cum ps. *Laetatus s im*, praemissa oratione *Domum tuam. Domine, clementer ingredere*. 3) Aspersio interna parietum cum ant. *Beati qui habitant*, ps. *Quam dilecta* et oratione *Deus, qui in onmi loco*; altera aspersio cum ant. et ps. ut supra atque oratione *Deus, qui loca nomini tuo*; tertia lustratio, cum oratione *Deus, qui sacrandorum*.

c) *Depositio reliquiarum*. 1) Dum canitur litania, pontifex, velo inter altare et populum extenso, aspergit ter altare et dicit orationem *Singulare illud*; deinde aspergit confessionem et linit chrismate per quatuor angulos. 2) Reliquiae conduntur cum tribus particulis corporis Domini et tribus granis incensi, canendo *Sub altare*. 3) Clauditur sepulcrum et linitur chrismate in modum crucis; item altare in quatuor angulis.

d) *Benedictio et consecratio altaris:* 1) *Orationes Deprecemur misericordiam tuam et Deus omnipotens, in cuius honorem.* 2) *Benedictio sacrae suppellectilis cum oratione Exaudi, Domine, supplicum.* 3) *Velatio altaris et oratio Descendat.*

e) *Missa in dedicatione.*

3. Formam iam plenam compositionis rituum liturgiae romanac et gallicanae praebet *Pontificale Egberti* episcopi Eboraccensis (saec. VIII ex.) En forma:

a) *Ingressus in ecclesiam et possessio* incipit cum oratione *Actiones nostras* ante ostium; deinde fit litania, triplex pulsatio cum versu *Tollite portas*. Omnes intrant in ecclesiam et fit altera litania, quae concluditur oratione *Magnificare*. Deinde Pontifex alphabetum scribit.

b) *Lustratio et dedicatio ecclesiae* incipit benedictione aquae cum sale, cinere et vino, et fit per aspersionem altaris super mensam et in circuitu, per triplicem aspersionem parietum intra et extra ecclesiam ab ipso Pontifice factam, et per aspersionem pavimenti. Sequitur oratio *Deus, sanctificationum* et, post duas antiphonas, praefatio *Adesto precibus nostris*.

c) *Consecratio altaris* fit more gallicane (cfr. supra ORXLI, nn. 18-22) scilicet antequam reliquiae deponantur. Sequitur consecratio ecclesiae, et clauditur oratione *Deus omnipotens, in cuius honore* ac praefatione *Ut propensiori cura*.

d) Ritus completur per *reliquiarum depositionem*, altaris velationem, et Missam in dedicatione.

4. Plenam, auctam atque fere concinnam fusuram duorum rituum in unum attingitur tantum in *Pontificali romano-germanico*, in quo ritus compositus fit absolutus. Cum non congruat universum ritum PRG_{cr}m transcribere, consentaneum tamen videtur in lucem proferre, quae ad significandam fusuram seu compositionem contulerunt. Praecipua haec sunt:

n) Ritus incipit ut in *Sacr. Drog*, at dissimili modo. Benedictio aquae (sine chrismate) quae modo ibi habetur, ex eo postulatur quod lustratio externa ecclesiae ab ipso Pontifice perficienda est.

↳) Caeremonia lustrationis parietum externorum et primi ingressus in ecclesiam oritur progressu *Sacram. Drog*, cuius nativa forma in ORXLI recensetur.

c) Pontifex « per pavementum cum cambutta » scribit alphabetum graccum et latinum.

◁) Ecclesiae dedicatio, more gallicano (cfr. ORXLI, nn. 18-22) solemni praefatione consecrata *Adesto precibus nostris* perficitur.

◀) Altare triplici unctione olei sanctificari et semel chrismate oblinitur; consecratur gallicana praefatione, cui additur altera *l't ut propensiori cura* cum duabus orationibus.

/) Benedictionem lintheaminum omniumque ad cultum pertinentium sequitur dedicatio baptisterii.

v) Ecclesia Deo dicata et altari rite consecrato, Pontifex, iuxta gallicanum morem, reliquias solemniter introducit, casque in, vel sub, altari cum honore condit.

//) Missa « solemniter » celebrata ritum de ecclesiae dedicatione perficit.

PRG_{cr}m maximum notat momentum (altero dimidio saec. X) fusurae romani et gallicani ritus in unum: exinde orta est forma « plena » ritus compositi de ecclesiae dedicatione. Hic ritus per Europae ecclesias diffusus est una cum PRG_{cr}m. in locum prioris consuetudinis (romanae et gallicanae) gradatim succedens. Ordo ad ecclesiam dedicandam exiguas accommodationes, translationes resque novas parvi momenti sub it iuxta ecclesiarum utilitatem, ut ex PRG_{cr}m exemplaribus videri potest. At « forma plena » huius Ordinis integra mansit.

Dedicatio ecclesiae ex duobus ritibus vetustis potissimum constat, nempe eccle-

siae dedicatione et altaris consecratione, quae tamen princeps et nobilior exstitit: reliquiarum depositio et sacrificii Missae oblatio integrum ritum perficiunt.

Scripturarum verba in PRGerm omnibus et singulis actionibus, rebus et gestibus coniunguntur: exinde caeremoniarum magnificentia, quae dedicationis ritum exornant et producant. Immoderata tamen usurpatio istorum verborum simulque eiusdem actus iteratio in detrimentum elementorum totius ritus cedit.

Ritus compositus de ecclesiae dedicatione, peragratis, saec. X-XII, Europae regionibus, iter ingreditur Romam versus, quo receptus et agnitus, nativa liturgia instaurante, Romano nomine est decoratus.

IV. In Pontificali romano

Hucusque, ex vanis ac successivis documentis, periodos indicavimus et lineas per quas singula elementa, a nativa simplicitate ad auctam et plenam maiestatem succreverunt: quoti opus in PRGerm perfectum dici potest.

Supervacaneum ergo putamus, ad nostri incepti finem quod attinet, singula elementa adhuc perpendere in Pontificalibus sacculorum subsequendum. Agitur enim potius de definitiva totius ritus accommodatione quae habetur in insertione depositionis reliquiarum inter ecclesiae dedicationem eiusdemque ecclesiae et altaris consecrationem. Totus itaque ritus constat tribus partibus bene inter se distinctis, nempe: ecclesiae dedicatione, reliquiarum translatione et depositione; altaris et ecclesiae consecratione. Has sequitur Missae litatio, tamquam totius ritus completivum. Aliae variationes, quae in successivis editionibus leguntur, minoris sunt momenti: agitur de caeremonia aut formula aptius definita, aut explicata; sed nihil vere novi et momenti inducitur, quod iam saltem in nuce in praecedentibus formis non inveniatur. Singula ergo perpendere valde grave esset, cum duceret ad minuta per plures tabulas concordandae necessario conferenda. Satis erit, si quis aliquam partem tali modo examinare cupit, ut ad editiones ab Andricu datas recurratur, cum facile prae manibus sint omnibus.

Ceterum, in foliis sequentibus huius nostri commentarii, pro partibus aut formulis potioribus ritus successivam evolutionem in PRsXII, in PRCur et in PDur indicamus.

ORDO AD ECCLESIAM DEDICANDAM ET CONSECRANDAM ¹

De TITULO ECCLESIAE

1. Omnis ecclesia sollemniter consecranda titulum ² habere debet. Dedicari autem potest aut Sanctissimae Trinitati; aut Domino nostro Iesu Christo sub invocatione mysterii vitae eius aut appellativi in sacra Liturgia iam inducti; aut Spiritui Sancto; aut B. Mariae Virgini, item sub aliquo mysterio aut appellativo in sacra Liturgia iam assumpto; aut sanctis Angelis; aut demum Sancto in Martyrologio romano inscripto, non vero Beatis, sine Apostolicae Sedis induito. Ordinarius loci nullo modo admittat titulos inusitados, novitatem, sapientes, et, generaliter, ab Ecclesia: probata traditione alienos; in dubio vero recurrat ad S. Rituum Congregationem.

¹ Vocabulum *Ordo* indicat summam caeremoniarum et textuum, quae integrum ritum cōflant. In tertia parte PR habetur, v. gr. *Ordo ad Synodum*; *Ordo ad recipiendum processionaliter Praelatum*, etc. In Rituali romano, exstat *Exsequiarum Ordo*, *Ordo ad faciendam aquam benedictam*, etc. Ritibus autem instauratis Hebdomadae sanctae titulus tributus est *Ordo Hebdomadae sanctae instauratus*.

Ad ecclesiam dedicandam et consecrandam: PR duo verba simul coniungens particula *seu*, vocabula idem significantia effecit. Novus Ordo illa sciungit, dans speciem elementorum cuiusque verbi. Duae enim sunt actiones distinctae unius ritus, quae magnitudinis et gravitatis progressu continuantur. Prior actio (*dedicatio*) ex caeremoniis lustrationis, discessus et praeparationis constat; ita ut templum vacuum sit quavis possessione divinitati infensa. Deinde in altera sectione hoc donum immutabile fit *consecratione*, quae locum sacrum efficit et tantum celebrationibus cultus attributum.

Apud Romanos, duo vocabula indicant duos actus inter se bene distinctos in sacrandō aedificio divinitati. Primum magistratus cessionem templi faciebat pontifici (*dedicatio*), deinde pontifex acceptum templum manu quodammodo tenendo, stipites tangendo, illud ad divinitatem perlinere declarabat (*consecratio*). Cfr. N. TuRCHl, *La religione di Roma antica*. Storia di Roma, vol. 18, Bologna 1919, pag. 43. Eadem distinctio invenitur apud Christianos, etsi distinctio amplius non exstet inter actionem magistratus et pontificis. Tantummodo insequenti aetate ei in fontibus Iuridicis vocabula *dedicatio* et *consecratio* et aequae adhibita sunt et eadem significatione.

² Cfr. Cie, can. 1169, § 1; 1201. § 1. Fontes horum canonum sunt SRC decreta 2719 ad II; 2853 ad I; 3059 ad XIV: 3296; 3417 ad III; et diei 5 maii 1916 ad III Cfr. etiam *Rituale romanum*, tit. IX, cap. IX. 17, n. 12.

Rubrica non videtur abrogare decretum SRC (3417 ad ill, 1°) quod plures titulos permittat. Cum ergo plures tituli habentur legitime constituti, hi sunt * aequae principales · et iisdem iuribus et obligationibus fruuntur (cfr. decreta SRC 3289 ad I; 3417, ad III, 2°; 3469 ad II; 3622 ad III).

Ad Tituli ecclesiarum historiam quod attinet, cfr. G. Lorw. *Titolart delle chiese*, in *Enciclopedia Cattolica*, XII, 150.

Notetur praecisa dispositio rubricae pro tituli electione, praesertim cum agitur de appellativis quae Dominum ac B.M.V, respiciunt: · in Liturgia iam inducti». Res enim saepius fidem propius tangit Notetur insuper approbationem novi appellativi Sancto Officio competere.

QUO TEMPORE ECCLESIA DEDICANDA SIT

2. Ecclesiarum consecratio, quamvis omni die de iure fieri possit, opportunius tamen fit dominicis et festis diebus ^λ Prohibetur vero in vigilia et festo Nativitatis Domini, in festis Epiphaniae et Ascensionis Domini, Corporis Christi, diebus a dominica II Passionis seu in palmis usque ad dominicam Resurrectionis inclusive, in dominica Pentecostes, necnon die Commemorationis omnium Fidelium defunctorum.

Dedicatio ecclesiae ordinarie fit matutinis horis, nisi bonum notabilis partis christifidelium postulet eam postmeridianis horis peragi.

DE PARANDIS RELIQUIIS

3. Tempore congruenti, Pontifex parat reliquias ^{*} in altari consecrando includendas, in vasculo convenienti, cum tribus granis thuris; ponit etiam in eo pergamenam, scriptam sub hac forma:

A.D. ... die ... mensis ... Ego X. Episcopus X. consecratus ecclesiam et altare hac, in honorem sancti N. et reliquias sanctorum Martyrum N. et N. in eo inclusi, et singulis Christi fidelibus hodie indulgentiam plenariam 5, et in die anniversario dedicationis huius-

3 Prohibitio consecrandi ecclesiam quibusdam diebus festis ex eo praesertim manat quod tali die, huiusmodi solemnitas extraordinaria celebrationem illius mysterii impediret, necnon ex difficultatibus quae in calendariis particularibus oriri possunt ob perpetuam aut accidentalem occurrentiam inter Officia illius festi et anniversarii Dedicationis.

Dies quibus prohibetur ecclesiae dedicatio ii sunt in quibus Codex rubricarum (n. 331) Missam de Dedicatione prohibet.

Quoad tempus matutinum aut postmeridianum eligendum, rubrica eadem criteria et eadem verba assumit ac pro concessione Missae vespertinae (cfr. Motu proprio *Sacram Communionem*, η. 1.; ,4/I.S. 49 [1957] 178; *Ephem. lit.* 71 [1957] 192).

4 Quoad usum condendi sanctorum reliquias in ecclesiis dedicandis satis innuimus in introductione historica.

Saepius tamen authenticis Sanctorum reliquiis, idest ipsorum ossibus, reliquiae *relativae* substitutae sunt, quae *sanctuarum, beneficia, reliquiarum sanctuarum, brandea, palliola* appellabantur, quaeque vim suam ex eo attingebant quod aut super martyris sepulcrum aut in aliquo templo insigni permansissent. Cfr. ea quae de hac re disserit M. Andrieu, *Ordines Romani*. IV, 360-368, necnon ea quae paginis sequentibus scribit circa locum et translationem reliquiarum.

Mos lungendi reliquiis sanctorum tria grana incensi connectitur cum more sepeliendi anu aromatibus. Usus autem olim exstans addendi etiam tres particulas Eucharistiae, qui primo invenitur in ORXLII (n. 11), fuit valde diffusus per occidentales Ecclesias (cfr. Martine, *De antiquis Ecclesiae ritibus*, l. II, c. XIII, η. XI) et abrogatus est in Pont. rom. edito cura A. Patrizi et I. Burclurdi a. 1485 (cfr. M. Andrieu, *Ordines Romani*, IV, 389-392).

5 De variationibus quoad indulgentias, vide Decretum approbationis, in initio.

De his indulgentiis, PDur primum scribit: · Ponat etiam ibi carticulam... continentem... et indulgentiam quam in anniversario dedicationis die concedit ·. PR concedebat unum annum indulgentiae pro die dedicationis, et 40 dies in anniversario. C.I.C. hanc secundam indulgentiam ad 50 dies auxit si consecrator esset episcopus, ad 100 si archiepiscopus, et 200 si cardinalis Plures autem consecratores, facultate utendo a S. Paenitentiarum concessa die 20 iulii 1942 (ri.ri.S., 34 [1942] 240) paulo ampliorem concedebant. Nunc facultas ipsis concessa valde augetur, praesertim per facultatem dandi indulgentiam plenariam.

ipsam visitantibus quingentos dies de vera indulgentia, hi forma Ecclesia consueta concessi.

Ipsum vasculum sigillat et reponit reverenter.

De pervigilio dedicationis ecclesiae

4. Die, qui dedicationem praecedit, tam Pontificem consecrantem, quam clerum et fideles, quibus pertinet ecclesia, ieiunare debet 6.

Ad vesperam dici, qui dedicationem praecedit, sacras reliquias solemni pompa per viciniores ecclesiae vicos deduci convenit, modo et forma quae in *Rituali Romano*, tit. X, cap. XIV, describitur 7.

Reliquiae deinde, in loco decenti, extra ecclesiam consecrandam disposito, ad hoc velis, floribus luminibusque parato, deponantur, et ante ipsas reliquias celebrentur Vigiliae⁸, ut numero sequenti dicitur.

De officio divino in die dedicationis ecclesiae dicendo

5. In die dedicationis ecclesiae, dicitur Officium de die liturgico currenti usque ad Nonam.

Ante reliquias Sanctorum, in altari ecclesiae consecrandae includendas, si commodum fieri potest, celebrentur Vigiliae, et cantetur vel dicatur Matutinum, cum tribus Nocturnis, in honorem Sanctorum Martyrum, quorum reliquiae sunt recondende. Invitentur quoque fideles ut his Vigiliis participant.

Qui vero Officio divino tenentur, obligationi suae satisfaciunt, pro Matutino, recitatione Nocturnorum in honorem Sanctorum Martyrum, in Vigiliis peracta.

A Vesperis ipsius diei dedicationis, dicitur Officium de Dedicatione ecclesiae, quod protrahitur usque ad Completorium dici sequentis⁹; et dicitur ad modum Officii festi I classis.

6 Institutio huius ieiunii primo invenitur in PDur: « Quando autem ecclesia fuerit dedicanda, debet archidiaconus premintiare clero et populo, quibus est ecclesia consecranda, ut priusquam consecratur ieiunent. Et etiam episcopus, qui dedicare debet, ieiunare debet. Si enim, sicut ait beatus Leo in epistola ad Dioscorum, is qui pontificem, presbyterum vel diaconum benedicturus est, et etiam is qui benedicitur ieiunare debent, multo magis, in tanta et tam sancta sollemnitate, tam consecrans quam qui sibi petunt ecclesiam consecrari ieiunare tenentur » (p. 456, n. 2).

Disciplina PRE congruit mitigationi legis ieiunii factae etiam pro tempore quadragesimae.

7 Hoc modo Sanctorum reliquiae digne honorantur; sed imprimis haec processio substituit illam, quae, iuxta PR, facienda erat antequam reliquiae in ecclesiam inducerentur, cfr. PR Germ, PRsXII (p. 155, n. 45), PRCur (p. 433, n. 51). PDur (p. 474, n. 89).

⁸ Sunt traditione obsequium Ecclesiae reliquiis Sanctorum, antequam deponantur (cfr. S. Ambr. ad Marcellinam: PL 16, 1063) et vestigium antiquarum vigiliarum ad Martyres retinere videntur. Elementa harum Vigiliarum hodie sunt Nocturni in honorem Sanctorum Martyrum. Ut autem Vigiliae ante reliquias habeantur convenienti cum honore, statuitur ut hac Nocturnorum recitatione satisfiat obligationi Matutini dici.

⁹ Haec dispositio divini Officii pro die Dedicationis traditionis est in Breviario OP. inde a codice typico huius liturgiae, anni 1254: « Notandum quod in primo anno dedicationis eccle-

De consecratione altarium minorum aliis episcopis commissa

6. Si in ecclesiae dedicatione, praeter altare maius, alia quoque altaria consecranda occurrant, plures deputari possunt Episcopi ¹⁰, qui ritus consecrationis altarium perficiant, *ut suis locis* notatur, dum Pontifex consecrator ritus expedit, qui ad ecclesiam et altaris consecrationem pertinent.

Episcopi consecratores omnia paramenia eiusdem coloris assumant ac consecrator principalis, privter baculum; et pro unoquoque eorum duo deputentur sacerdotes, qui, cotta induti, ipsis assistant, et tres saltem clerici.

Paranda pro ipsa dedicatione

7. Aqua « gregoriana » pro aspersione ecclesiae et altaris, sicut et incensum super altare comburendum, necnon et tobaleae et alia ornamenta ecclesiae et altaris, benedici possunt, tempore opportuniore, ante ipsam actionem sacramenta a Pontifice vel ab aliquo sacerdote ab ipso delegato, formulis adhibitis, quae suis locis ponuntur.

Pro ecclesiae dedicatione et altaris consecratione parentur:

- 1) sanctum chrisma I-;
- 2) vas aquae benedictae « gregorianae » ¹³ cum aspersorio de herba hyssopi (si haberi potest), extra ecclesiam ¹⁴; et aliud vas eiusdem aquae « gregorianae » item

suc officium inchoatur in Missa. In Hora vero quae sequitur Missam et deinceps in omnibus Horis usque ad Completorium sequentis diei inclusive, fiat officium totum duplex...* (Ori/inaffi in O. P., ed. Guccrini, Romae 1921, n. 246). Eadem rubrica legitur etiam in Ordinario O.F. Carni. et in Breviario Ord. Praem. PRE tamen statuit Officium de Dedicatione esse inchoandum non a Missa sed a Vesperis diei consecrationis. Missa proinde quae sequitur consecrationem non est Missa de festo, sed votiva I classis (cfr. *Codex rubr.* n. 329<i>).

¹⁰ Hi Episcopi tamquam coadiutores Pontificis constituuntur, quoties plura exstent altaria simul consecranda, ad universum ritum magis expeditum reddendum. Eorum partes in PRE praecise definiuntur, sive quoad actiones peragendas sive quoad formulas recitandas. In textu PRE rubricae quae Episcopos respiciunt, litteris inclinatis praebentur.

i' Omnibus compertum est has benedictiones ritum aliquanto producere: quopropter peropportunum visum est illas ex ipso ritu auferre, ita ut ante actionem sacramenta, immo etiam sero praecedentis dici fieri possint. Excipitur tantum benedictio coementi, ex ipsa natura rei.

Si vero insertio harum benedictionum in ipso ritu fidelibus videtur utilis, nihil impedit quominus suo loco perficiantur, ut ipsae rubricae singulis in locis clare innuunt.

¹² Non amplius apparet oleum catechumenorum, quod adhibebatur in prima et secunda unctione altaris. Primum testimonium usus olei sanctificari apparet in OKXLI: «Postea incensum offert et mittit oleum super altare in medio crucem faciens et super quatuor angulos altaris (n. 18)... mittit item oleum similiter sicut prius (n. 20)... mittit chrisma» (n. 21). Usus olei catechumenorum evidenter inductus est ex acceptione baptismalis ritus consecrationis ecclesiae.

¹³ He ordine ad aquam benedicendam et de clementis adhibendis cfr. M. Andrieu, *Online* Roinaitit* IV, 320-324.

¹⁴ Aqua benedicta « ordinaria » amplius non adhibetur pro aspersione externa. Eius enim

cum aspersorio de herba hyssopi, in presbyterio. Fontes vero ecclesiae pro aqua benedicta vacui sint et bene mundi;

3) thuribuluin cum navicula, incenso et cochleari;

4) vas cum carbonibus ardentibus;

5) vas cum cineribus, vel cum harena >5 pura, ad arbitrium Episcopi consecrantis;

6) mantilia ad extergendam mensam altaris;

7) tobalca linea cerata, ad mensuram altaris (pro quolibet altari consecrando);

8) quinque cruces parvae pro quolibet altari consecrando, factae de candelis cerae subtilibus, et grana incensi cum iisdem cremanda;

9) aliquae spatulae lignae, ad abradendum de altari combustiones candelarum et thuris, et vas in quo ipsae rasurae deponantur;

10) caementum ad liniendum sepulcrum reliquiarum; adsit quoque caementarius, qui suo tempore Pontificem adiuvet in claudendo sepulcro reliquiarum;

11) duo interticia pro acolythis, et crux proceSSIONalis;

12) vasa cum aqua, ad ablundas manus Pontifici, et medulla panis et mantilia;

13) in parietibus ecclesiae intrinsecus per circuitum depingantur duodecim cruces, duo metra circiter supra terram, seu ea altitudine quae facile attingi possit. Hae ita disponantur, ut in unoquoque latere ecclesiae sex inveniantur, duae hinc et inde vicinae altari maiori, duae hinc et inde prope portam principalem ecclesiae, ceterae octo hinc et inde per parietes aulae ecclesiae. Consecratio deinde ecclesiae fit per unctionem ipsorum parietum, chrismate factam, in medio cuiuscumque crucis depictae, quae conservari debent in testimonium peractae consecrationis. Subter quamlibet crucem aptetur ansula in qua infigatur parvum candelabrum cum candela accendenda, postquam Pontifex parietem in medio crucis depictae sacro chrismate signaverit. Convenit, ut quovis anno, consecrationis anniversario die, reponantur ad cruces parietales candelabra, et accendantur candelae;

usus inductus est cum haec aspersio per ipsum Pontificem fieri coepta est. ante ingressum in ecclesiam, et antequam aqua benedicta · gregoriana · praepararetur.

Antiquitus enim aspersio externa fiebat per aliquos clericos a Pontifice delegatos, dum ipse aspersionem internam perficiebat: ♦Et mittit ex ministris aut clericis duos vel tres, qui extrinsecus ecclesiae parietes ima vice psallentes spargant ♦ (OKXLI, n. 13).

15 Ad parandam «crucem* super qua scriptio duplicis alphabeti fieri debet (cfr num. 21). Usus harenae loco cinerum favet munditiei et commoditati; nec semper facile hodie cineres haberi possunt.

16 Magni momenti videntur hac determinationes; et valde utiles sunt ad actionem sacram magis expeditam reddendam, cum non debeant transferri · scala vel aliud aedificium · (PDur, p. 457, n. 9) ad cruces parietales attingendas.

De candelis per circuitum ecclesiae illuminandis testimonium habetur iam in OKXLI (n. 1)» in PKGerm et in documentis subsequentibus. quae omnia agunt de illis accendendis antequam incipiat actio sacra. PRE distinctionem et progressum habet in usu luminum in ecclesia dedicanda* in prima et secunda parte actionis sacrae sufficiunt duo interticia accensa quae crucem et Pontificem comitantur; in tertia vero habentur etiam duodecim candelae < subter cruces parietales · accensae; et in Missa demum adduntur sex candelae, quae super altare collucent.

14) bombyx sufficiens, ad extergendas cruces in parietibus ecclesiae, et in stipitibus portae et altaris;

15) tobaccae et vasa atque ornamenta ecclesiae et altaris (seu altarium);

16) amictus, alba, cingulum, stola et pluviale violacei et albi coloris ¹⁷ necnon mitra auriphrygiata et baculus pastoralis pro Pontifice; item amictus, alba et angulum pro diacono et subdiacono, necnon stola violacei et albi coloris pro diacono; eadem insuper paramenta cum stola violacea pro altero diacono, qui intra ecclesiam consistit;

17) faldistorium ornatum, super tapete, unum ante portam principalem ecclesiae, alterum in presbyterio; quod si duo non habeantur, faldistorium tempestive transportetur in presbyterium;

18) in loco, vel prope locum, in quo reponitur vasculum sigillatum ann reliquus, paretur quoque feretrum ¹⁸, suo tempore a quattuor vel a duobus diaconis, vel etiam ab uno tantum, dalmatica rubra indutis, portandum, in cuius media parte collocetur ipsum vasculum cum reliquiis; totum vero feretrum sit pulchre ornatum; habeatque saltem duo candelabra cum luminibus accensis, aliaque lumina minora circa reliquias.

19) Provideatur, quod ecclesia possit exterius libere circumiri;

20) provideatur etiam, quod Pontifici eiusque ministris, post ingressum fidelium in ecclesiam, liber pateat aditus ab altari ad portam principalem et ad alia altaria, si consecranda sint, simulac circuitus iuxta muros ecclesiae, ad ritus praescriptos debite perficiendos ¹⁹.

De PRÆPARATIONI PASTORALI

8. Curret demum rector ecclesiae dedicanda: vel alii ad quos spectat, ut fideles quorum usui ecclesia est exstructa, non tantum tempestive de solemni consecratione moneantur, sed etiam, ut de ipsis ritibus eorumque significatione opportune edoceantur ²⁰. Praestat denique, ut udem fideles debita imbuantur erga suam ecclesiam devotione, ut in posterum quoque, sponte ac libenter, quantum possunt, ad decorem eiusdem ecclesiae augendum eamque debite conservandam opem suppeditare non desinant. ¹⁷

¹⁷ Totus ritus dedicationis apertam notam baptismalem habet. Nam iteratae totius ecclesiae et altaris aspersiones, omnes unctiones, sicut et ecclesiae possessio, ritum ad christianum facendum in memoriam facile reducunt.

¹⁸ In PR feretrum portandum erat a sacerdotibus. PRE praevidet diaconos, et quidem quattuor, duos vel unum, iuxta possibilitates cuiusque loci ORXLI (n. 21) n. 17. evider quod Pon-

Pars prima

LUSTRATIO ET DEDICATIO ECCLESIAE

Aspersio externa ecclesiae

9. Fores ecclesiae clauduntur, nemine intus remanente, praeter imum diaconum, amictu, alba, cingulo, et stola violacei coloris indutum.

Pontifex, hora competenti, accedit ad locum, ubi reliquiae positae sunt. Diaconus, indutus amictu, alba, cingulo et stola violacei coloris, et subdiaconus, indutus amictu, alba et cingulo, cum exspectant prope faldistorium.

Pontifex, facta brevi oratione, induit amictum, albam, cingulum, stolam, et pluviale violacei coloris. Stans deinde inchoat, et schola prosequitur antiphonam 21:

Adesto, Deus unus omnipotens, Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.

Deinde Pontifex tono fetiali ac manibus innectis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Cui omnes respondent:

R*. Et cum spiritu tuo.

pium ingressus, Sanctorum reliquias deducens, illius oculis occultatur reliquiarum depositio in altari (cfr. ORXLI, n. 29; PRsXII, p. 186, n. 48; PRCur. n. 434, n. 55); et tandem interest sacrificio Missae, quod primum in nova ecclesia offertur, peracta dedicatione.

At revera quaedam adesse in fontibus liturgicis admittendum est, quae tendunt ad inserendum populum in sacram actionem. Ante ostium ecclesiae fideles una cum Sanctorum reliquiis in altari condendis litaniam faciunt; cum honore et laudibus has reliquias ad ecclesiam deducunt (ORXLI, n. 28) et antequam illam ingrediantur una cum sacris pignoribus circumeunt, *Kyrie eleison* decantantes (PRGerm; PRsXII, p. 185, n. 45; PDur, p. 474, n. 89). Denique allocutio quam Pontifex habet ad populum, aliena specie, tendit ad populum inserendum in actionem sacram; sicut et ieiunium servandum pridie dedicationis.

Participatio vero quae PRE ex parte fidelium postulat valde magis conscia et actiosa esse debet: hinc capita quae indicantur pro fidelium praeparatione pastoralis, et munus commentatoris qui « momento opportuno paucisque verbis » ritus explicare et actuosam participationem dirigere deberet: est enim ecclesiae dedicatio adnumeranda inter illas liturgicas actiones magis implicatas, pro quibus commentatoris praesentia opportuna indicatur ab ipsa *Instruet. de Minuo sacra d sacra Liturgia* (n. 96).

Antiphona et oratio psalmos paenitentiales substituere videtur. Est cleri precatio, quae inchoat actionem liturgicam ab ipsis peragendam, dum re actio liturgica incipit versu *Dais, in aJiutorium*, cui omnes fideles respondent.

Ant *Adesto* cum oratione *Actiones nostras* primo ponitur a PDur (p. 458, nn. 15-16) sed dicenda initio totius ritus, ante ostium ecclesiae.

Orationis *Actiones nostras* retinetur PR. In recensione Pontificalium antiquiorum deest verbum *operatio* in phrasi « ut cuncta nostra oratio et operatio ».

Oremus.

Actiones nostras.

Et omnes respondent:

Arnen.

9a. *Episcopi ad consecrationem altarium minorum deputati, una cum Pontifice accedunt ad locum ubi reliquia.' posita' sunt; paramenta accipiunt, et locum sumunt inter clerum, cum sitis assistentibus, ordine sibi coimeitienti, usque dum incipiant aspersiones altaris. -*

10. Pontifex, assumpta mitra et accepto baculo, præcuntibus acolythis cum in-
torticiis accensis et cruce, et clero, vadit cum ministris ante fores ecclesiæ dedican-
da- ubi, depositis baculo pastorali et mitra, stans, inchoat, et omnes prosequuntur:

V. Deus, in adiutorium meum intende 2223

R". Domine, ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc,
et semper, et in sæcula sæculorum. Arnen.

Benedictio aquæ « gregorianæ »

Hic Pontifex aquam « gregorianam » benedicit, nisi iam ante actionem sacram
ab ipso Pontifice, vel ab alio sacerdote ab eo delegato, benedicta fuerit, formulis
adhibitis quæ ponuntur.

II. Quo expleto, Pontifex, mitram in capite tenens, præcedentibus acolythis
cum cruce et intorticiis accensis, cum clero et populo, circuit ecclesiam exterius,
incipiendo a dextris ipsius ecclesiæ, et aspergit parietes aqua benedicta « gregoriana »,
nihil dicens 23.

Interim schola cantat:

Bene fundata est domus Domini supra firmam petram 24.

Ps. 86 Fundamenta eius. [Pusi binos psalmi per.su.s'] Repetitur antiphona.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

Quæ si non sufficiant, repetantur quousque aspersione finiatur; si autem finiatur
prius, abrumpitur psalmus et repetitur antiphona.

22 In Pl< venit *Deus, in adiutoriū* decantabatur dum Pontifex se parabat ad aquam bene-
dictam « gregorianam » conficiendam.

23 Cfr. pag. 213, nota 5.

24 Ant. sumitur c. Laudibus Conim. Dedicationis ecclesiæ.

Ps. 86 in PR canebatur dum Pontifex fundebat super altare simul oleum catechumenorum et
sanctum chrisma atque totam mensam linebat. In PRE psalmus aptius applicatur ecclesiæ,
foundationi Dei, ab ipso dilectæ «super omnia tabernacula iacob ».

12. Expicto circuitu, Pontifex, stans ad ostium ecclesiæ versus, depositis aspersio et mitra, tono feriali ac manibus innectis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in omni loco dominationis tuae totus assistis, totus operaris [PRsXII, p. 178, n. 9].

Ingressus in ecclesiam 25

13. Quo dicto, Pontifex, acceptis mitra et baculo pastorali, appropinquans ad ostium ecclesiæ, percutit illud ter cum inferiore parte baculi, clara voce dicens -6:

Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ æternalcs, et
introibit Rex gloriæ.

Diaconus intus dicit:

Quis est iste Rex gloriæ?26

25 lii ordine rituum huius partis PRE. si cum PR comparetur, duplex habetur mutatio:

a) Inscriptio alphabeti, olim immediate post ingressum in ecclesiam peracta, nunc fit post aspersionem ecclesiae et altaris. Etenim, cum consideretur quasi possessio aedificii sacri, ipsi praemittitur loci lustratio, ita ut prius habeatur purgatio, quasi liberatio ab alia occupatione, et deinde possessio nomine maiestatis divinae.

b) Lustratio ecclesiae praecedit lustrationem altaris, eodem modo ac in tertia parte consecratio ecclesiae praecedit consecrationem altaris. Habetur in hoc mutatio principii. Antea enim lustrabatur et consecrabatur altare, et ex altari consecratio ad ecclesiam profluebat. Nunc autem purificatur et consecratur ecclesia, quae consideratur tamquam custodia in qua deponitur, quasi gemma, altare.

Remanet tamen connexio traditionalis inter ecclesiam et altare per lustrationem et consecrationem utriusque simul, et non alterutrius successive:

26 Origo huius mus repetenda est, iuxta Chronographiam Ioannis Malala, c dedicatione constantinopolitanae basilicae s. Sophiae die 24 dee. 562 peracta (PG 97, 716). Universus ritus esset applicatio liturgica facti quod narratur in Evangelio Nicodemi. circa descensum Christi ad inferos (Righetti. IV, 383).

Prunum testimonium pro liturgia latina est ORXLI, qui praebeet ant. *Tollite portas, prino-*
*li**, *resfrax*, cum loto psalmo 23 canendo ante ostium. Porma ampliore ritus praebetur a Sacram.
 Drogonis (s. IX) et perficitur triplici pulsatione, tertia tantum vice episcopo dante responsione:
Dominus rirtutiun ipse est rex gloriae. Omnia elementa hodierni Pontificalis apparent, in Pont.
 Romano-Germanico, unde transeunt ad Pontificalia subsequenda.

Exsecutio drainatica huius partis bene exprimitur a rubricis Sacram. Drogonis. Portae novae ecclesiae clauduntur, omnibus expulsis «sed uno ex clericis in nova ecclesia clausis hostus quasi latente». Cum vero ad tertiam pulsationem portae aperiuntur et Pontifex in liminari crucem signat intimando: «fugiant phantasmata cuncta », «ille qui prius fuerat intus quasi fugiens egrediatur ad illum hostium foras » (Duchesne, *Origines*, p. 508).

Pontifex et universus clerus respondent:

Dominus virtutum: ipse est Rex gloriæ.

Tunc omnes clamant:

Aperite.

Er, aperto ostio, Pontifex cum extremitate baculi facit crucem super liminare, dicens:

Eccc eruscis signum: fugiant pliantasmata cuncta.

Tunc, præeunte cruce, omnes, clerus et populus, intrant ecclesiam. Ingressus autem Pontifex, dicit clara voce:

Pax huic domui.

Et diaconus, qui erat intus, respondet:

In introitu vestro.

Omnes dicunt

Arnen.

14. Statim cantores inchoant Litanias Sanctorum 27, quæ non duplicantur. In illis suo loco nominetur ter Sanctus ille, in cuius honorem ecclesia consecratur; et semel Sancti illi, quorum reliquia: in altaribus consecrandis includuntur.

Cum Pontifex pervenerit ad altare, accumbit super faldistorium, *habens apud se alios Episcopos consecratores*, omnibus suis locis genuflexis et respondentibus.

Kyrie eleison...

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, te rogamus.

✠ Forma huius litanie itent Sanctorum litanias, quae in Vigilia paschali dicuntur: est paulum contracta Nam ex unoquoque genere Sanctorum (Apostolis, Martyribus, Confessoribus etc.) tria vel quattuor nomina tantum dicuntur, adiecta invocatione compendiaria omnium Sanctorum illius generis.

Substitutio litanie longioris per brevioris est consentanea liturgicæ memoriae huius ritus (Cfr Litanias Pontificalium transcriptorum a Mariène. *De ritibus eccl. ritibus*, L H, c. XIII) necnon PKGerm : ibi paucae tantum invocationes inveniuntur, et quidem solummodo Sanctorum qui proprii sunt illius loci, aut necessitudinem habent cum ritu qui perficitur.

Duplex habebatur litania in P1L: prima ante ostium ecclesiae, usque ad expletas invocationes Sanctorum, et altera integra in ecclesia. PRE alteram tantum retinet.

Notetur primum ex his duabus litiis esse ampliationem brevissimae formae litanie traditionis ante orationes, factam a PDur «et cantor incipit letaniam et eam prosequitur usque in *mi nu/o*» (p. 458, n. 17). E contra, fontes antiquiores habent: * Et schola incipiat letaniam dicendo tribus vicibus *Clirirtr, audi nos*» (PRCur. p. 423, n. 3); * Et episcopus ante fores benedicat aquam cum ceteris ordinibus. Et schola incipiat letaniam dicendo: *Christe, audi nos*. tribus vicibus Finita autem letania. sequitur exorcismus salis» (PlksXII, p. 176-177, nn. 2-3).

Hic Pontifex ab accubitu surgit, et baculum pastorem in sinistra tenens, suns ad aulam ecclesiae conversus, dicit in eodem tono

Ut locum istum visitare digneris.

!<. Te rogamus audi nos.

Secundo dicit:

Ut in eo Angelorum custodiam deputare digneris.

R'. Te rogamus audi nos.

Deinde dexteram in altum extendens, producit, simul super ecclesiam et altare consecrandum, ter successive signum crucis, dicens primo:

Ut ecclesiam et altare hoc, ad honorem tuum, et nomen sancti N. consecranda, bene^dicere digneris.

R". Te rogamus audi nos.

Ut ecclesiam et altare hoc, ad honorem tuum, et nomen sancti N. consecranda, benc^dicerc, et sanctificare digneris.

R'. Te rogamus audi nos.

Tertio dicit:

Ut ecclesiam et altare hoc, ad honorem tuum, et nomen sancti N. consecranda, bcneidicerc, sanctificare, et conse^crarc digneris.

R". Te rogamus audi nos.

Quo facto, deposito baculo pastorali, iterum accumbit super faldistorium, schola Litanias resumens, et perficiens:

15. Finitis Litiis, Pontifex ab accubitu surgit, deponit mitram, et stans ad altare versus, tono fcriali ac manibus lunetis dicit:

Oremus.

Magnificare, Domine Deus noster, m Sanctis tuis (PRsXII, p. 180, n. 19).

Aspersio interna ecclesiae

16. Reassumpta mitra, Pontifex circuit ecclesiam interius²⁹, aspergendo cum aspersorio de herba hyssopi parietes eius aqua benedicta « gregori.ma », nihil dicens,

²⁸ Textus harum invocationum et trium benedictionum subsequendum primo inveniuntur in PDur (p. 463, nn. 43-44).

²⁹ Aspersio interna ecclesiae, sed unica, primo per circuitum deinde in modum crucis super pavimento, iam testatur ORXLI (nn. 12 et 14). Triplex autem aspersio, sed per circuitum solummodo, habetur in Sacram. Drogonis (Duchesne, p. 508). PRGerin iam praebet tres aspersiones sicut et PRsXII (p. 183, n. 35), absque alia determinatione, addita tamen aspersione super pavementum in modum crucis. PRCur (p. 430, n. 41) determinat aspersiones faciendas esse suc-16

incipiens retro altare maius, procedens a latere evangelii et rediens ad locum unde discessit.

Interim schola cantat:

Ant. Haec est domus Domini.

Ps. 121 Lactatus sum. [Post *binos psalmi versus*] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus tamen abrumpitur et repetitur antiphona, cum Pontifex circuitum ecclesiae expleverit.

17. Deinde, adhuc mitram in capite tenens, Pontifex aspergit cum praedicta aqua pavementum ecclesiae per medium, nihil dicens, incipiens ab altari, usque ad portam principalem, deinde per transversum, ante cancellos, de uno pariete ad alium incipiens a latere evangelii.

Interim vero schola cantat:

Ant. Non est hic aliud.

Ps. 83 Quam dilecta. [Post *binos psalmi versus*] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus tamen abrumpitur, et repetitur antiphona, cum Pontifex aspersionem perfecerit.

18. Aspersione peracta, Pontifex redit ante altare, ubi, depositis aspersorio et mitra, conversus ad aulam ecclesiae, tono feriali ac manibus innetis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, sanctificationum omnipotens dominator [GcV 690] 50.

cessive a fundo, altius, altius qua secundo et deinde super pavimento. PDur (p. 471-472, n. 75-78) nugis adhuc determinat: primam et secundam aspersionem esse faciendam procedendo «ad dexteram partem ecclesiae, scilicet versus meridiem», tertiam vero procedendo «versus aquilonem»; insuper aspersioni super pavimento addit aliam per pavementum versus orientem, occidentem, aquilonem et austrum. PRE formam simpliciore retinet unius aspersionis per circuitum et unius super pavementum in modum crucis.

30 Oratio leviter est emendata ut cursus esset minus tardus; praesertim omissa est locutio «basilicam in honorem sanctae et victoriosissimae Crucis» a scriba PRGerm in gallicanam orationem inducta ad quandam ecclesiam in honorem s. Crucis dedicandam (Righetti, IV, 517). Insuper ad verba dedica, illustra, clarifica deletum est signum crucis.

Notetur verborum separatio in initio Deus, santificationum omnipotens dominator magis viva et plena in codicibus, quam lectio Pontificalium: Deus sanctificationum, omnipotens dominator. Duae aliae variationes in textu orationis sunt: haneque basilicam in PRE redditur hanc quoque ecclesiam, iuxta lectionem PR; et insuper retinetur miseratus, ut antea in PR, loco miserator qui legitur in GcV.

Lustratio altaris 31

19. Pontifex, reassumpta niitra, circuit altare §233 Illud aspergens aqua benedicta - gregonana » cum aspersorio de herba hyssopi, nihil dicens.

Deinde, deposito aspersorio, altare ascendit, et stans in suppedaneo altaris, intingit pollicem dexteræ manus in aqua benedicta « gregoriana et facit quinque cruces in mensa altaris 33, modo in figura signato. Et ad singulas cruces dicit:

Sanctificetur hoc altare, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.
*Et ministri respondent: Amen*34,

19a. *Episcopi consecratores accedant, cum suis assistantibus et clericis, unusquisque ad ditare sibi assignatum et aspersiones per circuitum et super mensam perficiunt modo supra indicato.*

20. Si plura altaria in eadem ecclesia tunc fuerint consecranda, *nec adsint alii Episcopi consecratores*, Pontifex facit eosdem actus et caeremonias eisdem verbis, in singulis altaribus successive, sicut facit in primo altari.

21. Dum hæc fiunt, unus ex ministris spargit cinerem, vel harenam. per pavementum ante cancellos presbyterii, vel si multitudo fidelium sacrae actioni adstan-

51 Etiam in lustratione altaris habetur mutatio ordinis in aspersionibus faciendis, eodem fere modo ac in aspersione ecclesiae et altaris: prius per circuitum, et deinde aquam super mensam deponendo. In PR contrarium fiebat.

32 Septem circuitus circum altare, iuxta Lev. 8, 11. inde a Missale Francorum in omnibus documentis indicati, in unum contracti sunt, qui fit ab Episcopo sacro silentio. Et duae partes lustrationis quae antea insequentibus momentis procedebant, nunc una caeremonia sunt breviatae.

33 In ritu gallicano mensa altaris lustrabatur quatuor crucibus (cfr. GaF, n. 57; GcV, n. 692; ORXLI, n. 11) iuxta Ex. 29, 12: «Sumptumque de sanguine vituli pones super cornua altaris digito tuo, reliquum autem sanguinem fundes iuxta basim eius». Cui ultimo praecepto referenda erat rubrica de fundenda aqua, quae superfuit post aspersiones, circa basim altaris.

Signatio altaris in medio primo apparet in PRGerm.

34 Formula qua Pontifex aquam benedictam super quatuor angulos mensae altans et in medio ipsius deponit, provenit c PRGerm. PRsXII (p. 182, n. 32), PRCur (p. 430, n. 39), dempto tantum *Pax fecum. R Amen* in fine, et triplici signo crucis in PRCur notato. PDur autem formulam hoc modo compleverat: « Sanctificetur hoc altare in honore omnipotentis Dei et gloriose virginis Mane et omnium sanctorum et nomen et memoriam sancti talis. Pax tibi» (p. 470, n. 68). PRE praevidet unicum signum crucis, producendum dum fit aspersionis, non vero manu extensa, postquam aspersionis facta est.

tium id commodè fieri permittat, in medio ipsius ecclesiae 35t ad modum crucis, vulgo S. Andreae, faciendo duas lineas, quamlibet longitudinis trium metrorum circiter, et latitudinis viginti circiter centimetrorum.

22. Interim schola cantat:

Anf. Introibo.

Ps. 42 Indica me. [Pos binos psalmi ver.w] Antiphona repetitur, si necesse fuerit.

Et non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

Psalmus tamen abrumpitur, et repetitur antiphona, cum Pontifex aspersiones perfecerit.

23. Omnibus expletis, Pontifex stans ante altare, deposita mitra, tono feriali ac manibus innetis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Singulare illud propitiatorium in altari Crucis pro nobis redimendis oblatum, in cuius praefiguratione Patriarcha Iacob lapidem erexit in titulum, quo fieret sacrificium, et portae caeli desuper aperiretur oraculum; supplices tibi, Domine, preces fundimus, ut lapidis huius expolitam materiam, superids sacrificiis imbuendam, ipse tuae ditari sanctificationis ubertate praecipias 367 Per Christum Dominum nostrum. R". Amen [PDur p. 470, n. 70].

Possessio et dedicatio ecclesiae:

24. Tum Pontifex, acceptis mitra et baculo, accedit ad locum ubi cineres aut harena sparsi sunt, et cum extremitate baculi scribit super cineres, vel super harenam, alphabetum graecum incipiens ab angulo inferiore sinistro, et alphabetum latinum 37 incipiens ab angulo inferiore dextero, iuxta figuram hic expressam.

35 Ut inscriptio a Pontifice facienda a fidelibus apte conspici possit, eiusque significatio intellegi, cineris aut harenae conspersio in medio ecclesiae parari deberet. Si enim ante cancellos fieret, finis caeremoniae minus attingitur, quia Pontifex scribendo facile terga verteret fidelibus.

30 Textus orationis c PDur (p. 470, n. 70) depromptus ad litteram datur m PRE, exceptis duabus tantum mutationibus in fine: a) loco verbi ditari PR et PRE, m PDur habetur dolare; b) dempta est ultima phrasis: qui quondam lapideis le^cm scripsisti in tabulis. Haec enim applicatio allegorica nihil habet cum lapide altaris.

37 Alphabeti inscriptio prima vice apparet m ORXLI (n. 5). I.B. Dr Rossi (*Dec'll alfabcti che il l'escot'o scrive stilla trace decussata nel consacrare le chiese*, in *Biullcttino di arch, crisi*. 1881 pp. 140-145) in hoc ritu viderat exemplum gestus agrimensorum romanorum in mensurandis agris; ita

0 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

24,1. *Dum Pontifex alphabetum scribit, Episcopi consecratores prope altare suum sedent.*

Intérim schola cantat 38:

Ani. O quam metuendus est locus iste.

Ps. 47 Magnus Dominus. [Pos/ binos psalmi wnits] Repentur antiphona, si necesse fuerit.

25. Deinde Pontifex, stans cum mitra ad populum conversus, *habens apud se alios Episcopos consecratores*, clara voce dicit 39;

Deum omnipotentem, fratres carissimi, supplices deprcccmur, ut habitaculum istud benedicere et custodire dignetur, ut tenebras ab eo repellat et lumen infundat, nullam saevienti adversario tribuat potestatem, sed propria sit domus Dei, et nullam in ea inimicus habeat licentiam nocendi 39.

Deum omnipotentem, fratres carissimi, *in cuius domo mansiones multae sunt*, supplices deprcccmur, ut habitaculum istud benedicere et custodire dignetur, *per aspersionem huius aquee cum vino mixtae*, ut tenebras ab eo repellat et lumen infundat, nullam saevienti adversario tribuat potestatem, sed propria virtute sit domus Dei, *ut* nullam in ea inimicus habeat licentiam nocendi. Per.

[PRsXII, p. 182, n. 30].

Episcopus quattuor angulos delimitando, loci possessionem capiebat. Sed H. Thurston (*The alphabet and the Consecration of Churches*, in *The Mont*, 1910. pp. 621-631) demonstravit, praesertim ex vocabulis quae in ritus descriptione usurpatur, originem celticain ritus, ita ut alphabeti inscriptio super cruce decussata sit potius ampliatio symboli Apocalypsis A et 12 (*Apoc.* 1, 8) cum X coniuncti.

PRE ritum retinet, nonnullis tamen elementis mutatis. Inscriptio non fit per universam ecclesiam, sed in spatio limitato, ita ut praesentia fidelium in ecclesia admitti possit. Insuper cineribus etiam harena substitui potest: est variatio, quae iuxta locorum condiciones et necessitates perpendenda est. quaeque ad munditiam quoque inservire potest (ctr. notam 15).

*8 Loco cantici *Benedictus*, traditional!* inde a PRGerm cum ant. O *quam metuendus*, repetenda per * singulos versus... quandiu opus fuerit » (PDur, p. 4M. n. 50), praecipitur canendus ps. 47 qui melius congruit actioni possessionis domus Dei. et cuius versus circa finem memorant actionem mensurandi magnitudinem civitatis Dei: est quodammodo actio quam perfidi Pontifex modo ideali amplectendo totam extensionem ecclesiae per alphabeti scriptionem, etsi spatio valde circumscripto.

39 Culmen totius partis lustrationis et possessionis ecclesiae habetur in orationibus conclusionis. Praecedit «praefatio» seu monitio qua Pontifex significationem dat precationis sollemnis forma eucharistica expressae; sequitur oratio sub silentio, genibus flexis, deinde «collecta» qua oratio particularis resumitur quaeque in precationem eucharisticain effluit, qua ecclesia Deo dicatur eiusque potentia super « domum Dei » imploratur.

40 Formula in PRGerm, in PRsXII (p. 182. n. 3) et PRCur (p. 430. n. 37) inscribitur *Praefatio aquae cum vino mixtae* et pertinet ad rituale benedictionis aquae « gregorianae ». In PDur

Et, deposita mitra, statim subdit:

Orcinus.

Diaconus vero:

Flectamus genua⁴¹.

Et omnes, una cum Pontifice, flexis gembus, per aliquod temporis spatium in silentio orant. Dicto vero a diacono:

Levate.

Omnes surgunt et Pontifex, stans ad aulam ecclesiae conversus, tono feriali ac manibus iunctis dicit orationem.

Oratio

Deus, qui loca nomini tuo dicanda sanctificas, effunde super hanc orationis domum gratiam tuam; ut ab omnibus hic nomen. tuum invocantibus, auxilium tuae misericordiae sentiatur [PRsXII, p. 183, n. 37]. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus,

Extendit manus et prosequitur cum cantu:

V. Per omnia saecula saeculorum. R". Arnen.

V. Dominus vobiscum. R'. Et cum spiritu tuo.

V. Sursum corda. R'. Habemus ad Dominum.

5. Gratias agamus Domino Deo nostro. R". Dignum et iustum est.

est disiuncta a rituali benedictionis aquae gregonanae et idoneis accommodationibus, facta est oratio praeparatoria caeremoniae lustrationis altaris et parietum interiorum ecclesiae. Novissima accommodatione formula facta est monitio quae solemnem praefationem « in dedicatione ecclesiae » praecedat, convenienter aptata iuxta textum PRsXII.

⁴¹ Monitio diaconalis *Flectidinus* jenera - LciMfe, temperata in ritu gallicano sed crebrior in ritu composito, nimis frequens facta erat in PDur, cum sane verba nativa significatione exhausta erant. Hic plerumque verba diaconi allocutione sacerdotali carent, cum antiquitus hanc comitabantur, ut v. gr. in orationibus sollemnibus feria VI Hebdomadae sanctae. Ceterum frequentia huius monitionis, actio genuflectendi et surgendi etiam in locis inhabilibus, uti extra ecclesiam, itemque actio auferendi et imponendi Pontifici mitram, gravitati caeremoniarum sane nihil proderant et ritum aggravabant. Quare in PRE haec monitio diaconalis ad nativam enuntiationem revocata est. allocutionem sacerdotalem subsequitur et per totam actionem liturgicam bis tantum dicitur: cum ecclesiae dedicatio atque altans consecratio perficitur.

PRE

Vere dignum 42 et iustum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine, sancte Pater, omnipotens aeterne Deus, Teque suppliciter exorare: adesto precibus nostris, adesto sacramentis, adesto etiam piis famulorum tuorum laboribus, nobisque misericordiam tuam poscentibus. Descendat quoque in hanc ecclesiam tuam, quam sub invocatione sancti nominis tui

et in memoriam sancti tui N. nos indigni consecramus, Spiritus Sanctus tuus septiformis gratiæ ubertate redundans; ut, quotiescumque in hac domo nomen sanctum tuum fuerit invocatum, eorum, qui te invocaverint, a te pio Domino preces exaudiantur.

PRs.XII.

in honore sanctae crucis, in qua coaeternus tibi filius tuus dominus noster Iesus Christus pro redemptione mundi pati dignatus est, et sancti martyris tui N. indigni

O beata et sancta Trinitas, quæ onuiia purificas, omnia mundas et omnia perornas; o beata maiestas Dei, quæ cuncta disponis; o beata et sancta manus Dei, quæ omnia sanctificas, omnia benedicis, onuiia locupletas; o sancte sanctorum Deus, tuam clementiam humillima devotione deprecamur, ut hanc ecclesiam per nostræ humilitatis famulatum in honore sanctæ et victoriosissimæ crucis et sancti martyris tui N. purificare, benedicere, consccrarcque perpetua sanctificationis tuæ ubertate digneris.

42 Textus praefationis datur iuxta codices PRsXII (p. 184, n. 39), demptis mentione sanctae crucis (cfr. notam 29), aliisque partibus, quae quodammodo duplicationem conceptuum praebant, ut facile videri potest ex duorum textuum iuxtapositione. In altera columna ponuntur partes, quae in PRE ablatae sunt a textu PRsXII.

Hic sacerdotes sacrificia laudis tibi offerant; hic fideles populi vota persolvant; hic peccatorum onera solvantur, fidelesque lapsi reparentur, (oniniumque)

In hac ergo, quaesumus, domine, domo tua, spiritus sancti gratia egroti sanentur, infirmi recuperentur, claudi curentur, leprosi mundentur, caeci illuminentur, demolies eiciantur. Cunctorum hic debilium incommoda, te, domine, annuente, pellantur,

vincula peccatorum absolvantur; ut omnes qui hoc templum beneficia iuste deprecaturi ingrediuntur, cuncta se impetrasse lactentur, ut, concessa misericordia quam precantur, perpetuo miserationis tuae munere gloriantur. Per Dominum etc.

Pars secunda

DEPOSITIO RELIQUIARUM

Translatio reliquiarum 44

26. Pontifex, cum aliis Episcopis consecratoribus, deponit potamenta violacea et assumit stolam et pluviale albi coloris. Diaconus similiter, deposita stola violacea, accipit albam. Sumptis deinde mitra et baculo, Pontifex, cum aliis Episcopis, proces-

43 Conclusio in PRE, canenda est a Pontifice eadem melodia ac praecedens pars praefationis, ita ut tota precatio modo uniformi proferatur. Abrogatur ergo dispositio rubricatis communis in omnibus praefationibus extra Missam, dicendi conclusionem « legendo » tantum, « ita tamen ut a circumstantibus audiri possit ». Hucusque unica exceptio huic normae erat conclusio laudis cerei in Vigilia paschali.

44 Variationes inductae in translatione reliquiarum sunt: a) cantus in accessu ad locum reliquiarum: dantur antiphonae antea canendae stando in ipso loco repositionis reliquiarum; sed ps. 94 omittitur; b) omittitur oratio *Aufer a nobis* ante ingressum in locum reliquiarum; c) in reditu processionis, usque ad portam ecclesiae canitur ps. 149 cum ant. *Istorum est enim et a porta ecclesiae ad altare ps. 150 cum ant. Ingredimini*. Hi duo psalmi antea erant canendi postquam processio ad altare pervenerat, d) omittuntur: circuitus ecclesiae cum reliquiis, allocutiones Pontificis ante ingressum populi in ecclesiam, unctio portae ecclesiae.

Haec omnia totam actionem simpliciores reddunt et simul singulas partes melius ordinare permittunt. Insuper, in utraque parte processionis, ad fidelium participationem fovendam, inseri possunt cantus populares.

|||
a r r r t m i t a c : t . / / . 0 r

sionaliter accedit, cum clero et populo, ad locum ubi reliquiæ positæ fuerunt Si tamen multitudo fidelium magna sit, et prxvideatur quod non sine boni ordinis et devotionis detrimento ab ecclesia exire possint, pars tantum eorum processionem comitetur, reliquis in ecclesia remanentibus et cantus processionis vel alios, pro oportunitate, persolventibus.

Dum fit processio ad locum reliquiarum, cantantur antiphonae quæ sequuntur omnes vel aliquæ, iuxta necessitatem 45:

/b/L O quam gloriosum est regnum.

.4m. Movete, Sancti Dei.

.4/i1 Ecce populus custodiens indicium.

.4n/. Via Sanctorum.

Izel, *ad libitum* : Aut. Ecce populus custodiens [17a redacta ut textu duarum procedentium antiphonarum componatur].

27. Cui potest etiam aliquod responsorium vel hymnus de illis Sanctis, quorum reliquiæ sunt transferenda, vel etiam aliquis cantus popularis in honorem Sanctorum.

28. Cum ventum fuerit ad locum reliquiarum, cantu expleto, Pontifex, depositis baculo et mitra, stans ante reliquias, tono feriali ac manibus iunctis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Fac nos, Domine, Sanctorum tuorum [PRsXII, p. 185, n. 43].

29. Tum Pontifex, accepta mitra, ponit cum benedictione incensum in thuribulo et reliquias incensat; deinde fit processio, hoc ordine: praecedunt acolythi cum intorticiis et cruce, tum clerus: postea, diaconi (vel diaconus) dalmatica rubra colons induti, portantes feretrum cum reliquiis, et ante eos thuriferarius cum thuribulo fumigante; iuxta reliquias portantur intorticia; deinde sequitur Pontifex paratus cum suis ministris. Interim canitur:

Aut. Istorum est enim.

Ps. 149 Cantate Domino. [Pes/ binos psalmi iw/b] Antiphona repetitur, si necesse fuerit.

Et non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus abrumpitur cum processio pervenerit ad ostium ecclesiæ, et repetitur antiphona.

30. Intrante processione in ecclesiam, schola incipit:

¶ In Pl< Pontifex et ministri cum clero ad locum reliquiarum sub silentio accedebant; ibique populus, qui extra ecclesiam remanserat, clero accedebat indpiebatque solemnibus seu festiva processio.

Participatio fidelium fovetur per cantus populares, qui peragi possunt in processione, immo adhuc magis cum populus, magna ex parte, in ecclesia remanet dum fit translatio reliquiarum.

Ant. Ingredimini, Sancti Dei.

Ps. 150 Laudate Dominum in sanctis eius. [Port *secundum* /eni/m] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

Nihil impedit quominus, in processione, aliquis cantus popularis in honorem Sanctorum persolvatur.

Depositioreliquiarum 46

31. Cum processio pervenerit ad altare, in quo reliquiæ sunt condendæ, fere-
trum reliquias continens deponitur prope altare, luminaribus iuxta illud ardentibus.
Repetita antiphona, Pontifex, deposito baculo, et thure imposito, reliquias incensat;
deinde, sine mitra, tollit vasculum cum reliquiis quod reverenter in sepulcro altaris
deponit.

31a. *Postquam Pontifex consecrator tulerit c feretro vasculum cum reliquiis pro altari maiore, singuli Episcopi consecratores sua quisque vascula cum reliquiis accipiunt, cum assistantibus et clericis ad proprium altare accedunt, et vascula reverenter in sepulcro deponunt.*

46 Modus concludendi reliquias in sepulcro altaris duplex est in fontibus liturgicis:

a) *Prior modus*: antequam reliquiae in sepulcro recludantur. Pontifex « ponit chrisma intus in confessione per angulos quattuor in cruce, ita dicendo: *In nomine Patris*, etc.» (ORXLII, nn. 10-11; ORXLIII, n. 13). Idem invenitur in Sacr. Drogonis (DUCHESNE, p. 508).

b) *Alter modus*: altaris consecratione peracta, reliquiae in ecclesiam solemniter inducuntur et statim in sepulcro recluduntur (ORXLI, n. 29). Iteratae unctiones sancto oleo et chrismate confectae totum altare sanctum iam reddiderunt una cum reliquiarum sepulcro.

Hi duo modi postea in ritum compositum confluerunt, ex quo novus modus habetur, sed parum auctus.

Altaris consecratione peracta ac reliquiis solemni pompa in ecclesiam inductis: a) Pontifex « mittit » (idest fundit) chrisma per quatuor angulos in confessionem, dicens: *In nomine Patris, etc.* deinde reliquias reverenter deponit (cfr. PEgb).

b) Pontifex reliquias in sepulcro deponit; orationem *Deus, qui in omni loco* dicit; deinde « mittit » (idest fundit) « chrisma in confessionem per angulos quatuor in crucem dicendo *In nomine Patris*, etc. » (PRGcrn).

Subsequens progressus huius caeremoniae habetur inde a saec. XII, praesertim PRGerm « romanisatione ». Altaris et ecclesiae lustratione peracta, reliquiae in novam ecclesiam inducuntur: cum ad altare pervenerint, Pontifex eas in sepulcro collocat et chrisma per quatuor angulos «infundit» dicens *Consecretur hoc sepulcrum* in nomine *Patris etc.* (PRsXIL p. 187, n. 49). Haec infusio chrismatis, in PRCur (p. 434, n. 55) fit simplex unctio cum pollice in quatuor angulis sepulcri. Haec omnia, in PDur (p. 484, n. 30) fiunt antequam reliquiae in sepulcro deponantur, et formula augetur in *Consecretur et sanctificetur hoc sepulcrum* etc.

In PRE, ecclesiae et altaris lustratione peracta, ipsaque ecclesia dedicata, reliquiae in ecclesiam inducuntur et statim, absque sepulcri peculiari sanctificatione, more gallicano, in sepulcro altaris reverenter deponuntur. Altare enim totum habetur tamquam reliquiarum sepulcrum, et ideo nova sanctificatione non eget postquam iam lustratum est aqua exorcizata.

32. Dum hæc aguntur, schola, pro opportunitate 47, cantat:

.4m. Sub altare Dei sedes accepistis.

dnf. Sub altare Dei audiui voces occisorum.

.4m. Corpora Sanctorum.

Hæ antiphonæ repeti possunt, si opus fuerit.

33. Interim caementarius cum aqua «gregoriana» facit caementum, quod Pontifex *et quilibet Episcopus consecrator ad suum altare* benedicit⁴⁸, submissa voce dicens:

y. Dominus vobiscum.

R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Sununc Deus, qui sumina, et media, imaque custo dis, qui omnem creaturam intrinsecus ambiendo concludis, **belief** dic hanc creaturam cæmenti. Per Christum Dominum nostrum. R7. Arnen.

Sununc Deus, qui summa et media ymaque custodis, qui omnem creaturam intrinsecus ambiendo concludis, sanctifica et benedice lus creaturas calcis et sabuli. Per Christum [PDur, p. 483, n. 22].

34. Et mox, caementario adiuvante, linit cum cæmento, ponit et coaptat lapidem super sepulcrum, *quod facit quilibet Episcopus consecrator ad suum altare*.

35. Post hæc Pontifex, *aliis Episcopis ante suum altare stantibus*, tono feriali ac inanibus innetis dicit:

y. Dominus vobiscum.

Omnes R*. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui ex omni coaptatione Sanctorum {GeV 710}.

•n Scilicet quoad sufficiunt ad actionem comitandam, sive unam alteramve tantum canendo, sive illas repetendo.

48 Cum caementum statim adhaereat, necessario eius benedictio fieri nequit « tempore opportuno » ante actionem sacram. Sed, etsi in ritu peragitur, ab eo quodammodo sciungi videtur, cum Pontifex eam « submissa voce » perficiat, quin cantus abrumpatur.

CONSECRATIO ECCLESIAE ET ALTARIS

Consecratio ecclesiae: 49

36. Accepta mitra, Pontifex incipit ipsam ecclesiae consecrationem hoc modo: circuit ecclesiam intrinsecus iuxta parietes, incipiens a latere evangelii et procedens versus portam principalem. Ante quamlibet crucem, in pariete depictam, subsistit, et format cum pollice dextero in medio crucis depictae crucem cum sancto chrismate⁴⁹ voce convenienti dicens⁵¹:

Sanctificetur et consecretur hoc templum, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti: in honorem Dei, et memoriam Sancti N. *Et ministri respondent: Arnen.*

Sanctificetur et consecretur hoc templum in nomine patris et filii et spiritus sancti, in honorem Dei ac gloriose virginis Marie et omnium sanctorum et memoriam talis sancti. Pax tibi. Arnen. [PDur, p. 490, n. 58].

Mox Pontifex crucem sancto chrismate inunctam triplici ductu incensat⁵² aliquis sacerdos chrisma e pariete extergit; unus vero ex ministris ecclesiae candelam subter crucem parietalem accendit⁵³,

36a. *Dum Pontifex consecrationem ecclesiae peragit, Episcopi consecratores prope suum altare sedent.*

49 Etiam in hac parte, sicut in lustratione, mutatio ordinis invenitur: prius enim consecratur ecclesia, demde altare (cfr. notam 24).

50 Proferendo formulam consecrationis, Pontifex unicum signum crucis perficere debet, et quidem cum pollice super murum ecclesiae, cum profert verba in *nomine Patris*, etc. Consequenter deletum est triplex signum crucis manu extensa faciendum, postquam duo alia signa crucis aim sacro chrismate peracta erant.

51 Nativa formula consecrationis templi brevior et simplicior erat: *Sanctificetur hoc templum in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Resp.: Arnen. Pax tibi. Resp.: Et cum spiritu tuo.* (cfr. PRGerm; PRsXII, p. 189, n. 58; PRCur, p. 436, n. 65). Haec a Durando in suo Pontificali (p. 139, n. 58) est aucta per invocationem B.M.V., omnium Sanctorum et Sancti in cuius honorem ecclesia dedicatur.

PRE hanc formulam auctam retinet, sed solummodo cum invocatione Sancti cui ecclesia dedicatur. Ceterum haec memoria sancti iam habetur in formula lustrationis altaris et in praefatione dedicationis ecclesiae et consecrationis altaris.

52 Thurificatio crucis chrismate inunctae, solummodo in PDur (p. 139, n. 58) apparet.

53 Accensio candelae subter quamlibet crucem postquam crux chrismate est inuncta, melius in luce ponit momentum consecrationis et facto visivo illud notat. Insuper accensio facta in consecratione, hoc modo melius respondet illi accensioni candelarum, quae suadet in anniversario dedicationis ecclesiae.

II Dum Pontifex consecrationem ecclesiae peragit, a schola canatur:

bif. Lapidēs pretiosi.

Ps. 147 Lauda, Jerusalem. [Posf *binos psalmi* rersus] Repetitur antiphona.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

38. Cui etiam potest, iuxta opportunitatem, hymnus -4 *Caelestis urbs Ierusalem*, vel (excepto tempore a Septuagesima ad Pascha) sequens

Resp. Ille est Ierusalem civitas magna caelestis.

Aliud responsorium, excepto tempore a Septuagesima usque ad Pascha, *Platea tua, Ierusalem*.

39. Cum Pontifex ad ostium ecclesiae pervenerit, schola cantum interrumpit; ille vero signat cum sancto chrismate in modum crucis stipites 55, dicens clara voce:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Deinde, item clara voce, subdit:

Porta, sis consecrata, et Domino Deo commendata; porta, sis ostium pacificum, per eum, qui sc ostium appellavit, Iesum Christum Dominum nostrum, qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat, Deus, in saecula saeculorum. R?. Amen.

In nomine patris et filii et spiritus sancti, porta sis *benedicta, sanctificata, consecrata, consignata* et Deo commendata. *Porta, sis introitus salutis et pacis*. Porta sis hostium pacificum, per eum qui sc ostium *et hostiarium* appellavit, Iesum Christum dominum nostrum. Qui cum Patre. [PDur, p. 475, n. 93].

40. Deinde Pontifex pergit signare parietes in altero latere ecclesiae, procedens a porta versus altare, et schola prosequitur cantum, usquedum Pontifex ad altare reversus fuerit.

4L Pontifex, cum ad altare pervenerit, deposita mitra, stans ad aulam ecclesiae conversus, tono feriali ac manibus iunctis dicit:

Prima vice ponitur hic hymnus in ritu dedicationis, et eo fine ut participatio actiosa fidelium foveatur: nani pluribus in locis fideles illi iam noscunt cum in Vesperis canant

Haec unctio stipitum portae principalis ecclesiae antea fiebat redeunte processione reliquiarum in ecclesiam Cum in ritu emendato amplius non habeatur interruptio processione ad ostium ecclesiae, unctionem stipitum pristino loco retinere incongruum fuisset. Proinde, servata caeremonia, coniuncta est cum unctione parietum ecclesiae. Notetur tamen hanc unctionem esse faciendam, cessante cantu, ita ut formula quam profert Pontifex audiri possit.

Caeremonia consecrationis ostii ecclesiae primo invenitur in PRGerm; in PRsXII non refertur, et aliquod tantum vestigium habetur in PRCur: nam «episcopus, antequam intret ecclesiam, signet hostium ecclesiae et ipsam ecclesiam signo crucis» (p. 433, n. 53). Durandus magis determinat: «signat hostium ecclesiae exterius cum chrismate in modum crucis», et addit formulam (p. 475, n. 93) quae transiit in PR et etiam in PRE retinetur, etsi cum aliquibus breviationibus.

y. Dominus vobiscum.

*Omnes R*l. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui in omni loco dominationis tuæ [PRsXII, p. 187, n. 50] s\

Consecratio altaris

42. Accepta mitra, Pontifex, stans in suppedaneo altaris, intingit pollicem dextera manus in sanctum chrisma et format signum crucis super mensam altaris quinquies ss, modo infra in figura expresso. Et ad singulas cruces dicit 59;

Signetur, sanctificetur et consecratur hoc altare, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti: in honorem Dei, et memoriam Sancti N. *Et ministri respondent:* Arnen.

Sanctificetur et consecratur lapis iste, in nomine patris et filii et spiritus sancti, in honorem Dei et gloriose virginis Marie et omnium sanctorum, ad nomen et memoriam talis sancti. Pax tibi. *Resp.:* Arnen. [PDur, p. 488, n. 44].

56 Textus huius orationis, qui iam legitur in OILXLH (n. 8) retinetur iuxta redactionem PR, quod verbum *universitas* magis determinat, ipsi addendo *fidelium*.

57 Primitus oleum vel chrisma revera fundebatur super altare: « Mittit oleum super altare», « Mittit chrisma» ait ORXLI (nn. 18, 21). Prima determinatio faciendi unctiones « cum pollice» legitur in PRCur (p. 435, n. 61).

58 Uctiones de oleo et chrismate praescribuntur, in ritu gallicano, ab ORXLI (nn. 18-20). Romae autem primo apparent in ORXLII (nn. 14-15) sed cum chrismate tantum. Usus quinque unctionum, in forma crucis, super altare, ait Andrieu (IV, p. 326), in regionibus gallicam ritus antiquissimus esse videtur. Exstant emm etiam nunc antiquissima altaria in quibus cerni possunt insculptae quinque cruces vel foramina ad chrismatis effusiones significandas. Haec foramina videntur originem repetere ex antiquis « foculis » gentilium arae. « Come nci foculi si raccoglieva il sangue delle vittime e il vino delle hbazioni, cosi nci fori dell'altare si doveva raccogliere Polio delle unzioni » (cfr. P. Borella, *L'effusione dei erisma*, in *Ephem. Ut.* 73 [1959] 217).

•Q Formula consecrationis altans sumitur c PDur (p. 488, n. 44) mutatis verbis *lapis iste* in *hoc altare*, et dempto, ut iam in formulis lustrationis altans et consecrationis ecclesiae, *Pax ubi. Amrn* in fine. Verbum *Signetur* desumitur ex alia formula PDur (p. 485, n. 35) dicendum fiebat signum cnicis aim chrismate super tabulam iam collocatam cum caemento ad claudendum sepulcrum reliquiarum: et revera rijndwr aptius respondet actioni signandi quodammodo sepulcrum sigillo.

Usque ad PRCur (p. 435, n. 61) formula consecrationis erat forma invocativa: «Consecrare et sanctificare digneris. Domine, lapidem istum...» Forma deprecatoria invenitur inde a PDur.

43. Et stanni signat cum eodem sancto chrismate frontem altans 6° et conjunctiones mensæ et stipitis m quatuor angulis 61, ad singulas cruces dicens:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

43a. *Episcopi consecratores unctiones mensa, frontis et stipitis altaris sibi assignati perficiunt, modo et formulis supra indicatis.*

44. Dum hæc aguntur, schola cantat:

Ant. Unxit te Deus.

Ps. 44 Eructavit cor meum. [Posi binos psalmi venis] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Et non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

Si consecratio finiatur prius, psalmus abrumpitur, et repetitur antiphona.

45. Tum Pontifex ponit incensum in thimbulo et benedicit, dicens:

Ab illo benedicaris, in cuius honorem cremaberis. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. R/. Amen.

46. Deinde altare thurificat 62, ut fit m Missa solemni, schola cantante unam vel plures ex antiphonis quae sequuntur 63;

<i>Ant.</i> Stetit Angelus iuxta aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua.	<i>Ant.</i> Stetit Angelus iuxta aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua, et data sunt ei incensa multa: Et ascendit fumus aromatum in conspectu Dei, alleluia [PR].
---	--

<i>Ant.</i> Data sunt ei incensa multa, ut adolorct ea ante altare aureum quod est ante oculos Domini.	
--	--

Ant. Ascendit fumus aromatum m conspectu Domini de manu Angeli.

60 Haec unctio pruno apparet in PRsXII (p. 191, n. 65), dum canitur ant. *Confirma*, sed absque formula ex parte Pontificis.

61 «Quasi illa coniungens et sigillans» ait PDur (p. 494, n. 72) in quo prima vice apparent hac unctiones.

PRE unctiones frontis et stipitum altaris retinens, illas una caeremonia perficiendas indicat, «ad singulas cruces* assignando formulam *In nomine Patris*.

6- Thurificatio altaris mensura magis ampla habebatur in ritu antecedenti: inchoabatur a Pontifice super mensam altaris iisdem in locis, ubi unctiones de oleo sacro faciendae erant, deinde per circuitum, et protrahebatur per totum tempus unctionum ab alio sacerdote, ita ut altare odore aromatum quodammodo circumdaretur. Forma magis restricta PRE assumit modum mensandi altare m Missa solemni et fit tantum post unctiones: est igitur quasi actus honoris redditus altari iam consecrato.

63 Loco unius antiphonae modulis aliquatenus difficilibus ornatae, tres ponuntur antiphonarum simplicioris melodiarum, quae tamen fere eundem textum ac antea exhibent. Prima sumitur c Vesperis festi Dedicationis s. Michaelis Archangelis (I) secunda c III Noct. (8) et tertia c I Noct. (3) eiusdem festi.

46a. *Episcopi consecratores incensum ponunt in thuribulo cum benedictione et altare incaisant, ut supra.*

47. Cantu expleto, Pontifex, stans ante altare, sine mitra, tono feriali ac manibus iniunctis dicit, *quod alii Episcopi consecratores, stantes ante suum altare, submissa voce proferunt*:

Γ. Dominus vobiscum.

Omnes R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Dirigatur oratio nostra [PDur, p. 486, n. 37].

Benedictio incensi

Hic Pontifex benedicit incensum super altare comburendum, nisi iam ante actionem sacram ab ipso Pontifice, vel ab alio sacerdote ab eo delegato, benedictum fuerit formulis adhibitis, quæ [m/m] ponuntur.

48. Deinde, accepta mitra, Pontifex format ex granis incensi quinque cruces, super loca tabulæ seu mensæ altaris, in quibus cruces de chrismate factæ fuerunt; et super quamlibet crucem thuris ponit unam crucem de subtili candela, cuius capita accenduntur, ita ut thus comburatur⁶⁴. Tunc, omnibus genuflectentibus, Pontifex, et ipse genuflectens sine mitra, inchoat, schola prosequente:

γ. Veni, Sancte Spiritus.

48a. *Episcopi consecratores eadem peragunt et dicunt unusquisque ad suum altare.*

49. Cantu expicto, omnes surgunt et solus Pontifex, stans cum mitra, ad populum conversus, manibus iunctis, clara voce dicit 6-:

Dei Patris omnipotentis misericordiam, dilectissimi fratres, deprecemur, ut hoc altare sacrificiis spiritualibus consecrandum, vocis nostræ exorandus officio, præsentī benedictione sanctificet; ut in eo semper oblationes famulorum suorum studio suæ devotionis impositas benedicere et sanctificare

⁶⁴ Hæc crematio sollemnis incensi super altare nuper consecrato, quasi primum sacrificium spirituale, apparet in PRsXII (p. 190, n. 60); cantus vero versus Peni, *Sancte Spiritus* a PDur inductus est (p. 491-492. n. 64). In PRE demitur AHe/uiu, ita ut versus commode cani possit quovis anni tempore.

⁶ In PR. monitio seu oratio dicebatur ante combustionem incensi super altare. Originem ducit e ritu gallicano (GaF. n. 58; ORXLI, n. 24) et dicebatur post incensationem altaris usque ad PRCur. Eius inscriptio est *Praefatio consecrationis altaris* (Gaf) *Benedictio altaris* (GcV 88) *Praefatio in consecratione altaris* (PRGerm) Textus, aliquatenus emendatus in PDur et PR redditur nativæ enuntiationi GcV.

In PRE, hæc oratio facta est vera monitio, quam subsequitur precatio astantium. Signa crucis manu faciendā ad verba *benedictione ac benedicere et sanctificare* amplius non fiunt.

dignetur, er spirituali placatus incenso, procanti familiae suae promptus ex-auditor assistat [GcV 693].

Et statim, ad altare conversus, deposita mitra, subdit:

Oremus.

Diaconus vero:

Flectamus genua.

Et omnes, una cum Pontifice, Hexis genibus, per aliquod temporis spatium in silentio orant. Dicto vero a diacono:

Levate,

omnes surgunt et Pontifex, tono feriali ac manibus iunctis dicit orationem, *quam Episcopi consecratores, ad siitim quisque altare, innetis manibus, et submissa iwe, legunt:*

Oratio

Deus omnipotens, in cuius honore⁶⁶, altare hoc sub invocatione tui nominis consecramus, clemens et propitius preces nostrae humilitatis exaudi, et praesta, ut in hac mensa sint tibi libamina accepta, sint grata, sint pingua, et Spiritus Sancti tui semper rore perfusa; ut omni tempore in hoc loco supplicantis tibi iamiliæ tuæ anxietates releves, aegritudines cures, preces [e.v]audias, vota suscipias, desiderata confirmes, postulata concedas [GeV 694]. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate eiusdem Spiritus Sancti, Deus,

Dum Episcopi consecratores legere pergunt. Pontifex extendit manus et prosequitur cum cantu:

Per omnia saecula saeculorum...

Vere dignum et iustum...

Et ut propensiori cura et attentiori famulatu tibi servitutis officia deferamus, templum istud in quo ⁶⁷...

Vere dignum et iustum...

Ut propensiori cura et attentiori famulatu tibi servitutis officia deferamus, *hoc praesertim in tempore quo religiosarum mentium habitum ultra parietum ornatum delegisti, templum istud, in quo...* [PRsXII, p. 191, n. 63].

⁶⁶ Textus depromitur e PRGerm, c quo transit ad Pontificalia saeculorum subsequendum. Durandus, in initio, addiderat invocationem omnium Sanctorum et sancti in cuius honorem altare dedicatur.

⁶⁷ In praefatione signa crucis manu dextera facienda ad verba *benedicere, sanctificare et consecrare* non amplius habentur, ita ut tota praefatio manibus extensis a Pontifice cantari possit.

Benedictio tobalearum, vasorum et ornamentorum ecclesiae et altaris

Hic Pontifex benedicit tobaleas, vasa et alia ornamenta ecclesiae et altaris, *aliique Episcopi consecratores benedicunt eandem supellectilem suorum altarium*, nisi iam ante actionem sacram ab ipso Pontifice, vel ab alio sacerdote ab eo delegato, benedicta fuerint, formulis adhibitis, quae [i/i/rn] ponuntur.

Et statim Pontifex addit:

V. Dominus vobiscum.

R7. Et cum spiritu tuo.

Diaconus cantat:

y. Benedicamus Domino.

Et omnes respondent:

Ry. Deo gratias.

50. Deinde solus Pontifex, acceptis mitra et baculo, accedit cum suis ministris ad sacristiam, ubi, deposito pluviali, assumit paramenta albi coloris pro Missae celebratione 68: praestat enim ipsum Pontificem Missam celebrare, quamvis possit alium quoque sacerdotem ad hoc deputare.

Convemt insuper hanc Missam esse solemnem, aut saltem cantatam. Quod si, ex iusta causa, Missa sit tantummodo lecta, et per ipsum Pontificem celebretur, hic accedat ad altare omnibus paramentis pontificalibus ornatus.

Interim clerici vel ministri ecclesiae abstergunt diligenter mensam altaris, quod postea praeparant pro Missae celebratione 69.

Dum haec aguntur, schola et populus cantant:

Ant. Confirma hoc, Deus 70.

68 Missa utpote - pars totius ritus consecrationis - (n. 51) celebrari debet eadem solcinnitate, qua ecclesiae dedicatio persoluta est et, si fieri potest, ab ipso ministro consecrationis, idest a Pontifice: hinc dispositio ut Pontifex, etiam si Missam lectam celebrat, accedat ad altare ornatus omnibus paramentis pontificalibus. Cum autem - forma nobilior celebrationis cucharisticac habetur in Missa solemni» valde convenit » hanc Missam esse solemnem aut saltem cantatam», m qua habeatur etiam actuosa fidelium participatio.

b9 - Inde vero revertitur Pontifex in sacrarium cum ordinibus sacris et induunt se vestimentis aliis solcmmbus et interim vestiuntur altare vel ecclesiam et accenduntur luminaria ». Haec actio ministerialis ORXLI (n. 30) paulatim, inde a Pontificalibus sacc. IX facta est pars ritus et agebatur cum canticis appropriates, oblatione incensi et oratione Episcopi, usque ad fornum PDur et PR. Ritus emendatus revertitur ad formam pristinam, magis simplicem, « ministernalem », quam comitatur cantus ant. Confirma et ps. 95.

~0 In PR, haec antiphona decantabatur dum Pontifex chrismate frontem altaris ciusque sti-

Ps. 95 Cantate Domino canticum novum. [Pw/ binos psalmi versus}
 Repetitur antiphona.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

DE MISSA

51. *Si plura altaria ab Episcopis ad hoc deputatis consecrata fuerint, unus tantum Pontifex consecrator ecclesia et altaris maioris Missam de Dedicatione celebrat.*

52. Missa de Dedicatione in actu consecrationis ecclesiae est pars totius ritus consecrationis; proinde celebrari debet quoties ecclesia consecratur, etiam diebus quibus reliquæ Missæ votivæ I classis prohibentur⁷¹.

In Missa de Dedicatione in actu consecrationis ecclesiae additur, sub unica conclusione, oratio de Mysterio vel Sancto in cuius honore ecclesia est consecrata; et nulla alia admititur commemoratio, ne privilegiata quidem.

53. Dum celebrans accedit ad altare, cantatur antiphona ad Introitum cum suo psalmo, iuxta opportunitatem.

54. Celebrans vero, cum ad altare pervenerit, tacta reverentia et omissis psalmo *ludica me, Deus* et confessione una cum sequentibus versibus et orationibus */bt/era nobis* et *Oramus te, Domine*, altare statim ascendit et osculatur in medio.

55. In fine, Pontifex dat benedictionem solemnem et indulgentias supra declaratas, et, omisso ultimo Evangelio S. Ioannis, omnes revertuntur in sacristiam.

pites seu coniunctiones inungebat. Antiphona iungit gratiarum actionem cum precatione ut Deus peractam consecrationem confirmet: idcirco ritum consecrationis optime concludit

Psalmus etiam perspicuam notam gratiarum actionis habet: opportune animos fidelium parat ad actuosam participationem sacrificii Missae, quod Pontifex est oblaturus: *Tollite hostias et introite in atria eius: adorate Dominum in atrio sancto eius.*

⁷¹ Ad Missam de Dedicatione ordinandam, cfr. *Codex rubricarum*, nn. 331-334.

DE ECCLESIAE BENEDICTIONE

Ritus ad ecclesiam benedicendam prima vice PR ingreditur. Hucusque exstabat tantum in Rituali romano, etsi ut benedictio Ordinario loci reservata, qui poterat simplici sacerdoti cam committere.

Elementa huius benedictionis, uri evidens est, proveniunt debita cum accommodatione c prima parte ritus de ecclesiae dedicatione, scilicet c parte ipsius lustrationis.

Hanc derivationem PRE clarius adhuc exprimit, omnia elementa et formulas c ritu dedicationis ecclesiae directe, ct ad litteram, mutuando, paucis tantum mutatis. Ne autem eadem, quae iam in capite praecedenti diximus, repetamus, sufficiat breviter ritum delineare, elementa ct formulas indicando.

In parte rubricati introductoria, leguntur paragraph! desumptae e ritu dedicationis de titulo ecclesiae, quo tempore ecclesia benedicenda sit, paranda pre ipsa benedictione, de praeparatione pastoralis. Verba « dedicatio » aut « consecratio », uti patet, semper variantur in « benedictio » ct « benedicere »; item c rebus parandis ea omnia demuntur quae ad consecrationem directe spectant; insuper adhibetur tantummodo aqua benedicta « ordinaria », quae praecipitur absolute paranda iam benedicta, quin aliquid dicatur de facultate illam benedicendi in ipsa sacra actione.

Paramenta sunt albi coloris.

Aspersio externa incipit versu *Deus, in adiutorium*, ct perficitur unico circuitu dum canitur ant. *Bene fundata est*, repetenda post binos versus ps. 86 *Fundationem suam*; ct concluditur oratione *Omnipotens sempiterne Deus, qui in omni loco dominationis tuae*.

Ingressus in ecclesiam Pontificis, cleri ct populi fit ad cantum litaniarum, forma brevior, in quibus ter nominatur Sanctus, in cuius honorem ecclesia dedicata est, ct, post versum *Ut omnibus fidelibus defunctis*, adduntur per Pontificem invocationes *Ut locum istum visitare digneris; Ut in eo Angelorum custodiam deputare digneris; Ut hanc ecclesiam, ad honorem tuum, et nomen Sancti N., benedicere digneris*. Litaniae clauduntur oratione *Magnificare*.

Aspersio interna ecclesiae fit primo per circuitum iuxta parietes, canendo ant. *Haec est domus Domini*, repetenda ad libitum post binos versus ps. 121 *Laetatus sum*; et deinde prosequitur super pavementum cum ant. *Non est hic aliud*, ad libitum repetenda post binos versus ps. 83 *Quam dilecta*; ac clauditur oratione *Deus qui loca* (ut iam in Rituali romano), quae in ecclesiae consecratione dicitur post scriptum alphabetum.

Universus ritus clauditur versu *Benedicamus Domino* a diacono decantato ct ant. *Confirma* cum ps. 95 *Cantate Domino*, dum clerici vel ministri ecclesiae altare praeparant pro Missae celebratione.

Missa dicitur, tamquam votiva II classis, de Mysterio vel Sancto, in cuius honorem ecclesia est dedicata (CR, n. 345), ct in ea omittuntur preces ad gradus altans ct ultimum Evaneclium.

Hic ritus PRE necessario etiam in Rituale assumetur, ita ut nulla exstet discrepantia inter libros liturgicos: fas enim semper est Ordinario loci hanc benedictionem sacerdoti committere.

DE ALTARIS CONSECRATIONE SINE ECCLESIAE DEDICATIONE

Etiam hic Ordo derivatur ab Ordine de ecclesiae dedicatione, et omnes variationes et simplificationes refert, quas supra in commentario ad ecclesiae dedicationem memoravimus.

Pars rubricatis introductoria, opportune mutata, refert normis de titulo altaris, quo tempore altare consecrandum sit, de parandis reliquiis, de vigiliis ante reliquias celebrandis, de parandis pro consecratione, de praeparatione pastoralis. Color paramentorum est violaceus pro lustratione, albus autem pro reliquiarum translatione et altaris consecratione.

Initium ritus fit per versum *Deus, in adiutorium* et Litanias Sanctorum, tunc brevior, in quibus ter nominatur Sanctus ille, in cuius memoriam consecratur ipsum altare, et semel Sancti illi, quorum reliquiae in eo recluduntur, et, in fine, additur per Pontificem triplex invocatio *Ut altare hoc*. Litaniae clauduntur oratione *Praeveniat nos* [PRCur, p. 427, n. 22]. Haec formula iam legebatur in PR, una cum oratione *Magnificare*, post Litanias: hic assumitur quia actioni melius congruit, intercessionem Sanctorum invocando, quin tamen mentio sit de apparitione maiestatis Dei, in templo ipsi aedificato.

Lustratio altaris fit per circuitum et super mensam, cum ant. *Introibo*, ps. 42 *Iudica me* et oratione *Singulare illud*.

Translatio et depositio reliquiarum eosdem omnino ritus eademque caeremonias recenset ac Ordo dedicationis ecclesiae, sub nn. 26-35.

Etiam *altaris consecratio* eodem modo procedit ac in ritu dedicationis ecclesiae (nn. 42-49) usque ad orationem *Deus omnipotens, in cuius honore*. Praefatio autem dicitur *17D... cuius nec initium nec finis advertitur* [PDur, p. 492-493, n. 69].

En cuius textus comparatus inter PR et PRE, unde leviores variationes facile conspici possunt.

PR

Vere dignum... aeterne Deus et demens: Cuius nec initium nec finis advertitur; qui quantus es, tantus esse voluisti, sanctus scilicet ac mirabilis Deus, cuius maiestatem elementa non

PRE (cfr. PDur)

Vere dignum... aeterne Deus cuius nec initium nec finis advertitur; qui tantus es quantus esse voluisti, scilicet sanctus atque mirabilis Deus, cuius virtutem elementa non capiunt.

capiunt. Te benedicimus, te supplices deprecamur, ut tibi sit altare hoc, sicut illud quod Abel salutaris mysterii in passione praecursor, iugulatus a fratre, novo sanguine imbuit et sacravit. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Abraham pater noster qui te videre meruit, fabricavit, et invocato tuo nomine consecravit, in quo sacerdos Melchisedech, sacrificii formam triumphalis expressit. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud, super quod Abraham, seminarium fidei nostrae, Isaac filium suum, dum tibi toto corde credidit, toto corde imposuit; in quo salutaris mysterii Sacramentum dominicae Passionis ostensum est, dum offertur Filius, Agnus occiditur. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Isaac, puteum profundae puritatis inveniens, abundantiae ei nomen imponens, tuae maiestati dicavit. *Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut ille lapis, quem Iacob supponens capiti suo, ascendentes et descendentes angelos per scalae mysterium somno revelante cognovit.* Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Moyses, susceptis mandatis, in praefiguratione apostolica, duodecim lapidum constructione firmavit. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Moyses septem dierum purificatione mundavit, et caelesti tuo colloquio Sancta sanctorum vocavit, sicut locutus es ad Moysen dicens: Si quis tetigerit altare hoc, sanctificatus habeatur.

Sit in hoc ergo altari innocentiae cultus, imoletur superbia; iracundia

Te benedicimus, te supplices deprecamur, ut tibi sit altare hoc, sicut illud quod Abel, salutaris mysterii in passione praecursor, iugulatus a fratre, novo sanguine imbuit et sacravit. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Abraham, pater noster, qui te videre meruit, fabricavit, et, invocato tuo nomine, consecravit, in quo per sacerdotem Melchisedech sacrificii formam triumphalis expressit. Sit tibi altare hoc, Domine, sicut illud, super quod Abraham, seminarium fidei nostrae, Isaac filium suum, dum tibi toto corde credidit, corde imposuit, in quo salutaris mysterii sacramentum dominicae Passionis ostensum est, dum Filius offertur, Agnus occiditur. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Isaac, puteum profundae puritatis inveniens, abundantiae ei nomen imponens, tuae maiestati dicavit. *[Haec periodus deest in PDur].*

Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Moyses, susceptis mandatis, in praefiguratione apostolica applicavit, et duodecim lapidum constructione firmavit. Sit tibi, Domine, altare hoc, sicut illud quod Moyses septem dierum purificatione mundavit, et caelesti tuo colloquio Sancta Sanctorum vocavit [...].

Sit ergo in hoc altari innocentiae cultus, imoletur superbia, iugu-

juguletur; luxuria oninisque libido Ictur luxuria, oninisque libido feriatur; offeratur pro turturibus sacrificium castitatis, et pro pullis columbarum innocentiae sacrificium. Ictur luxuria, oninisque libido feriatur, offeratur pro turturibus sacrificium castitatis, et pro pullis columbarum innocentiae sacramentum.

Universus ritus concluditur versu *Benedicamus Domino* atque ant. *Confirma*, quae resumitur post binos versus ps. 95 *Cantate Domino*, dum velatur aleare et Pontifex se parat ad Missam celebrandam: haec autem dicitur, tamquam votiva II classis, de Mysterio vel Sancto, in cuius honorem altare est consecratum (CR, n. 345); atque in ea omittuntur preces ad gradus altaris et ultimum Evangelium.

DE ALTARIS PORTATILIS CONSECRATIONE

Duplex hucusque exstabat ritus ad altare portatile consecrandum: alius in PR, alius, brevissimus, directe a SRC per indultum concessus, praesertim cum agebatur de simplici tabula consecranda. PRE unicum praebet ritum, sed cum facultate omitendi nonnulla elementa cum agitur tantummodo de consecranda tabula.

Statuit enim rubrica:

« Forma sollemnis adhibeatur cum publice consecranda est tabula alicuius altaris iam in ecclesia dispositi: *altare portatile*; forma vero simplex cum consecranda est una vel plures tabulae postea in altare inserendae: *tabula*.

Quae in sequentibus rubricis litteris inclinatis edita sunt, referuntur ad formam simplicem ».

Eadem distinctio inter formam solemnem et simplicem iterum occumt cum agitur de tempore eligendo ad consecrationem perficiendam:

« Consecratio sollemnis altaris portatilis iisdem diebus prohibetur, quibus prohibetur consecratio altaris fixi.

Consecratio vero forma simplici unius vel plurium tabularum fieri potest quolibet die et hora, loco convenienti ».

Ritus consecrationis altaris portatilis, seu * itinerarii », iam in antiquis codicibus invenitur, inde a Sacramentario Gellonensi, quod praebet orationes *Singulare illud, Deus omnipotens universarum; Domine, sancte Pater*; et praefationem *Qui post offendicula* (353).

PRsXII, formulas c PRGerm assumens, ritum iam bene formatum exhibet, in quo reperiuntur aspersiones sive lapidis « itinerarii » sive tabulae in qua lapis infigi debet; depositio aquae benedictae super quatuor angulos lapidis; unctio sepulcri cum chrismate; depositio reliquiarum, ac demum unctio lapidis in medio et in quatuor angulis. Ritus concluditur praefatione *Qui post offendicula* necnon crematione incensi. Notetur omnes unctiones fieri unice cum chrismate.

PRCur, eadem elementa ritus easdemque formulas retinens, omissis tantum aspersionibus faciendis cum pollice super quatuor angulos lapidis, inducit duplicem ipsius lapidis unctionem, primam ex oleo catechumenorum per quatuor angulos et totum lapidem, alteram ex chrismate eodem modo peragendam.

PDur elementa quae in praecedentibus recensioibus Pontificalis inveniuntur servat et complet unctione facienda ex oleo catechumenorum simul cum chrismate super totam tabulam, sicut et complet omnibus formulis, quae in PR transibunt.

Uno verbo, in qualibet recensione, ritus consecrationis altaris portatilis seu « itinerarii » est reductio ritus consecrationis altaris. Sed notandum est agi revera de altari « portatili » sensu materiali, non iuridice tantum, ut postea eveniet.

Elementa ritus in PRE, evidenter, eadem sunt ac pro consecratione altaris « fixi », sive una cum ecclesia, sive sine ecclesia consecratur, scilicet: lustratio, depositio reliquiarum atque consecratio. Aliae autem sunt orationes et praefatio quae in hoc ritu leguntur. En Ordinis descriptio, et formulae novae quae in ipso leguntur.

1. *Lustratio altaris* fit, post versum *Deus, in adiutoriū*, omissis *Litaniis*, aquam gregorianam circum aspergendo et super altare deponendo, formula *Sanctificetur lapis iste*, dum canitur vel dicitur ant. *Introibo* cum ps. 42 *Indica me*. Clauditur autem oratione *Deus, qui est visibilium* (PDur, p. 499, n. 7).

2. *Reliquiarum depositio* fit absque processione, cum ant. *Sub altare Dei* (prima et secunda) atque *Corpora Sanctorum*, Pontifice benedicente coementum submissa voce, et concluditur oratione *Deus, qui ex omni coaptatione*.

3. *Altaris consecratio* fit quina unctione chrismatis formula *Signetur, sanctificetur et consecratur lapis iste*, dum canitur vel dicitur ant. *Unxit te* cum ps. 44 *Eructavit cor meum*. Altare postea incensatur, schola cantante vel ministris dicentibus ant. *Stetit Angelus, Data sunt ei, Ascendit fumus*. In forma solempni sequitur oratio *Dirigatur*, crematio incensi cum cantu versus *Veni, Sancte Spiritus*, monitio *Dei Patris omnipotentis misericordiam*, cum oratione *Descendat* et praefatione. In forma simplici vero, post incensatam tabulam immediate dicitur oratio *Descendat* cum praefatione, aliis omissis.

Oratio *Descendat* sumitur a Sacr. Greg. (n. 196).

Praefatio vero restituitur textui quem refert PRsXII (p. 200, n. 15) c PRGenn, demptis pluribus additamentis PDur (p. 503, n. 28). En, iuxtapositi, textus PRsXII et PDur:

PRsXII (= PRE)

Vere dignum... qui post offendicula lapsus primi hominis instituisti tibi offerri propitiatorii delinimenta libaminis, ut culpa quae praecesserat per superbiam futuris temporibus expiaretur per munera, quibus honorarentur altaria, honorificarentur et templum.

PDur

Vere dignum... qui post offendicula lapsus primi hominis instituisti tibi offerri propitiatorii delinimenta libaminis, ut culpa, quae praecesserat per superbiam, futuris temporibus expiaretur per munera quibus honorarentur altaria, honorificarentur et templa; quod tibi primus Noe praeparavit officio, rursus Abraham immolaturus filium, dehinc Iacob eri-

gens et ungens lapidem in titulum, te, redemptor mundi, exoramus, ut lapidem istum seu mensam in honorem tuum glorioseque semper virginis Marie et omnium sanctorum et nomen sancti tui *talis* consecrare et sanctificare digneris benedictionis tue illapsu, manibus nostris opem tue benedictionis infundens et sacri huius mysterii sicut institutor, ita etiam et sanctificator appare, *qui te angularem lapidem et saxum sine manibus excisum nominari voluisti*; inhercas hic placido maiestatis cetermalis obtutu, ut quidquid sacro ritu super hoc immolabitur sicut Melchiscdech oblatum tibi placeat holocaustum.

Assit igitur misericordiae tuae ineffabilis pietas et super hunc lapidem opem tuae benedictionis infunde, ut, te largiente, referat praemium quisquis intulerit votum. Per eum qui sc angularem lapidem et saxum sine manibus excisum nominari voluit, dominus noster Iesus Christus filius tuus.

Adsit misericordiae tuae ineffabilis pietas ut te largiente referat premium quisquis intulerit votum.

4. Ritus absolvitur *Missae celebratione*, cum actum est de altaris consecratione; sola vero Pontificis benedictione, cum facta est consecratio tabulae, forma simplici, idest extra ecclesiam.

DE CAMPANAE CONSECRATIONE

1. Prima elementa benedictionis campanae leguntur in Sacramentario Gellonensi: *Benedic, Domine, hanc aquam; Dens, qui per Moyseu; Omnipotens sempiterne Deus, qui ante arcam; Omnipotens dominator Christe* (n. 354).

2. Pontificale autem Romano-germanicum ritum iam bene dispositum refert, qui inscribitur < Ordo ad signum ecclesiae benedicendum », complectentem: a) benedictionem aquae cum sale et oleo; b) lustrationem campanae ad cantum pss. laudis cum oratione *Deus, qui per Moysen*, et ipsius campanae abstersionem, cum versibus psalmi *Afferte Domino*; c) unctionem campanae cum chrismate «a foris septies, ab intus quater », cum oratione *Omnipotens sempiterne Deus, qui ante arcam foederis*; d) thurificationem, cum ps. *Viderunt te aquae* atque oratione *Omnipotens dominator Christe*. Idem ritus apparet etiam in PRsXII.

3. Pontificale Curiae omnia elementa superius descripta retinet, his tantum mutatis: a) benedictio aquae fit sine oleo, retenta oratione propria; b) introduci-tur formula dicenda ad quamlibet unctionem: « Consecratur et sanctificetur, domine* signum istud in honore sancte Marie matris Christi, *vel* sancti *ill.*, in nomine patris, etc. R. Arnen. Pax tibi. R. Et cum spiritu tuo»; r) in fine additur litania.

4. Pontificale Durandi ritum praecedentem ea forma complet, quam postea PR suscipiet, cuius elementa sunt:

a) sex psalmi « veniales », scilicet pss. 50, 53, 56, 66, 69, 85 (PRCur et PR addent etiam ps. 129);

b) benedictio aquae cum oratione propria;

c) ablutio totalis campanae, dum canuntur pss. 145-150;

d) Prima unctio absque formula, de oleo infirmorum, cum oratione *Deus, qui per sanctum Moyse*»;

e) abstersio unctionis, cum versibus ps. 28;

f) septem unctiones externae de oleo infirmorum, et quatuor internae de chris-mate, cum formula, et oratione *Omnipotens sempiterne Deus, qui ante arcam foederis*;

g) thurificatio campanae, cum versibus ps. 76 et oratione *Omnipotens domina-tor Christe*;

h) cantus Evangelii (Lc. 10, 38-42).

5. Pontificale romanum emendatum tria elementa tradita retinet, illa tamen modo magis simplici ordinando:

a) psalmi « veniales » amplius non dicuntur, sicut non dicuntur poenitentialcs ante ritum dedicationis ecclesiae et consecrationis altaris; item, in fine, amplius non dicitur Evangelium;

b) ad aspergendam Campanam sumitur aqua benedicta « ordinaria », dempta proinde etiam formula propria addenda: partes enim propriae invocationum quae in ea occurrunt pluries redeunt etiam in orationibus quae in ritu leguntur;

r) ablutio fit tantummodo per aspersionem, quam Pontifex in circuitu peragit;

¶) consecratio fit quatuor unctionibus externis tantum, adhibito chrismate;

e) thurificatio, seposito valore quodammodo exorcistico ipsi tributo, fit in circuitu, ut signum honoris rei sacrae debitum;

/) cantus psalmorum fit modo antiphonico, dum Pontifex actionem peragit, caque expleta abruptuntur;

textus orationum simplicior redditur, per aliquarum partium ablationem, ut postea in textu videri potest.

ORDO AD CAMPANAM CONSECRANDAM

Quo tempore campana consecranda sit

1. Benedictio campanae quolibet die et hora peragi potest.

Paranda pro sacra actione

2. Campana ipsa debet benedici antequam ponatur in campanili. Debet itaque ita suspendi et situari, ut commode possit tangi, tractari et circumiri.

3. Pro sacra actione parentur:

1) sanctum chrisma;

2) vas aquae benedictae « ordinariae » cum aspersorio de herba hyssopi, si haberi potest;

3) duo intorticia pro acolythis, et crux processionalis;

4) thuribulum cum navicula, incenso et cochleari;

5) vas cum carbonibus ardentibus;

6) faldistorium ornatum super tapete, ante campanam benedicendam;

7) amictus, alba, cingulum, stola et pluviale albi coloris, necnon mitra auri-phrygiata et baculus pastoralis pro Pontifice; item amictus, alba, cingulum pro diacono et subdiacono, necnon stola albi coloris pro diacono.

Pars prima

LUSTRATIO CAMPANAE

4. Pontifex, hora competenti, adiuvantibus diacono et subdiacono, suis paramentis iam indutis, in sacristia vel alio loco convenienti, assumit amictum, albam, cingulum, stolam et pluviale albi coloris. Assumpta deinde mitra et accepto baculo, praeuntibus acolythis cum intorticiis accensis et cruce, atque clero, Pontifex accedit cum ministris ad locum, ubi campana benedici debet.

Deus, in adjutorium meum intende. Gloria Patri.

Interim schola cantat:

Ps. 28 Afterc Domino, filii Dei. [Post *binos psalmi* Repetitur
antiphona, si nccessc fuerit.

7. Aspersione peracta, Pontifex, stans ad faldistoriuni, depositis aspersorio et mitra, tono feriali ac manibus iunctis dicit:

Cui omnes respondent:

Oremus [PRsXII, p. 204, n. 4] «

R". Arnen

‡ Partes quae, in nostro textu, litteris inclinatis scribuntur, desunt in PRsXII, et legebantur in PR; quae autem inter parentheses quadras includuntur, leguntur in PRsXII, et omissa sunt in PRE.

4» / 'irurju

Pars secunda

CONSECRATIO CAMPANAE

8. Accepta mitra, Pontifex accedit ad campanam, et intingens pollicem dexteræ manus in sanctum chrisma, facit super illam quatuor cruces exterius, pari distantia, et ad singulas cruces dicit:

Sanctificetur et consecratur signum istud, in nomine Patris, et Filii, ⁊ Spiritus Sancti: in honorem Sancti N. *Et ministri respondent: Arnen*².

9. Interim schola cantat:

.4/ii. Lauda, Ierusalcm, Dominum.

Ps. 147 Lauda, Ierusalcm. [Post binos psalmi ἱππῖσ] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus tamen abrumpitur et repetitur antiphona, cum Pontifex unctiones perfecerit.

10. Uctionibus peractis, Pontifex redit ad faldistoriuni et manus lavat. Deposita deinde mitra, stans, tono fetiali ac manibus iunctis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus [PRsXII, p. 294, n. 6] ³

Omnipotens sempiterne Deus, qui ante arcam foederis per clangorem tubarum, muros lapideos, quibus adversantium cingebatur exercitus, cadere fecisti; tu hoc tintinnabulum caelesti benedictione perfunde; ut ante sonitum eius longius effugentur ignita iacula inimici, percussio fulminum, impetus lapidum, laesio tempestatum; ut

ad interrogationem prophetica
« Quid est mare quod fugisti? », suis

² Formula unctionum in PRCur (p. 442, n. 7) est: · Consecratur et sanctificetur, domine, signum istud in honore sancte Mario matris Christi, *vel* sancti III., in nomine Patris, *et cet**, cui additur *Pax tibi, Et cum spiritu tua*. PDur (p. 535, n. 8) autem hanc refert formulam: · Consecratur et sanctificetur signum istud, in nomine patris et filii et spiritus sancti, in honore sancti talis. Pax tibi. *Resp.* Anien ». Quae formula in PRE assumitur, uti videtur, omissa tantummodo salutatione. *Pax tibi*.

³ Partes quae in altera columna leguntur, iuxta textum PRsXII, omissae sunt in PRE.

motibus cum iordanico retroacto fluente respondeant: « A facie Domini commota est terra, a facie Dei iacob, qui convertit solidam petram in stagnum aquarum et rupem in fontes aquarum ». Non ergo nobis, domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam, super misericordia tua et veritate tua, ut cum presens vasculum sicut reliqua altaris vasa sacro erismate tangitur et oleo sancto ungitur,

quicumque ad sonitum eius *converint* 4, ab omnibus inimici tentationibus liberi, semper fidei Catholicae documenta sectentur. Per Christum Dominum nostrum. R7. Amen,

11. Pontifex sedens ad faldistorium cum mitra, incensum ponit cum benedictione in thiribulo. Accedens deinde ad campanam illam incensat, circumeundo, nihil dicens. Interim schola cantat:

Ant. Laudate Dominum secundum multitudinem magnitudinis eius.

Ps. 150 Laudate Dominum in Sanctis eius. [*Post dnos primos psalmi versi/s*] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona.

12. Expicta incensatione, Pontifex redit ad faldistorium, et, deposita mitra, stans, tono feriali ac manibus iunctis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R/. Et cum spiritu tuo.

Oremus [PRsXII, p. 295, n. 8] 5

Omnipotens dominator Christe, quo secundum assumptionem carnis dormiente in navi, dum oborta tem-

4 PRsXII = tfJvencrint.

5 Cfr. n. 1 et n. 3.

pestas mare⁶ conturbassct, te pro-
tinus excitato et imperante, dissiluit,
tu necessitatibus populi tui benignus
succurre; tu hoc tintinnabulum Sancti
Spiritus rore perfunde, ut ante so-
nitum illius semper fugiat inimicus;
invitetur ad fidem populus Christia-
nus; hostilis terreatur exercitus; con-
fortetur in Domino [per hoc] po-
pulus *tuus* convocatus ⁷;

atque, sicut super davidicam cytha-
ram delectatus, desuper descendat
spiritus sanctus atque, ut Samuhele
crinigero agnum mactante in holo-
causto tuo, rex aeterni imperii,
gor aurarum turbam reppulit ad-
versantem, ita

ct dum *illius*⁸ sonitus transit per
nubila, Ecclesiae conventum manus
conservet angelica; fruges creden-
tium, mentes ct corpora salvet prote-
ctio sempiterna. Qui vivis ct regnas
in saecula saeculorum. Rz. Arnen.

Et statim Pontifex addit:

V. Dominus vobiscum.

R'. Et cum spiritu tuo.

Diaconus cantat:

V. Benedicamus Domino.

Et omnes respondent:

R/. Deo gratias.

Pontifex demum dat benedictionem soleninem, concedit indulgentias, ct redit
ad locum, ubi paramenta assumpsit, quibus depositis, vadit in pace.

◊ PRsXII maria.

⁷ PRsXII evocatus.

⁸ PRsXII huius vasculi.

DE COEMETERII BENEDICTIONE

1. Pontificale saec. XII, Ordinem PRGcrm sumendo, sic coemeterii benedictionem describit: «In benedictione cimiterii primo dicantur septem psalmi poenitenciales et accendantur quatuor candelae in circuitu et aspergatur cimiteritun aqua sancta et dicatur: *Domine Dens pater aeternae gloriae*. Item alia benedictio, *Detis, qui es totius orbis conditor*. Alia, *Domine sancte, pater omnipotens, trina maiestas* ».

Andrieu autem, post hunc ritum, alium refert a Martène desumptum, in quo iam elemento praecipua PDur et PR inveniuntur: aspersio in circuitu totius coemeterii, et quatuor orationes dicendae ad quatuor mundi partes versus. Orationem praecedit responsorium quod processionem comitatur: decst tamen aspersio, quae fiet ambulando, et praefatio finalis.

2. Pontificale Romanae Curiae dat tantum unam orationem {*Domine sancte... locorum omnium sanctificator*). In nota tamen Andrieu refert rubricam unius codicis, quae praevidet psalmos pacnitentiales, aspersionem loci, litanias et, ad complendum, nonnullos versiculos et orationem.

3. Pontificale Durandi ritum sic describit:

a) Parantur in coemeterio quinque cruces, una in medio, quatuor ad singulas orbis partes et, ante quamlibet crucem, tres candelae. Pontifice parato, accenduntur candelae et dicitur oratio: *Omiipotetts sempiterne Dens, qui es custos animarum*. Deinde dicuntur litaniae, cum propriis invocationibus.

b) Expletis litaniiis, fit benedictio aquae, et incipiuntur aspersiones. Ante crucem orientalem incipitur antiph.: *Asperges me* cum ps. *Miserere mei*, qui totus dicitur dum Pontifex « circuit et perambulat totum locum cimiterii, spargendo aquam benedictam ubique ». Expleto circuitu, ante ipsam crucem orientalem, « respiciens ad orientem » Pontifex dicit orationem: *Detis, qui es totius orbis conditor*, deinde thurificat crucem et figit in summitate eius unam ex tribus candelis, et alias duas in duobus brachiis crucis. A cruce onentali Pontifex, aspergendo, transit ad crucem occidentalem, et a meridionali ad septentrionalem, ante quamlibet crucem orationem dicens, illam thurificando et tres candelas in summitate et in brachiis infigendo.

Aspersio completur crucem mediam adeundo, et ante illam orationem et praefationem: *Qui est dies aeternus* canendo.

c) Totus autem ntus perficitur oratione: *Domine sancte... locorum omnium sanctificaror*, et Missae celebratione in ccclesia.

Hic ritus Pontificalis Durandi in PR assumptus fuerat.

4. Pontificale romanum emendatum, elementa traditionalia servando, illa modo magis simplici dispomt:

◁i) unie? crux erigenda praecipitur · m extremitate coemeterii, quae est contra ingressum -, et absque candelis;

▷i) litaniae supprimuntur; non facile enim cani possunt, in loco aperto, flexis genibus;

c) aspersio fit primo per circuitum, deinde per longum et latum in modum crucis: utraque aspersio antiphona et psalmo atque oratione ornatur;

◁i) hinc, e sex orationibus, duae tantum retinentur; sicut, c septem psalmis, duo tantum supersunt;

e) Missa dicitur, « iuxta opportunitatem -, de Officio diei, additis orationibus ntualibus propriis (CR, n. 447 f), omissis precibus ad gradus altaris necnon ultimo Evangelio.

5. Ritus PRE, sicut dictum est de ritu benedictionis ecclesiae, in Rituale romanuin assumetur, ita ut nulla habeatur duplicitas rituum pro una eademque sacra actione: Pontifici enim semper fas est hanc benedictionem sacerdoti committere.

ORDO AD COEMETERIUM BENEDICENDUM

QUO TEMPORE COEMETERIUM SIT BENEDICENDUM

1. Coemeterii benedictio quolibet die et hora peragi potest, exceptis tantum diebus quibus ecclesiae consecratio prohibetur. Permittitur tamen die 2 novembris, m Commemoratione omnium Fidelium defunctorum.

Paranda pro sacra actione

2. In extremitate coemeterii, quae est contra ingressum, nisi iam exstet, ponatur crux lignea convenientis altitudinis.

3. Pro sacra vero actione parentur:

1) vas aquae benedictae «ordinariae · cum aspersorio de herba hyssopi, si haberi potest;

2) duo intorticia pro acolythis, et crux proccssionahs;

3) amictus, alba, cingulum, stola et pluviale violacei coloris, necnon mitra auriphrygiata et baculus pastoralis pro Pontifice; item amictus, alba et cingulum pro diacono et subdiacono, necnon stola violacea pro diacono;

4) faklistorium ornatum, super tapete, ante crucem ligneam;

5) provideatur denique quod Pontifici eiusque ministris facilis pateat aditus ad aspersiones perficiendas.

Di praeparatione pastoralis

•I. Curent denique parochi, vel alii ad quos spectat, ut fideles non tantum tempeste moneantur de coemeterii benedictione, sed etiam de ipsis ritibus eorumque significatione opportune edoceantur. Praestat insuper ut ipsi fideles debite instruantur de sanctitate coemeterii, et moneantur de hac sanctitate opportune custodienda.

COEMETERII BENEDICTIO

5. Pontifex, hora competenti, accedit ad coemeterium benedicendum, et loco convenienti, adiuvantibus diacono et subdiacono, suis paramentis iam indutis, assumit amictum, albam, cingulum, stolam et pluviale violacei coloris.

6. Sumpta deinde mitra et accepto baculo, Pontifex, praeuntibus acolythis cum intorticiis accensis et cruce, atque clero, vadit cum ministris, ad crucem coemeterii, ubi, depositis baculo et mitra, stans, inchoat, et omnes prosequuntur:

V. Deus, in adiutorium meum intende. Gloria Patri.

7. Quo expicto, Pontifex, mitram in capite tenens, praecedentibus acolythis cum cruce et intorticiis accensis, et clero, circuit aspergendo locum coemeterii, nihil dicens, incipiendo retro crucem, procedens a dexteris, et rediens ad locum unde discessit.

Interim schola cantat: .■*.

.4///. Asperges me, Domine, hyssopo et mundabor: lavabis me et super nivem dealbabor.

Ps. 50 Miserere mei, Deus. binos psalmi iTrswx] Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus tamen abrumpitur et repetitur antiphona, cum Pontifex circuitum coemeterii compleverit.

8. Expleto circuitu, Pontifex, stans ante crucem coemeterii, facie ad locum coemeterii conversa, depositis aspersione et mitra, tono feriali ac manibus innetis dicit:

y. Dominus vobiscum.

Cui omnes respondent:

R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus [PRsXII, p. 285, n. 2] >.

Domine Deus, pater aeternae gloriae, (lux et honor sapientiae, custos et vigor prudentiae, salus aegrotantium, validudo potentium] maestorum solamen, vita iustorum, gloria humilium, te supplices flagitamus, ut hoc (sanctorum tuorum] coemeterium ab omni [spurcitia et] inquinamento spirituum immundorum custodire, mundare et benedicere - digneris, atque corporibus humanis tu hunc locum 3 advenientibus sinceritatem perpetuam tribuere non desinas; ut⁴ quicumque Baptismi sacramentum perceperint

1 Partes quae, in nostro textu, litteris inclinatis scribuntur, sunt iuxta textum PR; quae autem inter parentheses quadras includuntur, leguntur in PRsXII, et omissa sunt in PRE.

2 PRsXII * benedicereque.

3 PRsXII << huic loco,

4 PRsXII -et>

et in fide catholica usque ad vitæ terminum perseverantes fuerint atque, decurso huius ævi termino, corpora sua in hoc coemeterio requiei commendaverint, angelicis tubis concrepantibus, *anima: simul cum corporibus* 5 præmia cælestium gaudiorum *percipiant sempiterna*6. Per Christum Dominum nostrum. R'. Arnen.

9. Assumpta deinde mitra, item præcedentibus acolythis cum cruce et intorticiis accensis, et clero, Pontifex aspergit, nihil dicens, locum coemeterii per medium, incipiendo a cruce, usque ad ingressum; deinde per transversum, ante crucem, a latere sinistro ad dexterum.

Interim schola cantat:

Ant. Propter nomen tuum, Domine, vivificabis me in aequitate tua.

Ps. 142 Domine, exaudi orationem meam. [Post *binos psalmi* t'crsi/s]
Repetitur antiphona, si necesse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus tamen abrumpitur et repetitur antiphona, cum Pontifex aspersionem perfecerit.

10. Aspersione peracta, Pontifex redit, ante crucem coemeterii, ubi, depositis aspersione et mitra, stans, conversus ad locum coemeterii, tono feriali ac manibus innatis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Omnes R". Et cum spiritu tuo.

Oremus [PRsXII, p. 285, n. 3]

Deus, qui es totius orbis conditor et humani generis redemptor...
Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit
et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus,

Extendit manus et prosequitur cum cantu:

y. Per omnia sæcula sæculorum.

R'. Amen.

y. Dominus vobiscum.

R/, Et cum spiritu tuo.

y. Sursum corda.

R". Habemus ad Dominum.

y. Gratias agamus Domino Deo nostro.

R'. Dignum et iustum est.

Vere dignum et iustum est... per Christum Dominum nostrum. Qui est dies æternus lux indeficiens, claritas sempiterna... ut te auctorem vitæ

5 PRsXII materia corporis et animæ unita.

6 PRsXII sempiterna percipiant.

exsultantes cum omnibus Sanctis collaudent. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum... R'. Amen [PDur, p. 509, n. 21].

Et statim Pontifex addit:

V. Dominus vobiscum.

R7. Et cum spiritu tuo.

Diaconus cantat:

y. Benedicamus Domino.

Et omnes respondent:

R7. Deo gratias.

DE MISSA

II. Expleto ritu benedictionis coemeterii, iuxta opportunitatem, Pontifex vel alius sacerdos Missam celebrat; quae dicitur Oflicio diei conformis, et in ea additur, sub unica conclusione, oratio ritualis propria, exclusis omnibus aliis commemoratio- nibus non privilegiatis.

12. Dum celebrans accedit ad altare, cantatur antiphona ad Introitum cum suo psalmo, iuxta opportunitatem.

13. Celebrans vero, cum ad altare pervenerit, facta reverentia et omissis psalmo *ludica me, Deus* et confessione una cum sequentibus versibus et orationibus *Aufer a nobis et Oramus te, Domine*, altare statim ascendit et osculatur in medio.

14. In fine, Pontifex dat benedictionem solcnmem et indulgentiam; et, omisso ultimo Evangelio S. Ioannis, omnes vadunt in pace.

DE ECCLESIAE RECONCILIATIONE

1. Prima elementa ritus reconciliationis «altaris ubi homicidium perpetratur» leguntur in Sacramentario Gellonensi, quod praebet monitionem *Deum indultorem* et praefationem *Deus, cuius bonitas*: quae formulae principaliores sunt, quae leguntur etiam in PRE.

2. PRsXII, ritum assumens PRGerm, praevidet, ad modum praeparationis, orationes *Omnipotens sempiterne Deus, qui sacerdotibus tuis* et *Aufer a nobis* opportune aptatas; deinde ingressum in ecclesiam canendo litaniam, quam subsequitur oratio *Deus, qui peccati l'cteris*: postea benedictionem aquae «gregoriana» et eius aspersionem tribus vicibus purificando loca contaminata, liane partem claudendo monitione *Deum indultorem* et praefatione *Cuius immensa bonitas*. Additur demum ant. *Exsurgat D.tts* cum ps. 67 et oratione *Deus, qui in onmi loco*, atque ant. *Confirma* cum nonnullis versibus et oratione *Deus, qui ecclesiam tuam*.

3. PRCur eundem omnino ritum casdemque retinet formulas ac PRsXII, indicando tamen triplicem aspersionem esse faciendam prima et altera vice per circuitum, tertia vero super pavimentum.

Notandum in titulo additum esse in pluribus codicibus ab Andrieu indicatis - et nmiterii secundum quosdam»; sed de hac re agendum erit intra.

4. PDur intime coniungit reconciliationem ecclesiae et coemeterii, ritui praemittendo amplam disquisitionem circa connexionem violationis et reconciliationis ecclesiae et coemeterii; et in re ritum ita disponit ac si, altero violato, utrumque sit reconciliandum. Hoc principio innixus, ritui Pontificalium praecedentium praemittit benedictionem aquae ad perficiendas aspersiones externas parietum ecclesiae et totius coemeterii, quas concludit nova oratione *Domine pie, qui agrum figuli* aliis addenda.

Pro aspersione interna indicat aquam «gregorianam»; et ps. *Exsurdatur Deus*, antea canendus sine peculiari actione sacra, assumitur ad comitandis aspersiones internis. Totus ritus demum concluditur Missae celebratione.

5. Ritus PDur substantialiter invenitur etiam in PR, in quo tamen praevidetur etiam ecclesiam tantum esse reconciliandam, ita ut ritus assumi possit ad hanc partem reconciliationis peragendam. Disciplina dare statuitur in can. 1172 § 2 C.I.C. qui statuit: «Violata ecclesia, non ideo coemeterium, etsi contiguum, violatum censetur, et vice versa».

Alius ritus reconciliationis solius ecclesiae benedictae aut solius coemeterii reperiuntur in Rituali romano (tit. IX, cap. 9, nn. 18 et 23); attamen in futuris editionibus erunt per formulas Pontificalis romani substituendi.

6. PRE partes essentielles traditas servat, idest lustrationem internam ecclesiae per circuitum et in modum crucis super pavimentum, sicut in aedificii sacri benedictione et consecratione, dum canitur ps. 67 *Exsurgatur Deus*, monitionem *Deum indui-*

torcm ad nativum scopum restitutam, scilicet absque conclusione; orationem *Dem, aui in omni loco* et tandem praefationem *Cuius immensa bonitas*. Missae celebratio, cum peculiari oratione rituali, atque aptationibus in initio et in fine, quae etiam in aliis ritibus inveniuntur, proponitur iuxta opportunitatem.

ORDO AD RECONCILIANDAM ECCLESIAM VIOLATAM

QUO TEMPORE ECCLESIA RECONCILIANDA SIT

1. Ecclesia violata quolibet die reconciliari potest.

Paranda pro sacra actione

2. Pro sacra actione parentur:

- 1) vas aquae benedictae « gregorianae », cum aspersorio de herba hyssopi, si haberi potest. Huiusmodi vero aqua benedici potest, tempore opportuniore, ante ipsam actionem sacram, a Pontifice, vel ab aliquo sacerdote ab ipso delegato, formulis adhibitis, quae suis locis ponuntur;

- 2) duo intorticia pro acolythis, et crux processionalis;

- 3) amictus, alba, cingulum, stola et pluviale violacei coloris, necnon mitra auriphrygiata et baculus pastoralis pro Pontifice; item amictus, alba et cingulum pro diacono et subdiacono, necnon stola violacea pro diacono;

- 4) faldistorium ornatum, super tapete, ante altare maius;

- 5) altaria ecclesiae omnino nudentur;

- 6) provideatur denique quod Pontifici eiusque ministris facilis pateat aditus ad aspersiones perficiendas.

<

ECCLESIAE RECONCILIATIO

3. Hora competenti, Pontifex accedit ad sacristiam, ubi, adiuvantibus diacono et subdiacono, suis paramentis iam indutis, assumit amictum, albam, cingulum, stolam et pluviale violacei coloris.

4. Sumpta deinde mitra et accepto baculo, Pontifex, prae-euntibus acolythis cum intorticiis accensis et cruce, et clero. Vadit cum ministris ante altare maius, ubi, depositis baculo et mitra, stans, inchoat, et omnes prosequuntur:

V. Deus, in adiutorium meum intende. Gloria Patri.

Benedictio aquae * gregorianae »

Hic Pontifex aquam « gregonanam » benedicit, nisi iam ante actionem sacram ab ipso Pontifice, vel ab alio sacerdote ab eo delegato, benedicta fuerit, formulis adhibitis, quae [iri/ra} ponuntur.

5. Quo expleto, Pontifex, mitram in capite tenens, praecedentibus acolythis cum cruce et intorticiis accensis, et clero, arcuit aspergendo ecclesiam interius, nihil illicn, incipiendo retro altare, procedens a sinistris, et rediens ad locum unde discessit. Deinde aspergit pavementum ecclesiae per medium, incipiendo ab altari usque ad portam principalem, et per transversum, ante cancellos, de uno pariete ad alterum, incipiens a latere cvangelii.

Interim schola cantat:

.-btf. Exsurgat Deus, et dissipentur inimici eius, et fugiant, qui oderunt eum, a facie eius.

Ps. 67 Exsurgat Deus. [ftos/ binas psalmi pcrsns] Repetitur antiphona, si neccsse fuerit.

Non dicitur *Gloria Patri*, sed repetitur antiphona. Psalmus tamen abrumpitur et repetitur antiphona, cum Pontifex aspersionem perfecerit.

6. Aspersione peracta, Pontifex redit ante altare maius, ubi, deposito aspensorio, stans cum mitra ad aulam ecclesiae conversus, clara voce dicit:

Deum indultorem criminum [PDur, p. 514, n. 13] L

Et statim ad altare conversus, deposita mitra, subdit;

Oremus.

Diaconus vero:

Electamus genua.

Et omnes, una cum Pontifice, flexis genibus, per aliquod temporis spatium in silentio orant. Dicto vero a diacono:

Levate,

omnes surgunt et Pontifex, stans ad aulam ecclesiae conversus, tono feriali ac manibus umetis dicit orationem.

Oratio

Deus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens ac benignus purificator assistis, exaudi nos, quæsumus, et concede, ut inviolabilis permanear huius loci consecratio; et beneficia tui muneris, universitas fidelium quæ tibi supplicat, percipere mercatur. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus,

Extendit manus et prosequitur cum cantu:

¹ Textus huius monitionis refert, ad litteram, textum PDur; attamen, post verba *efficiatur caelati miwratiotic purgatum*, omittitur phrasid: · atque* in priorem statum in integrum restitutum quod fuerat dyabolica fraude pollutum

resurgat ad gloriam, ut populorum
hic turba conveniens, dum petitionis
ingerit vota, votorum sentiat se
obtinuisse suffragia. Per Dominum.
R. Anien.

Et statim Pontifex addit:

\\ Dominus vobiscum.
R'. Et cum spiritu tuo.

Diaconus cantat:

V. Benedicamus Domino.

Et omnes respondent:

R/. Deo gratias.

DE MISSA

7. Expicto ritu reconciliationis ecclesiae, iuxta opportunitatem, Pontifex vel alius sacerdos Missam celebrat; quae dicitur Officio dici conformis, et in ea additur, sub unica conclusione, oratio ritualis propria, exclusis omnibus aliis commemorationibus non privilegiatis.

8. Dum celebrans accedit ad altare, cantatur antiphona ad Introitum cum suo psalmo, iuxta opportunitatem.

9. Celebrans vero, cum ad altare pervenerit, facta reverentia et omissis psalmo *ludica me, Deus* et confessione una cum sequentibus versibus et orationibus *Aufer a nobis* et *Oramus te, Domine*, altare statim ascendit et osculatur in medio.

10. In fine. Pontifex dat benedictionem solemnem et indulgentiam; et, omisso ultimo Evangelio S. Iohannis, omnes revertuntur in sacristiam.

DE COEMETERII RECONCILIATIONE

Ritus qui, in textibus liturgicis traditis praeterquam in PDur, unicum efformabat corpus cum ecclesiae reconciliatione, seiunctus ponitur, ad normam vigentis disciplinae: ceterum, ut plurimum, coemeteria semper ab ccclesia sunt separata.

Elementa quae ritum PRE cflormant ea sunt quae semper in textibus Pontificalis mediae aetatis inveniuntur in prima parte ritus reconciliationis, scilicet aspersio coemeterii, quae fit per circuitum atque per modum crucis, sicut in ipsius benedictione, dum canitur ps. *Miserere* cum ant. *Asperges me*, quaeque concluditur oratione *Dumite pie* et, iuxta opportunitatem, Missae celebratione, cum sua oratione rituali.

ORDO AD RECONCILIANDUM COEMETERIUM VIOLATUM

QUO TEMPORE COEMETERIUM RECONCILIANDUM SIT

- 1. Coemeterii reconciliatio quolibet die, et hora, peragi potest.

Paranda pro sacra actione

- 2. Pro sacra actione parentur:

- 1) vas aquae benedictae * ordinariae » cum aspersorio de herba hyssopi, si haberi potest;
- 2) duo intorticia pro acolythis, et crux processionalis;
- 3) amictus, alba, cingulum, stola ct pluviale violacei coloris, necnon mitra auriphrygiata et baculus pastoralis pro Pontifice; item amictus, alba ct cingulum pro diacono ct subdiacono, necnon stola violacea pro diacono;
- 4) faldistorium ornatum super tapete ante crucem coemeterii, vel in extremitate superiore ipsius coemeterii;
- 5) provideatur denique quod Pontifici ciusque ministris facilis pateat aditus ad aspersiones perficiendas.

COEMETERII RECONCILIATIO

- 3. Pontifex, hora competenti, accedit ad coemeterium reconciliandum ct, loco convenienti, adiuvantibus diacono ct subdiacono, suis paramentis iam indutis, assumit amictum, albam, cingulum, stolam et pluviale violacei coloris.
- 4. Sumpta deinde mitra, et accepto baculo, Pontifex, pr.veuntibus acolythis cum mtorticiis accensis et cruce, et clero, vadit cum ministris ante crucem coemeterii, ubi, depositis baculo et mitra, stans, inchoat, ct omnes proseguuntur:

V. Deus, in adiutorium meum intende. Gloria Patri.

S
i

i
4
J

'A
1
*

i
!

*
S
4
fi
F

5. Quo expleto, Pontifex, mitram in capite tenens, praecedentibus acolythis cum cruce et intorticiis accensis, atque clero, circuit aspergendo coemeterium, nihil dicens, incipiendo retro crucem, procedens a dexteris, et rediens ad locum unde discessit. Deinde aspergit coemeterium per medium, incipiendo a cruce usque ad ingressum, et per transversum, ante crucem, a latere sinistro ad dexterum.

Interim schola cantat:

.-InL Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealbabor.

Ps. 50, Miserere mei, Deus.

Totus vero psalmus dicitur, ut supra, in benedictione coemeterii.

6. Aspersione peracta, Pontifex redit ad faldistorium ante crucem coemeterii, ubi, depositis aspensoric et mitra, stans conversus ad coemeterium, tono feriali ac manibus innetis dicit:

V. Dominus vobiscum.

Cui omnes respondent:

R'. Et cum spiritu tuo.

Oremus [PDur, p. 512, n. 7] |

Domine pie, qui agrum figuli pretio sanguinis tui in sepulturam peregrinorum comparari voluisti, quaesumus, dignanter reminiscere clementissimi huius mysterii tui.

Tu es enim, domine, figulus noster; tu quietis nostrae ager; tu agri huius es pretium et dedisti etiam et suscepisti; tu de pretio et in pretio tui vivifici sanguinis nos requiescere donasti;

Tu ergo, Domine, qui es offensionis nostrae clementissimus indultor,

expectant!ssimus indicator, iudicii tui superabundantissimus miserator, indicium tuae iustae severitatis abscondens, post miserationem tuae piae redemptionis,

i Partes quae in altera columna leguntur, iuxta textum PDur. omissae sunt in PRE.

adesto exauditor et effector nostrae
reconciliationis: *et hoc coemeterium*²
mausoleum peregrinorum tuorum
caelestis patriae incolatum expectan-
tium, purifica et reconcilia; et hic
tumulatorum et tumulandorum cor-
pora de potentia et pietate tuae
resurrectionis ad gloriam incorruptio-
nis, non damnans sed glorificans,
resuscita. Qui vivis et regnas in
saecula saeculorum. R'. Arnen.

Et statim Pontifex addit:

V. Dominus vobiscuin.

R7. Et cum spiritu tuo.

Diaconus cantat:

V. Benedicamus Domino.

» Et omnes respondent:

II R7. Deo gratias.

DE MISSA

7. Expleto ritu reconciliationis coemeterii, iuxta opportunitatem, Pontifex vel
alius sacerdos Missam celebrat; quae dicitur Officio dici conformis, et in ea additur,
sub unica conclusione, oratio ritualis propria, exclusis omnibus aliis commemora-
tionibus non privilegiatis.

8. Dum celebrans accedit ad altare, cantatur antiphona ad Introitum cum suo
psalmo, iuxta opportunitatem.

9. Celebrans vero, cum ad altare pervenerit, facta reverentia et omissis psalmo
ludica me, Deus et confessione una cum sequentibus versibus et orationibus *Aufer a*
nobis et *Oramus te, Domine*, altare statim ascendit et osculatur in medio.

10. In fine. Pontifex dat benedictionem solemnem et indulgentiam; et, omisso
ultimo Evangelio S. Ioannis, omnes vadunt in pace.

- PDur istudque ciniitcnun

ORDO AD PATENAM ET CALICEM CONSECRANDUM

Ritus huius consecrationis remanet idem ac in PR, his tantum mutatis:

- a) unicum signum crucis manu extensa efficitur ad verba * benedicere, sanctificare et consecrare digneris»;
- b) unicum signum crucis cum pollice chrismate intincto fit super patenam ab ora ad oram, et nitra calicem a labio ad labium, quin tota patena et torus calix chrismate liniatur;
- c) reliqua signa crucis in orationibus et formulis supprimuntur, praeterquam ad verba «benedicere» et «benedictionem»;
- d) conclusio orationum est semper brevis;
- e) aspersio aquae benedictae super calicem et patenam iam consecrata supprimitur: est enim supervacanea.

BENEDICTIONES RERUM

Ritibus qui maiores aut consccratorii appellari possunt, adduntur benedictiones rerum, ut in praecedenti editione Pontificalis romani. Liceat iam in initio haec notare, quae mutata inveniuntur in qualibet benedictione:

- d) semper indicatur natura et color paramentorum, quae Pontifex assumere debet;
- b) stola semper praecipitur assumenda directe supra rochetum, sine cotta;
- r) in textu orationum, retinetur solummodo verbum · benedicere -, demptis semper «sanctificare et consecrare»;
- d) una tantum retinetur oratio, ubi plures antea exstabant;
- e) conclusio orationum est semper brevis.

His praehabitis, cum in formulis benedictionum quae sequuntur nihil aliud notandum occurrit, indicabitur tantum fons e quo textus assumitur.

1. *Benedictio antimensii* eadem est ac in Rituali romano (tit. IX, cap. IX. n. 21) a S.R.C. *praeparata* post concessionem huius lintei, loco altaris portatilis lapidei, in regionibus Missionum, die 12 martii 1947. Circa finem, demptum est verbum «et» quod iungebat verba «sanctis et electis». Cfr. *Ephem. lit.* 62 (1948) 3S4.

2. *Benedictio rasorum et aliorum ornamentorum in genere* retinet orationem *Omni-potens sempiterne Deus*, quae legebatur secundo loco in PR et in Rituali romano (tit. IX, cap. IX, n. 10) et assumenda est ad benedicendam sacram suppellectilem in genere, quae non requirat peculiarem benedictionem aut *consecrationem*.

3. *Benedictio tabernaculi, pyxidis, ostensorii, thecae* formulam retinet, quae legebatur in PR et habetur in Rituali (tit. IX, cap. IX, n. 6).

4. *Benedictio tobalearum altaris* alteram tantum praebet orationum PR et Ritualis (tit. IX, cap. IX, n. 4). Prima autem oratio, debite accommodata, invenitur pro benedictione purificatorii noviter inducta. Verbum « mappa » substituitur verbo magis usitato « tcbalea ».

5. *Benedictio corporalium* primam orationem retinet ex tribus quae in PR et Ritualis exstabant (tit. IX, cap. IX, n. 5).

6. *Benedictio pallae*, noviter nunc cftormata, sumit alteram ex orationibus quae olim adhibebantur ad benedicenda corporalia. Antea palla simul cum corporali aut eadem formula ac corporale, benedicebatur; ait enim Rituale: « Benedictio pallae et corporalis ». In textu orationis suppression est verbum « involvendumque »; et locutio « lintheamen istud » facta est « pallam istam ».

Oremus

Omnipotens sempiterne Deus, bcne^diccre digneris pallam istam ad tegendum Corpus et Sanguinem Domini nostri Iesu Christi Filii tui: Qui tecum.

7. *Benedictio purificatorii* item noviter inducta est, et cftormatur ex prima oratione, quae olim legebatur in formula benedictionis tobalearum altaris. Ad textum aptandum, locutio hoc lintheamen sacri *altaris* usui praeparatum » mutata est in * < hoc lintheamen sacri *calicis* usui praeparatum ».

Oremus

Exaudi, Domine, preces nostras: et hoc lintheamen, sacri calicis usui praeparatum, bcnc>J<diccre digneris. Per Christum.

8. *Benedictio sacerdotalium indumentorum in genere* primam tantum retinet duarum orationum PR et trium Ritualis (tit. IX, cap. IX, n. 1).

9. *Benedictio specialis cuiuslibet indumenti* textum retinet PR et Ritualis (tit. IX, cap. IX, n. 2); attamen indicationem singulorum indumentorum complet, addendo mentionem pluvialis et veli humeralis.

10. *Benedictio nonae Crucis* efformatur ex clementis quae iam habebantur in PR et in Ritualis (*Alia benedictio solemnior Crucis*: tit. IX, cap. IX, n. 14). Retinetur prima oratio *Benedic, Domine Iesu Christe, hanc Crucem* (dempto hoc loco verbo « tuam »); praelatio, quae tamen incipit a secunda parte *7 e supplices exoramus*", ac demum formula *Sanctijuetur signum istud*, in qua verbum « lignum » mutatur in « signum », ita ut eadem formula adhiberi valeat pro Crucibus sive ligno sive metallo confectis. Sequitur Crucis thurificatio et adoratio.

11. *Benedictio Crucis pectoralis*, uti iam antea, assumit primam orationem, quam PR ponit id benedicendam et imponendam Crucem proficiscentibus in subsidium

et defensionem fulci christianae seu recuperationem Terrae sanctae. Oratio tamen nunc explicit post verba « valeat tuae benedictionis accipere », dempta ultima parte.

12. *Benedictio imaginis B.KM.* magis simplex et expedita fit ac in PR. Retinetur enim solummodo una oratio, ultima PR, sed eius textus profunde mutatur et abbreviatur. Canticum *Magnificat* retinetur ad claudendum ritum, dum Pontifex imaginem aspergit etthurificat; ipsi tamen substitui potest «aliquis cantus populans*».

13. *Ordo ad imaginem B.l'.M. coronandam* substantiales aut magnas variationes non subiit. Orationes tamen aliquatenus breviores et simpliciores factae sunt. Insuper, dum Pontifex imaginem corona decorat, extra tempus paschale, non canitur aut. *Regina caeli*, sed *Salve, Regina*.

14. *Benedictio imaginum aliorum Sanctorum* textum retinet PR et Ritualis (tit. IX. cap. IX, n. 15). Variatio, notanda in textu, est distinctio clara inter imagines (sculptas) et effigies (pictas), ita ut singula verba sumantur divise, iuxta opportunitatem, non amplius simul, ut in textibus praecedentibus.

15. *Benedictio capsarum pro reliquiis includendis* amittit invitatorium quod in PR ritum inchoabat. Eius loco ponitur oratio, quae antea, post praefationem, ritum claudebat; quae oratio valde abbreviatur, totam primam partem omittendo. Etiam praefatio valde reducitur, cum finem habeat post verba: « abundantia largitatis tuae mercantur invenire ».

BENEDICTIONES QUAE CUM RITIBUS MAIORIBUS CONNECTUNTUR

Haec ultima PRE sectio, quae tamen a praecedentibus peculiari titulo non distinguitur, quinque peculiare benedictiones complectitur, quae cum ritibus maioribus connectuntur, et in ipsis quodammodo inseruntur, etsi novae rubricae praevideant ut extra ipsos ritus perfici iam possint, ad universam actionem magis expeditam reddendam. Sunt:

1. *Ordo ad faciendam aquam benedictam « ordinariam »*, qui idem remanet ac antea in PR, in Missali et Rituali, his exceptis;

- n) in oratione ad sal benedicendum, supprimuntur verba «et sanctificare»;
- b) commixtio salis et aquae fit unico tractu, in modum crucis;
- c) tres orationes conclusionem brevem habent.

Hic Ordo, ita emendatus, iam legitur in novis Missalis romani editionibus.

2. *Ordo ad faciendam aquam benedictam « gregorianam »* omnia elementa tradita retinet; omittitur tamen ultima oratio *Sanctificare per verbum Dei, unda caelestis*, quae addebatur in ecclesiae dedicatione. Textus orationum ita disponitur ut clare appareant variationes quae, iuxta diversos casus, in benedictione perficienda, assumi debent: ad consecrationem ecclesiae et altaris, ad consecrationem altaris tantum, ad reconciliationem ecclesiae.

3. *Benedictio incensi in altaris consecratione comburendi;*

4. *Benedictio tobalearmn, vasorum et ornamentorum ecclesiae et altaris, quando ecclesia et altare simul consecrantur;*

5. *Benedictio tobalearmn, vasorum et ornamentorum altaris, quando altare tantum consecratur;*

nullam variationem prae se ferunt, praeter eas quae in omnes formulas benedictionum inductae sunt, et de quibus iam egimus. Hic ponuntur ad commoditatem utentium, cum pluries in textu PRE occurrant, et etiam extra ipsum ritum perfici possint.

Breviter iter nostrum confecimus per paginas novae editionis secundae partis Pontificalis romani, innovationes, mutationes, suppressiones significando et, pro posse, illustrando. Vidimus in hoc opere novam paginam historiae illius amoris quo Ecclesia «opus Dei» ab ipsa perficiendum prosequitur, ita ut cultui Deo tribuendo uniatur etiam debita sanctificatio et institutio fidelium. Aspectus pastoralis huius emendationis per se evidens est; medium actionis pastoralis sacerdotibus proponitur etiam pro illis sacris actionibus, quae, ut plurimum, revera exceptionales sunt in singulis paroeciis. Pastorum ergo sit fideles sibi commissos fideliter et sapienter docere «de ipsis ritibus eorumque significatione», ita ut celebratio suum verum et ultimum finem semper attingere possit.

Carolus Braga, C.M.

Romae, mense iulio 1962.

INDEX RERUM ALPHABETICUS

Numeri indicant paginam commentarii

Abbreviationes: adhibitae in hoc commentario, 209.

Alphabetus: inscriptio in dedicatione ecclesiae, 236.

Aqua benedicta « ordinaria »: ordo ad illam faciendam, 279; — in benedictione et impositione primarii lapidis, 212; — in benedictione ecclesiae, 252; — in consecratione Campanae, 259; — in benedictione coemeterii, 265; — in reconciliatione coemeterii, 274.

Aqua benedicta « gregoriana »: ordo ad illam faciendam, 279; — in dedicatione ecclesiae, 230; — in reconciliatione ecclesiae, 270; — in consecratione altaris immobilis, 253; — portatilis, 256.

Altaris consecratio: cum ecclesiae dedicatione, 246; — sine ecclesiae dedicatione, 253; — portatilis: forma solemni et simplici, 255.

Altarium minorum: consecratio in ritu dedicationis ecclesiae, 226.

Antimensium: benedictio, 277.

Calix: consecratio, 277.

Campana: prima elementa historica consecrationis, 258; — de tempore, 259; — paranda pro ritu, 259; — lustratio, 259; — consecratio, 261.

Chrisma: in consecratione ecclesiae, 226; — altaris, 246; — campanae, 259; — calicis et patenae, 277.

Coemeterium: origo historica benedictionis, 264; — de tempore, 265; — paranda, 265; — praeparatio pastoralis, 265; — ritus benedictionis, 266; — Missa, 268.

Corporale: benedictio, 278.

Crux: benedictio novae Crucis, 278.

Crux pectoralis: benedictio, 278.

Dedicatio ecclesiae: *historia*: — in ritu romano primaevo, 217; — in ritu gallicano, 218; — in ritu composito, 220; — in Pontificali romano, 222.

Ritus: de titulo ecclesiae, * 223; — de tempore, 224; — de parandis reliquiis, 224; — de pervigilio, 225; — de Officio divino dicendo, 225; — de consecratio-

ne altarium minorum, 226; — de rebus parandis, 226; — de praeparatione pastoralis, 228; — lustratio seu aspersio ecclesiae, 229; consecratio, 244

Ecclesia: benedictio primarii lapidis, 212; — dedicatio, 236; — benedictio, 252; — reconciliatio, 269; — lustratio altaris, 235; — possessio et dedicatio ecclesiae, 236; — depositio reliquiarum, 240; — consecratio ecclesiae, 244; — consecratio altaris, 246; — Missa, 251.

Indulgentiae: in consecratione ecclesiae, 210 et 224.

Imago: benedictio imaginis B.M.V., 278; — et Sanctorum, 278; — coronatio imaginis B.M.V., 278.

Incensum: benedictio, 248.

Indumenta sacerdotalia: benedictio, 278.

Lapidis primarii benedictio: prima testimonia historica, 211; — in Pontificali Durandi, 211; — quando imponi potest, 212; — paranda pro impositione, 212; — praeparatio pastoralis, 212; — lustratio loci in quo ecclesia fundatur, 213; — benedictio et impositio lapidis, 214–215.

Missa: in dedicatione ecclesiae, 251; — in benedictione ecclesiae, 255; — in consecratione altaris: im-

mobilis, 255, portatilis, 257; — in benedictione coemeterii, 268; — in reconciliatione ecclesiae, 273; — in reconciliatione coemeterii, 276.

Officium divinum: in dedicatione ecclesiae, 225.

Ornamenta: ecclesiae et altaris, 250 et 280; — benedictio, 280.

Ostensorium: benedictio, 277.

Palla: benedictio, 278.

Pastoralis actio: praest operi instaurationis PR, 207.

Patena: consecratio, 277.

Pontificale romanum emendatum: index rerum, 202; — principia pro revisione, 205; — decretum SRC pro editione typica, 210.

Psalterium: in PR adhibetur iuxta vulgatam editionem, 206.

Purificatorium: benedictio, 278.

Pyxis: benedictio, 277.

Reconciliatio: *ecclesiae:* prima elementa ritus, 269; — de tempore, 270; — de rebus parandis, 270; — ritus reconciliationis, 270; — de Missa, 273.
— *coemeterii:* prima elementa ritus, 274; — de tempore, 274; — de rebus parandis, 274; — ritus reconciliationis, 274; — de Missa, 276.

Reliquiae: in dedicatione ecclesiae, 224; — translatio, 240; — deposi-

tin, 242; — in consecratione altaris immobilis, 253; — altaris portants, 256.

Suppellex sacra: benedictio, 277.

Fabernaculum: benedictio, 277.

Theca: benedictio, 277.

Titulus: in dedicatione ecclesiae, 233; — in benedictione ecclesiae, 252; — in consecratione altans, 253.

Tobalea: benedictio post dedicationem ecclesiae, 250 et 280; — post consecrationem altans, 280.

I N D E X

	Pag.
<i>In secundam partem Pontificalis romani</i>	201
Pontificale romanum - Pars secunda: Decretum S.K.C	210
De benedictione et impositione primarii lapidis	211
Ordo ad benedicendum ct imponendum primarium lapidem pro ecclesiae aedificatione.....	212
Dispositiones rubricales	212
Pars prima: lustratio loci in quo ecclesia tundatur . . .	213
Pars secunda: benedictio primarii lapidis - - - -	214
Pars tertia: impositio primarii lapidis	215
De ecclesiae d e d i c a t i o n e.....	217
Ordo ad ecclesiam dedicandam ct consecrandam	223
Dispositiones rubricales	223
Pars prima: lustratio ct dedicatioecclesiae - - - -	229
Pars secunda: depositio reliquiarum	240
Pars tertia: consecratio ecclesiae ct altaris - - - -	244
De Missa	251
De ecclesiae b e n e d i c t i o n e.....	252
De altaris consecratione sine ecclesiae dedicatione	253
De altaris portatilis consecratione.....	255
De CAMPANAE CONSECRATIONE.....	258
Dispositiones rubricales	259
Pars prima: lustratio campanac	259
Pars secunda: consecratio campanac	261
De COEMETERII BENEDICTIONE.....	264
De ecclesiae r e c o n c i l i a t i o n e.....	269
De coemeterii r e c o n c i l i a t i o n e.....	274
Ordo ad patenam et calicem consecrandum.....	277
Benedictiones r e r u m	277
Benedictiones quae cum ritibus maioribus connectuntur . . .	279
Index rerum a l p h a b e t i c u s.....	281

Io seph Pizzoni, *Sponsor*

Imprimatur: A. Traglia, *Card. Provicarius*

Autorizzazionc del Tribunale di Roma, 27 gennaio 1951

Istituto Grafico Tiberino di Stefano de Luca - Roma, Via Gaeta /4

« KONZELEBRATION » BEI DER ÖLWEIHE AM GRÜNDONNERTAG IN DER RÖMISCHEN ÜBERLIEFERUNG ?

Quaeritur, an cooperatio duodecim sacerdotum in consecratione s. Chrismatis veniat a con-
elevatione in ritu romano. Tractatur primo de benedictione *in tri infirmorum* in fine canonis
Missae. In sacramentarium Gregorianum commemorat etiam presbyteros participare in hac
benedictione» non autem concelebratio fuisse videtur nisi in eodem sensu atque in oblationibus
colligendis et in s. Communione distribuenda. Secundo tractatur de consecratione Chrismatis.
«Cooperatio» XII sacerdotum in fontibus commemoratur non ante pontificale romanogermanicum
(saec. X.), et presbyteri numquam cum episcopo pronuntiabant verba consecrationis
Corrigenda ergo esse videtur opimo auctorum.

Für eine römische Konzelebration im Vollsten kann man sich auf die
Fälle berufen, in denen die Kardinalpriester mit dem Papst zusammen an
besonders hohen Festen Eucharistische feierten: « In diebus autem testis, id
est pascha, pentecosten, sancti Petri, natalis domini, per has quatuor sol-
lemnitates habent colligendas presbyteri cardinales, unusquisque tenens cor-
poralem in manu sua et venit archidiaconus et porregit unicuique eorum
oblatus tres. Et, accedente pontifice ad altare, dextra levante circumdant
altare et simul cum illo canonem dicunt, tenentes oblatus in manibus, non
super altare, ut vox pontificis valentius audiat, et simul consecrant corpus
et sanguinem domini » (OK III. 1; Andrieu II, 131). Man wird nicht fehl-
gehen, wenn man in dieser Konzelebration eine alte römische Überlieferung
erblickt, wobei allerdings offenbleibt, ob auch das Mitsprechen der Kanon-
worte alt ist.

Aus alte Überlieferung und Überrest römischer Konzelebration pflegt
man auch die Teilnahme der Presbyter bei der Ölweihe des Gründonner-
tags anzusehen, in der heutigen Liturgie die Beteiligung von zwölf Priestern
bei der Konsekration von Chrisam und Katechumenen. J. A. Jungmann
schreibt über die Mitwirkung der zwölf Presbyter: « Übrigens bewahrt
im Pontificalgottesdienst gerade der Gründonnerstag noch ein weiteres
Beispiel uralter Konzelebration: bei der Ölweihe, wo u.a. zwölf Presbyter
— als Vertretung des gesamten Stadtklerus — in Paramenten erscheinen
und, wie ein alter Ordo von Rouen sich ausdrückt, ‘ simul cum pontifice
verbis et manibus conficiunt ’, ein Wort, das Amalar vom Mitkonskrinieren
in der Messe gebraucht hatte, Liber oH. I, 12, 26 (Haussons II, 75) » (Miss.
Soil., I. 261, Anm. 14).

nique hagiographique. Mais en marge de ses articles et contributions, il dépensa en d'autres activités de parole et d'apostolat de grand air: Cadets, Scoutisme, Route, Camps d'été etc. sans oublier le *Cercle Sainte-Jeanne* (1926), multipliant réunions, entretiens et plaquettes... Dans cette optique de publications, il contribua à la fondation des *Editions de l'Orante* (1934). En 1938, il put mettre sur pied l'Ouvrage sociale du domaine de *Troussures*, par Auncuil (Oise).

En 1940, lors de l'exode au cours de la seconde guerre qu'il vécut, le P. Doncoeur, se replie sur Lyon, où il devient Aumônier national des Scouts de France. En 1944, il reprend aux *Etudes* sa collaboration jusqu'en juillet 1958 où lui y est donné de se consacrer entièrement à son Oeuvre familiale de Troussures (école ouverte en octobre 1959). C'est là qu'il meurt, le 21 avril 1961, et là aussi qu'il est inhumé, le 23, après une Messe d'enterrement en cette église *Saint-Etienne* de Beauvais qu'il aimait tant.

Dans l'organe très personnel de son Cercle de jeunes, dans ses *Cahiers Sainte-Jeanne* (premier numéro en février 1930), on trouve au naturel divers aspects de sa pensée et de son apostolat, à la tête de cette équipe qu'il groupa et anima avec flamme. Ces Cahiers envisagent de consacrer l'année 1962 (dernière gerbe de la moisson) à un choix des lettres du Père, au florilège de ses plus belles pages, et à la bibliographie complète de ses articles et contributions très dispersées. Ce travail est entrepris par l'une des ses fidèles, la chartiste Yvonne Lanhers, qui collabora avec le Père dans leurs cinq volumes sur divers textes du *Procès de Sainte Jeanne d'Arc*.

En 1961, pp. 220-222, les *Cahiers Sainte-Jeanne* ont déjà donné, établie par Andrée Fossier, une bibliographie du P. Doncoeur: 61 numéros de plaquettes, discours, et autres écrits, etc. Le numéro de novembre 1961, pp. 225-320, *Mémorial Paid Doncoeur* contient de suggestives photos du Père, avec quelques articles qui évoquent ses activités et son rayonnement. Il est dédié: *A notre Père qui dans le Christ par l'Evangile nous a engendrés. Non solum in memoriam, sed in intentionem et in spem*. L'Evangile, Paul Doncoeur, le trouvait et le vivait toujours actuel, dans les leçons et le déroulement de la Liturgie.

F. COMBALUZIER, C.M.

IUS ET PRAXIS

A C T A SANCTAE SEDIS

SACRA RITUUM CONGREGATIO

I

MISSA VOTIVA IN DIE PROFESSIONIS RELIGIOSORUM

(η. 13)

Sequens Missa, unica pro singulis occasionibus, est votiva II classis, et celebratur aut de mandato aut de consensu respectivi Ordinarii; in ea adhibetur color albus.

Antiphona ad Introitum. Ps. 39, 8-9. In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus, volui, et legem tuam in medio cordis mei. (T. P. Allelûia, alleluia.) Ps. ibid., 2. Expectans expectavi Dominum, et intendit mihi.

V. Gloria Patri.

Et dicitur Gloria in excelsis.

Oratio

Omnipotens sempiterne Deus, qui famulos tuos, a mundi periculis ereptos, ad plenius sectanda Filii tui vestigia vocare dignatus es: praesta, quaesumus; ut propositam sibi evangelicam perfectionem consequantur. Per eundem Dominum.

Epistola: Phil. 3, 7-14: Quae mihi fuerunt lucra... ad bravium supernae vocationis Dei in Christo Iesu Domino nostro.

Graduate. Ps. 65, 11-14. Introibo in domum tuam in holocaustis, reddam tibi vota mea, quae distinxerunt labia mea. V. Ibid., 16 Venite, audite, et narra-

bo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit anima: mea.
Alleluia, alleluia. V. Gal. 6, 14. Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo. Alleluia.

Post Septuagesimam, omissis Alleluia et versu sequenti, dicitur:

Tractus. Ps. 62, 2. Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo. V. Sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. V. Ps. 50, 12. Cor mundum crea in me, Deus; et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Tempore autem paschali omittitur graduate, et eius loco dicitur:

Alleluia, alleluia. y. *Gal. 6, 14.* Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo.

Alleluia. V. *Ps. 132, 4.* Ecce quam bonum et quam iucundum, habitare fratres in unum! Allelûia.

Evangclium: Mare. 10, 17-21: Cum egressus esset Iesus... et veni, sequere me.

Antiphona ad Offertorium. 1 Par. 29, 17-18. Domine Deus, in simplicitate cordis mei lætus obtuli universa: Deus Israel, custodi hanc voluntatem. (T. P. Alleluia.)

Secreta

Famulorum tuorum, Domine, sacrificium benignus accipias; et tibi paupertatem, castitatem et obedientiam voventes, tua caritate confirmes. Per Dominum nostrum.

Antiphona ad Communionem. Ps. 33, 9. Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus; beatus vir, qui sperat in eo. (T. P. Alleluia.)

Postcommunio

Prctiôso corpore et sanguine Filii tui refecti, te, Domine, deprecamur; ut, qui sacra vota te inspirante emisert, eadem te adiuvante custodiant. Per eundem Dominum.

MISSA VOTIVA IN DIE PROFESSIONIS RELIGIOSARUM

(n. 14)

Sequens Missa, unica pro singulis occasionibus, est votiva II classis, et celebratur aut de mandato aut de consensu respectivi Ordinarii; in ea adhibetur color albus.

Antiphona ad Introitum. Ps. 44, 11-12. Audi, filia, et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum et domum patris tui; et concupiscet Rex decorem tuum. (T. P. Alleluia, alleluia.) *Ps. ibid., 2.* Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea Regi.

V. Gloria Patri.

Et dicitur Gloria in excelsis.

Oratio

Deus, qui has famulas luas, a sacculi vanitate conversas, aci supernae vocationis bravium accendis: gratiam tuam cis infunde; ut professionis suae memores, qua: te inspirante promittunt, te auxiliante perficiant. Per Dominum.

Epistola: 1 Cor. 7, 6-8, 25, 29-32, 34: Hoc dico secundum indulgentiam.. ut sit sancta corpore, et spiritu: in Christo Iesu Domino nostro.

Gradualit. Regnum mundi et omnem ornatum sacculi contempsisti, propter amorem Domini mei Iesu Christi: quem vidi, quem amavi, in quem credidi, quem dilexi. V. Ps. 44, 2. Eructavit cor meum verbum bonum, dico ego opera mea Regi.

Allclûia, alleluia. V. Cant. 2, 1b. Dilectus meus mihi, et ego illi, qui pascitur inter lilia. Alleluia.

Post Septuagesimam, omissis Allclûia et versu sequenti, dicitur:

Tractus Ps. 26, 7-8, 10. Exaudi. Domine, vocem meam, qua clamavi ad te: miserere mei et exaudi me. V. Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea; faciem tuam, Domine, requiram. V. Adiutor meus esto, ne derelinquas me; neque despicias me. Deus salutaris meus.

Tempore autem paschali omittitur gradualit, et eius loco dicitur:

Allclûia, alleluia. V. Cant. 2, 16 Dilectus meus mihi, et ego illi, qui pascitur inter lilia.

Alleluia. V. Ps. 83, 5 Beati qui habitant in domo tua. Domine; in saecula saeculorum laudabunt te. Allclûia.

Evangelium: Matth. 25, 1-13: Dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc: Simile erit regnum... Vigilate itaque, quia nescitis diem, neque horam.

Antiphona ad Offertorium. Ps. 115, 16-17. Dirupisti. Domine, vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis, et nomen Domini invocabo. (T. P. Allclûia.)

Secreta

Suscipe, quaesumus, Domine, oblationem nostram: et has famulas tuas, quae se maiestati tuae in paupertate, castitate, obedientia devovent, benignus aspice, et ad praemia futura dispone. Per Dominum.

Antiphona ad Communionem. Ps. 72, 28. Mihi autem adherere Deo bonum est, ponere in Domino Deo spem meam. (7. P. Allclûia.)

Postcommunio

Deus, qui omnia pro te in hoc sacculo relinquentibus aeternum in caelis praeparas habitaculum: confirma corda famularum tuarum, et concede; ut ad caelestes Agni nuptias pervenire mereantur. Per Dominum.

MISSA VOTIVA AD VOCATIONES ECCLESIASTICAS PETENDAS

(«· 75)

In hac Missa adhibetur color albus. †

Antiphona ad Introitum. Matth. 4, 18-19. Dominus secus mare Galilaea: vidit duos fratres, Petrum et Andréam, et vocavit eos: Venite post me: faciam vos fieri piscatores hominum. (7'. P. Allelûia, alleluia.) *Ps. 18, 2.* Cæli enarrant gloriam Dei: et opera manuum eius annuntiat firmamentum.

y. Glôria Patri.

Oratio

Mitte, quaesumus, Domine, operarios in messem tuam: ut Unigeniti Filii tui et præcepta iugiter servantur et ubique sacrificium innovetur: Qui tecum.

Epistola: 1 Reg. 3-10: Ministrabat puer Samuel... Loquere, Domine, quia audit servus tuus.

Graduait. Ps. 26, 4. Unam pétii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vita: mæ. y. Ut videam voluptatem Domini, et visitem templum eius.

Alleluia, alleluia, y. *Ps. 83, 5.* Beati qui habitant in domo tua, Domine: in saecula saxulorum laudabunt te. Alleluia.

Post Septuagesimam, omissis Allelûia et versu sequenti, dicitur:

Tractus Ps. 83, 2-4. Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! Concupiscit et deficit anima mea in atria Domini, y. Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum.

y. Etenim passer invenit sibi domum, et turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos: altaria tua, Domine virtutum, rex meus et Deus meus.

Tempore autem paschali omittitur graduate, et eius loco dicitur:

Alleluia, alleluia, y. *Ps. 83, 5.* Beati qui habitant in domo tua. Domine: in saecula saxulorum laudabunt te.

Alleluia. V. *Eccli. 39, 19.* Florete, flores, quasi lilium, et date odôrcm, et frondete in gratiam, collaudate canticum, et benedicite Dôminum in operibus suis. Alleluia.

Evangelium: Ioann. 1, 35-51: Stabat Ioannes... et descendentes supra Filium hominis. H

Antiphona ad Offertorium. Ps. 15, 5. Dominus pars hereditatis mea: et calicis mei: tu es qui restituas hereditatem meam mihi. (T. P. Alleluia.)

Secreta ¶

Munus quod offerimus, Domine, vitale populo tuo perfice sacramentum: ut in circuitu mensæ tuæ preces et hôstias multiplicati tibi ministri committant. Per Dôminum nostrum.

Antiphona ad Communionem. Ps. 65, 16. Venite, audite, et narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit anima· mea·. (T. P. Alleluia).

Postcommunio

Cæléstibus repleti mysteriis, quaesumus, omnipotens Deus: ut ministros tuos et numero augeas et caritate sanctifies. Per Dôminum.

MISSA VOTIVA AD VOCATIONES ECCLESIASTICAS SERVANDAS

(n. 16)

In hac Missa adhibetur eoior albus.

Antiphona ad Introitum. Ps. 104, 3-4. Latetur cor quæréntium Dôminum, et confirmamini: quaerite faciem eius semper. (T. P. Alleluia, alleluia.) *Ps. ibid., 1.* Confitemini Domino, et invoke nomen eius: annuntiate inter gentes opera eius.

V. Gloria Patri.

Oratio

Excita, Domine, in Ecclesia tua spiritum pietatis et fortitudinis; qui dignos altaribus tuis ministros, et verbi tui strenuos assertores efficiat. Per Dôminum nostrum.

Epistokr. I Ioann. 2, 14-17: Scribo vobis, iuvenes... manet in æternum.

Graduait. Ps. 72, 24 et 1. Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate tua deduxisti me, et cum glôria suscepisti me. y. Quam bonus Israel Deus, his qui recto sunt corde!

Alleluia, alleluia. V. *Ps. 51, 10.* Ego sicut oliva fructifera in domo Dei; speravi in misericordia Dei in æternum et in sacculum saeculi. Alleluia.

Post Septuagesimam, omissis Alleluia et versu sequenti, dicitur:

Tractus. Ps. 23, 3-5. Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? y. Innocens manibus et mundo corde, qui non accepit in vano animam suam, nec iuravit in dolo proximo suo. y. Hic accipiet benedictionem a Dômino, et misericordiam a Deo salutari suo.

Tempore autem paschali omittitur graduale, et eius loco dicitur:

Alleluia, alleluia, y. *Ps. 51, 10.* Ego sicut oliva fructifera in domo Dei; speravi in misericordia Dei in ætérnum et in saeculum saeculi.

Alleluia, y. *Ps. 65, 16.* Venite, audite, et narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit anima· meæ. Allelûia.

Evangelium: Ioann. 15, 1-9: Ego sum vitis vera... Manete in dilectione mea.

Antiphona ad Offertorium. Ps. 91, 2. Bonum est confiteri Dômino, et psallere nomini tuo, Altissime. (T. P. Allelûia.)

Secreta

Plebis tuæ, quaesumus, Domine, preces et munera benignus intende; ut dispensatores mystenôrum tuorum multiplicentur, et in amôre tuo itSgiter perseverent. Per Dominum.

Antiphona ad Communionem. Ioann. 17, 11 et 17. Pater sancte, conserva eos in nomine tuo. quos dedisti mihi, ut sint unum, sicut et nos: sanctifica eos in veritate. (T. P. Allelûia.)

Postcommunio

Fac no;, quaesumus. Domine, recensitis mysteriis respirare; et quos minières Redemptionis elegeris, immensa tu.e caritati pura mente servire. Per Dominum.

MISSA VOTIVA AD VOCATIONES RELIGIOSAS PETENDAS ET FOVENDAS

(n. 17)

In hac Missa adhibetur color albus.

Antiphona ad Introitum. Ps. 79, 15-16. Respice de carlo et vide, et visita vincam istam: et perfice eam, quam plantavit dextera tua. (T. P. Allelûia, alleluia.) Pr. ibid., 2. Qui regis Israel, intende, qui deducis velut ovem Ioseph V. Glôria Patri.

Oratio

Familiam tuam, quaesumus, Domine, propitius respice et nova prole semper amplifica: ut et filios suos ad propositam sanctitatem perducere, et aliorum salutem efficaciter valeat procurare. Per Dominum nostrum Iesum Christum, Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat.

Epistola. Eph. 4, 1-6; 23-24: Obsecro vos ego vinctus... in iustitia et sanctitate veritatis.

Gradualit. Ps. 99, 2-3. Servite Domino in Ixtitia, introite in conspectum eius in exsultatione. V. Scitote quoniam Dominus ipse est Deus, ipse fecit nos et non ipsi nos.

Allelûia, allelûia. V. *Ps. 113. 15. Benedicti vos a Domino, qui fecit carlum et terram. Allelûia.*

Post Septuagesimam, omissis Allelûia et versu sequenti, dicitur.

Tractus. Ps. 121.6, 8-9. Rogate quæ ad pacem sunt Icrusalem, et abundantia diligentibus te V. Propter fratres meos et proximos meos loquebar pacem de te. V Propter domum Domini Dei nostri quaesivi bona tibi.

Tempore autem paschali onuntur graduate, et eius loco dicitur:

Alleluia, alleluia. /J>. *III*, 15. Benedicti vos a Domino, qui fecit cadum et terram.

Alleluia. V. *Ps.* 52, 12. Beata gens, cuius est Dominus Deus, populus quem elegit in hereditatem sibi. Allelûia.

Evangelium·. *Luc.* 9, 57-62: Ambulantibus discipulis in via, dixit quidam .ni lesuni... aptus est regno Dei.

Antiphona ad Offertorium. *Ps.* 42, 4. Introibo ad altare Dei: ad Deum qui latificat nivent litem meam. (T'. P. Allelûia.)

Secreta

Sacrificium nostra: devotionis, quod tibi, Domine, offerimus, benignus assume; ut familia tua fideliter tibi servire mereatur, et nova semper accipiat increment.!. Per Dominum.

Antiphona ad Communionem. *Ps.* 152, 1 et 5. Ecce quam bonum et quam ineundum habitare fratres in unum; quoniam illic mandavit Dominus benedictionem. (T'. P. Allelûia.)

Postcommunio

Huius, Domine, virtûte sacramenti, da nobis, quaesumus, perserverantem in tua voluntate famulatum; ut in diebus nostris, ct merito et numero, familia libi sen iens augeatur. Per Dominum.

Adnotationes

Ecclesiae catholicae summis Pontificibus maxime cordi fuit semper, sed praesertim in hoc saeculo, sacerdotum sanctitas necnon vocationum qualitas et numerus. Quin omnia sapientia documenta S. Pii X. Pii XI, Pii XII et Ioannis XXIII, f.r., memoremus, sufficiat mentionem facere *Pontificii Operis vocationum sacerdotalium* a Pio XII adprobatum die 4 novembres 1941 Motu proprio « De Pontificio Opere vocationum sacerdotalium apud Sacram Congregationem Seminariis et Studiorum Universitatibus praepositam constituendo ». Huius «Operis» propositum est voluntatem in christifidelibus «excitare fovendi, tuendi iuvandique Ecclesiasticas Vocationes . itemque fideles ex omnibus orbis partibus in communione precum ac piorum exere: o:im vocare...» (*Acta Ap. Sedis*, 33 [1941] 479).

Paulo post, die 8 septembris 1943, eadem S. Congregatio eiusdem « Operis » *Statuta et normas ad Statuta exsequenda* adprobavit et edidit (*Acta Ap. Sedis*. 35 [1943] 369-370).

..II

Demum, petentibus supradicta Sacra Congregatio de Seminariis et insimul Sacra Congregatio de Religiosis, die 1^a iulii 1961 Sacra Rituum Congregatio quinque novas Missas adprobavit quae celebrari possunt uti votivae sive in die

professionis religiosorum et religiosarum sive pro vocationibus sacerdotalibus: de quibus infra.

Inter votivas in novis editionibus Missalis sub nn. 13, 14, 15, 16, 17, habentur quinque novae Missae votivae quae sequuntur:

- n. 13. Missa votiva in die professionis religiosorum;
- n. 14. Missa votiva in die professionis religiosarum;
- n. 15. Missa votiva ad vocationes ecclesiasticas petendas;
- n. 16. Missa votiva ad vocationes ecclesiasticas servandas;
- n. 17. Missa votiva ad vocationes religiosas petendas et fovendas.

Duas prae oculis habemus editiones Missarum n. 15 et 16, quae dici possunt « ad vocationes ecclesiasticas petendas » et « ad vocationes ecclesiasticas servandas »; quarum editionum prima, typis polyglottis vaticanis impressa, disposita fuit iuxta normas S.R.C. iam impertitas; altera vero editio (Tibure impressa) improprie ac erronee servat titulos antea usitatos, i.e.: *Introitus*, loco *Antiphona ad Introitum*; *Offertorium*, loco *Antiphona ad Offertorium*; *Communio*, loco *Antiphona ad Communionem*; praeterea verba ipsius tituli Missarum non concordant cum originali; dicitur enim: *Missa ad petendas vocationes ecclesiasticas*, loco *Missa votiva ad vocationes ecclesiasticas petendas*; et *Missa pro vocationibus ecclesiasticis servandis*, loco *Missa votiva ad vocationes ecclesiasticas servandas*; tandem desideratur brevis rubrica, quae legitur in originali: *In hac Missa adhibetur color albus*.

Post titulum Missarum n. 13 et n. 14 exstat rubrica: « *Sequens Missa, unica pro singulis occasionibus, est votiva II classis, et celebratur aut de mandato aut de consensu respectivi Ordinarii...* ».

Eadem rubrica tamen non praemittitur aliis tribus Missis nn. 15, 16, 17.

Proinde Missae votivae « in die professionis religiosorum » et « in die professionis religiosarum » unice ut II classis, ordinandae erunt iuxta n. 370, c) novi Codicis rubricarum, et cum privilegiis in n. 343 eiusdem Codicis contentis. Conditiones, uti patet, sunt: ut Missa sit unica pro singulis occasionibus, et accedat mandatum aut consensus respectivi Ordinarii.

Quaeri potest:

1. Utrum verba « in die professionis » intelligi debeant tantum « in die professionis perpetuae », vel etiam « in die professionis temporariae ». Salvo meliore indico, putamus respondendum esse affirmative etiam si agatur de professione temporaria; quia, etsi *temporaria*, est vera *professio*; textus enim non distinguit.

2. In aliqua Congregatione religiosa uno quoque anno *professio* renovatur, cum, iuxta Constitutionem, ad annum tantum emittatur. Hoc in casu licetne quotannis Missam votivam n. 14 celebrare? Censemus, nostra *sententia*, adhuc respondendum esse affirmative, cum quotannis agatur de vera *professione*.

3. Verbum « respectivi » Ordinarii censemus intelligendum esse non solum de *Ordinario loci*, sed etiam de *Superiore maiore* in religionibus clericilibus exemptis, iuxta can. 198, § 1. cod. iur. canonici.

4. In Pontificali romano post actionem liturgicam in functione Dc benedictione et consecratione Virginum » exstat rubrica: « Missa dicitur de die, cum collecta pro Virginibus sub uno *Per Dominum* », atque statim additur oratio *Dii, quaesumus, Domine, his famulabus tuis* », etc.; postea autem, suis locis habentur *Secreta et Postcommunio*. In hac functione dici non poterit Missa votiva in die professionis religiosarum »?

Affirmative respondere non ausim, quia ritus «Dc benedictione et consecratione Virginum » superat, quoad solemnitatem, alias formas < professionis », quae communiter fiunt in Congregationibus. Praeterea in Pontificali romano huic caeremoniae praeponitur rubrica: < Benedictio et consecratio Virginum fieri debet in Epiphania Domini, vel in Albis Paschalibus, aut in Natalitiis Apostolorum. seu in Dominicis diebus ». Haec autem pars Pontificalis romani nondum a S.R.C. reformata est; ideo putamus nihil esse innovandum usque dum competens auctoritas sensus suos proferat.

Supradicta rubrica, Missis votivis nn. 13 et 14 praeposita, non exstat ante alias Missas votivas nn. 15, 16, 17; igitur hae Missae retinendae sunt, communiter, uti Missae votivae IV classis. Licebit tamen illas celebrare, in quibusdam circumstantiis, uti votivas II classis; ex. gr. iuxta n. 370, b) novi Codicis rubricarum (pro... seminariis...: initium et finis anni scholaris, iubilaea extraordinaria...!; vel etiam iuxta n. 366 eiusdem codicis, i.e. pro re gravi et publica simul causa, quae potest esse aliqua gravis spiritalis necessitas vel utilitas dioecesis ab Ordinario diiudicanda.

Textus. Aliter ac in quibusdam Missis, ultimis annis approbatis (ex. gr.: In Assumptione beatae Mariae Virginis, S. Ioseph opificis, S. Pii X), novae Missae habent textum iuxta versionem antiquam.

Plures formulae a S.R.C. recognitae et aptatae fuerunt (ex. gr.: Postcomm. Missae n. 17 cf. cum oratione «super populum» fer. III post Dominicam I Passionis); aliae sumptae sunt ex Missis iam exstantibus in Missali: ex. gr.:

In Missa n. 13:

Epistola (Phil. 3, 7-14), cf. Missam in festis S. Francisci de Paula (2 aprilis) et S. Petri de Alcantara (19 octobris);

Versus alleluaticus T. P., *Ecce quam bonum*, cf. Missam S. Alfonsi de Ligorio (2 augusti);

Evangelium (Me. 10, 17-21), cf. Missam in festis S. Gabrielis a Virgine Perdolente (27 febr.) et S. Antonii M. Zaccaria (5 iulii);

Antiphona ad Communionem. *Gustate et videte*, eadem est in Missa Dominicae VIII post Pentecosten;

In Missa n. 14:

Epistola (I Cor. 7, 6-8, 25, 29-32, 34), cf. Missam IV de Communi Virginum. *Vultum tuum*;

Versus alleluaticus T. P., cf. Missam Almae Domus Lauretanae (olim pro aliquibus locis, 10 decembris).

In Missa η. 15:

Antiphona ad Introitum, *Dominus secus nuire*, feliciter reviviscit ex Missa vigiliae (suppressae) S. Andreae Apost. (olim 29 novembris);

Graduale, *Unam petii*, cf. Missam S. Familiae et Almae Domus Lauretanac (olim pro aliquibus locis, 10 decembris);

Versus alleluaticus, *Beati qui habitant*, cf. Missam Almae Domus Lauretanac ut supra;

Evangelium (Ioan. 1, 35-51) ex Missa vigiliae (suppressae) S. Andreae Apost. (olim 29 nov.).

In Missa n. 16:

Antiphona ad Introitum, *Laetetur cor*, cf. Missam fer. V post Dominicam IV Quadragesimae;

Graduale, *Tenuisti*, cf. Missam Dominicae II Passionis (seu Palmarum);

Evangelium (Ioan. 15, 1-9) cf. Missam *Protexisti*, de Communi unius Mart. T. P.;

Antiphona ad Communionem, *Bonum est*, invenitur eadem in Dominica Septuagesimae.

In Missa n. 17:

Λ'

Antiphona ad Introitum, *Introibo*, cf. Missam in festo S. Stanislai Kostkae (olim pro aliquibus locis, 13 novembris).

Fiuctus. Paulo post editam a summo Pontifice Pio XI gravissimam Encyclicam *De Sacerdotio catholico*», S.R.C., per decretum diei 11 martii 1936, facultatem extendit celebrandi Missam votivam D. N. Iesu Christi Summi et Xcterni Sacerdotis una cum pio exercitio orandi pro Cleri sanctificatione orbis universi (*Ephem. lit. IP*, 51 f 1937| 4).

Nunc ex novis Missis approbatis alium peculiarem fructum licet sperare ut Deus religiosos, religiosas, sacerdotes et adspirantes ad sacerdotium sanctificet.

Ex ipsa celebratione divini Sacrificii Missae primus fructus spiritualis pendet. Sed per meditationem formularum, ex quibus Missae componuntur, spiritualem alimoniam omnes sumere possunt sive pro anima propria sive in fovendo sacerdotii et religionis aestimationem, ac intimum perfectionis desiderium alere in adspirantibus ad sacerdotium et in animis Deo consecrandis.

Valde prosunt < dies sacerdotales », atque in hac occasione (et in aliis) singulae formulae etiam argumentum praebere possunt, per conciones, explicandi veras et claras notiones de sacerdoti natura, necessitate, excellentia.

Faxit Deus ut optimas vocationes ad statum ecclesiasticum et ad « Religionem » concedere dignetur, « una cum auxiliis necessariis quibus vocationes ipsae ad felicem exitum adducantur ».

COMMUNICATIO CIRCA FESTA PATRONORUM ITALIAE I

(Uni uterque clerus Italiae teneatur, ad normam rubricarum, festa S. Francisci Assisiensis, Conf., atque S. Catharinae Senensis, Virg., Italiae Patronorum principalium, gradu I classis celebrare, curent Ordinarii ut, in Propriis conficiendis, tres lectiones historicae propriae utriusque Sancti inserantur; et in fine sextae lectionis addatur:

In festo S. Francisci Assisiensis, Conf. (die 4 octobris): «Pius vero Papa duodecimus, una cum sancta Catharina Senensi, principalem Italiae Patronum declaravit atque constituit ».

In festo S. Catharinae Senensis, Virg. (die 30 aprilis): «Pius vero Papa duodecimus, una cum sancto Francisco Assisicnsi, principalem Italiae Patronam declaravit atque constituit ».

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, ex aedibus Sacrae Rituum Congregationis, die 5 augusti 1961.

L. * S.

C. Card. Cico g x a n i, Ep. Tusculanus, *Praefectus*
Henricus Dante, *a secretis*

III

DECRETUM CIRCA TRANSLATIONEM FESTI SS. CORDIS IESU 2

Cum anno 1962 festum Ssmi Cordis Iesu occurrat die 29 Iunii simul cum festo Ss. Petri et Pauli, Apostolorum, quod iuxta Codicem Rubricarum n. 91, 3, praecedentia gaudet, nonnulli locorum Ordinarii petierunt ut festum Ssmi Cordis Iesu ad alium transferatur diem.

Quare haec Sacra Rituum Congregatio, de mandato Ssmi D. N. Ioannis Papae XXIII, statuit ut in illis regionibus ubi festum Ss. Petri et Pauli Apostolorum est de praecepto, festum Ssmi Cordis Iesu celebretur die 22 Iunii, feria VI post festum Ssmi Corporis Christi.

Ideoque pro his regionibus calendarium ita mutetur:

Die 22 Iunii, Feria VI. Ssmi Cordis Iesu, I classis.

Die 28 Iunii, Feria V, Vigilia Ss. Petri et Pauli App., II classis.

I .Ictu Ap Sedis, 53 (1961) 6 ii).

- Aclt tp Sedis. 54 (1962) 50.

Dic 29 Iunii, Feria VI, Ss. Petri et Pauli App., I classis.

Die 30 Iunii, Sabb., Commemoratio S. Pauli Ap., III classis.

Ex Secretaria S. Rituum Congregationis, die 13 Decembris 1961.

C. Card. Cicognani, Ep. Tusculan., *Praefectus*

L. S.

Henricus Dante, *a secretis*

Adnotatio. — Non raro evenit ut, ob occursum duorum Officiorum uno eodemque die, Officium I classis, die fixo statutum, locum cedat Officio mobili eiusdem classis, qui in tabella praecedentiae superiorem obtineat locum, et in alium diem transferatur.

Hoc autem in praxi fere semper discidium efficit inter pietatem publicam Ecclesiae seu liturgicam et pietatem privatam seu fidelium, praesertim si festum translatum, sive ratione patronatus, sive devotione populi, summi momenti apud fideles habetur, ita ut translatio plerumque incongrua videatur. Si autem festum translatum in iure communi est de praecepto, magis ac magis translatio incongrua videtur: nam, dum festum liturgicum in sequentem diem transfertur, ecclesiasticum praeceptum die statuto manet.

Occursus huiusmodi hoc anno habetur die 29 Iunii, cum festum Ss.mi Cordis Iesu occurrat simul cum festo Ss. Apostolorum Petri et Pauli.

Iuxta Codicem rubricarum (n. 91, 3) festum Ss.mi Cordis Iesu praecedentia gaudet; proinde festum liturgicum Ss. Apostolorum in sequentem diem transfert debet; christifideles, tamen, festum de praecepto Ss. Apostolorum Petri et Pauli die 29 Iunii observare tenentur.

Peropportune ergo praesens Decretum statuit ut hoc anno festum Ss.mi Cordis Iesu feria VI post festum Ss.mi Corporis Christi (i.e. die 22 Iunii) celebretur, ita ut festum Ss. Apostolorum Petri et Pauli die proprio maneat.

Decretum latum est pro illis regionibus tantum ubi festum Ss. Apostolorum est de praecepto; sunt enim nonnullae nationes, ex.gr. Gallia, in quibus festum Ss. Petri et Pauli non est de praecepto servando, cuius tamen solemnitas dominica sequenti celebratur.

Vigilia Ss. Apostolorum Petri et Pauli (28 Iunii) et Commemoratio S. Pauli Ap. (30 Iunii), quae, vi translationis festi Ss. Apostolorum, hoc anno suppressae essent, per hoc Decretum suis diebus restaurantur.

Optandum ut Decretum latum fuisset pro universa Ecclesia, illis regionibus ubi festum Ss. Petri et Pauli App. non est de praecepto minime exceptis; procul dubio unitas celebrationis liturgicae semper prodest unitati familiae christianae quae in celebratione liturgica profecto exprimitur.

Sicut etiam optandum est ut alia vice huiusmodi Decreta ante editionem Ordinis Officii et Missae promulgentur, praesertim si exinde, ut in casu. Ordo Officii et Missae plurium dierum erit immutandus.

S. F VMOSO

IV

DECLARATIO CIRCA QUAEDAM DUBIA QUAE IN RUBRICARUM
CODICE INTERPRETANDO ORTA SUNT 1

Ut nonnullis petitionibus circa externam festorum solemnitatem satisfiat, haec Sacra Congregatio, audito Commissionis liturgicae suffragio, numeros Codicis rubricarum, qui sequuntur, ita definiendos esse statuit:

N. 358. — Solemnitas externa ipso iure competit dumtaxat:

- a) festo Ssmi Cordis Iesu;
- b) festo B. M. V. a Rosario, in dominica I mensis octobris;
- c) festo Purificationis B. M. V., si actio liturgica huic diei propria, approbante Sancta Sede, in dominicam transferatur, pro ea tantum Missa, quae candelarum benedictionem et processionem sequitur;
- d) festo Patroni principalis, rite constituti, nationis, regionis seu provinciae sive ecclesiasticae sive civilis, dioecesis, loci seu oppidi vel civitatis;
- e) festo Patroni principalis, rite constituti, Ordinis seu Congregationis, et religiosae provinciae;
- f) festo Patroni, rite constituti, coetuum vel institutionum, in ecclesiis vel oratoriis, quo fideles ad Patronum celebrandum conveniunt;
- g) festis anniversarii Dedicationis necnon Tituli propriae ecclesiae;
- h) festis Tituli necnon Fundatoris canonizati Ordinis seu Congregationis;
- i) festis aut commemorationibus, in calendario Ecclesiae universae vel in calendario proprio inscriptis, quae cum peculiari populi concursu celebrantur: cuius rei iudex est loci Ordinarius.

N. 359. — Solemnitas externa, si ipso iure competat, nec supra, n. 358, pro quibusdam solemnitatibus externis aliter statuatur, fieri potest aut ipso die quo festum impeditur, aut in dominica immediate praecedenti vel immediate sequenti Officium festi impediti, aut alio die ab Ordinario loci determinando, iuxta rubricas.

Si vero peculiari induito conceditur, solemnitas externa diei definito assignatur.

► p C. Card. C i c o g n a n i, Ep. Tusculan., *Praefectus*

L. eTt S.

Henricus Dante, *a secretis*

1 *Acta Ap. Sedis*, 54 (1962) 51.

Adnotatio. — Aspectus praecipui recentioris legislationis liturgicae, qui etiam in novo rubricarum Codice inveniuntur, sunt quaedam actioni pastoralis adaptationes valde utiles.

Inter quas non ultimae sunt adnumerandae illae dispositiones quae ordinationem Missarum votivarum respiciunt. Etenim ne in extraordinariis celebrationibus, quae quacumque ex causa fiunt, ipsa Missae celebratio quid mere decoratisum aliquando evadat, in rubricarum Codice largius quam antea Missae votivae celebratio permittitur peculiaribus circumstantiis aptae.

Attamen evulgato rubricarum Codice et in praxim deducto, rubricae, quae ad Missas votivas in sollemnitate externa festorum respiciebant, minus visae sunt concedere quam pro votis et opportunitate.

Qua de causa nonnulli locorum Ordinarii a Sacra Rituum Congregatione petierunt ut facultas Missam votivam in sollemnitate externa festorum celebrandi ad omnia Sanctorum festa cum peculiari populi concursu celebrata extendere-tur et quidem quovis anni die.

Ut his petitionibus satisfaceret, Sacra Rituum Congregatio Declarationem hanc qua supra evulgavit.

Ex comparatione novi textus a S.R.C. propositi cum textu pristino in Codice rubricarum contento, innovationes quae sequuntur elucent:

1. Ad n. 358 ad litteram *a* deleta sunt verba: *in dominica III post Pentecostem* ex hoc eruitur solemnitatem externam festi Ss.mi Cordis Iesu exinde fieri posse quocumque die iuxta rubricas, neque requiri Ordinarii licentiam aut iudicium de populi concursu;

2. Ad litteram *c* verba *festis I aut II classis quae cum quadam peculiari actione liturgica sunt connexa* ita suffecta sunt: *festum Purificationis H.M.V. si actio liturgica huic diei propria...* Revera multi sciscitabantur quatenus essent ista festa quadam peculiari actione liturgica connexa, cum, si Missam festi Purificationis, quae candelarum benedictionem et processionem sequitur, exciperes, perperam aliud festum exquireretur.

3. Quoad solemnitatem externam festi Patroni principalis de qua ad litteram *d* primitivi textus, hac Declaratione solemnitatem externam ipso iure competitur omnibus Patronis, qui Patroni nomine quocumque titulo condecorantur. scilicet sive nationis, sive regionis, seu provinciae ecclesiasticae aut civilis, sive dioecesis, sive loci seu oppidi vel civitatis, sive, pro religiosi. Ordinis seu Congregationis vel tantum provinciae religiosae, sive etiam coetuum vel institutionum: sed hoc in casu facultas in ecclesiis vel oratoriis datur, quo fideles, id Patronum celebrandum conveniunt. Ita celebratio Patroni coetuum vel institutionum expediri, qui alioquin vix liturgicam celebrationem haberent.

4. Denique ad litteram *f* extensio quam maxime, vi huius Declarationis, affertur: quae enim antea tantum festis I et II classis concedebatur, nunc omnibus festis aut commemorationibus, in calendario Ecclesiae universae vel in calendario proprio inscriptis, conceditur. Ex hoc in praxi perpaucis festis solemnitatis externa ipso iure non competit. Est casus solemnitatis externae, ex.gr., S. Rochi vel S. Ritae celebrandae in ecclesia in qua nullo titulo eorum festa sunt inscripta;

devotio tamen in istos Sanctos inter fideles progressa esi. Sed et quidem hoc in casu possibilitas celebrandi solemnitatem externam adhuc manet, obtinenda tamen ex induito a Sancta Sede; et hoc sane ut vigiletur ne facilius evulgetur Saniorum devotio de quibus forte nihil historice constet, aut circa eos aliquid perperitio vel fanaticae agatur.

5. Quaerere potest aliquis cur sub litteris *a, b, c*, etc... huius Declarationis enumerentur Sanctorum festa qui, si excipias festa Patronorum coetuum vel institutionum, sub verbis litterae *i* « festis aut commemorationibus in calendario Ecclesiae universae vel in calendario proprio inscriptis » certe includuntur. Ratio haec est: ad celebrandam solemnitatem externam istorum festorum requiritur concursus populi ab Ordinario loci dijudicandus, pro ceteris festis sub litteris *a* ad *h* enumeratis, solemnitas externa nulla clausola est limitata.

6. Ad n. 359 ubi dicitur: « *solemnitas externa... fieri potest aut ipso die quo festum impeditur, aut in dominica immediate praecedenti vel immediate sequenti Officium festi impediti* » adiecta sunt haec verba: *aut alio die ab Ordinario loci determinando*. Ex hoc darius elucet:

solemnitas externa festi suo die impediti fieri potest, iuxta rubricas, aut ipso die, aut in dominica immediate praecedenti vel immediate sequenti, sine ulla licentia;

b) solemnitas vero externa festi suo die non impediti, quovis die tantum ab Ordinario loci assignari potest, a quo proinde expetenda est permissio;

f) qua facultate Ordinarius uti potest etiam pro festis suo die impeditis vel etiam pro solemnitate externa festi B.M.V. a Rosario, si forte extra dies supra enumeratos in primo casu, vel extra dominicam 1 octobris in secundo, celebratur.

7. Per se Ordinarius loci, in determinando die, etiam diem liturgicum 1 classis eligere potest, quo in casu de solemnitate externa fit tantum commemoratio in Missa dici, modo ne occurrat dies sub nn. 1, 2, 3 et 8 in tabella praecedentiae recensitis. Tamen optandum est ut Ordinarius loci absteat quin designet aut permittat solemnitatis externae celebrationem saltem diebus in quibus ne commemoratio quidem Missae votivae in Missa dici a rubricis permittitur vel diebus in quibus solemnitas externa;] cum tempore liturgico minime conveniat, ut, ex.gr., tempore Passionis. Quin etiam ne finis praecedentiae Proprii de Tempore super festa Sanctorum frustretur, neve fideles distrahantur a praecipuis festis vel diebus liturgicis, optandum est ut, quotiescumque a rubricis solemnitas externa prohibetur, ab Ordinario loci prohibeantur etiam pia exercitia, ut, ex.gr., preces, cantiunculae, processio vel etiam tantum sollemnis expositio Simulacri, oratio panegyrica et similia.

S. Famoso

V

DECLARATIO CIRCA EDITIONEM TYPICAM PARTIS SECUNDAE
PONTIFICALIS ROMANI¹

Recenter prodiit editio vaticana partis secundae Pontificalis romani, quae vi decreti huius Sacrae Congregationis, sub die 13 Aprilis 1961, uti « typica » declarata est.

Ad dubia praecavenda, bene visum est quae sequuntur declarare:

Cum agatur de editione « typica » simul ac « emendata », id est de editione, in qua ritus et rubricae, necnon cantus gregorianus, in parte vel ex integro, ad simpliciores simul ac meliorem formam redacta sunt, ritus, rubricae ac cantus gregorianus, in praecedentibus editionibus exhibita, vim obligationis amiserunt.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, ex Aedibus Sacrae Rituum Congregationis, die 2 Ianuarii 1962.

C. Card. Cicognani, Ep. Tusculan., *Praefectus*

L. S.

Henricus Dante, *a secretis*

Anotatio. — « Editio typica » alicuius libri liturgici est editio typis Polyglottis Vaticanis exarata et per Decretum S. Rituum Congregationis «typica» declarata, cui editiones omnes, quae « iuxta typicam » dicuntur, ab editoribus pontificiis exaratae in posterum adamussim concordare debent: de eiusdem concordantia cum editionibus approbatis, ad normam can. 1390 C.I.C., constare debet ex attestatione Ordinarii loci in quo imprimuntur aut publici iuris fiunt.

Cum alicuius libri prodiit nova editio typica, editiones praecedentes per se vim amittunt, non eis quis uti potest et substitui debent, praesertim cum nova editio sit etiam emendata. **W**

Hac Declaratione S. Rituum Congregatio admonet quod nova editio typica partis secundae Pontificalis Romani, nuper edita, cum sit simul emendata, immo funditus recognita, ita obligat ut editiones usque nunc usitatae vim obligationis amiserint neque ideo quis uti amplius eis possit.

S. **F**v m o s o

¹ *Acta Ap Sedis*. 54 (1962) 52.

SUPREMA S. CONGREGATIO S. OFFICII

DECRETUM DE SACRA COMMUNIONE INFIRMIS
ADMINISTRANDA HORIS POSTMERIDIANIS ¹

Quaesitum est ab hac Suprema S. Congregatione utrum infirmis, etsi non in periculo mortis constitutis, nec decumbentibus, sed domo egredi non valentibus, Sacram Communionem ministrare liceat horis postmeridianis, quoties ipsi mane Sacram Eucharistiam recipere nequiverint, sive prae sacerdotis absentia, sive prae alio rationabili impedimento.

Feria V" loco IV"" die 19 octobris 1961.

Em.mi ac Rcv.mi DD. Cardinales rebus fidei ac morum tutandis praepositi, huic Dubio respondendum decreverunt: *Affirmative*, dummodo:

1) agatur de infirmis qui iam per hebdomadam domo egredi non valeant;

2) tempus ac frequentia Sacrae Communionis a Parocho vel alio Sacerdote, cui spiritualis cura infirmi incumbit, determinantur;

3) regulae servantur quoad ieiunium eucharisticum iam statutae.

Quam decisionem Feria VI sequenti die 20 octobris 1961, in Audientia Em.mo ac. Rev.mo D.no Cardinali Secretario S. Officii impertita. SS.mus

1). N. D. Ioannes divina Providentia Papa XXIII confirmavit ac publici iuris fieri iussit.

Datum Romae ex aedibus S. Officii die 21 octobris 1961.

Sebastianus Masala, *blotarius*

Adnotatio. — Dubium de quo agimus novae disciplinae scientiam supponit, quae Constitutione Apostolica «Christus Dominus» die 6 ianuarii 1953 inducta est, circa eucharisticum ieiunium ac tempus quo divinum sacrificium celebrari et fidelibus praesentibus communio distribui potest. Haec disciplina novis innixa principiis veterem omnino immutavit, quae pluribus ante saeculis viguerat.

In ipsa Constitutione Apostolica Ordinariis facultas conceditur permittendi horis postmeridianis Missae celebrationem et sacram communionem distribuendi infra Missam vel proxime ante et statim post. At sane constans Ecclesiae regula permansit, distribuendi scilicet communionem (sive mane sive vespere) cum celebratur Missa, cuius pars integrans est, excepto ut patet casu Viatici.

Motu proprio vero «Sacram communionem» diei 19 madi 1957 extensio seu potius concessio facta est locorum Ordinariis permittendi horis postmeridianis S. Eucharistiae distributionem independentem a Missae celebratione, ubi loco

¹ *Acte Ap. Sechs*, 53 (1961) 735.

Missae aliqua sacra functio habeatur. In hoc Motu proprio de infirmis vespertanda Eucharistia est sermo, sed modo generico; quapropter quaesitum fuit ut S. C. de ipsorum vespertina communione explicite loqueretur. Hinc praesens Dubium, cui S. C. Sancti Officii respondit.

Dubium duo respicit puncta: 1) quinam infirmi possunt domi sacram communionem recipere horis postmeridianis, et 2) quis perpendere ac decernere potest susceptionis adiuncta, idest tempus et frequentiam.

Imprimis statuitur agi de infirmis, quamvis non in periculo mortis constitutis nec decumbentibus, qui iam per hebdomadam domo egredi non valerent et ipso mane sacram communionem suscipere non potuissent ob sacerdotis absentiam aut aliud rationabile impedimentum. Infirmi sunt qui aliquo morbo afficiuntur. Sed quaeri possit: quid dicendum de senibus? Sunt senes, qui stricte loquendo, nullo laborant morbo, sed aliqua indigent cura, praesertim hiemali tempore, ad valetudinem tuendam. Putamus eos uti infirmos haberi, non tantum ob adagium «ipsa senectus est morbus», sed etiam quia interdum domo egressus sanitati non parum nocere potest. Praeterea ad hoc inducit patens documentum, cum veluti causam agnoscit «aliud rationabile impedimentum».

Infirmi praeterea debent domi detineri valetudinis causa iam per hebdomadam. Hinc solum octavo die frui pontificia concessione incipere possunt, necessitate manendi domi permanente. Sed si mane praesto sit sacerdos, qui Eucharistiam infirmo deferre possit, hic mane valet eam sumere, horis scilicet quibus ordinarie Missa celebrari potest, non vero horis postmeridianis, iamvero quo infirmus vespere domi communicari valeat, requiritur ut ipse mane hoc facere non potuerit «sive prae sacerdotis absentia, sive prae alio rationabili impedimento». Putamus hic verbo *absentia* intelligi debere impossibilitatem sacerdotem habendi, qui sacramentum ad infirmum deferat, non vero eius carentiam in loco, secus nihil diceret sequens dictio «alio rationabili impedimento». Hisce insuper verbis intelligi potest infirmum sacram Eucharistiam recipere non potuisse mane quacumque causa impediante, uti, exempli gratia, esset defectus ieiunii eucharistici, aut impossibilitas quaevis ob infirmitatem, aut familiare quoddam motivum aut etiam nimia sacerdotis occupatio. Neque necesse est ut communio postmeridiana repetatur aut constanter sive habitualiter fiat, sed sufficit quoti circumstantia locum habeat una vice, seu aliquando, quod evidenter exprimitur verbo *quoties*.

Alterum punctum respicit personam quae iudicare seu determinare debeat circa tempus et frequentiam huius vespertinae communionis. S. Congr. hoc indicium sive parochus tribuit, sive sacerdoti, cui spiritualis cura infirmi incumbit.

Haec sane attributio signum est Ecclesiae sollicitudinis spirituali bono consulendi fidelium, qui infirmitate vexantur, et est insuper aequa ac recta, praesertim in nosocomiis, institutis, etc., aut ubi parochus vel eius adiutor nequit huic officio operam dare. Hic sacerdos videbit utrum praescriptae adsint condiciones et statuet horam ac frequentiam sacrae communionis, quam ipse dabit vel alius sacerdos.

L.x circa ieiunium eucharisticum immutata manet.

M. G.

RECENSIONES

P. Rado O.S.B., *Enchiridion liturgicum. Complectent Theologiae sacramentalis et dogmata et leges iuxta novum codicem rubricarum*, 2 voll. Romae-Friburgi Brisg.-Barcinone, Herder, 1961. In-8", XVI-1524 pp.

1. *Indoles operis*. Titulus forsán aliquem inducere posset ad censendum hoc opus, notabilis ferme molis, ut aliquam selectorum fontium liturgicorum collectionem, quia « Enchiridion » tali revera sensu aliquando usurpatur. Sed in praesenti casu erraret profecto, quia hic sumitur pro libro manuali, quoti, de cetero, germanae significationi verbi adhibiti apprime respondet.

Mens cl. A. revera fuit liturgiac librum manualement aliquem, et quidem sub omni respectu integrum, componendi, in scholis theologicis adhibendum.

Inscriptionem hanc A. alii priori praetulit, cl. Jungmann suggerente. Initio enim sic operam suam practitulaverat: Enchiridion liturgiae pastoralis seu synthesis theologiae sacramentalis.

2. *Ambitus*. A. disserit de Missa, Sacramentis, Sacramentalibus, Officio divino, Anno liturgico, locis, vestibis, obiectis sacris, piis exercitiis ceterisque notionibus omnibus, quae ad cultum aliquo modo referuntur.

Omnia pertractat — et haec est peculiaris novitas et veluti distinctis um signum manualis — sub aspectu, qui simul est dogmaticus, moralis, iuridicus rubricalis, caeremonialis, historicus, exegeticus, pastoralis et asceticus. Fructus qui inde producit est aliqua magna « Summa » medioevalis recordationis.

Ad arduum huiusmodi laborem aggrediendum, maxime eum impulit munus, quod, iam ab anno 1948, in Universitate Budapestinensi exercet, quod est magisterium in cathedra « Theologiae sacramentalis cum institutionibus liturgicis ». Etenim hanc ampliorem synthesim ipse in lectionibus pro huius facultatis tyronibus parandis, sedula opera elaboravit.

3. *Methodus*. Materia exponitur methodo scholastica. In re dogmatica theses formaliter enunciantur et postea, ut mos est in theologiae dogmaticae manualibus, serie diversorum argumentorum e Scriptura et Traditione etc. demonstrantur.

Sed etiam in reliqua materia praebenda A. modo semper systematico et perspicuo procedit, per distinctas divisiones conceptus et argumenta ordinate recensendo. Stylus claritate nitet. Lingua, quae latina est, tenore, quem omnibus accessibilis putamus, evolvitur.

Singulae lectiones bona bibliographica ornantur, quae etsi aliqua investigatione notabilis momenti caret, opera fundamentalia, recentiora quoque, generatim complectitur. In fine operis habetur etiam opportunus index ad promptius reperienda capita bibliographica iuxta diversa argumenta.

Placet in toto opere abundantia citationum ex Patribus, scriptoribus et aliis

IVas werden wir demi mit der Schaltwoche anfangen?

Es bieten sich wertvolle mid intéressante Perspektiven an. *Im kirchlichen Festkalender* konnte die Schaltwoche liturgisch etwa ini Sinne des alttestamentlichen Sabbatjahres gefeiert werden. Besonders die Schaltwoche der Vierteljahrhunderte konnte den Gedanken eines « Heiligen Jahres » in die Festfeier einer ganzen Woche umsetzen, als Jubel- und Dankwoche für die natürlichen und die fibernatürlichen Gaben und Gnaden. (Für die Liturgie können die betreffenden Perikopen aus den Büchern Moses in Betracht).

Im ausserkirchlichen Lehen gab die Schaltwoche einen günstigen Anlass, einmal wirkliche Betriebsferien zu machen auf allen Wirtschaftsgebieten. Der Mensch konnte in dieser Woche zeigen, dass er noch Herr über die Technik ist, indem alle Maschinen in dieser Woche ruhen würden, weil die Menschen, die sie sonst « bedienen », eine Feiertage haben. — Dass unsere Kinder sich über eine zusätzliche Ferienwoche besonders freuen würden, sei nur am Rande bemerkt.

Bzo soli die Schaltwoche innerhalb des Jahres eingefügt werden?

Da die meisten Menschen auf der nördlichen Halbkugel leben und die Sommerzeit die Zeit ist, in der man am liebsten und am leichtesten Feiern veranstalten und Ferien nehmen möchte, käme vielleicht die Stelle nach dem 2. Quartal in Frage, also die Jahresmitte. Kirchlich wäre das gerade die Zeit nach den grossen Festen des Kirchenjahres. — Oder nach dem 3. Quartal. — Oder, wenn eine Aufteilung der Monate im Rhythmus von 28, 28, 35 Tagen bzw. 35, 28, 28 Tagen durchgeführt würde, gäbe es noch andere gute Möglichkeiten des Einschubs.

Um einen Uebergang von unserem jetzigen Kalender zum neuen ohne Bruch vollziehen zu können, müssten wir warten bis zu einem Jahre, das nach dem bisherigen Kalender mit einem Sonntag beginnt, also bis 1967 oder 1974.

Gerade wir Christen sollten uns für eine Kalenderreform interessieren und einsetzen. Wenn wir es nicht tun, wird sie eines Tages von weltlicher Seite ohne Berücksichtigung der religiösen Gesichtspunkte vollzogen. Für manche ganz liberal eingestellte Politiker wird die hier vorgeschlagene sicher noch zu kompliziert sein. In solchen Kreisen neigt man eher zu der Beibehaltung des bisherigen Jahres von 365 bzw. 366 Tagen, wobei aber der 365. bzw. 366. Tag einfach als *wochenlos* zugerechnet werden soll. Mit dieser Lösung können wir uns im Hinblick auf den geordneten Siebentagerhythmus niemals zufrieden geben.

Otto Stevens, Pfarrer

Oldersum, Ostfriesland, 15. März 1961

IUS ET PRAXIS
ACTA SANCTAE SEDIS
SACRA RITUUM CONGREGATIO

DECRETUM GENERALE
ORDO BAPTISMI ADULTORUM IN VARIOS GRADUS
DISTRIBUITUR, PER QUOS CATECHUMENI, PROGREDIENTE
INSTRUCTIONE, USQUE AD BAPTISMUM PERDUCUNTUR

Ordo Baptismi adultorum, in *Rituali roniaio*, tit. II. cap. IV, descriptus, ex variis ritibus atque caeremoniis succrevit, quibus olnn catechumeni per diversos institutionis christianae gradus progredientes, ad sanctum Baptismum ducebantur.

Cum vero, maxime in territoriis Missionum, numerus catechumenorum qui per gradus institutionis catholicae ad Baptismum ducendi sunt, Deo opitulante, m dies augeatur, multi illarum regionum Ordinarii institerunt, ut varii ritus, nunc m unum Ordinem contracti, quadamtenus ad antiquum modum reducerentur, scilicet, ut secundum suam naturam, initio atque successivis institutionis christianae gradibus adhiberi possint.

Similem petitionem nonnulli quoque locorum Ordinarii regionum catholicarum obtulerunt, cum nostris temporibus numerus adultorum qui Ecclesiam ingredi desiderant, continuo augeatur, et opportunum esse videatur, eorum institutionem catecheticam sacris quoque ritibus sanctificare.

I his omnibus rite perpensis atque utilitate restitutionis variorum rituum qui ad institutionem catechumenorum pertinent, recognita, ne tamen usus diffformes inducantur, haec Sacra Congregatio Ordinem Baptismi adultorum, quem supra memoravimus, per septem gradus disposuit, quibus, per opportuna temporis spatia, catechumeni adulti, secundum progressum institutionis catecheticac, ad suscipiendum Sacramentum Baptismatis tendant.

Quae omnia, comprobantibus, quantum earum interest, SS. Congregationibus Supremae S. Officii, necnon Fidei Propagationis, cum pro [311] suprema approbatione et concessione per infrascriptum Eminantissimum Cardinalem Praefectum Sanctissimo Domino Nostro Ioanni Pp. XXIII submissa fuerint, Sanctitas Sua, in audientia die 11 mensis Aprilis anni 1962, libenti animo concedere dignata est, atque

* .-kni .:/>. *Sedis*, 54 (1962) 310-338. — Numen inter quadratas uncas, textui inserti, paginas commentarii /IcM Ap. *Sedis* indicant.

disposuit, ut infrascriptus « Ordo » in *Rituali romano*, loco indicato, inseratur, et ab omnibus quorum interest, iuxta normas ibidem statutas, adhibeatur.

Contrariis quibuslibet, etiam speciali mentione dignis, minime obstantibus.

Romae, ex aedibus S. Rituum Congregationis, die 16 Aprilis, an. 1962.

Arcadius Card. Larraona, Praefectus

L. *S.

Henricus Dante, a secretis

ADDITIONES ET VARIATIONES

IN RITUALI ROMANO

CIRCA ORDINEM BAPTISMI ADULTORUM

[312] Tit. II, cap. III: Praenotanda de Baptismo adultorum, n. 12: *In medio huius numeri, tractus: «sed prius errorum etc.», sic scribatur: «sed prius in Fide catholica diligenter instruantur».* ,

Inscriptio capitis II' sic mutetur:

Caput IV

Ordo Baptismi adultorum uno tractu exsequendus

Hoc loco ponatur Ordo Baptismi adultorum, qualiter nunc in Rituali exhibetur.

Post praedictum Ordinem ponatur nomen Ordo per gradus Catechumenatus dispositus, qualiter hic sequitur:

Ordo Baptismi adultorum per gradus Catechumenatus dispositus

Normae pro usu huius Ordinis

1. Omnes locorum Ordinarii concedere vel praescribere possunt, ut in Baptismo adultorum Ordo hic statutus servetur.

2. Totus ritus in septem gradus est divisus:

Primus gradus respicit praeparationem spiritualem a sacerdote peragendam, qui cursum institutionis catechumenorum moderatur, necnon fidelium, qui precationibus, graviores vitam christianam exhibendo, catechumenis auxilio spirituali esse debent (nn. 1-3); sequitur prima catechumenis nominis impositio, fundamentalis catechesis, actus aversionis ab errore et conversionis ad Deum, atque prima sollemnis cum Cruce signatio (nn. 4-12), quae simul est etiam actio fundamentalis exorcismi, seu diabolicarum potentiarum radicalis eversio.

[313] *Secundus gradus* exhibet perantiquam caeremoniam gustationis salis, qua significatur crescens delectamentum catechumenorum in christiana institutione (nn. 13-17).

Tertium, quartum, quintum gradum constituunt solemnes ter repetiti exorcismi, quibus fortiter in pectus demittitur catechumenorum ad Deum totalis conversionis labor, cui humani generis adversarius summopere reluctatur (nn. 18-24; 25-31 ; 32-40).

Sextus gradus continet caeremonias proxime ad Baptismum recipiendum directas, ex perantiquo usu depromptas atque profunda significatione repletas.

Post solemnem catechumenorum in ecclesiam ingressum (nn. 41-42), sequitur redditio symboli et orationis dominicae, ultimus exorcismus et ritus aperitionis aurium; demum, iterata abrenuntiatione Satanae, catechumenus oblinitur cum oleo catechumenorum ac quasi pugnator constituitur contra potestates Christo et Ecclesiae inimicas (nn. 47-49).

Septimus atque ultimus gradus proprie ducit ad Baptismum.

Renovatur nominis impositio, fit Fidei confessio, Baptismatis petitio (nn. 51-52), administratio Baptismatis (nn. 53-55), atque cum sacro chrismate unctio, qua innuitur Spiritus Sancti gratia Baptismate accepta (n. 55), vestis baptismalis et candelae accensae traditio (nn. 56-57), baptizatorum dimissio (n. 58).

3. Diversi gradus, quibus totus ritus dividitur, sequuntur progredientem catechumenorum christianam instructionem et catechesim. Proinde non licet gradus illos omittere, confundere, vel ab ordine statuto mutare. Hoc tantum permittitur, ut scilicet quidam gradus subsequenti uniatur, ubi ratio pastoralis id suadeat. Si quis vero catechumenus una simul cum ceteris, rationabili causa, ritum perficere nequivit, tenetur illum saltem privatim supplere.

Circa aliquos vero ritus peculiares qui, forsitan, in certis locis aut regionibus, vel apud quosdam populos, admirationem movere vel male accipi possunt, ad Conventus episcopales facultas defertur, opportune statuendi quae heri debeant, iuxta normas sequentes:

n) Si constet, alicubi, iuxta communem populorum mentem, tactus manus sacerdotis, *signum Crucis* super catechumenos facientis, accipi uti signum actionis iudicialis cum certis consecrariis legalibus, vel uti significationem a sensu christiano prorsus alienam habentem, tunc, maxime si opus conversionis adhuc ad primordia sistitur, Episcopi determinent modum quo catechumeni signo Crucis muniri debeant, [314] scilicet, prout a rubricis suis locis dicitur, vel ita ut patrini catechumenos signent, vel tandem ut ipsi catechumeni se signent, dum sacerdos super omnes simul signum Crucis producit.

b) Ubi *gustatio salis* per ipsum sacerdotem, qui sal imponat ori catechumenorum, fieri nequeat, Episcoporum erit determinare modum item a rubricis suo loco propositum adhibendum, scilicet num salis exhibitio fieri debeat a maiore vase sale pleno, ex quo ipsi catechumeni sal accipiant.

r) Circa *unctionem cum oleo catechumenorum* hacc animadvertantur: ubique, maxima diligentia et perseveranti instructione, catechumenis significatio huiusmodi

unctionis exponendi est. Ubi vero catechumenis, propter familiares ac inveteratas consuetudines, vera et profunda huius unctionis significatio nullo modo explicari possit, Episcopi ab illa unctione dispensare possunt, sed pro illis populis aut definitis locis *tantum*, et *tantummodo* pro temporis spatio, quo huiusmodi unctio finem suum didascalicum attingere nequit. Omnibus tamen viribus adnitendum est, ut sacra unctio, cum oleo huic proprie usui consecrato, progrediente christiana institutione populi, regulariter impertiri possit.

d) Quae de unctione cum oleo catechumenorum statuta sunt, pariter valent de unctione eunt sacro chrismate, catechumeno facienda aqua Baptismatis iam abluto. Ceterum, quia Sacramentum Confirmationis conferri debet per manus impositionem cum unctione chrismatis in fronte (can. 780), necesse est catechumenos iam inde a prima institutione ad Baptismum ita praeparare, ut significationem unctionum sacrorum oleorum in Ordine Baptismatis exstantium, recte et bene intellegant.

Quae vero a Coetibus episcopalibus circa eas quas supra memoravimus quaestiones statuta fuerint, cum Sacris Congregationibus Fidei propagandae et Rituum tuendorum communicentur, atque, Sancta Sede annuente, ad praxim deducantur.

4. Ritus et caeremoniae, maiore qua possibile est, solemnitate fiant, adstante populo christiano; ritus bene praeparentur, ut catechumeni fructum spirituales uberiorem inde accipiant. Patrini vel matrinae ad omnes gradus, iuxta opportunitatem, praesto sint. Praecedat semper, antequam sacri ritus incipiant, plana et familiaris caeremoniarum interpretatio, fidelibus et catechumenis aequae utilissima.

Sicubi vero singuli vel pauci tantum instituendi sint catechumeni, gradus Catechumenatus liturgici seu sacri ritus hic descripti, etiam (315] extra ecclesiam, sed *in loco sacro* et in forma simplici, peragi possunt; de qua tamen re, iuxta opportunitates peculiares locorum, decernant Ordinarii locorum, vel Conventus episcopales, ita ut in tota dioecesi vel regione uno quocumque modo procedatur.

5. Omnes formulae dici possunt lingua vernacula, versione tamen a Conferentiis episcopalibus cuiusque nationis vel regionis, vel ab Ordinario loci approbata, exceptis exorcismis, formulis unctionum ac benedictionum, nec non ipsa Baptismi forma.

Si vero, ex statu psychologico catechumenorum deducitur, eos desiderare exorcismorum verba propria lingua clare audire, tunc exorcismi quoque lingua vernacula proponi possunt.

6. Versiones in linguam vernaculam parari curent Conventus episcopales pro tota regione, a Commissione peculiariter ad hoc deputata, in qua viri propriae cuiusque linguae apprime periti, sive sint clerici sive laici, textum conficiant, non tantum fidelem, sed et spiritui quoque linguae respondentem. Versiones demum a dictis Conventibus episcopalibus debite approbentur, non tamen ultra spatium decem annorum, ita ut versiones praedictae continue linguarum progressui aptari possint.

ORDO BAPTISMI ADULTORUM

PF.R GRADUS CATECHUMENATUS DISPOSITUS

Primus gradus

1. *Sacerdos, indutus superpelliceo et stola, re/ etiam pluvioli, violacei coloris, cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et, genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit ad implorandum divinum auxilium. Deinde singulus, se signat, dicens.*

V. Deus, in adiutorium meum intende.

Omnes respondent: Domine, ad adiuvandum me festina.

y. Gloria Patri.

Omnes: Sicut erat.

2. *Postea incipit, prosequens clericis:*

Ant. Effundam * super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, dicit Dominus.

[316] *Et, si fieri potest, alternatim cum omnibus aliis sequentes psalmos cantat vel recitat:*

Psalmus 8

Domine, Domine noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Psalmus 28

Tribuite Domino, filii Dei.

Psalmus 41

[317] Quemadmodum desiderat cerva rivos aquarum, * ita desiderat anima mea te, Deus.

Et repetitur antiphona:

Effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, dicit Dominus.

3. *Deinde dicitur:*

Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.

Pater noster *secreto usque ad*

V. Et ne nos inducas in tentationem.

Omnes. Scd libera nos a malo.

V. Domine, exaudi orationem meam.

Omnes. Et clamor meus ad te veniat.

[318] V. Dominus vobiscum.

Omnes. Et cum spiritu tuo.

Orômus. Oratio,

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis, in confessione verae fidei, ætemæ Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia maiestatis adorare unitatem: quaesumus; ut, eiusdem fidei firmitutē, ab omnibus semper muniamur adversis.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: et quod humilitatis nostræ gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur effectū.

Pro pluribus catechumenis :

Da, quaesumus, Domine, electis nostris, ut, sanctis edocti (-æ) mysteriis, et renoventur fonte Baptismatis, et inter Ecclesiæ tuæ membra numerentur. Per Christum Dōminum nostrum.

Omnes: Amen.

Pro uno catechumeno:

Da, quaesumus, Domine, electo(-æ) nostro(-æ), ut sanctis edoctus(-a) mysteriis, et renovetur fonte Baptismatis, et inter Ecclesiæ tuæ membra numeretur. Per Christum Dōminum nostrum.

Omnes: Amen.

4. Tum sacerdos catechumenos vocat nominarim, per nomen et cognomen familiae, prius masculos, deinde feminas, et ille qui est appellatus respondet : Adsum. Postea sacerdos interrogat :

Quid petitis ab Ecclesia Dei?

Omnes: Fidem.

Sacerdos :

Fides, quid vobis præstat?

Omnes: Vitam æternam.

Sacerdos :

Si vultis habere vitam aeternam, servate mandata. Diligite Dōminum Deum vestrum ex toto corde vestro, et ex tota anima vestra, et ex tota mente vestra, et proximum vestrum sicut vos ipsos. In his duobus mandatis tota Lex pendet, et Prophète. Fides autem est, ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in unitate veneremini, neque confundendo personas, neque substantiam separando. Alia est enim persona Patris, alia Filii, alia Spiritus Sancti: sed horum trium una est substantia, et nonnisi una divinitas.

[319] 5. Et rursus interrogat:

Abrenuntiatis sitanæ?

Et omnes insimul respondent, numero singulari et nomine proprio:

Abrenuntio.

Interrogat :

Et omnibus operibus eius?

Omnes: Abrenuntio.

Interrogat :

Et omnibus pompis eius?

Omnes ; Abrenuntio.

6. *Deinde sacerdos interrogat de symbolo Fidei, dicens:*

Creditis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli et terræ?

Omnes: Credo.

Interrogat:

Creditis in Iesum Christum, Filium eius unicum, Dominum nostrum, natum, et passum?

Omnes: Credo.

Interrogat:

Creditis et in Spiritum Sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, et vitam æternam?

Omnes: Credo.

7. *Tunc sacerdos ter exsufflat leniter versus faciem eorum et dicit semel:*

Exi ab eis, spiritus immunde, et da locum Spiritui Sancto Paradito.

7 a. *Sicubi vero vel etiam lenis exsufflatio ex longinquo minus conveniens esse videtur, sacerdos supradictam formulam dicit, manu dextera versus catechumenos erecta.*

8. *Hic in modum crucishalat leniter super eos et dicit:*

Accipite Spiritum bonum per istam insufflationem, et Dei benedictionem.
V. Pax vobis.

Omnes: Et cum spiritu tuo.

8 a. *Sicubi vero vel etiam lenis insufflatio ex longinquo minus conveniens [320] esse videtur, sacerdos, manu dextera versus catechumenos extensa, dicit:*

Accipite Spiritum bonum per istam manus impositionem et Dei benedictionem.
V. Pax vobis.

Omnes: Et cum spiritu tuo.

9. *Deinde singuli praetereunt ante sacerdotem, qui pollice facit crucem in eorum fronte et in pectore, dicens:*

X., accipe signum Crucis tam in frontem te, quam in corde: sume fidem cælestium præceptorum. Talis esto moribus, ut templum Dei iam esse possis: ingressisque (ingressaque) ecclesiam Dei, evasisse te laqueos mortis, lactus(-a) agnosce.

Si vero numerus catechumenorum sal magnus sit, ipsi catechumeni, proprio loco manentes, pollice se signant in fronte, et in pectore, dum sacerdos manu duplex signum versus eos producit, dicens:

Accipite signum Crucis tam in frontem te, quam in corde: sumite fidem cælestium præceptorum. Tales estote moribus, ut templum Dei iam esse possitis: ingressisque (ingressaque) ecclesiam Dei, evasisse vos laqueos mortis, læti (lætæ) agnoscite.

Inde prosequitur:

Colice Deum Patrem omnipotentem, ec Icsu[m] Christu[m], Filium eius unicum, Dôminu[m] nostru[m], qui ventiu[rus] est indicare vivos et mortuos, et sacculu[m] per ignem.

Omnes: Arnen.

Orémus. (In singulari pro singulo) Oratio

Te deprecor, Domine, sancte Pater, omnipotens ætème Deus: ut his famulis tuis, qui (famulâbus tuis, quæ) in huius sacculi nocte vagantur incerti(-æ) ac dûbii(-æ), viam veritatis et agnitionis tuæ iibeas demonstrari: quatenus, reseritis oculis cordis eorum, (cdrum), te unum Deum Patrem in Filio, et Filium in Patre cum Spiritu Sancto recognoscant, atque huius confessionis fructum, et hic, et in futiuro sæculo percipere mercantui. Per Christu[m] Dôminu[m] nostru[m].

Omnes Arnen.

9 a. *Ubi vero, contra ritum signandi catechumenos signo Crucis ab ipso sacerdote, graviores surgunt difficultates, Conferendae episcopales, [321] iuxta normas pro usu huius Ordinis, n. 3a, determinare debent, utrum catechumeni a patrinis Cruce signandi sint, an se ipsos Cruce signent, dum sacerdos idem signum Crucis super omnes simul producit et formulam pronuntiat in plurali.*

10. *Postea dentio singuli ante sacerdotem praetereunt, et ipse pollice signat singulos signo Crucis in fronte dicens:*

Signo tibi fron ꝥ tem, ut suscipias Crucem Domini.

In auribus:

Signo tibi au res, ut audias divina præcepta.

In oculis:

Signo tibi ôcu ›Ʒ los, ut videas claritatem Dei.

In naribus:

Signo tibi na ꝥ res, ut odorem suavitatis Christi sentias.

m ore:

Signo tibi os ut loquaris verba vitae.

In pectore:

Signo tibi ꝑcc»~< tus, ut credas in Deum.

In scapulis:

Signo tibi scâ pulas, ut suscipias iugum servitûtis eius.

Si vero numerus catechumenorum sat magnus sit, nil prohibet quominus hae caeremoniae a pluribus sacerdotibus peragantur.

Denique erga electos sat magnum signum Crucis producit, dicens:

Signo vos omnes in nōmine Patris, et Filii, ☩ et Spiritus Sancti, ut habeatis vitam ætérnam et vivatis in saecula saeculorum.

Omnes: Amen.

Oremus.

[In singulari pro singulo)

Orario

Preces nostras, quaesumus, Domine, clementer exaudi, et hos electos tuos (has electas tuas) N.N., Crucis dominicæ impressione signatos(-as), perpetua virnitate custodi: ut, magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta servantes, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam pervenire mereantur. Per Christum Dōminum nostrum.

It. Arnen.

[322] Oremus.

Oratio

Deus, qui humani generis ita es conditor, ut sis etiam reformator, propitiare populis adoptivis, et novo testamento sōbolem novæ prolis adscribe: ut, filii promissionis, quod non potuerunt assequi per naturam, gaudeant se recepisse per gratiam. Per Christum Dōminum nostrum.

It. Arnen.

10 a. *Ubi vero, iuxta ea quæ superius, ad n. 9 a dicta sunt, signum Crucis ab ipso sacerdote super catechumenos effici non possit, ipsi catechumeni, proprio loco manentes, potest se signant in respective corporis loco, dum sacerdos manu signa Crucis versus eos ϱΓικ. ducit, dicens:*

Signo vobis frontem, ut suscipiatis Crucem Domini.

In auribus:

Signo vobis aures, ut audiat divina præcepta.

In oculis:

Signo vobis oculos, ut videatis claritatem Dei.

In naribus:

Signo vobis nares, ut odorem suavitatis Christi sentiat.

In ore:

Signo vobis os ☩, ut loquamini verba vitæ.

In pectore:

Signo vobis pectus, ut credatis in Deum.

In scapulis:

Signo vobis scapulas, ut suscipiatis iugum servitutis eius.

11. *Time extendit manum super electos et dicit:*

Orcinus. (/» singulari pro singulo) Oratio

Onuiipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere dignare super hos famulos tuos, quos (has famulas tuas, quas) ad rudimenta fidei vocare dignatus es: omnem cæcitatem cordis ab eis expelle: disnimpe omnes laqueos satanae, quibus fuerant colligati(-ac): aperi eis, Domine, idnuam pietatis tuæ, ut, signo sapientiae tuæ imbiiti(-æ), omnium cupiditatum foetoribus careant, et ad suavem odorem praeceptorum tuorum læti(-æ) tibi in Ecclesia tua deserviant, et proficiant de die in diem, ut idonei(-æ) efficiantur accedere ad gratiam Baptismi tui, percepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R". Amen.

[323] 12. Tandem sacerdos dicit (iit singulari pro singulo):

Ite in pace et Dominus sit vobiscum.

Omnes: Amen.

Secundus gradus

13. Sacerdos indutus superpelliceo et stola, vel etiam pluviali, violacei coloris, cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et genibus flexis, piis mente ad Deum preces effundit, ad implorandum divinum auxilium. Deinde, surgens, st. signat, dicens:

V. Deus, in adiutorium meum intende.
Omnes respondent: Domine, ad adiuvandum me festina.
V. Gloria Patri.
Omnes.: Sicut erat.

14. Sacerdos benedicit sal:

Exorcizo te, creatura salis, in nomine Dei <? Patris omnipotentis, et in caritate Domini nostri Iesu ꝥ Christi, et in virtute Spiritus Sancti. Exorcizo te per Deum vivum, per Deum verum, per Deum sanctum, per Deum, qui te ad tutelam humani generis procreavit, et populo venienti ad credulitatem per servos suos consecrari præcepit, ut in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te, Domine, Deus noster, ut hanc creaturam salis sanctificando sancti fides, et benedicendo bene dicas, ut fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est indicare vivos et mortuos, et sacculum per ignem,

R". Amen.

Benedicto sale, antequam catechumeni eius medicinam gustent, sacerdos addat sequentem orationem :

Oremus. (In singulari pro singulo) Oratio

Domine, sancte Pater, omnipotens æternus Deus, qui es, qui cras, et qui permanes usque in finem, cuius origo nescitur, nec finis comprehendere potest: te supplices invocamus super hos famulos tuos, quos (has famulas tuas, quas) de errore liberasti: dignare exaudire eos, qui (cas, quæ) tibi cervices suas humiliant ad lavacri fontem,

ut, renâti(-æ) ex aqua et Spiritu Sancto, expoliâti(-æ) veterem hominem, induant novum. [324] qui secundum te creatus est; accipiant vestem incorruptam, et immaculatam, tibi que Deo nostro servire mereantur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Arnen.

15. *Tunc pollice cl indice accipit de ipso sale et immittit in os uniuscuiusque catechumeni, dicens (singulariter singulis):*

accipe sal sapiëntiæ: propitiatio sit tibi in vitam æternam.

R. Amen.

Sacerdos:

Pax tibi.

R Et cum spiritu tuo.

Oremus.

(In singulari pro singulo)

Oratio

Deus patrum nostrorum, Deus universæ conditor veritatis, te supplices exoramus, ut hos famulos tuos (has famulas tuas) respicere digneris propitius, et hoc primum pabulum salis gustantes, non diutius esurire permittas, quo minus cibo expleantur cælesti, quatenus sint semper spiritu ferventes, spe gaudentes, tuo semper nomini servientes. Perduc cos (eas), Domine, quaesumus, ad novæ regenerationis lavacrum, ut cum fidelibus tuis promissiõmn tuarum æterna præmia consequi mereantur. Per Christum Dõminum nostrum.

R Arnen.

15 a. *Ubi vero, iuxta prudens indicium Conventus episcopalis, impositio salis ad os catechumenorum per ipsum sacerdotem convenienter fieri nequeat, idem Conventus iuxta normas pro usu huius Ordinis, n. 3b, datas, disponat, ut catechumeni sibi ipsis sal imponent, digitis sumptum e maiore vase a sacerdote ipsis oblato.*

16. *Postea sacerdos dicit (in singulari pro singulo):*

Ite in pace, et Dominus sit vobiscum.

Omnes: Arnen.

Tertius gradus

17. *Committitur prudenti indicio Ordinariorum locorum, utrum, perpensis necessitatibus vel opportunitatibus catechumenorum, tres gradus sequentes, scilicet tres series exorcismorum, distincte atque separarim, diversis temporibus, peragi sinantur, an omnes tres ima actione contractas, vel etiam unam r.v tribus tantum, duabus aliis omissis.*

[325] 18. *Caeremoniae Imius gradus fiunt semper distinctim, pro catechumenis viris, et pro /eminis, et, iuxta opportunitatem, etiam loco et tempore diversis.*

19. *Sacerdos indutus superpelliceo et stola, vel etiam pluviâli, violacei coloris, cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, ad implorandum divinum auxilium. Deinde, surgens, se signat, dicens:*

It. Deus, in adiutôrium meum intende.

Omnes respondent: Dômine, ad adiuvândum me festina.

IC Glôria Patri.

Omnes: Sicut erat.

Pro viris

20. *Sacerdos dicit super electos stantes {in singulari pro singulo}:*

Orate, electi, flectite génua, et dicite: Pater noster.

Et electi, genibus flexis, orant et dicunt: Pater noster, *usque ad* Sed libera nos a malo, *inclusive.*

Sacerdos subiimgit:

Levate, complete orationem vestram, et dicite: Amen.

Et illi, snrgentes, respondent:

Arnen. ' .

Sacerdos dicit patrinis:

Signate cos mccum.

Et facit signum Crucis versus electos, dicens:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti,
dum patrini pollice signant cos in fronte, eadem verba proferentes.

21. *Deinde sacerdos extendit manum super eos dicens:*

Oremus.

{In singulari pro singulo}

Oratio

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui Moysi famulo tuo in monte Sinai apparuisti, et filios Israel de terra Aegypti eduxisti, deputans cis Angelum pectus tuæ, qui custodiret eos die ac nocte: te quaesumus, Domine; ut mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui similiter custodiat et hos famulos tuos et perducatur ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dôminum nostrum.

Omnes: Arnen.

[326] *Exorcismus*

{In singulari pro singulo}

Ergo, maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, et da honorem Deo vivo et vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, et Spiritui Sancto, et recede ab his famulis Dei, quia istos sibi Deus et Dôminus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, fontemque Baptismatis vocare dignatus est: et hoc signum sanctæ Crucis *{producit signum ancis, dum singuli pollice se signant in fronte}*, quod nos fronti eius damus, tu. maledicte diabole, numquam audeas violare. Per ciimdcem Christum Dôminum nostrum, qui venturus est indicare vivos et mortuos, et sacculum per ignem.

Omnes: Amen.

Et concluditur, ut infra n. 24.

Pro feminis

22. *Sacerdos dicit super electas stantes (in singulari pro singula):*

Orate, electæ, flectite genua, et dicite: Pater noster.

Ht electæ, genibus flexis, orant et dicunt: Pater noster, usque ad Sed libera nos a malo, inclusive.

Sacerdos subiungit:

Levate, complete orationem vestram, et dicite: Amen.

Et illæ, surgentes, respondent:

Amen.

Sacerdos dicit matrinis:

Signate eas mcccum.

Et facit signum Crucis versus electas, dicitis:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, dum matrinæ pollice signant eas in fronte, eadem verba proferentes.

23. *Deinde sacerdos extendit manum super eas, dicens:*

Oremus. (In singulari pro singula) Oratio

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angclônim, Deus Archangelôrum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Confessorum, Deus Virginum, Deus omnium bene viventium, Deus, cui omnis lingua confitetur, et omne genu flectitur, cælcstium, terrestrium, et infernorum: te invoco, Domine, super has Limulas tuas, ut eas custodire, et perducere digneris ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dôminum nostrum.

Omnes: Amen.

[327] *Exorcismus (In singulari pro singula)*

Ergo, maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, et da honorem Deo vivo et vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, et Spiritui Sancto, et recede ab his famulâbus Dei quia istas sibi Deus et Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, fontemque Baptismatis vocare dignatus est: et hoc signum sanctæ Cru^cis (producit signum crucis, dum singulæ pollice se signant in fronte), quod nos fronti earum damus, tu, maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eimdcem Christum Dôminum nostrum, qui venturus est indicare vivos et mortuos, et saeculum per ignem.

Omnes: Amen.

Et concluditur, ut infra n. 24.

24. *Postea sacerdos dicit (in singulari pro singulo)*

Ite in pace, et Dominus sit vobiscum.

Omnes: Amen.

Quartus gradus

25. *Caeremoniae Imius gradus fiunt semper distiilttim, pro catechumenis viris et feminis, et, iuxta opportunitatem, etiam loco et tempore diversis.*

26. *Sacerdos indutus superpelliceo et stola, vel etiam pluviali, violacei coloris cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit ad implorandum divinum auxilium. Deinde surgens, se signat, dicens:*

V. Deus, in adiutorium meum intende.

Omnes respondent: Domine, ad adiuvandum me festina.

V. Gloria Patri.

Omnes: Sicut erat.

Pro viris

27. *Sacerdos dicit super electos stantes (in singulari pro singulo):*

Orate, electi, décite gēnua, et dicite: Pater noster.

Et electi, genibus flexis, orant et dicunt: Pater noster, usque ad Sed libera nos a malo, inclusive.

Sacerdos subiungit:

Levate, complete orationem vestram et dicite: Arnen.

[328] *Et illi, surgemes, respondent:*

Arnen.

Sacerdos dicit patrinis:

SignAtc cos mccum.

Et facit signum Crucis versus electos, dicens:

In nomine Pair's, et Filii, et Spiritus Sancti,
dum patrini pollice signant eos in fronte, eadem verba proferentes.

28. *Deinde sacerdos extendit manum super eos, dicens:*

Oremus.

(In singulari pro singulo)

Oratio

Deus, immortale præsidium omnium postulantium, liberatio stipplicum, pax rogantium, vita credentium, resurrectio mortuorum: te invoco super hos famulos tuos, qui, Baptismi tui donum petentes, ætcmāni consequi gratiam spiritali regeneratione desiderant: accipe cos, Domine, et quia dignatus es dicere: Perite, et accipictis; quaerite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis: petentibus praemium pōr-rige, et iAnuain pande pulsantibus, ut, ætérnam cæléstis lavacri benedictionem consecuti, promissa tui muneris regna percipiant: Qui cum Patre, et Spiritu Sancto vivis et regnas, Deus, in saecula sæculōrum.

Omnes: Arnen.

Exorcismus

(In singulari pro singulo)

Audi, maledicte satana, adiurātus per nomen ætémi Dei, et Salvatoris nostri Iesu Chnsti Filii eius, cum tua victus invidia, tremens, geménsque discede: nihil tibi sit

commune cum Ius servis Dei, iam cæléstia cogitantibus, renuntiaturis tibi et sacco tuo, et beata: immortalitati victuris. Da igitur honorem advenienti Spiritui Sancto, qui, ex summa caeli arce descendens, proturbatis fraudibus tuis, divino fonte purgati pectora, sanctificata Deo templa et habitacula perficiat: ut, ab omnibus penitus noxiis præteritôrum criminum liberati, servi Dei gratias perenni Deo referant semper, et benedicant nomen sanctum eius in saecula sacculorum.

Omnes: Arnen.

Et concluditur, ut infra n. 31.

Pro feminis

29. *Sacerdos dicit super electas stantes (in singulari pro singula):*

Orâte, electa?, flectite genua, et dicite: Pater noster.

Et electae, genibus flexis, orant et dicunt: Pater noster, usque ad Sed libera nos a malo, inclusive.

[329] *Sacerdos subiungit:*

Levate, complete orationem vestram, et dicite: Arnen.

Et illa, surgentes, respondent:

Arnen.

Sacerdos dicit matrinis:

Signate eas inecuin.

Et Jacit signum Crucis versus electas, dicens:

In nomine Patris, et Filii, ri" et Spiritus Sancti,
cum matrinis pollice signant eas in fronte, eadem verba proferentes.

30. *Deinde sacerdos extendit manum super eas, dicens:*

Oremus.

(/» singulari pro singula)

Oratio

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui Moysi famulo tuo in monte Sinai apparuisti, et filios Israel de terra Aegypti eduxisti, deputans eis Angelum pietatis tuae, qui custodiret eos die ac nocte: te quaesumus, Domine; ut mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui similiter custodiat et has famulas tuas, et perdiicat eas ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum.

Omnes: Arnen.

Exorcismus

(*In singulari pro singula*)

Ergo, maledicte diaboli, recognosce sententiam tuam, et da honorem Deo vivo et vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, et Spiritui Sancto, et recede ab his famulabus Dei, quia istas sibi Deus et Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, fontemque Baptismatis vocare dignatus est: et hoc signum sanctae Crucis (producit signum crucis, dum singula pollice se signant in fronte), quod nos fronti earum damus, tu, maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est indicare vivos et mortuos, et sacculum per ignem.

Omnes: Arnen.

Et concluditur, ut infra n. 31.

31. *Postea sacerdos dicit (in singulari pro singulo);*
Ite in pace, et Dominiis sit vobiscum.
Omnes: Amen.

Quintus gradus

[330] 32. *Caeremoniae huius gradus fiunt semper distinctim, pro catechumenis viris, et pro feminis, et, iuxta opportunitatem, etiam loco et tempore diversis.*

33. *Sacerdos indutus superpelliceo et stola, vel etiam pluviali, violacei coloris, cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, ad implorandum divinum auxilium. Deinde, surgens, se signat, dicens:*

V. Deus, in adiutorium meum intende.
Omnes respondent: Domine, ad adiuvandum me festina.
V. Glôria Patri.
Omnes: Sicut erat.

Pro viris

34. *Sacerdos dicit super electos stantes (in singulari pro singulo):*
Orate, electi, flectite genua, et dicite: Pater noster.

Et electi, genibus flexis, orant et dicunt: Pater noster usque ad Sed libera nos a malo, inclusive.

Sacerdos subiugit:
Levate, complete orationem vestram et dicite: Arnen.
Et illi surgentes respondent:
Arnen.
Sacerdos dicit patrinis:
Signate eos mcccum.

Et Jacit signum Crucis versus electos, dicens:
In nomine Patris et Filii, et Spiritus Sancti,
dum patrini pollice signant eos in fronte, eadem verba proferentes.

35. *Deinde sacerdos extendit manum super eos, dicetis:*

Exorcismus (in singulari pro singulo)

Exorcizo te, immunde spintus, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut exeas, et recedas ab his famulis Dei. Ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pòdibus super mare ambulavit, et Petro mergenti dexteram porrexit.

[331] *Exorcismus* (In singulari pro singulo)

Ergo, maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, et da honorem Deo vivo et vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, et Spiritui Sancto, et recede ab his famulis Dei, quia istos sibi Deus et Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, fontemque Baptismatis vocare dignatus est: et hoc signum sanctae Cru^cis

(*producit signum Crucis, dum singuli pollice se signant in fronte*), quod nos fronti cōrum damus, tu, maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare vivos et mortuos, et sacculum per ignem.

Omnes: Arnen.

36. *Tum sacerdos, manum super electos adhuc extensam tenens, dicit (in singulari pro singulo):*

Oiémus.

Oratio

Aeternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine, sancte Pater, omnipotens aeternae Deus, auctor luminis et veritatis, super hos famulos tuos, ut digneris eos illuminare lumine intellegentiae tuæ: munda eos et sanctifica: da eis scientiam veram, ut digni efficiantur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneant firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, ut apti sint ad percipiendam gratiam tuam. Per Christum Dominum nostrum.

Omnes: Arnen.

Et concluditur, ut infra n. 40.

Pro feminis

37. *Sacerdos dicit super electas stantes (in singulari pro singula):*

Orate, electæ, flectite genua, et dicite: Pater noster.

Et electae, genibus flexis, orant et dicunt: Pater noster, usque ad Sed libera nos a malo, inclusive.

Sacerdos, subiungit:

Levate, complete orationem vestram, et dicite: Arnen.

Et illae, surgentes, respondent:

Amen.

Sacerdos dicit matrinis:

Signate eas cum.

Et facit signum crucis versus electas, dicens:

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, dum matrine pollice signant eas in fronte, eadem verba proferentes.

[332] 38. *Deinde sacerdos extendit manum super eas, dicens:*

Exorcismus

(In singulari pro singula)

Exorcizo te, immunde spiritus, per Patrem, et Filium, et Spiritum Sanctum, ut ex eas, et recedas ab his famulis Dei. Ipse enim tibi imperat, maledicte damne, qui caeco nato oculos aperuit, et quatuordecim annis Lazarium de monumento suscitavit.

Exorcismus

(In singulari pro singula)

Ergo, maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, et da honorem Deo vivo et vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, et Spiritui Sancto, et recede ab his famulis Dei, quia istas sibi Deus et Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam

gratiam. fontemque Baptismatis vocare dignatus est: et hoc signum sanctæ Crucis (*producit signum Crucis, dum singulae pollice se signant in fronte*), quod nos fronti carum damus, tu, maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est indicare vivos et mortuos, et saeculum per ignem.

Omnes: Amen.

39. *Tum sacerdos, manum super electas adime extensam tenens, dicit (in singulari pro singula);*

Oremus.

Oratio

Æternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine, sancte Pater, omnipotens aeternæ Deus, auctor luminis et veritatis, super has famulas tuas, ut digneris eas illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eas et sanctifica: da eis scientiam veram, ut dignae efficiantur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneant firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, ut aptae sint ad percipiendam gratiam tuam. Per Christum Dominum nostrum.

Omnes: Amen.

Et concluditur, ut infra n. 40.

40. *Postea sacerdos dicit (in singulari pro singulo);*

Ite in pace, et Dominus sit vobiscum.

Omnes: Amen.

Sextus gradus

[333] 41. *Hora statuta, catechumeni coadunantur ante portam ecclesiæ, vel loco convenienti, extra ecclesiam, ex proprio sollemni pompa accedunt ad ecclesiam. Sacerdos indutus stippelliceo et stola, vel etiam pluviali, violacei coloris, cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et genibus flexis, piæ mente ad Deum preces effundit, ad implorandum divinum auxilium. Deinde, surgens, vadit ad fores ecclesiæ, ubi, stans versus electos, se signat, dicens:*

y. Deus, in adiutoriuni meum intende.

Omnes respondent: Domine, ad adiuvandum me festina.

y. Gloria Patri.

Omnes: Sicut erat.

42. *Deinde sacerdos, sinistra manu apprehendens dexteram primi electi prope brachium, vel ei porrigens extremam partem stolæ, ex humero sinistro pendentem, introducit eum in ecclesiam; primus sinistra manu trahit secundum, et secundus tertium, etc.*

Dum autem sacerdos illos introducit, dicit (in singulari pro singulo);

Ingredimini in sanctam ecclesiam Dei, ut accipiatis benedictionem cælestem a Domino Iesu Christo, et habeatis partem cum illo et Sanctis eius.

Omnes: Amen.

43. *Ingressi electi procumbunt seu prosternunt se in pavimento, et adorant, omnes simul.*

4-1. *Deinde, signo dato, surgunt omnes simul et sacerdos extendit manum super capita eorum, et electi cum eo recitant symbolum Apostolorum et orationem dominicam.*

Credo in Deum Patrem.

[334] Pater noster.

45. *Tunc sacerdos, versis renibus ostio cancellorum baptisterii, rursus extendit manum super capita electorum, dicens:*

Exorcismus

(In singulari pro singulo)

Nec te latet, satana, imminere tibi poenas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicii, diem supplicii sempiterni; diem, qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi, atque universis angelis tuis praeparatus sempiternus erit interitus. Proinde, damnate atque damnande, da honorem Deo vivo et vero, da honorem Iesu Christo Filio eius, da honorem Spiritui Sancto Paracleti, in cuius nomine atque virtute praedpio tibi, quicquid es, spiritus immunde, ut exeas, et recedas ab his famulis Dei, quos (his famulibus Dei, quas) hodie idem Deus et Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam et benedictionem, fontemque Baptismatis dono vocare dignatus est: ut fiant eius templa per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare vivos et mortuos, et saeculum per ignem.

Omnes: Amen.

46. *Postea sacerdos pollice accipit de saliva oris sui (quod omittitur quotiescumque rationalis adest causa munditiae tuendae aut periculum morbi contrahendi vel propagandi); et tangit aures et nares electi (singulorum electorum); tangendo vero aurem dexteram et sinistram, dicit:*

Ephpheta, quod est, Adaperire.

Deinde, tangendo nares, dicit:

In odorem suavitatis. Tu autem effugere, diabole; appropinquabit enim iudicium Dei.

46 a. *Quotiescumque vero, ut supra dictum est, rationalis adsit causa, quae usum propriae salivae prohibeat vel dissuadeat, sacerdos tantum tactus rituales peragat.*

47. *Tunc sacerdos catechumenos vocat nominatim, per nomen et cognomen familiae, prius masculos, deinde feminas, et ille qui est appellatus respondet: Adsum. Postea omnes interrogat:*

Abrenuntiatis satanae?

[335] *Et omnes simul respondent numero singulari, et nomine proprio:*

Abrenuntio.

Et omnibus operibus eius?

Omnes: Abrenuntio.

Et omnibus pompis eius?

Omnes: Abrenuntio.

48. *Deinde singuli praetereunt ante sacerdotem, qui intingit pollicem dexteræ manus in oleo sancto catechumenorum, et inungit singulos electos primum in pectore, deinde inter scapulas in modum crucis, dicens:*

Ego te linio ☩ oleo salutis in Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam.
R". Amen.

V. Pax tibi.

RT. Et cum spiritu tuo.

48 a. *Ubi vero unctio cum oleo catechumenorum graviores creat difficultates, quæ insuperabiles sunt et, ad tempus, amoveri nequeunt, tunc, pro illo loco, vel pro illo populo, Conventus episcopalis ab huiusmodi unctione dispensare potest, iuxta normas pro uesti huius Ordinis datas, n. 29c, monitis tamen sacerdotibus, quibus instructio catechumenorum et fidelium commissa est, ut omnibus viribus adnitantur difficultates illas dimovere, quatenus, progrediente omnium institutione Christiana, unctio cum oleo catechumenorum rite adhiberi possit.*

Interim loco unctionis adhiberi debet hic ritus subsidiarius:

Deinde singuli praetereunt ante sacerdotem, qui super unumquemque catechumenum crucis signum in forma benedictionis facit, dicendo:

Ego te corroboro signo Crucis, in Christo Iesu, Domino nostro, in vitam æternam. Pax tibi.

Et adiungit:

Exi, immunde spiritus, ut infra.

Haec caeremonia semel quoque fieri potest super omnes catechumenos simul.

49. *Mox bombyce, vel re simili, tergit pollicem et loca inuncta, et subiungit, dicens:*

Exi, immunde spiritus, et da honorem Deo vivo et vero. Fuge, immunde spiritus, et da locum Iesu Christo Filio eius. Recede, imiminde spiritus, et da locum Spiritui Sancto Paracleti.

[336] *Si vero numerus catechumenorum nimis magnus sit, nil prohibet quominus haec caeremonia a pluribus sacerdotibus peragantur.*

50. *Postea sacerdos dicit fin singulari pro singulo);*

Ite in pace, et Dominus sit vobiscum.

Omnes: Amen.

Septimus gradus

51. *Electi coadunantur ante fontem baptismalem.*

Sacerdos indutus superpelliceo et stola, vel etiam pluviali, albi coloris, cum suis clericis accedit ad gradus altaris, et genibus flexis, pia mente ad Deum preces effundit, ad implorandum divinum auxilium. Deinde, surgens, se signat, dicens:

Γ. Deus, in adiutorium meum intende.

Omnes respondent: Domine, ad adiuvandum me festina.

Γ. Glôna Patri.

Omnes: Sicut erat.

52. *Statini sacerdos vocat electos iiominatim, per nomen et cognomen familiae, ct ille qui est appellatus, respondet: Adsum.*

Postea sacerdos interrogat:

Creditis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem carli et terræ?

Omnes: Credo.

Creditis in Iesum Christum, Filium eius unicum. Dominum nostrum, natum, et passum?

Omnes: Credo.

Creditis ct m Spiritum Sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, et vitam æternam?

Omnes: Credo.

Iterum interrogat:

Quid petitis?

Omnes: Baptismum.

Interrogat:

Vultis baptizari?

Omnes: Volo.

53. *Tunc patrino, vel matriita, vel utroque (si ambo admittantur), admota manu, tenente seu tangente electum, vel electam, aperto capite, [337] ct laxatis a collo vestibibus, inclinatum, sacerdos vasculo vel urceolo haurit aquam baptismalem dc fonte, ct cum ea sub trina supra caput in modum cnicis infusione baptizat electum, seu electam, in nomine Ssnuv Trinitatis, sic dicens:*

Λ', ego te baptizo in nomine Pa << tris, fundit primo, et Fili m, fundit secundo, et Spiritus ϕ Sancti, fundit tertio.

54. *Si aqua, qua: ex capite baptizati defluit, non dilabatur in sacrarium baptisterii, recipiatur in siibiecta aliqua pelvi, et in illud postmodum proiciatur.*

Cum piores sunt electi, singillatim singuli baptizantur, ut supra. Si sint mares et femina, primum mares, deinde femina:.

Verum si probabiliter dubitetur, an electus fuerit alias baptizatus, dicat sacerdos:

N., si non es baptizdtus(-a), ego te baptizo in nomine Pa ϕ tris, et Filii, et Spiritus ϕ Sancti.

55. *Deinde sacerdos (vel, iuxta opportunitatem, alius vel alii presbyteri, superpelliceo et stola alba induti) intingit pollicem dexteram in sacro chrismate, ct perungit verticem electi (singulorum electorum) in modum ancis, dicens:*

Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui te regeneravit ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedit tibi remissionem omnium peccatorum (*hic inungit*), ipse te liniat ϕ chrismate salutis in eodem Christo Iesu Domino nostro m vitam æternam. R7. Amen.

y. Pax tecum.

It, Et cum spiritu tuo.

55. a *l actionem cum sacro chrismate, tibi vel quoties absque gravi difficultate illa fieri nequeat. Conventus episcopalis, iuxta normas pro usu linitis Ordinis, u. 3c et 3d datas, remittere potest, eo modo sicut dictum est supra n. 48a.*

Loco vero unctionis adhiberi debet hic ritus subsidiarius:

Deinde sacerdos singulos baptizares, vel semel omnes, signo Crucis benedicit dicendo:

Deus omnipotens. Pater Ddmini nostri Iesu Christi, qui te regeneravit ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedit tibi remissionem omnium peccatorum, ipse te (vos) impleat gratia sua (hic benedicit) in eodem Christo Iesu, Domino nostro, in vitam æternam. R\ Amen.

[338] V. Pax tecum (vobiscum).

R. Et cum spiritu tuo.

56. *Omnibus sacro chrismate inunctis, vel, iuxta n. 55a, benedictis, sacerdos bombyce, vel re simili, pollicem tergit. Patrini vero dant proprio electo vestem candidam, dum sacerdos dicit (in singulari pro singulo):*

Accipite vestem candidam, quam perferatis immaculatam ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, ut habeatis vitam æternam.

Omnes: Amen.

Et electi induuntur novis vestibus albi coloris, depositis, si uecesse fuerit, prioribus.

57. *Tunc patrini dant electis cereum seu candelam accensam in manu dextera, dum sacerdos dicit (in singulari pro singulo):*

Accipite lampadem ardentem, et irreprehensibiles custodite Baptismum vestrum: sentite Dei mandata, ut, cum Dominus venerit ad nuptias, possitis occurrere ei una cum omnibus Sanctis in aula caelesti et vivatis in saecula saeculorum.

Omnes: Amen.

Ipsi vero neophyti eundem cereum accensum manu tenent usque in finem, praeterquam dum confirmantur.

58. *Postea sacerdos dicit (in singulari pro singulo):*

Ite in pacem, et Dominus sit vobiscum.

Omnes: Amen.

Et sic terminatur Ordo Baptismi adultorum.

COMMENTARIUM

In data 16 aprile 1962, con un decreto generale della S. Congregazione dei Riti, venne promulgato l'Ordo Baptismi, approvato dal Sommo Pontefice Giovanni XXIII il giorno 11 aprile

Maître il decreto dà una breve esposizione dei motivi che condussero alla preparazione del suddetto Ordo, una serie di « Normae » ne regolano l'applicazione pratica.

Non c'è nell'intenzione dell'estensore di queste note introduttive, presentare una esposizione completa della storia dei riti battesimali, con particolare riguardo al rito dedicato agli adulti, che si trova, nella forma attuale, nel Rituale romano sin dalla sua prima pubblicazione ufficiale, nel 1604. Ci limitiamo, ovviamente, a corredare i testi présentati negli *Acta*, di alcune semplici annotazioni pratiche, tanto più che l'*Ordo* come tale è rimasto essenzialmente quale era, restringendosi la redazione soltanto alla divisione del rito esistente in sette gradi². Tuttavia vanno notati alcuni adattamenti dettati soprattutto da urgenti ragioni pastorali, come si vedrà.

1. II. DECRETO GENERALE, MOTIVAZIONE DEL PROVVEDIMENTO, OBBLIGO.

Come tradizione nella compilazione di decreti di questo genere, il testo stesso rende conto soprattutto dei motivi che hanno indotto le competenti Autorità all'opera compiuta.

Si esordisce con la constatazione sommaria che l'*Ordo Baptismi adultorum* che si legge nel Rituale romano, Tir. II, cap. IV (ed. 1954, pp. 31-62), è una specie di somma di riti e di cerimonie attraverso le quali, una volta, nella Chiesa antica, i catecumeni adulti, parallelamente all'istruzione progressiva religiosa, venivano condotti fino al Battesimo. L'istruzione dei catecumeni, in altre parole, era accompagnata da relative cerimonie liturgiche che servivano a integrare la formazione con azioni sacre, anch'esse eloquenti, nel loro simbolismo, allora a tutti conosciuto. In queste cerimonie conferivano alla preparazione battesimale un continuo richiamo al lavoro spirituale, sostenuto dalla grazia, che doveva spingere i candidati al Battesimo ad un costante progresso non solo nella conoscenza formale della dottrina cristiana, ma contemporaneamente alla liberazione, in tutte le manifestazioni della vita, dei residui fortemente radicati del passato periodo di vita pagana, o, comunque, non cristiana e cattolica. Questa constatazione è il punto di partenza per l'innovazione fatta, la quale, peraltro, si presenta sin dagli inizi, come una restituzione dell'*Ordo* unico attuale alle sue parti naturali costitutive.

Infatti — così continua il decreto, — coi consolante progresso dell'opera missionaria della Chiesa dei nostri tempi, il numero dei catecumeni adulti si sta accrescendo quasi ovunque, talvolta in modo così grande, che l'istruzione catechetica, necessariamente, può procedere soltanto con una certa prudente riserva, introducendo le masse poco a poco negli elementi della Fede, per svolgere poi, in catecumenati, che in alcune Missioni si prolungano per due, tre, quattro anni, una profonda educazione alla pratica della vita cristiana.

L'*Ordo* unico del Battesimo per gli adulti, conglomerato da una primitiva serie di singole azioni sacre, doveva essere eseguito sinora d'un sol tratto, mentre, ovviamente, i missionary cercavano di accompagnare l'istruzione catechetica prolungata con altri atti di devozione, di preghiere, di paraliturgie e simili forme pseudoliturgiche. Da questo stato di fatto nacque, un po' ovunque nelle Missioni, il vivo e fondato desiderio che l'*Ordo* del Battesimo per gli adulti venisse nuovamente ripar-

² La denominazione «gradus» vuol essere intesa nel senso letterale, di gradini per i quali i catecumeni salgono verso la meta da raggiungere, il Battesimo.